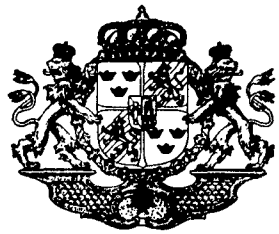
STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 55

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1945

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

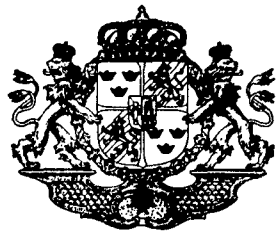
Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1945: 1-6.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19451

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 55

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1945

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1946
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
460090

INNEHÅLL

Nr 1.

Sociala frågor vid 1944 års riksdags höstsession 3
Förslag till fortsatta undersökningar av svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor 5
Minimibehov för uppehället 21
Kortare meddelanden
Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till ändrad semesterlagstiftning . . 28
Förslag om inrättandet av en barnavårdsbyrå inom socialstyrelsen . . . 29
Samarbetet mellan arbetsgivare och arbetare i Finland utvidgas 29
Undersökning av den officiella indexberäkningen i Förenta staterna 30

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1944 32
Flyktingar i Sverige omkring den 15 januari 1945 34
Levnadskostnaderna i december 1944 36
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under december 1944 54
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under december 1944 . . 57
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 60
Arbetstiden inom näringslivet i november 1944 65
Lönesumman inom industri och handel m. m. under fjärde kvartalet 1944 . 72
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Oktober 1944 75
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 78

Litteraturöversikt 93
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 99
Författningar rörande sociala frågor 100

Nr 2.

Verkställigheten av frihetsstraff . . 103
Den sociala hemhjälpsverksamheten 108
Abortproblemet 110
Folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen 115
Vidgad förhandlingsrätt för tjänstemän med ämbetsmannaansvar? . 119
Inkomst- och konsumtionsläget . . 122
Priser och kostnader under krigsåren 124
Kortare meddelanden
Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 januari 1945 129
De fria barnresorna 129
Bostäder för barnrika familjer på landsbygden 130
Stabilisering av arbetslönerna och arbetsförhållandena i England efter kriget 131

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under år 1944 132
Utlänningar i Sverige
Utlänningar i Sverige omkring den 1 januari 1945 142
Flyktingar i Sverige omkring den 15 februari 1945 148
Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1944 . . . 150
Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll i fjärde kvartalet 1944 . 151
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i januari 1945 155
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under januari 1945 . 158
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under januari 1945 . . . 161
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 164
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. November 1944 170
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 173
Litteraturöversikt 188
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 193
Författningar rörande sociala frågor . 194

Nr 3.

Förslag beträffande skolor tillhörande barna- och ungdomsvården . . . 197
De registrerade understödsföreningarnas verksamhet år 1942 199
Norsk arbeidstvistlovgivning i overgangstida etter befrielsen 202
Livsmedelskonsumtionen bland folkpensionärer med tilläggspension . 208
Hushållsbudgetundersökning på grundval av postsparbankens budgetböcker 215
Förslag om folkräkning den 31 december 1945 220
Kortare meddelanden
Internationella arbetsbyråns styrelsemöte i London 225
Industriarbetets psykologiska inverkan på arbetarna 226
Ökning av dyrtidstilläggen i Danmark 227
Moderskapsunderstöd efter behovsprövning i Finland 227
Amerikansk socialattaché i Sverige . . 227

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under 4:e kvartalet och hela året 1944 . . 228
Flyktingar i Sverige omkring den 15 mars 1945 229
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i februari 1945 231
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under februari 1945 . 234
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under februari 1945 . . 236
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 239
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 239
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. December 1944 244
Sveriges offentliga arbetsförmedling år 1944 248
Arbetstillgången inom sjömansyrket år 1944 272
Arbetslösheten inom fackförbunden år 1944 275
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 281
Litteraturöversikt 295
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 299
Författningar rörande sociala frågor 300

Nr 4.

Förslag om inrättandet av ett socialmuseum 303
Barnavårdsmannaförordnande i moderns eller barnets vistelsekommun 306
Kortare meddelanden
Blinda och synsvaga personers arbetsförhållanden på den öppna marknaden 309
Folkmängden vid årsskiftet 1944/45 . . 311
Hyresstegringen i Danmark åren 1940—1944 311
Arbetarsemester i England 312

Periodiska översikter

Samhällets barnavård år 1943 . . . 313
Flyktingar i Sverige omkring den 15 april 1945 321
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1944 323
Levnadskostnaderna i mars 1945 . 326
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under mars 1945 . . 339
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under mars 1945 342
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 344
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 345
Lönesumman inom industri och handel m. m. under första kvartalet 1945 . 347
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Januari 1945 350
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 353
Litteraturöversikt 368
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 373
Författningar rörande sociala frågor 374

Nr 5.

Tattarnas antal och levnadsförhållanden 377
Förslag om allmän bostadsräkning . 393
Fria sommarresor för barn och rabatterade resor för husmödrar . . . 405
Kortare meddelanden
Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 april 1945 408
Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1944 . . 408
Svenska arbetsgivareföreningen år 1944 409
Landsorganisationen i Sverige år 1944 410

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under första kvartalet 1945 411
Arbetskraften i industrin år 1941 . 417
Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under första kvartalet 1945 423
Utlänningar i Sverige
Utlänningar i Sverige omkring den 1 april 1945 430
Flyktingar i Sverige omkring den 15 maj 1945 435
Livsmedelskonsumtionen inom landsbygdshushåll fjärde kvartalet 1944 437
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1945 . . . 440
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i april 1945 441
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under april 1945 . . 444
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under april 1945 447
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 449
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 449
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Februari 1945 452
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 455
Litteraturöversikt 470
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 475
Författningar rörande sociala frågor . 476

Nr 6.

Fastighetsomkostnadernas förändringar åren 1942—1944 479
Folkpensionärernas bostadsförhållanden m. m. 488
Kortare meddelanden
Hyresrådet avstyrker ånyo generell hyreshöjning 495
Nytt löneregleringsbeslut i Finland . . 495
Bostadstillgång och byggnadskostnader i Finland 497
Författningar rörande sociala frågor . 498

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under 1:a kvartalet 1945 499
Löneläget inom jordbruket år 1944 . 500
Flyktingar i Sverige omkring den 15 juni 1945 509
Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll första kvartalet 1945 . . 511
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i maj 1945 515
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under maj 1945 . . . 518
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under maj 1945 521
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 523
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 524
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Mars 1945 526
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 529
Litteraturöversikt 545
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 550

Nr 7.

Strejken inom den mekaniska verkstadsindustrin 553
1943 års dyrortskommittés utredning och förslag 558
Socialstyrelsens utlåtande över jämkningar i förslaget till allmän sjukförsäkring 567
Kortare meddelanden
Allmän lönereglering för statstjänstemän 574
Livsmedelsförsörjningens läge i Europa vid krigets slut 575

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under andra kvartalet 1945 577
Arbetskraftåtgång och lönebudget inom jordbruket år 1944 582
Mödrahjälpen under andra halvåret 1944 588
Skyddshemmens verksamhet år 1944 604
Flyktingar i Sverige omkring den 15 juli 1945 608
Levnadskostnaderna i juni 1945 . . 610
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under juni 1945 . . 625
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under juni 1945 629
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 631
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 631
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. April 1945 634
Erkända arbetslöshetskassor år 1944 . 637
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 649
Litteraturöversikt 665
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 669
Författningar rörande sociala frågor . 670

Nr 8.

Sociala frågor vid 1945 års riksdag 673
Förslag till omläggning av uppbördsförfarandet 683
Konjunkturläget våren 1945 686
Allmänna principer för vårdverksamheten i Finland 690
Kortare meddelanden
Viseringsfrihet för norska och danska medborgare 694
Internationella uppdrag åt svenska socialexperter 694
Konsumtionsvärdenas förändring . . . 695

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under andra kvartalet 1945 696
Utlänningar i Sverige omkring den 1 juli 1945 703
Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll andra kvartalet 1945 . . 709
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i juli 1945 713
Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1945 . . . 716
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under juli 1945 . . 717
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under juli 1945 720
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 722
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 723
Lönesumman inom industri och handel m. m. under andra kvartalet 1945 . 725
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Maj 1945 728
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 731
Litteraturöversikt 746
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 751
Författningar rörande sociala frågor . 752

Nr 9.

Socialstyrelsens utlåtande över 1943 års dyrortskommittés betänkande . 755
Sociala frågor vid 1945 års riksdag . 768
Den husliga utbildningen 773
Kontroll över upplåtelse av bostadsrätt 778
Nutida strävanden i Finlands vårdarbete 781
Kortare meddelanden
Sveriges ombud vid internationella arbetskonferensen i Paris 784
Indextal för byggnadskostnaderna . . 784
Förslag till lag om lärlingsutbildning inom hantverket 785
Ny höjning av arbetarnas dyrtidstillägg i Danmark 786
Dyrtidstillägg och prisreglering i Norge 786

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under 2:a kvartalet 1945 787
På alkoholistanstalt intagna år 1944 788
Den privata arbetsförmedlingen under år 1944 793
Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1944 794
Olycksfall i arbete år 1942 796
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i augusti 1945 799
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under augusti 1945 . 802
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under augusti 1945 . . 805
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning . . . 807
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 808
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Juni 1945 812
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 815
Litteraturöversikt 830
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 834
Författningar rörande sociala frågor 834

Nr 10.

Förslag om utökad arbetsmarknads- och byggnadsstatistik 837
Den offentliga lönestatistiken . . . 844
Kontrollen över fosterbarnsvården . 849
Kortare meddelanden
Socialvetenskapernas ställning vid universitet och högskolor utredes . . . 855
Yrkesutbildningen i Norrland 857
Utlänningar i Sverige i slutet av oktober 1945 857
Arbetsförtjänsternas stegring åren 1938—1945 inom den engelska industrin . 858
Norsk socialstatistik åter tillgänglig . 859
Finska arbetsfredskommitténs betänkande 859

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under tredje kvartalet 1945 861
Byggnadsverksamheten i Sverige år 1944 864
Trädgårdsarbetarnas löner år 1944 . 869
Levnadskostnaderna i september 1945 873
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under september 1945 889
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under september 1945 . 892
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 894
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 895
Lönesumman inom industri och handel m. m. under tredje kvartalet 1945 . 900
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Juli 1945 903
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 906

Litteraturöversikt 921
Författningar rörande sociala frågor 925
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 926

Nr 11.

Den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen 1935—1944 929
Kortare meddelanden
Förslag till konvention om gemensam nordisk arbetsmarknad 962
Nordisk konferens i arbetslöshetsförsäkringsfrågor 963
Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm 1 oktober 1945 963
Socialstyrelsens utlåtande angående generell hyreshöjning 963
Utlänningar i Sverige i slutet av november 1945 965
Arbetslöner inom jordbruket i Norge 1944/45 965
Periodiska översikter
Inkomstfördelningen år 1944 . . . 966
Bostadsmarknaden i städerna vid oktoberflyttningen 1945 969
Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under tredje kvartalet 1945 971
Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1945 . . . 978
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i oktober 1945 979
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under oktober 1945 982
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under oktober 1945 . . 985
Beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning 987
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 988
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Augusti 1945 992
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 995
Litteraturöversikt 1010
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 1015
Författningar rörande sociala frågor . 1016

Nr 12.

Bostadssociala utredningens förslag till riktlinjer för bostadspolitiken 1019
Socialstyrelsens utlåtande angående ungdomen och nöjeslivet 1023
Socialstyrelsens utlåtande över förslag till tioårsplan för den statliga sinnessjukvården 1027
Kortare meddelanden
Sakkunniga angående underlättande av egnahemsinnehavares rörlighet på arbetsmarknaden m. m. 1034
Löner och utdelningar i större industriföretag åren 1937—1944 1034
Riktlinjer för en revision av kommunindelningen 1035
Produktionsnämnder vid norska företag 1036
Fackföreningarnas medlemsantal i Storbritannien vid slutet av år 1944 . . 1037
Periodiska översikter
Lönenivån och löneutvecklingen inom industri, handel och samfärdsel m. m. år 1944 1038
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1944/45 1046
Löneförhållandena inom vägväsendet år 1945 1049
Befolkningsutvecklingen under 3:e kvartalet 1945 1053
Fattigvården år 1944 1055
Livsmedelskonsumtionen inom landsbygdshushåll andra kvartalet 1945 1065
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i november 1945 . . . 1069
Utlänningar i Sverige omkring den 1 oktober 1945 1072
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under november 1945 1079
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under november 1945 . . 1082
Beredskapskurser och yrkesutbildningskurser för arbetslösa under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning 1084
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 1085
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. September 1945 1091
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 1094
Litteraturöversikt 1110
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 1114
Författningar rörande sociala frågor . 1116
Förteckning över mödrahjälpsnämndernas sekreterare 1117
Förteckning över länsnykterhetsnämndernas ombudsmän 1118

Sakregister till årgången 1945 . . . 1119

INDEX

CONTENTS

Nr 1.

Questions sociales à la session d'automne 1944 du Riksdag	3	Social questions at the Autumn Session of the 1944 Riksdag.
Projet en vue de continuer les enquêtes sur les conditions de vie et les habitudes ménagères du peuple suédois	5	Proposals for further investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people.
Minima de subsistance	21	Minimum maintenance requirements.
Courtes notices.		Short notices.
Rapport de l'A.T.P.S. sur le projet de modifications de la législation sur les congés payés	28	Report by the Social Board on the proposal to amend the Holiday Act.
Projet d'institution d'un bureau de Protection de l'enfance dans l'A.T.P.S	29	Proposal to set up a Child Welfare Bureau under the Social Board.
Collaboration accrue entre les patrons et les ouvriers en Finlande	29	Cooperation extended between employers and workers in Finland.
Enquête sur le calcul officiel de l'indice aux Etats-Unis	30	Official index calculations in the United States.
Aperçus périodiques		**Periodical Surveys**
Conventions collectives pendant le 4e trimestre 1944	32	Collective agreements during the last quarter of 1944.
Réfugiés en Suède environ le 15 janvier 1945	34	Refugees in Sweden on about the 15th January 1945.
Coût de la vie en décembre 1944	36	Cost of living in December 1944.
Marché du travail.		The Labour Market
Le marché du travail pendant décembre 1944	54	The Labour Market in December 1944.
Activité de la Commission du marché du travail en décembre 1944	57	The activities of the State Labour Market Commission during December 1944.
Communications de la Commission du marché du travail	60	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Durée du travail dans l'industrie en novembre 1944	65	Hours of work in industry in November 1944.
Somme des salaires payés dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 4e trimestre 1944	72	Wage totals in industry and trade etc. during the last quarter of 1944.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Octobre 1944	75	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. October 1944.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	78	Tables relating to the reports on the Labour Market.
Bibliographie	93	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	99	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	100	Legislation on social questions.

rf—*450090. Soc. Medd. 1945.*

Nr 2.

L'application des peines d'emprisonnement	103	Prison reform.
Activité de l'assistance sociale ménagère	108	Socially organized domestic service.
Le problème de l'avortement	110	The problem of abortion.
Projet du Comité d'enquête sur le registre de l'état-civil en vue d'une réorganisation du registre	115	The Population Registration Committee's proposal for the reorganization of population registration
Vue d'élargir le droit de négociation des employés ayant responsabilité de fonctionnaires?	119	Extended right of negotiation for civil servants in responsible positions?
Etat des revenus et de la consommation	122	The income and consumption position.
Prix et prix de revient pendant les années de guerre	124	Prices and costs during the war years.
Courtes notices.		Short notices.
Coût de la construction à Stockholm de 1939—au 1er janvier 1945	129	Building costs in Stockholm 1939—1st January 1945.
Les voyages de vacances gratuits des enfants	129	Free holiday trips for children.
Habitations pour familles nombreuses à la campagne	130	Dwellings for large families in rural districts.
Stabilisation des salaires ouvriers et des conditions de travail en Angleterre après la guerre	131	Stabilization of wages and labour conditions in England after the war.

Aperçus périodiques / Periodical Surveys

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines en 1944	132	Building activities in certain towns and urban districts in 1944.
Etrangers en Suède.		Aliens in Sweden.
Etrangers en Suède au 1er janvier 1945	142	Aliens in Sweden on about the 1st January 1945.
Réfugiés en Suède environ le 15 février 1945	148	Refugees in Sweden on about the 15th February 1945.
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 4e trimestre 1944	150	Drunkenness and spirit-smuggling during the last quarter of 1944.
La consommation des denrées alimentaires des ménages urbains pendant le 4e trimestre 1944	151	Food consumption in urban households in the last quarter of 1944.
Coût des denrées alimentaires, du chauffage et de l'éclairage en janvier 1945	155	Food, fuel and light costs in January 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant janvier 1945	158	The Labour Market in January 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en janvier 1945	161	The activities of the State Labour Market Commission during January 1945.
Communications de la Commission du marché du travail	164	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Novembre 1944	170	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. November 1944.
Tableaux relatifs a la situation du marché du travail	173	Tables relating to the reports on the Labour Market.

Bibliographie	188	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S	193	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	194	Legislation on social questions.

Nr 3.

Projet relatif aux écoles ressortissant à la Protection de l'enfance et de la jeunesse	197	Proposals regarding the care of children and young people administered by schools.
L'activité pendant l'année 1942 des sociétés privées d'assistance enregistrées	199	The activities of the registered relief societies in 1942.
Législation norvégienne sur les conflits du travail pendant la période de transition suivant la libération	202	Norwegian labour-dispute legislation in the transition period after the liberation.
La consommation des denrées alimentaires parmi les bénéficiaires de pensions nationales et de pensions additionnelles	208	Food consumption among State pensioners in receipt of additional pensions.
Enquête sur les budgets ménagers basée sur les livres de comptes de la caisse d'épargne postale	215	Investigation into household budgets on the basis of Post Office Savings Bank budget books.
Projet de recensement de la population le 31 décembre 1945	220	Proposal for a census to be taken on the 31st December 1945.
Courtes notices.		Short notices.
La session du conseil d'administration du Bureau international du Travail à Londres	225	Council Meeting of the International Labour Office in London.
Les effets psychologiques du travail industriel sur les ouvriers	226	The psychological effect of industrial labour on the workers.
Nouvelle augmentation du supplément de vie chère au Danemark	227	Increase in the cost-of-living bonus in Denmark.
Assistance aux mères après enquête sur le bien-fondé des demandes en Finlande	227	Maternity relief on the basis of a means test in Finland.
Attaché social américain en Suède	227	American Social Attaché in Sweden.

Aperçus périodiques

Periodical Surveys

Mouvement de la population pendant le 4e trimestre et l'ensemble de l'année 1944	228	The trend of the population during the last quarter of 1944 and the entire year.
Réfugiés en Suède environ le 15 mars 1945	229	Refugees in Sweden on about the 15th March 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en février 1945	231	Food, fuel and light costs in February 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant février 1945	234	The Labour Market in February 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en février 1945	236	The activities of the State Labour Market Commission in February 1945.
Cours préparatoires arrangés par la Direction de l'enseignements professionnels	239	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	239	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Décembre 1944	244	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. December 1944.
Activité des bureaux de placement publics en Suède en 1944	248	Sweden's public labour exchange organization in 1944.

L'offre et la demande du travail dans la marine marchande en 1944	272	The supply of man-power in the mercantile marine in 1944.
Le chômage parmi les membres des syndicats en 1944	275	Unemployment amongst trade-union members in 1944.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	281	Tables relating to the reports on the Labour Market.
Bibliographie	295	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S	299	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	300	Legislation on social questions.

Nr 4.

Projet en vue de la création d'un Musée social	303	Proposal for the establishment of a Social Museum.
Constitution de curateurs domiciliés dans la même commune que la mère ou l'enfant	306	The appointment of child-welfare visitors in the home district of the mother or the child.
Courtes notices.		Short notices.
Les conditions de travail dans le marché ouvert des personnes atteintes de cécité ou d'acuité visuelle réduite	309	The working conditions of blind and partially blind persons in the open market.
Chiffre de la population au 1er janvier 1945	311	The population at the turn of the year 1944/45.
L'Augmentation des loyers au Danemark de 1940 à 1944	311	The rise in rents in Denmark during the period 1940—1944.
Congés payés pour les ouvriers en Angleterre	312	Workers' holidays in England.
Aperçus périodiques		**Periodical Surveys**
La protection de l'enfance en 1943	313	Socially organized child welfare in 1943.
Réfugiés en Suède environ le 15 avril 1945	321	Refugees in Sweden on about the 15th April 1945.
Valeur nutritive et prix des principaux aliments en 1944	323	The alimental value and prices of essential foods in 1944.
Coût de la vie en mars 1945	326	Costs of living in March 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant mars 1945	339	The Labour Market in March 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en mars 1945	342	The activities of the State Labour Market Commission during March 1945.
Cours préparatoires arrangés par la Direction de l'enseignements professionnels	344	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	345	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Somme des salaires payées dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 1er trimestre 1945	347	The wage total in industry and trade etc. during the first quarter of 1945.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Janvier 1945	350	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. January 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	353	Tables relating to the reports on the Labour Market.
Bibliographie	368	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S	373	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	374	Legislation on social questions.

Nr 5.

Nombre et conditions de vie de la population dite »tattare» (gitanes) en Suède	377	The gipsy population and their living conditions.
Projet d'un recensement général des habitations	393	Proposal for a nation-wide housing census.
Voyages de vacances gratuits des enfants et réduction des frais de voyage pour les mères de famille	405	Free holiday trips for children and reduced fares for mothers.
Courtes notices		Short notices.
Coût de la construction à Stockholm de 1939—au 1er avril 1945	408	Building costs in Stockholm 1939—1st April 1945.
L'activité de l'Union Coopérative et des sociétés affiliées pendant l'année 1944	408	Activities of the Cooperative Wholesale Society (»K. F.») and allied organizations during 1944.
L'Union patronale suédoise en 1944	409	The Swedish Employers Association in 1944.
La Confédération générale du travail en Suède en 1944	410	The Federation of Trade Unions in Sweden in 1944.
Aperçus périodiques		**Periodical Surveys**
Conventions collectives pendant le 1er trimestre 1945	411	Collective agreements during the first quarter of 1945.
La main-d'œuvre de l'industrie en 1941	417	Man-power in industry in 1941.
Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le 1er trimestre 1945	423	Building activities in certain towns and urban districts during the first quarter of 1945.
Etrangers en Suède		Aliens in Sweden.
Etrangers en Suède au 1er avril 1945	430	Aliens in Sweden on about the 1st April 1945.
Réfugiés en Suède environ le 15 mai 1945	435	Refugees in Sweden on about the 15th May 1945.
La consommation des denrées alimentaires des ménages ruraux pendant le 4e trimestre 1944	437	Food consumption in rural households in the last quarter of 1944.
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 1er trimestre 1945	440	Drunkenness and spirit-smuggling during the first quarter of 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en avril 1945	441	Food, fuel and light costs in April 1945.
Marché du travail		The Labour Market.
Le marché du travail pendant avril 1945	444	The Labour Market in April 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en avril 1945	447	The activities of the State Labour Market Commission in April 1945.
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionel	449	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	449	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Février 1945	452	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	455	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	470	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	475	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	476	Legislation on social questions.

Nr 6.

Coût de l'entretien et frais divers des immeubles de 1942 à 1944 . . .	479	Fluctuations in house-property costs during the years 1942—1944.	
Conditions d'habitation et autres des bénéficiaires de pension nationale .	488	Housing conditions etc. of pensioners under the National Pension Scheme.	
Courtes notices		Short notices.	
Le Conseil officiel des loyers se prononce contre une hausse générale des loyers .	495	The rents Council again refuses to permit an all-round rise in rents.	
Nouvelle résolution de réglementation des salaires en Finlande	495	New decision on wage-adjustment in Finland.	
L'offre des habitations et le coût de la construction en Finlande	497	Supply of dwellings and building costs in Finland.	
Lois concernant les questions sociales	498	Legislation on social questions.	
Aperçus périodiques		**Periodical Surveys**	
Mouvement de la population pendant le 1er trimestre 1945	499	Trend of the population in the 1st quarter of 1945.	
Les salaires dans l'agriculture en 1944	500	Agricultural wages during 1944.	
Réfugiés en Suède environ le 15 juin 1945	509	Refugees in Sweden on about the 15th June 1945.	
La consommation des denrées alimentaires des ménages urbains pendant le 1er trimestre 1945	511	Food consumption in urban households in the 1st quarter of 1945.	
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en mai 1945 . . .	515	Food, fuel and light costs in May 1945.	
Marché du travail.		The Labour Market.	
Le marché du travail pendant mai 1945	518	The Labour Market in May 1945.	
Activité de la Commission du marché du travail en mai 1945	521	The activities of the State Labour Market Commission in May 1945.	
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel .	523	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.	
Communications de la Commission du marché du travail	524	Reports issued by the State Labour Market Commission.	
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Mars 1945	526	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. March 1945.	
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	529	Tables supplementing the reports on the Labour Market.	
Bibliographie	545	Bibliography.	
Rapports et exposés par l'A.T.P.S. . .	550	Reports and representations made by the Social Board.	

Nr 7.

La grève des ouvriers métallurgistes .	553	The strike in the engineering industry.	
Le rapport et le projet du Comité constitué en 1943 pour l'étude du groupement des localités d'après le coût de la vie	558	Report and proposals of the Committee of Enquiry of 1943 on expensive localities.	
Rapport de l'A.T.P.S. sur des compromis touchant le projet d'assurance obligatoire contre la maladie . . .	567	The Social Board's report on the suggested amendments to the recommendations for a nationwide sick benefit insurance scheme.	

Courtes notices.

Réglementation générale des salaires des fonctionnaires de l'Etat 574

La situation alimentaire en Europe à la fin de la guerre 575

Short notices.

General adjustment of Civil Servants Salaries.

Food supply situation in Europe at the end of the war.

Aperçus périodiques

Periodical Surveys

Conventions collectives pendant le 2e trimestre 1945 577

Collective agreements during the second quarter of 1945.

Main-d'œuvre occupée et montant des salaires dans l'agriculture en 1944. 582

The supply of labour and the wage budget in agriculture in 1944.

L'aide aux mères pendant le 2e semestre 1944 588

Maternity aid during the second half of 1944.

Activité des établissements d'éducation préventive en 1944 604

The activities of preventive educational establishments in 1944.

Réfugiés en Suède environ le 15 juillet 1945 608

Refugees in Sweden on about the 15th July 1945.

Coût de la vie en juin 1945 610

Cost of living in June 1945.

Marché du travail.

The Labour Market.

Le marché du travail pendant juin 1945 625

The Labour Market in June 1945.

Activité de la Commission du marché du travail en juin 1945 629

The activities of the State Labour Market Commission in June 1945.

Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel . 631

Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.

Communications de la Commission du marché du travail 631

Reports issued by the State Labour Market Commission.

Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Avril 1945 634

Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. April 1945.

Caisses de chômage reconnues en 1944 . . 637

Approved Unemployment Insurance Societies in 1944.

Tableaux relatifs à la situation du marché du travail 649

Tables supplementing the reports on the Labour Market.

Bibliographie 665

Bibliography.

Rapports et exposés par l'A.T.P.S. . 669

Reports and representations made by the Social Board.

Lois concernant les questions sociales 670

Legislation on social questions.

Nr 8.

Questions sociales au Riksdag de 1945 673

Social questions dealt with by the Riksdag Session of 1945.

Projet en vue d'une nouvelle méthode de perception des impôts 683

Proposals for reforming the tax-collecting system.

La conjoncture pendant le printemps de 1945 686

The economic situation in the spring of 1945.

Principes généraux observés dans la protection sociale en Finlande 690

General principles for welfare work in Finland.

Courtes notices.

Short notices.

Suppression du visa pour les ressortissants norvégiens et danois 694

Norwegian and Danish citizens' exemption from passport visas.

Experts suédois des questions sociales dans des comités internationaux . . . 694

Swedish social experts given international commission.

Variations dans les valeurs de la consommation 695

Changes in consumption values.

Aperçus périodiques

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le 2e trimestre 1945 696

Etrangers en Suède au 1er juillet 1945 703

La consommation des denrées alimentaires des ménages urbains pendant 2e trimestre 1945 709

Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en juillet 1945 . . . 713

Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 2e trimestre 1945 716

Marché du travail.

- Le marché du travail pendant juillet 1945 717
- Activité de la Commission du marché du travail en juillet 1945 720
- Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel . . 722
- Communications de la Commission du marché du travail 723
- Somme des salaires payées dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 2e trimestre 1945 725
- Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Mai 1945 728
- Tableaux relatifs à la situation du marché du travail 731

Bibliographie 746

Rapports et exposés par l'A.T.P.S. . . 751

Lois concernant les questions sociales. 752

Periodical Surveys

Building activities in certain towns and urban districts during the second quarter of 1945.

Aliens in Sweden on about the 1st July 1945.

Food consumption in urban households in the second quarter of 1945.

Food, fuel and light costs in July 1945.

Drunkenness and spiritsmuggling during the first quarter of 1945.

The Labour Market.

- The Labour Market in July 1945.
- The activities of the State Labour Market Commission in July 1945.
- Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
- Reports issued by the State Labour Market Commission.
- The wage total in industry and trade etc. during the second quarter of 1945.
- Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. May 1945.
- Tables supplementing the reports on the Labour Market.

Bibliography.

Reports and representations made by the Social Board.

Legislation on social questions.

Nr 9.

Avis émis par l'A.T.P.S. sur le rapport du Comité de 1943 pour la nouvelle répartition des localités selon le coût de la vie 755

Questions sociales au Riksdag de 1945 768

La formation ménagère 773

Contrôle sur la cession du droit d'habitation 778

Tendances actuelles de la protection sociale en Finlande 781

Courtes notices.

- Délégués de la Suède à la Conférence internationale du travail à Paris 784
- Indice du coût de la construction . . . 784
- Projet de loi sur l'apprentissage dans l'artisanat 785
- Nouvelle hausse de l'indemnité de vie chère des ouvriers au Danemark 786
- Supplément de vie chère et reglementation des prix en Norvège 786

The Social Board's statement of views on the Report of the Committee of 1943 on classificaton of localities after the cost of living.

Social questions dealt with by the Riksdag Session of 1945.

Domestic training.

Control of the sub-letting of dwelling-houses.

Efforts now being made in Finland to promote welfare work.

Short notices.

- Sweden's representatives at the International Labour Conference in Paris.
- Building costs in index numbers.
- Draft Law on the training of apprentices in the artisan trades.
- The workers' cost-of-living bonus in Denmark again raised.
- Cost-of-living bonus and regulation of prices in Norway.

Aperçus périodiques		Periodical Surveys
Mouvement de la population pendant le 2e trimestre 1945	787	Trend of the population in the 2nd quarter of 1945.
Alcoolistes internés en 1944	788	Inmates of inebriates' homes in 1944.
Les bureaux de placement privés en 1944	793	Private Labour Exchanges in 1944.
Les bureaux d'infirmières en 1944	794	Hospital-nurse Employment Bureaus in 1944.
Les accidents du travail en 1942	796	Occupational accidents in 1942.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en août 1945	799	Food, fuel and light costs in August 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail en août 1945	802	The Labour Market in August 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en août 1945	805	The activities of the State Labour Market Commission in August 1945.
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel	807	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	808	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Juin 1945	812	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. June 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	815	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	830	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	834	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	834	Legislation on social questions.

Nr 10.

Projet d'extension de la statistique du marché du travail et de la construction	837	Proposals for more comprehensive Labour-Market and building statistics.
La statistique officielle des salaires	844	Public wage statistics.
Contrôle de la protection des pupilles	849	Control of the care of foster-children.
Courtes notices.		Short notices.
Enquête sur la situation des étudiants des sciences sociales dans les universités	855	Enquiry into the position of social scientists at universities and highschools.
L'instruction professionnelle en Norrland	857	Occupational training in Norrland.
Etrangers en Suède à la fin d'octobre 1945	857	Aliens in Sweden at the end of October.
La hausse des salaires ouvriers pendant les années 1938—1945 dans l'industrie anglaise	858	Rise of labour wages in British industry during the period 1938—1945.
La statistique sociale norvégienne est de nouveau accessible	859	Norwegian social statistics again available.
Rapport du Comité finlandais pour la paix sur le marché du travail	859	Report of the Finnish Labour Peace Committee.

Aperçus périodiques		Periodical Surveys
Conventions collectives pendant le 3e trimestre 1945	861	Collective agreements during the third quarter of 1945.
Activité de l'industrie du bâtiment en Suède en 1944	864	Building activities in Sweden in 1944.
Salaires des ouvriers jardiniers en 1944	869	Gardeners' wages in 1944.
Coût de la vie en septembre 1945	873	Cost of living in September 1945.

Marché du travail		The Labour Market.
Le marché du travail en septembre 1945	889	The Labour Market in September 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en septembre 1945	892	The activities of the State Labour Market Commission in September 1945.
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel	894	Preparatory courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	895	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Somme des salaires payés dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 3e trimestre 1945	900	The wage total in industry and trade etc. during the third quarter of 1945.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Juillet 1945	908	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. July 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	906	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	921	Bibliography.
Lois concernant les questions sociale	925	Legislation on social questions.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	926	Reports and representations made by the Social Board.

Nr II.

L'assurance contre le chômage subventionnée par l'État pendant les années 1935—1944	929	State-supported Unemployment Insurance 1935—1944.
Courtes notices.		Short notices.
Projet de convention relative à un marché du travail nordique	962	Proposal for a Convention on a Joint Nordic Labour Market.
Conférence nordique sur les questions d'assurance contre le chômage	963	A Nordic Conference on unemployment insurance problems.
Indice du coût de la construction au 1er octobre 1945	963	Building-costs index numbers as at 1st October 1945.
Rapport de l'A.T.P.S. sur l'augmentation générale des prix des loyers	963	The Social Board's statement on the general increase of rents.
Etrangers en Suède à la fin de novembre 1945	965	Aliens in Sweden at the end of November.
Les salaire dans l'agriculture en Norvège en 1944/45	965	Agricultural wages in Norway in 1944/45.
Aperçus périodiques		Periodical Surveys
Répartition des revenus en 1944	966	Distribution of Income in 1944.
Le marché des habitations dans les villes au 1er octobre 1945	969	The housing market in the towns at October 1945.
Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le 3e trimestre 1945	971	Building activities in certain towns and urban districts during the third quarter of 1945.
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 3e trimestre 1945	978	Drunkenness and spiritsmuggling during the third quarter of 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en octobre 1945	979	Food, fuel and light costs in October 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant octobre 1945	982	The Labour Market in October 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en octobre 1945	985	The activities of the State Labour Market Commission in October 1945.
Cours préparatoires et cours profcessionnels organisés par la Direction générale des écoles professionnelles	987	Preparatory courses organized by the Central Board of Occupational Training.

Communications de la Commission du marché du travail	988	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Août 1945	992	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. August 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	995	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie.	1010	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	1015	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	1016	Legislation on social questions.

Nr 12.

Projet de directives pour la politique de l'habitation	1019	Proposals on the principles governing housing policy.
Rapport de l'A.T.P S. relatif aux plaisirs de la jeunesse	1023	The Social Board's statement of views on Youth and Amusements.
Projet de plan décennal pour le soin des aliénés par l'Etat	1027	Proposals for a ten-year plan for the State care of the mentally deficient.
Courtes notices.		Short notices.
Avis des experts touchant les moyens de faciliter la mobilité sur le marché du travail des possesseurs de maisons familiales	1034	Experts on facilitating the mobility on the labour market of workers etc. who own their homes.
Salaires et dividendes des grandes entreprises industrielles 1937—1944	1034	Wages and dividends in major industrial enterprises during 1937—1944.
Directives pour une révision de la division en communes	1035	Principles on which to revise the country's division into municipalities.
Commissions de la production dans les entreprises norvégiennes	1036	Production Committees in Norwegian enterprises.
Nombre des membres des syndicats en Grande-Bretagne à la fin de l'année 1944	1037	Trade Union membership in Great Britain at the end of 1944.

Aperçus périodiques

Periodical Surveys

Niveau des salaires et développement des salaires dans l'industrie, le commerce, les transports, etc. en 1944	1038	Wage level and wage trend in industry, trade and communications etc. in 1944.
Les gains des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1944/45	1046	The earnings of forest-workers in the winter of 1944/45.
Salaires dans les services de la voirie en 1945	1049	Wage conditions among the Road Authority's employees in 1945.
Mouvement de la population pendant e 3e trimestre 1945	1053	Trend of the population in the 3rd quarter of 1945.
L'Assistance publique en 1944	1055	Public assistance in 1944.
La consommation des denrées alimentaires des ménages ruraux pendant le 2e trimestre 1945	1065	Food consumtion in rural households in the second quarter of 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en novembre 1945	1069	Food, fuel and light costs in November 1945.
Etrangers en Suède au 1er octobre 1945	1072	Aliens in Sweden about the 1st October 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant novembre 1945	1079	The Labour Market in November 1945.

Activité de la Commission du marché du travail en novembre 1945	1082	The activities of the State Labour Market Commission in November 1945.
Cours préparatoires et cours professionnels organisés par la Direction générale des écoles professionelles	1084	Preparatory courses organised by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	1085	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues Septembre 1945	1091	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. September 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	1094	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	1110	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	1114	Reports and representations made by Social Board.
Lois concernant les questions sociales	1116	Legislation on social questions.
Table des matières pour l'annés 1945	1119	Index to the 1945 Edition.

INNEHÅLL

Sociala frågor vid 1944 års riksdags höstsession 3
Förslag till fortsatta undersökningar av svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor 5
Minimibehov för uppehället 21
Kortare meddelanden
Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till ändrad semesterlagstiftning . . . 28
Förslag om inrättandet av en barnavårdsbyrå inom socialstyrelsen 29
Samarbetet mellan arbetsgivare och arbetare i Finland utvidgas 29
Undersökning av den officiella indexberäkningen i Förenta staterna 30

INDEX

Questions sociales à la session d'automne 1944 du Riksdag. 3
Projet en vue de continuer les enquêtes sur les conditions de vie et les habitudes ménagères du peuple suédois. 5
Minima de subsistance. 21
Courtes notices.
Rapport de l'A.T.P.S. sur le projet de modifications de la législation sur les congés payés. 28
Projet d'institution d'un bureau de Protection de l'enfance dans l'A.T.P.S. 29
Collaboration accrue entre les patrons et les ouvriers en Finlande. 29
Enquête sur le calcul officiel de l'indice aux Etats-Unis. 30

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1944 32
Flyktingar i Sverige omkring den 15 januari 1945 34
Levnadskostnaderna i december 1944 . 36
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under december 1944 . 54
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under december 1944 57
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 60
Arbetstiden inom näringslivet i november 1944 65
Lönesumman inom industri och handel m. m. under fjärde kvartalet 1944 . . 72
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Oktober 1944 75
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 78
Litteraturöversikt 93
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 99
Författningar rörande sociala frågor . 100

Aperçus périodiques

Conventions collectives pendant le 4e trimestre 1944. 32
Réfugiés en Suède environ le 15 janvier 1945. 34
Coût de la vie en décembre 1944. 36
Marché du travail.
Le marché du travail pendant décembre 1944. 54
Activité de la Commission du marché du travail en décembre 1944. 57
Communications de la Commission du marché du travail. 60
Durée du travail dans l'industrie en novembre 1944. 65
Somme des salaires payés dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 4e trimestre 1944. 72
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Octobre 1944. 75
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail. 78
Bibliographie. 93
Rapports et exposés par l'A.T.P.S. 99
Lois concernant les questions sociales. 100

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Janvier 1945.

Questions sociales à la session d'automne 1944 du Riksdag. Durant la session d'automne, qui a duré du 30 octobre au 30 décembre, le Riksdag de 1944 a traité un certain nombre de questions sociales. L'article cite, notamment, l'augmentation des secours alloués par les caisses d'assurance contre le chômage, certaines modifications des ordonnances sur les caisses-maladie reconnues et sur l'aide aux mères, ainsi que sur l'amélioration des pensions nationales et l'augmentation provisoire des appointements de certains fonctionnaires de l'Etat. P. 3.

Projet en vue de continuer les enquêtes sur les conditions de vie et les habitudes ménagères du peuple suédois. Dans un mémoire adressé au Gouvernement le 2 janvier 1945, l'A. T. P. S. a souligné le besoin sans cesse grandissant de connaître le niveau de vie et les habitudes ménagères de la population. Le mémoire proposait un programme circonstancié, d'une part, de comptabilité ménagère détaillée d'environ 1 700 ménages, d'autre part, de comptabilité simplifiée d'environ 3 200 ménages, en outre, d'un inventaire de 10 000 ménages et, enfin, d'une enquête sociologique de 2 000 ménages. Le coût de ces enquêtes est calculé se chiffrer pour l'Etat à 271 500 couronnes, pour les communes et les organisations privées à une somme de 361 500 couronnes. P. 5.

Minima de subsistance. Dans un supplément au mémoire de l'A. T. P. S. sur la nécessité de continuer les enquêtes ménagères (voir plus haut) était traités la question de l'utilité et de la valeur des calculs relatifs à un certain niveau de vie et exposé comment ces calculs peuvent, notamment, éclairer le problème de ce qu'on peut estimer que les hommes, dans certaines circonstances données, ont besoin pour leur subsistance, les soins en cas de maladie, etc. L'article, qui reproduit ce supplément, fait observer que, par exemple, le montant des allocations de la protection sociale ne doit pas être fixé une fois pour toutes, mais doit être déterminé en rapport avec les modifications survenues dans le niveau de vie des citoyens, lequel doit, par conséquent, faire l'objet de temps en temps d'une enquête. P. 21.

Conventions collectives pendant le 4e trimestre 1944. D'actives négociations se sont poursuivies pendant le trimestre précédent et particulièrement au mois de décembre. Quelques accords seulement ont cependant été conclus. Presque toutes les grandes conventions générales, valables pour le durée de l'année civile, faisaient encore à la fin de décembre l'objet de négociations entre les parties. Parmi les accords conclus pendant le 4e trimestre on peut citer, entre autres, de nouvelles conventions pour l'exploitation forestière et l'agriculture, une première convention générale pour le personnel subalterne des hôpitaux et autres établissements des conseils généraux départementaux et de nouvelles dispositions générales pour les employés de commerce. P. 32.

Réfugiés en Suède environ le 15 janvier 1945. En se basant sur les permis spéciaux d'entrée dans le pays pour certains réfugiés et sur les évaluations de la Commission des étrangers, on calcule que le nombre des réfugiés en Suède au milieu de janvier avait atteint environ 100 000. Le total des étrangers dans le pays à la même date était près de 193 000. P. 34.

Coût de la vie en décembre 1944. Le calcul du coût de la vie au 31 décembre a donné pour résultat que le nombre indice a, depuis septembre, baissé d'une unité dans la série de 1935 et de deux unités dans la série de 1914. Dans la série de 1935, le poste alimentation a baissé de 3 unités, par suite des prix moins élevés des pommes de terre, du poisson, des carottes et des choux. Le poste chauffage et éclairage a baissé d'une unité, les autres postes demeurant inchangés. Le poste dépenses diverses montrait cependant une tendance à la hausse, ce qui a fait monter d'une unité l'indice dans la série de 1914. P. 36.

Le marché du travail pendant décembre 1944 a montré, comme d'ordinaire pendant le dernier mois de l'année, une moindre demande de main-d'œuvre et un moindre emploi. Le nombre moyen de demandes de travail pour 100 places disponibles a été de 129 en décembre contre 118 en novembre. Le nombre des ouvriers employés dans l'industrie et domaines d'activité connexes était, à la fin de décembre, de 2 % plus bas qu'à la fin de novembre. Le chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats a été de 4·1 % du total des membres contre 3·3 % un mois plus tôt. Les chômeurs demandant des secours étaient, à la fin de décembre, au nombre de 11 044, ce qui par rapport au mois précédent constitue une augmentation de 2 370. P. 54.

Durée du travail dans l'industrie en novembre 1944. Dans l'industrie et domaines d'activité connexes, la durée hebdomadaire moyenne du travail a été, par ouvrier, de 47·0 heures en novembre 1944 contre 47·1 heures à l'époque correspondante de 1943. Du total des ouvriers occupés dans l'industrie proprement dite, 1·9 % seulement déclaraient cependant, en novembre 1944, avoir une journée de travail abrégée, contre 2·9 % l'année précédente. Le nombre des ouvriers occupés aussi bien que le nombre total des heures de travail accomplie avaient augmenté depuis 1943. P. 65.

CONTENTS

No. 1.

Page

Social questions at the Autumn Session of the 1944 Riksdag 3

Proposals for further investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people 5

Minimum maintenance requirements 21

Short notices

- Report by the Social Board on the proposal to amend the Holiday Act . . 28
- Proposal to set up a Child Welfare Bureau under the Social Board 29
- Cooperation extended between employers and workers in Finland 29
- Official index calculations in the United States 30

Periodical Surveys

Collective agreements during the last quarter of 1944 32

Refugees in Sweden on about the 15th January 1945 34

Cost of living in December 1944 . 36

The Labour Market

- The Labour Market in December 1944 54
- The activities of the State Labour Market Commission during December 1944 . 57
- Reports issued by the State Labour Market Commission 60
- Hours of work in industry in November 1944 65
- Wage totals in industry and trade etc. during the last quarter of 1944 . . 72
- Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. October 1944 75
- Tables relating to the reports on the Labour Market 78

Bibliography 93

Reports and representations made by the Social Board 99

Legislation on social questions . . 100

SUMMARY

No. 1.

Social questions at the Autumn Session of the 1944 Riksdag. During the Autumn Session, which lasted from $^{30}/_{10}$ to $^{30}/_{12}$, the 1944 Riksdag debated a number of social questions. The article deals, inter alia, with the question of increasing the relief paid by the approved Unemployment Insurance Societies, certain amendments to the legislation on approved Sick Benefit Societies and on maternity benefit, the improvement in people's pensions and a provisional rise in the salaries of certain civil servants. Page 3.

Proposals for further investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people. In a memorandum to the King in Council dated the 2nd Jan. 1945 the Social Board has emphasized the growing need for knowledge as to the standard of living and the domestic habits of the population. Further, an account was given of previous enquiries of this kind and of various methods that might be employed in future. Finally, a comprehensive programme was submitted for keeping detailed domestic accounts relating to about 1 700 households and for a somewhat simplified bookkeeping system for about 3 200 households; also an inventory, drawn up on a broad basis, of 10 000 or so households and a sociological enquiry into a couple of thousand households. The cost to the Treasury is estimated to amount to 271 500 kr, while municipal authorities and private organizations would be responsible for an amount of 361 500 kr. Page 5.

Minimum maintenance requirements. In a supplement to the Social Board's memorandum on continued domestic investigations etc. (see above) the question was discussed of the need for and the value of calculations covering a certain specific standard of living, with special reference to the question of what people living under different conditions may be deemed to require for maintenance, care etc. This article, which reproduces the said supplement, points out that the amount to be expended on social benefits, for instance, should not be fixed once and for all but must be adapted to the changes in the general standard of living of the community; the standard should therefore be investigated from time to time. Page 21.

Collective agreements during the last quarter of 1944. Lively negotiations have been going on during the quarter under review, particularly during its last month. Agreement has however been reached in only a few cases. Practically all the big national agreements, which run from year to year, were still at the turn of the year the subject of negotiations between the parties. Among the relatively few agreements drawn up during the last quarter of the year may be noted new contracts for forest and agricultural workers, a first national agreement for the assistant staff in provincial hospitals and other establishments and fresh general regulations governing the employment of shop-assistants. Page 32.

Refugees in Sweden on about the 15th January 1945. To judge from the specific data relating to the entry of refugees and from the figures supplied by the Aliens Commission, the number of refugees in Sweden in the middle of January is estimated at about 100 000. The total number of aliens in the country at that period is estimated at nearly 193 000. Page 34.

Cost of living in December 1944. The calculation of the costs of living at the turn of the year shows that since September the index numbers have fallen by 1 point in the 1935 series and by 2 points in the 1914 series. In the 1935 series the item Foodstuffs fell 3 points, mainly on account of lower prices for potatoes, fish, carrots and white cabbage, while the item Fuel and Light fell 1 point, the other items remaining unchanged. However, the item Other Expenditure showed a rising tendency, which accounts for the increase in the 1914 series. Page 36.

The Labour Market in December 1944 showed, as usual during the last month of the year, a decline in the demand for labour and a lower volume of employment. The average number of applications for 100 vacant jobs was 129 in December as against 118 in November. The number of workers in industry and kindred fields of activity was 2 % lower at the end of December than at the end of November. Unemployment in the trade unions at the turn of the month November/December affected 4·1 % of the members as compared with 3·3 % a month earlier. The number of unemployed seeking relief at the end of December was 11 044, an increase of 2 370. Page 54.

Hours of work in industry in November 1944. In industry proper and kindred fields of activity the average weekly working period per employee was 47·0 hours in November 1944 as against 47·1 hours in the corresponding month of 1943. Of the total number of those employed in industry proper, however, only 1·9 % were stated to have had shortened hours of work in November 1944 as against 2·9 % the year before. Both the number of employed workers and the total number of hours worked had increased since 1943. Page 65.

Häftets huvudinnehåll.

Januari 1945.

Sociala frågor vid 1944 års riksdags höstsession. Under en höstsession, som varade mellan den 30 oktober och 30 december, behandlade 1944 års riksdag ett flertal sociala frågor. I artikeln beröras bl. a. höjningen av understöden från de erkända arbetslöshetskassorna, vissa ändringar i förordningarna om erkända sjukkassor och om moderskapspenning, förbättringen av folkpensionerna samt en provisorisk löneförhöjning för vissa statstjänstemän. Sid. 3.

Förslag till fortsatta undersökningar av svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor. I en skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 januari 1945 har socialstyrelsen erinrat om det ständigt stegrade behovet av kännedom om befolkningens levnadsstandard och hushållsvanor. Vidare redogjordes för tidigare undersökningar av detta slag och för olika metoder, som framdeles kunna komma till användning. Slutligen framlades ett utförligt program för dels en detaljerad hushållsbokföring av c:a 1 700 hushåll och dels en något förenklad bokföring för omkring 3 200 hushåll, vidare en brett lagd inventering av ett 10 000-tal hushåll och slutligen en sociologisk undersökning av ett par tusen hushåll. Kostnaderna för statsverkets del beräknas uppgå till 271 500 kr, medan på kommuner och enskilda organisationer skulle komma ett belopp av 361 500 kr. Sid. 5.

Minimibehov för uppehället. I en bilaga till socialstyrelsens skrivelse om fortsatta hushållsundersökningar m. m. (se ovan) behandlades frågan om behovet och värdet av beräkningar angående viss levnadsstandard, närmast med tanke på spörsmålet, vad människor under olika förhållanden kunna anses behöva för uppehälle, vård m. m. I artikeln, som återger nämnda bilaga, framhålles, att t. ex. socialvårdsförmånernas belopp icke böra fixeras en gång för alla utan måste anpassas efter förskjutningarna i medborgarnas allmänna levnadsstandard, vilken därför tid efter annan bör undersökas. Sid. 21.

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1944. En livlig förhandlingsverksamhet har pågått under förevarande kvartal och särskilt under dess sista månad. Endast ett fåtal uppgörelser ha emellertid kommit till stånd. Nästan alla de stora riksavtal, som löpa per kalenderår, voro vid årsskiftet alltjämt föremål för förhandlingar mellan parterna. Bland de relativt fåtaliga avtal, som upprättats under fjärde kvartalet, märkas bland annat nya avtal för skogsbruket och jordbruket, ett första riksavtal för biträdespersonalen vid landstingens sjukvårds- och övriga inrättningar samt nya allmänna bestämmelser för handelsanställda. Sid. 32.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 januari 1945. Med ledning av de särskilda inreseuppgifterna för flyktingar och uppskattningar inom utlänningskommissionen beräknas antalet flyktingar i Sverige vid mitten av januari ha uppgått till omkring 100 000. Hela antalet utlänningar i landet vid samma tidpunkt uppskattas till närmare 193 000. Sid. 34.

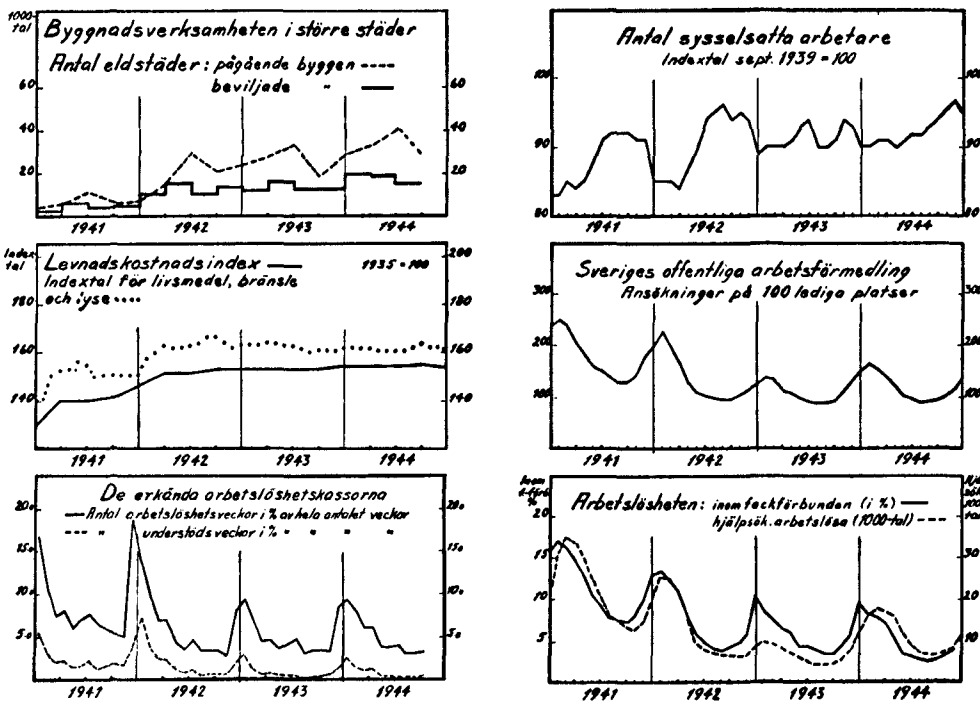
Levnadskostnaderna i december 1944. Beräkningen av levnadskostnaderna vid årsskiftet har givit till resultat, att indextalen sedan september sjunkit med 1 enhet i 1935 års serie och med 2 enheter i 1914 års serie. I 1935 års serie sjönk livsmedelsposten med 3 enheter, närmast till följd av lägre priser på potatis, fisk,

morötter och vitkål, samt posten bränsle och lyse med 1 enhet; övriga poster stodo oförändrade. Posten övriga utgifter visade dock en tendens till ökning, vilket förorsakade en enhets höjning i 1914 års serie. Sid. 36.

Arbetsmarknaden under december 1944 visade som vanligt under årets sista månad minskad efterfrågan på arbetskraft och minskad sysselsättning. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 129 i december mot 118 i november. Arbetarantalet inom industri och angränsande verksamhetsområden var 2 % lägre i slutet av december än i slutet av november. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet november/december 4·1 % av medlemmarna mot 3·3 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa var vid utgången av december 11 044, vilket innebar en ökning under månaden med 2 370. Sid. 54.

Arbetstiden inom näringslivet i november 1944. Inom den egentliga industrin och angränsande verksamhetsområden utgjorde den genomsnittliga veckoarbetstiden per arbetare 47·0 timmar i november 1944 mot 47·1 timmar vid motsvarande tid 1943. Av hela antalet inom den egentliga industrin sysselsatta uppgåvos dock i november 1944 endast 1·9 % ha förkortad arbetstid mot 2·9 % året förut. Såväl antalet sysselsatta arbetare som totalantalet utgjorda arbetstimmar hade ökat sedan 1943. Sid. 65.

Socialstatistiska diagram.

Sociala frågor vid 1944 års riksdags höstsession.

Den 30 oktober 1944 samlades riksdagen till en höstsession, som varade till den 30 december. Såsom fortsättning på den i Soc. Medd. årg. 1944, sid. 645 o. f. lämnade översikten över sociala frågor vid 1944 års riksdag skall här nedan i korthet beröras några sociala spörsmål, som under höstsessionen voro föremål för riksdagens behandling.

Erkända arbetslöshetskassor. I prop. 301 framlades förslag angående höjning av understöden från erkänd arbetslöshetskassa i anknytning till den av socialstyrelsen företagna utredning, som överlämnades till Kungl. Maj:t den 30 september 1944 (Soc. Medd. årg. 1944, sid. 803). Förslaget innebar en höjning av barntillägget från 60 öre till en krona och av hustrutillägget från en krona till en krona 25 öre per dag. Statsbidrag skulle utgå liksom å de då gällande tilläggsbeloppen med 75 %. Vidare föreslogs ett kristillägg av 75 öre till resp. daghjälpsbelopp i stället för 25—75 öre enligt socialstyrelsens förslag. Detta tillägg skulle helt bekostas av statsmedel och erhålla begränsad giltighetstid, lämpligen till utgången av budgetåret 1945/1946. I propositionen föreslogs även, att maximigränsen för understödsbeloppet beträffande familjeförsörjare med 3 barn och däröver i likhet med vad socialstyrelsen föreslagit skulle höjas från $^4/_5$ till $^9/_{10}$ av den normala arbetsförtjänsten, vari kristillägget borde inräknas. Därjämte skulle daghjälpens maximibelopp ökas från 6 till 7 kr och föreskrifterna om hyreshjälp till kassamedlemmar uppmjukas. Ändringarna borde träda i kraft den 1 mars 1945.

I samband med propositionen väcktes tre motioner, I:361—II:565 och II:564. De två likalydande motionerna vände sig bl. a. mot det föreslagna kristillägget och hemställde, att förbättringar av daghjälpsbeloppen skulle genomföras inom försäkringens ram. Den sistnämnda motionen avsåg ett tidigare ikraftträdande av de föreslagna författningsändringarna. Andra lagutskottet tillstyrkte det i propositionen föreslagna kristillägget m. m. men uttalade sig i princip för den av de förstnämnda motionerna hävdade uppfattningen. Utskottet underströk, att kristillägget var av provisorisk karaktär och att det därför snarast borde avvecklas. Beträffande ikraftträdandet föreslog utskottet, att Kungl. Maj:t för viss kassa skulle kunna fastställa ett tidigare datum än den 1 mars 1945. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (skr. 489). S F S 1944:777.

De erkända sjukkassorna och moderskapspenningen. I fråga om förordningarna om erkända sjukkassor och om moderskapspenning föreslog Kungl. Maj:t i prop. 295 vissa ändringar. Dessa avsågo undantag från vissa inträdesvillkor vid kollektiv anslutning till erkänd sjukkassa, borttagande av inkomstgränsen för erhållande av sjukvårdsersättning, ändrade villkor för erhållande av för-

skott å moderskapspenning och moderskapshjälp samt om tidigare bokslut, revision och statistisk redogörelse i fråga om de erkända sjukkassorna. I motionen I: 354 hemställdes, att sistnämnda punkt skulle av riksdagen avslås. Andra lagutskottet tillstyrkte propositionen med viss jämkning i anslutning till de i motionen framförda synpunkterna. Riksdagen följde utskottet (skr. 486). S F S 1944: 764, 765 och 766.

Förbättring av folkpensionerna. Den i början av år 1944 av riksdagen gjorda hemställan om förslag till en allmän förbättring av nu utgående folkpensioner m. m. (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 656) föranledde Kungl. Maj:t att i prop. 297 framlägga ett förslag till lag om provisorisk förstärkning av tilläggspensioner och invalidunderstöd. Förslaget grundade sig på ett av socialvårdskommittén utarbetat förslag i ärendet (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 670). Propositionen och 15 i frågan väckta motioner hänskötos till sammansatt stats- och andra lagutskott. Detta fann den av Kungl. Maj:t föreslagna förstärkningen av förmånerna väl avvägd och avstyrkte de motionsvis framförda förslagen om ytterligare förbättringar. Utskottet framhöll dock angelägenheten av att genom förslag till 1945 års riksdag få en av departementschefen utlovad komplettering genomförd, varigenom en påvisad ojämnhet i förslagets verkningar vid vissa inkomstgränser kunde bliva undanröjd. Till utskottets förslag hade fogats två reservationer, av vilka den ena gick ut på en utökning av Kungl. Maj:ts förslag med ett belopp av 35 kr i alla ortsgrupper, motsvarande ett fast dyrtidstillägg, medan den andra reservationen (av herr Norman m. fl.) i anslutning till motionerna I: 350 och II: 551 förordade ett tillägg utöver det i propositionen föreslagna motsvarande folkpensionens belopp för en månad. Riksdagen biföll herr Normans reservation (skr. 488), varigenom förstärkningen av folkpensionen — utöver gällande dyrtidstillägg — bestämdes till dels 100 kr till ogift person ävensom till den, vars make fyllt 60 år och ej för egen del åtnjuter tilläggspension eller invalidunderstöd, resp. 50 kr till annan pensions- eller understödstagare, dels ett belopp lika med den ordinarie pensionen eller understödet för en månad. Utöver det av Kungl. Maj:t begärda tilläggsanslaget av 33 milj. kr beviljade riksdagen till täckande av de ökade kostnaderna ytterligare 11 milj. kr.

Löneförbättring för vissa statstjänstemän. I prop. 296 förelades riksdagen ett förslag om provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. Förbättringen skulle enligt förslaget ske genom att ett provisoriskt lönetillägg tillerkändes befattningshavare i högst 8 löneklassen enligt civila avlöningsreglementet och i ungefär motsvarande inkomstläge enligt andra löneregleménten. Dessutom skulle ett tillfälligt barntillägg utgå till befattningshavare med rätt till nämnda provisoriska lönetillägg; barntillägget skulle vara högst 100 kr och lägst 50 kr för ett barn samt högst 200 kr och lägst 100 kr för två eller flera barn under 16 års ålder, varvid undantag skulle göras för barn som redan åtnjöto andra barntillägg el. dyl. förmåner av statsmedel. Förslaget innehöll även bestämmelser om kompensation för

förlängning av väntetid för befordran i fråga om vissa extra ordinarie befattningshavare, i främsta rummet hos statens järnvägar. I ärendet väcktes 7 motioner (I: 353—II: 553, I: 359—II: 562, I: 360—II: 563 och II: 561). Statsutskottet föreslog bifall till propositionen men gjorde i ett par hänseenden uttalanden till förmån för de motionsvis framförda önskemålen. Riksdagen biföll propositionen och beviljade 12 milj. kr för dessa tillägg (skr. 487). S F S 1944: 754.

Ändring i lagen om villkorlig frigivning. Till förtydligande av gällande lag och för viss jämkning av bestämmelserna angående straffverkställigheten vid ådömande av förhöjt straff föreslog Kungl. Maj:t i prop. 300 vissa ändringar i 1943 års lag om villkorlig frigivning. Första lagutskottet tillstyrkte och riksdagen biföll propositionen (skr. 480). S F S 1944: 750.

Förslag till fortsatta undersökningar av svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 januari 1945 har socialstyrelsen framlagt förslag till vissa undersökningar med syfte att fullfölja och utvidga styrelsens tidigare utredningar om svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor. Till skrivelsen, som i något förkortad form återges här nedan, hade fogats dels en P. M. angående behovet och värdet av beräkningar angående viss levnadsstandard (se sid. 21 i detta häfte) och dels en därtill fogad redogörelse för en undersökning angående taxor för hemunderstöd vid fattigvård.[1]

Skrivelsen framhåller, att behovet av kännedom om befolkningens levnadsstandard och hushållsvanor under senare år oavlåtligt stegrats. Samtidigt har det statistiska material, på vilket en sådan kännedom bygger, blivit allt mer föråldrat. Vid närmare prövning av hithörande frågor har socialstyrelsen funnit sig böra framlägga en plan för nya undersökningar på området och redovisa de omständigheter, som bestämma valet av tidpunkt för undersökningarnas igångsättande, samt hemställa om erforderliga anslag för deras genomförande. I ett fall har en del av planen — den del, som gäller den jordbrukande befolkningen — redan tidigare brutits ut och underställts Kungl. Maj:ts prövning. Här framlägges utredningskomplexet i dess helhet.

I ett remissutlåtande den 25 april 1944 i anledning av en framställning från 1942 års jordbrukskommitté har styrelsen föreslagit, att en ny hushållsbudgetundersökning, grundad på räkenskaper förda under ett helt år, måtte anordnas inom jordbrukar- och lantarbetarhushåll, och jämväl framlagt en plan för densammas utförande.[2] Huvudsyftet med undersökningen skulle vara att skaffa

[1] Se noten på sid. 22.
[2] Se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 488.

uppgiftsmaterial till grund för viktsystemen vid levnadskostnadsindex- och dyrortsberäkningar för ifrågavarande medborgargrupper. Antalet deltagande hushåll (500 jordbrukar- och 500 lantarbetarhushåll) har beräknats med hänsyn härtill. Uppenbarligen kommer ett sådant material att kunna utnyttjas också för studier rörande jordbrukarnas och lantarbetarnas ekonomiska villkor i allmänhet, även om det icke kan anses tillräckligt härför.

De medborgargrupper, som utöver de redan föreslagna skulle återstå att undersöka, äro dels invånarna i städer och andra tätorter och dels vissa icke jordbrukande befolkningsgrupper på landsbygden. Slutligen böra även jordbrukare och lantarbetare bli föremål för en kompletterande undersökning rörande vissa förhållanden, som icke bli tillräckligt belysta genom nyssnämnda budgetundersökning. — —

Tidigare utförda undersökningar. Socialstyrelsen har tidigare undersökt levnadsvillkor och hushållsvanor genom dels hushållsbudgetundersökningar och dels enquêter bland personer, som kunnat lämna uppgifter ägnade att belysa levnadsstandard och levnadssätt.

1) Undersökningar av befolkningens levnadsvillkor grundade på fullständiga, under ett helt år förda hushållsräkenskaper ha av socialstyrelsen utförts åren 1914, 1920, 1923 och 1933. En mycket summarisk uppfattning om hushållsbudgeternas sammansättning inom vissa icke jordbrukande befolkningsgrupper har vidare erhållits genom en bearbetning av ett mindre antal årsräkenskaper erhållna från personer, som fört postsparbankens budgetbok år 1942.

I november 1941 utfördes en utredning rörande ett stort antal hushåll både i städerna och på landsbygden, varvid bokföringsperioden dock var endast 28 dagar. Korttidsundersökningar av denna och liknande typ ha tillkommit med det speciella syftet att följa konsumtionen under kristider, första gången under åren 1916—18. Ett relativt stort antal dylika undersökningar ha utförts under senare år. Dessa undersökningar äro billiga och resultatet blir snabbare tillgängligt, än vad fallet är, då materialet består av detaljerade årsräkenskaper.

En översikt av socialstyrelsens budgetundersökningar lämnas i vidstående tablå, där även vissa undersökningar, som avse endast livsmedelsförbrukningen, upptagits.

2) För mera speciella ändamål har styrelsen genom enquêter anskaffat material för att belysa levnadsförhållandena. Stundom har detta material bestått av statistiskt bearbetningsbara uppgifter, exempelvis vid en hösten 1943 bland pensionsnämndernas ordförande företagen enquête, som gällde upplysningar om folkpensionärers boendeförhållanden och inkomster. I andra fall har materialet haft karaktären av beskrivningar av levnadsförhållandena. Den största enquête av denna sistnämnda typ, som styrelsen utfört, torde vara den som ingår i publikationen Skogsbygdens arbets- och levnadsvillkor (SOS 1938, del I).

Syftet med tidigare undersökningar enligt budgetmetoden, exempelvis 1933 års undersökning, var dels att helt allmänt belysa svenska folkets levnadssätt och levnadsstandard, dels och framför allt att skaffa material, med hjälp av vilket viktsystem vid beräkningen av levnadskostnadsindex och vid dyrortsundersökningarna skulle kunna konstrueras. Då sistnämnda syfte fick en dominerande betydelse, var det naturligt, att urvalet av deltagare i undersökningarna huvudsakligen gjordes inom de skikt, som levnadskostnadsberäkningarna närmast togo sikte på, d. v. s. arbetare och tjänstemän i deras verksamma ålder, med hustru och minderåriga barn. Ehuru man både år 1923 och 1933 tog med ett antal s. k. medelklasshushåll, dominerade arbetare och tjänstemän inom klientelet. Annorlunda förhöll det sig

Översiktstablå rörande socialstyrelsens undersökningar av hushållsbudgeter.

Tidpunkt för bokföringen	Klientelet	Hela antalet deltagare, vilkas formulär bearbetats	Bokföringens omfattning	Bokföringstidens längd
A. Årsbokföring.				
1914	Arbetare, tjänstemän	1 355	Hela budgeten	1 år
1920	Småbrukare, lantarbetare	372	» »	» »
1923	Arbetare, tjänstemän, medelklass	1 400	» »	» »
1933	Arbetare, tjänstemän, medelklass, arbetslösa	1 354	» »	» »
1933	Jordbrukare, lantarbetare, skogsarbetare, arbetslösa	838	» »	» »
1942	Arbetare, tjänstemän, medelklass m. fl., som fört postsparbankens budgetbok	351	Hela budgeten, dock endast summor för vissa huvudposter	» »
B. Korttidsundersökningar.				
1916—1918	Arbetare, tjänstemän	400—600	Huvudsakligen livsmedel	28 dagar årligen
1940—	Arbetare, tjänstemän	c:a 450	Endast livsmedel	14 dagar varje kalenderkvartal
1940—	Jordbrukare, lantarbetare	c:a 300	Endast livsmedel	14 dagar varje halvår
November 1941	Arbetare, tjänstemän, inkallades familjer, fattigunderstödda, folkpensionärer	1 568	Hela budgeten	28 dagar
November 1941	Jordbrukare, lantarbetare	329	» »	» »
November 1943	Folkpensionärer i städer och på landsbygd	1 053	» »	» »

med 1941 års undersökning. Även dess tillkomst var visserligen motiverad av behovet att skaffa aktuella uppgifter för levnadskostnadsberäkningar, men i det då aktuella läget gjorde sig andra motiv än mera gällande. Man ville undersöka kristidens inverkan på barnfamiljernas levnadsförhållanden under hänsynstagande icke blott till familjer i normalinkomstläge utan också och fastmer till de ekonomiskt sämst lottade. Man ville vidare skaffa kristidsmyndigheterna upplysningar om konsumtionens storlek och sammansättning inom olika hushållstyper i och för utformningen av ransoneringss- och subventionssystemet och socialvårdsmyndigheterna ett material för konstruktionen av minimistandards. Det torde kunna sägas, att det största värdet hos 1941 års undersökning sedermera befunnits ligga i att den klarlade livsmedelsförsörjningen och näringsstandarden inom vissa hushållsgrupper med svag ekonomisk ställning, nämligen de inkallades familjer, de av fattigvården understödda familjerna och folkpensionärerna. Undersökningen har också utnyttjats för revision av viktsystemet till levnadskostnadsindex och för 1941 års prisgeografiska undersökning.

De för skilda syften bäst användbara av tidigare utförda hushållsbudgetundersökningar äro dock de ovan uppräknade, på helårsräkenskaper grundade undersök-

ningarna. 1941 års undersökning hade speciella syften och har därutöver visat sig föga användbar. De förhoppningar man hyste vid undersökningens tillkomst, att korttidsundersökningar möjligen skulle kunna ersätta helårsundersökningarna, ha icke infriats. De flesta utgiftsposter utanför livsmedelskontot framstå sålunda som mycket osäkra till följd av den korta bokföringstiden (fyra veckor).

Syftet med hittills utförda undersökningar enligt enquêtemetoden har varit givet i varje särskilt fall och torde icke behöva här behandlas.

Behovet av nya undersökningar. Undersökningar grundade på årsräkenskaper ha för stadssamhällen hittills företagits ungefär vart tionde år (1914, 1923, 1933). 1933 års hushållsbudgetundersökningar ge icke längre aktuella data om hushållens sätt att disponera sina inkomster. Urvalet av i dessa undersökningar ingående hushåll är heller icke så mångsidigt med avseende på t. ex. inkomstgrupper, som önskvärt varit. Bearbetningen av materialet har vidare icke möjliggjort alla de grupperingar, som behövas för att resultatet skulle kunnat utnyttjas som grundval för olika aktuella syften. — — Socialstyrelsen har därför funnit det angeläget att noggrant utreda det aktuella behovet av nya allmänna undersökningar rörande svenska folkets levnadsstandard och hushållsvanor. Överläggningar härom ha hållits med representanter för ett antal i frågan intresserade myndigheter och organisationer. Följande synpunkter och önskemål ha framkommit.

1) För den *framtida socialpolitiken* skulle aktuella uppgifter belysande levnadsstandard och hushållsvanor inom skilda hushållstyper, inkomstklasser m. m. vara av stort värde. Av dessa uppgifter skulle man kunna draga slutsatser om behovet av förbättringar på olika punkter av konsumtionen (uppdaga »konsumtionsreserverna») och om hushållens sätt att reagera vid inträffande generella förändringar i hushållningens ekonomiska grundförutsättningar (t. ex. i inkomsten eller i barnantalet). Det är visserligen uppenbart, att man i många fall kan hysa en säker uppfattning om dessa ting utan att ha t. ex. statistiska eller sociologiska hushållsundersökningar att tillgå, men det är också tydligt, att sådana undersökningar äro ägnade att skänka ett kvantitativt mått på dessa företeelser och därigenom ge allmänna omdömen en fastare grund. — — Standarden är redan nu tämligen väl känd i fråga om svenska folkets kosthåll, medan man nästan helt saknar uppgifter om standarden i fråga om t. ex. kläder och bohag. Kännedom om dessa förhållanden kan vinnas dels genom hushållsbokföring, dels genom en inventering av hushållens uppsättning av ifrågavarande föremål.

De förslag, som uppgöras av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering, komma att direkt beröra den framtida socialpolitiken. Kommissionen torde visserligen ha slutfört sitt uppdrag vid den tidpunkt, då en ny budgetundersökning tidigast kan sättas i gång, men för de organ, som skola omsätta kommissionens planer i praktiken, lär det vara oundgängligt att känna till skilda folkgruppers konsumtionsvanor och konsumtionsbehov. Ju noggrannare denna kännedom är, desto mera effektivt böra eventuella åtgärder för produktionens och konsumtionens dirigering kunna sättas in.

Utöver det som anförts i styrelsens inledningsvis nämnda remissvar av den 25 april 1944 må här påpekas, att det för jordbrukspolitikens planering är önskvärt, att material finnes att tillgå, som möjliggör beräkningar över prisreglerande åtgärders betydelse även för olika konsumentgrupper utanför jordbruksbefolkningens led.

2) För bl. a. *socialvårdens* del förefinnes behov av uppgifter, som belysa hushållningen bland de lägsta inkomstskikten. Dylika undersökningar ha efter hand aktualiserats alltmer till följd av socialvårdens fortgående differentiering. Ett centralt

spörsmål inom socialvården är understödsnormernas avvägning för olika grenar av socialvården, och detta problem försvåras alltmer ju mera socialvården differentieras.

Socialstyrelsen har i yttrande den 22 januari 1944 till statens arbetsmarknadskommission i anledning av ifrågasatt förhöjning av gällande dagunderstöds- och hyresbelopp vid arbetslöshet berört sambandet mellan fattigvårdsstyrelsernas, arbetslöshetskommittéernas och arbetslöshetskassornas understöd. Styrelsen uttalade därvid, att genom ifrågavarande samband de statliga understödsformerna i avsevärd grad bleve beroende av kommunernas beslut rörande fattigvårdsunderstöd, men att detta otillfredsställande förhållande med gällande lagstiftning knappast kunde undvikas. Till sist meddelade styrelsen sin avsikt att i särskild skrivelse fästa uppmärksamheten på angivna förhållande och därmed sammanhängande frågor.

Styrelsen har vid sina överväganden i detta avseende utgått ifrån, att ett fullständigt socialvårdssystem måste inrymma hjälpformer av principiellt olika karaktär. Förutom socialförsäkring och socialförsäkringsliknande förmåner måste socialvården omfatta hjälpformer, vilka äro förenade med verklig behovsprövning och som nu åvila särskilt fattigvården. Socialvårdens förmåner måste dock så avvägas, att de fall, i vilka dylik komplettering måste tillgripas, i så stor utsträckning som möjligt begränsas. Sker icke detta, kan kompletteringen bli mera regel än undantag, och hela systemet förlorar då väsentligen sin mening. I själva verket kommer då den nivå för socialvårdens förmåner, som statsmakterna åsyftat, att sättas ur kraft genom det sätt, på vilket de lokala organen för behovsprövningshjälpen sköta sin uppgift.

Ur anförda synpunkter är det en fråga av stor vikt dels att finna en hållbar grund för fixering av den nivå eller de nivåer, på vilka socialvårdens förmåner böra ligga, dels att finna metoder för att göra de resultat, till vilka statsmakterna därvidlag komma, respekterade inom alla delar av socialvården. Den sistnämnda frågan har styrelsen funnit vara av den art, att den kan närmare övervägas endast i samband med den allmänna reform beträffande arbetslöshetsförsäkring, arbetslöshetsunderstöd, fattigvård m. m., som förberedes av socialvårdskommittén. Det torde därför tillkomma denna kommitté att taga upp frågan om sambandet mellan de olika socialvårdsförmånernas storlek till prövning. Den förstnämnda uppgiften åter utgör ett problem, som i olika sammanhang plägar benämnas beräkning av minimistandard. Vad man nu än må inlägga i detta uttryck, så torde det vara uppenbart, att man icke kan fixera en viss levnadsstandard, som skall garanteras socialvårdens förmånstagare, utan att äga tillgång till en ingående kännedom om den standard, på vilken de i ekonomiskt avseende sämst ställda befolkningsskikten liksom de breda lagren i övrigt faktiskt leva. Dylik kännedom torde icke kunna vinnas utan en omfattande budgetundersökning med ett betydligt rikhaltigare urval av hushållstyper än i hittills utförda undersökningar. För att man skall få en tillfredsställande bild av vederbörandes levnadsstandard måste emellertid dylika undersökningar kompletteras med utredning om de levnadsförhållanden, som råda inom berörda folklager. Sålunda föreligger behov av utredning om inventarier av olika slag och i viss utsträckning av sociologiska undersökningar.

Även på andra områden än socialvårdens föreligger det behov av ett material, som kan läggas till grund vid fixering av en viss standard, och där man sålunda har behov av en sådan undersökning, som den här åsyftade. Styrelsen får beträffande uppgörandet av olika standards hänvisa till bilagda, inom verket utarbetade promemoria (se sid. 21) samt till det betänkande, som kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering avlämnat den 4 oktober 1944.

3) Vid den verksamhet, som bedrives av *hemmens forskningsinstitut* rörande hemarbetet och dess rationella anordnande, är den ekonomiska synpunkten på hemarbetet självklart av stor betydelse. För att eventuella förslag om tillverkning och användning av nya redskap, möbler, beklädnadsplagg o. s. v. skola kunna vinna

efterföljd i det praktiska livet, fordras uppenbarligen, att konsumenternas ekonomi tillåter deras anskaffande. Institutet har självt uppmärksammat detta genom att på sitt arbetsprogram upptaga en punkt om hushållsekonomiska forskningar. En hushållsbudgetundersökning kommer därvid in som ett naturligt led, i det den ger upplysningar om de nu använda redskapens ekonomiska betydelse i sammanhang med övriga utgiftsposter. Då sålunda fråga blir att ersätta en artikel med en annan, synes det i många fall nödvändigt att känna till kostnaden för konsumenterna beträffande den eller de artiklar, som skola ersättas. Därvid är det icke nog att känna artiklarnas anskaffningsvärde, man måste också känna deras omsättningshastighet inom skilda hushållstyper och de vanliga driftskostnadernas, speciellt reparationskostnadernas roll. En inventering av beståndet av hushållsredskap och annat bohag, utförd i samband med en budgetundersökning, skulle ytterligare höja dennas värde. Att ett klarläggande av köpvanorna (t. ex. förekomsten av avbetalningsköp) är av värde, då man vill göra upp förslag till inköpsplanering, är givet.

4) Vid bedömandet av frågor rörande de *indirekta skatterna* utgöra aktuella hushållsbudgeter grundvalen för beräkningar rörande skattetrycket. En överblick av skattetrycket för olika hushållstyper och inkomstgrupper lär icke kunna erhållas, om man icke har detaljerade uppgifter om hushållsbudgeterna.

5) Det kan vidare förutses, att en ny hushållsbudgetundersökning kommer att utnyttjas som grundval för industri- och handelsföretags *marknadsundersökningar* före startandet av tillverkningar och reklamkampanjer. För att tjäna sådana ändamål bör materialet omfatta flera typer av förbrukare och bearbetas efter delvis andra linjer än tidigare.

En budgetundersökning, som belyser konsumtionsförhållandena icke blott för gruppen »normalhushåll» utan också för ett antal folkgrupper, som hittills stått utanför dessa undersökningar, skulle finna användning som kompletterande material vid *beräkningar rörande landets totalkonsumtion* av olika slag av förnödenheter.

6) Slutligen har socialstyrelsen själv stort behov av aktuellt budgetmaterial, då beräkningen av såväl levnadskostnadsindex som av dyrortsolikheter grunda sig på viktsystem konstruerade med hjälp av hushållsräkenskaper. Enligt de direktiv för *indexberäkningen,* som Kungl. Maj:t senast meddelat (den 19 mars 1943), åligger det socialstyrelsen att fortlöpande och i varje fall en gång om året verkställa översyn av det för indexberäkningen använda viktsystemet. Det viktsystem, som för närvarande användes, har vissa drag kvarstående från 1933 års budgetundersökning och är eljest konstruerat efter delvis ganska osäkra erfarenheter, som vunnits vid 1941 års budgetundersökning och de fortlöpande konsumtionsundersökningarna. Budgeten är slutligen framskriven från år 1941 till år 1944 med tillhjälp av diverse uppgifter angående tillverkning och handelsomsättning under nämnda tid. De från år 1933 kvarstående dragen gälla den inre sammansättningen av posterna kläder, inventarier m. m., tillhopa upptagande ungefär 30 % av viktsystemets totalsumma. — — Att framskrivningen av viktsystemet med hjälp av data om produktionsutvecklingen m. m. måste bli mycket osäker, säger sig självt.

Enligt ovan nämnda direktiv åligger det styrelsen att tid efter annan även utföra kompletterande beräkningar rörande levnadskostnadsutvecklingen för andra befolkningsskikt än det, som den officiella beräkningen närmast avser. Bland dessa skikt befinna sig förutom folkpensionärerna de högre inkomsttagarna (medelklassen). Sistnämnda folkgrupp var alltför knappt representerad vid undersökningarna både år 1933 och år 1941. Under dessa omständigheter känner styrelsen för egen del ett mycket starkt behov av en större budgetundersökning, omfattande detaljerade räkenskaper från såväl lägre som högre inkomsttagare förda under ett helt år.

7) Även *dyrortsundersökningarna* utgöra motiv för en ny, allmän budgetundersökning. Frågan om de officiella dyrortsgrupperingarnas tillvaro är visserligen under utredning genom en kommitté, men styrelsen föreställer sig, att det under alla

omständigheter kommer att föreligga behov av utredningar om Sveriges prisgeografiska förhållanden av den typ, som föregår en ny dyrortsgruppering. Även dessa utredningar böra i enlighet med från skilda håll framförda krav differentieras med tanke på olika folkgruppers intressen (t. ex. högre och lägre inkomsttagares intressen).

Sammanfattningsvis kan framhållas, att behovet av nya, allmänna hushållsundersökningar gör sig allt starkare gällande, och att resultaten efterfrågas icke blott för samma syften som tidigare utan också för en rad nya ändamål. De sistnämndas tillkomst sammanhänger med en tendens hos samhällsverksamheten att nu mer än tidigare ingripa reglerande och normgivande på områden, som äro av direkt och vital betydelse för familjens ekonomi, såsom lön (vid föreliggande behov understöd), konsumtion och priser på konsumtionens olika delar, ävensom med de alltmer nyanserade former, som dessa ingripanden med tiden erhållit. Icke minst den omställning till fredsförhållanden, som är i sikte, kräver en fast grundval av uppgifter om hushållens ekonomiska livsföring. Socialstyrelsen har att i sin ämbetsutövning taga befattning med de flesta av nyss antydda reglerande och normgivande ingripanden, antingen genom att utreda, ge direktiv eller genom att besvara remisser i sammanhanget.

Det är emellertid tydligt, att alla de önskemål, som här uppräknats, icke kunna tillgodoses av vanliga hushållsbudgetundersökningar av t. ex. 1933 års typ. För att detta skall kunna ske, fordras, såsom i det följande närmare utvecklas, undersökningar av delvis ny typ, utförda på ett större material än tidigare.

Metoderna för undersökningar rörande levnadsvillkor och hushållsvanor. En hushållsbudgetundersökning, grundad på årsräkenskaper, ger för de befolkningsgrupper, som kunna undersökas med densamma, ett synnerligen värdefullt material. Men det kommer under alla omständigheter att lida av en viss svaghet, som bör närmare uppmärksammas. Materialet måste sålunda bli relativt litet på grund av de höga kostnaderna. Framför allt blir det begränsat till klientel av viss typ. Sådana undersökningar måste nämligen alltid lita till frivillig medverkan från allmänheten, och därav följer, att deltagarna bli ett urval av intresserade personer, vanligen med sinne för ekonomiska ting och med stadgade levnadsvanor.

En dylik skevhet i urvalet kan icke helt undvikas, men möjligheter finnas att i viss mån begränsa olägenheterna eller att få dem under kontroll. Dessa möjligheter böra tillvaratagas vid undersökningarnas avgränsning till lämpliga folkgrupper, vid utformningen av undersökningarna och vid bestämningen av metoderna för urvalet av undersökningsdeltagare.

Urvalet av deltagare utgör sålunda en elit i visst hänseende, vilket i växlande grad måste bli fallet inom alla folkgrupper. Urvalet blir mera skevt, ju mindre ekonomiskt stabila levnadsförhållandena äro inom folkgruppen och ju mindre andel personer med förutsättningar att föra hushållsböcker gruppen äger. Så är fallet inom de avsevärda, obemedlade eller mindre bemedlade grupper av medborgare, vilka äro av särskilt intresse ur socialvårdens synpunkt. Budgetundersökningar bli i hithörande fall mindre lämpliga.

På urvalet av deltagare i en budgetundersökning inverkar också, att den tekniska svårigheten att föra budgetbok varierar för olika folkgrupper beroende på inkomsternas och utgifternas art. Ju svårare det är att föra räkenskaperna, desto mindre representativa bli de böcker man samlar in vid undersökningen. Antingen blir deras kvalitet låg eller också blir urvalet av deltagare mera skevt. Av detta skäl äro budgetundersökningar mindre lämpliga inom de jordbrukande befolkningsgrupperna. Dessas naturainkomster och med husdjurens utfodring sammanblandade konsumtion ställa mycket större anspråk på precision vid bokföringen än vad fallet är, då fråga är om hushåll i en stad. Att styrelsen ändock föreslagit en ny undersökning inom jordbrukar- och lantarbetarhushåll, grundad på helårsräkenskaper, beror på att någon annan, för ändamålet lämpligare metod icke finnes. Antalet deltagare har emellertid begränsats till det strängt nödvändiga.

Nu berörda olägenheter med budgetmetoden gälla i högre grad, då det är fråga om detaljerad helårsbokföring än då fråga är om korttidsbokföring eller bokföring efter förenklade linjer. Korttidsbokföringen ger i allmänhet endast användbart svar på frågan om livsmedelskonsumtionen. Vad övriga poster angår, har 1941 års undersökning visat, att den är helt förfelad, då den användes för lanthushåll. Bäst resultat torde korttidsbokföringen ha givit vid styrelsens undersökningar rörande folkpensionärer 1941 och 1943, vilket sammanhänger med att detta klientel har så små utgifter vid sidan av livsmedelskontot och de stora fasta posterna bostad och bränsle. En bokföring efter förenklade linjer ger mera summariska uppgifter än den detaljerade bokföringen, särskilt i fråga om inköpta varukvantiteter. Men den är å andra sidan icke behäftad med de för korttidsundersökningar utmärkande svagheterna. Den bör även kunna föras av en vidare krets av hushåll, mera representativ för sin grupp än de hushåll, som genomföra en detaljerad årsbokföring.

Styrelsen har kommit till uppfattningen, att budgetmetoden med *detaljerad helårsbokföring* i första hand bör komma i fråga vid undersökningar rörande inkomsttagare i normalinkomstläge eller tillhörande högre inkomstskikt, som bilda familjehushåll och som ha huvudsakligen kontanthushållning. Jämsides därmed och i andra fall, då det önskade resultatet icke kan nås på annan väg än genom budgetundersökningar, bör man tillämpa *förenklad bokföring*. Genom undersökningar på grundval av förenklad bokföring skulle erhållas dels viss kontroll av undersökningarna med detaljerad årsbokföring, dels möjligheter att studera levnadsförhållandena inom befolkningsskikt, som ej kunna nås på andra vägar, närmast de lägre inkomstskikten. Avsikten skulle även här vara att få en tillförlitlig bild av inkomstanvändningen under ett helt år. Meningen är att för deltagarna på olika sätt underlätta bokföringsarbetet genom att dels nöja sig med mindre detaljerade uppgifter, dels eventuellt begränsa insamlingen till en del av året beträffande vissa poster.

Vid sidan av undersökningar enligt budgetmetoden behövas även andra för att få levnadsförhållandena i vidare mån belysta. Härvid synas i första hand *inventeringar* och *sociologiska undersökningar* böra komma i åtanke. Inventeringarna skulle gälla förefintlig uppsättning av bruksföremål, såsom kläder,

skodon, möbler och husgeråd. De sociologiska undersökningarna syssla i första hand med hushållsekonomin och med hushållets funktionerande sammanhängande förhållanden. Hur dessa undersökningar skola tillgå beskrives nedan under rubriken Förslag. Dylika undersökningar skola visserligen i första hand omfatta hushåll, som lämna budgetredovisning, men böra lämpligen även innesluta andra, som uttagas efter en tillfredsställande slumpmetod och som kunna väntas bli i alla avseenden representativa för sina folkgrupper. På så sätt erhålles bl. a. ett visst jämförelsematerial för bedömning av innebörden av budgetmaterialets skevhet.

För budgetundersökningar av olika slag gäller att de ge material, som är mer eller mindre skevt i fråga om hushållens ekonomiska stabilitet, intresse för ordnad ekonomi etc. Däremot står det fritt att söka få materialet fullt representativt i *andra* hänseenden. Detta kan ske genom att man utväljer dem, som skola tillfrågas rörande sin villighet att föra hushållsböcker, efter fullt representativa grunder, exempelvis genom att i mantalslängderna slumpmässigt utvälja en lämplig andel av hela befolkningen för tillfrågning. Ett dylikt förfarande sker enklast och mot lägsta kostnad med ett folkräkningsmaterial som underlag. En anknytning till en kommande folkräkning vore därför önskvärd. Därigenom skulle även på ett enkelt sätt erhållas ett för hela landets befolkning representativt jämförelsematerial.

Tidpunkten för nya hushållsundersökningar. Tidpunkten för igångsättande av allmänna hushållsundersökningar måste givetvis väljas med hänsyn tagen till resultatens användbarhet för angivna ändamål under en längre tid framåt. Tidsintervallet mellan hittillsvarande dylika undersökningar har varit omkring 10 år. Även om tidsintervallet framdeles icke skulle bli så stort, torde dock undersökningarna icke återkomma förrän efter åtskilliga år. Härför talar också det förhållandet, att resultaten av dessa undersökningar enligt det följande torde bli tillgängliga först omkring två år efter den tid, då de igångsatts. — —

Hushållsundersökningar verkställda under rådande förhållanden, då en stor del av konsumtionen regleras genom ransonering, få självfallet ett mycket begränsat värde efter en återgång till mera fria konsumtionsförhållanden. Vårt försörjningsläge är för närvarande relativt gott efter de förbättringar i detsamma, som kunnat göras under de bägge senaste åren. — — Ransoneringarna betyda dock en inskränkning i det fria konsumtionsvalet. Denna inskränkning har beträffande vissa varuslag mindre betydelse. I andra fall betyda ransoneringarna ett väsentligt ingrepp i konsumtionen. I en del fall ha vissa krisbetonade ersättningsprodukter tillkommit eller andra icke ransonerade varuslag fått utgöra ersättning. På grund av handelsavspärrningen ha dessutom vissa varuslag försvunnit ur konsumtionen. Prisrabatteringen är en annan av kristidens regleringsanordningar, som påverkat konsumtionssammansättningen. På vissa poster av hushållsbudgeten torde man också ha att räkna med att inköpen äro i någon mån återhållna. Så torde enligt erfarenheterna vara fallet i fråga om beklädnadsbudgeten. I fråga om hushållsmaterial och övrig utstyrsel i hemmen

har nyanskaffning till följd av krisförhållandena i en del fall försvårats, varför förslitningen av dylika artiklar drivits längre än eljest.

Under förutsättning att det nuvarande relativt gynnsamma försörjningsläget består, torde övergången till fredsförhållanden betyda väsentligt mindre omkastningar i konsumtionsförhållandena än vad som var fallet efter förra världskriget. De torde dock bli tillräckligt betydande för att medföra att förut erhållna uppgifter om konsumtionsförhållandena föråldras i takt med återhämtningen. Huru snabbt denna återgång till fredsförhållanden kommer att ske är svårt att förutse. Sannolikt kommer den att för produktionens vidkommande taga en rätt lång tid, medan den beträffande konsumtionen möjligen blir av något kortare varaktighet. — —

Att uppskjuta nya hushållsundersökningar tills övergångsperioden efter det kriget kan beräknas vara slut — låt säga om fyra à fem år efter vapenstilleståndet i Europa — låter sig icke göra, alldenstund det aktuella behovet av dessa undersökningar gör sig starkt gällande. Icke minst för utformningen av efterkrigstidens socialpolitik är det särskilt angeläget att ha tillgång till aktuella data om levnadsvillkoren. Saken ställer sig dock något annorlunda om återgången till fredsförhållanden för konsumtionens vidkommande kommer att inskränka sig till endast två år efter vapenstilleståndet, d. v. s. lika lång tid, som skulle åtgå för undersökningarnas färdigställande. Den lämpliga tidpunkten för igångsättande av nya hushållsundersökningar är således mycket svår att ange i nuvarande tidsläge på grund av många osäkra faktorer. — — Såvitt styrelsen nu kan bedöma skulle de nya hushållsundersökningarna inom stadssamhällen kunna igångsättas i början av år 1946. En försämring eller till och med utebliven förbättring i försörjningsläget m. m. skulle eventuellt föranleda ett uppskjutande över angivna datum. Då man icke lämpligen börjar hushållsbokföring under sommaren, skulle följden av uppskovet bli, att begynnelsetidpunkten inträffade tidigast på hösten 1946. Det är trots denna ovisshet angeläget, att principbeslut om undersökningarna fattas snarast möjligt, så att det förberedande planeringsarbetet kan påbörjas i god tid och ingen tid förspillas, när den lämpliga tidpunkten för undersökningarnas igångsättande inträffar.

För de budgetundersökningar bland jordbrukare och lantarbetare, varom styrelsen redan inlämnat förslag, äro militärinkallelser ett minst lika svårt hinder som för undersökningar i stadssamhällen, medan åtminstone undersökningarna berörande den jordbrukande befolkningen äro mindre känsliga för försörjningslägets växlingar. Det är därför möjligt, att undersökningen rörande jordbrukare och lantarbetare kan igångsättas tidigare än undersökningarna i städerna. Om alla undersökningarna beslutas, bör man dock beakta synpunkten, att de icke böra anordnas med sådant tidsmellanrum, att jämförbarheten dem emellan i mera avsevärd grad nedsättes. Lämpligast torde vara, att de verkställas samtidigt.

Om hushållsundersökningarna komma till stånd under år 1946, blir det möjligt att för urvalet av de hushåll, som skola deltaga i dessa undersökningar, nyttja primärmaterialet till den folkräkning, som föreslagits komma till utförande vid utgången av år 1945. — — Förslag härom har också framlagts av

1941 års befolkningsutredning i dess framställning till Kungl. Maj:t den 13 oktober 1944 med förslag angående en folkräkning år 1945.

Förslag. En utredning, som lämnade ett fylligt material till bedömande av alla de frågor, som uppräknats i det föregående, skulle uppenbarligen komma att bli mera omfattande än någon av tidigare utförda hushållsundersökningar och dessutom i vissa delar gå utanför ramen av dessa, både vad beträffar det åsyftade resultatet och vägen att nå detsamma.

Socialstyrelsen hyser för sin del den uppfattningen, att den kartläggning av konsumtionsvanorna, som skulle fordras, är i allt väsentligt möjlig att genomföra, om det också kan förutses, att uppgifterna icke skulle bli av samma beskaffenhet eller av samma kvalitet för alla i undersökningen deltagande hushållsgrupper. Styrelsen vill därför förorda undersökningar att utföras enligt följande metoder: 1. Hushållsbokföring: a) Detaljerad. b) Förenklad. 2. Inventering. 3. Sociologisk undersökning.

Omfattningen av varje undersökningsmetod göres beroende av hur de passa för respektive undersökningsklientel och de speciella syften man vill uppnå. Budgetmetoden med detaljerad bokföring användes således i relativt stor utsträckning inom de folkgrupper man vanligen avser, då man talar om »normalhushåll», d. v. s. gifta arbetare och tjänstemän i normalinkomstläge och med två à tre barn, och vidare inom familjehushåll i högre inkomstlägen. Inom de lägsta inkomstskikten och bland de ogifta, barnlösa användes i relativt stor utsträckning förenklad bokföring samt vidare inventeringsmetoden och den sociologiska metoden.

Antalet av de hushåll, som skulle deltaga med användbara uppgifter i var och en av undersökningarna framgår av omstående tablå, där även de redan föreslagna undersökningarna inom jordbrukarhushåll upptagits.

Budgetbokföring med ingående specificerade uppgifter skulle sålunda anordnas bland arbetare i industri, handel och samfärdsel, grovarbetare och tjänstemän i de lägre inkomstgraderna, allt till ett antal av 600. Dessa gruppers inkomster kunna antagas variera mellan 2 500 och 6 000 kronor per år allt efter yrke, dyrort m. m. Som förstärkning av inkomstskiktet omkring och särskilt under 2 500 kronor skulle försök göras att anskaffa ytterligare omkring 400 bokförare tillhörande samma yrkesgrupper. Från högre inkomstlägen skulle för första gången ett något så när fylligt material anskaffas. 200 bokförare skulle tillhöra inkomstskikten 7 000—10 000 kronor och 200 skiktet 12 000—15 000 kronor. Samtliga nu berörda deltagare skulle vara familjehushåll, i allmänhet med minderåriga barn. Från gruppen självförsörjande, ogift ungdom av bägge könen i åldern 20—30 år med inkomster om 1 500—4 000 kronor skulle ävenledes för första gången ett försök göras att anskaffa ett antal bokförare (200 stycken). Bland dessa skulle såväl industriarbetare som butiks- och kontorsanställda ingå. Ungdom boende i föräldrahemmet skulle dock vara utesluten. Ogifta eller förut gifta, ensamstående mödrar med minderåriga barn skulle slutligen deltaga med 100 fall.

Medelst förenklad bokföring skulle undersökas 500 skogsarbetar-

Omfattningen av föreslagna hushållsundersökningar.

	Budgetbokföring		Inventering (utöver deltagarna i bokföringen)	Sociologisk undersökning (i huvudsak bland de inventerade hushållen)
	Detaljerad bokföring	Förenklad bokföring		
1) Jordbrukare	500	—	500	300
2) Lantarbetare	500	—	500	300
3) Skogsarbetare	—	500	500	200
4) Arbetare och tjänstemän i tätorter med normal inkomst	600	1 200	800	500
5) Arbetare i tätorter med låga inkomster	400	1 200	800	400
6) Inkomsttagare i tätorter med höga inkomster	400	—	—	—
7) Ogifta, ungdom	200	—	400	—
8) Ogifta eller förut gifta med barn	100	300	300	300
Summa	2 700	3 200	3 800	2 000
Därav enligt:				
Socialstyrelsens förslag av den 25 april 1944	1 000	—	—	—
Nu föreliggande förslag	1 700	3 200	3 800	2 000

hushåll och sammanlagt 2 700 hushåll bosatta i tätorter, företrädesvis inom lägre inkomstskikt.

Samtliga i bokföringen deltagande hushåll skulle underkastas *inventering* med hjälp av lokalt ombud och särskilt formulär. Därjämte skulle ett annat slumpurval av hushåll verkställas, som ävenledes skulle bli föremål för inventering. I tabellens kolumn för antalet i inventeringen deltagande hushåll ingå icke bokförarna. För gruppen ogift ungdom skulle inventeringen vara den dominerande undersökningsformen.

Även för den *sociologiska undersökningen* skulle en del — i detta fall dock endast en mindre del — av de bokförande hushållen bli föremål. Huvudmassan av deltagarna skulle här utväljas enligt slumpmetoden bland dem utanför bokförarnas led, som beröras av inventeringen. Då styrelsen tidigare icke utfört inventeringar och ej heller sociologiska undersökningar av den typ, som här föreslagits, följer nedan en kort beskrivning av det planerade tillvägagångssättet.

Ur ett fullständigt register över befolkningen på en viss ort eller del av en ort utväljas medelst slumpmetoden så många hushåll, som man önskar undersöka. Genom ett eller flera på orten bosatta ombud, som utöver en skriftlig instruktion icke skulle särskilt undervisas, tillställas hushållen ett formulär, som de själva eller samman med ombuden fylla i. Formuläret innehåller en tryckt lista på bruksföremålen med plats för antalen att fyllas i. Bostadens storlek och beskaffenhet samt dennas och möblernas disposition under dagen (vid måltiderna o. s. v.) och natten redovisas också. Kompletterande upplysningar om den yrkesverksamhet, som ev. bedrives i hemmet, om hemarbetet, medlemmarnas antal och ålder samt om mannens yrke lämnas.

Förutom det nyssnämnda på en slump utvalda klientelet skulle samtliga deltagare i ev. pågående budget- eller konsumtionsundersökningar underkastas inventering. Härigenom erhålles möjlighet att kontrollera, om och på vilka sätt de senares standard i fråga om bruksföremål avviker från de genom samplingen

erhållna hushållens, vilka ganska väl torde komma att representera normal standard. Genom inventeringen skulle man få ett uttryck för levnadsstandarden, som är väl användbart, när det gäller att konstruera minimistandards eller att jämföra skilda befolkningsgrupper. Uppenbarligen är den nödvändig för de behov, som ovan anförts föreligga för efterkrigsplaneringen, hemmens forskningsinstitut m. fl.

För att komma riktigt till sin rätt bör inventeringen i ett antal fall kombineras med en sociologisk undersökning genom särskilt utbildade husbesökare, vilka närmare utreda ovan antydda förhållanden, icke minst dem som röra hushållsmedlemmarna och deras verksamhet. Husbesökaren börjar sin intervju med att göra upp en skiss över bostaden och en inventarieförteckning och frågar samtidigt husmodern hur bostaden disponeras och de olika föremålen användas. På detta sätt ledes samtalet in på levnadssättet och verksamheten i hemmet. Härvid bör tagas sikte dels på hushållsarbetet, sådant detta präglas av ortens näringsstruktur och arbetsförhållanden, av hemmets utrustning (vatten, avlopp, köksgeråd, disk- och tvättutrustning, symaskin o. s. v.) och av förefintliga arbetsvanor (arbetsfördelning, arbetsmetoder), omflyttning m. m., dels på bostadsstandarden och nyttjandet av bostäder och inredning samt hygieniska förhållanden och dels slutligen på vissa avsnitt av hushållets sociala förbindelser med yttervärlden (skolförhållanden, förekomst av radio, tidningar, föreningsliv, kooperation, kommunalt liv, samarbete med andra hushåll o. s. v.). Även motiven till att hushållningen är ordnad på ena eller andra sättet efterforskas i vissa fall.

Denna undersökning måste av praktiska skäl koncentreras till ett mindre antal för olika näringsområden typiska samhällen, där ett relativt stort antal hushåll undersökas. Stor vikt bör läggas vid urvalet av samhällen. Genom att koncentrera undersökningen till dessa torde en tillräckligt grundlig undersökning av samhället kunna ske på relativt kort tid. Husbesökarna böra på varje ort arbeta i grupper. I varje grupp böra finnas företrädda kunskaper i socialstatistik, hemarbete, lanthushållning eller skogshushållning (när det gäller landsbygden), vidare bostadsfrågor, kulturhistoria samt om möjligt erfarenheter av tidigare undersökningar av liknande slag. Genom kontakt med personer knutna till den konsthistoriska och sociologiska forskningen vid Uppsala universitet samt till Nordiska museet och Svenska slöjdföreningen har socialstyrelsen bibragts uppfattningen, att intresset inom angivna kretsar för beskrivande hushållsundersökningar av här antytt slag är mycket stort och att man även från fältarbete med liknande undersökningar samlat någon erfarenhet, som kunde utnyttjas vid socialstyrelsens här föreslagna undersökningar.

Sammanfattningsvis kan om denna sociologiska undersökning sägas, att den bör komplettera den bild av hushållningen, som erhålles genom folkräkning, bostadsräkning, budgetundersökning och inventering, genom att visa hur vissa av de fakta, som de statistiska undersökningarna ställa fram, samverka i hushållsdriften.

Redan under år 1945, i god tid innan inventeringen eller den sociologiska undersökningen sättes i gång, torde det vara nödvändigt anordna en provunder-

sökning i mindre skala. Den definitiva utformningen och omfattningen av dessa undersökningar torde bli beroende av provundersökningens resultat.

Tidsberäkning. Före undersökningarnas början kräves en förberedelsetid av ungefär 6 månader. Resultatet av budgetundersökningen bland jordbrukar- och lantarbetarhushåll har i styrelsens skrivelse den 25 april 1944 beräknats föreligga i färdigt skick två år och tre månader efter bokföringens igångsättande.

Den i denna skrivelse föreslagna nya *budgetundersökningen* med detaljerad bokföring kan beräknas vara slutredovisad $2\,^1/_2$ år efter bokföringens början. Resultatet av den förenklade bokföringen torde kunna föreligga $1\,^3/_4$ år efter bokföringens början.

De *inventeringar* medelst frågeformulär och husbesökare, som föreslagits, torde kunna utföras och materialet färdigbearbetas inom loppet av 9 månader.

Fältarbetet för den *sociologiska undersökningen* beräknas taga en tid av $5\,^1/_2$ månader. Det förutsättes härvid, att en undersökare hinner med något mer än ett hushåll per dag. De grupper av undersökare, varom ovan talats, böra bestå av fem personer. Under förutsättning att tre grupper operera, skulle på varje undersökare komma 133 hushåll eller ungefär 120 arbetsdagar. Med hänsyn till att söndagar och resdagar och dagar för förberedande instruktion av undersökarna tillkomma, bör sistnämnda tal avrundas uppåt till cirka 150 dagar. Efter fältarbetets avslutning tillkommer en tid för materialets färdigställande, som beräknas till 14 dagar. Bearbetningen av materialet och utarbetandet av berättelse över undersökningen torde kräva ytterligare 1 år. Tillhopa gör detta omkring 1 år 6 månader från den sociologiska undersökningens början.

Förutsättningar för att dessa tidsberäkningar skola visa sig hållbara äro, dels att de i det följande föreslagna anordningarna beträffande arbetets ledning och personal i övrigt komma till stånd, dels att lokaler för personalen ställas till styrelsens förfogande, så att de skilda undersökningarna kunna bedrivas inom samma byggnad.

Kostnadskalkyl. En tablå över de beräknade kostnaderna för ovan föreslagna undersökningar följer här nedan. De belopp, som gälla ersättningar för materialets anskaffning, redovisas där i en särskild kolumn. Styrelsen anser sig, med hänsyn till erfarenheter från tidigare hushållsundersökningar, kunna räkna med, att medlen härför skulle bestridas av kommunala myndigheter och intresserade enskilda organisationer. Endast övriga kostnader för bearbetning m. m., 271 500 kr, komma på statsverket.

Situationen är i detta fall en annan, än då det gäller den undersökning, som styrelsen föreslagit i skrivelsen av den 25 april 1944. De i nämnda skrivelse upptagna ersättningsbeloppen för bokförande jordbrukare och lantarbetare ha liksom vid motsvarande undersökning 1933 ansetts böra helt bestridas av statsmedel.

Varje hushåll ersättes med 40 kr vid detaljerad årsbokföring, vartill komma 10 kr som ersättning för inventeringen, sammanlagt 50 kr per hushåll. Vid förenklad bokföring blir ersättningsbeloppet inalles 30 kr. Ombuden erhålla ett arvode för övervakning av årsbokföringen om resp. 15 och 12 kr per hushåll; för inventeringen av de årsbokförande hushållen upptagas arvoden till ombud under rubriken Inventering.

Beträffande kostnaderna för inventeringen må nämnas, att de arvoden, som i tablån upptagits till ombud, avse inventeringen av de hushåll, som icke ingå i den sociologiska undersökningen. I ersättningen till hushållen ingår däremot ersättning även till de i den sociologiska undersökningen deltagande ävensom till deltagarna i tidigare föreslagna budgetundersökning bland jordbrukare och lantarbetare, men icke till deltagarna i den i denna skrivelse föreslagna årsbokföringen (se ovan).

	Materialkostnad, kronor (att bekostas av kommuner o. enskilda organisationer)	Övriga kostnader, kronor (att bekostas av statsmedel)
Bokföring, detaljerad (1 700 hushåll).		
Tryck av formulär, bearbetningskartoliner, hålkort och dylikt	—	7 000
Arvoden till ombud för 1 800 hushåll à 15 kr	27 000	—
Ersättning till 1 900 hushåll à 50 kr	95 000	—
Maskinkostnad	—	3 000
Biträdespersonal	—	65 000
Summa	122 000	75 000
Bokföring, förenklad (3 200 hushåll).		
Tryck av formulär m. m.	—	6 000
Arvoden till ombud för 3 500 hushåll à 12 kr	42 000	—
Ersättning till 3 700 hushåll à 30 kr	111 000	—
Maskinkostnad	—	3 000
Biträdespersonal	—	24 000
Summa	153 000	33 000
Inventering (9 700 hushåll).		
Tryck av formulär m. m.	—	3 000
Arvoden till ombud för 7 700 hushåll à 5 kr	38 500	—
Ersättning till 4 800 hushåll à 10 kr	48 000	—
Maskinkostnad	—	2 000
Biträdespersonal	—	15 000
Summa	86 500	20 000
Sociologisk undersökning (2 000 hushåll).		
Tryck av formulär m. m.	—	3 000
Arvoden till undersökare av 2 000 hushåll	—	50 000
Resekostnader	—	7 000
Biträdespersonal	—	16 000
Summa	—	76 000
Gemensamma kostnader.		
Arvode till undersökningarnas ledare (arvode = eo 26 under 3 år)	—	10 000 [1]
Biträdande arbetsledare (arvode = eo 21 under 3 år)	—	28 500
Amanuenser (2 personer under 2 år)	—	20 000
Arbetsbas (eo 7 under 2 år)	—	9 000
Summa	—	67 500
Total	361 500	271 500

I fråga om kalkylen för den sociologiska undersökningen gäller, att arvodena till undersökarna beräknats till cirka 600 kr per månad. Detta skall räcka till såväl lön som traktamente. En förutsättning härför är att man som undersökare kan få studerande vid universitet och högskolor.

De uppgivna totala kostnaderna för inventering och sociologiska undersökningar avse såväl provundersökningarna som ett fullständigt genomförande av undersökningarna enligt den uppgjorda planen.

Under rubriken »gemensamma kostnader» ha upptagits 10 000 kr som tillägg till arvode för den tjänsteman, som närmast under byråchefen kommer att fungera som undersökningarnas ledare. I skrivelse den 25 april 1944 har styrelsen redan för ledaren av den där föreslagna undersökningen bland jordbrukare m. fl. upptagit ett arvode motsvarande lönegrad eo 24. Någon ytterligare ledare för den nu utvidgade undersökningen synes icke böra föreslås under förutsättning att en biträdande arbetsledare med arvode motsvarande lönegrad eo 21 kan disponeras. Med hänsyn

[1] 37 500 kr minus arvode (under 2½ år) för ledaren för budgetundersökningen bland jordbrukarhushåll m. fl. enligt styrelsens underdåniga skrivelse den 25/4 1944 alt. 1, eller 27 500 kr.

till arbetsuppgifternas väsentliga ökning, finner styrelsen det emellertid riktigt att höja ledarens arvode från eo 24 till belopp motsvarande lönegrad eo 26. Det i denna skrivelse upptagna beloppet utgör skillnaden mellan arvodet till eo 26 under tre år och eo 24 under 2 $^1/_2$ år. Ytterligare har det befunnits oundgängligt till arbetsledarens disposition ställa två tjänstemän med amanuensgöromål och en kvinnlig arbetsbas i lönegrad eo 7.

Kostnadernas fördelning på budgetår blir givetvis beroende av den tidpunkt, vid vilken undersökningarna igångsättas. Under förutsättning att undersökningarna sättas igång redan under första halvåret 1946, skulle förberedelserna för budgetundersökningarna påbörjas senast hösten 1945. Till arvode för undersökningarnas ledare och biträdande ledare m. m. samt för tryck av formulär skulle under budgetåret 1945/46 fordras ett belopp av omkring 30 000 kr. För inventeringen och den sociologiska undersökningen skulle en provundersökning omfattande 200 hushåll anordnas på eftersommaren 1945, varefter undersökningarna i deras helhet skulle utföras på våren och sommaren 1946. Kostnaderna härför på budgetåret 1945/46 kunna upptagas till 50 000 kr. Tillhopa gör detta för budgetåret 1945/46 ett anslagsbehov av 80 000 kr. Återstående kostnader torde under angiven förutsättning fördela sig med 125 000 kr på budgetåret 1946/47 och 66 000 kr på budgetåret 1947/48. Skulle undersökningarna påbörjas hösten 1946, torde kostnaderna fördela sig på budgetåren 1945/46, 1946/47, 1947/48 och 1948/49 med respektive 41 000, 125 000, 80 000 och 25 500 kr.

Det bör slutligen erinras om, att det ännu icke är möjligt att fixera tidpunkten för undersökningarnas påbörjande. Styrelsen kommer att anmäla, när styrelsen för sin del finner tidpunkten inne, och att då hemställa om anslag av till Kungl. Maj:ts disposition ställda medel.

Sedan utarbetandet av föreliggande framställning i allt väsentligt avslutats, har det kommit till styrelsens kännedom, att statens forskningskommitté för lantmannabyggnader har för avsikt att hemställa om statsmedel för utförande av vissa undersökningar rörande bostadshusens beskaffenhet och användning m. m. vid ett begränsat antal gårdar å rena landsbygden. Dessa undersökningar beröra till en del frågor av samma natur, som innefattas i styrelsens planerade inventeringar och sociologiska undersökningar (bland jordbrukare och lantarbetare). Forskningskommitténs undersökningar skola emellertid tillgodose speciella syften och motsvara delvis andra frågeställningar än styrelsens undersökningar. Själva urvalet av undersökta gårdar måste med hänsyn till syftet ske efter principiellt helt andra grunder än vid styrelsens undersökningar. Forskningskommitténs undersökningar kunna därför icke ens partiellt ersätta styrelsens, liksom styrelsens undersökningar icke kunna ersätta forskningskommitténs. Däremot böra forskningskommitténs undersökningar, vilka avses skola börja inom kort, kunna läggas så, att styrelsen kan hämta erfarenheter därur rörande metodik m. m. och direkt utnyttja materialet i vissa begränsade delar. Överenskommelse har träffats med forskningskommittén om medverkan från styrelsens sida, och har styrelsen anledning räkna med att önskvärd koordinering av undersökningarna därigenom skall kunna vinnas.

Under åberopande av det anförda avslutar socialstyrelsen sin skrivelse med en hemställan, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande i huvudsak av ovannämnda plan, föranstalta om att erforderliga medel, 271 500 kr ställas till förfogande.

Minimibehov för uppehället.

Såsom bilaga till socialstyrelsens ovan återgivna skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 januari 1945 angående vissa hushållsundersökningar m. m. hade fogats nedanstående promemoria angående behovet och värdet av beräkningar angående viss levnadsstandard, utarbetad inom socialstyrelsen i december 1944.

I olika sammanhang inom samhällslivet ställes man inför problemet att bedöma, vad människor kunna anses behöva för uppehälle, vård m. m. Mest renodlat ställes man inför sådana bedömanden inom socialvården men även i andra sammanhang, till vilka framställningen nedan återkommer, måste en prövning av likartad eller närstående art företagas.

Socialvården.

Inom socialvården förekommer en bedömning av behovet principiellt efter tvenne olika linjer. I det ena fallet företages bedömningen från fall till fall, s. k. individuell behovsprövning eller behovsprövning i egentlig mening. I det andra fallet utmäter man socialvårdens förmåner med generella belopp, vid vilkas fastställande man dock tager hänsyn till vad folk i allmänhet kan anses vara i behov av.

Hjälpformer med individuell behovsprövning. Vad först beträffar hjälpformer, byggda på individuell behovsprövning, är fattigvården här den mest framträdande representanten. I fattigvårdslagens 1 § fastslås, att den som saknar medel till sitt livsuppehälle skall — under vissa förutsättningar i övrigt — erhålla fattigvård och denna fattigvård, vars utgivande sålunda är en skyldighet för kommunen, skall omfatta »det underhåll och den vård, som äro erforderliga». Genom bestämmelserna i 2 § gives kommunen möjlighet att även i andra fall meddela fattigvård. Fattigvårdssamhället, d. v. s. i regel kommunen, äger bestämma de grunder, som därvid böra av fattigvårdsstyrelsen iakttagas men har så ej skett — i regel ha dylika bestämmelser icke antagits — ankommer det på fattigvårdsstyrelsen att meddela fattigvård »i den mån styrelsen prövar nödigt». Det tillfogas, att fattigvårdssamhället och fattigvårdsstyrelsen härvid ha att »ombesörja att den, som finnes vara i behov av fattigvård, erhåller sådan».

Beträffande innebörden av det i 2 § använda uttrycket behov av fattigvård finnes i förarbetena till lagen icke någon ledning. Beträffande tolkningen av bestämmelserna i 1 § uttalade däremot vederbörande statsråd i propositionen, att med erforderligt underhåll och vård borde avses »vad som i allmänhet å den ort, där understödet gives, anses vara erforderligt för livsuppehället». Icke heller detta är ju någon mera tydlig vägledning men skall det ligga någon konkret mening i uttalandet, så måste det vara den, att understödet skall avpassas efter vad folk i allmänhet själva anse sig behöva för livsuppehället även om det säkerligen icke varit avsett att understöden skulle ligga på samma nivå, som de breda lagrens inkomster. I varje fall torde uttalandet få anses innebära, att fattigvårdens standard skall följa de breda lagrens standard. Vare sig nu denna tolkning är riktig eller icke så har fattigvårdslagen i praktiken erhållit denna innebörd. Fattigvårdens standard har otvivelaktigt under de drygt 25 år lagen varit i kraft steg för steg höjts, även om

man ser uteslutande på understödens realvärde, och denna stegring får säkerligen främst sin förklaring däri, att man mer eller mindre medvetet låtit understöden följa med i den allmänna höjning av svenska folkets levnadsstandard, som under dessa 25 år försiggått. Man torde alltså kunna göra gällande, att rent principiellt fattigvårdens standard är anknuten till de breda lagrens standard.

Om ett dylikt konstaterande ur principiella synpunkter har ett visst värde, så är man å andra sidan föga hjälpt därmed, när man går att i de särskilda fallen bestämma, huruvida och i så fall i vilken omfattning fattigvård bör utgå. Det råder ofta även bland folk, som relativt länge sysslat med behovsprövningsfrågor, föga genomtänkta föreställningar om den enskildes förmåga att efter fritt skön på ett åtminstone något så när enhetligt sätt bedöma i vad mån människor äro i behov av understöd. I själva verket inverka vid en sådan bedömning så många subjektiva faktorer, att resultatet i mycket stor utsträckning i saknad av objektiva grunder blir avsevärt skiftande från fall till fall och från gång till annan och detta t. o. m. om bedömningen företages av en och samma person. Än mer skiftande blir självfallet bedömningen, när den företages av olika personer. Särskilt med hänsyn till sistnämnda förhållande ha erfarenheterna i större kommuner framtvingat åtgärder för att åstadkomma ett mera enhetligt bedömande. Fattigvårdsstyrelsen har till ledning för de förtroendemän och tjänstemän, som närmast handha behovsprövningar, antagit s. k. normer eller taxor för understöden. Meningen har sålunda här icke varit att låsa understöden till en sådan taxas belopp utan man har endast avsett att fixera själva nivån, under det att det i enlighet med sakens natur alltid måste finnas god plats för variationer i varje särskilt fall. I den mån sådana taxor varit tillräckligt specificerade och väl avvägda efter ortens förhållanden, ha de otvivelaktigt underlättat en mera rationell behovsprövning inom fattigvårdens organ.

Emellertid ha taxor tillkommit även i ett annat syfte, nämligen för att reglera frågor om ersättning för utgiven fattigvård kommuner emellan. Dylika taxor äro alltså till sin natur av rent finansiell innebörd. Syftet med överenskommelser mellan kommuner om ersättning efter en dylik taxa, vilken i regel hålles i underkant, innebär endast att man till undvikande av processer i ersättningsfrågor nöjer sig med att, i stort sett utan hänsyn eller i varje fall med ringa hänsyn till kostnaderna i de särskilda fallen, erhålla gottgörelse efter taxan. För fattigvårdens uppgifter gentemot de hjälpbehövande skall sålunda en dylik taxa principiellt icke ha någon betydelse, och man kan alltså bortse ifrån om taxan icke motsvarar de krav, som man måste ställa på en taxa av den förut angivna innebörden. Tyvärr ha sannolikt i ganska stor utsträckning medelstora och mindre kommuner vid utgivande av understöd nära anpassat sig efter dylika ersättningstaxor och dessa ha sålunda kommit till en användning, för vilken de icke äro lämpade.

Socialstyrelsen har under sommaren 1944 från fattigvårdskonsulenterna infordrat vissa uppgifter om förekomsten av lokala taxor eller andra liknande anordningar, som tjäna till vägledning för reglering av understödens nivå. En preliminär bearbetning av det sålunda införskaffade materialet återfinnes såsom bil. 1 till kommissionens för ekonomisk efterkrigsplanering betänkande den 4 oktober 1944. En fullständigare bearbetning har sedermera verkställts inom styrelsen.[1] Den verkställda utredningen ger självfallet icke på något sätt en fullständig bild av fattigvårdens understödsnivå i olika delar av landet, men den ger tillräckligt stöd för den uppfattning, som även i övrigt bestyrkes av socialstyrelsens erfarenheter, att understödsnivån är betydligt skiftande från ort till annan utan att tillräckliga objektiva grunder för detta torde kunna påvisas. Den bestyrker också, att fattigvårdsstyrelserna i mindre kommuner i sin strävan att finna ett stöd för sin

[1] En redogörelse för denna utredning återfinnes i Tidskrift för fattigvård och annan hjälpverksamhet, årg. 1945, häfte 1.

behovsprövning lätt haka sig fast vid ersättningstaxorna, vilka sålunda få ett icke önskvärt inflytande på själva understödsnivån.

När fattigvårdsstyrelser önskat göra upp taxor till ledning för sin verksamhet, ha de i vissa fall vänt sig till socialstyrelsen för att erhålla material. Tyvärr har styrelsen därvid i huvudsak endast kunnat tillhandahålla material från de budgetundersökningar, som ligga till grund för beräkningarna av levnadskostnadsindex. Då dessa undersökningar i huvudsak gälla ett klientel, som i fråga om ekonomiska förhållanden ligger avsevärt över de befolkningslager, ur vilka fattigvården i allmänhet hämtar sitt klientel, har emellertid det enda material, som alltså kunnat lämnas, icke varit för uppgiften lämpligt. I det stora flertalet fall vila fattigvårdens taxor på uppskattningar utan siffermässigt underlag.

Behovsprövning förekommer emellertid icke endast inom fattigvården utan även inom andra hjälpformer, främst arbetslöshetsunderstöden, mödrahjälpen och familjebidragen. För samtliga dessa tre hjälpformer finnas emellertid fastslaget vissa maximibelopp, vilka icke få överskridas och vad beträffar familjebidragen finnas därjämte föreskrifter om en i vissa avseenden normaliserad behovsprövning. Beträffande arbetslöshetsunderstöden saknas anvisningar om behovsprövningens art, dock att regler för vissa variationer i maximihjälpen äro fastställda. Vad åter beträffar mödrahjälpen skall densamma enligt författningen utgå, när det föreligger uppenbart behov av understöd, och angående innebörden av detta uttryck uttalade departementschefen i propositionen, att behovsprövningen ej borde givas fullt samma stränga karaktär som vid prövning av fattigvårdsbehovet. Närmare vägledning saknas emellertid. Mödrahjälpsnämnderna ha på grund härav i tämligen stor omfattning för egen del upprättat vissa taxor till ledning i sitt arbete.

Hjälpformer med till storleken efter generella regler bundna förmåner. De i föregående avdelning nämnda hjälpformerna arbetslöshetsunderstöd, mödrahjälp och familjebidrag äro såsom redan angivits bundna till storleken så till vida att förmånerna icke kunna överskrida vissa fixerade belopp. Till grund för dessa fixeringar måste självfallet ligga vissa överväganden om vad människor i allmänhet behöva för sin försörjning. Exempelvis angives i statens arbetsmarknadskommissions råd och anvisningar rörande hjälpverksamheten för arbetslösa (1944), att de fastställda understödssatserna för varje ortsgrupp äro så avvägda, att de närmast motsvara behovet inom de kommuner i varje grupp, som ha de lägsta levnadskostnaderna, varvid den höjning av understödet, som i vissa fall bör ske i kommuner med högre levnadskostnader men tillhörande samma ortsgrupp ernås genom ett differentierat för den enskilda kommunen maximerat hyresbidrag. I tabellen över de maximerade understödssatserna återfinnes därför även en speciell tabell rörande hyresbidrag. På samma sätt måste till grund för fixering av mödrahjälpens högsta belopp och av familjebidragens understödssatser ligga överväganden om behovets omfattning i allmänhet.

Går man sedan över till socialförsäkringen och socialförsäkringsliknande hjälpformer möter man enahanda företeelse. I den mån dessa förmåner utgå av skattemedel ha de hitintills regelmässigt i högre eller lägre grad förbundits med en s. k. inkomstprövning. Till skillnad från den individuella behovsprövningen innebär inkomstprövningen, att man på ett eller annat sätt fastställer inkomsten, varefter förmånens storlek erhålles genom en rent räknemässig operation. I dessa på inkomstprövning grundade hjälpformer möter man därför också samma företeelse som i de nyss berörda hjälpformerna, d. v. s. att förmånerna äro maximerade. Såsom exempel må pekas på tilläggspensionerna och barnbidragen. Om inkomsterna ligga på viss låg nivå, så utgår det maximala beloppet; även om i det särskilda fallet ett uppenbart behov av ytterligare hjälp föreligger, så kan t. ex. tilläggspensionen icke ökas. Även här måste — eller borde — fastställandet av maximibeloppen vara grundat på överväganden, hur långt behov av hjälp skall anses föreligga.

När det är fråga om socialförsäkring i egentlig mening, d. v. s. förmåner, som äro grundade på avgiftsbetalning, ehuru bidrag av skattemedel utgår i större eller mindre utsträckning, ligger saken något annorlunda till. Med hänsyn till kravet på avgiftsbetalning anses förmånen icke kunna förenas med vare sig behovsprövning eller inkomstprövning. Genom avgiftsbetalningen får försäkringsorganet på förhand kontakt med varje särskilt fall och möjlighet finnes därför att avpassa den förmån, som vederbörande tillförsäkrar sig, efter hans faktiska inkomstläge. Principiellt kan man sålunda säga, att socialförsäkringens förmåner nära anknyta till den enskilde försäkringstagarens inkomstförhållanden. Så är i stort sett fallet inom arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen och motsvarande förhållande råder inom olycksfallsförsäkringen, även om där avpassningen sker mera kollektivt. Med hänsyn till försäkringens skötsel måste man i regel utgå ifrån, att förmånerna icke kunna få uppgå till samma belopp, som vederbörande åtnjuter i inkomst, utan man måste hålla sig något därunder. Om storleken av den marginal, som sålunda måste upprätthållas, kan understundom råda delade meningar. När fråga är om människor med små inkomster, så ställes man emellertid därjämte inför problemet, huruvida icke en mera vidlyftigt tilltagen marginal i själva verket för dem under den standard, som kan anses motsvara behovet. Endast i detta avseende står man sålunda inom den rena socialförsäkringen inför nödvändigheten att bedöma, hur pass stora förmåner, som generellt sett kunna anses erforderliga för att täcka vederbörandes behov.

Fixeringen av dessa olika beloppsgränser måste innebära, att man antagit, att människor i allmänhet kunna leva på dessa belopp. Bakom ett sådant ståndpunktstagande borde ligga *överväganden om vilken standard, som ifrågavarande belopp medge och huruvida denna standard kan anses vara tillfredsställande, d. v. s. medge täckning av vad man räknar som behov*. Emellertid har objektivt material för sådana överväganden saknats och det torde icke vara någon överdrift att påstå, att beloppsgränserna fixerats i huvudsak på grundval av statsfinansiella och politiska överväganden.

Sambandet mellan behovsprövningen inom olika hjälpformer samt mellan den individuella och generella behovsprövningen. Ett fullständigt socialvårdssystem måste otvivelaktigt inrymma representanter för de olika slag av hjälpformer som ovan berörts och sålunda även hjälpformer grundade på individuell behovsprövning. Liksom nu kommer man alltså även framdeles att stå i den situationen, att behovsprövning företages i olika sammanhang inom olika hjälpformer och av olika organ och därför lätt kan leda till i avsevärd grad skiljaktiga resultat. I den mån dessa skiljaktigheter bli mera väsentliga kan man utan överdrift påstå, att därigenom hela socialvårdssystemet äventyras. Därest det eller de hjälporgan, som handhar hjälp efter fri behovsprövning (för närvarande främst fattigvårdsstyrelsen), skulle vid sin behovsprövning arbeta mot en nivå, som ligger mera nämnvärt över den, efter vilken exempelvis hjälpformer av familjebidrags eller tilläggspensions natur fixerats, så bryter det inre sammanhanget i socialvårdssystemet samman, och fattigvården eller den däremot svarande hjälpformen får en i avseende på hjälpens storlek ledande ställning inom socialvården. Statsmakterna skola genom arbetslöshetshjälpen, folkpensioneringen o. s. v. fixera nivån för hjälpverksamheten; de lokala organen för behovsprövningshjälp skola i de särskilda fallen efter behovsprövning ge de supplerande understöd, som erfordras, men detta får icke ske på sådant sätt att dessa organ därigenom rubba hela den av statsmakterna fastställda nivån. En dylik utveckling skulle självfallet vara olycklig, och man måste finna metoder för att förebygga den. Det grundläggande villkoret därvid är att man skaffar sig material för ett noga övervägt och objektivt grundat ställningstagande till de standards man avser, när man i olika sammanhang talar om att människor skola tillförsäkras erforderliga medel för behovstäckningen.

Införselinstitutet m. m.

Införselfria belopp. Enligt gällande bestämmelser kunna skatter och underhållsbidrag genom införsel uttagas hos den betalningsskyldiges arbetsgivare i den inkomst, som vederbörande har att erhålla från arbetsgivaren. Därvid står vederbörande myndighet inför frågan, hur pass stora belopp, som det skall anses nödvändigt att låta den betalningsskyldige behålla för sin egen och eventuellt hans familjs försörjning. Socialstyrelsen inhämtade i slutet av år 1943 av särskild anledning från respektive myndigheter i rikets 10 största städer uppgift om de regler, som man i allmänhet tillämpade vid bestämmande av de belopp, som man för viss period lämnade fria från införsel. De inkomna upplysningarna visade, att man i regel hade uppgjort taxor till ledning för bestämmande av nämnda belopp och av dessa taxor framgick, att från ort till annan förelågo skiljaktigheter av sådan omfattning, att de icke gärna kunde hänföras till skiljaktigheter i prisförhållanden mellan orterna. I vad mån sedermera ändringar i dessa vägledande taxor beslutats är icke bekant, men nämnas må att socialstyrelsen i november 1944 från överståthållarämbetet i Stockholm emottagit en framställning om yttrande över ett föreliggande förslag om höjning av den i Stockholm tillämpade taxan. Då redan förut Stockholmstaxan låg även under hänsynstagande till dyrortsförhållandena icke oväsentligt över övriga orter, skulle härigenom variationerna i behandlingen av de betalningsskyldiga komma att ytterligare ökas. Ur mera allmänna synpunkter förefaller den planerade höjningen av de från införsel fria beloppen väl befogad, men i saknad av ett mera omfattande material om människors levnadsförhållanden är det för socialstyrelsen svårt att kunna avgiva ett yttrande, som verkligen ger en objektiv vägledning. Frågan om bestämmande av de belopp, som böra lämnas fria från införsel, är av den största betydelse, å ena sidan för de betalningsskyldiga, å andra sidan för de underhållsberättigade och för den samfällighet, som äger att uppbära skatter. Det måste därför vara ett samhällsintresse, att respektive myndigheter erhålla en enhetlig vägledning att följa vid bestämmande av de införselfria beloppen. Vid utarbetandet av en sådan vägledning står man emellertid inför ett problem av samma natur, som i föregående avdelning angående socialvården berörts, d. v. s. frågan om den standard, som man vill medge den betalningsskyldige att upprätthålla, och man är i samma behov av ett objektivt material som grundval för bestämmandet av denna standard.

Behovet av standardberäkningar i andra sammanhang. I det förut berörda betänkandet, som den 4 oktober 1944 avgivits av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering, har understrukits, att det behövs en systematisk sammanställning av alla sådana objektiva överväganden, som kunna rymmas i levnadsstandardsbegreppet, samt att en utredning på detta område kan bli av betydelse också för andra ändamål än de i inskränkt mening socialpolitiska. Resultaten kunna enligt kommissionens mening sålunda komma att utnyttjas såsom riktpunkter även i jordbrukspolitiken, lönepolitiken och i den allmänna ekonomiska politiken.

Utan tvivel ställes man ofta i de av kommissionen åberopade sammanhangen inför frågan, vad som motsvarar människors behov eller vad som är en godtagbar standard. I själva verket kan man icke rimligen fixera socialvårdsförmånernas nivå utan att taga hänsyn till den standard, som tillkommer de breda lager, vilka icke åtnjuta socialvårdens förmåner. En tillräckligt omfattande utredning på detta område torde kunne ge incitament till åtgärder av helt annan natur än socialvårdens. Den torde även kunna ge anledning till åtgärder, som ligga på gränsen till den egentliga socialvården t. ex. att man tillhandahåller vissa förnödenheter utan kostnad eller till ett nedsatt pris för vissa befolkningsgrupper. Sådana överväganden kunna knappast underlåtas utan att reformerna på den egentliga socialvårdens

område delvis komma att hänga i luften. Samma behov av ett objektivt material för bedömande av människors levnadsstandard, som möter oss inom socialvården, återfinna vi sålunda inom de av kommissionen för efterkrigsplanering berörda områdena.

Sammanfattande överväganden.

Behovet av ett material, som ger en objektiv grund för bestämmande av den levnadsstandard som man i olika sammanhang vill tillförsäkra medborgarna, framträder sålunda med styrka på skilda områden. I gällande svensk lagstiftning möter man endast på ett ställe ett försök därtill, nämligen genom fattigvårdslagens ovan berörda försök att anknyta till de breda lagrens faktiska levnadsstandard. Emellertid har detta försök fått en så obestämd utformning, att det i praktiken på intet sätt motsvarar behovet av vägledning och i stort måste man därför säga, att gällande bestämmelser om socialvårdsförmånernas omfattning i vårt land fastställts utan att man ägt tillgång till en hållbar grund för bedömande av levnadsstandarden och sålunda också utan att man haft möjlighet närmare bedöma, vilken levnadsstandard man egentligen tillförsäkrat vederbörande. Utvecklingen har därför blivit famlande, och man har efterlyst vägledning genom konstruerandet av s. k. minimistandards.

I viss utsträckning kan man tänka sig att konstruera en viss levnadsstandard ut ifrån främst näringsteoretiska överväganden. På vetenskapliga grunder göres det gällande, att en människas kost måste ha en viss sammansättning för att täcka hennes näringsbehov, och otvivelaktigt kan man på dylika vägar komma fram till en viss koststandard, även om uppfattningarna bland de sakkunniga skifta. Redan när det gäller att omsätta denna i en livsmedelsbudget möta emellertid svårigheter, och man är nödsakad att övergå till andra bedömningsgrunder än de näringsteoretiska. En viss koststandard kan presteras i olika former till en varierande kostnad och man står inför nödvändigheten att bedöma, hur pass stor hänsyn man skall taga till önskemål i fråga om vanor och smak. Motsvarande svårigheter uppstå — i vissa avseenden i än högre grad — när det gäller att konstatera behovet i övrigt t. ex. av kläder, bostad m. m. Vad särskilt beträffar bostadsposten möter man den svårigheten, att variationerna i kostnaderna för bostad av en viss standard kunna bli betydande och att bostad av den standard, som kanske skulle anses tillräcklig ej alls finnes tillgänglig, varvid en bostad av högre och dyrare standard måste anskaffas. I praktiken får man därför räkna med möjligheten att man måste bryta ut bostadsposten ur alla generella behovsbedömningar och behandla densamma från fall till fall.

Efterkrigskommissionen har understrukit, att man måste beakta sambandet mellan levnadsstandarden å ena sidan och det fysiska och psykiska hälsotillståndet å den andra. Man har pekat exempelvis på att en dålig bostad kan betyda ökad risk för infektion och en högre spädbarnsdödlighet liksom också risker för det psykiska hälsotillståndet. Även om kosten, bostaden o. s. v. är sådan, att några menliga följder icke omedelbart inställa sig, så kunna dylika på längre sikt kanske befaras. Kommissionen drar härav den slutsatsen, att när det gäller »att fixera minimikostnaden för en hälsostandard (d. v. s. en standard så hög, att en ytterligare höjning icke skulle minska sjuk- och dödsriskerna i mera avsevärd mån) böra objektiva överväganden få största möjliga plats i analysen, samtidigt som det dock ofrånkomliga omdömeselementet i görlig mån begränsas». I fortsättningen utvecklas, att svårigheterna härvidlag icke äro lika stora över hela linjen och bl. a. påpekas, att det givetvis är omöjligt att på ett entydigt sätt angiva en godtagbar minimikostnad för olika kultur-, rekreations- och förströelsebehov.

Från dessa utgångspunkter föreslår kommissionen att en ingående undersökning

angående *minimikostnaderna för en ur hälsosynpunkt tillfredsställande levnadsstandard* företages.

Såsom kommissionen framhållit blir det vid konstruktionen av en sådan minimistandard omöjligt att undgå, att rena omdömeselement i betydande grad måste medtagas i beräkningarna. Det kan allvarligt ifrågasättas, huruvida icke kommissionens framställning närmast innebär ett underskattande av omdömeselementens betydelse. Det förefaller närmast vara en sådan uppfattning, som föranlett en reservant i kommissionen (direktör Söderlund) att göra erinringar emot den motivering, som av kommissionen lagts till grund för yrkandet om utredning, avseende minimikostnaderna för en ur hälsosynpunkt tillfredsställande levnadsstandard; reservanten finner denna motivering vittna om en alltför okritisk tro på vad som kan åstadkommas av objektiv forskning på detta område. Reservanten synes emellertid icke direkt vilja motsätta sig den i dylikt avseende föreslagna utredningen.

I ett tidigare skede av socialpolitiken rörde man sig i diskussionen ofta med begreppet existensminimum. Detta begrepp vidlåddes emellertid av en uppenbar oklarhet i avseende på sin innebörd. I samma situation befinner man sig nu i fråga om begreppet minimistandard eller minimikostnaderna för en ur hälsosynpunkt tillfredsställande levnadsstandard. Vid fixerandet av denna standard står man inför en rad subjektiva bedömanden. När det gäller att fixera beloppsgränser för socialvårdens förmåner eller i andra här ovan berörda sammanhang, så står man än mer och regelmässigt inför bedömanden, vilka i hög grad innefatta rena omdömeselement, och redan med hänsyn härtill kan och bör man otvivelaktigt komma till olika resultat alltefter de sammanhang, i vilka bedömandet företages. Att under sådana förhållanden tala om minimistandard är närmast vilseledande. Man har att t. ex. i fråga om socialvården fixera den standard, som man vill tillmäta exempelvis en så stor grupp som folkpensionstagarna, och reglera socialvårdens förmåner i övrigt i anslutning till denna standard, vilket icke behöver och icke bör betyda, att standarden blir densamma för alla grupper. Skall man här överhuvud taget röra sig med en viss term, så skulle uttrycket *för vederbörande medborgargrupp erforderlig standard* närmast motsvara vad som avses. Det har därvidlag föga betydelse om man dessförinnan försökt konstruera något i så fall i avsevärd mån fiktivt mått på en minimistandard. Vid sitt ställningstagande måste man däremot, om det hela icke skall få slumpartad karaktär, kunna göra klart för sig, vilken standard det belopp, som man tillerkänner en folkpensionstagare, i realiteten ger honom. Såsom utgångspunkt för beloppets bestämmande måste man därför lägga en hushållsbudget, uppdelad i första hand på huvudposter men därinom också på delposter, som ge möjlighet att bedöma budgetens värde ur bl. a. hälsosynpunkt. En sådan budget måste i hög grad taga hänsyn till den faktiska behovstillfredsställelse, till vilken medborgarna använda sina inkomster, och till grund för uppgörandet av en sådan budget, utmynnande i fixerandet av t. ex. vissa pensionsbelopp, erfordras därför ett omfattande och specificerat material över medborgarnas levnadskostnader.

I princip finnes det ingen anledning att frångå den linje, man redan slagit in på, när man anknutit såväl socialvårdens förmåner som andra behovsbestämningar till medborgarnas allmänna levnadsstandard, men vid tillämpningen av denna princip föreligger otvivelaktigt ett starkt behov av ett objektivt material av nyss angivna innebörd. Även om man sålunda ställer sig frågande inför möjligheten att konstruera något, som skulle förtjäna benämningen minimistandards och därjämte betraktar en dylik konstruktion som skäligen onödig, så *kvarstår oförändrat behovet av den utredning, som kommissionen för efterkrigsplanering föreslagit.* Inom socialstyrelsen har, som av ovanstående framgår, behovet av en dylik utredning länge gjort sig gällande, och styrelsen har övervägt att göra framställning därom men icke önskat taga upp saken för sig utan först i ett större sammanhang.

Skiljaktigheten mellan den här framlagda tankegången och den, som kommer till

synes i betänkandet från kommissionen för efterkrigsplanering, ligger egentligen endast däri, att i denna promemoria förutsättes materialet användas direkt till stöd för ståndpunktstagandet vid fixerandet av den erforderliga standarden i de olika praktiska fallen, under det att kommissionen synes avse att såsom ett mellanled konstruera s. k. minimistandards. Skiljaktigheten torde därför kunna betecknas såsom avseende mera en metodfråga.

Det ligger i sakens natur, att om statsmakterna planmässigt taga ledningen i avseende på socialvårdsförmånernas omfattning, så är det också nödvändigt, att statsmakternas fixering av förmånernas nivå icke sker en gång för alla utan att alla förskjutningar i de faktorer, som böra påverka denna nivå, noggrant följas, så att erforderliga justeringar snabbt kunna vidtagas. Det är ur denna synpunkt inom parentes sagt nödvändigt, att förmånerna konstrueras på sådant sätt, att deras storlek utan större tekniska svårigheter kan ändras, så att man icke på nytt står inför sådana svårigheter som under det andra världskriget förelegat vid nödvändiga justeringar av folkpensionerna. För att ge möjlighet att bedöma det sålunda successivt uppstående behovet av justeringar av nivån, är det nödvändigt att den brett lagda utredning angående människors levnadsförhållanden, varom här talats, förnyas med tämligen korta intervaller.

Kortare meddelanden.

Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till ändrad semesterlagstiftning. Genom remiss den 2 december 1944 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att avgiva utlåtande över 1942 års semesterkommittés förslag till ändrad semesterlagstiftning (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 1003). I anledning därav har styrelsen i skrivelse den 19 januari 1945 tillstyrkt förslaget i huvudsak men har i några fall funnit anledning till vissa erinringar, som här i korthet skola beröras.

I fråga om semesterlagens tillämpningsområde erinrar socialstyrelsen om att lagen saknar en definition av begreppet arbetare. Styrelsen vidhåller beträffande s. k. beroende uppdragstagare att semesterlagen icke bör tillämpas å andra än arbetstagare. Nämnda uppdragstagare böra i annan form kunna tillförsäkras semesterförmåner. Detta skulle underlättas, om de i enlighet med styrelsens tidigare förslag (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 474) tillerkändes förhandlingsrätt.

För nedsättning av den för semesterrätten föreskrivna karenstiden talar enligt styrelsen ej blott korttidsarbetarens behov av rekreation utan även vissa psykologiska hänsyn, i det att den arbetare, som av arbetets art tvingas att ofta byta arbetsplats, torde ha känt sig missgynnad i jämförelse med andra arbetare, vilkas arbetsförhållanden icke hindrat långvarigare anställning. Styrelsen tillstyrker därför förslaget om en karenstid av 30 dagar men ifrågasätter däremot, om det föreslagna systemet med inbetalning av semesterersättningar till postgirokontoret i praktiken kommer att fylla sitt ändamål, nämligen att ersättningarna verkligen användas för rekreationsbehov. Systemet skapar icke garantier därför i högre grad än nuvarande ordning, och insättningssystemet skulle för alla parter bli tidskrävande och tungrott. Då ersättningsbeloppet enligt förslaget skulle insättas inom 6 dagar efter anställningens upphörande, skulle kontrollen av att insättningen skett och eventuellt erforderliga justeringar försvåras för arbetstagaren. Bestämmelserna om postgiroinbetalning av semesterersättningen böra sålunda enligt styrelsens mening utgå ur förslaget och allmänheten på andra vägar förmås att ändamålsenligt utnyttja de förmåner, som semesterlagen erbjuder.

Beträffande den s. k. avbrottsregeln delar styrelsen den uppfattning, som reservationsvis framförts av herrar Adamsson, Jansson och Sölvén. Styrelsen ansluter sig vidare till

dessa kommitteledamöters reservation om upphävande av djurskötarnas undantagsställning. Beträffande bestämmelserna angående längre semester enligt bättre sedvänja anser styrelsen önskvärt, att lagens samtliga bestämmelser såvitt möjligt bli tillämpliga på längre semester, som utgår antingen enligt bättre sedvänja eller på grund av avtal. I fråga om okontrollerade arbetare föreslår styrelsen slutligen en utredning, huruvida icke karenstiden kunde helt bortfalla.

Till socialstyrelsens skrivelse har fogats ett särskilt uttalande av tf. förste byråsekreteraren *Wistrand*, som anser, att undantaget för vissa kommunala m. fl. arbetstagare bör utgå ur förslaget, och som vidare ifrågasätter huruvida icke bestämmelserna om semesterns längd radikalt kunde förenklas till en föreskrift att »arbetare är berättigad till en dags semester för varje kalendermånad, under vilken han för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst 16 dagar».

Förslag om inrättandet av en barnavårdsbyrå inom socialstyrelsen. I en skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 december 1944 har socialstyrelsen hemställt, att fr. o. m. budgetåret 1945/46 en särkild barnavårdsbyrå måtte inrättas inom ämbetsverket. I den utförliga motiveringen erinrar socialstyrelsen om de utlåtanden, som styrelsen i slutet av år 1944 avgav angående de framlagda förslagen om psykisk barna- och ungdomsvård samt rörande revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård[1]. I båda utlåtandena berördes behovet av en ny byrå inom styrelsen för de till antal och omfattning växande barnavårdsärendena. En framställning om byråns inrättande uppsköts då i avvaktan på vissa väntade förslag på ungdomsvårdens område, men styrelsen har av olika skäl nu icke längre velat ställa sig avvaktande utan föreslår en snar lösning av frågan.

Under de senaste två åren har den efter hand tillkomna personalen för barnavårdsärenden organiserats såsom en särskild avdelning av den nuvarande socialvårdsbyrån under den i november 1942 tillsatta barnavårdsinspektrisens ledning. Utom en allmän ökning av arbetsuppgifterna har sedan dess tillkommit nya arbetsuppgifter i samband med barnens fria sommarresor och statsbidragen till sommarkolonier. Vidare förordnades i slutet av år 1943, att även anstalter för halvöppen barnavård skulle stå under viss tillsyn av socialstyrelsen. Oavsett att särskild personal står till förfogande för den halvöppna barnavården, ställer densamma nya krav på chefen för socialvårdsbyrån. Området för dennes verksamhet har fr. o. m. 1944 ytterligare vidgats i och med att socialstyrelsen ålagts tillsynen av den sociala hemhjälpsverksamhet, som åtnjuter statsbidrag.

Socialvårdsbyrån är f. n. organiserad på 5 avdelningar: mödrahjälpsavdelningen (7 befattningshavare), barnavårdsavdelningen (6), halvöppna barnavårdsavdelningen (3), fattigvårdsavdelningen (5) och hemhjälpsavdelningen (4). Av socialvårdsbyråns 5 avdelningar handlägga sålunda numera 3 barnavårdsärenden, till vilken grupp mödrahjälpen i detta sammanhang kan räknas. Särskilt med tanke på de med säkerhet förestående utvidgningarna på barna- och ungdomsvårdens område föreslår styrelsen, att de sistnämnda 3 avdelningarna utbrytas ur socialvårdsbyrån för att bilda en särskild byrå. På socialvårdsbyrån skulle därefter ankomma fattigvårds- och hemhjälpsärenden samt ärenden av allmän socialvårdsnatur. Den nya byrån borde inrättas fr. o. m. den 1 juli 1945.

Samarbetet mellan arbetsgivare och arbetare i Finland utvidgas. I Social tidskrift, årg. 1944, nr 9—10, lämnar avdelningschefen i finska socialministeriet Niilo A. Mannio en översikt över lagstiftningen rörande arbetsförhållandet och utvecklingen av förhållandet mellan arbetsmarknadens organisationer i Finland under den senaste tiden. Den enskilde arbetarens förhållande till hans arbetsgivare, framhålles i artikeln, grundar sig på lagen om arbetsavtal av år 1922. Denna och vissa kompletterande lagars tillämpning anses dock otillfredsställande, bl. a. därför att handläggningen av meningsdifferenser måste ske vid de

[1] Se Soc. Medd., årg. 1944, sid. 820 resp. 808.

allmänna domstolarna, vilkas förfarande är långsamt, jämförelsevis kostsamt och vilka ofta sakna tillräcklig sakkännedom. Förslag om speciella domstolar ha framkommit, senast år 1939, men ha skjutits undan i avvaktan på en allmän reform av rättegångsväsendet.

Lagstiftningen om det kollektiva arbetsförhållandet har nått en mycket svagare utveckling. Lagen om kollektivavtal av år 1923 och lagen om medling i kollektiva arbetstvister av år 1925 äro delvis oändamålsenliga och föråldrade och ha framför allt i praktiken icke fått den betydelse, som hade förutsatts. Handläggningen av rättstvister rörande kollektivavtalen måste i avsaknad av särskilda domstolar snarast möjligt regleras, enär bristerna i detta hänseende menligt påverka själva uppkomsten av kollektivavtal. En reform av lagstiftningen angående arbetstvister kommer med säkerhet att upptagas av arbetsfredskommittén, som tillsattes den 17 oktober 1941 och nu efter krigets slut återupptagit sitt arbete.

Arbetsgivarnas inställning till kollektivavtalen har de senaste åren förändrats. Redan i januari 1940 slöts mellan Arbetsgivarnas i Finland centralförbund och Fackföreningarnas i Finland centralförbund ett principavtal om samverkan. Detta underlättade samarbetet i praktiken, bl. a. inom statens rådgivande organ. Först i april 1944 kunde emellertid uppnås en allmän överenskommelse, vari nämnda organisationer förbundo sig att förtroendefullt förhandla om alla frågor i syfte att ernå en lösning av dem, såvitt möjligt i samförstånd. Viss förhandlingsordning fastställdes för dylika spörsmål. Samtidigt förklarade sig centralförbunden vara ense om att kollektivavtal icke borde möta motstånd av principiella skäl i de fall, då respektive centralförbund samfällt enats om att förutsättningar därför vore för handen. Vad beträffar arbetstvisterna, borde parterna göra sitt bästa för att ernå förlikning. Lagstiftningen på området borde utvecklas. I överenskommelsen ha även intagits bestämmelser om arbetsavtalens uppsägningstid, om arbetsgivarens rätt att antaga och avskeda arbetare och att leda arbetet, om parternas frihet att tillhöra fackliga organisationer, om tidsstudiernas behövlighet och nytta m. m. Denna aprilöverenskommelse innebär ett betydande framsteg i fråga om de fackliga centralorganisationernas samverkan i Finland. Även sedan dess har det emellertid visat sig svårt att få kollektivavtal till stånd. Under senaste tid ha dock förts vissa förhandlingar, främst åsyftande minimilöner. En god början kan därför sägas vara gjord för att förverkliga det fasta och förtroendefulla samarbete mellan de fackliga organisationerna, på vilket regleringen av arbetsförhållandena är fotad i Sverige och ett flertal andra länder.

Kollektivavtalens ringa betydelse i Finland kom till synes under krigsåren, då lönejusteringar med hänsyn till levnadskostnadernas stegring skulle genomföras. Detta ordnades i Sverige genom kollektivavtal, medan i Finland staten fick ingripa med stöd av maktlagen. På förslag av arbetsfredskommittén inrättades år 1942 ett löneråd för att leda dessa ärenden (jfr Soc. Medd. årg. 1942, sid. 308), och det synes som om statsmakten ännu en tid måste ingripa i lönebildningen och i vissa arbetskraftsfrågor. Ej minst den hotande arbetslösheten tvingar därtill.

Vissa arbetsförhållanden ha underställts specialreglering i form av s. k. förhandlingsrätt. Denna har redan förverkligats för stats- och kommunaltjänstemännens vidkommande, och ett kommittéförslag föreligger om sådan rätt även för de privatanställda. Även i detta avseende, slutar artikeln, följas spår, som uppgåtts i de andra nordiska länderna.

I den finska Industritidningen har sedermera meddelats, att de ovan omnämnda förhandlingarna mellan centralförbunden den 24 november 1944 ledde till ett minimilöneavtal för pappers- och trämasseindustrin. Detta är det första i sitt slag inom Finlands storindustri. Den 13 december träffades ett dylikt avtal även för textilindustrin.

Undersökning av den officiella indexberäkningen i Förenta staterna. I oktober 1943 tillsattes en kommitté av Förenta staternas president med uppgift att granska den officiella levnadskostnadsindex, vilken beräknas av Bureau of Labor Statistics. Kommittén har i sitt utlåtande förklarat indexberäkningarna i allt väsentligt riktiga. Undersökningen kom till stånd efter en protestskrivelse från en grupp fackföreningsledare, som gjorde gäl-

lande, att levnadskostnadsindex ej utvisade den faktiska utgiftsstegringen under kriget. Enligt kontrollundersökningar, vilka utförts av en expertkommitté under ordförandeskap av prof. W. Mitchell vid Columbiauniversitetet, beräknades stegringen i levnadskostnaderna från den 15 januari 1941 till den 15 maj 1942 till 15 % samt från den 15 maj 1942 till 15 september samma år till 2 %. Stegringen fortsatte i ungefär samma takt fram till den 15 april 1943, då den totala stegringen utgjorde c:a 23 %. Under de följande 12 månaderna skedde icke några större förändringar. Den sammanlagda stegringen av levnadskostnadsindex under tiden 1 januari 1941 till den 15 september 1944 beräknades sålunda till 25·5 %. Härtill borde, enligt den förstnämnda kommitténs mening, läggas 3 à 4 % för att täcka den »dolda prisstegring», som skett i detaljhandeln, samt $^1/_2$ %, om indexen skall representera levnadskostnadsförändringarna för arbetare i såväl små som stora städer. Indexstegringen under nämnda tidsperiod skulle alltså enligt kommittén uppgå till 29 à 30 %, mot 25·5 % enligt den officiella levnadskostnadsindexen. Enligt fackföreningsledarna skulle däremot den verkliga ökningen uppgå till 44 %. Den »dolda prisstegring», som ej kommit med i den officiella indexberäkningen, skulle bestå i att kvalitéerna försämrats samt antalet realisationer och billiga varor minskats och däri, att de uppgivna priserna voro lägre än de faktiska. Fackföreningsledarna uppskattade den härigenom orsakade stegringen i levnadskostnaderna till c:a 20 %.

Inom expertkommittén reserverade sig representanterna för företagare och arbetare till vissa delar mot kommitténs utlåtande. Industrins representanter förklarade sig anse, att den tidigare indexberäkningen gav en god approximation av förändringarna i levnadskostnaderna under kriget, medan en av fackföreningsrepresentanterna yrkade på en löneökning på 30 %, räknat på lönenivån i januari 1941, mot 15 % enligt nu gällande avtal.

Man var överens om att index ej ger uttryck åt stegringen i levnadskostnaderna för de familjer, som leva på existensminimum, emedan dessa familjer använda större del av inkomsten än andra till inköp av sådana nödvändighetsvaror som mat och kläder, vilkas priser ha stigit med ungefär 40 %. Man var även överens om att det vore önskvärt med en namnförändring för index för att markera, att indexen mäter levnadskostnadsförändringarna vid en fixerad levnadsstandard.

The Guaranty Survey, 28 november 1944.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1944.

En livlig förhandlingsverksamhet har pågått under förevarande kvartal och särskilt under dess sista månad. Endast ett fåtal uppgörelser ha emellertid kommit till stånd. Nästan alla de stora riksavtal, som löpa per kalenderår, voro vid årsskiftet alltjämt föremål för förhandlingar mellan parterna.

I motsats till vad som varit fallet under de senaste åren ha i år några centrala förhandlingar angående rörligt lönetillägg (indextillägg) icke upptagits. Vid de avtalsuppgörelser, som hittills träffats, ha parterna i regel överenskommit, att 1944 års ramavtal mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen skall gälla även för den nya avtalsperioden.

Bland uppgörelser, som kommit till stånd under fjärde kvartalet, må följande omnämnas.

Inom gruppen *malmbrytning och metallindustri* träffades under december månad uppgörelser om nya avtal för år 1945 för de till Järnbruksförbundet och Mellansvenska gruvförbundet hörande gruvorna, för Grängesbergs exportfält och Aktiebolaget Expressdynamit samt för Bolidens gruvaktiebolags gruvor i Västerbotten. De nya avtalen, som på arbetarsidan slutits av Svenska gruvindustriarbetareförbundet, beröra sammanlagt omkring 10 000 arbetare. Uppgörelserna medförde endast smärre jämkningar i de tidigare avtalen.

Inom *jord- och stenindustrin* träffades i slutet av oktober månad inför en av Kungl. Maj:t förordnad medlingskommission uppgörelse angående nya avtal för gat- och kantstensindustrierna samt stor- och finstensindustrin. Förhandlingar hade i detta fall pågått ända sedan andra kvartalet, och strejkvarsel hade utfärdats av arbetarparten. De nya avtalen, som beröra omkring 3 000 arbetare, gälla för tiden 1 juli 1944—30 juni 1945. Uppgörelsen innebar bland annat en förhöjning av de lågt liggande timlönerna och förbättring av vissa låga ackord. Mellan Sveriges buteljglasbruksförbund och Svenska grov- och fabriksarbetareförbundet slöts, likaledes i oktober månad, överenskommelse om nytt riksavtal för buteljglasindustrin. Enligt det nya avtalet skall den av gammalt utgående förmånen av fri bostad bortfalla och kompenseras genom höjning av de fasta lönerna. Avtalet berör omkring 1 000 arbetare och gäller till den 1 juli 1945.

Mellan domänstyrelsen och Föreningen skogsarbeten å ena sidan samt Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet å den andra träffades under oktober och november månader uppgörelser om nya avtal för *skogsbruket* i Dalarna och Norrland för tiden till och med den 30 september 1945. De nya

avtalen avse i motsats till de tidigare gällande även Lule- och Torneälvarnas floddalar och torde direkt och indirekt beröra i runt tal 80 000 arbetare. För skogsbruket i södra och mellersta Sverige uppnåddes enighet om nya avtal först under december månad efter förhandlingar inför en särskild kommission. Dessa avtal gälla till den 1 oktober eller i vissa fall till den 1 november 1945 och torde beröra omkring 50 000 arbetare. Parter äro å arbetsgivarsidan Domänstyrelsen, Föreningen Skogsarbeten, Värmlands och västra Bergslagens skogsarbetsgivareförening och Svenska lantarbetsgivareföreningen samt å arbetarsidan Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet och Svenska lantarbetareförbundet.

Inom *livsmedelsindustrin* ha under kvartalets senare del två allvarliga avtalstvister uppkommit, båda i Stockholm. Mellan Svenska arbetsgivareföreningens allmänna grupp och Svenska livsmedelsarbetareförbundet fördes under oktober och november månader förhandlingar angående nytt kollektivavtal för charkuterier, tarmrenserier samt slakteri- och köttgrossistfirmor i Stockholm för tiden efter den 31 oktober. Sedan dessa förhandlingar strandat, nedlades arbetet hos nämnda företag vid arbetstidens slut den 21 november. Nya förhandlingar fördes sedan vid två särskilda tillfällen i slutet av december månad inför en av Kungl. Maj:t förordnad kommission, men någon enighet kunde därvid icke vinnas. Konflikten, som berör omkring 1 000 arbetare, pågick fortfarande vid årsskiftet. Under oktober och november månader fördes jämväl förhandlingar mellan Allmänna arbetsgivareföreningen och Svenska handelsarbetareförbundet angående nya avtal för tiden efter den 31 oktober för personalen vid Mjölkcentralens och NENS mejeriaktiebolags mejerier i Stockholm samt för eldare och maskinister m. fl. arbetare vid Mjölkcentralens arbetsplatser därstädes. Även dessa förhandlingar strandade, och förbundet utfärdade varsel om arbetsnedläggelse från och med den 13 december. Den bebådade stridsåtgärden uppsköts emellertid tills vidare, och nya förhandlingar upptogos den 28 december inför en av socialstyrelsen tidigare förordnad särskild förlikningsman. Då icke heller dessa förhandlingar ledde till resultat, förordnade Kungl. Maj:t den 30 december en särskild kommission att medla i tvisten. Omkring 750 arbetare beröras.

Inom gruppen *läder-, hår- och gummivaruindustri* märkes en i oktober månad träffad uppgörelse mellan Svenska arbetsgivareföreningens allmänna grupp och De förenade förbunden rörande nytt kollektivavtal för skinn- och lädervaru- samt sportartikelfirmorna i Malung och Djura. Avtalslöst förhållande hade här varit rådande i närmare två år, och strejkvarsel hade i slutet av september månad utfärdats. Det nya avtalet berör ett 30-tal företag och omkring 900 arbetare.

Bland uppgörelser inom den *kemisk-tekniska industrin* må nämnas en mellan Petroleumbranschens arbetsgivareförbund och Svenska transportarbetareförbundet i slutet av december träffad överenskommelse om nytt kollektivavtal för A. Johnson & Co:s oljeraffinaderi i Nynäshamn. Uppgörelsen träffades inför en särskild kommission, som förordnats av Kungl. Maj:t sedan strejkvarsel utfärdats av arbetarparten. Det nya avtalet, som berör omkring 400 arbe-

tare och gäller till utgången av år 1946, innebar en höjning av samtliga veckolöner med 3 kronor. För vissa arbetargrupper infördes en ackordskompensation av 8 öre i timmen, och för vissa andra arbetargrupper höjdes timlönerna med 5 öre.

På det *kommunala* området upprättades i november månad efter förhandlingar mellan Landstingens centrala lönenämnd och Svenska kommunalarbetareförbundet för första gången ett riksavtal för biträdespersonalen vid landstingens sjukvårds- och övriga inrättningar. Det nya riksavtalet gäller för år 1945 och berör i runt tal 12 000 anställda.

Inom gruppen *handel och varulager* träffades i december månad mellan Handelns arbetsgivareorganisation och Svenska handelsarbetareförbundet två nya riksavtal för år 1945, innehållande allmänna bestämmelser för dels biträden, kontorister och därmed jämförliga grupper och dels lager- och utkörarpersonal. Av dessa avtal beröras omkring 20 000 personer.

De mellan Sveriges redareförening och de ombordanställdas organisationer upprättade överenskommelserna om krigsriskersättning för *ombordanställda* reviderades i oktober månad. Med anledning av krigsförhållandenas utveckling måste redan i december månad förhandlingar ånyo upptagas om ytterligare revision av samma överenskommelser.

Efter förhandlingar mellan Svenska lantarbetsgivareföreningen och Svenska lantarbetareförbundet upprättades i oktober månad nytt riksavtal och nya löneavtal för *jordbruket* för det avtalsår, som började den 1 november 1944. De nya avtalen beröra direkt närmare 50 000 arbetare och indirekt ytterligare omkring 20 000 arbetare. Genom den träffade uppgörelsen erhöllo lantarbetarna en löneförhöjning, som i genomsnitt uppgick till 11 à 12 öre i timmen. Enligt uppgörelsen skulle därjämte det gamla statsystemet, som innebär att lönen delvis utgår i form av mjölk, spannmål m. fl. lantbruksprodukter och som ännu torde tillämpas för drygt en tredjedel av lantarbetarkåren, under det nya avtalsåret definitivt avvecklas och ersättas av ett rent kontantlönesystem.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 januari 1945.

Socialstyrelsen har på samma sätt som föregående månad verkställt en beräkning av antalet under december och första hälften av januari månader hitkomna flyktingar, d. v. s. andra utlänningar än sådana som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheten i gränsorten insänder till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. De under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna fördela sig efter nationalitet, ålder och kön på följande sätt.

Antal till Sverige anlända flyktingar.

Nationalitet \ Åldersgrupp	Under december 1944						Under tiden 1—15 januari 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	11	51	184	23	3	272	4	12	75	8	—	99
Finsk	5	1	24	1	3	34	1	1	7	2	1	12
Norsk	233	315	1 327	126	23	2 024	80	164	741	46	7	1 038
Estländsk	6	6	21	6	—	39	6	6	12	9	—	33
Lettländsk	1	6	5	—	—	12	1	—	2	—	—	3
Litauisk	—	—	9	1	—	10	—	—	1	—	—	1
Polsk	—	1	18	—	—	19	—	—	1	—	—	1
Rysk	5	5	64	6	—	80	—	2	13	—	—	15
Tysk [1]	4	3	34	6	3	[2] 51	2	—	14	—	—	16
Holländsk	—	7	29	2	—	38	1	2	23	1	—	27
Belgisk	—	1	6	1	—	8	—	—	12	—	—	12
Fransk	—	2	13	—	—	15	—	—	12	—	—	12
Övriga nationaliteter	—	4	41	4	—	49	—	—	2	—	—	2
Samtliga	265	402	1 775	176	32	[2] 2651	95	187	915	66	8	1 271
Därav kvinnor	104	63	396	67	9	639	51	38	174	20	3	286

Med utgångspunkt från socialstyrelsens kvartalsredogörelse över antalet utlänningar med vistelsetillstånd i Sverige per 1 oktober 1944 har liksom föregående månad med hjälp av dessa uppgifter och inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av januari 1945 beräknats till omkring 100 000, vartill komma c:a 37 800 finska evakuerade och 43 900 finska barn. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget i landet vid samma tidpunkt leder fram till närmare 193 000, såsom framgår av följande tablå. Vid beräkningen av dessa tal, som till väsentlig del äro uppskattningssiffror, har hänsyn tagits till minskningen av antalet utlänningar genom utresor, dödsfall och beviljade svenska medborgarskap.

Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	600
Dansk	14 900	Belgisk	100
Finsk	6 500	Fransk	500
Norsk	33 000	Övriga nationaliteter	1 200
Estlandssvensk	6 500	Summa flyktingar	99 600
Estländsk	25 200		
Lettländsk	3 700	Finska evakuerade	37 800
Litauisk	300	Finska barn	43 900
Polsk	900	*Övriga utlänningar*	11 400
Rysk	800	*Summa utlänningar*	192 700
Tysk	5 400		

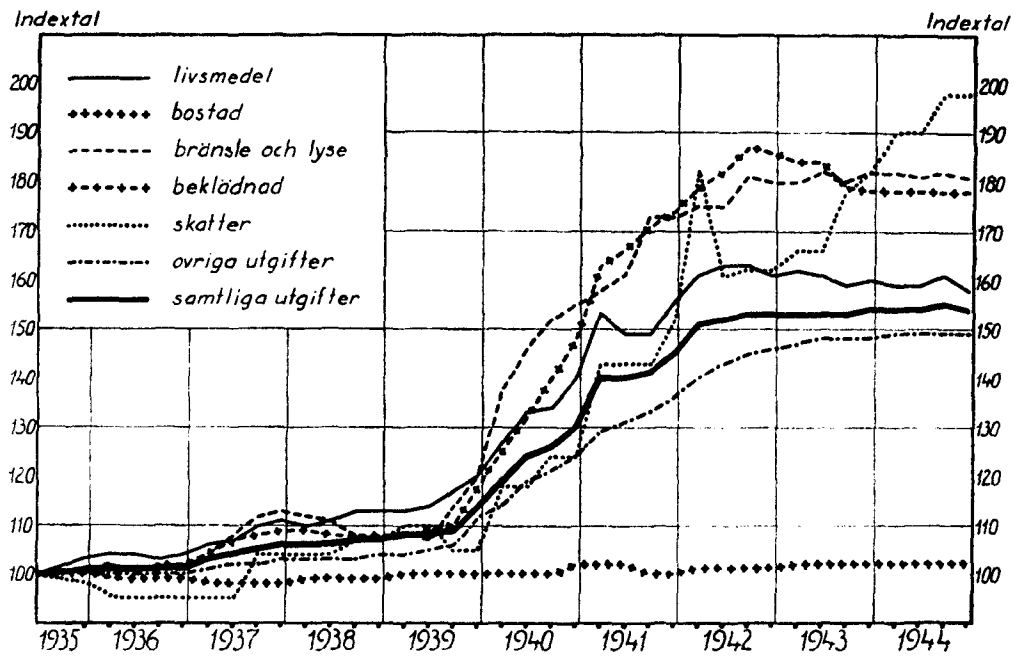
[1] Inklusive tjecker och österrikare.
[2] Inklusive 1 med okänd ålder.

Levnadskostnaderna i december 1944.

Levnadskostnadsindex.

Beräkningens huvudresultat. Beräkningen av levnadskostnadsindex i december har givit till resultat, att indextalen sedan september sjunkit i 1935 års serie med en enhet från 155 till 154 och i 1914 års serie med två enheter från 243 till 241. Den stegring av levnadskostnaderna, som registrerades i september, har därmed i huvudsak eliminerats. Indextalen i juni voro nämligen 154 resp. 240, såsom framgår av tab. 3 och 4, där talen alltifrån seriernas tillkomst framläggas. Följande diagram åskådliggör ytterligare förändringarna i 1935 års serie.

Levnadskostnadernas förändringar åren 1935—1944 enligt socialstyrelsens levnadskostnadsindex (år 1935 = 100).

I förhållande till december 1943, som närmast tagits till utgångspunkt för beräkningarna, innebära de nya talen ingen ändring i 1935 års serie och en ökning med en enhet i 1914 års serie. Noggrannare uttryckt uppgår denna under år 1944 inträffade stegring till $^1/_2$ %, såsom framgår av tab. 1. I samma tabell liksom i tab. 5 och 6 finner man även uppgifter för de särskilda delposter, vari budgeten uppdelats.

Tab. 1. Levnadskostnadernas förändringar mellan juni 1939 och december 1944.

	Förändringens storlek i % av resp. huvudpost				Förändringens effekt på generalindextalet i 1935 års serie i enheter			
	juni 1939—december 1942		dec. 1942—dec. 1943	dec. 1943—dec. 1944	juni 1939—dec. 1942	dec. 1942—dec. 1943	dec. 1943—dec. 1944	juni 1939—dec. 1944
	totalt	därav omsättningsskatt						
Livsmedel	+43·06	+ 3·30	— 0·85	— 0·97	+16·85	— 0·51	— 0·59	+ 15·75
Därav rabatter	— 7·55	—	+ 0·66	—	— 2·95	+ 0·40	—	— 3·85
Bostad	+ 2·11	—	+ 0·40	+ 0·40	+ 0·30	+ 0·07	+ 0·07	+ 0·44
Bränsle och lyse	+60·35	—	+ 1·04	— 0·68	+ 2·49	+ 0·09	— 0·06	+ 2·52
Därav substitutionskostnad	—	—	+ 1·29	+ 2·05	—	+ 0·11	+ 0·18	+ 0·30
Beklädnad	+71·47	+ 8·57	— 4·12	— 0·12	+10·80	— 0·76	— 0·02	+10·02
Därav tung konfektion	+26·41	+ 3·18	— 3·79	— 0·14	+ 3·99	— 0·70	— 0·03	+ 3·26
Direkta skatter	+47·44	—	+12·19	+ 9·06	+ 3·38	+ 1·84	+ 1·08	+ 5·80
Övriga utgifter	+39·55	+ 2·94	+ 1·86	+ 0·75	+11·15	+ 0·48	+ 0·26	+11·89
Därav spritskatt	+ 5·41	—	+ 0·83	—	+ 1·53	+ 0·29	—	+ 1·82
tobaksskatt	+ 3·47	—	—	—	+ 0·98	—	—	+ 0·98
nöjesskatt	+ 0·46	—	—	0·00	+ 0·13	—	0·00	+ 0·13
Samtliga utgifter	**+41·69**	+ 3·17	+ 0·47	+ 0·48	**+44·97**	+ 0·71	+ 0·74	**+46·42**
Därav förändr. i prisnivån[1]	+41·29	·	— 0·75	— 0·34	+44·54	— 1·14	— 0·52	+42·88
övriga förändringar	+ 0·40	·	+ 1·22	+ 0·82	+ 0·43	+ 1·85	+ 1·26	+ 3·54

Om man ökar indextalen för samtliga levnadskostnader i december 1943, vilka *med decimaler voro 153·53 resp. 239·9*, med de 0·48 %, vartill stegringen under det senaste året belöper sig, erhållas talen 154·27 resp. 241·1 eller avrundat 154 resp. 241. Medtagas icke de direkta skatterna i beräkningen, förbytes stegringen i en minskning med 0·24 %. Generalindextalen utan direkta skatter sjunka härigenom i december 1944 till 151 i 1935 års serie och 233 i 1914 års serie *mot 152 resp. 234 ett år tidigare.*

Stegringen av levnadskostnaderna under år 1944 är praktiskt taget lika stor som närmast föregående år. Prisutvecklingen under de två senaste åren — eller sedan prisstoppets genomförande hösten 1942 — har alltså varit påfallande lugn. I september 1944 förekom visserligen som nämnts en icke oväsentlig ökning av levnadskostnaderna, men denna stegring har i december i det närmaste eliminerats. Ser man på indextalet för samtliga levnadskostnader i den indexserie, som har år 1935 som bas, finner man, att detta sedan december 1942 endast stigit med en enhet. Kostnadsstegringen under nämnda tidsperiod uppgick till 1 %. Som jämförelse kan nämnas, att levnadskostnadsindex steg med 15 % år 1940, med 12 % år 1941 och med 5 % år 1942. Förklaringen till denna stabilisering av prisnivån är att söka i en rad samverkande, gynnsamma omständigheter, såsom förbättring av varutillgången på grund av lejdtrafiken samt relativt goda skördar under åren 1943 och 1944. Dessutom har givetvis även den skärpta prispolitiken bidragit till att hindra prisstegringar.

I tab. 1 ha särredovisats vissa av de faktorer, vilka verkat höjande eller sänkande på levnadskostnaderna. Vad närmast förändringarna under det senaste

[1] Samtliga förändringar utom de som sammanhänga med livsmedelsrabatterna, den beräknade substitutionskostnaden på bränsleposten och utgiften för direkta skatter.

året beträffar, visar det sig, att stegringen av levnadskostnaderna icke betingats av någon höjning av detaljprisnivån utan är att tillskriva andra omständigheter. Den huvudsakliga orsaken till stegringen har sålunda varit de ökade skatteutgifterna, vilket i sin tur sammanhänger med tidigare inträffade inkomstförbättringar. Detaljprisnivån har däremot snarast stått stilla eller utvisat en sänkning, det sistnämnda speciellt i fråga om livsmedel. Om *stegringen* i skatteposten icke medtages i beräkningarna, sjunka kostnaderna som redan nämnts under år 1944 med 0·22 %. Under år 1943 sänktes likaledes den egentliga detaljprisnivån, men ändock steg levnadskostnadsindex till följd av ökade skatteutgifter samt minskad rabattkortsfrekvens (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 31). I tabellen redovisas även förändringarna under tiden från krigsutbrottet och fram till december 1942.[1]

Revisionen av viktsystemet. Metoden för den i december företagna revisionen av viktsystemet har varit densamma som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 42 och 841).

Livsmedelsposten har reviderats på så sätt, att posterna i 1943 års viktsystem ersatts med nya poster, erhållna från den fortlöpande konsumtionsundersökningen under de fyra kvartalen 1944. I förhållande till septemberrevisionen innebar detta, att hänsyn kunnat tagas även till konsumtionen under fjärde kvartalet 1944.

Vid revisionen av bränsleposten har hänsyn tagits till de sedan september ändrade bestämmelserna rörande tilldelningen av hushållsbränsle för bränsleåret 1944/45, innebärande en ytterligare övergång från fossilt bränsle till ved inom ett par ortsgrupper. Proportionerna mellan ved och fossilt bränsle utgöra ett genomsnitt av tilldelningarna för bränsleåren 1943/44 och 1944/45.

För övriga poster i budgeten ha en del, mestadels mindre ändringar i förhållande till september ansetts nödvändiga att företaga med hänsyn till utvecklingen av konsumtionen under senare delen av år 1944. Sålunda har i december bl. a. beräknats en ökning i förhållande till 1943 beträffande konsumtionen av elektrisk ström, skodon, strykjärn, tidningar och radiolicens, för vilka i september förutsattes oförändrad konsumtion.

Totalbeloppet för viktsystemet för år 1942 var 4 630 kr. Om detta belopp ökas med de 4·1 %, vartill lönestegringen uppgick mellan åren 1942 och 1943 enligt den officiella lönestatistiken, erhålles för år 1943 en medelutgift av 4 820 kr. Totalbeloppet för år 1944, som enligt revisionen i december uppgick till 5 019 kr (se tab. 2), ligger sålunda likaledes 4·1 % högre än ovannämnda utgift för år 1943.

De under år 1944 företagna budgetrevisionerna ha haft en icke oväsentlig inverkan på resultatet. Under året ha beträffande livsmedel och bränsle myndigheterna företagit en hel del betydande ändringar i gällande bestämmelser med avseende på såväl tilldelningens storlek som prissättningen. Genom budgetrevisionen i december erhöllo sålunda prissänkningarna på kött och fläsk liksom

[1] En närmare analys av orsakerna till levnadskostnadsförändringarna under krigsåren finnes i Meddelanden från konjunkturinstitutet Ser. B: 4 (se särskilt sid. 64 ff.)

Tab. 2. Sammandrag av vid indexberäkningarna i december 1943—juni 1944 använt viktsystem (1943 års budget) och det för beräkningarna i december 1944 reviderade viktsystemet.

1	2	3	4	5	6	7	8
Budgetposter	Kronor			Ökning (+) eller minskning (−) i % mellan kol. 3 o. 4	Procent		
	1943 års budget enligt medelpriserna		Reviderad budget enligt priserna år 1944		1943 års budget enligt medelpriserna		Reviderad budget enligt priserna år 1944
	år 1943	år 1944			år 1943	år 1944	
Livsmedel	1 882	1 881	1 985	+ 5·5	39·4	39·0	39·5
Bränsle och lyse	283	282	285	+ 1·1	6·0	5·9	5·7
ved	139	136	175	+ 28·7	2·9	2·8	3·5
kol och koks	74	74	38	− 48·6	1·6	1·6	0·8
kokgas	31	30	27	− 10·0	0·6	0·6	0·5
elektrisk ström	42	42	45	+ 7·1	0·9	0·9	0·9
Bostad	566	568	568	—	11·8	11·8	11·3
Beklädnad	568	555	629	+ 13·3	11·9	11·5	12·5
kläder	455	442	509	+ 15·2	9·5	9·2	10·1
skodon	113	113	120	+ 6·2	2·4	2·3	2·4
Skatter	364	410	410	—	7·6	8·5	8·2
Övriga utgifter	1 115	1 124	1 142	+ 1·6	23·3	23·3	22·8
möbler	48	48	48	—	1·0	1·0	1·0
hushållstextilier	33	33	31	− 6·1	0·7	0·7	0·6
husgeråd	59	59	59	—	1·2	1·2	1·2
rengöringsmedel m. m.	75	75	85	+ 13·3	1·6	1·6	1·7
förenings- o. försäkringsavgifter	245	247	247	—	5·1	5·1	4·9
tobak	59	59	62	+ 5·1	1·2	1·2	1·2
sprit	104	107	109	+ 1·9	2·2	2·2	2·2
övrigt	492	496	501	+ 1·0	10·3	10·3	10·0
Summa	4 781	4 820	5 019	+ 4·1	100·0	100·0	100·0

på ved större vikt, medan prishöjningarna på en del trädgårdsprodukter erhöllo mindre vikt än de hade i den preliminärt reviderade budgeten i september.

De olika delposterna. Detaljerade uppgifter om levnadskostnadernas förändringar återfinnas i tab. 5 och 6. Beträffande de olika i beräkningarna ingående delposterna skall följande nämnas.

Livsmedel. De flesta prisändringar, som under året ägt rum inom livsmedelsposten, sammanhänga med av priskontrollnämnden utfärdade ändrade eller nya normalpriser. Även andra prisrörelser ha emellertid inträffat.

I fråga om mejeriprodukter ha endast smärre prisrörelser förekommit, om man bortser från de säsongmässiga förändringarna av priset på ägg. Äggpriset var sålunda i december 1944 i genomsnitt praktiskt taget detsamma som samma månad föregående år. Årsmedeltalet låg dock högre år 1944 än år 1943. I samband med ändringar av normalpriset sänktes priset på margarin i september, och sedermera har en ytterligare prissänkning ägt rum. Beträffande kött och fläsk har priskontrollnämnden under året vid upprepade tillfällen företagit såväl höjningar som sänkningar av gällande normalpriser. Slutresultatet av dessa förändringar har för ransonerat kött blivit en sänkning med närmare 3 %, medan förändringarna på fläsk i det närmaste uppvägt varandra.

Tab. 8. Levnadskostnadsindex med och utan direkta skatter (1935 = 100).[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Samtliga utgifter: Utan skatter	Samtliga utgifter: Med skatter
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	100	100
1936								
1 jan.(dec.35)	103	100	101	100	98	100	101	101
1 april (mars)	104	99	102	101	95	100	101	101
1 juli (juni)	104	99	101	101	95	100	101	101
1 okt. (sept.)	103	99	102	101	95	100	101	101
1937								
1 jan.(dec.36)	104	99	102	102	95	100	102	101
1 april (mars)	106	98	104	104	95	101	103	103
1 juli (juni)	107	98	108	107	95	102	104	104
1 okt. (sept.)	110	98	112	108	104	102	106	105
1938								
1 jan.(dec.37)	111	98	113	109	104	103	106	106
1 april (mars)	110	99	112	109	104	103	106	106
1 juli (juni)	111	99	111	108	104	103	106	106
1 okt. (sept.)	113	99	108	108	107	103	107	107
1939								
1 jan.(dec.38)	113	99	108	108	107	104	107	107
1 april (mars)	113	100	108	108	110	104	108	108
1 juli (juni)	114	100	107	109	110	105	108	108
1 okt. (sept.)	117	100	114	110	105	106	110	109
1940								
1 jan.(dec.39)	120	100	120	118	105	112	114	114
1 april (mars)	127	100	138	125	118	114	119	119
1940								
1 juli (juni)	133	100	146	132	118	119	124	124
1 okt. (sept.)	134	100	152	140	124	121	126	126
1941								
1 jan.(dec.40)	140	102	155	148	124	124	131	130
1 april (mars)	153	102	158	163	143	129	140	140
1 juli (juni)	149	102	161	166	143	131	140	140
1 okt. (sept.)	149	100	173	171	143	133	141	141
1942								
1 jan.(dec.41)	156	100	173	174	152	136	145	145
1 april (mars)	161	101	175	179	[2]182	140	149	[2]151
1 juli (juni)	163	101	175	182	161	143	151	152
1 okt. (sept.)	163	101	181	187	162	145	152	153
1943								
1 jan.(dec.42)	161	101	180	186	162	146	152	153
mars	162	102	180	184	166	147	153	153
juni	161	102	182	184	166	148	152	153
september .	159	102	180	179	178	148	151	153
december . .	160	102	182	178	182	148	152	154
1944								
mars	159	102	182	178	190	149	151	154
juni	159	102	181	178	190	149	151	154
september .	161	102	182	178	198	149	152	155
december . .	158	102	181	178	198	149	151	154

För charkuterivaror ha de medfört en nettosänkning på närmare 11 %. Kaninkött, som i genomsnitt varit billigare 1944 än 1943, låg till följd av en betydande prisstegring i slutet av året i december högre än motsvarande månad föregående år. Fiskpriserna ha varierat avsevärt under året. För vissa slag av saltvattensfisk återinfördes i oktober normalpriser, vilka varit upphävda under sommarhalvåret. Dessa normalpriser voro i vissa fall lägre än motsvarande priser ett år tidigare, men å andra sidan lågo priserna på sötvattensfisk och makrill högre. Den genomsnittliga kostnaden för fisk var sålunda, som framgår av tab. 5, något högre än i december 1943. Vad slutligen gruppen rotsaker, frukt och grönsaker angår, så har den stigit under året med 5 %. Under första halvåret voro priserna relativt låga men stego kraftigt under tredje kvartalet. Sedan normalpriser fastställts på de viktigaste varuslagen inom denna grupp, nedgingo priserna avsevärt. I förhållande till föregående år lågo dock priserna högre på främst potatis, lök och vitkål.

De prisförskjutningar, som förekommit under fjärde kvartalet, ha medfört en sänkning av livsmedelskostnaderna med närmare 2 %. Den främsta

[1] De per 1 januari, 1 april, 1 juli och 1 oktober daterade indextalen grunda sig i allt väsentligt på prismaterial insamlat under föregående december resp. mars, juni och september.

[2] Omräknas skatteindextalet per 1 april 1942 i enlighet med de direktiv, som av chefen för finansdepartementet meddelats för beräkningstillfället den 1 juli 1942, erhålles talet 161. Index för samtliga levnadskostnader per 1 april 1942 blir med sistnämnda ändring 150. I 1914 års serie bli motsvarande tal 290 resp. 284.

Tab. 4. Levnadskostnadsindex med direkta skatter (juli 1914 = 100).[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Samtliga utgifter
1914 juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916 dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917 maj	174	108	190	170	109	130	**152**
sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918 1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919 1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920 1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921 1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922 1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923 1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924 1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
1 april	160	178	183	192	173	185	**173**
1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925 1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926 1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
1 april	158	188	170	188	185	179	**178**
1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927 1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928 1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929 1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930 1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931 1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932 1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**
1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933 1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**
1 april	119	202	139	163	187	175	**153**
1 juli	120	202	138	162	187	175	**153**
1 okt.	123	202	136	163	189	175	**154**
1934 1 jan.	120	202	136	164	189	174	**153**
1 april	120	202	136	165	191	174	**153**
1 juli	123	201	136	166	191	174	**155**
1 okt.	125	201	136	167	189	174	**155**
1935 1 jan.	124	201	137	168	189	174	**155**
1 april	126	198	137	167	178	174	**155**
1 juli	129	198	137	167	178	174	**156**
1 okt.	131	198	138	167	179	173	**157**
1936 1 jan.	132	198	138	168	179	173	**158**
1 april	134	196	140	169	170	172	**158**
1 juli	134	196	139	169	170	173	**158**
1 okt.	132	196	140	169	170	173	**157**
1937 1 jan.	133	196	141	170	170	174	**158**
1 april	137	195	143	174	166	176	**161**
1 juli	138	195	148	179	166	177	**162**
1 okt.	140	195	153	182	177	177	**165**
1938 1 jan.	142	195	154	183	177	177	**165**
1 april	141	196	154	182	176	178	**165**
1 juli	143	196	152	182	176	178	**166**
1 okt.	145	196	150	181	181	178	**167**
1939 1 jan.	145	196	149	181	181	180	**167**
1 april	145	198	149	181	188	180	**168**
1 juli	147	198	147	182	198	182	**169**
1 okt.	150	198	156	184	190	183	**171**
1940 1 jan.	154	198	164	197	190	195	**178**
1 april	163	198	189	210	214	198	**186**
1 juli	170	198	201	220	214	207	**193**
1 okt.	172	198	209	234	223	210	**197**
1941 1 jan.	180	202	213	248	223	214	**204**
1 april	197	203	217	272	258	223	**219**
1 juli	192	203	221	278	258	228	**219**
1 okt.	191	198	238	287	258	231	**221**
1942 1 jan.	201	198	238	291	274	236	**227**
1 april	207	201	240	299	[2]329	242	[2]**236**
1 juli	210	201	241	305	290	248	**237**
1 okt.	209	201	249	312	292	251	**239**
1943 1 jan.	207	201	248	311	292	254	**239**
mars	208	202	248	309	299	254	**240**
juni	207	202	250	307	299	256	**239**
sept.	205	202	247	300	321	257	**239**
dec.	205	202	250	299	328	257	**240**
1944 mars	204	202	250	299	343	258	**241**
juni	203	202	249	299	343	258	**240**
sept.	207	202	250	298	357	258	**243**
dec.	203	202	249	298	357	259	**241**

[1] Jfr not 1 till tab. 1. — [2] Jfr not 2 till tab. 1.

Tab. 5. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1943—december 1944. Livsmedel, bränsle och lyse.

Varuposter	Indextal (1935 = 100)								Utgift, kr per år, enl. pris i		Procentuell förändring dec. 1943 —dec. 1944
	1942	1943	1944	Aug. (1/9) 1939	Dec. 1943	Okt. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	dec. 1943	dec. 1944	
Livsmedel	**162**	**160**	**160**	**116**	**160**	**160**	**160**	**158**	**1 981·56**	**1 962·29**	**— 1·0**
Mjölk, utan rabatt	134	134	135	117	135	135	135	135	[2]257·81	[2]257·81	—
Ost	194	197	197	121	196	198	198	198	52·00	52·30	+ 0·6
Mejerismör, utan rabatt	170	170	170	127	170	170	170	170	[2]162·09	[2]162·06	0.0
Ägg	218	223	233	125	246	245	245	245	83·01	82·77	— 0·3
Margarin, utan rabatt	222	222	216	126	222	207	200	200	[2]54·45	[2]47·72	—12·4
Mejeriprod. o. margarin, med rabatt, samt ägg	138	142	146	121	147	146	145	145	609·86	602·66	— 1·1
Mjöl	126	128	127	114	127	126	126	126	67·81	67·11	— 0·8
Bröd	139	138	137	113	138	137	137	137	192·28	190·45	— 1·0
Kött	192	191	185	125	189	179	179	180	457·11	435·42	— 4·7
Fisk	243	231	222	102	223	235	229	225	103·98	105·02	+ 1·0
Rotsaker, frukt o. grönsaker	194	182	180	107	173	192	189	182	293·47	308·16	+ 5·0
Specerier	157	155	153	102	154	151	151	151	219·81	214·68	— 2·1
Maltdrycker	135	137	137	103	136	137	137	137	26·15	26·20	+ 0·2
Restaurangmåltider	148	154	154	114	154	154	154	154	12·59	12·59	—
Bränsle och lyse	**177**	**181**	**181**	**107**	**182**	**180**	**180**	**181**	**287·86**	**286·04**	**— 0·6**
Elektrisk ström	96	97	95	91	96	95	95	95	45·38	44·82	— 1·2
Fotogen	—	—	—	104	—	—	—	—	—	—	—
Kokgas	141	141	139	100	141	139	139	139	27·54	27·27	— 1·0
Ved	225	233	227	120	231	223	223	222	177·10	170·22	— 3·9
Kol	176	175	175	107	175	174	174	175	2·86	2·86	—
Koks	225	225	225	115	225	225	225	225	34·98	34·96	— 0·1
Substitutionstillägg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5·91	—
Livsm., bränsle o. lyse	**163**	**162**	**162**	**115**	**162**	**162**	**162**	[1]**161**	**2 269·42**	**2 248·33**	**— 0·9**

orsaken härtill har varit prissänkningar i samband med införandet av normalpriser på potatis och vissa slag av saltvattensfisk i oktober samt på morötter, kålrötter och vitkål i december. Bland övriga livsmedel, som blivit billigare under kvartalet, kunna nämnas margarin och kaffe. Mellan september och december ha å andra sidan vissa prishöjningar förekommit, bl. a. på ägg och strömming.

Bostadsposten har stigit med 0·4 % under år 1944. Höjningen, som skedde i mars, förklaras av att justeringar uppåt av hyrorna i vissa fall medgivits av hyresnämnderna och av tillkomsten av nybyggda lägenheter med proportionsvis högre hyror (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 338). Sedan mars 1944 har posten icke omräknats.

Bränsle och lyse. Under året ha inträffat en del prissänkningar på ved, medan däremot endast obetydliga prisrörelser förekommit på kol och koks. Dessa prisändringar ha medfört en kostnadssänkning på omkring 3 %. Denna sänk-

[1] Anknytes detta tal till juli 1914, erhålles indextalet 208. — [2] Med rabatter.

(Forts. av texten på sid. 50.)

Tab. 6. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1943—december 1944.

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1943—dec. 1944
	1942	1943	1944	Juni (1/7) 1939	Dec. 1943	Sept. 1944	Dec. 1944	dec. 1943	dec. 1944		
Livsmedel [1]	162	160	160	114	160	161	158	1 981·56	1 962·29	−19·27	−1·0
Bostad	101	102	102	100	102	102	102	566·26	568·53	+ 2·27	+0·4
Bränsle och lyse [1]	177	181	181	107	182	182	181	287·86	286·04	− 1·82	−0·6
Beklädnad	182	182	178	109	178	178	178	629·65	628·87	− 0·78	−0·1
Herrkostym	183	177	165	108	165	165	165	140·98	140·98	—	—
Herröverplagg	182	172	164	108	165	164	163	78·87	78·00	− 0·87	−1·1
Arbetskläder	169	167	167	106	167	167	167	24·94	24·97	+ 0·03	+0·1
Skjorta	241	255	254	119	254	254	253	37·47	37·37	− 0·10	−0·3
Kalsonger	186	176	174	110	174	174	175	10·90	10·95	+ 0·05	+0·5
Herrstrumpor	217	222	221	114	221	222	222	14·52	14·56	+ 0·04	+0·3
Damstrumpor	128	131	130	94	130	130	130	14·54	14·57	+ 0·03	+0·2
Barnstrumpor	178	175	174	105	174	174	174	27·52	27·56	+ 0·04	+0·1
Hattar o. mössor	137	143	144	101	144	144	144	29·89	29·93	+ 0·04	+0·1
Klänningstyg: ylle	221	226	227	108	227	227	227	63·87	63·92	+ 0·05	+0·1
bomull, cellull	165	165	165	107	165	165	165	33·24	33·24	—	—
Domestik, oblekt	·	139	137	·	137	137	137	3·94	3·94	—	—
Ullgarn	257	259	259	112	259	259	259	14·54	14·54	—	—
Bomullsgarn	·	147	145	·	145	145	145	14·08	14·00	− 0·08	−0·2
S:a kläder	186	184	179	108	179	179	179	509·25	508·53	− 0·72	−0·1
Herrskodon, grövre	182	195	196	110	196	196	196	6·39	6·39	—	—
D:o av boxkalv	170	179	179	109	179	179	179	9·23	9·23	—	—
Damskodon	177	187	187	109	187	187	187	21·82	21·83	+ 0·01	0·0
Barnskodon	180	190	190	114	190	189	190	24·88	24·81	− 0·07	−0·3
Halvsuln. o. klackn.	150	157	158	111	158	158	158	42·44	42·44	—	—
Galoscher	149	160	160	102	160	160	160	15·64	15·64	—	—
S:a skodon	168	177	178	111	178	177	177	120·40	120·34	− 0·06	0·0
Skatter	164	171	192	110	182	198	198	388·18	423·35	+35·17	+9·1
Övriga utgifter	142	147	149	105	148	149	149	1 137·64	1 146·15	+ 8·51	+0·7
Möbler	162	181	181	114	181	181	181	47·69	47·68	− 0·01	0·0
Hushållstextilier	189	193	193	102	192	193	193	31·24	31·28	+ 0·04	+0·1
Husgeråd, verktyg	159	163	163	109	163	163	163	58·92	58·90	− 0·02	0·0
Tvål och såpa	214	229	230	105	234	225	225	55·32	53·32	− 2·00	−3·6
Tvätt	136	139	142	102	141	142	142	9·88	9·93	+ 0·05	+0·5
Kroppsvård	129	133	133	105	133	133	133	20·43	20·41	− 0·02	−0·1
Sjukvård	107	109	111	94	109	112	112	52·35	53·80	+ 1·45	+2·8
Intell. ändamål	120	126	127	103	127	127	127	81·55	81·58	+ 0·03	0·0
Fören.- o. förs.-avg.	116	117	118	112	117	118	118	244·74	247·33	+ 2·59	+1·1
Nöjen	133	138	138	104	138	138	138	76·83	76·89	+ 0·06	+0·1
Resor	126	129	129	98	129	129	129	76·79	76·79	—	—
Ränta å lån	102	102	102	91	102	102	102	6·36	6·36	—	—
Tel., post, skrivm.	122	126	125	100	125	125	126	23·56	23·72	+ 0·16	+0·7
Arbetshj. i hemmet	138	145	151	106	149	150	154	34·13	35·41	+ 1·28	+3·8
Tobak	185	193	193	98	193	193	193	61·82	61·82	—	—
Spritdrycker	214	231	239	112	239	239	239	108·78	108·78	—	—
Övriga ej spec. utg.	·	·	·	·	·	·	·	147·25	152·15	+ 4·90	+3·3
Samtliga utgifter	151	153	154	108	154	155	154	4 991·15	5 015·23	+24·08	+0·5

[1] Årsmedeltalen för livsmedel, bränsle och lyse grunda sig på indextalen för 12 månader, medan motsvarande medeltal för övriga poster och samtliga utgifter grunda sig på indextalen för berörda kvartalsmånader.

Tab. 7. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = *kortransonering*. N = *normalpriser*. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/12 1944	1914	1935	Aug. 1939	1943	Dec. 1943	1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Dec.-prisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Dec.-prisernas förändringar i % sedan dec. 1943
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·1	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost, helf. resp. fetth. 27 + kg	K,N	162	177	215	*276	275	276	276	277	277	+ 63	+ 1
Mejerismör . . . . . »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	0
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	300	300	292	280	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska . . . . . »	K,N	142	154	172	*363	390	370	349	389	389	+124	0
Nötkött: stek . . . . . »	K,N	116	179	218	*343	321	329	313	313	313	+ 38	− 2
soppkött . . . »	K,N	95	143	169	*273	280	270	272	272	272	+ 56	− 3
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	314	311	308	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek . . . »	K,N	130	217	269	362	358	361	359	359	359	+ 34	0
bog . . . »	K,N	·	·	·	320	325	321	325	325	325	·	0
Fårstek, färsk . . . . . »	K,N	130	205	260	471	468	458	436	436	435	+ 66	− 7
Hönskött . . . . . »		·	124	157	*415	377	370	369	350	366	+134	− 3
Kaninkött . . . . . »	N	·	·	·	340	282	286	277	294	322	·	+14
Fläskkotlett i bit . . . »	K,N	·	·	·	400	390	423	431	431	431	·	+10
Salt sidfläsk . . . . . »	K,N	137	182	230	379	386	388	376	376	376	+ 64	− 3
Rökt skinka, rullad . . »	K,Ö	·	312	369	*547	558	560	564	564	565	+ 56	+ 1
Fläskkorv . . . . . »	K,Ö	·	·	172	299	296	274	259	259	259	+ 49	−12
Falukorv . . . . . »	K,Ö	·	·	·	334	332	310	295	295	295	·	−11
Oxlever . . . . . »	K,N	·	·	·	283	273	256	234	234	234	·	−15
Blodpudding . . . . . »	Ö	·	·	·	162	149	136	125	125	125	·	−16
Färsk fisk: *sill* . . . . »	N	35	62	74	*121	127	135	152	126	126	+ 54	0
strömming . »	N	39	57	64	127	128	116	99	127	127	+ 98	0
makrill . . »		·	·	·	154	153	209	244	264	*262	·	+64
abborre . . »		76	110	112	208	203	185	188	192	201	+ 74	− 1
gädda . . . »		110	153	168	308	304	309	327	336	337	+ 98	+11
torsk . . . »	N	57	89	90	*112	102	104	120	87	87	+ 20	−15
rödspotta . . »	N	81	145	150	*232	228	236	256	228	228	+ 79	—
kolja . . . . »	N	·	116	116	*178	163	196	253	164	164	+ 61	+ 1
Salt sill . . . . . »	N	45	62	55	*222	205	203	203	205	197	+245	− 5
Ansjovis, hel . . . burk		·	·	·	138	135	133	132	132	132	·	− 2
Vetemjöl . . . . . kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl . . . . . »	K	23	24	27	34	33	33	33	33	33	+ 22	0
Samsiktmjöl . . . . . »	K	29	33	36	37	37	37	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. . . »	K	42	35	43	61	61	61	61	60	60	+ 36	− 1
Risgryn . . . . . »	K,N	41	40	45	139	139	133	118	118	118	+166	−15
Makaroner . . . . . »	K	·	·	·	80	80	80	80	80	79	·	− 1
Grovt spisbröd . . . . »	K,Ö	43	59	66	83	82	82	83	82	82	+ 22	− 1
Knäckebröd . . . . . »	K,Ö	·	82	85	99	99	99	98	98	98	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) . . »	K,N	40	58	66	74	74	72	72	72	72	+ 7	− 2
Samsiktbröd . . . . . »	K,N	·	·	·	68	68	67	66	66	66	·	− 3
Grovt rågbröd . . . . . »	K,N	31	45	51	59	59	58	58	58	58	+ 16	0
Skorpor av vete . . . . »	K	78	132	144	197	198	199	199	199	198	+ 34	0
Matbröd \ bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
av vete/ bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 4	—
Mjukt kaf-\ bullar o. d. . »	K,N[1]	·	97	113	160	160	157	155	155	154	+ 37	− 3
febröd / wienerbröd . »	K,N	·	·	·	329	330	*399	398	399	400	·	0
Kaffe: santosblandning . »	K,Ö	·	291	288	547	549	546	552	532	531	+ 85	− 3
mest gångbara sort . »	K,Ö	·	·	·	580	576	568	576	549	549	·	− 5
Kaffesurrogat . . . . . »		·	·	·	233	229	*235	235	235	235	·	—

[1] *Normalpriser* på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 1901)

i genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—december 1944.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/12 1944	1914	1935	Aug. 1939	1943	Dec. 1943	1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Dec.-priserna förändringar i % sedan aug. 1939	Dec.-priserna förändringar i % sedan dec. 1943
Kakao i paket[1] . . . . kg	K	.	.	.	418	418	416	418	403	403	.	— 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	—
Matsalt . . . . . »		10	15	15	26	26	26	26	26	26	+ 70	—
Jäst . . . . . hg		.	.	.	17	17	17	17	17	17	.	— 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	78	74	70	63	63	63	+ 53	—14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	—
Ärter på burk, hush.- ½ burk		.	46	53	94	92	83	80	79	78	+ 48	—15
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[2]15·7	19·6	17·9	20·1	28·1	20·4	20·6	+ 31	+15
Morötter, gamla . . . . »	N	.	27	36	38	31	39	55	44	29	.	— 4
» färska . . . . »						—	119	—	—	—	.	.
Kålrötter . . . . . »	N	.	.	.	26	23	28	32	26	18	.	—22
Vitkål . . . . . »	N	.	24	29	36	26	41	47	40	30	+ 9	+15
Lök, gul . . . . . »	N	.	.	.	160	107	166	194	190	187	.	+75
Tomater, svenska . . . »		.	.	90	311	474	363	225	350	499	+428	+ 5
Ätäpplen: svenska . . . »	N	.	101	94	167	173	158	140	163	180	.	+ 5
importerade . »	N				343	261	309	—	—	197	.	—25
Apelsiner . . . . . »	N	.	76	82	223	201	201	—	—	—	.	.
Citroner . . . . . »	N	.	.	.	211	217	218	219	220	—	.	.
Torkade nypon, orensade »		.	.	.	371	371	375	376	376	374	.	+ 1
Pilsner . . . . . 1/8 l		.	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 34	—
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*130	129	129	129	129	129	.	0
Såpa . . . . . kg	K	.	46	51	92	92	92	92	92	92	+ 81	0
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		.	35	32	33	33	32	33	32	32	0	— 3
Kokgas (inkl. div. avg.) m³		.	17	17	21	21	20	20	20	20	+ 43	— 1
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	2 185	2 140	*2090	2 080	2 045	2 045	+ 67	— 4
Barrved » » »	N	595	730	885	1 970	1 930	*1875	1 865	1 830	1 830	+ 90	— 4
Pannved » » »	N	.	.	.	1 590	*1640	1 610	1 580	1 580	1 580	.	— 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	980	980	977	977	977	977	+ 53	0
hushålls-, prima hemk. »	B	242	291	326	571	572	573	574	574	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm hemk. »	B	.	230	263	510	511	511	511	511	512	+ 95	0
c:a 40-60 el. 60-80 mm hemk. »	B	.	215	249	478	477	477	477	477	476	+ 94	0

[1] Medelpriser på tre sorter; tidigare publicerade uppgifter avsågo endast en sort. — [2] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1943 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Vid beräkning av årsmedeltal för 1943 ha priserna för januari t. o. m. juli med hjälp av vissa relationstal omräknats till att approximativt motsvara medeltal för 60 orter. Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende eliminerats. Hänsyn till kvalitetsförändring har sålunda tagits beträffande mjölk och ost, sedan dessa varuslags fetthalt blivit nedsatt. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm†	Göteborg†	Malmö†	Orter med 25 000— Borås	Eskilstuna	Gävle	Halmstad†	Hälsingborg	Jönköping	Karlskrona†	Karlstad
1	Mjölk, fetthaltsstandardiserad	l	32	30	29	29	28	29	27	28	28	28	29
2	Ost, fetthalt 27 +	kg	284	283	270	274	270	269	270	270	270	275	270
3	Mejerismör	»	455	455	455	453	455	455	455	455	455	455	455
4	Ägg, runmärkta	»	393	385	379	385	393	401	377	379	383	379	393
5	Nötkött: stek, extra prima	»	310	310	310	310	320	320	310	310	310	310	320
6	soppkött, extra prima	»	274	277	266	267	273	272	267	267	267	263	277
7	malet (köttfärs)	»	310	300	290	300	300	310	290	290	290	290	300
8	Gödkalvkött: stek	»	360	360	350	360	360	370	350	350	350	350	360
9	bog	»	330	330	320	320	320	330	320	320	320	320	330
10	Fårstek, färsk	»	450	450	450	430	430	418	443	450	440	450	430
11	Fläskkotlett i bit	»	450	440	400	430	430	450	410	400	420	405	420
12	Salt sidfläsk	»	380	380	370	370	380	380	370	370	370	370	380
13	Fläskkorv	»	280	270	250	250	250	254	250	250	250	210	250
14	Falukorv	»	320	300	290	290	290	290	270	280	280	280	290
15	Oxlever	»	240	235	220	230	235	240	225	220	230	220	235
16	Blodpudding	»	140	130	120	120	120	120	120	120	120	120	120
17	Färsk fisk: sill, storlek 2	»	130	118	125	125	130	135	125	120	130	110	130
18	strömming	»	125	130	—	130	128	125	130	135	130	—	130
19	makrill, orens., storl. 1	»	295	276	—	288	297	—	—	—	—	—	220
20	abborre	»	239	238	195	195	180	200	250	223	200	150	215
21	gädda	»	427	—	350	338	350	350	—	314	342	275	300
22	torsk, storlek 3	»	95	75	81	85	90	95	75	85	85	69	90
23	rödspotta, storlek 2	»	235	215	229	225	230	235	215	230	230	—	230
24	kolja, storlek 1	»	170	150	—	160	165	170	153	165	165	—	165
25	Salt sill, storlek 1	»	173	—	208	204	191	199	202	202	198	—	210
26	Ansjovis, hel, standardkvalitet	½ burk	133	130	132	128	132	133	131	130	137	140	131
27	Vetemjöl	kg	46	48	45	46	44	48	47	45	45	46	47
28	Rågmjöl	»	33	34	33	34	32	33	32	32	32	34	34
29	Samsiktmjöl	»	35	38	36	36	35	36	36	36	35	37	36
30	Havregryn, ångpreparerade	»	66	59	58	57	65	54	57	57	56	59	59
31	Makaroner	»	86	78	79	77	81	74	79	79	75	78	80
32	Grovt spisbröd	»	84	87	82	89	74	76	83	81	86	82	86
33	Knäckebröd	»	108	98	93	97	90	88	91	92	99	91	112
34	Sötlimpa (V-R-bröd)	»	78	76	63	78	72	71	64	60	63	65	72
35	Samsiktbröd	»	66	77	65	61	61	70	67	—	66	59	57
36	Grovt rågbröd (ej kavring)	»	61	64	45	71	54	55	55	46	57	54	57
37	Skorpor av vete	»	226	193	200	204	180	194	175	146	189	180	230
38	Matbröd av vete: bakat med vatten	»	104	92	—	92	92	92	92	—	92	92	92
39	bakat med mjölk	»	108	104	100	100	100	99	99	93	100	100	100
40	Mjukt kaffebröd: bullar, levar o. d.	»	163	154	150	147	154	152	154	142	162	150	150
41	äkta wienerbröd	»	447	400	400	400	385	400	395	400	400	300	390
42	Kaffe: santosblandning	»	532	509	—	—	547	550	—	—	507	550	540
43	mest gångbara sort	»	550	550	550	550	549	547	548	548	550	550	540
44	Bitsocker	»	66	68	68	68	66	66	70	69	68	70	71
45	Jäst	hg	17	17	17	16	13	15	18	18	17	18	16
46	Ärter på burk, hushålls-	½ burk	84	75	75	72	80	73	76	78	80	70	76
47	Potatis, gammal	kg	23	22	18	19	20	20	18	18	19	18	21
48	Morötter	»	32	29	26	27	30	31	26	26	27	26	30
49	Kålrötter	»	18	17	16	17	18	19	16	16	17	16	18
50	Vitkål	»	33	30	27	28	31	31	27	27	28	27	31
51	Lök, gul	»	181	220	180	193	195	188	138	180	180	150	195
52	Tomater	»	691	538	400	—	—	—	—	388	—	—	500
53	Ätäpplen, svenska	»	185	186	191	169	163	—	230	149	180	150	190
54	Torkade nypon, orensade	»	380	380	—	380	377	362	360	380	360	373	380
55	Björkved, helved, hemkörd	m³	2425	2490	2280	2000	1875	1825	1900	2260	2000	1900	1925
56	Barrved » »	»	2150	2240	2030	1750	1700	1650	1750	2010	1725	1725	1750
57	Pannved » »	»	1950	1900	1825	1400	1400	1400	1425	1825	1350	1425	1450
58	Kol: antracit-, hemkört	hl	973	965	940	1004	996	952	949	945	1018	965	978
59	hushålls-, prima, hemkört	»	573	565	540	604	596	552	549	545	618	565	578
60	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	»	499	505	483	535	529	498	488	490	553	500	506
61	c:a 40—80 mm »	»	459	460	456	495	499	458	458	460	523	455	466

[1] Enligt 1940 års folkräkning. — † Ort på vilken även priser på beklädnadsartiklar, inventarier m. m.

75 000 inv.[1]							Orter med 10 000—25 000 inv.[1]												
Linköping	Lund	Norrköping†	Sundsvall†	Uppsala	Västerås†	Örebro†	Avesta	Falun	Kalmar†	Kiruna†	Kristianstad	Landskrona	Lidköping	Luleå	Motala†	Nyköping	Södertälje	Södertälje	
28	29	29	31	28	28	29	29	29	28	35	27	27	27	33	27	27	30	31	1
270	285	270	270	295	270	268	270	279	281	270	270	270	277	270	270	283	278	270	2
455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	465	455	455	455	465	455	455	455	455	3
383	379	383	407	396	396	393	401	401	380	415	379	379	379	415	383	393	401	393	4
310	310	310	330	320	320	320	320	320	310	330	310	310	310	330	310	320	320	310	5
267	267	267	283	277	277	273	277	277	267	283	267	267	267	283	267	273	277	277	6
300	290	300	310	300	300	300	310	310	290	320	290	290	300	320	300	300	310	310	7
360	350	360	370	360	360	360	370	370	350	370	350	350	360	370	360	360	370	360	8
320	320	320	340	330	330	320	330	330	320	340	320	320	320	340	320	320	330	330	9
430	450	430	410	430	430	430	430	430	440	390	450	450	430	390	430	430	430	450	10
430	400	430	440	430	430	430	450	450	420	460	400	400	430	450	430	430	450	450	11
370	370	370	390	380	380	380	380	380	370	389	370	370	370	390	370	380	380	380	12
250	250	250	260	250	250	250	260	260	250	260	246	250	250	260	248	250	260	280	13
290	280	290	300	290	290	290	290	290	280	300	278	280	290	300	288	290	290	320	14
230	225	230	240	235	235	235	240	240	230	245	225	225	230	245	228	235	240	240	15
120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	118	120	120	120	120	120	120	140	16
130	120	130	—	133	130	130	135	—	—	135	120	120	125	—	130	130	135	130	17
125	—	125	128	125	130	130	130	130	120	138	—	—	130	135	125	125	125	125	18
—	217	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
200	204	200	175	208	—	165	210	—	159	—	213	200	200	—	195	180	—	200	20
350	332	320	325	362	—	348	—	350	300	—	297	334	300	—	313	280	260	360	21
90	80	90	95	90	90	90	95	95	85	—	85	85	85	98	90	90	95	90	22
230	230	230	235	235	230	230	235	227	230	—	230	230	225	—	230	—	—	230	23
165	165	165	170	170	165	165	170	170	165	—	165	—	160	—	165	165	—	165	24
200	203	205	209	210	208	190	208	200	206	219	210	201	204	200	207	198	180	209	25
131	131	131	137	130	132	131	132	136	131	146	130	130	128	135	130	133	129	131	26
46	46	46	49	46	45	46	47	48	45	48	46	46	47	50	47	46	49	47	27
32	32	32	35	33	34	32	34	34	32	36	33	33	—	36	32	34	33	35	28
35	36	36	40	37	36	36	36	36	36	41	36	37	37	40	35	37	38	37	29
57	55	60	64	58	57	58	57	55	57	68	57	58	55	61	69	66	61	61	30
88	80	73	75	78	78	77	75	75	72	88	80	80	76	75	84	81	75	82	31
81	81	73	81	78	75	74	74	72	86	77	—	83	83	79	86	76	80	86	32
93	93	98	94	95	94	88	90	89	106	100	81	104	105	92	97	90	95	105	33
74	63	74	74	70	75	71	74	74	67	81	62	64	74	78	74	75	70	86	34
71	63	69	—	67	71	71	74	74	56	—	62	65	57	57	71	71	71	86	35
64	48	64	57	56	55	54	57	—	60	71	47	49	71	71	57	56	58	57	36
200	177	217	201	211	219	173	187	200	198	235	195	152	175	240	188	200	233	175	37
92	—	89	92	92	87	92	92	90	92	92	92	—	92	92	92	92	83	108	38
100	100	99	100	99	93	99	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	97	110	39
150	164	174	154	179	151	149	141	170	150	154	154	150	154	170	156	154	150	180	40
390	400	399	395	394	400	400	325	400	387	392	400	400	400	400	400	400	384	390	41
550	498	540	—	543	544	509	533	550	541	—	—	520	540	470	—	538	547	—	42
550	550	550	550	550	550	548	548	550	550	550	550	550	520	550	550	547	550	550	43
69	69	68	69	70	69	68	69	68	69	76	69	68	69	71	67	68	71	69	44
16	18	16	19	15	16	15	16	16	15	19	16	18	15	18	16	15	17	15	45
77	74	74	81	79	81	73	76	85	78	82	74	80	81	75	76	81	75	72	46
19	18	20	21	21	21	21	20	21	18	25	18	18	19	22	19	20	21	23	47
27	26	27	32	30	30	30	32	32	27	37	26	26	27	34	27	30	32	32	48
17	16	17	20	18	18	18	20	20	17	25	16	16	17	22	17	18	20	18	49
28	27	28	33	31	31	31	33	33	28	38	27	27	28	35	28	31	33	33	50
201	192	220	192	193	188	210	170	168	186	229	180	176	190	200	205	209	191	177	51
—	550	600	—	—	—	—	—	—	—	600	517	—	—	650	—	—	—	—	52
180	183	206	185	169	140	186	165	184	184	198	165	160	165	177	213	155	—	161	53
378	370	380	380	378	360	376	367	379	376	382	373	380	380	360	370	380	380	373	54
2025	2270	2175	1850	1925	1950	1950	1775	1775	1850	1900	2050	2260	1940	1875	1875	1800	1750	2025	55
1850	2020	1925	1675	1750	1775	1775	1600	1600	1675	1700	1850	2010	1715	1700	1700	1625	1575	1900	56
1550	1775	1650	1475	1375	1450	1450	1375	—	1375	1550	1525	1825	1475	1575	1400	1350	1350	1550	57
976	975	940	972	987	948	1004	—	1016	921	1099	—	944	958	—	992	972	957	942	58
576	575	540	542	587	548	604	—	616	521	699	573	544	558	557	592	572	557	—	59
515	520	490	483	524	500	546	—	547	473	610	504	488	503	503	530	511	501	493	60
471	475	455	458	484	455	506	—	512	448	570	474	458	468	463	498	481	461	468	61

insamlas kvartalsvis.

	Varuslag	Kvantitet	Orter med 10 000—25 000 inv.[1] (forts.)										
			Umeå†	Varberg	Visby	Vänersborg	Västervik†	Växjö	Ystad	Östersund†	Arvika†	Bodafors	Degerhamn
1	Mjölk, fetthaltsstandardiserad	l	30	27	28	27	27	27	27	31	29	26	25
2	Ost, fetthalt 27 +	kg	270	269	269	270	273	290	270	295	295	272	270
3	Mejerismör	»	455	455	455	455	455	455	455	455	455	445	455
4	Ägg, runmärkta	»	411	379	379	379	383	381	379	407	393	383	381
5	Nötkött: stek, extra prima	»	327	310	309	310	310	310	310	330	320	304	310
6	soppkött, extra prima	»	283	267	266	267	267	267	267	283	277	244	267
7	malet (köttfärs)	»	310	290	289	300	290	290	290	310	300	290	290
8	Gödkalvkött: stek	»	370	350	349	360	350	350	350	370	360	347	350
9	bog	»	340	320	319	320	320	320	320	340	330	273	320
10	Fårstek, färsk	»	420	450	439	430	440	440	450	410	430	350	440
11	Fläskkotlett i bit	»	447	410	419	430	420	420	400	440	430	357	420
12	Salt sidfläsk	»	390	370	369	370	370	370	370	390	380	357	370
13	Fläskkorv	»	258	250	250	250	250	250	250	260	250	243	250
14	Falukorv	»	290	280	280	290	280	280	280	300	290	250	280
15	Oxlever	»	245	225	229	230	230	230	225	240	235	223	230
16	Blodpudding	»	120	120	120	117	120	120	120	120	120	100	120
17	Färsk fisk: sill, storlek 2	»	128	120	—	125	—	130	115	135	123	130	—
18	strömming	»	130	—	120	130	120	130	—	133	130	130	120
19	makrill, orens., storl. 1	»	—	—	—	•	—	—	—	—	237	—	—
20	abborre	»	—	—	160	—	138	199	200	225	200	—	—
21	gädda	»	—	—	300	300	280	299	300	325	283	—	—
22	torsk, storlek 3	»	99	75	75	85	85	85	56	95	90	85	—
23	rödspotta, storlek 2	»	—	215	—	217	—	230	225	235	230	230	—
24	kolja, storlek 1	»	—	150	—	160	—	—	—	170	165	165	—
25	Salt sill, storlek 1	»	204	205	215	205	198	210	208	205	188	203	—
26	Ansjovis, hel, standardkvalitet	¼ burk	135	133	132	131	130	131	130	132	131	132	139
27	Vetemjöl	kg	50	47	48	48	46	46	46	47	47	45	46
28	Rågmjöl	»	34	33	32	34	31	32	33	32	36	31	33
29	Samsiktmjöl	»	39	36	38	38	37	36	36	37	36	35	36
30	Havregryn, ångpreparerade	»	64	57	62	55	57	59	55	52	58	56	68
31	Makaroner	»	76	80	77	76	73	75	83	76	80	75	72
32	Grovt spisbröd	»	73	83	84	83	78	85	83	73	86	82	93
33	Knäckebröd	»	100	104	94	94	95	94	93	96	108	91	108
34	Sötlimpa (V-R-bröd)	»	76	63	74	74	65	65	60	71	74	64	63
35	Samsiktbröd	»	71	56	71	71	—	71	47	57	77	61	57
36	Grovt rågbröd (ej kavring)	»	57	54	64	71	59	57	43	56	71	57	57
37	Skorpor av vete	»	193	175	200	180	180	200	150	200	200	193	160
38	Matbröd av vete: bakat med vatten	»	92	92	92	92	92	92	92	92	92	—	92
39	bakat med mjölk	»	100	100	100	100	100	100	100	—	100	100	100
40	Mjukt kaffebröd: bullar, levar o. d.	»	185	147	152	154	154	152	120	133	155	95	123
41	äkta wienerbröd	»	400	400	369	400	308	331	308	395	400	—	369
42	Kaffe: santosblandning	»	—	500	520	550	—	550	545	550	—	—	—
43	mest gångbara sort	»	550	531	548	550	550	550	550	550	550	545	550
44	Bitsocker	»	74	70	76	69	71	71	69	69	70	69	70
45	Jäst	hg	17	16	18	15	15	16	18	15	16	15	15
46	Ärter på burk, hushålls-	½ burk	68	74	79	84	70	75	82	77	74	80	85
47	Potatis, gammal	kg	21	18	21	19	19	19	18	21	21	19	19
48	Morötter	»	34	26	30	27	26	27	26	32	30	27	27
49	Kålrötter	»	22	16	18	17	17	17	16	20	18	17	17
50	Vitkål	»	35	27	31	28	27	28	27	33	31	28	28
51	Lök, gul	»	195	190	168	185	173	160	133	164	183	185	175
52	Tomater	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—
53	Ätäpplen, svenska	»	175	189	178	165	197	150	129	144	—	190	—
54	Torkade nypon, orensade	»	360	380	380	—	373	390	—	377	380	350	350
55	Björkved, helved, hemkörd	m³	1700	1925	—	1875	1850	1800	2230	1975	1800	1500	2150
56	Barrved » »	»	1525	1775	1625	1750	1675	1625	2010	1800	1575	1300	2000
57	Pannved » »	»	1300	1475	1425	1400	1350	1325	1675	1425	1325	1100	1800
58	Kol: antracit-, hemkört	hl	—	950	947	967	932	1000	943	1053	1030	—	—
59	hushålls-, prima, hemkört	»	553	553	547	567	537	—	543	653	630	—	—
60	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	»	495	491	498	515	488	547	478	573	550	520	—
61	c:a 40—80 mm »	»	453	461	468	490	458	512	448	528	510	498	—

[1] Enligt 1940 års folkräkning. — † Ort på vilken även priser på beklädnadsartiklar, inventarier m. m.

Orter med mindre än 10 000 inv.[1]																				Medelpris (vägt)	
Ed	Filipstad	Gimo	Gällivare o. Malmb.	Höör†	Kisa	Kramfors	Ludvika†	Lysekil†	Markaryd†	Morastrand†	Ringarum	Simrishamn†	Sundsvsägv.-d.	Tidaholm†	Tingsryd	Töreboda†	Vilhelmina	Värnamo†		
27	29	27	35	25	27	30	29	27	26	31	27	26	31	27	26	27	31	27	29·2	1
280	290	270	270	290	273	270	270	270	270	270	270	270	270	278	270	270	270	275	277	2
455	455	455	458	455	454	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	3
379	393	396	415	379	383	407	400	379	381	401	383	379	407	379	381	379	412	383	389	4
310	320	320	330	310	307	330	320	310	307	320	310	308	330	310	300	310	320	310	313	5
267	277	277	283	267	264	283	277	267	262	277	267	266	283	267	253	267	275	267	272	6
297	300	300	320	290	300	310	310	300	290	310	300	290	310	300	290	300	307	290	301	7
360	360	360	370	350	357	370	370	360	350	370	360	350	370	358	350	360	—	350	359	8
320	330	320	340	320	310	340	330	320	320	330	320	317	340	320	300	320	—	320	325	9
430	430	—	390	450	—	407	430	425	430	430	—	450	410	430	440	420	370	440	435	10
430	430	430	460	400	430	440	450	430	397	450	430	400	440	425	420	430	440	418	431	11
370	380	380	390	370	370	390	380	370	370	380	370	368	390	370	360	370	390	370	376	12
250	250	250	260	250	247	260	260	250	247	260	250	248	260	250	250	250	255	250	259	13
290	290	290	300	280	282	300	290	288	280	290	290	280	300	290	275	290	293	280	295	14
230	235	235	245	223	230	240	240	230	228	240	230	224	240	230	230	230	245	230	234	15
—	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	125	16
125	130	130	140	114	130	—	135	110	119	—	130	110	—	125	128	125	140	130	126	17
—	130	125	136	—	128	130	130	—	120	—	123	—	128	130	—	130	—	130	127	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	262	19
—	225	143	150	—	165	—	—	—	—	—	175	—	175	—	150	—	—	180	201	20
—	310	290	280	290	300	—	—	—	—	300	—	—	325	—	300	—	—	295	337	21
85	90	90	—	85	90	95	95	75	85	—	—	65	95	85	85	85	—	85	87	22
—	230	235	—	230	230	—	235	215	—	—	—	211	235	—	230	—	—	226	228	23
—	165	170	—	—	165	—	170	150	—	170	—	—	170	—	165	160	—	165	164	24
203	204	210	208	210	203	209	192	—	202	—	210	—	210	203	195	199	203	204	197	25
134	132	130	131	130	131	128	130	130	125	135	132	130	131	131	135	130	133	137	132	26
46	47	49	47	45	46	50	47	47	46	48	46	46	48	47	46	48	48	45	47	27
33	34	34	34	32	32	36	32	35	32	33	32	33	33	33	33	34	38	32	33	28
36	38	38	39	36	35	40	36	37	35	38	36	36	38	37	36	38	39	33	36	29
59	58	59	60	58	57	60	54	59	57	59	61	59	60	59	59	55	64	57	60	30
80	80	78	73	80	79	78	72	78	75	75	80	80	83	76	75	76	73	78	79	31
81	85	74	74	81	78	70	70	82	84	76	78	83	76	88	83	77	77	84	82	32
95	100	84	93	108	91	95	88	93	100	88	92	92	90	94	95	98	91	102	98	33
78	74	74	80	63	74	75	71	70	63	73	71	63	74	74	65	74	75	63	72	34
77	71	57	68	64	57	—	71	54	60	—	55	49	—	71	71	77	—	63	66	35
71	57	57	59	46	60	—	57	57	49	71	—	47	57	—	57	57	—	56	58	36
220	220	167	240	183	167	193	155	172	189	198	210	183	204	160	200	158	180	173	198	37
—	92	—	92	—	92	90	85	92	92	92	88	—	92	92	92	92	92	91	94	38
100	100	100	—	100	100	100	100	98	99	—	—	100	100	100	100	100	—	100	102	39
171	160	135	155	170	155	151	155	151	134	185	183	118	154	133	152	121	154	152	154	40
400	—	400	—	400	—	—	369	380	—	392	—	400	381	400	400	369	—	345	400	41
—	—	—	—	—	543	—	535	520	—	—	530	—	—	540	530	550	—	—	531	42
550	548	550	550	550	550	550	550	550	547	550	550	538	550	550	550	550	550	550	549	43
69	71	70	72	69	70	75	68	69	67	70	69	68	72	69	68	69	74	69	69	44
14	16	16	19	16	14	19	16	18	15	15	16	17	18	15	17	15	20	16	17	45
77	66	91	72	69	75	84	74	71	73	74	81	80	79	78	—	80	82	85	78	46
20	21	20	[2] 27	18	19	20	21	19	19	20	19	18	21	19	16	19	22	19	20·6	47
27	30	30	37	26	27	32	—	27	27	32	27	25	32	27	27	27	34	27	29	48
17	18	18	25	16	17	20	20	17	17	20	17	15	20	17	17	17	22	17	18	49
28	31	31	38	27	28	33	—	28	28	33	28	26	33	28	28	28	35	28	30	50
193	213	175	200	178	176	161	185	180	175	190	170	183	190	187	175	183	165	200	187	51
—	—	—	—	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	499	52
245	165	130	170	245	165	188	—	145	138	—	—	179	—	180	—	—	—	195	180	53
—	—	—	360	380	373	380	350	—	370	380	360	—	380	380	—	380	—	380	374	54
1550	1815	1450	1700	1775	1490	1800	1750	2125	1515	1700	1550	2400	1850	—	1550	1800	1450	1675	2045	55
1400	1590	1300	1500	1625	1315	1600	1575	1925	1350	1500	1375	2175	1675	1625	1300	1625	1300	1475	1890	56
1200	1300	1100	1200	1425	1115	1500	1350	1625	1150	1200	1175	1975	1475	1250	1100	1250	1200	1200	1580	57
—	1027	—	—	974	987	956	—	956	—	—	—	—	997	992	—	999	—	995	977	58
—	—	—	—	574	583	—	—	556	—	—	—	541	567	592	—	599	—	595	578	59
—	538	547	—	511	527	505	545	500	—	—	—	480	508	533	—	539	—	539	512	60
—	506	517	—	481	488	475	510	460	—	—	—	455	483	508	—	509	—	514	476	61

insamlas kvartalsvis. — [2] Mandelpotatis.

Tab. 9. Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige (år 1935 = 100).

	Socialstyrelsens index		Kommerskollegii partiprisindex											Finanstidningens partiprisindex (1914 = 100)
	Samtl. levnadskostnader	Livsmedel, bränsle o. lyse	Samtliga varor	Konsumtionsvaror	Ej el. oväsentl. bearb. varor	Väsentligt bearb. varor	Animaliska livsmedel	Vegetabiliska livsmedel	Bränsle	Gruv-, metall- o. maskinind. v.	Hudar och lädervaror	Kautschuk o. kautschukvaror	Spånadsämnen o. textilvaror	
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	111
1936 . . .	101	104	102	101	104	101	104	101	104	101	106	101	102	116
1937 . . .	104	108	114	106	120	108	108	107	129	127	118	107	109	139
1938 . . .	106	111	111	106	114	107	114	104	119	118	108	88	102	128
1939 . . .	109	115	115	109	121	108	120	105	138	124	114	79	104	132
1940 . . .	128	133	146	134	157	133	140	131	231	155	140	98	143	173
1941 . . .	139	153	172	162	190	153	176	157	324	165	150	114	174	191
1942 . . .	151	163	189	179	210	167	186	181	350	173	162	124	191	202
1943 . . .	153	162	196	185	216	174	194	187	356	178	171	134	194	202
1944 . . .	154	162	196	185	217	173	194	189	356	178	171	136	192	203
Aug. 1939	.	115	111	108	116	105	121	103	120	117	110	77	99	127
Dec. 1943	154	162	195	185	215	174	196	186	341	179	171	137	192	201
Sept. 1944	155	163	196	184	217	173	191	189	363	179	171	135	192	202
Okt. »	.	162	195	183	216	172	191	186	363	179	171	135	192	201
Nov. »	.	162	195	183	216	173	191	186	363	179	171	135	192	202
Dec. »	154	161	195	183	216	173	191	186	363	178	171	135	192	202

ning har emellertid motverkats av andra faktorer. Hänsyn har nämligen tagits till den kostnadsfördyring, som den enligt ransoneringsplanen för bränsleåret 1944/45 ökade övergången från fossilt bränsle till ved innebär. Beräkningen av ifrågavarande kostnadsfördyring har skett på samma sätt som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid 33). Den sålunda beräknade substitutionskostnaden uppgick till sammanlagt 5·91 kr. Nettosänkningen för posten bränsle och lyse blev till följd härav endast omkring $^1/_2$ %, såsom framgår av tab. 5.

Den under fjärde kvartalet registrerade sänkningen av bränsleutgiften beror huvudsakligen på att priserna på björk- och barrved sjunkit kraftigt på en ombudsort.

Beklädnadsposten har endast berörts av några mindre prisändringar. De priskontrollerade, tunga konfektionsplaggen inräknades under hela året med samma proportion som i december 1943.

Skatteposten har varit föremål för omräkning i mars med hänsyn till årets kommunalskattesatser och i september med hänsyn till skattesatserna vid landstingens och statens inkomstbeskattning. Trots oförändrade skattesatser vid den statliga inkomstbeskattningen och genomsnittligt något sänkta satser vid den kommunala beskattningen har skatteposten stigit avsevärt, vilket beror på att man kalkylerat med ett höjt inkomstunderlag. Vid omräkningen av kommunalskatten räknades med att hushållens inkomster (från 1941 till 1942) stigit med 10·1 %, medan vid omräkningen av stats- och landstingsskatterna räknades med en inkomststegring (mellan 1942 och 1943) på 4·1 %. Skatteposten har härigenom stigit med 9 % under år 1944.

Tab. 10. Riksbankens konsumtionsprisindex december 1943—december 1944 (aug. 1939 = 100).

	1943	1944											Förändring i % dec. 1943—dec. 1944
	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
Födo- och njutningsämnen	*153·5*	*153·5*	*153·6*	*153·1*	*153·2*	*153·2*	*153·5*	*154·0*	*154·4*	*153·5*	*153·7*	*153·1*	*153·2*	*— 0·2*
Mjölk, smör, ost, margarin	118·7	118·7	118·7	118·7	118·7	118·7	118·8	118·7	118·8	118·8	117·6	116·9	116·9	— 1·5
Kött	153·2	153·4	153·2	152·9	153·0	148·4	147·7	147·7	147·7	144·8	144·7	144·9	145·5	— 5·0
Fläsk	164·6	164·6	164·5	164·5	164·2	178·8	178·7	179·0	177·4	170·9	170·9	170·8	170·9	+ 3·8
Ägg	199·3	199·8	200·9	201·5	200·3	200·9	202·0	202·6	203·7	202·6	203·7	203·7	203·7	+ 2·2
Fisk	205·7	204·6	207·6	204·4	209·8	191·1	199·9	208·7	211·3	206·2	218·4	200·6	201·2	— 2·2
Potatis, mjöl, bröd m. m.	123·0	123·1	123·0	120·9	120·9	121·0	120·8	120·8	122·4	121·9	122·2	122·5	122·7	— 0·2
Trädgårdsprodukter	169·8	169·8	170·8	170·5	169·8	169·1	169·7	173·0	173·8	175·9	176·9	179·0	180·4	+ 6·2
Specerier, kolonialvaror	177·4	177·4	177·2	176·8	176·7	176·6	176·7	176·8	177·0	176·8	176·3	176·1	175·9	— 0·8
Drycker, tobak m. m.	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	172·7	0·0
Bostad	*(101 9)*	—	—	—	*102·3*	—	—	—	—	—	—	—	—	*+ 0·4*
Bränsle och lyse	*173·3*	*173·3*	*173·3*	*173·3*	*173·3*	*173·2*	*173·2*	*171·0*	*170·8*	*170·8*	*169·5*	*169·5*	*169·4*	*— 2·2*
Beklädnad	*177·9*	*177·9*	*177·9*	*177·8*	*177·8*	*177·8*	*177·8*	*177·8*	*177·8*	*178·1*	*178·0*	*178·0*	*178·0*	*+ 0·1*
Kläder	183·5	183·6	183·6	183·5	183·5	183·5	183·5	183·5	183·5	183·8	183·7	183·7	183·7	+ 0·1
Skodon	156·8	156·9	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	156·8	0·0
Inventarier	*153·2*	*153·2*	*153·1*	*153·1*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*153·2*	*0·0*
Övriga varor och tjänster	*135·5*	*136·1*	*137·1*	*135·9*	*135·9*	*135·5*	*135·3*	*134·1*	*134·2*	*134·3*	*133·5*	*133·6*	*134·0*	*— 1·1*
Generalindex	**148·3**	**148·5**	**148·5**	**148·2**	**148·3**	**148·2**	**148·3**	**148·2**	**148·3**	**148·1**	**147·9**	**147·7**	**147·8**	**— 0·3**

»*Övriga utgifter*» har undergått en del, mestadels obetydliga prisändringar. Bland dessa kunna nämnas sänkning för tvättmedel och höjning för medicin, föreningsavgifter och arbetshjälp i hemmet. Den största ökningen har emellertid orsakats av att en grupp ej specifierade varuslag, som i prishänseende antages följa generalindextalets förändringar, denna gång stigit. Till följd av eftersläpningen beror emellertid denna ökning till stor del på prishöjningar, som inträffat tidigare än år 1944.

Vissa andra indexberäkningar.

Partiprisindex. I tab. 9 sammanställes socialstyrelsens index med partiprisindex, beräknad dels av kommerskollegium och dels av Finanstidningen. Under fjärde kvartalet undergingo dessa partiprisindextal icke några nämnvärda förändringar.

Riksbankens konsumtionsprisindex har under det gångna året fullföljts i samarbete med socialstyrelsen enligt samma metoder som tidigare (Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Vid slutet av 1944 hade index stigit med 47·8 % sedan krigsutbrottet. Prisutvecklingen för olika grupper av varor och tjänster från krigsutbrottet till prisstoppet i slutet av 1942 samt under vart och ett av de båda sista åren meddelas i nedanstående tabell. I konsumtionsprisindex ingår i motsats till levnadskostnadsindex inga direkta skatter.

	Aug. 1939–Dec. 1942	Dec. 1942–Dec. 1943	Dec. 1943–Dec. 1944	Aug. 1939–Dec. 1944
Livsmedel	+ 54·9	— 4·2	— 0·8	+ 47·9
Drycker, tobak m. m.	+ 68·2	+ 2·7	0·0	+ 72·7
Bränsle och lyse	+ 74·9	— 0·9	— 2·2	+ 69·4
Bostad	+ 1·5	+ 0·4	+ 0·4	+ 2·3
Kläder	+ 85·1	— 0·8	+ 0·1	+ 83·7
Skodon	+ 56·0	+ 0·5	0·0	+ 56·8
Inventarier	+ 53·0	+ 0·1	0·0	+ 53·2
Övriga varor och tjänster	+ 30·9	+ 3·5	— 1·1	+ 34·0
Generalindex	+ 49·1	— 0·6	— 0·3	+ 47·8

Under 1944 har generalindex sjunkit med 0·3 %. De flesta varor och tjänster ha 1944 liksom 1943 haft oförändrade priser. Det genomsnittliga prisfallet har framkallats genom prissänkningar på ett fåtal varor. Den 1 juli 1944 sänktes sålunda vedpriserna med några procent. På hösten 1944 sänktes priserna på bl. a. charkuterivaror, margarin, tvättmedel samt vissa specerier. Vid samma tillfälle sänktes även fläskpriserna. Beroende på att en avsevärd höjning genomfördes under maj månad var emellertid priset på färskt fläsk mot slutet av 1944 högre än året tidigare. Även för rotfrukter och grönsaker lågo priserna vid årets slut högre än vid slutet av 1943.

I nedanstående tabell redovisas effekten på generalindextalet av de viktigaste prisändringarna under år 1944. Prissänkningarna ha tillsammans medfört en nedpressning av index med 1·0 %. Prishöjningarna ha å andra sidan fram-

kallat en stegring av index med 0·7 %. Nettoresultatet har därför blivit en sänkning med 0·3 %.

Prishöjningar			Prissänkningar		
Varuslag	Prisförändring i %	Effekt på generalindex, %	Varuslag	Prisförändring i %	Effekt på generalindex, %
Fläsk	+ 6·9	+ 0·17	Charkuterivaror	−12·6	− 0·16
Grönsaker	+12·1 [1]	+ 0·14	Margarin	−15·5	− 0·13
Arbetshjälp i hemmet	+ 4·7	+ 0·07	Ved	− 3·7	− 0·13
Potatis	+ 3·0 [1]	+ 0·05	Tvättmedel	−10·0	− 0·10
Bostad	+ 0·4	+ 0·04	Mjöl och bröd	− 2·9	− 0·06
Medicin	+ 5·6	+ 0·04	Nötkött	− 2·9	− 0·04
Ägg	+ 2·2 [1]	+ 0·02	Fisk	− 2·2	− 0·04
Övriga varor		+ 0·12	Specerier	− 0·8	− 0·04
			Övriga varor		− 0·28
Totalt		+ 0·65	Totalt		− 0·98

Indextal för olika månader under 1944 återgivas i tab. 10 på sid. 51. I tidigare häften av Sociala Meddelanden ha dylika indextal publicerats med basperioden september 1931. Sådana indextal för 1944 komma att återfinnas i Riksbankens årsbok för 1944.

[1] Vid riksbankens indexberäkningar användas för dessa varuslag utjämnade tolvmånadersmedeltal i stället för de aktuella månadspriserna. En direkt jämförelse mellan december 1943 och december 1944 ger en prisförändring med + 1·5 % för grönsaker, + 11·1 % för potatis samt − 0·3 % för ägg. Utjämningsförfarandet har sålunda lett till att grönsaker och ägg fått ökad effekt på generalindex, potatis däremot minskad. Dessa förskjutningar taga emellertid i stort sett ut varandra: om man i stället för de utjämnade priserna sätter in decemberpriserna, ger detta en sänkning av generalindex med 0·03 %.

Arbetsmarknaden under december 1944.

Läget på arbetsmarknaden under december kännetecknades som vanligt under årets sista månad av minskad efterfrågan på arbetskraft och nedgång av sysselsättningen inom de flesta områden av näringslivet. Driftsinskränkningar av säsongmässig karaktär förekommo bl. a. vid sågverk och sockerbruk samt byggnads- och anläggningsarbeten, men de voro mindre omfattande än de närmast föregående åren. Vad byggnads- och anläggningsverksamheten angår, berodde det sålunda uppnådda resultatet på den statliga regleringen, som bl. a. åsyftat just en utjämning av säsongväxlingarna.

I det följande anförda data från de olika statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under december med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt sysselsättning och arbetslöshet.

Enligt rapporterna från de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet arbetsansökningar 11 % och antalet lediga platser 18 % lägre än föregående månad. Minskningen av utbudet av arbetskraft var relativt sett betydligt mindre i fråga om män än i fråga om kvinnor, under det att minskningen av platstillgången var något större för män än för kvinnor. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 129 i december mot 118 i november. För enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. voro motsvarande jämförelsetal 254 resp. 182. Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes sammanlagt i runt tal 62 000 platser (39 000 manliga och 23 000 kvinnliga), vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för november innebär en nedgång med 20 % på både manliga och kvinnliga avdelningen.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex var antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden omkring 2 % lägre i slutet av december än i slutet av november. Nedgången i sysselsättningen torde delvis bero på tillfälliga driftsinskränkningar i samband med jul- och nyårshelgerna, varjämte sedvanliga säsongminskningar av arbetsstyrkan inom bl. a. torvindustri, sågverk och råsockerbruk framträdde. — Poängsiffran för arbetstillgången inom industrin var densamma som vid föregående rapporttillfälle eller 3·7, vilket närmast betecknar »god arbetstillgång».

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 4·1 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid månadsskiftet november/december mot 3·3 % en månad tidigare.

Antalet genom arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter förelågo intill utgången av december månad, utgjorde vid denna tidpunkt 11 044, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning av 2 370, eller 27 %. Det jämförelsevis höga antalet hjälpsökande i Norrbottens län (1 925) sammanhänger med att skogsavverkningarna på grund av ogynnsam väderlek icke kunde bedrivas i samma utsträckning, som under de senaste åren.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget vid motsvarande tid föregående år visar, att i fråga om relationen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var lägre än 1943, eller 129 mot 150; för enbart industri och byggnadsverksamhet var skillnaden större, eller 254 mot 407 för december 1943. Sysselsättningsnivån inom industri, byggnadsverksamhet m. m. var över 5 % högre än föregående år. Arbetslösheten inom fackförbunden visade i överensstämmelse därmed en nedgång och utgjorde, såsom förut nämnts, 4·1 % i år mot 5·8 % i fjol vid månadsskiftet november/december. Antalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna var 632 mindre än under motsvarande månad 1943.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under december inom olika områden av näringslivet.

Inom jordbruket kunde en säsongmässig minskning konstateras i fråga om både tillgång och efterfrågan på arbetskraft, och antalet lediganmälda platser var endast något mer än hälften mot i november. Behovet av tillfällig arbetshjälp till tröskning o. d. kunde lätt tillgodoses. Den mera konstanta bristen på fast anställd personal kunde nedbringas på en del håll genom fortsatt utplacering av baltiska flyktingar.

Efterfrågan på skogsarbetare visade under månaden sedvanlig nedgång, på grund av att med hänsyn till julhelgen nya arbeten ej igångsattes. Främst verkade dock liksom under november ogynnsamma väderleksförhållanden hämmande på skogsavverkningarna. Enligt inventeringsuppgifter voro vid utgången av december 63 500 man sysselsatta vid avverkningsarbeten mot 80 200 vid samma tidpunkt föregående år.[1] Vid arbetsförmedlingarna voro under december månad över 10 000 platser lediganmälda. Siffran för samma månad föregående år var 1 500 högre.

Så gott som samtliga industriella arbetsområden visade minskad efterfrågan på arbetskraft och även lägre antal sysselsatta. Vid järngruvorna hade de ytterligare entlediganden, som tidigare varslats, endast begränsad omfattning, och den permitterade personalen har i regel utan längre dröjsmål kunnat överföras till andra arbetsområden. Inom metallindustrin var sysselsättningsnivån oförändrad även under december eller t. o. m. något högre beträffande grupperna järn-, stål- och kopparverk samt skeppsvarv. Nyrekryteringen syntes dock huvudsakligen avse kvalificerade yrkesarbetare. De pågående avtalsförhandlingarna inom verkstadsindustrin bidrogo enligt uppgift till en viss återhållsamhet i fråga om nyanställningar. Vid sågverken skedde, såsom nämnts, en fortsatt säsongnedgång under månaden. Sysselsättningen måste dock anses såsom för årstiden förhållandevis god. Driftsinskränkningar förekommo också vid cellulosafabrikerna. Möbel- och snickerifabrikerna hade alltjämt goda sysselsättningsförhållanden. I fråga om livsmedelsindustrin medförde julhelgen ett ökat

[1] En redogörelse för inventeringen den 31 december 1944 lämnas å sid. 4.

antal kortvariga arbetstillfällen, bl. a. vid bagerier och chokladfabriker. Korttidsarbete förekom liksom tidigare i viss omfattning för charkuteri- och slakteriarbetare. Flera företag inom konservindustrin vidtogo inskränkningar av arbetarpersonalen. Sedan sockerbruken i början av månaden avslutat kampanjen, entledigades arbetarna därstädes i stor omfattning. Efter julhelgen sjönk sysselsättningen nästan genomgående för livsmedelsarbetarna. Inom textil- och beklädnadsindustrierna hade det sedan länge förefintliga behovet av kvinnlig arbetskraft delvis minskat. Kvinnlig arbetskraft var dock liksom tidigare mera efterfrågad än manlig, för vilken platstillgången var knappare. Efterfrågan på personal till tvätt- och strykinrättningar översteg alltjämt tillgången. Vid skofabrikerna var efterfrågan på kvinnlig arbetskraft livlig, medan behovet av manliga skoarbetare var obetydligt. Vid skofabrikerna var liksom inom övriga industrier helguppehållet av synnerligen kort varaktighet.

Inom byggnadsämnesindustrierna hade säsongnedgången alltjämt mycket begränsad omfattning. Vid kalkbruken kvarstod ett mindre behov av arbetskraft. Tegelbruken rapporterade vissa reduceringar av arbetsstyrkan, men vid en del företag i branschen hade hittills inga driftsinskränkningar behövt vidtagas. Byggnadsverksamheten pågick även utan större inskränkningar under hela december månad (jfr ovan sid. 1). De gynnsamma sysselsättningsförhållandena återspeglas i de särskilda rapporter, som lämnas till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i byggnadsfacken i vissa större städer. I dessa voro vid mitten av december endast 9·8 % av byggnadsarbetarna fristämplade på grund av arbetslöshet mot 20·3 % vid samma tidpunkt föregående år.

Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt 1 345 påmönstringar och 2 430 avmönstringar mot 1 856 och 1 806 en månad tidigare. Motsvarande siffror för december 1943 voro 1 428 och 3 526.

Affärs- och lagerbranschen företedde minskning av såväl tillgång som efterfrågan på arbetskraft, närmast beroende på att arbetsgivarna redan under november månad sökte tillgodose det extra behovet av personal för julhandeln. Efterfrågan på kvinnliga biträden var emellertid fortfarande livlig. Den sedvanliga bristen på yngre manlig arbetskraft, såsom varubud o. d., reducerades väsentligt i samband med skolferierna.

Inom hotell- och restaurangfacket noterades en betydande minskning i tillgången på personal av olika slag, delvis till följd av vederbörandes obenägenhet att söka anställning över helgen. Även arbetstillfällena, som i stor utsträckning hade tillfällig karaktär, voro färre än föregående månad.

Gruppen hälsovård och sjukvård visade fortsatt nedgång av antalet arbetssökande, och efterfrågan på tillfällig personal var särskilt under månadens senare hälft synnerligen livlig. Den privata sjukvårdens behov syntes i allmänhet vara svårare att tillgodose än sjukhusens och anstalternas.

Det husliga arbetsområdet kännetecknades som vanligt under julmånaden av minskad tillgång på sökande och särskilt stora svårigheter att tillsätta de fasta platserna, då huvudparten av den tillgängliga arbetskraften endast önskade tillfälliga anställningar. Även beträffande dessa var emellertid knappheten på arbetskraft stor, liksom ock i fråga om tvätt- och rengöringspersonal.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under december 1944.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 61 953 platser, varav 39 289 manliga och 22 664 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 695 personer (därav 58 kvinnor) utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under december 2 732 platser tillsattes, varav 2 201 manliga och 531 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 1 386 personer (1 091 män och 295 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 31 december samtliga avverkare, som sysselsatte särskild för ändamålet anställd arbetskraft, mot endast större avverkare den 30 november. Dessutom infordrades särskilda uppgifter rörande arbetskraftsbehovet under hela 1:a kvartalet 1945. Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 63 500 man. Antalet arbetare sysselsatta hos större avverkare uppgick till 59 600, vilket innebär en ökning under månaden med 11 900. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades för samtliga avverkare till 32 000. Man räknade sålunda med att sammanlagt kunna sysselsätta 95 500 man under januari. Med hänsyn till den stora eftersläpningen i avverkningsprogrammet måste denna siffra anses låg. Som jämförelse kan nämnas, att vid utgången av januari 1943 och 1944 sysselsattes enligt inventeringsuppgifterna 120 000 resp. 110 000 man. Den sistnämnda siffran har endast kunnat uppskattas, då inventeringen den $^{31}/_{1}$ 1944 endast omfattade hos större avverkare sysselsatta arbetare.

Av hela det ytterligare arbetskraftsbehovet för januari månad 1945 — 32 000 man — ansågo sig avverkarna själva kunna anskaffa 18 300, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 13 700. Av tilläggsrapporten framgår, att bristen var av i stort sett samma omfattning för samtliga månader 1:a kvartalet 1945. Inventeringen den 31 december föregående år redovisade 80 200 sysselsatta arbetare och en brist på 10 600.

Av 8 442 avverkare, som lämnat inventeringsuppgift per den 31 december 1944 och som sysselsatte lejd arbetskraft eller hade behov av sådan, hade 1 575 eller 19 % uppgivit brist på huggare någon månad under 1:a kvartalet 1945. Av dessa hade mer än hälften (56 %) behov av endast 1—2 man; något mer än $^{1}/_{4}$

(27 %) behövde mellan 3 och 9 man, 10 % mellan 10—24 man och 7 % 25 man och däröver.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under december 6 313 man i skogsarbete. Av dessa kommo 3 543 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid december månads utgång pågingo 674 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 6 564 deltagare. Dessa åtnjöto, med undantag av 425, särskilda förmåner, för vilka tidigare redogjorts (majrapporten 1942). Dylika förmåner tillkommo dessutom 2 177 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid december månads utgång 8 316 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt, kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid december månads utgång till 11 044, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning med 2 370 eller 27·3 %. Av de hjälpsökande voro 800 (7·2 %) i åldern 16—25 år, 5 550 (50·3 %), 26—50 år samt 4 694 (42·5 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 48 (0·4 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under december månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 1·6 milj. kr. För perioden 1 juli—31 december 1944 var motsvarande summa 22·7 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid december månads utgång åtnjöto 6 984 (63·2 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 6 203 (88·8 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 5 230 (47·3 %) hjälpta genom arbete och 1 754 (15·9 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under december månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden november 1943—december 1944 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 48 arbetsplatser i kommissionens regi 1 021 arbetslösa, vid 69 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 1 984 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 21 arbetslösa. Vid 65 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 056 arbetslösa och vid 7 statskommunala reservarbeten 67 arbetslösa. Vid 122 arkivarbetsplatser sysselsattes 352 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 82 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 560 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 12 städer och 13 landskommuner till

sammanlagt 1 447 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 1 036 (71·6 %) voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 1 178 (81·4 %) hemmahörande i städer.

För december månad hade av understödskommunerna 9 städer och 4 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna vid de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande voro 173 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 950 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 794 i Göteborgs och Bohus, 112 i Blekinge och 44 i Kalmar län. Av samtliga voro 97 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid december månads utgång pågingo 43 beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och 2 kurser för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Hela antalet elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* fördelade på olika yrkesavdelningar, framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	28	261	bågsvetsare	4	35
finmekaniker	4	48	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	6	Summa	43	398
bilservicemekaniker	1	11			
gassvetsare	4	28			

Av samtliga deltagare var en kvinna. Sedan verksamhetens början (maj 1940) till och med utgången av december 1944 ha 10 970 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna. Av dessa ha 7 583, varav 195 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs. Dessutom har ett antal icke svenska medborgare utbildats vid kurserna.

I beredskapskurser *för kvinnlig industriell reservarbetskraft* deltogo sammanlagt 28 elever, fördelade på 2 avdelningar för mekaniker.

Av kurserna var en anordnad såsom halvdagskurs. I det redovisade antalet elever ingå 12 kvinnor, vilka intagits i avdelning för mekaniker vid beredskapskurs för verkstadsindustrin å tre orter. Hittills ha 1 881 elever varit inskrivna vid beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Ändrade bestämmelser om hyra, avbetalningsköp och utmätning m. m. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 14 december 1944 avgivit utlåtande över en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria angående vissa ändrade bestämmelser om hyra, avbetalningsköp och utmätning m. m.

Enligt förordningen den 26 maj 1944 (nr 245) angående tillämpning av moratorielagen å värnpliktiga m. fl. (militära moratorieförordningen) åtnjuta värnpliktiga m. fl., som under krigs- och därmed jämförliga förhållanden fullgöra militärtjänstgöring, ett särskilt skydd vad angår hyra, avbetalningsköp, utmätning och konkurs.

Det inom justitiedepartementet utarbetade förslaget innebär att överhuvud taget gäldenär, som råkat i oförvållade ekonomiska svårigheter på grund av sjukdom eller arbetslöshet eller liknande omständigheter, skulle beredas ökat skydd av i stort sett samma omfattning som enligt militära moratorieförordningen.

Kommissionen har i sitt utlåtande uttalat, att enligt dess uppfattning en dylik lagstiftning bör komma till stånd, men har dock framfört vissa erinringar mot förslaget. I huvudsak gå dessa erinringar ut på att vissa frågor, som icke beröras i departementsförslagets författningsbestämmelser, böra givas en lösning motsvarande den, som samma frågor fått i militära moratorieförordningen.

Kontanthjälpverksamhet för arbetslösa. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 22 januari 1945 avgivit utlåtande över ett av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering avgivet betänkande angående kontanthjälpverksamheten för arbetslösa.

I likhet med kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering finner arbetsmarknadskommissionen, att de åtgärder, som vidtagas för att under efterkrigstiden åstadkomma största möjliga sysselsättning, måste kompletteras med ett system för kontanthjälp åt arbetslösa. Det är enligt arbetsmarknadskommissionens uppfattning önskvärt, att denna hjälp i största möjliga utsträckning lämnas genom arbetslöshetsförsäkring. I den mån sådan ej kan komma till stånd, måste möjlighet finnas att utdela understöd genom arbetslöshetsnämnd.

Efter att ha berört de faktorer, som hittills varit utslagsgivande för kontantunderstödens maximering, tar kommissionen ställning till planeringskommissionens förslag om att kontanthjälpens storlek bör baseras på systematiska undersökningar om vilken inkomst som erfordras för att vidmakthålla en minimilevnadsstandard, samt att det särskilt i depressionstider är viktigt, att köpkraften i samhället vidmakthålles och att kontanthjälpverksamheten då bör bidraga till att tjäna detta syfte.

Kommissionen vill icke motsätta sig, att en utredning verkställes, avseende minimikostnaderna för en ur hälsosynpunkt tillfredsställande levnadsstandard. Kommissionen finner dock, att utomordentliga svårigheter råda att komma till

ett objektivt resultat. Särskilt bör det framhållas, att en sådan undersökning tar lång tid att verkställa och att de uppnådda resultaten snabbt föråldras genom den ständigt fortgående förändringen av nationalinkomsten. Det förefaller därför ej otänkbart, att den minimilevnadsstandard, som komme att fastställas och som under avsevärd tid måste komma att tjäna som rättesnöre för olika former av understödsverksamhet, efter kort tid behövde bli föremål för justeringar, som skulle medföra att det nya systemet ej heller bleve tillfredsställande. Vad beträffar köpkraftsargumentet torde de belopp, som totalt skulle komma att utges i form av understöd, knappast kunna bli av sådan storleksordning, att de i nämnvärd mån kunna påverka köpkraften i samhället, även om det kan tänkas, att en sådan höjning kunde få någon psykologisk verkan ur konjunktursynpunkt.

Beträffande planeringskommissionens hemställan, att åt socialstyrelsen och arbetsmarknadskommissionen måtte ges uppdraget att utarbeta sådana anordningar, att antalet fall då fattigvårdsunderstöd utbetalas i stället för kontanthjälp till arbetslösa kan ytterligare minskas, anför kommissionen, att inom kommuner, som ha kommissionens medgivande att anordna understödsverksamhet, torde det numera endast undantagsvis förekomma, att fattigvård i stället för arbetslöshetshjälp utges till arbetsföra personer. Rätt allmänt torde vara, att i dessa kommuner fattigvården kräver, att arbetsföra personer skola ha sökt hjälp hos arbetslöshetsnämnden. Härigenom har man även tillgodosett önskemålet, att de skola ha sökt arbete hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Emellertid finnas kommuner, som ha arbetslöshetsnämnd, men ej anse det önskvärt att igångsätta understödsverksamhet med statsbidrag. Då det i regel gäller, att samtliga hjälpbehövande ej kunna beredas hjälp genom hänvisning till beredskapsarbete, kommer i detta fall antalet hos arbetslöshetsnämnd anmälda hjälpsökande arbetslösa att hållas nere genom att en viss del av de hjälpbehövande med förbigående av arbetslöshetsnämnderna vända sig till fattigvården.

Den motvilja mot understödsverksamhet, som på kommunalt håll mångenstädes råder, särskilt på landsbygden, synes emellertid naturlig. De stora avstånden försvåra en skälig kontroll, en tillströmning av hjälpsökande skulle troligen komma att äga rum, som med hänsyn till den ofta svaga administrationsapparaten bleve svår att bemästra.

Fattigvård till arbetsföra personer torde endast undantagsvis förekomma annat än som komplettering till otillräckliga arbetsinkomster. Hjälpbehov av denna art kan emellertid ej fyllas genom vare sig daghjälp eller dagunderstöd. I den mån ej genom medverkan av arbetsförmedlingen eller på annat sätt övergång till annan mera lönande sysselsättning eventuellt efter omskolning vore möjlig, måste man tänka sig särskilt konstruerade statliga bidrag av annat slag. — Kommissionen vill emellertid icke motsätta sig den ifrågasatta utredningen.

Kommissionen tillstyrker, att planeringskommissionens hemställan om att förslag utarbetas om förenhetligande av den centrala administrationen för arbetslöshetsförsäkringen och kontantunderstödsverksamheten. Kommissionen

har vidare intet att erinra mot utredning om arbetslöshetshjälp vid korttidsarbete.

I detta sammanhang erinrar kommissionen om att arbetslöshetskassornas karenstidsbestämmelser äro förmånligare än den statsunderstödda kommunala hjälpverksamhetens i så måtto, att de medgiva en fördelning av den till 6 dagar fastställda karenstiden under en 14-dagarsperiod eller i vissa fall fastställa karenstiden till 12 dagar under en 28-dagarsperiod. Med hänsyn till önskemålet att föreskrifterna för olika slag av samhällshjälp förenhetligas, finner kommissionen det sålunda önskvärt, att förslag till åtgärder utarbetas för ändring av karenstidsbestämmelserna.

Beträffande planeringskommissionens förslag om snabbt genomförande av frivillig arbetslöshetsförsäkring inom vissa yrken med stor arbetslöshetsrisk erinrar kommissionen om att det ofta i dess verksamhet framstått som en brist, att arbetslöshetskassor saknas i yrken med stor arbetslöshetsrisk. Hur noggranna förberedelserna än äro med avseende på projekterade allmänna arbeten, är det i regel ofrånkomligt, att en viss tid förflyter innan de, då behovet gör sig gällande, kunna igångsättas. En rad olika väl kända förhållanden samverka härtill. I sådana situationer är det otvivelaktigt en stor fördel om en arbetslöshetskassa finnes, som kan överbrygga det ofrånkomliga uppehållet. Bland annat vinner man, att krav på kontanthjälp ej kommer att resas från andra än dem, som direkt beröras av arbetsnedläggelsen, och att därigenom de kommunala instansernas svårigheter vid behörighets- och behovsprövning bortfalla. Kommissionen vill av dessa anledningar tillstyrka förslaget.

Beträffande planeringskommissionens förslag om tillfälliga förbättringar vid mera omfattande arbetslöshet i den individuella hjälp, som lämnas av arbetslöshetskassa och arbetslöshetsnämnd, konstaterar kommissionen, att det skulle bli svårt att avgöra, såväl när en mera omfattande arbetslöshet inträffar som när den minskat till mera normal omfattning. Avgöranden härutinnan kunna befaras bli slumpartade. Planeringskommissionen ifrågasätter vidare, att undantag skulle kunna göras från den föreslagna huvudregeln att de tillfälligt ändrade grunderna skulle tillämpas över hela arbetsmarknaden. Om man emellertid införde tillfälliga förbättringar enbart för vissa yrkesgrupper, torde det ej kunna undvikas, att övriga understödstagare få svårt att förstå det berättigade i att de sättas i ett sämre läge.

Skäl kunna visserligen anföras för att den oförvållat arbetslöse skulle erhålla så högt understöd, att väsentlig rubbning icke skedde i hans förutvarande inkomstförhållanden. Den fundamentala principen måste emellertid vara, att samhällets hjälp utgår lika till alla, oavsett vilken inkomst de tidigare haft. Det synes icke tillrådligt att göra större avsteg från sistnämnda princip än som skett genom gällande maximeringsbestämmelser, som både vid daghjälp och dagunderstöd taga en viss hänsyn till tidigare inkomst.

Kommissionen finner det icke riktigt att bestämma de understöd, som skola utgå till hjälpbehövande, med utgångspunkt från arbetslöshetens omfattning. För den enskilde individen skulle en sådan bedömningsgrund med rätta framstå som ofattbar. Det enda riktiga måste vara att — såsom planeringskommissionen

också själv förmenat i samband med sitt förslag om undersökning av minimistandarden — bestämma understöden med hänsyn till hjälpbehovet. Ur sistnämnda synpunkt måste allvarliga erinringar göras mot planeringskommissionens förslag att sänka understödsbeloppen, sedan Kungl. Maj:t funnit, att arbetslösheten minskats till mera normal omfattning. De understödsfall, som då återstå, måste i viss utsträckning vara sådana, där arbetslösheten varat en längre tid. Planeringskommissionen har på annat ställe i sin framställning angivit, att det bidragsbelopp, som erfordras för att den arbetslöse skall kunna finansiera en godtagbar försörjning, i allmänhet ökas, i den mån som inkomstbortfallet blir av längre varaktighet. Ur den enskildes synpunkt skulle alltså snarare en höjning av understödet i det avsedda läget böra äga rum. Detta synes kommissionen vara en viktigare synpunkt än det av planeringskommissionen förda resonemanget om *möjligheten* att få till stånd en sänkning. Emellertid kan en höjning av understödet vid den mera omfattande arbetslöshetens upphörande ej gärna tänkas, då en sådan åtgärd skulle vara ägnad att motverka den rörlighet hos arbetskraften, som då ur allmänna synpunkter vore särskilt önskvärd. Det bör nämligen beaktas, att ju högre understödet är dess svårare är det att få människor att förstå, att de i en viss situation måste antaga arbete, som de anse mindre tilltalande.

Däremot anser kommissionen, att en reglering av understödsbeloppen vid ändringar i penningvärdet är självklar. Vid olika tidpunkter har ju också en sådan reglering tidigare genomförts.

Med anledning av det anförda finner sig kommissionen icke kunna tillstyrka det framlagda förslaget i denna punkt.

Mot kommissionens beslut ha reservationer anförts dels av ledamöterna Falk och Vahlberg, vilka tillstyrkt planeringskommissionens förslag om vissa tillfälliga förbättringar vid omfattande arbetslöshet, dels av ledamoten Carell och ersättaren Styrman, vilka icke önska tillstyrka förslaget till utredning om minimikostnaderna för en ur hälsosynpunkt tillfredsställande levnadsstandard av den anledningen, att en dylik utredning icke kan tänkas giva ett praktiskt användbart resultat, ej heller planeringskommissionens övriga förslag till utredningar med särskild hänsyn till att socialvårds- och arbetslöshetsfrågorna för närvarande äro föremål för utredning inom socialvårdskommittén.

Arbetsmarknadskommissionens kansli m. m. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 8 december 1944 skall kommissionens kansli vara fördelat på tre avdelningar. Avdelningarna skola vara uppdelade å dels nio byråer dels ock, vid sidan av byråerna, fyra sektioner. Till *första avdelningen* skola höra arbetsförmedlingsbyrån, socialhjälpsbyrån, sektionen för länsarbetsnämnderna samt sektionen för ungdomsförmedling och yrkesvägledning, till *andra avdelningen* tekniska byrån, byrån för ärenden angående byggnadstillstånd, kameral- och förrådsbyrån och tekniska beredskapssektionen samt till *tredje avdelningen* utredningsbyrån, uppskovsbyrån, värnpliktshjälpsbyrån, arbetsblocksbyrån och kanslisektionen. Kommissionen äger inrätta sektioner inom de särskilda byråerna.

Kungl. Maj:t har förordnat fr. o. m. den 1 januari 1945 chefen för kommis-

sionens hittillsvarande andra avdelning, ledamoten av riksdagens andra kammare John Ericsson i Kinna att vara chef för första avdelningen, byråchefen i kommunikationsdepartementet Ernst Sundström att vara chef för andra avdelningen och assessorn i Svea hovrätt Erik Hedfeldt att vara chef för tredje avdelningen. Vidare har Kungl. Maj:t förordnat chefen för kommissionens planläggningsbyrå Waste Lingren att vara chef för byrån för ärenden angående byggnadstillstånd.

På framställning därom har Kungl. Maj:t med utgången av december 1944 entledigat överdirektören Ryno Lundquist från uppdraget att vara kommissionens vice ordförande och ordförandens ställföreträdare och e. o. byråchefen Alf Johansson från uppdragen att vara ersättare för Lundquist såsom ledamot av kommissionen och tillika kommissionens vice ordförande och ordförandens ställföreträdare. Samtidigt har Kungl. Maj:t förordnat avdelningschefen Ericsson att vara ledamot av kommissionen och tillika kommissionens vice ordförande och ordförandens ställföreträdare samt avdelningscheferna Sundström och Hedfeldt att i nu nämnd ordning vara ersättare dels vid förfall för Ericsson såsom ledamot av kommissionen eller kommissionens vice ordförande och ordförandens ställföreträdare, dels ock vid förfall för Lundquist såsom ledamot av kommissionen.

Arbetstiden inom näringslivet i november 1944.

Undersökningens omfattning och representativitet. Socialstyrelsen har under åren 1932—1937 och 1940—1943 från arbetsgivare inom industri, byggnadsverksamhet m. m. inhämtat upplysningar angående arbetstidsförhållandena samt antalet i resp. företag sysselsatta arbetare under en vecka i november.[1] Kungl. Maj:t har den 6 oktober 1944 uppdragit åt styrelsen att verkställa en ny undersökning av detta slag. Med anledning härav utsändes i oktober 1944 ett frågeformulär till c:a 13 000 företag inom industri, byggnadsverksamhet, handel m. m. Användbara uppgifter ha erhållits från 8 888 företag. Motsvarande siffra 1943 var 9 119.

I frågeformuläret begärdes uppgifter om antal sysselsatta arbetare, antal arbetsdagar per arbetare under veckan samt totalsumma av samtliga arbetare utgjorda arbetstimmar. Såväl antal arbetare som antal arbetstimmar skulle specificeras med hänsyn till förlängd ordinarie arbetstid eller övertid. Samtliga dessa uppgifter skulle vid redovisningen uppdelas på arbetare med full sysselsättning och arbetare med förkortad arbetstid.

De erhållna uppgifterna avse i allmänhet veckan 5—11 november.

Arbetarantalet vid de av undersökningen berörda företagen inom de industriella verksamhetsgrenarna uppgick till ungefär $^4/_5$ av totala arbetarantalet vid sådana företag, som lämnat uppgifter till kommerskollegii industristatistik. Malmbrytning och metallindustri, pappers- och grafisk industri samt textil- och beklädnadsindustri voro representerade med inemot $^9/_{10}$, jord- och stenindustri, livsmedelsindustri, läder-, hår- och gummivaruindustri och kemisk-teknisk industri med ungefär $^3/_4$ samt träindustri med cirka $^2/_3$ av arbetarantalet inom resp. grupper enligt industristatistiken. Övriga verksamhetsgrenar, såsom byggnadsverksamhet, handel och varulager m. m. — vilka saknas i kommerskollegii statistik — voro svagare representerade i förhållande till det verkliga antalet sysselsatta på dessa områden.

Veckoarbetstidens längd. Den genomsnittliga veckoarbetstiden (inkl. övertidsarbete) per arbetare inom olika näringsgrenar samt de sysselsatta arbetarnas relativa fördelning efter veckoarbetstidens längd framgår av tab. 1 (jfr även diagrammet å sid. 14). I tab. 2 lämnas en särredovisning av sysselsättnings- och arbetstidsförhållandena dels vid företag med full drift och dels vid företag med inskränkt drift,[2] varvid i senare fallet skilts mellan arbetare med full sysselsättning och arbetare med förkortad arbetstid.

Det bör påpekas, att fördelningen i tab. 1 icke grundar sig på individuella uppgifter för varje enskild arbetare utan på genomsnittstal för olika arbets-

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1944, sid. 57.

[2] Beteckningarna »full drift» och »inskränkt drift» grunda sig på huruvida vederbörande företag uppgivit sig ha arbetare sysselsatta med förkortad arbetstid eller ej.

Tab. 1. Antalet sysselsatta arbetare, fördelade efter arbetstidens längd inom olika näringsgrenar under en vecka i november 1944.

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal sysselsatta arbetare	Därav (i %) vid arbetsavdelningar, där den genomsnittliga arbetstiden under veckan utgjorde ..... timmar									Genomsnittlig veckoarbetstid	
			–32	33–36	37–40	41–44	45–47	48	49–51	52–55	56 o. däröver	1944	1943
Malmbrytning o. metallind.	**1 872**	**190 663**	**0·3**	**0·6**	**1·0**	**8·6**	**48·4**	**26·3**	**12·4**	**1·8**	**0·6**	**47·3**	**47·4**
Gruvor o. anrikningsverk	63	11 123	—	1·7	6·0	21·0	56·9	10·1	3·2	1·1	—	45·4	45·7
Järn-, stål- o. kopparverk	53	27 275	—	0·1	0·0	3·9	43·6	45·7	6·0	0·7	—	47·7	47·7
Järn- o. stålmanufaktur	364	19 733	0·9	1·0	1·7	12·0	45·1	24·7	10·5	1·7	2·4	47·2	47·4
Mekaniska verkstäder	1 003	84 063	0·2	0·3	0·6	5·4	46·0	27·6	17·4	2·0	0·5	47·7	47·4
Skeppsvarv	67	16 655	0·8	1·9	2·4	23·2	45·2	13·6	8·6	4·2	0·1	46·4	47·1
Elektriska verkstäder	114	21 599	0·0	0·1	0·0	3·8	69·0	12·7	13·3	0·9	0·2	47·6	47·7
Annan metallindustri	208	10 215	0·2	0·3	1·0	13·4	40·1	33·5	7·5	3·2	0·8	47·1	47·4
Jord- o. stenindustri	**595**	**27 757**	**0·8**	**1·4**	**3·1**	**13·6**	**28·4**	**41·5**	**7·5**	**1·8**	**1·9**	**46·8**	**46·8**
Kolgruvor	4	928	—	—	6·0	64·3	19·0	6·3	2·8	0·3	1·3	43·7	45·3
Torvindustri	75	1 197	1·8	8·2	4·3	5·7	16·3	56·2	4·9	0·8	1·8	45·9	45·1
Stenbrott o. stenhuggerier	126	3 462	1·7	5·1	7·2	10·0	25·7	43·6	4·2	2·1	0·4	45·6	46·4
Cementfabriker, kalkbruk	150	6 637	0·8	0·3	2·3	12·3	33·0	31·3	16·4	1·8	1·8	47·2	47·0
Tegelbruk	157	6 013	1·0	1·5	5·0	7·5	24·9	49·2	2·7	3·1	5·1	47·2	46·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	4 814	0·1	—	0·7	14·2	30·9	45·9	7·9	—	0·3	47·1	47·1
Glasbruk	62	4 706	0·3	0·1	0·6	17·0	30·7	43·1	4·6	2·2	1·4	47·1	47·3
Träindustri	**1 059**	**38 674**	**0·9**	**1·1**	**2·4**	**8·7**	**27·5**	**41·6**	**11·6**	**4·5**	**1·7**	**47·5**	**47·2**
Sågverk o. hyvlerier	461	17 945	1·6	1·5	3·5	11·7	30·1	41·7	8·0	1·3	0·6	46·6	46·3
Snickeri- o. möbelfabriker	525	17 866	0·3	0·7	1·4	5·8	26·0	42·2	12·5	8·0	3·1	48·2	48·0
Annan trävaruindustri	73	2 863	0·2	1·1	1·4	7·7	21·2	36·6	28·3	3·3	0·2	47·9	47·7
Pappers- o. grafisk ind.	**631**	**48 254**	**0·5**	**0·1**	**1·6**	**7·0**	**25·0**	**29·6**	**29·3**	**6·1**	**0·8**	**48·2**	**48·1**
Pappersmassefabriker	77	14 526	0·5	0·0	2·3	7·1	20·5	38·0	27·3	4·0	0·3	48·0	47·8
Pappersbruk o. pappfabr.	62	13 720	0·5	0·1	2·3	6·7	39·9	23·5	23·5	3·0	0·5	47·7	47·4
Annan pappersindustri	144	6 722	0·1	—	0·4	5·8	18·6	23·3	37·5	13·2	1·1	49·0	49·1
Grafisk industri	348	13 286	0·6	0·2	0·6	7·9	17·9	29·9	33·4	8·2	1·3	48·6	48·8
Livsmedelsindustri	**1 041**	**40 610**	**1·7**	**0·6**	**1·8**	**9·5**	**24·0**	**26·4**	**15·9**	**12·5**	**3·6**	**47·9**	**48·2**
Kvarnar	63	1 877	1·9	0·1	1·1	4·8	19·9	36·0	30·4	5·0	0·8	48·3	48·4
Bagerier	244	6 812	0·6	0·7	0·4	21·2	16·5	45·2	11·5	1·6	2·3	47·1	47·5
Råsockerbruk o. raffinad.	28	8 171	1·1	—	2·4	1·4	16·1	4·0	20·7	41·3	13·0	51·5	51·2
Choklad- o. karamellfabr.	76	4 994	1·0	0·4	0·8	13·1	54·6	21·5	6·0	2·5	0·6	46·5	47·0
Bryggerier o. läskedrycksf.	222	5 126	2·8	1·0	4·5	6·4	30·4	40·6	11·1	2·7	0·5	46·6	46·5
Tobaksfabriker	8	1 755	—	5·2	—	15·2	75·3	1·9	1·1	1·3	—	45·8	45·8
Slakterier o. konservfabr.	229	7 291	3·3	0·4	3·2	10·2	27·8	29·8	18·2	5·8	1·3	46·9	47·3
Annan livsmedelsindustri	171	4 484	1·7	0·3	0·5	4·7	19·6	27·7	26·7	17·3	1·5	47·5	49·1
Textil- o. beklädnadsind.	**794**	**74 340**	**0·7**	**0·5**	**1·4**	**19·1**	**49·3**	**18·0**	**9·3**	**1·3**	**0·4**	**45·9**	**46·5**
Bomullsindustri	49	16 559	1·1	—	1·0	20·5	55·2	13·9	7·0	1·0	0·3	43·8	46·2
Jute- o. linneindustri	16	2 991	0·1	0·1	3·5	11·2	71·5	6·3	7·0	0·1	0·2	46·4	46·1
Ylleindustri	79	12 190	0·0	0·4	0·5	14·2	61·2	9·6	11·8	2·0	0·3	46·8	47·1
Trikåfabriker	89	8 515	0·3	1·0	3·5	34·5	32·5	20·8	5·4	1·4	0·6	45·8	45·8
Skrädderier o. sömnadsfabr.	368	23 974	0·7	0·6	1·0	17·5	45·5	23·8	9·5	1·0	0·4	46·5	46·8
Annan hithörande industri	193	10 111	0·9	1·0	1·5	16·0	41·7	22·1	13·7	2·2	0·9	46·8	46·7
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**374**	**20 138**	**0·3**	**0·4**	**1·2**	**9·8**	**44·5**	**26·2**	**13·0**	**3·5**	**1·1**	**47·4**	**47·4**
Garverier	30	2 311	0·2	0·3	0·7	6·4	29·9	29·8	28·3	4·4	—	48·4	47·6
Skofabriker	146	7 265	0·6	0·6	1·9	17·0	46·4	22·2	8·6	1·6	1·1	46·7	47·0
Gummivarufabriker	35	5 839	—	—	—	2·4	58·5	21·4	13·7	0·8	0·2	47·2	47·1
Annan hithörande industri	163	4 723	0·3	0·7	1·8	9·6	31·4	32·8	11·4	9·3	2·7	48·1	48·3
Kemisk-teknisk industri	**296**	**15 837**	**0·2**	**0·3**	**2·0**	**7·5**	**42·7**	**20·7**	**19·7**	**3·7**	**3·2**	**47·6**	**47·0**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	116	4 520	0·3	0·1	2·0	12·8	33·2	19·6	19·4	6·8	5·8	48·0	47·5
Sprängämnesfabriker	11	2 344	—	—	0·8	4·4	78·3	7·9	4·8	—	4·3	46·9	46·0
Tändsticksfabriker	3	341	—	1·2	3·8	8·5	51·6	32·8	2·1	—	—	46·8	47·2
Annan kemisk-tekn. ind.	166	8 632	0·2	0·4	2·4	5·7	37·7	24·2	24·5	3·3	1·6	47·7	47·1
Samtliga industrigrupper	**6 662**	**456 173**	**0·6**	**0·6**	**1·5**	**10·6**	**40·9**	**27·3**	**13·9**	**3·5**	**1·1**	**47·2**	**47·3**
Byggnadsverksamhet	967	26 616	2·6	4·5	14·8	23·3	24·6	20·9	7·4	1·6	0·3	44·6	45·6
Statliga verk o. byggn.-arb.	182	32 199	0·2	0·3	4·9	11·7	43·8	25·3	10·4	2·3	1·1	46·8	47·1
Komm. verk o. byggnadsarb.	264	45 226	0·3	0·6	1·3	16·6	52·1	18·3	9·5	1·0	0·3	46·6	47·5
Handel o. varulager	652	9 066	0·7	0·2	1·8	10·4	21·7	48·2	12·0	4·0	1·0	47·6	47·4
Samfärdsel	161	8 609	12·8	5·0	5·1	3·0	34·6	21·6	11·4	5·4	1·1	43·2	41·7
Samtliga näringsgrenar	8 888	577 889	0·8	0·8	2·4	11·6	40·8	26·4	13·6	3·2	1·0	47·0	47·1

avdelningar inom de redovisade företagen. Detta innebär, att vid företag, där enskilda arbetare varit frånvarande någon eller några dagar under veckan, den redovisade genomsnittliga arbetstiden för hela arbetsstyrkan kan komma att understiga den normala, ehuru någon generell arbetstidsförkortning ej genomförts. De i tabellen redovisade jämförelsetalen kunna dock antagas tämligen väl återspegla de faktiska variationerna i arbetstiden.

Vid bedömandet av arbetstidsförhållandena inom olika näringsgrupper, sådana de framträda i tab. 1, bör vidare ihågkommas, att arbetstiden för vissa arbetargrupper regelbundet förkortas under vintermånaderna. Så är exempelvis förhållandet för personal med utearbeten inom byggnadsbranschen samt vid tegelbruk, sågverk, vissa statliga och kommunala arbeten etc. Slutligen kan arbetstiden per vecka även mer tillfälligt förkortas, utan att någon egentlig driftsinskränkning till följd av bristande arbetstillgång föreligger, t. ex. på grund av ogynnsamma väderleksförhållanden, erforderliga reparationer, omläggning av driften etc.

Dylika inskränkningar i driften ha redovisats olika. Vissa företag ha ansett driftsinskränkningen vara av den betydelsen, att den borde redovisas såsom förkortad arbetstid; andra åter ha ansett sig böra uppge »full sysselsättning» för samtliga arbetare.

Ovan antydda förhållanden förklara, att endast 1·9 % av samtliga sysselsatta arbetare inom industrigrupperna uppgåvos ha berörts av sådan förkortning av arbetstiden, att vederbörande företag funnit anledning uppgiva hela arbetarstammen eller del därav såsom sysselsatt med förkortad arbetstid, ehuru enligt fördelningstalen i tab. 1 ej mindre än 13 % av arbetarna inom industrigrupperna hade en arbetstid understigande 45 timmar och nära 41 % en arbetstid av 45—47 timmar. Enligt tab. 2 hade också närmare 12 % av arbetarna vid företag,

som uppgivits bereda samtliga sina arbetare full sysselsättning, en kortare veckoarbetstid än 45 timmar, medan för nära 42 % arbetstiden utgjorde 45—47 timmar.

Den genomsnittliga veckoarbetstiden per arbetare i november 1944 var 47·0 timmar för samtliga näringsgrenar tillhopa och 47·2 för enbart industrin (tab. 1), mot resp. 47·1 och 47·3 timmar vid motsvarande tidpunkt år 1943.

Inom industrin var enligt tab. 2 den genomsnittliga veckoarbetstiden för arbetare med förkortad arbetstid 36·2 timmar år 1944 mot 36·3 timmar föregående år. Omfattningen av korttidsarbetet inom vissa industriområden av särskilt intresse framgår av efterföljande tablå, vilken även lämnar en jämförelse med 1943.

Korttidsarbete inom vissa näringsgrenar i november åren 1944 och 1943.

	Antal korttidsarbetare i % av samtliga sysselsatta		Antal arbetstimmar i genomsnitt per vecka vid korttidsarbete	
	1944	1943	1944	1943
Torvindustri	11·1	12·0	34·4	31·6
Stenbrott och stenhuggerier	8·1	16·7	37·2	39·3
Bryggerier och läskedrycksfabriker	7·5	9·9	33·9	33·5
Gruvor och anrikningsverk	7·3	2·7	37·9	38·8
Sågverk och hyvlerier	5·8	7·3	38·2	32·9
Tändsticksfabriker	5·6	—	39·8	—
Cement- och kalkbruk	5·3	9·0	39·8	38·1
Tegelbruk	5·3	15·1	37·2	40·3
Slakterier och konservfabriker	4·4	5·9	30·1	29·2
Skofabriker	3·4	6·3	36·9	39·0
Skrädderier och sömnadsfabriker	3·4	4·5	38·0	37·4
Annan trävaruindustri	3·3	6·3	38·6	39·9
Annan textilindustri	3·3	3·3	35·5	34·4
Pappersmassefabriker	3·1	6·7	35·8	37·6
Trikåfabriker	3·0	6·6	39·0	36·6
Järn- och stålmanufaktur	2·9	3·0	33·9	36·6
Kvarnar	2·5	1·5	24·0	33·6
Bomullsindustri	2·3	3·5	30·7	40·0
Jute- och linneindustri	2·2	13·4	39·1	43·2

Förekomsten av korttidsarbete har enligt tablån minskat inom samtliga grupper med undantag av gruvor och anrikningsverk samt kvarnar. Orsakerna till korttidsarbetet voro av skiftande natur. Blott 0·9 % av alla arbetare uppgåvos såsom sysselsatta i korttidsarbete till följd av bristande arbetstillgång. För övriga korttidsarbetare var orsaken i regel väderleksförhållanden, drivkraftsförhållanden, råvaruknapphet o. dyl.

Uppgifter ha även inhämtats angående förekomsten och omfattningen av övertidsarbete eller därmed jämförligt arbete å förlängd ordinarie arbetstid. Trots att de erhållna uppgifterna i många fall äro bristfälliga, torde de dock visa övertidsarbetets ungefärliga förekomst och omfattning inom skilda industrigrupper. Det redovisade antalet övertidstimmar inom samtliga industrigrupper tillhopa uppgick i november 1944 till 2·1 % av totalantalet utgjorda arbets-

Tab. 2. Antal arbetare och arbetstid per vecka vid företag med full drift samt vid företag med inskränkt drift (november 1944).

	Malmbrytning o. metallindustri	Jord- o. stenindustri	Träindustri	Pappers- o. grafisk industri	Livsmedelsindustri	Textil- o. beklädnadsindustri	Läder-, hår- o. gummivaruindustri	Kemisk-teknisk industri	Samtliga
Företag med full drift.									
Antal företag	1 795	528	977	591	918	696	336	282	6 123
Antal sysselsatta arbetare	183049	25 560	35 050	43 594	35 271	66 140	18 254	15 491	422 409
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
— 44 timmar	9·6	15·2	10·6	8·1	11·8	19·9	10·7	9·7	11·7
45—47 »	49·0	29·2	27·7	25·3	28·8	50·9	44·7	48·6	41·8
48 »	26·0	44·5	43·6	30·0	27·1	18·2	26·9	20·1	27·7
49—51 »	12·9	7·6	11·7	29·7	16·5	9·2	12·9	19·6	14·2
52 timmar och däröver	2·5	8·7	6·4	6·9	16·8	1·8	4·8	7·0	4·6
Genomsnittlig arbetstid	47·5	47·2	47·8	48·4	48·3	46·1	47·5	47·7	47·4
Företag med inskränkt drift.									
Antal företag	77	67	82	40	123	98	38	14	539
Antal arbetare med full sysselsättning	5 258	1 010	2 271	3 981	4 203	6 135	1 551	275	24 684
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
— 44 timmar	8·8	29·6	11·2	5·3	8·8	14·8	5·5	6·5	10·5
45—47 »	41·6	30·2	28·2	26·4	31·8	47·7	51·0	5·1	37·4
48 »	44·9	17·7	35·2	30·4	26·4	21·4	28·2	58·2	30·4
49—51 »	3·0	12·3	17·6	30·3	15·1	18·9	17·5	27·3	15·1
52 timmar och däröver	1·7	10·2	7·8	7·6	18·4	2·2	2·8	2·9	6·6
Genomsnittlig arbetstid	47·5	47·2	47·9	48·6	48·8	47·2	47·8	43·1	47·8
Antal arbetare med förkortad arbetstid	2 356	1 187	1 353	679	1 036	2 065	333	71	9 080
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
— 32 timmar	16·4	17·4	24·9	32·6	60·4	28·5	19·8	40·9	26·0
33—36 »	24·0	28·6	17·7	8·5	10·2	14·8	15·0	16·9	18·1
37—40 »	32·7	14·8	13·3	50·5	15·0	20·8	38·4	22·5	24·0
41—44 »	9·7	29·6	24·6	10·5	13·3	37·4	27·9	15·5	22·0
45 timmar och däröver	17·2	9·6	19·5	2·9	1·1	8·5	3·9	4·2	9·9
Genomsnittlig arbetstid	37·8	37·7	37·8	34·2	30·2	36·8	37·0	22·8	36·2

timmar. Motsvarande procenttal var för november 1943 1·9. Till jämförelse kan nämnas, att enligt tab. 1 utgjorde antalet arbetare vid arbetsavdelningar med en genomsnittlig veckoarbetstid av 49 timmar eller mer 18·5 % av hela antalet arbetare (år 1943 17·2 %). Övertidsarbete av större omfattning förekom endast inom råsockerbruk och raffinaderier (7·9 % övertid av hela arbetstiden), »annan» pappersindustri (5·6 %) och grafisk industri (4·4 %).

Under nu rådande förhållanden förekommer å ena sidan god arbetstillgång och övertidsarbete och å andra sidan arbetsbrist och driftsinskränkningar på olika verksamhetsområden eller vid olika företag inom samma näringsgrupp eller t. o. m. vid olika avdelningar inom samma företag. I vilken utsträckning

detta är fallet belyses av uppgifterna i tab. 2. Det framgår bl. a. av tabellen, att arbetstiden t. o. m. var något lägre vid företag med full drift än vid arbetsavdelningar med full sysselsättning inom företag, där vid andra avdelningar arbetstiden varit förkortad.

Veckoarbetstidens förändringar 1932—1944. Hur den totala genomsnittliga veckoarbetstiden gestaltat sig under senare år, framgår av tab. 3.

Fr. o. m. år 1932 till år 1937 föreligger i stort sett en kontinuerlig stegring av veckoarbetstidens längd. Mellan åren 1937 och 1940 skedde emellertid en tydlig minskning, vilken dock under de följande åren helt inhämtats. Arbetstidens förändringar från 1943 till 1944 voro inom de olika industrigrupperna jämförelsevis obetydliga.

Tab. 3. Veckoarbetstidens förändringar 1932—1944.

Näringsgrenar	Genomsnittlig arbetstid (inkl. övertidsarbete) under en vecka i november månad år										
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1940	1941	1942	1943	1944
Malmbrytning o. metallindustri	40·4	45·6	47·3	47·7	47·8	47·6	47·6	47·8	47·5	47·4	47·3
Jord- och stenindustri	41·8	44·8	45·8	46·0	45·9	46·7	45·2	46·5	46·5	46·8	46·8
Träindustri	45·3	45·3	46·1	46·4	47·1	46·3	46·5	47·8	47·8	47·2	47·5
Pappers- o. grafisk industri	46·3	47·0	48·0	48·2	48·6	48·3	46·6	48·0	48·7	48·1	48·2
Livsmedelsindustri	48·3	48·2	48·6	48·8	48·4	48·3	47·1	47·8	47·3	48·2	47·9
Textil- o. beklädnadsindustri	45·0	47·1	46·7	46·9	47·6	46·2	44·4	44·5	46·0	46·5	45·9
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	43·1	45·0	45·0	46·5	46·1	45·6	45·6	43·6	45·4	47·4	47·4
Kemisk-teknisk industri	37·8	40·5	43·5	45·5	45·8	46·1	46·9	47·2	47·0	47·0	47·6
Samtliga industrigrenar	43·4	46·0	47·0	47·4	47·6	47·2	46·6	47·0	47·2	47·3	47·2
Byggnadsverksamhet	41·3	44·3	44·8	44·4	45·0	44·5	43·7	45·3	45·3	45·6	44·6
Statl. verk o. byggnadsarbeten	·	46·5	46·6	47·3	47·6	48·0	47·3	47·6	47·3	47·1	46·8
Kommunala verk o. byggnadsarbeten	46·8	47·1	46·6	47·0	47·5	47·3	46·2	46·7	46·3	47·5	46 6
Handel o. varulager	46·9	46·7	47·3	48·3	48·4	48·1	47·5	47·4	47·3	47·4	47·6
Samfärdsel	·	·	·	·	·	·	38·9	41·3	41·1	41·7	43·2
Samtliga näringsgrenar	43·5	46·1	46·7	47·0	47·4	47·1	46·4	46·9	47·0	47·1	47·0

Ökning av arbetstiden noteras inom träindustri, pappers- och grafisk industri samt kemisk-teknisk industri och en minskning inom malmbrytning och metallindustri, livsmedelsindustri samt textil- och beklädnadsindustri. Oförändrad genomsnittlig veckoarbetstid registreras för jord- och stenindustri samt läder-, hår- och gummivaruindustri. Den genomsnittliga veckoarbetstiden inom samtliga industrigrupper minskades från 47·3 timmar år 1943 till 47·2 timmar år 1944.

Förändringar i arbetarantal och sysselsättningsvolym. Vid jämförelse med tidigare år har i det föregående hänsyn ej tagits till det förhållandet, att materialet icke i full utsträckning omfattat samma företag. Detta har mindre att betyda vid ett studium av förändringarna i veckoarbetstiden men innebär däremot, att antalet sysselsatta arbetare, liksom den totala sysselsättningsvolymen mätt i antalet utgjorda arbetstimmar, icke kan utan vidare jämföras från det ena året till det andra. För att möjliggöra en dylik jämförelse har man vid varje undersök-

Tab. 4. Förändringen i arbetarantal och arbetstid åren 1932—1944. Indextal.

Indextal för:		Malmbrytning o. metallindustri	Jord- o. stenindustri	Träindustri	Pappers- o. grafisk industri	Livsmedelsindustri	Textil- o. beklädnadsindustri	Läder-, hår- o. gummivaruindustri	Kemisk-teknisk industri	Samtliga industrigrenar
Antal arbetare	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1933	102	86	102	96	100	102	104	98	100
	1934	123	96	101	101	103	110	106	96	110
	1935	134	106	101	104	104	111	106	101	115
	1936	144	114	104	106	106	115	107	101	121
	1937	162	121	105	101	109	117	109	107	129
	1940	167	99	84	87	110	115	119	116	124
	1941	170	105	85	84	113	108	103	115	123
	1942	178	115	87	86	109	108	100	112	126
	1943	179	117	87	84	110	108	90	115	126
	1944	177	121	90	90	114	109	97	126	128
Genomsnittlig arbetstid per arbetare o. vecka	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1933	111	106	97	101	100	104	104	110	105
	1934	118	110	102	103	104	103	107	118	109
	1935	119	112	102	104	104	104	111	123	110
	1936	120	111	103	105	103	102	110	124	110
	1937	119	113	102	105	103	98	108	125	109
	1940	119	108	103	98	101	93	108	127	107
	1941	119	112	106	110	102	93	103	129	109
	1942	119	114	107	110	102	95	107	127	109
	1943	118	114	106	109	104	97	112	127	109
	1944	118	114	107	109	103	96	111	129	109
Totalantal utgjorda arbetstimmar	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1933	113	92	99	97	100	106	108	107	105
	1934	145	106	103	105	106	114	113	114	120
	1935	160	119	103	107	108	116	117	125	127
	1936	173	127	107	111	109	117	117	126	133
	1937	193	137	107	116	113	115	118	135	140
	1940	199	108	87	84	112	107	128	147	133
	1941	202	118	90	91	116	101	106	149	134
	1942	211	130	93	95	111	103	107	143	138
	1943	211	133	92	91	114	104	100	145	137
	1944	209	138	96	98	117	105	108	162	140

ningstillfälle jämfört antalet sysselsatta arbetare och hela antalet utgjorda arbetstimmar vid de företag, som lämnat uppgifter även närmast föregående år. Indexserierna i tab. 4 ha enligt s. k. kedjemetod uträknats på grundval av indextal med närmast föregående år som basår. Det må framhållas, att indexserierna icke fullständigt återspegla förändringarna i sysselsättningen, enär de ej omfatta sådana förändringar, som orsakats av nytillkomna företag och företag, där driften helt nedlagts eller återupptagits.

Indextalen ge vid handen, att under tiden 1940—1944 en genomgående ökning förekom av såväl antalet sysselsatta arbetare som antalet utgjorda arbetstimmar, under det att den genomsnittliga arbetstiden för arbetare var ungefär densamma.

Lönesumman inom industri och handel m. m. under fjärde kvartalet 1944.

För den mellersta månaden i varje kvartal efterfrågas på socialstyrelsens rapportkort angående ställningen på arbetsmarknaden, utom antalet sysselsatta arbetare och övriga sysselsatta, den till arbetare utbetalda lönesumman vid sista avlöningstillfället i månaden samt lönesumman för hela månaden till övrig personal. På grundval av sådana uppgifter för augusti och november 1944 samt för november 1943 ha i tabellen på nästa sida indextal beräknats, vilka visa lönesummans förändringar från tredje till fjärde kvartalet 1944 och från tredje kvartalet 1943 till tredje kvartalet 1944. För att möjliggöra jämförelser mellan sysselsättningsvolym och lönesumma anföras i tabellen därjämte indextal över antalet sysselsatta arbetare och övriga sysselsatta.

Indextalen för samtliga näringsgrenar tillhopa visa från slutet av augusti till slutet av november 1944 en ökning av antalet sysselsatta arbetare med 6·2 % och av den utbetalda lönesumman med 7·7 %. För enbart industrin steg arbetarantalet med 7·2 och lönesumman med 8·9 %. Till jämförelse kan nämnas, att åren 1935—1939 sjönk arbetarantalet mellan tredje och fjärde kvartalen men steg eller förblev oförändrat mellan motsvarande kvartal 1940—1943. Lönesumman steg däremot mellan tredje och fjärde kvartalen, med undantag för år 1937, varje år sedan 1935. Det bör i detta sammanhang framhållas, att sedan 1940 kunna växlingarna i militärinkallelsernas omfattning ha bidragit till arbetarantalets och därmed också till lönesummans ökning mellan tredje och fjärde kvartalen. Från tredje till fjärde kvartalet 1944 steg för de flesta industrigrupper lönesumman starkare än arbetarantalet. Orsaken härtill torde i huvudsak ha varit olikheter i arbetstidens längd i augusti och november. — För annan personal än arbetare steg antalet sysselsatta personer med 4·4 % och den till sådan personal utbetalda lönesumman med 5·1 %.

Enligt indextalen i tabellens senare avdelning var i slutet av november 1944 antalet sysselsatta arbetare (hela materialet) 3·2 % större och den utbetalda lönesumman 6·8 % större än i slutet av november 1943. För enbart den egentliga industrin steg arbetarantalet med 2·3 % och lönesumman med 5·7 %. För flertalet industrigrupper ökade lönesumman starkare än arbetarantalet. Härtill ha medverkat mellan november 1943 och november 1944 inträffade lönejusteringar för vissa grupper av arbetare samt för en del grupper olikheter i arbetstidens längd vid de jämförda tidpunkterna.[1] — Beträffande den övriga personalen var antalet sysselsatta personer i november 1944 5·2 % större än i november 1943. Den till sådan personal utbetalda lönesumman steg samtidigt med 9·1 %.

Förändringarna i antalet sysselsatta arbetare och i den till arbetare utbetalda lönesumman alltsedan första kvartalet 1935 framgår av nedanstående

[1] Jfr tabellen å sid. 71.

Näringsgrenar	7 969 företag med uppgifter för såväl 3:e kv. 1944 som 4:e kv. 1944					7 767 företag med uppgifter för såväl 4:e kv. 1943 som 4:e kv. 1944				
	Nov. 1944	Indextal för november 1944 (augusti 1944 = 100)				Nov. 1944	Indextal för november 1944 (november 1943 = 100)			
		Arbetare		Övriga			Arbetare		Övriga	
	Arbetare	Antal	Lönesumma	Antal	Lönesumma	Arbetare	Antal	Lönesumma	Antal	Lönesumma
Malmbrytning o. metallind.	176 541	108·1	110·1	103·2	103·8	169 992	99·2	102·2	106·0	110·4
Gruvor o. anrikningsverk	7 684	96·8	109·7	98·7	103·8	8 142	88·7	95·7	102·6	103·8
Järn-, stål- o. kopparverk	26 401	107·9	111·5	103·5	102·9	26 395	96·9	101·3	109·1	113·9
Järn- o. stålmanufaktur	18 533	109·9	111·3	103·8	103·6	17 894	95·6	100·8	105·1	106·9
Mekaniska verkstäder	78 082	107·7	109·0	102·8	103·7	76 415	100·1	102 5	105·7	109·4
Skeppsvarv	15 400	110·1	110·3	103·6	101·9	11 966	103·6	107·3	104·0	108·7
Elektriska verkstäder	21 693	111·4	110·8	104·1	104·6	20 196	105·3	103·7	105·5	113·5
Annan metallindustri	8 748	108·6	112·3	104·9	107·9	8 984	97·7	101·3	108·3	113·9
Jord- o. stenindustri	22 062	94·2	91·1	98·1	102·5	21 375	102·7	103·2	100·6	105·4
Kolgruvor	933	106·6	101·6	100·0	99·9	368	94 4	94·1	·	·
Torvindustri	879	47·5	40·0	84·3	82·8	808	81·3	84·3	90·6	103·3
Stenbrott o. stenhuggerier	3 087	100·9	94·9	100·0	101·9	2 851	96·9	101·8	105·3	112·7
Cementfabriker, kalkbruk	4 174	106·2	98·8	101·8	102·8	4 296	106·8	105·2	99·1	101·5
Tegelbruk	5 450	82·0	78·2	96·6	103·9	5 198	106·8	110·6	96·4	105·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	3 065	109·3	113·5	96·4	105·1	3 414	103·4	113·3	103·5	107·5
Glasbruk	3 181	106·3	116·4	103·4	108·7	3 244	95·5	110·7	111·0	112·9
Annan jord- o. stenindustri	1 293	102·4	99·0	97·7	101·3	1 196	132·9	127·6	95·7	96·9
Träindustri	30 873	102·1	101·7	104·1	104·5	30 442	104 2	107·0	108·2	113·3
Sågverk o. hyvlerier	14 377	98·6	97·5	103·0	102·4	13 659	106·9	109·5	106·6	109·9
Snickeri- o. möbelfabriker	13 715	106·2	107·1	105·3	106·0	13 961	101·4	104·4	109·4	115·7
Annan trävaruindustri	2 781	102·0	97·4	102·0	104·8	2 822	105·9	108·7	107·9	114·0
Pappers- o. grafisk ind.	39 888	112·1	115·1	102·8	104·7	38 660	110·6	115·5	106·7	111·4
Pappersmassefabriker	11 635	112·2	111·3	101·4	101·1	13 083	116·8	123·7	100·4	111·5
Pappersbruk o. pappfabr.	12 801	112·3	113·4	100·6	106·1	11 324	110·7	112·1	107·4	108·4
Annan pappersindustri	5 810	110·3	119·5	108·9	109·6	5 202	103·4	111·1	110·8	116·5
Grafisk industri	9 642	112·9	118·6	103·0	104·9	9 051	106·4	111·9	108·5	111·5
Livsmedelsindustri	31 208	113·0	114·0	103·5	104·0	30 775	102·5	105·3	104·6	105·8
Kvarnar	1 414	109·4	113·2	101·7	108·0	1 692	98·9	102·2	101·4	105·8
Bagerier	4 718	101·9	102·0	101·3	104·8	5 113	104·8	106·2	103·0	105·8
Råsockerbruk o. raffinad.	6 705	161·3	178·1	131·2	121·1	5 835	99·3	103·1	97·1	97·8
Choklad- o. karamellfabr.	3 450	110·3	109·3	105·1	100·4	3 219	106·2	110·7	112·4	103·0
Bryggerier o. läskedrycksf.	4 381	95·9	94·9	98·7	100·2	4 534	102·8	106·8	104·4	107·0
Tobaksfabriker	1 673	96·6	96·6	97·9	100·1	1 672	97·3	93·1	104·3	98·1
Slakterier o. konservfabr.	5 668	107·0	106·1	102·5	101·5	5 656	104·6	107·9	106·2	107·3
Annan livsmedelsindustri	3 200	104·3	104·1	101·3	103·6	3 054	103·0	107·2	105·0	110·9
Textil- o. beklädnadsind.	67 257	106·2	108·2	101·7	103·3	66 863	102·3	103·0	106·7	111·0
Bomullsindustri	14 568	109·3	109·2	103·3	103·3	14 918	101·5	106·9	107·0	110·7
Jute- och linneindustri	3 221	108·6	111·1	104·9	105·7	3 092	107·1	117·3	102·9	105·2
Ylleindustri	11 555	105·5	107·7	99·9	104·0	11 609	102·9	109·1	105·9	111·4
Trikåfabriker	8 561	106·6	110·4	101·5	101·3	8 094	98·1	105·2	105·3	108·4
Skrädderier o. sömnadsfabr.	20 717	104·3	107·0	101·2	103·1	20 245	103·6	107·3	107 0	112·5
Annan hithörande industri	8 635	104·9	107·0	102·3	104·0	8 905	101·9	107·7	108·5	111·3
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	19 809	109·5	112·7	104·5	108·5	19 787	108·4	111·3	106·6	111·2
Garverier	2 322	108·2	108·2	103·4	106·0	2 306	105·3	109·2	108·5	113·1
Skofabriker	7 170	111·9	112·9	103·8	107·8	7 246	120·2	122·0	108·9	113·3
Gummivarufabriker	5 875	105·7	109·1	104·9	108·2	5 875	102·7	107·7	109·6	112·8
Annan hithörande industri	4 442	111·8	120·2	105·1	111·2	4 360	101·0	102·8	99·3	105·3
Kemisk-teknisk industri	12 285	109·1	108·5	104·2	102·8	11 492	108·7	111·6	109·9	112·3
Färg-, olje- o. parfymfabr.	3 264	111·5	114·3	104·1	103·9	3 367	111·1	115·4	110·9	111·6
Sprängämnesfabriker	2 068	102·4	102·4	105·2	101·2	1 978	107·3	110·5	107·1	111·9
Tändsticksfabriker	662	119·3	122·5	102·6	100·0	745	133·0	128·1	126·3	129·0
Annan kemisk-tekn. ind.	6 291	109·2	107·1	104·0	102·6	5 402	105·1	108·3	108·3	112·0
Samtliga industrigrupper	399 923	107·2	108·9	103·0	104·0	389 386	102·3	105·7	106·1	110·2
Byggnadsverksamhet	17 824	98·3	104·1	105·1	105·6	18 343	117·5	124·9	104·7	111·8
Statl. verk o. byggnadsarb.	29 808	99·4	103·9	103·3	100 9	28 695	103·6	106·6	104·1	104·7
Komm. verk o. byggn.-arb.	18 605	105·2	98·5	105·1	107·4	18 747	108·5	109·0	106·4	108·1
Handel o. varulager	7 906	109·4	112·5	108·2	111·8	7 383	104·0	109·7	104·1	109·7
Samfärdsel	4 984	101·6	104·1	106·0	104·0	4 130	107·6	108·7	106·4	105·6
Banker	—	—	—	105·4	103·9	—	—	—	99·0	102·3
Försäkringsföretag	—	—	—	104·8	102·5	—	—	—	106·2	104·4
Samtliga näringsgrenar	479 050	106·2	107·7	104·4	105·1	466 684	103·2	106·8	105·2	109·1

indextal, vilka beräknats med första kvartalet 1935 som fast basperiod. Indextalen ha enligt den s. k. kedjemetoden uträknats på grundval av samma slags indextal, som i tabellen beräknats för fjärde kvartalet 1944 i jämförelse med tredje kvartalet 1944.

Lönesumma

År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
1935	100·0	104·4	110·9	111·7	1940	133·2	135·1	140·6	148·8
1936	107·1	113·2	119·5	120·1	1941	142·8	148·8	158·8	163·7
1937	117·8	130·6	131·4	130·5	1942	155·8	168·9	181·2	184·5
1938	126·5	127·8	132·0	132·7	1943	178·0	182·6	172·2	183·4
1939	131·0	139·5	140·6	143·1	1944	179·4	178·9	182·8	196·8

Arbetarantal

År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
1935	100·0	105·5	106·1	104·9	1940	109·7	107·0	107·5	110·7
1936	104·5	110·5	112·0	110·2	1941	104·4	108·5	112·8	112·7
1937	111·7	119·1	120·6	116·4	1942	104·7	110·7	114·7	114·7
1938	114·7	117·9	117·8	116·8	1943	110·2	112·7	107·4	113·1
1939	114·1	120·8	120·8	118·6	1944	110·8	109·4	110·1	116·9

Den utbetalda lönesumman steg sålunda starkt under åren 1935—1939. Om man bortser från en regelbundet återkommande sänkning mellan sista kvartalet varje år och första kvartalet närmast påföljande år, visar sifferserien på ett undantag när (fjärde kvartalet 1937) en ständig stigning från kvartal till kvartal. Med år 1940 inledes en period av starkare ökning än tidigare. Efter en minskning från sista kvartalet 1939 till första kvartalet 1940, som var avsevärt starkare än säsongnormalt, ökade lönesumman under år 1940, till stor del beroende på avtalsmässiga lönehöjningar enligt levnadskostnadsindex. Ökningen fortsatte även de två följande åren, endast med avbrott för den vanliga minskningen vid årsskiftena. Liksom 1940 berodde ökningen till stor del på lönehöjningar enligt levnadskostnadsindex. Även åren 1943 och 1944 har lönesumman stigit, dock i saktare tempo än 1942.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

Oktober 1944.

Antalet medlemmar av erkända arbetslöshetskassor var vid redovisningsmånadens utgång 744 760, varav 602 325 män och 142 435 kvinnor. Medlemsrörelsen under månaden ledde till en ökning av medlemsantalet med 3 697, varvid antalet män ökat med 2 950 och antalet kvinnor med 747.

För samtliga kassor i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för oktober 1944 3·3 mot 3·1 för närmast föregående månad och 3·5 för oktober 1943. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 3·0 och 4·6 för oktober 1944 mot 2·6 och 5·5 för närmast föregående månad samt 2·9 och 6·0 för oktober 1943. Inom de olika kassorna är sysselsättningen i stort sett oförändrad sedan närmast föregående månad. För grov- och fabriksarbetarnas och målarnas kassor synes emellertid en viss säsongförsämring kunna konstateras.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningarna icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna nov. 1942—okt. 1943 till nov. 1943—okt. 1944 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för okt. 1943—okt. 1944 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1943			1944									
	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.
a) under angiven månad .	3·5	3·4	8·5	9·4	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·8	4·8	4·9	4·9	5·0	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av oktober 1944 till 5·1 eller samma procenttal som vid månadens början.

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. *Oktober 1944.*

Arbetslöshetskassa (*och år för verksamhetens början*)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	27 970	5 726	5·1	7·8	7·9	2 145	6·2	10 011	168	26 660
Sadelmak. m. fl. »	3 885	531	3·4	4·5	8·2	197	6·2	1 010	88	2 366
Stenindustriarb. »	4 189	946	5·6	5·4	13·4	1 130	19·9	5 175	1 420	3 744
Handelsanst. m. fl. »	41 759	2 236	1·3	1·3	1·6	3 219	24·0	14 645	1 528	12 310
Sko- o. läderarb. »	10 142	1 931	4·8	5·1	9·8	518	4·5	2 849	327	1 747
Träindustriarb. . (1936)	33 563	4 687	3·5	3·4	7·8	4 243	15·1	24 311	3 167	20 866
Musikernas . . »	6 560	1 805	6·9	7·0	5·7	1 774	16·4	7 376	1 136	7 494
Lantarbetarnas . »	46 002	4 561	2·5	2·9	3·6	14	0·1	45	17	663
Frisörernas . . »	3 885	207	1·3	0·6	1·2	—	—	—	—	108
Livsmedelsarb. . (1937)	31 527	6 180	4·9	4·5	6·3	7 745	20·9	39 474	3 745	22 639
Textilarbetarnas »	39 498	3 709	2·3	3·1	3·6	2 528	11·4	11 406	878	10 687
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 028	650	1·6	1·8	3·3	715	18·3	4 041	407	5 022
Gruvindustriarb. »	10 055	829	2·1	1·4	2·7	780	14·7	3 859	825	3 447
Handelstjänstem. (1940)	5 971	104	0·4	0·4	0·5	220	35·3	1 266	148	597
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 444	1 198	2·2	2·0	3·8	1 084	15·1	5 361	625	4 568
Bleck- o. plåtslag. »	2 762	336	3·0	2·4	9·4	190	9·4	1 027	197	658
Försvarsv. civ. pers. »	22 807	590	0·7	0·6	0·8	707	22·5	4 249	632	1 203
Bryggeriarb. . . (1942)	6 214	714	2·9	2·0	2·8	630	14·7	1 838	103	738
Transportarb. . »	6 480	937	3·6	2·9	5·1	897	16·0	5 346	1 039	2 083
Metallindustriarb. »	195 949	13 462	1·7	1·4	2·8	15 355	19·0	82 137	11 096	58 004
Bokbinderiarb. . »	9 500	141	0·4	0·4	0·8	262	31·0	1 438	210	634
Hotell- o. rest.-anst. »	17 519	2 404	3·4	3·3	3·2	2 987	20·7	12 973	782	10 671
Handelsresandenas »	515	—	—	0·2	0·1	[4] 26	—	149	26	191
Ind.-tjänstem. . »	31 155	592	0·5	0·4	0·5	252	7·1	1 614	261	2 137
Arbetsledarnas . »	14 672	52	0·1	0·1	0·1	63	20·2	438	123	593
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	94 633	24 455	6·5	5·8	11·2	13 734	9·4	62 818	13 726	44 823
Elektrikernas . »	12 204	496	1·0	1·1	2·9	64	2·2	279	12	712
Sjöfolkets . . . »	8 195	5 016	15·3	15·3	18·6	1 049	3·5	4 092	945	2 226
Målarnas . . . »	13 591	3 080	5·7	1·7	13·9	3 373	18·3	22 888	3 023	2 257
Väg-o.vattenb.-arb.(1944)	18 755	9 606	12·8	13·2	—	237	0·4	1 012	335	267
Summa	742 929	97 181	3·3	3·1	5·1	66 178	11·3	332 627	46 989	250 115

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] Avse arbetslöshet under föregående månader.

Antalet understödsdagar under oktober 1944 utgjorde 66 178 emot 51 017 under närmast föregående månad, motsvarande i båda fallen 0·1 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under oktober 1944 till 583 086. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 11·3 mot 9·1 för närmast föregående månad och 14·1 för oktober 1943.

Antalet barntillägg utgjorde 31 883 eller 48·2 % av antalet understödsdagar. Hustrutillägg utgick för 27 859 dagar, vilket motsvarar 42·1 % av hela antalet understödsdagar. Motsvarande procenttal för närmast föregående månad voro 43·3 och 38·5.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under oktober 1944 ett sammanlagt understödsbelopp av 332 627 kr, varav 285 638 kr som daghjälp och 19 130 kr resp. 27 859 kr såsom barn- och hustrutillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp av 4·32 kr, under det att de nämnda tilläggen tillhopa uppgå till 0·71 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 5·03 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·26, 0·64 och 4·90 kr samt för oktober 1943 3·94, 0·67 och 4·61 kr resp.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i vidstående tabell. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1941—oktober 1944 framgå av diagram å sid 2.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under december 1944.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	10 820	5 142	4 636	6 706	9 623	5 330	17 526	14 765	9 966	119
Stockholms län . .	1 938	1 522	1 162	965	1 647	827	2 903	3 169	1 989	92
Uppsala län . . .	1 807	1 289	962	694	640	366	2 501	1 929	1 328	130
Södermanlands län	2 321	1 650	1 319	579	852	404	2 900	2 502	1 723	116
Östergötlands län .	3 921	2 915	2 563	1 322	1 902	925	5 243	4 817	3 488	109
Jönköpings län . .	1 541	1 201	947	581	898	453	2 122	2 099	1 400	101
Kronobergs län . .	1 438	1 060	878	472	640	334	1 910	1 700	1 212	112
Kalmar län . . .	2 324	1 260	991	636	794	454	2 960	2 054	1 445	144
Gotlands län . . .	287	167	129	74	96	41	361	263	170	137
Blekinge län . . .	2 019	1 031	863	786	1 122	735	2 805	2 153	1 598	130
Kristianstads län .	2 475	1 670	1 237	781	1 392	526	3 256	3 062	1 763	106
Malmö stad . . .	3 451	2 216	2 090	1 962	2 147	1 527	5 413	4 363	3 617	124
Malmöhus län i övr.	4 400	2 482	2 000	1 440	1 938	911	5 840	4 420	2 911	132
Hallands län . . .	1 479	1 180	1 055	512	650	409	1 991	1 830	1 464	109
Göteborgs stad . .	7 768	3 470	3 201	3 476	3 913	3 071	11 244	7 383	6 272	152
Gbg o. Boh. län i övr.	2 879	1 318	1 151	484	550	310	3 363	1 868	1 461	180
Älvsborgs län . .	2 846	2 045	1 612	978	1 263	724	3 824	3 308	2 336	116
Skaraborgs län . .	1 699	1 196	839	494	817	329	2 193	2 013	1 168	109
Värmlands län . .	2 370	2 173	1 221	825	968	600	3 195	3 141	1 821	102
Örebro län	2 082	1 719	1 360	996	1 423	763	3 078	3 142	2 123	98
Västmanlands län .	1 713	1 488	1 093	607	916	414	2 320	2 404	1 507	97
Kopparbergs län .	2 593	1 442	1 190	793	983	490	3 386	2 425	1 680	140
Gävleborgs län . .	3 600	2 204	2 064	1 038	1 104	768	4 638	3 308	2 832	140
Västernorrlands län	6 371	2 046	1 688	855	921	584	7 226	2 967	2 272	244
Jämtlands län . .	1 729	1 436	814	462	701	415	2 191	2 137	1 229	103
Västerbottens län .	2 300	1 076	923	870	901	566	3 170	1 977	1 489	160
Norrbottens län . .	4 297	1 501	1 301	505	687	388	4 802	2 188	1 689	219
Summa dec. 1944	**82 468**	**47 899**	**39 289**	**29 893**	**39 488**	**22 664**	**112 361**	**87 387**	**61 953**	**129**
» nov. 1944	89 234	60 186	48 982	37 689	46 960	28 157	126 923	107146	77 139	118
» dec. 1943	82 578	39 186	31 906	28 086	34 468	19 966	110 664	73 654	51 872	150
» » 1942	74 795	55 732	36 741	32 422	30 220	19 557	107 217	85 952	56 298	125
» » 1941	78 065	36 140	28 845	36 337	22 429	16 751	114 402	58 569	45 596	195

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under december 1944.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	8 525	13 889	8 554	702	941	205	8 607	9 227	14 830	8 759
Jordbruk o. fiske .	5 346	3 749	2 243	702	939	203	5 478	6 048	4 688	2 446
Skogsbruk	3 179	10 140	6 311	—	2	2	3 129	3 179	10 142	6 313
Industri o. hantverk .	42 869	14 604	12 884	4 223	3 922	1 740	44 123	47 092	18 526	14 624
Malmbr. o. metallind.	7 918	2 495	1 782	393	435	162	7 681	8 311	2 930	1 944
Jord- o. stenind. .	3 280	389	290	78	38	20	3 078	3 358	427	310
Träindustri	3 378	687	425	40	33	24	3 238	3 418	720	449
Pappers- o. graf.-ind.	1 837	272	221	139	238	125	1 899	1 976	510	346
Livsmedelsindustri .	1 902	478	399	962	461	267	2 600	2 864	939	666
Textil- o. bekl.-ind.	957	396	300	2 127	2 177	920	2 870	3 084	2 578	1 220
Läder- o. gummiind.	1 099	256	169	338	393	151	1 339	1 437	649	320
Kemisk-teknisk ind.	255	110	106	144	145	71	362	399	255	177
Byggnadsverksamh.	22 222	9 479	9 154	2	2	—	21 041	22 224	9 481	9 154
Kraft- o. vattenverk	21	42	38	—	—	—	20	21	42	38
Samfärdsel	10 745	5 848	5 768	212	80	50	9 566	10 957	5 928	5 818
Landtransport . . .	4 580	4 782	4 711	91	43	19	3 672	4 671	4 825	4 730
Sjöfart	6 165	1 066	1 057	121	37	31	5 894	6 286	1 103	1 088
Handel	3 325	1 966	1 793	4 824	6 737	4 320	5 904	8 149	8 703	6 113
Affärs- o. lagerarb. .	2 485	1 001	918	1 046	1 870	871	3 096	3 481	2 871	1 784
Hotell- o. rest.-rör. .	890	965	880	3 778	5 867	3 449	2 808	4 668	6 332	4 329
Förvaltn. o. fria yrken	5 777	2 900	2 550	2 470	1 762	1 177	6 880	8 247	4 662	3 727
Förvaltning	807	230	202	36	24	18	796	843	254	220
Tekn. ledning . . .	704	198	91	12	5	4	699	716	198	95
Kontorsarbete . . .	1 539	566	503	1 525	1 244	776	2 872	3 064	1 810	1 279
Undervisning . . .	459	274	183	471	231	122	888	930	505	305
Litter. o. konstn.arb.	2 268	1 637	1 571	426	258	257	1 625	2 694	1 895	1 828
Hälso- o. sjukvård .	271	233	182	1 110	1 903	849	1 159	1 381	2 136	1 031
Husligt arbete . . .	22	24	24	12 471	23 055	13 530	6 952	12 493	23 079	13 554
Annat arbete	10 934	8 435	7 534	3 881	1 088	793	12 755	14 815	9 523	8 327
Genomgående yrken	2 739	3 156	2 319	566	1 022	727	2 836	3 305	4 178	3 046
Diversearbete . . .	5 465	4 641	4 577	4	4	4	4 469	5 469	4 645	4 581
Utan särsk. utbildn.	2 593	—	—	3 265	—	—	5 274	5 858	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	187	638	638	46	62	62	176	188	700	700
Summa	**82 468**	**47 899**	**39 289**	**29 893**	**39 488**	**22 664**	**95 946**	**112361**	**87 387**	**61 953**
Därav under 18 år	3 534	3 484	2 358	2 884	3 343	1 956	6 221	6 418	6 827	4 314

Tab. 3. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under december och november 1944 samt december 1943.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga Dec. 1944		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	61	56	46	75	63	77	62	57	48	62	22	59
Jordbruk o. fiske .	143	107	109	75	63	77	129	99	104	60	22	52
Skogsbruk	31	30	25	—	—	—	31	30	25	62	·	62
Industri o. hantverk .	294	206	466	108	84	181	254	182	407	88	44	79
Samfärdsel	184	202	265	·	270	·	185	203	264	99	·	98
Handel	169	177	202	72	84	79	94	103	109	91	64	70
Husligt arbete . . .	·	·	·	54	63	56	54	63	56	·	59	59
Samtliga	**172**	**148**	**211**	**76**	**80**	**81**	**129**	**118**	**150**	**82**	**57**	**71**
Därav under 18 år	101	96	115	86	79	90	94	87	102	68	59	63

Tab. 4. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de

A = ansökningar L = lediga

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	**5 346**	**3 749**	**2 243**	**3 179**	**10 140**	**6 311**	**7 918**	**2 495**	**1 782**	**5 215**	**959**	**646**
2	Stockholms stad . . .	85	1	—	54	1	1	1 308	351	209	202	47	32
3	Stockholms län	299	178	103	60	523	331	260	68	51	68	23	16
4	Uppsala län	248	135	96	59	510	320	154	32	29	97	90	36
5	Södermanlands län . .	256	194	102	31	401	259	465	226	179	94	25	21
6	Östergötlands län . . .	457	288	182	54	341	251	387	133	94	200	27	14
7	Jönköpings län	124	137	58	32	196	139	137	83	57	102	45	24
8	Kronobergs län	120	111	55	88	286	238	110	51	38	125	38	23
9	Kalmar län	212	142	86	47	275	135	232	53	38	275	22	13
10	Gotlands län	37	27	11	14	19	19	12	6	1	2	—	—
11	Blekinge län	97	57	37	12	210	156	110	42	30	74	14	6
12	Kristianstads län . . .	357	353	183	50	193	152	135	87	46	132	78	26
13	Malmö stad	234	70	64	3	16	16	316	138	125	37	12	9
14	Malmöhus län i övr. .	594	769	558	25	112	61	348	127	74	98	40	29
15	Hallands län	197	189	147	36	234	202	120	34	18	92	21	17
16	Göteborgs stad	89	24	24	1	1	1	640	151	131	204	32	27
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	67	90	34	11	179	125	89	21	16	82	37	32
18	Älvsborgs län	167	136	89	70	429	220	384	116	90	183	70	61
19	Skaraborgs län	178	286	96	21	251	159	147	46	31	145	64	54
20	Värmlands län	159	86	31	106	1 198	420	410	61	40	202	13	3
21	Örebro län	136	147	64	38	417	245	267	154	129	58	20	20
22	Västmanlands län . . .	149	133	75	32	277	129	344	239	162	72	24	8
23	Kopparbergs län . . .	167	72	38	348	699	554	463	126	98	143	14	12
24	Gävleborgs län	182	43	38	249	690	604	385	60	43	490	33	25
25	Västernorrlands län . .	263	42	38	556	830	538	262	46	31	1 496	77	75
26	Jämtlands län	91	23	19	323	1 116	515	73	6	4	61	7	4
27	Västerbottens län . . .	196	9	9	343	302	235	152	17	4	248	75	50
28	Norrbottens län	185	7	6	516	434	286	208	21	14	233	11	9
29	*Kvinnliga avdeln.*	**702**	**939**	**203**	—	**2**	**2**	**393**	**435**	**162**	**179**	**271**	**149**
30	Stockholms stad . . .	296	—	—	—	—	—	102	177	53	42	71	42
31	Stockholms län	17	25	5	—	—	—	39	23	9	4	1	—
32	Uppsala län	13	27	10	—	—	—	7	4	1	1	2	2
33	Södermanlands län . .	14	11	4	—	—	—	24	21	15	4	9	4
34	Östergötlands län . . .	11	18	5	—	—	—	20	50	16	8	16	12
35	Jönköpings län	14	42	6	—	—	—	1	4	1	5	12	3
36	Kronobergs län	9	59	7	—	1	1	—	—	—	2	19	17
37	Kalmar län	18	71	9	—	1	1	4	—	—	9	6	6
38	Gotlands län	1	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Blekinge län	4	18	3	—	—	—	1	21	5	1	2	1
40	Kristianstads län . . .	21	80	13	—	—	—	4	3	—	9	23	9
41	Malmö stad	60	3	2	—	—	—	43	23	2	16	26	11
42	Malmöhus län i övr. .	86	45	28	—	—	—	3	—	—	7	13	5
43	Hallands län	5	29	8	—	—	—	4	5	—	2	4	1
44	Göteborgs stad	15	2	—	—	—	—	38	38	21	15	27	15
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	1	9	1	—	—	—	1	—	—	1	5	—
46	Älvsborgs län	7	6	1	—	—	—	50	35	25	9	6	6
47	Skaraborgs län	11	22	3	—	—	—	1	1	—	1	5	2
48	Värmlands län	5	36	3	—	—	—	—	—	—	21	1	1
49	Örebro län	4	16	6	—	—	—	14	4	3	6	6	1
50	Västmanlands län . . .	15	64	5	—	—	—	27	18	6	3	2	1
51	Kopparbergs län . . .	8	60	14	—	—	—	5	3	2	1	1	—
52	Gävleborgs län	9	29	11	—	—	—	3	5	3	9	7	7
53	Västernorrlands län . .	13	63	8	—	—	—	2	—	—	—	—	—
54	Jämtlands län	6	64	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	Västerbottens län . . .	30	59	28	—	—	—	—	—	—	3	7	3
56	Norrbottens län	9	69	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
22222	**9 479**	**9 154**	**7 514**	**1 671**	**1 302**	**14 070**	**7 814**	**7 561**	**5 777**	**2 900**	**2 550**	**293**	**257**	**206**	**10 934**	**8 435**	**7 534**	1
2 218	366	359	550	201	163	2 505	1 871	1 790	2 340	1 000	885	72	73	56	1 486	1 231	1 141	2
697	372	340	120	35	32	177	130	122	34	9	6	6	9	8	217	175	153	3
528	244	237	144	21	19	195	66	58	164	28	24	7	6	6	211	157	137	4
669	432	425	223	60	53	308	116	110	70	16	10	9	7	5	196	173	155	5
1 187	779	763	284	117	101	821	920	918	151	44	32	10	9	7	370	257	206	6
499	292	285	136	44	34	164	97	79	67	32	22	3	19	18	277	256	231	7
377	300	284	245	69	53	114	43	41	62	22	19	12	4	4	185	136	123	8
471	206	199	209	35	28	500	275	270	47	23	15	5	1	—	326	228	207	9
59	16	13	18	6	—	63	27	25	4	3	2	1	—	—	77	63	58	10
413	196	175	476	19	10	412	300	288	28	22	13	1	5	5	396	166	143	11
623	424	410	432	138	79	288	124	113	63	34	23	7	7	4	388	232	201	12
691	248	241	245	60	54	1 208	668	666	296	160	159	22	2	2	399	842	754	13
832	466	435	623	132	95	945	262	247	202	85	76	34	34	26	699	455	399	14
481	330	318	181	41	37	153	121	120	28	9	9	4	4	2	187	197	185	15
1 077	195	194	268	56	46	3 379	1 530	1 518	1 229	652	597	30	20	16	851	809	647	16
506	269	263	1 420	140	125	213	328	320	29	27	24	5	4	3	457	223	209	17
915	611	589	546	193	141	184	136	131	57	35	28	10	22	21	300	297	242	18
647	249	242	203	64	40	148	100	94	45	15	9	4	2	2	161	119	112	19
779	444	421	182	15	7	215	139	131	49	25	17	3	—	—	265	192	151	20
980	437	433	223	68	58	112	32	30	50	25	19	6	6	5	212	413	357	21
642	402	363	76	24	19	147	124	113	48	17	13	7	5	5	196	243	206	22
676	208	208	145	17	14	175	39	32	64	19	5	12	2	2	400	246	227	23
812	436	434	168	40	38	339	70	67	488	497	481	3	2	2	484	333	332	24
1 913	504	488	205	37	32	787	153	149	80	33	23	8	7	4	801	317	310	25
705	120	117	62	4	4	137	28	28	32	22	13	2	—	—	243	110	110	26
741	355	343	94	25	17	156	83	79	19	36	16	8	2	2	343	172	168	27
2 054	578	575	36	10	3	225	32	27	31	10	10	2	5	1	807	393	370	28
2	**2**	**—**	**3 649**	**3 214**	**1 429**	**5 086**	**6 817**	**4 370**	**2 470**	**1 762**	**1 177**	**13 581**	**24 958**	**14 379**	**3 881**	**1 088**	**793**	29
—	2	—	444	403	134	1 817	2 400	1 666	620	538	289	2 545	5 704	2 921	840	328	225	30
—	—	—	72	35	25	63	139	53	54	14	2	641	1 395	723	75	15	10	31
—	—	—	214	42	20	40	76	36	117	20	11	200	451	274	102	18	12	32
—	—	—	39	52	23	78	154	70	55	37	21	278	544	254	87	24	13	33
—	—	—	248	384	148	154	286	128	123	71	48	593	1 016	522	165	61	46	34
—	—	—	81	174	31	59	120	70	40	33	23	301	497	308	80	16	11	35
—	—	—	36	31	8	79	101	60	39	35	29	243	373	196	64	21	16	36
—	—	—	61	27	20	64	73	34	37	23	10	382	578	361	61	15	13	37
—	—	—	3	2	—	6	17	8	3	4	2	55	59	29	6	2	1	38
1	—	—	84	95	79	50	146	107	28	21	16	395	791	496	222	28	28	39
—	—	—	134	143	85	146	245	96	38	34	24	305	816	268	124	48	31	40
—	—	—	229	330	135	426	419	339	126	67	52	871	1 228	958	191	51	28	41
—	—	—	333	161	63	196	324	146	122	65	47	546	1 275	576	147	55	46	42
—	—	—	63	73	31	93	101	81	38	10	9	227	401	259	85	27	20	43
—	—	—	395	206	135	547	691	590	390	280	245	1 585	2 564	1 963	491	105	102	44
—	—	—	126	118	22	59	78	44	24	27	21	221	302	215	51	11	7	45
—	—	—	293	341	193	58	110	52	41	33	21	423	696	400	97	36	26	46
—	—	—	103	114	25	53	107	45	22	14	8	243	541	237	60	13	9	47
1	—	—	82	45	27	124	102	69	35	36	29	456	716	446	101	32	25	48
—	—	—	218	243	95	147	137	91	45	32	21	455	955	527	107	30	19	49
—	—	—	36	35	13	103	155	65	47	44	18	233	557	285	143	41	21	50
—	—	—	66	36	26	147	213	97	52	39	26	407	599	301	107	32	24	51
—	—	—	107	53	41	159	178	119	145	115	106	377	693	469	229	24	12	52
—	—	—	41	18	9	84	97	56	83	44	30	558	682	466	74	17	15	53
—	—	—	8	13	8	146	217	153	50	32	16	216	362	215	36	13	13	54
—	—	—	118	29	27	70	61	53	76	63	31	512	673	417	61	9	7	55
—	—	—	15	11	6	68	70	42	25	31	22	313	490	293	75	16	13	56

Tab. 5. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under december och november 1944 samt december 1943.

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943	Dec. 1944	Nov. 1944	Dec. 1943
Jordbruk	5 461	7 468	4 625	4 672	8 158	4 577	2 433	4 666	2 185
Skogsbruk	3 179	3 891	2 954	10 142	13 092	11 651	6 313	8 622	8 329
Malmbrytning o. metallind.	8 311	9 667	8 412	2 930	3 982	2 003	1 944	2 864	1 379
Gruvarbetare	505	583	256	37	35	111	36	35	71
Järn- o. metallverksarbetare	793	899	1 206	352	313	164	275	270	148
Gjuteriarbetare	582	539	706	147	178	127	111	146	106
Verktygsarbetare	158	179	85	66	109	58	33	56	28
Maskinarbetare	1 254	1 596	1 241	428	650	330	280	483	194
Filare o. maskinuppsättare	527	569	460	132	214	90	92	162	72
Jord- o. stenindustri	3 358	2 699	3 562	427	591	245	310	465	212
Torvindustriarbetare	211	250	169	12	87	18	5	62	18
Stenindustriarbetare	2 113	1 658	2 203	129	114	85	108	101	85
Träindustri	3 418	3 096	4 255	720	1 318	488	449	1 025	365
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	1 850	1 832	2 553	195	395	145	166	375	127
Pappers- o. grafisk industri	1 976	1 891	2 903	510	898	273	346	637	169
Pappersmassefabriksarbetare	1 592	1 418	2 274	146	365	38	146	363	38
Pappersbruksarbetare	106	126	274	69	113	30	36	77	13
Livsmedelsindustri	2 864	2 384	3 381	939	1 514	841	666	1 075	656
Kvarnarbetare	118	135	155	20	20	13	18	17	9
Bageri- o. konditoriarbetare	1 298	1 172	1 435	514	631	476	349	403	351
Sockerindustriarbetare	326	63	373	4	194	8	3	63	8
Textil- o. beklädnadsindustri	3 084	3 168	3 457	2 573	3 038	1 527	1 220	1 341	621
Textilarbetare	1 251	1 230	1 140	1 204	1 223	601	690	610	262
Beklädnadsarbetare	1 557	1 560	1 962	1 057	1 342	706	426	499	251
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 437	1 087	1 498	649	1 066	527	320	656	347
Skofabriksarbetare	441	479	582	307	523	298	152	363	210
Byggnadsverksamhet	22 224	24 109	24 114	9 481	13 929	6 501	9 154	13 398	6 295
Byggnadsträarbetare	3 960	4 730	4 083	2 251	3 331	1 657	2 179	3 190	1 610
Murare	1 218	1 427	1 532	691	1 035	579	671	994	562
Målare	1 869	2 598	2 464	207	466	265	190	431	259
Rörarb. o. elektr. montörer	1 502	1 521	2 029	433	590	308	320	460	282
Byggnadsgrovarbetare	7 525	8 045	8 427	4 070	6 187	2 680	3 995	6 095	2 654
Sjöfart	6 286	7 057	6 209	1 103	1 796	1 308	1 088	1 752	1 284
Kontorsarbete	3 064	3 593	2 728	1 810	1 757	1 246	1 279	1 264	884
Undervisning o. vetensk. verks.	930	951	962	505	624	497	305	509	347
Lärare	900	899	939	486	607	477	293	499	332
Husligt arbete	12 493	16 461	12 130	23 079	26 290	21 504	13 554	15 859	12 573
Hembiträden	2 820	4 731	2 723	7 165	9 993	6 872	1 833	3 227	1 561
Tillfällig hemhjälp	7 559	9 052	7 625	12 558	12 309	11 708	10 222	10 760	9 831

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten den 31 december 1944.

Län m. m.	Antal avverkare		Antal sysselsatta arbetare				Ytterligare arbetskraftsbehov 31/12 1944		Därav arbetskraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa	
			31/12 1944		31/12 1943				Totalt	
	Hela antalet	därav större avverkare[1]	Hela antalet	därav hos större avverkare	Hela antalet	därav hos större avverkare	Totalt	hos större avverkare	31/12 1944	31/12 1943
Stockholms	278	222	1 833	1 766	2 418	2 283	775	734	599	343
Uppsala	346	217	2 114	2 014	2 678	2 555	938	861	644	899
Södermanlands	479	292	2 211	2 020	2 880	2 651	770	652	537	310
Östergötlands	862	590	3 119	2 846	4 511	4 046	805	685	508	724
Jönköpings	451	343	1 395	1 294	1 870	1 674	489	409	238	196
Kronobergs	312	224	1 833	1 712	2 269	2 087	273	222	107	64
Kalmar	960	642	2 588	2 219	3 827	3 249	882	704	444	584
Gotlands	38	17	47	35	294	182	116	86	10	63
Blekinge	356	181	872	664	1 321	985	395	294	198	226
Kristianstads	351	215	1 671	1 520	2 259	1 950	487	385	236	57
Malmöhus	94	71	809	778	1 229	1 180	268	241	75	24
Hallands	105	69	587	530	888	809	259	232	142	81
Göteborgs o. Bohus	163	103	436	374	732	573	211	174	83	55
Älvsborgs	378	303	1 677	1 581	1 931	1 820	714	644	344	89
Skaraborgs	249	156	1 629	1 506	2 239	2 110	618	546	319	225
Örebro	340	189	3 054	2 854	3 349	3 149	681	603	563	404
Västmanlands	279	201	1 616	1 555	2 055	1 970	530	482	422	308
S:a södra Sverige	**6 041**	**4 035**	**27 491**	**25 268**	**36 750**	**33 273**	**9 211**	**7 954**	**5 469**	**4 652**
Värmlands	718	351	6 175	5 661	6 327	5 733	2 042	1 779	1 488	299
Kopparbergs	246	114	5 254	5 070	7 341	7 087	3 093	3 042	1 229	307
Gävleborgs	441	225	4 981	4 719	6 025	5 562	2 094	1 964	841	429
Västernorrlands	319	142	5 253	4 989	6 701	6 230	3 746	3 661	2 119	897
Jämtlands	320	196	6 493	6 261	7 161	6 816	3 110	3 043	995	1 746
Västerbottens	243	108	4 215	4 005	4 985	4 451	4 677	4 601	626	677
Norrbottens	114	71	3 682	3 604	4 926	4 739	4 040	3 920	965	1 608
S:a norra Sverige	**2 401**	**1 207**	**36 053**	**34 309**	**43 466**	**40 618**	**22 802**	**22 010**	**8 263**	**5 963**
S:a hela landet	**8 442**	**5 242**	**63 544**	**59 577**	**80 216**	**73 891**	**32 013**	**29 964**	**13 732**	**10 615**
Kronoskogar	131	131	8 814	8 814	10 247	10 225	4 408	4 408	1 211	1 490
Andra allmänna skogar	533	463	3 428	3 320	5 093	4 918	1 289	1 233	719	348
Aktiebolagsskogar	450	438	33 036	33 012	36 970	36 911	18 853	18 853	8 130	5 662
Övriga enskilda skogar	7 328	4 210	18 266	14 431	27 906	21 837	7 463	5 490	3 672	3 115
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare	7 415	4 239	12 306	8 510	19 068	12 879	5 099	3 208	2 278	2 018
10—24 »	515	493	5 361	5 216	7 643	7 524	1 941	1 829	1 126	933
25—ω »	512	510	45 877	45 851	53 505	53 488	24 973	24 927	10 328	7 664

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, för vilka den under avverkningsåret 1/7 1943—30/6 1944 preliminärt fastställda avverkningskvantiteten uppgick till 200 lm³ eller däröver inom södra Sverige och 500 lm³ eller däröver inom norra Sverige. Efter den 30/6 1944 föreligger icke någon produktionsplikt.

Tab. 7. Sysselsatta arbetare i slutet av december 1944 i jämförelse med slutet av november 1944.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl december 1944 som november 1944							
	Antal företag	December 1944			Indextal för december 1944 (november 1944 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	1 453	159 357	13 113	172 470	101·1	96·8	100·8	99·8
Gruvor o. anrikningsverk	32	6 408	26	6 434	99·0	·	98·9	96·3
Järn-, stål- o. kopparverk	45	27 207	279	27 486	101·7	103·0	101·7	100·1
Järn- o. stålmanufaktur	273	15 103	1 393	16 496	101·2	97·3	100·9	98·4
Mekaniska verkstäder	799	71 161	4 219	75 380	100·8	96·7	100·6	98·3
Skeppsvarv	55	16 814	19	16 833	101·9	·	101·9	99·8
Elektriska verkstäder	94	16 830	5 707	22 537	101·6	96·5	100·2	98·7
Annan metallindustri	155	5 834	1 470	7 304	100·8	97·5	100·1	99·9
Jord- o. stenindustri	414	19 103	1 408	20 511	98·0	98·0	98·0	95·8
Kolgruvor	4	1 057	3	1 060	104·8	·	104·7	100·5
Torvindustri	53	790	17	807	81·1	·	81·3	76·9
Stenbrott o. stenhuggerier	92	2 916	24	2 940	99·8	·	100·1	97·2
Cementfabriker, kalkbruk	92	4 149	48	4 197	99·8	·	99·6	97·3
Tegelbruk	115	4 844	67	4 911	94·7	89·3	94·6	91·8
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	17	1 783	1 006	2 789	102·1	98·6	100·8	101·2
Glasbruk	35	2 308	237	2 545	100·9	96·3	100·4	98·6
Annan jord- o. stenindustri	6	1 256	6	1 262	98·7	·	97·8	98·3
Träindustri	710	25 123	691	25 814	96·7	99·7	96·8	94·7
Sågverk o. hyvlerier	281	11 709	35	11 744	93·0	·	92·9	91·8
Snickeri- o. möbelfabriker	364	11 333	439	11 772	100·0	102·6	100·1	98·8
Annan trävaruindustri	65	2 081	217	2 298	101·8	99·5	101·1	92·0
Pappers- o. grafisk ind.	478	30 217	6 955	37 172	97·5	97·0	97·4	95·6
Pappersmassefabriker	60	9 746	110	9 856	89·7	99·1	89·8	88·2
Pappersbruk o. pappfabr.	49	10 222	2 109	12 331	102·2	98·4	101·5	99·1
Annan pappersindustri	111	2 510	3 333	5 843	102·8	95·5	98·5	97·2
Grafisk industri	258	7 739	1 403	9 142	100·8	98·7	100·5	98·8
Livsmedelsindustri	761	19 002	8 904	27 906	88·5	90·0	89·0	86·3
Kvarnar	45	1 225	238	1 463	100·8	93·7	99·6	99·0
Bagerier	155	3 132	1 412	4 544	99·6	93·1	97·5	97·3
Råsockerbruk o. raffinad.	24	3 237	582	3 819	56·3	70·5	58·1	53·1
Choklad- o. karamellfabr.	48	1 010	1 990	3 000	100·4	89·0	92·5	89·9
Bryggerier o. läskedrycksf.	178	3 862	917	4 779	105·0	102·8	104·6	103·9
Tobaksfabriker	8	427	1 441	1 868	101·2	99·4	99·8	87·1
Slakterier o. konservfabr.	182	3 742	1 702	5 444	95·8	84·8	92·1	90·6
Annan livsmedelsindustri	121	2 367	622	2 989	100·9	87·6	97·8	97·4
Textil- o. beklädnadsind.	655	22 985	40 939	63 924	101·4	98·5	99·5	96·4
Bomullsindustri	40	7 072	7 392	14 464	102·0	100·9	101·4	97·6
Jute- o. linneindustri	16	1 638	1 745	3 383	100·9	99·0	99·9	94·5
Ylleindustri	64	4 984	5 556	10 540	104·0	99·4	101·5	100·4
Trikåfabriker	102	2 166	5 885	8 051	101·1	97·8	98·7	97·7
Skrädderier o. sömnadsfabr.	279	3 221	16 271	19 492	97·5	98·2	98·1	95·8
Annan hithörande industri	154	3 904	4 090	7 994	100·9	95·4	98·0	91·4
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	307	11 786	7 080	18 866	101·8	96·9	99·6	97·4
Garverier	29	2 062	246	2 308	99·6	93·9	99·0	92·7
Skofabriker	112	3 487	2 483	5 970	100·6	97·5	99·3	98·4
Gummivarufabriker	25	3 410	2 664	6 074	102·6	97·4	100·2	99·4
Annan hithörande industri	141	2 827	1 687	4 514	101·8	95·6	99·4	95·8
Kemisk-teknisk industri	231	8 840	2 609	11 449	98·7	87·3	95·8	92·4
Färg-, olje- o. parfymfabr.	86	2 140	1 021	3 161	97·8	84·2	92·9	90·6
Sprängämnesfabriker	7	985	439	1 424	91·6	83·8	89·1	77·5
Tändsticksfabriker	8	489	304	793	104·0	102·7	103·5	100·0
Annan kemisk-tekn. ind.	130	5 226	845	6 071	100·0	88·5	98·3	96·3
Samtliga industrigrupper	5 009	296 413	81 699	378 112	99·2	96·6	98·6	96·3
Byggnadsverksamhet	782	16 115	—	16 115	94·0	—	94·0	92·2
Statl. verk o. byggnadsarb.	158	26 686	2 882	29 568	94·7	96·5	94·9	89·6
Komm. verk. o. byggnadsarb.	213	16 124	68	16 192	98·8	111·5	98·9	94·5
Handel o. varulager	527	4885	1 006	5 891	99·6	101·9	100·0	99·8
Samfärdsel	127	4 993	50	5 043	95·7	104·2	95·7	94·3
Samtliga näringsgrenar	6 816	365 216	85 705	450 921	98·6	96·7	98·2	95·7

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. Indextal över antalet sysselsatta arbetare[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1943		1944											
	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Malmbrytning o. metallind.	**114**	**113**	**112**	**113**	**111**	**107**	**107**	**106**	**105**	**105**	**107**	**112**	**113**	**114**
Gruvor o. anrikningsverk .	105	103	100	101	98	91	90	94	94	95	94	94	92	91
Järn-, stål- o. kopparverk .	105	104	104	105	102	101	100	99	98	97	97	101	103	104
Järn- o. stålmanufaktur . .	96	94	92	93	92	88	85	84	83	83	87	89	91	92
Mekaniska verkstäder . . .	125	125	124	125	123	119	119	119	117	118	120	126	127	128
Skeppsvarv	120	119	120	122	119	115	115	112	110	111	116	119	122	125
Elektriska verkstäder . . .	125	125	124	125	122	118	119	119	118	118	123	129	131	131
Annan metallindustri . . .	94	94	93	94	92	88	86	85	84	85	87	91	93	93
Jord- o. stenindustri	**79**	**74**	**74**	**74**	**75**	**80**	**87**	**90**	**89**	**86**	**85**	**82**	**81**	**79**
Kolgruvor	109	112	115	116	114	110	108	107	105	106	111	112	113	118
Torvindustri	180	99	85	76	81	183	271	319	323	218	151	126	108	88
Stenbrott o. stenhuggerier .	37	35	36	37	37	38	36	36	36	36	36	36	36	36
Cementfabriker, kalkbruk .	87	80	82	83	86	88	91	92	92	94	96	96	97	96
Tegelbruk	67	59	56	55	57	68	84	88	88	89	86	77	73	69
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	91	90	93	93	92	88	88	88	86	86	88	91	92	93
Glasbruk	80	76	77	76	76	73	68	67	66	67	70	71	70	71
Träindustri	**71**	**65**	**66**	**69**	**70**	**71**	**73**	**74**	**73**	**74**	**74**	**75**	**74**	**72**
Sågverk o. hyvlerier . . .	58	49	52	55	59	62	67	68	66	67	66	66	64	60
Snickeri- o. möbelfabriker .	85	82	82	83	81	80	79	80	79	80	82	84	84	84
Annan trävaruindustri . . .	105	99	100	100	100	96	102	106	103	108	109	109	110	111
Pappers- o. grafisk ind. . .	**80**	**75**	**77**	**79**	**79**	**78**	**79**	**80**	**79**	**80**	**83**	**87**	**88**	**86**
Pappersmassefabriker . . .	59	51	55	59	61	59	62	63	60	64	68	71	71	64
Pappersbruk o. pappfabr. .	75	70	70	72	71	70	72	73	73	73	76	79	81	82
Annan pappersindustri . .	102	97	98	98	98	96	96	98	97	98	102	105	108	106
Grafisk industri	107	109	108	109	107	106	105	105	104	105	108	112	114	115
Livsmedelsindustri	**108**	**92**	**93**	**95**	**94**	**94**	**96**	**99**	**103**	**103**	**102**	**113**	**110**	**98**
Kvarnar	96	89	90	93	85	86	95	88	87	84	86	88	89	88
Bagerier	103	99	102	109	104	104	107	113	114	110	105	106	108	105
Råsockerbruk o. raffinad. .	201	111	108	112	110	114	114	122	136	144	148	249	227	132
Choklad- o. karamellfabr. .	92	74	88	96	98	96	92	87	91	97	104	106	106	98
Bryggerier o. läskedrycksf. .	88	93	88	89	88	90	94	99	103	100	93	92	92	96
Tobaksfabriker	75	74	74	75	77	77	77	77	77	76	76	75	73	73
Slakterier o. konservfabr. .	117	107	106	104	99	99	105	110	114	113	115	117	115	106
Annan livsmedelsindustri .	109	104	103	105	104	106	105	111	111	111	109	111	112	110
Textil- o. beklädnadsind. . .	**90**	**88**	**90**	**92**	**92**	**92**	**90**	**89**	**87**	**88**	**90**	**92**	**93**	**92**
Bomullsindustri	92	90	92	93	94	92	90	89	87	87	90	92	94	95
Jute- och linneindustri . .	89	91	91	92	92	93	93	92	92	92	95	97	99	99
Ylleindustri	95	95	98	100	98	97	96	94	92	93	95	97	98	100
Trikåfabriker	83	83	83	84	84	83	81	80	79	78	81	81	83	81
Skrädderier o. sömnadsfabr.	86	84	87	90	90	90	88	86	85	87	89	89	90	89
Annan hithörande industri .	101	99	101	102	103	104	103	101	100	102	104	106	105	103
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**82**	**83**	**83**	**84**	**83**	**82**	**83**	**82**	**81**	**82**	**85**	**88**	**90**	**90**
Garverier	105	106	107	107	104	100	99	99	96	103	107	109	112	111
Skofabriker	71	72	73	74	75	75	76	76	75	79	83	86	88	87
Gummivarufabriker	77	78	80	81	80	79	80	79	76	75	76	78	79	80
Annan hithörande industri .	95	93	91	92	89	88	87	85	87	89	92	97	98	98
Kemisk-teknisk industri . .	**91**	**89**	**91**	**94**	**92**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**94**	**97**	**99**	**95**
Färg-, olje- o. parfymfabr. .	106	102	103	107	105	104	105	106	104	107	108	113	116	108
Sprängämnesfabriker . . .	107	109	113	113	106	106	107	104	111	115	112	112	114	102
Tändsticksfabriker	33	33	34	33	33	32	30	29	29	32	37	39	40	42
Annan kemisk-teknisk ind. .	104	101	103	108	107	105	107	108	108	108	107	109	111	110
Samtliga industrigrupper	**95**	**92**	**93**	**94**	**93**	**92**	**92**	**93**	**92**	**93**	**94**	**97**	**98**	**97**
Byggnadsverksamhet	56	51	50	50	49	53	58	63	67	71	72	70	70	66
Statliga verk o. byggnadsarb.	119	109	107	107	107	109	119	123	127	127	126	126	121	115
Komm. verk o. byggnadsarb.	85	83	83	86	85	85	90	90	90	89	90	90	91	90
Handel o. varulager	79	75	75	79	77	76	75	76	76	77	80	81	82	82
Samtliga näringsgrenar	**93**	**90**	**90**	**91**	**91**	**90**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**96**	**97**	**95**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under december 1944.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	dec. 1944	11	55	25	4	5	3·6	14	85	1	0·4
	nov. 1944	9	57	26	6	2	3·7	15	83	2	0·4
	dec. 1943	16	54	19	8	3	3·7	20	75	5	0·9
Jord- o. stenindustri	dec. 1944	25	42	22	8	3	3·8	16	76	8	2·0
	nov. 1944	21	53	15	9	2	3·8	15	81	4	1·4
	dec. 1943	29	34	18	15	4	3·7	13	83	4	4·8
Träindustri	dec. 1944	10	41	37	11	1	3·5	5	89	6	4·8
	nov. 1944	12	40	37	11	0	3·5	8	91	1	2·1
	dec. 1943	9	36	29	17	9	3·2	5	84	11	10·2
Sågverk	dec. 1944	2	35	44	18	1	3·2	1	89	10	7·7
	nov. 1944	3	34	50	13	0	3·3	1	95	4	2·8
	dec. 1943	2	28	32	25	13	2·8	2	82	16	17·8
Pappers- o. grafisk industri	dec. 1944	22	35	23	15	5	3·5	11	82	7	6·7
	nov. 1944	18	45	19	13	5	3·6	16	81	3	4·5
	dec. 1943	17	32	24	16	11	3·3	17	73	10	12·8
Pappersmassefabriker	dec. 1944	2	26	28	30	14	2·7	—	87	13	20·1
	nov. 1944	4	39	21	24	12	3·0	—	92	8	11·8
	dec. 1943	1	22	19	26	32	2·3	—	72	28	32·0
Livsmedelsindustri	dec. 1944	5	49	36	9	1	3·5	6	90	4	3·2
	nov. 1944	10	53	31	5	1	3·7	9	88	3	0·7
	dec. 1943	8	45	38	8	1	3·5	4	93	3	6·4
Textil- o. beklädnadsindustri	dec. 1944	36	47	16	1	0	4·2	56	43	1	0·3
	nov. 1944	28	51	18	3	0	4·0	55	44	1	0·4
	dec. 1943	23	49	23	5	0	3·9	51	48	1	1·3
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	dec. 1944	9	69	20	2	0	3·9	48	52	—	0·3
	nov. 1944	16	62	20	2	0	3·9	43	55	2	0·4
	dec. 1943	3	54	28	14	1	3·5	25	72	3	1·7
Skofabriker	dec. 1944	17	76	7	0	0	4·1	58	42	—	0·3
	nov. 1944	30	58	12	—	—	4·2	51	49	—	0·4
	dec. 1943	2	40	55	2	1	3·4	3	97	0	3·5
Kemisk-teknisk ind.	dec. 1944	15	30	41	5	9	3·4	3	95	2	1·8
	nov. 1944	8	40	43	2	7	3·4	6	93	1	1·1
	dec. 1943	9	29	37	19	6	3·2	8	90	2	3·0
Samtliga industrigrupper	dec. 1944	**17**	**49**	**25**	**6**	**3**	**3·7**	**21**	**76**	**3**	**1·7**
	nov. 1944	14	52	25	7	2	3·7	21	77	2	1·0
	dec. 1943	16	47	23	10	4	3·6	22	73	5	3·5
Byggnadsverksamhet	dec. 1944	5	34	45	12	4	3·3	2	93	5	3·8
	nov. 1944	8	37	43	10	2	3·4	3	91	6	2·2
	dec. 1943	3	23	43	21	10	2·9	1	84	15	7·1
Samtliga näringsgrenar	dec. 1944	**15**	**49**	**27**	**6**	**3**	**3·7**	**18**	**79**	**3**	**1·8**
	nov. 1944	13	52	26	7	2	3·7	20	77	3	1·2
	dec. 1943	14	46	26	10	4	3·6	19	75	6	3·4

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 november 1944.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	95	26 861	21 980	602	2·2	495	26 567	516	1·9
Bleck- o. plåtslagareförb.	54	2 771	—	138	5·0	—	2 771	71	2·6
Bokbindareförbundet . .	58	9 720	5 926	33	0·3	9	9 559	28	0·3
Bryggeriindustriarb.-förb.	119	6 904	1 492	165	2·4	96	6 900	158	2·3
Byggnadsträarbetareförb.	329	34 070	—	4 577	13·4	—	34 971	3 760	10·8
De förenade förbunden .	63	13 805	3 802	250	1·8	107	13 918	270	1·9
Elektriska arbetareförb. .	89	9 494	—	83	0·9	—	9 974	84	0·8
Gjutareförbundet	100	8 895	23	145	1·6	1	9 225	129	1·4
Grov- o. fabriksarb.-förb.	441	74 699	7 645	3 639	4·9	411	74 191	2 973	4·0
Byggnadsind.-arbetare .	141	33 702	719	2 318	6·9	84	33 995	1 938	5·7
Byggnadsämnesind.-arb.	136	11 788	325	554	4·7	38	11 883	333	2·8
Glasbruksarbetare . .	34	3 222	82	48	1·5	8	2 907	72	2·5
Sockerfabriksarbetare .	18	5 057	928	88	1·7	38	5 007	36	0·7
Tändsticksarbetare . .	7	1 386	550	94	6·8	76	1 376	93	6·8
Övriga arbetare . . .	105	19 544	5 041	537	2·7	167	19 023	501	2·6
Gruvindustriarbetareförb.	68	10 516	106	224	2·1	22	10 684	136	1·3
Handelsarbetarföreb. . .	271	44 421	18 176	697	1·6	262	44 120	608	1·4
Kommunalarbetareförb. .	324	48 680	14 413	946	1·9	624	50 029	867	1·7
Lantarbetareförbundet .	762	48 062	1 894	2 310	4·8	1 091	48 096	1 315	2·7
Litografförbundet . . .	21	3 128	167	12	0·4	3	3 087	16	0·5
Livsmedelsarbetareförb. .	128	30 621	8 762	1 175	3·8	548	30 046	1 157	3·9
Metallindustriarb.-förb. .	315	198 491	13 153	4 015	2·0	606	197 699	3 562	1·8
Järnbruksarbetare . .	53	38 399	460	388	1·0	48	38 660	277	0·7
Verkstadsarbetare . .	262	160 092	12 693	3 627	2·3	558	159 039	3 285	2·1
Murareförbundet	123	10 614	—	1 404	13·2	—	10 400	894	8·6
Målareförbundet	207	14 546	—	1 406	9·7	—	14 507	913	6·3
Pappersindustriarb.-förb.	128	29 837	1 618	1 493	5·0	234	31 547	1 328	4·2
Sadelm.- o. tapetseraref.	64	3 935	829	86	2·2	38	3 885	76	2·0
Sko- o. läderindustriarb.-f.	55	9 137	3 386	238	2·6	126	9 112	220	2·4
Stenindustriarbetareförb.	114	4 643	2	340	7·3	—	4 864	207	4·3
Sågverksindustriarb.-förb.	252	18 851	17	2 478	13·1	—	21 676	1 873	8·6
Textilarbetareförbundet .	103	40 234	21 878	861	2·1	691	39 969	872	2·2
Tobaksindustriarb.-förb.	10	2 299	1 760	35	1·5	33	2 300	21	0·9
Transportarbetareförb. .	172	28 052	1 903	1 971	7·0	132	29 678	2 002	6·7
Träindustriarbetareförb.	260	26 430	554	574	2·2	31	26 402	576	2·2
Typografförbundet . . .	107	12 783	580	169	1·3	6	12 783	105	0·8
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	246	17 124	—	2 432	14·2	—	18 032	1 689	9·4
Summa	5 058	789 623	130 066	32 498	4·1	5 566	796 992	26 426	3·3

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under november uppgivits till inalles 163 521.

Tab. 11. Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet $^{31}/_{10}$ 1943—$^{30}/_{11}$ 1944.

Fackförbund	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$	$^{31}/_{1}$	$^{29}/_{2}$	$^{31}/_{3}$	$^{30}/_{4}$	$^{31}/_{5}$	$^{30}/_{6}$	$^{31}/_{7}$	$^{31}/_{8}$	$^{30}/_{9}$	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$
Beklädnadsarbetareförb.	2·6	3·3	9·3	4·5	3·7	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·2
Bleck- o. plåtslagareförb.	4·4	10·2	14·6	15·8	18·4	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0
Bokbindareförbundet	0·9	1·1	2·0	1·7	1·3	1·2	0·8	0·6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3
Bryggeriindustriarbetareförb.	2·7	3·1	2·9	3·9	4·0	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2·3	2·4
Byggnadsträarbetareförb.	15·1	19·6	33·3	31·0	31·7	29·5	21·2	14·3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·4
De förenade förbunden	2·0	2·4	4·8	3·7	3·3	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·3	1·7	1·9	1·8
Elektriska arbetareförb.	1·0	1·3	2·6	2·7	4·3	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0·6	0·7	0·8	0·9
Gjutareförbundet	1·6	2·2	4·0	2·9	3·1	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6
Grov- o. fabriksarbetareförb.	6·2	7·9	17·0	14·3	13·5	11·8	6·7	4·2	3·3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9
Byggnadsind.-arbetare	9·9	18·5	26·2	22·5	21·3	18·8	9·9	5·6	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	6·9
Byggnadsämnesind.-arbetare	3·2	4·6	11·9	10·3	11·4	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·8	4·7
Glasbruksarbetare	1·6	1·8	5·6	3·9	3·5	3·3	2·9	2·7	2·9	3·1	2·5	2·5	2·5	1·5
Sockerfabriksarbetare	2·1	1·4	17·5	13·3	10·9	7·4	5·2	2·7	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7
Tändsticksarbetare	9·7	9·6	9·6	10·6	13·3	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8
Övriga arbetare	2·8	2·9	6·6	5·0	4·5	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7
Gruvindustriarbetareförb.	0·8	1·2	3·0	1·7	1·6	1·8	1·6	1·3	1·0	0·7	0·9	1·1	1·3	2·1
Handelsarbetareförb.	1·5	1·5	2·3	2·0	1·9	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6
Kommunalarbetareförb.	2·4	3·1	4·4	4·4	3·7	2·6	1·9	0·7	1·5	1·5	1·3	1·1	1·7	1·9
Lantarbetareförbundet	2·4	4·4	7·1	5·6	5·7	5·4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8
Litografförbundet	0·7	0·5	0·8	0·8	0·6	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4
Livsmedelsarbetareförb.	4·7	5·5	8·0	8·1	6·4	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8
Metallindustriarbetareförb.	2·2	2·4	3·3	3·6	3·8	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0
Järnbruksarbetare	1·0	1·0	1·7	2·0	1·8	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	1·0	0·7	1·0
Verkstadsarbetare	2·5	2·8	3·6	4·0	4·3	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3
Murareförbundet	16·3	25·3	35·6	33·7	34·2	29·7	13·7	6·9	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·2
Målareförbundet	12·2	12·3	25·0	27·4	23·1	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7
Pappersindustriarbetareförb.	6·6	10·4	13·8	15·3	10·4	10·4	10·7	7·9	6·8	6·0	5·8	4·6	4·2	5·0
Sadelm.- o. tapetserareförb.	3·0	3·5	8·7	8·0	6·3	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3·0	2·6	2·0	2·2
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	4·1	3·8	8·5	5·1	5·4	4·7	3·8	3·2	4·4	3·3	2·2	2·3	2·4	2·6
Stenindustriarbetareförb.	6·6	9·5	20·3	17·1	14·1	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·3
Sågverksindustriarbetareförb.	12·7	17·6	30·2	21·1	18·1	18·3	16·5	11·6	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·1
Textilarbetareförbundet	2·4	2·6	3·8	2·8	2·4	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1
Tobaksindustriarbetareförb.	8·9	8·3	8·3	2·0	1·7	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5
Transportarbetareförb.	8·2	10·6	11·6	11·2	10·8	9·8	8·7	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0
Träindustriarbetareförb.	2·6	3·5	11·5	6·5	5·3	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2·0	2·1	2·2	2·2
Typografförbundet	1·2	1·3	2·0	2·0	1·3	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3
Väg- o. vattenb.-arbetareförb.	10·9	16·9	21·8	17·2	20·6	16·9	15·0	11·5	8·5	8·8	8·7	8·4	9·4	14·2
Summa	4·5	5·8	9·6	8·5	8·0	7·2	5·4	3·7	3·2	2·8	2·8	2·9	3·3	4·1

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av december 1944.*									
Stockholms stad	1	1 434	—	1 434	+ 188	− 423	910	835	2·3
Stockholms	9	75	41	116	+ 21	− 119	89	59	0·4
Uppsala	2	41	19	60	+ 5	+ 20	38	40	0·4
Södermanlands	2	1	105	106	− 7	+ 88	92	39	0·5
Östergötlands	3	188	4	192	− 11	+ 20	163	103	0·6
Jönköpings	3	90	—	90	+ 3	+ 18	74	45	0·4
Kronobergs	2	2	6	8	+ 1	− 7	6	5	0·1
Kalmar	4	126	17	143	+ 7	+ 69	101	79	0·6
Gotlands	2	70	6	76	+ 24	− 5	40	16	1·3
Blekinge	15	75	103	178	+ 1	− 15	154	86	1·2
Kristianstads	1	12	—	12	− 8	− 36	7	8	0·0
Malmö stad	1	269	—	269	+ 85	− 204	218	149	1·6
Malmöhus i övrigt	9	249	7	256	+ 163	− 342	195	115	0·7
Hallands	5	78	15	93	+ 24	+ 26	70	57	0·6
Göteborgs stad	1	827	—	827	+ 227	− 675	594	407	4·0
Göteborgs o. Bohus i övrigt	36	223	890	1 113	+ 63	− 192	943	595	3·8
Älvsborgs	11	68	67	135	+ 38	− 60	118	61	0·4
Skaraborgs	4	25	1	26	+ 14	− 80	18	12	0·1
Värmlands	15	157	284	441	+ 120	− 237	324	178	1·6
Örebro	1	143	—	143	+ 20	− 111	115	65	0·6
Västmanlands	1	7	—	7	+ 2	+ 5	5	—	0·0
Kopparbergs	4	10	31	41	+ 16	− 7	25	13	0·2
Gävleborgs	10	86	184	270	− 17	+ 154	231	126	1·0
Västernorrlands	43	95	2 476	2 571	+ 652	− 494	2 252	1 224	9·8
Jämtlands	2	33	1	34	+ 30	+ 30	24	8	0·2
Västerbottens	11	48	430	478	+ 131	+ 341	347	149	2·1
Norrbottens	20	162	1 763	1 925	+ 578	+ 1 604	1 467	220	8·5
Summa	**218**	**4 594**	**6 450**	**11 044**	**+ 2 370**	**− 632**	**8 620**	**4 694**	**1·7**
b) *November 1943—December 1944.*									
1943							procenttal		
november	171	4 450	3 012	7 462	+ 2 028	+ 791	77·0	54·9	1·2
december	187	6 347	5 329	11 676	+ 4 214	+ 3 084	76·3	45·7	1·8
1944									
januari	226	8 566	7 279	15 845	+ 4 169	+ 5 853	75·8	41·2	2·4
februari	242	9 657	7 891	17 548	+ 1 703	+ 7 979	74·4	40·5	2·7
mars	250	8 593	8 679	17 272	− 276	+ 8 722	74·8	41·0	2·6
april	245	6 456	9 204	15 660	− 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	− 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	− 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	− 1 477	+ 2 743	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	− 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	− 632	78·1	42·5	1·7

Tab. 18. De arbetslösas yrkestillhörighet. December 1944.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år[1]	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	41	527	568	+ 188	+ 294	228	40·1
Förvaltnings- o. befälspersonal	1	3	4	— 9	·	4	·
Jordbruksarbetare	37	126	163	+ 65	·	51	31·3
Skogsarbetare	3	398	401	+ 132	·	173	43·1
Industri och hantverk	2 258	4 381	6 639	+ 1552	— 1 054	4 086	61·7
Malmbrytning och metallindustri	292	173	465	+ 77	+ 25	321	69·0
Jord- o. stenindustri	110	879	989	+ 25	— 217	704	71·2
stenindustri	82	796	878	+ 31	— 231	626	71·3
Träindustri	110	645	755	+ 170	— 284	456	60·4
sågverksindustri	65	622	687	+ 146	— 287	421	61·3
Pappers- o. grafisk industri	49	835	884	+ 280	— 532	487	55·1
Livsmedelsindustri	69	13	82	+ 20	— 21	50	61·0
Textil- o. beklädnadsindustri	34	2	36	+ 15	— 13	23	·
Läder-, hår- o. gummiindustri	53	7	60	+ 13	— 24	42	70·0
Kemisk-teknisk industri	29	3	32	— 5	— 57	28	·
Byggnadsverksamhet	1 509	1 815	3 324	+ 954	+ 77	1 983	59·7
husbyggnadsarbete	1 282	373	1 655	+ 570	— 720	1 064	64·3
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	227	1 442	1 669	+ 384	+ 797	919	55·1
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	3	9	12	+ 3	— 8	2	·
Samfärdsel	736	397	1 133	+ 192	— 194	773	68·2
Landtransport	608	364	972	+ 169	— 189	667	68·6
hamn- o. stuveriarbetare	339	289	628	+ 88	— 156	417	66·4
chaufförer o. åkeriarbetare	224	62	286	+ 80	— 57	207	72·4
Sjöfart	128	33	161	+ 23	— 5	106	65·8
fartygsbefälhavare m. fl.	17	4	21	—	·	16	·
Handel	365	14	379	+ 43	— 46	314	82·8
Affärs- o. lagerarbete	302	13	315	+ 33	— 35	262	83·2
affärsföreståndare m. fl.	117	4	121	+ 6	·	110	90·9
affärsbiträden m. fl.	29	1	30	— 1	·	23	·
agenter o. försäljare	56	6	62	+ 8	·	56	90·3
lagerarbetare och förrådsbiträden	100	2	102	+ 20	— 37	73	71·6
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	63	1	64	+ 10	— 11	52	81·3
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	400	23	423	+ 1	— 18	392	92·7
Förvaltning	61	1	62	— 2	·	58	93·5
Teknisk ledning	54	3	57	+ 6	·	50	87·7
Kontorsarbete	159	8	167	+ 1	·	159	95·2
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	6	4	10	—	·	9	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	120	7	127	— 4	— 12	116	91·3
Hälsovård och sjukvård	17	1	18	— 2	+ 2	18	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	8	—	8	+ 1	·	8	·
Övriga hithörande grupper	9	1	10	— 3	·	10	·
Husligt arbete	1	—	1	—	— 17	—	—
Arbete, ej hänfört till annan grupp	776	1 107	1 883	+ 396	+ 401	1 163	61·8
Summa	4 594	6 450	11 044	+ 2370	— 632	6 984	63·2

[1] På grund av omläggning av yrkesgrupperingen i februari 1944 har jämförelse icke kunnat ske för samtliga grupper.

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela antalet hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		utbildningshjälp
		i kommissionens regi	i annan myndighets regi		arkivarbete och musikerhjälp	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
a) *Vid utgången av december 1944.*										
Stockholms stad .	1 188	202	—	316	292	—	—	335	13	30
Stockholms . . .	88	33	—	7	16	—	—	15	14	3
Uppsala	28	—	—	—	8	—	19	—	—	1
Södermanlands .	70	17	33	14	1	—	4	—	—	1
Östergötlands . .	125	—	—	47	7	—	9	60	2	—
Jönköpings . . .	78	13	—	49	5	—	—	—	—	11
Kronobergs . . .	8	—	—	—	2	—	6	—	—	—
Kalmar	76	—	—	14	3	1	54	—	—	4
Gotlands	42	—	—	5	—	—	34	—	—	3
Blekinge	155	102	—	—	1	—	52	—	—	—
Kristianstads . .	8	—	—	—	1	—	7	—	—	—
Malmö stad . .	197	9	—	26	8	—	—	141	7	6
Malmöhus i övrigt	147	8	—	—	2	—	38	78	19	2
Hallands	71	—	—	12	2	—	44	—	3	10
Göteborgs stad .	704	62	22	3	58	24	—	499	2	34
Göteborgs o. Bohus i övrigt .	785	78	500	64	1	24	35	79	1	3
Älvsborgs . . .	78	5	3	11	2	—	47	—	5	5
Skaraborgs . . .	18	—	—	—	2	—	—	—	15	1
Värmlands . . .	265	4	115	56	6	—	48	24	4	8
Örebro	97	2	—	29	6	5	36	10	—	9
Västmanlands .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs . .	10	—	—	—	3	—	6	—	—	1
Gävleborgs . . .	142	—	62	46	4	—	29	—	—	1
Västernorrlands .	1 790	193	1 023	295	2	13	29	200	2	33
Jämtlands . . .	11	—	—	—	1	—	10	—	—	—
Västerbottens . .	143	—	57	35	1	—	47	—	—	3
Norrbottens . .	660	293	190	27	—	—	93	6	47	4
Summa	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
därav städer	3 364	353	137	632	417	54	381	1 178	91	121
b) *November 1943—December 1944.*										
1943										
november . . .	5 112	1 126	932	695	364	40	262	1 287	58	298
december	7 270	900	1 088	697	369	40	376	3 303	217	280
1944										
jannari	10 504	1 114	1 486	955	398	55	856	5 013	257	370
februari	12 334	1 173	2 110	1 364	417	80	1 274	5 213	270	433
mars	12 697	1 177	2 644	1 512	442	79	1 257	4 929	214	443
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	38	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	327	94	288	210	14	177
september . . .	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november . . .	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173

F. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1944.

Tab. 15. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	198	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	186
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·3	5·6	4·8	5·0	6·3	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·8	8·2	10·0	13·0	11·3
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·3	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·4	3·7	3·2	2·8	2·8	2·9	3·3	4·1		
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För december 1944 ha rapportkorten utsänts till omkring 12 300 företagare, av vilka ca 7 300 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för december 1944 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 15.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 december 1944—10 januari 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

HÖJER, T. T:SON. Sveriges anslutning till Nationernas Förbund. Ett aktualiserat 25-årsminne. Svensk tidskrift 1944, nr 10.

PEDERSEN, J. Om Midler til økonomisk Stabilisering. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1944, nr 5.

Tankeproducenterna i samhället. [Anm. av Geiger: Intelligensen.] Industria 1945, nr 1.

Trods alt. [Liberalismen som en Faktor i Samfundet.] Arbejdsgiveren (Danmark) 1944, nr 25.

Sverige.

ANDERSSON, ROLAND. Hur staten kan styra produktionen. Fackföreningsrörelsen 1944, nr 50.

EDSTRAND, K.-I. Produktiv socialpolitik. Svensk tidskrift 1944, nr 10.

HAGSTROEM, K.-G. Åldersförsörjning och statsfinanser i en åldrande befolkning. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1945, nr 1.

HECKSCHER, E. F. Erfarenheter av ekonomi och ekonomisk politik under fyrtio år. Ekonomen 1944, nr 4.

KOCK, KARIN. Norrbottens järnverk. S. A. P. information 1944, nr 23/24.

LEMNE, M. Statsfinanserna under fem krigsår. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1945, nr 1.

MYRDAL, G. Samhällsvetenskapernas utbyggnad vid universiteten och de fria högskolorna. Ekonomisk tidskrift 1944, nr 4.

SKOGMAN, H. Civilförsvaret och kommunerna. Landskommunernas tidskrift 1944, nr 12.

SV. FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET. Den kommunala skatteutjämningen. (Yttrande.) Tidskrift för fattigvård 1944, nr 6.

Inkomstfördelningen i Stockholm år 1943. Statistisk månadsskrift 1944, nr 11.

Post-war planning in Sweden. Employment, investment and monetary policy. International labour review dec. 1944.

Socialdemokratins framtidsmål. Finanstidningen 1944, nr 48.

Danmark.

Labor conditions in Denmark. Monthly labor review nov. 1944.

Finland.

Förmögenhetsöverlåtelsen i Finland. Industria 1944, nr 26.

Frankrike.

Labor conditions in France. Monthly labor review okt. 1944.

Norge.

KALLESTRUP, L. R. Efterkrigstidens sociale og økonomiske Problemer. Sosialt arbeid 1944, nr 7/8.

Arbetarskydd.

Sverige.

BILLBERG, A. Råd för hemmet. Golvfernissning. Arbetarskyddet 1944, nr 9.

FORSBERG, E. W. Säkerhetstjänsten vid Kohlswa jernverks aktiebolag. Arbetarskyddet 1944, nr 9.

HALLDIN, C. H. Varför olycksfall i arbetet? Hantverk och småindustri 1944, nr 12.

POST, E. v. Speciella ordningsregler för byggnadsarbete. Byggnadsvärlden 1945, nr 1.

WALLNER, O. Den skogliga yrkesinspektionen — skogs- och flottledsinspektionen — fyller 25 år. Arbetarskyddet 1944, nr 9.

Amerikas förenta stater.

Work injuries in the United States during 1943. Monthly labor review nov. 1944.

Tyskland.

Bergbauliche Silikoseforschung. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Sonderstationen der Berufsgenossenschaften zur Heil- und Berufsfürsorge für Schwerunfallverletzte. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

LINDERSTÅL, L. Reflexioner kring uppgörelsen [ang. statstjänstemännens löner]. Signalen 1944, nr 50.

LINDSTRÖM, F. Socialvårdskommittén ånyo uppvaktad angående föreståndarinnornas löner. Sv. socialvårds tidning 1944, nr 12.

ODHOLM, A. Förslaget till ändrad semesterlagstiftning. Industria 1945, nr 1.

OLSSON, EINAR. Semesterlagstiftningen i stöpsleven. Fackföreningsrörelsen 1944, nr 49.

SV. LANTARBETSGIVAREFÖRENINGEN. Lantarbetstidslagen. (Yttrande.) Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1944, nr 12.

Föreslagen semesterreform. Industria 1944, nr 26.

Lönetillägget till de lägre statstjänstemännen. Tidskrift för den centrala statsförvaltningens tjänstemän 1944, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Wartime wage movements and urban wage-rate changes. Monthly labor review okt. 1944.

Danmark.

SCHMIDT, E. En Henvendelse til Lønningskommissionen. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1944, nr 5.

Arbejdsgiverforeningens nye Lønningsbog. Arbejdsgiveren 1944, nr 25.

Foreløbig Opgørelse over Indkomstforholdene i 1943 for Personer bosiddende i Københavns Kommune. Statistisk Maanedsskrift 1944, nr 9/10.

Indkomstforskydningen fra 1942 til 1943. Statistiske Efterretninger 1944, nr 57.

Organisation der »Volksferien». Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Finland.

VEHILÄ, A. Det nya systemet för servitörernas avlöning. Tidskrift för alkoholpolitik 1944, nr 4.

Storbritannien.

MOXON, G. R. The growth of personnel management in Great Britain during the war. International labour review dec. 1944.

Tyskland.

SCHMIDT, F. H. Die Verordnung über die Sechzigstundenwoche. Reichsarbeitsblatt 1944, nr 32/33.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

Sverige.

ECKERBERG, P. Produktion på lager ger sysselsättning under kris? Arbetsledaren 1944, nr 24.

GRUNDSTRÖM, S. Arbetskraften som faktor i industrins lokalisering. Affärsekonomi 1944, nr 19.

LINDBLAD, C. W. Länsarbetsnämndernas sammansättning och nya uppgifter. Från departement och nämnder 1944, nr 23.

OLSSON, EINAR. Korttidsarbetet. Fackföreningsrörelsen 1944, nr 50.

RIKSORGANISATIONEN DE VANFÖRAS VÄL. P. M. rörande arbetsberedning åt vanföra. Sv. vanföre-tidskrift 1944, nr 12.

SKOGH, S. Mor, barn och arbete — ett aktuellt triangeldrama. Arbetsförmedlingen 1944, nr 10.

STERNER, R. Kontanthjälpen till arbetslösa. S. A. P. information 1944, nr 23/24.

WINROTH, C. Skogsarbetarna inför framtiden. Tiden 1944, nr 10.

ÅKERMAN, BRITTA. Hemmens forskningsinstitut. Fackföreningsrörelsen 1944, nr 50.

Konjunkturpolitiska arbetslöshetsunderstöd. Metallarbetaren 1944, nr 50.

Partiellt arbetsföra [i kommunernas tjänst]. Sv. stadsförbundets tidskrift 1944, nr 10.

Amerikas förenta stater.

Impaired workers in industry. Monthly labor review okt. 1944.

Finland.

KAHRA, E. Sysselsättningsproblemet i Finland. Industria 1945, nr 1.

Storbritannien.

Beveridge über soziale Sicherheit und Vollbeschäftigung. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Befolkningsfrågor.

Sverige.

AHLBERG, G., & SVENNILSON, I. Några grunddrag i den svenska arbetskraftsbalansen. Ekonomisk tidskrift 1944, nr 4.

QUENSEL, C.-E. Studier över adelns demografi under senare år. Statsvetenskaplig tidskrift 1944, nr 5.

Danmark.

NYBØLLE, H. C. Dødeligheden 1840—1940. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1944, nr 5.

Schweiz.

Le développement de la législation cantonale sur les allocations familiales. Journal des associations patronales 1944, nr 48.

La situation démographique au point de vue économique et politique. Journal des associations patronales 1944, nr 39.

Tyskland.

Die Ehewahl der berufstätigen Frau. Die deutsche Sozialpolitik 1944, nr 8.

Bostadsförhållanden.

MÜLLER, H. Det egna hemmet i morgondagens värld. Hem i Sverige 1944, nr 6.

Sverige.

HILBERT, E. Industrins bostadsfråga. Skogsindustriarbetaren 1944, nr 25/26.

LIND, S. I. Ett familjekollektivhus [Marieberg i Stockholm]. Byggmästaren 1944, nr 25.

MYRGÅRD, A. Bostad och hälsa. (Föredrag.) Hygienisk revy 1944, nr 12.

Den svenska fastighetskrediten under krigsåren. Finanstidningen 1944, nr 49/50.

Finland.

SIMONEN, A. E. Snabbyggnadsverksamheten — en första åtgärd för lindrande av bostadsbristen. Finsk kommunaltidskrift 1944, nr 7.

Storbritannien.

Eine Untersuchung über den Anteil der Mieten am Einkommen. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

MÖRNE, K. Arbetarrörelsen — också ett krigsoffer? Syndikalismen 1944, nr 6.

SCHMIDT, B. Blade af Fagbevægelsens Historie. Det nordiske Samarbejde. Arbejderen 1945, nr 1.

Sverige.

Verkstadsförhandlingarna. Finanstidningen 1945, nr 1.

Amerikas förenta stater.

LARSSON, KNUT. Företagarmetoder i USA. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 1.

Tyskland.

HAMBURGER, E. The German labor front. Monthly labor review nov. 1944.

PFLEGING, E. Arbetsrättens utveckling i Tredje riket. Industria 1944, nr 26.

Försvarsberedskap och soldatvård.

Schweiz.

Le don suisse pour les victimes de la guerre. Journal des associations patronales 1944, nr 50.

Hälso- och sjukvård.

Sverige.

BERG, G. Tuberkuloskampanjen ur epidemiologisk synpunkt. Social-medicinsk tidskrift 1944, nr 12.

BERGQVIST, S., & ERNBERG, T. Tuberkulosundersökningarna bland Stockholms studenter under 10 års tid. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1944, nr 4.

GÅRDLUND, W. Aseas socialvård. Social-medicinsk tidskrift 1944, nr 12.

HAMMAR, B. Ungdomen och hälsovården. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 1.

MALMSJÖ, E. Skola med extra vintersol. S. A. P. information 1944, nr 21/22.

TESTRUP, E. Personalens vid rödakorskårerna krigsplacering, befordran, utbildning, rekrytering m. m. — några synpunkter och meddelanden. Svenska röda korset 1944, nr 12.

VALLENTIN, G. Sanatoriernas uppgifter i tuberkulosbekämpandet. Social-medicinsk tidskrift 1944, nr 12.

Hälsokampanjen 1945. Sv. läkartidningen 1944, nr 51—1945, nr 1.

Tuberkulosundersökningar i Örebro. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1944, nr 4.

Danmark.

Tuberkulose-Undersøgelser. Arbejdsgiveren 1944, nr 26.

Tuberkulose-Undersøgelser indenfor Industrien. Tidsskrift for Industri 1945, nr 1.

Storbritannien.

Kritik der freien Krankenhäuser am Regierungsplan für den öffentlichen Gesundheitsdienst — und die Stellung der Ärzte. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

BACKE, H. Das Schicksal der europäischen Landwirtschaft. Zeitschrift für Politik 1944, nr 9.

Sverige.

HAMMARSKJÖLD, B. Jordbrukspolitikens målsättning. Från departement och nämnder 1944, nr 24.

HEDLUND, G. Jorddelningsreformer. Politisk tidskrift 1944, nr 12.

HÖIJER, E. Det gångna årets skörd. Lantmannen 1945, nr 1.

JONSSON, JON N. Jordbruket i efterkrigsplaneringen. S. A. P. information 1944, nr 23/24.

PEHRSSON-BRAMSTORP, A. Hushållningssällskapens framtid och arbetsuppgifter. Hushållningssällskapens tidskrift 1944, nr 8.

RYDE, H. Kontrollföreningsverksamhetens fortsatta utbyggande. (Föredrag.) Kungl. lantbruksakademiens tidskrift 1944, nr 4.

STRAND, S. G. Jordbrukets rationalisering. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 1.

WAGENIUS, Å. Jordbruksproduktionen. S. A. P. information 1944, nr 21/22.

ÅKERMAN, Å. Växtodlingens inriktning i vårt land efter kriget. Politisk tidskrift 1944, nr 12.

Besök på Sånga-Säby [jordbrukets föreningsskola]. Medborgaren 1945, nr 1.

Kooperation.

Co-operative organisations and the post-war housing problem. International labour review dec. 1944.

Kristidsfrågor.

Sverige.

BERGVALL, J. Några synpunkter på det aktuella pris- och löneläget. [Med diskussion.] Nationalekonomiska föreningens förhandlingar 1944, nr 4.

JOHANSSON, HENRY. Varför är det mindre god tillgång på kött och fläsk? Från departement och nämnder 1944, nr 23.

65 000 ungdomar ha tillfört folkhushållet 6 400 000 kronor. Från departement och nämnder 1944, nr 24.

Finland.

Finlands pris- och lönepolitik. Industria 1944, nr 26.

Nykterhetsfrågan.

ENGLUND, E. Några nyare undersökningar rörande alkoholskadorna. Tirfing 1944, nr 5.

KARPIO, V. Det nordiska nykterhetsfolkets ideella och nykterhetspolitiska strävanden. Tidskrift för alkoholpolitik 1944, nr 4.

Sverige.

DAHLBERG, G. Skattehöjningarna på motboksprit och motboksöverlåtelserna under krigsåren. Tirfing 1944, nr 5.

H[OLM]B[ER]G, TH. Restriktionssystemet. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 1.

KLACKENBERG, H. Utvecklingen under år 1943. Tirfing 1944, nr 5.

SJÖHAGEN, A. Bör fylleristraffet skärpas? Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1944, nr 10.
THALÉN, E. En undersökning av nöjesplatsfylleriet. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 1.
ÅMAN, A. Ny kommitté för nykterhetslagstiftningen. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1944, nr 10.
Ett hot mot ungdomen. [Spriträttigheten i Furuviksparken.] Reformatorn 1945, nr 1.
Den stora nykterhetsutredningen tillsatt. Tidskrift för systembolagen 1944, nr 12.
Vinstreglerande åtgärder på alkoholtillverkningens område. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 1.

Danmark.

RØGIND, S. Den danske Afholdsbevægelse søger nyt Program. Tidskrift för systembolagen 1944, nr 12.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

Levnedsmiddelproduktionen i de vigtigste oversøiske Lande. Økonomi og Politik 1944, nr 3.

Sverige.

BJÖRKEGREN, B. Dyrortsfrågan. Folkskollärarnas tidning 1945, nr 1.
HÖJER, K. J. Levnadskostnadsindex. Ett anmärkningsvärt referat. Sv. trafiktidning 1944, nr 51/52.
»Landsbygden gör revolution.» [Dyrortsgrupperingen.] Folkskollärarnas tidning 1944, nr 51.
Storleken av den genomsnittliga mjölkkonsumtionen under krigsåren. Jordbruksekonomiska uppgifter 1944, nr 12.

Schweiz.

ERHARD, G. Gedanken zum Mietindex. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1944, nr 6.
Eine Haushaltungsrechnung über vierzig Jahre. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1944, nr 6.

Socialförsäkring.

SCHULZENHEIM, H. v. Enhetlighet inom socialförsäkringen. Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 1.

Sverige.

DAHLGREN, T. Bör försäkringsverksamheten socialiseras? Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 1.
FOLKE, H. Socialvårdskommitténs förslag till lag om allmän sjukförsäkring. Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 1.
Provisoriska förstärkningar av tilläggspensioner och invalidunderstöd. Folkpensioneringen 1944, nr 9.
Sjukförsäkringen och kvinnorna. Vi 1944, nr 52/53.

Danmark.

Offentlig Forsorg, Aldersrente og Invaliderente 1942/43. Personstatistik. Statistiske Efterretninger 1944, nr 55.

Norge.

CHRISTENSEN, T. E. Et problem i norsk sosialforsikring. Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 1.

Storbritannien.

Das Regierungsweissbuch über die Unfallversicherung. Sozialpolitische Weltrundschau nov./dec. 1944.

Socialvård.

AAREK, W. Kunsten å bli voksen. Norges barnevern 1944, nr 7.

Sverige.

AHNSJÖ, S. Råd till de finska barnens svenska föräldrar. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1944, nr 6.
ELLWYN, CHRISTINA. Mödrahjälpen. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1944, nr 6.
HULTSTRÖM, L. Sakkunnigförslag angående socialvården under krig. Sv. stadsförbundets tidskrift 1944, nr 9.
JUNGNER, RAGNHILD. Skolplikt för bildbara sinnesslöa. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1944, nr 6.
NORDSTRÖM, MARGARETA. Om social hemhjälp. Tidskrift för fattigvård 1944, nr 6.
Ändrade bestämmelser rörande förebyggande mödra- och barnavård m. m. Råd och anvisningar i socialvårdsfrågor 1944, nr 17.

Danmark.

EHLERS, H. Retningslinier i Blindeforsorgen. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1944, nr 11.

Undervisning och yrkesutbildning.

LINDBERG, B. Intelligensbestämning enligt »Point Scale» och Wåhléns metod. Tidskrift för psykologi och pedagogik 1943, nr 3—4.

Sverige.

BLOHMÉ, F. Ett försök till psykologisk anlagsprövning. Tidskrift för psykologi och pedagogik 1943/1944, nr 2.
DAHLBERG, G. Urvalet till högre utbildning. Tiden 1944, nr 10.
LANTBRUKSSTYRELSEN. Omorganisation av den lägre mejeriundervisningen. Hushållningssällskapens tidskrift 1944, nr 8.
LARSSON, MATTS. Lärlingsutbildningens främjande, yrkesskolorna och näringslivet. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1944, nr 9.
SV. FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET. Förslag om utbyggnad av den högre socialpolitiska och kommunala utbildningen. Tidskrift för fattigvård 1944, nr 6.
Lærlingestatistik 1943. Statistiske Efterretninger 1944, nr 53.
Tvenne uttalanden i sexualdebatten. Kristen gemenskap 1944, nr 4.

Finland.

KURIMO, V. Industrins andel i snabbskolningen. Industritidningen 1944, nr 11.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1944.
192: 6. *Newman, Dorothy K.* Employing women in shipyards.
200. *Hooks, Janet M.* British policies and methods in employing women in wartime.
Special bulletin. Wash. 1944.
19. *Mohr, Jennie.* The industrial nurse and the woman worker.
20. *Pidgeon, Mary E.* Changes in women's employment during the war.

— Social security board.
Social security yearbook. 1942. Wash. 1943.

CURMAN, J. Industriens arbetarebostäder. Sthlm 1944. (Industriens utredningsinstitut.)

DANMARK. Forsikringsraadet.
Beretning. 1943. 1. Khvn 1944.

— Det landökonomiske Driftsbureau.
Undersögelser over Landbrugets Driftsforhold. Regnskabsresultater fra danske Landbrug. 27 (1942/43). Khvn 1944.

HELSINGFORS.
Helsingfors stads statistik. Hki 1944.
1. Hälso- och sjukvård. 27 (1942).

INDUSTRIENS UTREDNINGSINSTITUT.
Den ekonomiska efterkrigsplaneringen i Kanada. Sthlm 1944. [Stencil.]

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. Montreal 1944.
Ser. B. (Economic conditions.)
38. Social policy in dependent territories.

JÄMTLANDS LÄNS KALENDER 1944—45. Utg. av *A. Anander*. Sthlm 1944.

KATALOG över Svenska försäkringsföreningens bibliotek vid utgången av år 1943. Sthlm 1944.

KÖPENHAMN. Statistisk Kontor.
Statistisk Aarbog for Köbenhavn, Frederiksberg og Gjentofte Kommune. Aarg. 25 (1944). Khvn 1944.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.
Berättelse. 1943. Sthlm 1944.

NORGE. Selskapet for Norges vel.
Undersökelser over jordbrukets driftsforhold. 35 Regnskapsresultater fra norske jordbruk. 32 (1942/43). Halden 1944.

NYMAN, A. Begåvningarna och samhället. Några synpunkter på våra andliga naturtillgångar och deras tillvaratagande. Lund 1942.

RIKSGÄLDSKONTORET.
Årsbok utarb. inom Riksgäldskontorets räkenskapsbyrå. Årg. 24 (budgetåret 1943/44). Sthlm 1944.

RIKSRÄKENSKAPSVERKET.
Utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1943/44. Sthlm 1944.

STATENS JÄRNVÄGARS PUBLIKATIONER. Sthlm 1944.
Drifttjänststatistik jämte redogörelser för person- och godstrafiken m. m. år 1943.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1944. Sthlm 1944.
57. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 7. Framställningar och utlåtanden från Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering. 1. [Avg. d. 26 april 1944.] (Fi.)
58. Utredning och förslag angående förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid Statens järnvägars smalspåriga bandelar. Avg. d. 12 sept. 1944 av Personalsakkunniga vid Statens järnvägar. (K.)
60. Fångvårdsstyrelsens utredning angående fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering m. m. Avg. d. 30 nov. 1944. (Ju.)
61. Betänkande med utredning och förslag angående tandvården vid försvarsväsendet. Avg. d. 19 nov. 1944 av Försvarsväsendets tandvårdsutredning 1941. (Fö.)
62. 1944 års allmänna skattekommitté. 1. Betänkande med förslag till förfarande vid avveckling av krigskonjunkturbeskattningen. [Avg. d. 8 dec. 1944.] (Fi.)
63. Betänkande med förslag till det militära uppskovsväsendets ordnande. Avg. [d. 19 dec. 1944] av 1944 års militära uppskovsutredning. (Fö.)
64. 1941 års lärarlönesakkunniga. Betänkande med förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. [Avg. d. 30 nov. 1944.] (Fi.)
65. *Hyrenius, H.* Jordbrukets framtida tillgång på arbetskraft. Utredning verkställd på uppdrag av 1942 års jordbrukskommitté. [Avg. d. 20 dec. 1944.] (Jo.)
66. 1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 1. [Avg. d. 22 dec. 1944.] (Fö.)
67. Betänkande med förslag rörande ändring av gällande bestämmelser i fråga om prästutbildningen. Avg. [d. 1 dec. 1944] av Prästutbildningssakkunniga. (E.)

STATISTISKA MEDDELANDEN. Sthlm 1944.
Ser. A. [Tillfälliga statistiska utredningar.]
Bd 6: 1. Priser och taxeringsvärden å jordbruksfastigheter $^{1}/_{1}$ 1938—$^{30}/_{6}$ 1944. Av Statistiska centralbyrån.

STOCKHOLMS STADS STATISTIK. Sthlm 1944.
3. Hälso- och sjukvård. 2.
Stockholms stads sjukvård. 11 (1943).
4. Fattigvård.
Stockholms stads fattigvård. 72 (1943).

STORBRITANNIEN. Ministry of health. — Ministry of works.
Housing manual 1944. Lond. 1944.

STORBRITANNIEN. Scottish housing advisory committee.
Distribution of new houses in Scotland. Report. Edinb. 1944. (Department of health for Scotland.)
— Trades union congress.
Interim report on post-war reconstruction. Lond. 1944.
SVENSKA BANKFÖRENINGEN.
Skrifter. Sthlm 1944.
76. ROOTH, I. Planer för internationellt monetärt samarbete efter kriget. Föredrag.
SVERIGES LANTBRUKSFÖRBUND.
Årsbok 1944. Sthlm 1944.
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1944.
Jordbruk med binäringar.
Arealinventeringen, kreatursräkningen och trädgårdsinventeringen d. 1 juni 1943. Av Statistiska centralbyrån.
Årsväxten år 1944. Av Statistiska centralbyrån.

Nytillkommen tidskrift.

TIDSKRIFT för psykologi och pedagogik. Utg. av Göteborgs högskolas psykologiska och pedagogiska institution. Gbg.

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{12}$ 1944—$^{20}/_{1}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Finansdep.	Ang. uppflyttning i högre dyrortsgrupp av Halmstad (IV) . (Exp. d. $^{21}/_{12}$)	$^{20}/_{12}$
Socialdep.	Utl. över P. M. med förslag till bestämmelser om ersättning till krigsskadade och deras efterlevande (III)	$^{21}/_{12}$
Försvarsdep.	Ang. framställning från krigsmaterielverket rörande tjänstgöringsort för viss personal vid verkets lokalförvaltningar (IV)	$^{22}/_{12}$
Socialdep.	Ang. en av skyddshemsinspektören avgiven utredning rörande utbyggnad av skyddshemsorganisationen (II)	$^{29}/_{12}$
»	Utl. över krigshjälpssakkunnigas P. M. ang. socialvården under krig (III)	$^{30}/_{12}$
»	Förslag ang. inrättande av en barnavårdsbyrå inom socialstyrelsen (III) (se sid. 29 i detta häfte)	$^{30}/_{12}$
»	Ang. förslag till fortsatta undersökningar rörande svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor (IV) (se sid. 5 i detta häfte) . (Exp. d. $^{5}/_{1}$)	$^{2}/_{1}$
»	Hemställan om godkännande av en mellan Bryggeriarbetarnas erkända arbetslöshetskassa i Sverige samt Bryggeriarbejderes Arbejdsløshedskasse i Danmark ingången överenskommelse (I)	$^{3}/_{1}$
»	Ang. ansökan av Thor Walter Eriksson, Stockholm, om tillstånd att i förvärvssyfte bedriva arbetsförmedling (I)	$^{9}/_{1}$
»	Utl. över Statens hyresråds framställning den 6 december 1944 om statistisk undersökning av omkostnaderna för fastighetsförvaltning (V) . .	$^{9}/_{1}$
»	Framställning om ersättning åt arkitekten Birger Jonson (II)	$^{10}/_{1}$
Finansdep.	Utl. ang. 1941 års befolkningsutrednings förslag om folkräkning den 31 december 1945 (IV) . . . . . (Exp. d. $^{18}/_{1}$)	$^{12}/_{1}$
Socialdep.	Framställning från grov- och fabriksarbetarnas erkända arbetslöshetskassa om ikraftträdande för kassans vidkommande av vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringslagstiftningen (I)	$^{12}/_{1}$
»	Framställning från Väg- och vattenbyggnadsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa om ikraftträdande för kassans vidkommande av vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringslagstiftningen (I)	$^{12}/_{1}$
Justitiedep.	Ang. fångvårdsstyrelsens utredning rörande fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering m. m. (II)	$^{12}/_{1}$
Socialdep.	Ang. framställningar om befrielse för Kronobergs läns, Blekinge läns, Hallands läns och Västernorrlands läns landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem för män och kvinnor, för Södermanlands läns landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem för män och för Skaraborgs läns landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem för kvinnor (II)	$^{12}/_{1}$
Finansdep.	Ang. beräkningen av levnadskostnadsindex för december månad 1944 (IV)	$^{13}/_{1}$
Försvarsdep.	Ang. dyrortsplacering av personalen vid Västmanlands flygflottilj (IV) .	$^{13}/_{1}$
Justitiedep.	Utl. över strafflagberedningens betänkande ang. verkställigheten av frihetsstraff m. m. (III)	$^{15}/_{1}$
Socialdep.	Ang. framställning av Allmänna barnhuset om anslag för täckande av brist i barnhusets stat (II)	$^{16}/_{1}$
»	Utl över vissa av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering framlagda förslag rörande kontanthjälpverksamheten till förmån för de arbetslösa (I)	$^{16}/_{1}$
»	Ang. framställning från styrelsen för Storkyrkoförsamlingens skollovskolonier om att utfå av socialstyrelsen innehållna belopp för kolonieresor (II)	$^{17}/_{1}$
Finansdep.	Ang. placering i dyrortsgrupp av Ronneby stad samt Kallinge-Djupafors brukssamhälle och Ronneby förortssamhällen (IV)	$^{17}/_{1}$
»	Ang. framställning från Köpings fackliga centralorganisation om stadens uppflyttning i högre dyrortsgrupp (IV) . . . . . (Exp. d. $^{20}/_{1}$)	$^{19}/_{1}$
»	Ang. placering i dyrortsgrupp av Sollentuna köping (IV) . (Exp. d. $^{20}/_{1}$)	$^{19}/_{1}$

Departement		Daterad
Socialdep.	Utl. över socialvårdskommitténs utkast till lag om provisoriska utjämningspensioner och utjämningsunderstöd (III)	19/1
»	Utl. över 1942 års semesterkommittés förslag till ändrad semesterlagstiftning (III) (se sid. 28 i detta häfte)	19/1
»	Överlämnande av framställning av Stockholms stads nykterhetsnämnd om statsbidrag till anordnande och drift av nämndens inackorderingshem i Älvsjö (VI) (Exp. d. 25/1)	20/1

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 21/12 1944—20/1 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
1944		
777.	K. förordn. ang. ändrad lydelse av 20 § 1—3 mom. förordn. den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor	15/12
778.	K. förordn. ang. beloppet av barntillägg och hustrutillägg enligt förordn. om erkända arbetslöshetskassor	15/12
779.	K. förordn. om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor	15/12
780.	Statens utlänningskommissions kung. med förbud för utlänningar att beträda vissa områden m. m.	11/12
793.	K. kung. om förlängd giltighetstid för vissa uppehållsviseringar å norska pass	15/12
794.	K. kung. om förlängd giltighetstid för vissa uppehållsviseringar å danska pass	15/12
818.	K. kung. om ändring i instruktionen för statens arbetsmarknadskommission den 7 maj 1940 (nr 326)	8/12
1945		
1.	K. kung. ang. beslag å samt reglering av handeln med koksalt	4/1
4.	K. kung. ang. viss förhöjning av ersättningsbeloppen i vårdtaxan den 20 december 1935 (nr 632) enligt fattigvårds- och barnavårdslagarna	12/1
6.	K. cirkulär till statliga myndigheter och institutioner ang. kollektivavtal beträffande städning	12/1

INNEHÅLL

Verkställigheten av frihetsstraff . . . 103

Den sociala hemhjälpsverksamheten . 108
Abortproblemet 110
Folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen . 115

Vidgad förhandlingsrätt för tjänstemän med ämbetsmannaansvar? 119

Inkomst- och konsumtionsläget . . . 122
Priser och kostnader under krigsåren . 124

Kortare meddelanden
Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 januari 1945 129
De fria barnresorna 129

Bostäder för barnrika familjer på landsbygden 130
Stabilisering av arbetslönerna och arbetsförhållandena i England efter kriget . 131

Periodiska översikter

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under år 1944 132

Utlänningar i Sverige
Utlänningar i Sverige omkring den 1 januari 1945 142
Flyktingar i Sverige omkring den 15 februari 1945 148

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1944 150
Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll i fjärde kvartalet 1944 . . 151

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i januari 1945 155
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under januari 1945 . . 158
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under januari 1945 161
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 164
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. November 1944 170
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 173

Litteraturöversikt 188
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 193
Författningar rörande sociala frågor . 194

INDEX

L'application des peines d'emprisonnement.
Activité de l'assistance sociale ménagère
Le problème de l'avortement.
Projet du Comité d'enquête sur le registre de l'état-civil en vue d'une réorganisation du registre.
Vue d'élargir le droit de négociation des employés ayant responsabilité de fonctionnaires?
Etat des revenus et de la consommation.
Prix et prix de revient pendant les années de guerre.
Courtes notices.
Coût de la construction à Stockholm de 1939—au 1er janvier 1945.
Les voyages de vacances gratuits des enfants.
Habitations pour familles nombreuses à la campagne.
Stabilisation des salaires ouvriers et des conditions de travail en Angleterre après la guerre.

Aperçus périodiques

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines en 1944.

Etrangers en Suède.
Etrangers en Suède au 1er janvier 1945.

Réfugiés en Suède environ le 15 février 1945.

Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 4e trimestre 1944.
La consommation des denrées alimentaires des ménages urbains pendant le 4e trimestre 1944.
Coût des denrées alimentaires, du chauffage et de l'éclairage en janvier 1945.
Marché du travail.
Le marché du travail pendant janvier 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en janvier 1945.
Communications de la Commission du marché du travail.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Novembre 1944.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail.
Bibliographie.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.

Lois concernant les questions sociales.

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Février 1945.

Activité de l'assistance sociale ménagère. L'article rend compte de l'activité de l'assistance sociale ménagère pendant les années 1944 et 1945. L'A. T. P. S. a proposé que cette activité soit étendue en 1946 jusqu'à comprendre 1 500 assistantes entièrement occupées ou un nombre correspondant d'assistantes partiellement occupées, contre 1 000 pendant 1945 et 500 pendant 1944. L'article cite, en outre, les différentes formes de formation professionnelle des assistantes sociales ménagères. P. 108.

Le problème de l'avortement. Dans son mémoire sur le rapport de la Commission d'enquête sur la population touchant la question de l'avortement, l'A. T. P. S. constate que le rapport déposé est un heureux témoignage qu'une nouvelle conception sociale de ce difficile problème s'est imposée. L'A. T. P. S. se rallie au projet quant aux points principaux, mais a quelques remarques à faire au sujet de certains autres points. P. 110.

Projet du Comité d'enquête sur le registre de l'état-civil en vue d'une réorganisation du registre. Dans son rapport sur le projet, l'A. T. P. S. dit que de fortes raisons s'opposent au système de décentralisation proposé mais ne réclame cependant pas une centralisation totale. En ce qui touche la situation des prêtres comme officiers de l'état-civil, l'A. T. P. S. estime que, dans l'exercice de cette fonction, ils doivent relever des administrations départementales et du Bureau central du registre. P. 115.

Etat des revenus et de la consommation. Un rapport déposé récemment par l'Institut de la Conjoncture contient un aperçu du mouvement des revenus depuis 1942 et énumère certains facteurs sur lesquels baser un pronostic de l'évolution des prix. Une consommation réduite et un excès croissant du pouvoir d'achat sont à attendre. Dans quelle mesure est actuel le risque d'une hausse des prix dépend de l'évolution des facteurs qui déterminent directement les prix. L'Institut signale certaines tendances à une hausse des prix et des prix de revient au cours de l'année. P. 122.

Prix et prix de revient pendant les années de guerre. L'Institut de la Conjoncture a effectué une enquête sur l'évolution des prix et des prix de revient pendant les années de guerre et l'article contient un résumé du compte-rendu publié récemment sur les résultats de cette enquête. Après avoir donné un bref aperçu de l'évolution des prix depuis le début de la guerre, les facteurs principaux qui ont déterminé cette évolution sont étudiés. Une analyse a été entreprise ensuite sur l'état actuel des prix dans ses rapports avec les variations des prix de revient survenues pendant la guerre. P. 124.

L'activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant l'année 1944. Dans 118 villes et agglomérations urbaines ont été construits, en 1944, 30 196 logements contenant 92 126 pièces, ce qui implique, par rapport à l'année précédente, une augmentation de 18 et 25 %. L'autorisation de construire avait été accordée pour 41 821 logements et 129 438 pièces, ce qui implique, par rapport à l'année 1943 une augmentation de 35 et 40 %. Pendant le 4e trimestre 1944, le nombre de logements et de pièces dont la construction avait été autorisée était de 49 et 54 % supérieur à celui du trimestre correspondant de 1943. P. 132.

Etrangers en Suède. Le nombre des étrangers possédant un permis d'entrée ou de séjour s'élevait au 1er janvier 1945 à 94 069. Au milieu de février, le nombre des réfugiés pouvait être évalué à 96 300, auxquels il faut ajouter environ 30 600 évacués finlandais et 42 300 enfants finlandais. Le total de tous les étrangers était calculé s'élever à 181 000. Les entrées d'étrangers en Suède pendant le 4e trimestre ont été de 9 688 et les sorties de 14 322. P. 142.

La consommation des denrées alimentaires dans les ménages urbains pendant le 4e trimestre 1944 n'a pas montré de modifications importantes, à part celles de caractère saisonnier, depuis l'enquête immédiatement précédente. Une certaine diminution de la consommation du poisson se fait seule remarquer. La valeur calorique de l'alimentation était à peu près identique, la teneur en vitamines A et B_1, celle en vitamine C, par contre, comparativement basse. P. 151.

Le marché du travail en janvier 1945 a marqué, comme d'ordinaire pendant les premiers mois de l'année, des déplacements de la main-d'œuvre en nombre accru. La moyenne des demandes de travail pour 100 places disponibles a été de 131 en janvier contre 129 en décembre. Le nombre des ouvriers occupés dans l'industrie et branches d'activité connexes a légèrement augmenté, après que le personnel en congé pendant les fêtes de Noël et du Nouvel-an a repris le travail. Parmi les ouvriers affiliés à des syndicats, le chômage était, au 31 décembre 1944, 7·2 % du total des membres contre 4·1 % un mois plus tôt. Les chômeurs demandant des secours étaient, à la fin de janvier, au nombre de 12 088, ce qui constituait une augmentation de 1 044 au cours du mois. P. 158.

CONTENTS

No. 2.

Page

Prison reform 103
Socially organized domestic service . 108
The problem of abortion 110
The Population Registration Committee's proposal for the reorganization of population registration . . 115
Extended right of negotiation for civil servants in responsible positions? 119
The income and consumption position 122
Prices and costs during the war years 124
Short notices
Building costs in Stockholm 1939—1st January 1945 129
Free holiday trips for children 129
Dwellings for large families in rural districts 130
Stabilization of wages and labour conditions in England after the war . . . 131

Periodical Surveys

Building activities in certain towns and urban districts in 1944 . . 132
Aliens in Sweden
Aliens in Sweden on about the 1st January 1945 142
Refugees in Sweden on about the 15th February 1945 148
Drunkenness and spirit-smuggling during the last quarter of 1944 . 150
Food consumption in urban households in the last quarter of 1944 151
Food, fuel and light costs in January 1945 155
The Labour Market
The Labour Market in January 1945 . 158
The activities of the State Labour Market Commission during January 1945 161
Reports issued by the State Labour Market Commission 164
Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. November 1944 170
Tables relating to the reports on the Labour Market 173
Bibliography 188
Reports and representations made by the Social Board 193
Legislation on social questions . . . 194

SUMMARY

No. 2.

Prison reform. In this article an account is given of the Social Board's statement of views on the Penal Code Committee's proposals for reforms in the field of penal servitude. While emphasizing the substantial merits of the recommendations, the Social Board makes certain observations, inter alia, on the still prevalent tendency to combine prison treatment with psychiatric treatment. Moreover, efforts should be made to differentiate more clearly between the inmates of prisons, with special reference to occupational training and a more individualized treatment. The local administration might suitably be transferred to special institutional boards. Page 103.

Socially organized domestic service. The article gives an account of the scope of organized domestic service during the years 1944 and 1945. For the year 1946 the Social Board has recommended that these activities might be extended to comprise about 1 500 whole-time employees or a corresponding number of part-time housekeepers as compared with 1 000 in 1945 and 500 in 1944. Further, an account is given of the various forms of training available for housekeepers. Page 108.

The problem of abortion. In its observations on the Report of the 1941 Population Committee of Enquiry regarding the question of abortion the Social Board states that the Report affords gratifying evidence of a new social attitude towards this difficult subject. On essential points the Board supports the recommendations, though it makes various reservations. Page 110.

The Population Registration Committee's proposal for the reorganization of population registration. In its observations on the Population Registration Committee's proposal the Social Board states, inter alia, that there are weighty arguments against the recommended decentralized system, though it does not desire to press for complete centralization. As to the position of the clergy in regard to population registration, the Board considers that in their capacity of registrars they should come under the Provincial Governments and the National Registration Bureau. Page 115.

The income and consumption position. In a recently published report the Institute of Economic Research surveys the trend of income and consumption since 1942 and offers certain points d'appui for indicating the future trend of prices. Shrinking consumption and a growing surplus of purchasing power are anticipated during 1945. How far the risk that exists of a rise in prices becomes a reality will depend on the development of those factors which directly determine prices. The Institute draws attention to certain tendencies to increases in prices and costs during the year. Page 122.

Prices and costs during the war years. The Institute of Economic Research has had an enquiry made into the trend of prices and costs during the war years, and the article summarizes the recently published report on the results of this investigation. After a brief survey of the trend of prices since the outbreak of the war, the article discusses the main factors that have influenced this development. It then analyses the prevailing price situation with reference to the changes in the level of costs that have taken place during the war. Page 124.

Building activities in certain towns and urban districts in 1944. In the 118 towns and districts accounted for there were built in 1944 30 196 apartments comprising 92 126 rooms, which in comparison with the preceding year implies an increase of 18 and 25 % respectively. Building permits were granted for 41 821 apartments comprising 129 438 rooms, which implies an increase over 1943 of 35 and 40 % respectively. During the last quarter of 1944 the number of apartments and rooms for which permits were granted was respectively 49 and 54 % greater than for the corresponding quarter of 1943. Page 132.

Aliens in Sweden. The number of aliens to whom permits have been granted to enter and reside in the country amounted on the 1st January 1945 to 94 069. In about the middle of February the number of refugees was estimated at 96 300, plus about 30 600 Finnish evacuees and 42 300 Finnish children. The total number of aliens was estimated at 181 000. — During the last quarter of 1944 altogether 9 688 aliens entered and 14 322 left the country. Page 142.

Food consumption in urban households in the last quarter of 1944 showed no appreciable changes, other than seasonal, since the immediately preceding investigation. There was only a slight decline in the consumption of fish. The caloric value of the diet was practically unchanged, the vitamin A and B_1 content being relatively high, whereas vitamin C was comparatively low. Page 151.

The Labour Market in January 1945 recorded, as usual during the first month of the year, an increased turnover of manpower. The average number of applications for work per 100 vacant jobs was 131 in January as against 129 in December. The number of workers in industry and kindred fields of activity showed a minor increase after the staff which had been free during the Christmas and New Year holidays had returned to work. Unemployment among trade union members comprised at the turn of the month December/January 7·2 % of the members as against 4·1 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief at the end of January amounted to 12 088, implying an increase during the month of 1 044. Page 158.

Häftets huvudinnehåll.

Februari 1945.

Verkställigheten av frihetsstraff. I artikeln redogöres för socialstyrelsens yttrande över strafflagberedningens förslag till reformer på straffverkställighetens område. Styrelsen framhåller förslagens avsevärda förtjänster men framför vissa erinringar i fråga om bl. a. den kvarstående tendensen att sammanblanda straffbehandling och psykisk sjukvård. En större differentiering av klientelet, även med hänsyn till yrkesutbildningen och en mera individualiserad behandling bör även eftersträvas. Den lokala administrationen kan lämpligen överlämnas till särskilda anstaltsstyrelser. Sid. 103.

Den sociala hemhjälpsverksamheten. I artikeln lämnas en redogörelse för hemhjälpsverksamhetens omfattning under åren 1944 och 1945. För år 1946 har socialstyrelsen föreslagit, att verksamheten måtte utbyggas till att omfatta c:a 1 500 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor mot 1 000 under år 1945 och 500 år 1944. Dessutom redogöres för de olika utbildningsformerna för hemvårdarinnor. Sid 108.

Abortproblemet. I sitt utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings betänkande i abortfrågan framhåller styrelsen, att det remitterade betänkandet är ett glädjande vittnesbörd om att en ny, social åskådning gör sig gällande på det här berörda, vanskliga området. Styrelsen biträder i väsentliga punkter det framlagda förslaget, men har en del erinringar att göra. Sid. 110.

Folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen. I sitt utlåtande över folkbokföringskommitténs förslag anför socialstyrelsen bl. a., att starka skäl tala mot det föreslagna decentraliserade systemet, men vill dock icke bestämt påyrka en helt genomförd centralisering. Beträffande prästernas ställning inom folkbokföringen anser styrelsen, att de i denna sin befattning böra lyda under länsstyrelsen och riksbyrån. Sid. 115.

Inkomst- och konsumtionsläget. I en nyligen avgiven rapport framlägger konjunkturinstitutet en översikt över inkomst- och konsumtionsutvecklingen sedan 1942 samt anger vissa hållpunkter för en prognos beträffande prisutvecklingen. En krympande konsumtion och ett växande köpkraftsöverskott väntas under 1945. I vad mån den risk för prisstegring, som föreligger, aktualiseras beror på de direkt prisbestämmande faktorernas utveckling. Institutet pekar på vissa tendenser till pris- och kostnadsstegringar under året. Sid. 122.

Priser och kostnader under krigsåren. Inom konjunkturinstitutet har verkställts en undersökning av pris- och kostnadsutvecklingen under krigsåren och i artikeln lämnas ett sammandrag av den nyligen publicerade redogörelsen för resultaten av denna undersökning. Efter en kortfattad översikt av prisutvecklingen sedan krigsutbrottet behandlas de huvudfaktorer, som bestämt denna utveckling. Därefter har företagits en analys av det rådande prisläget med hänsyn till under kriget inträffade kostnadsförändringar. Sid. 124.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under år 1944. I 118 redovisade städer och samhällen tillkommo år 1944 30 196 lägenheter och 92 126 rumsenheter, vilket i förhållande till föregående år innebär en ökning med 18 resp. 25 %. Byggnadslov beviljades för 41 821 lägenheter och 129 438 rumsenheter, vilket innebär en

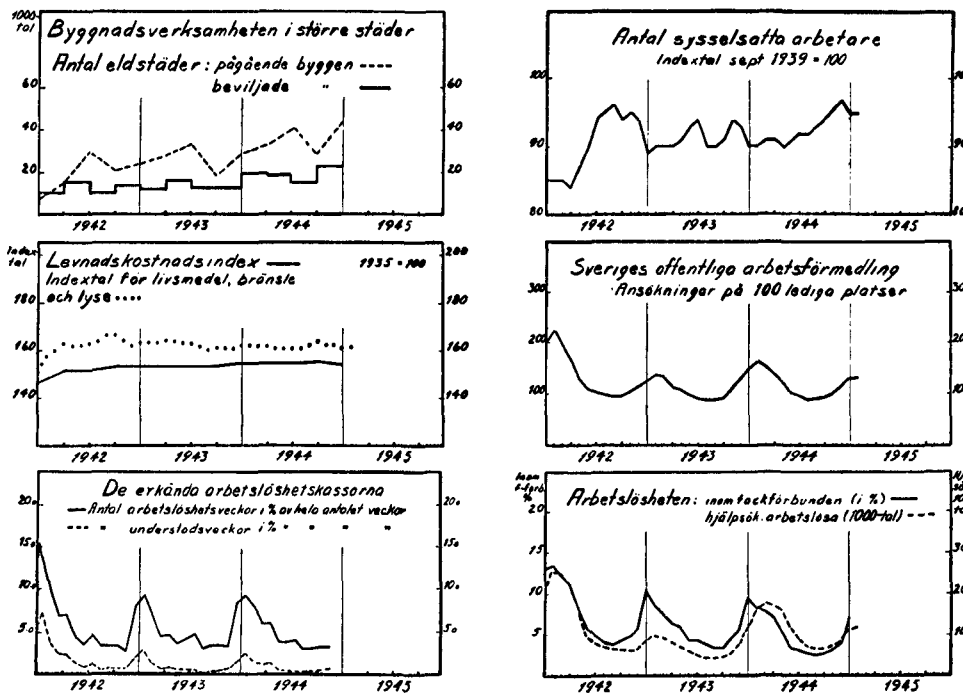
ökning gentemot 1943 med 35 resp. 40 %. Under fjärde kvartalet 1944 var antalet beviljade lägenheter och rum resp. 49 och 54 % större än motsvarande kvartal 1943. Sid. 132.

Utlänningar i Sverige. Antalet utlänningar med inrese- och uppehållsviseringar uppgick den 1 januari till 94 069. Omkring mitten av februari kunde antalet flyktingar uppskattas till 96 300, vartill kommo omkring 30 600 finska evakuerade och 42 300 finska barn. Antalet utlänningar överhuvud taget beräknades till 181 000. — Antalet inresor av utlänningar under fjärde kvartalet 1944 uppgick till 9 688 och antalet utresor till 14 322. Sid. 142.

Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll i fjärde kvartalet 1944 visade — frånsett de säsongmässiga — inga mera betydande förändringar sedan närmast föregående undersökning. Endast en viss minskning i förbrukningen av fisk framträdde. Kostens kalorivärde var i det närmaste oförändrad, halten av vitamin A och B_1 relativt hög, av vitamin C däremot jämförelsevis låg. Sid. 151.

Arbetsmarknaden under januari 1945 visade som vanligt under årets första månad en ökad omsättning av arbetskraft. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 131 i januari mot 129 i december. Arbetarantalet inom industri och angränsande verksamhetsområden visade en mindre ökning, sedan under jul- och nyårshelgerna ledig personal återgått i arbetet. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet december/januari 7·2 % av medlemmarna mot 4·1 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde vid utgången av januari 12 088, vilket innebar en ökning under månaden med 1 044. Sid. 158.

Socialstatistiska diagram.

Verkställigheten av frihetsstraff.

Socialstyrelsens utlåtande.

Genom remiss den 15 november 1944 har socialstyrelsen anbefallts att avgiva utlåtande över strafflagberedningens betänkande angående verkställigheten av frihetsstraff m. m. I anledning härav har socialstyrelsen i skrivelse den 15 januari 1945 i huvudsak anfört följande.

Det remitterade betänkandet präglas av en ny, social syn på straffverkställigheten. Ett erkännande av det remitterade betänkandets avsevärda förtjänster innebär emellertid icke, att där ej finnes rum för anmärkningar. Styrelsen anför i det följande avvikande meningar i fråga om enskilda delar av betänkandet men vill dessförinnan framställa några allmänna erinringar.

Den första rör det föreliggande fångvårdsproblemets omfattning.

Fångvårdens organisation bör icke i alltför hög grad gripa över på närliggande delar av det stora och skiftande sociala arbetsfält, som kan betecknas som socialvård. Det kan ifrågasättas, om icke detta i någon mån redan skett i och med det att skyddskonsulentorganisationen har inordnats i fångvårdssystemet. Även enligt socialstyrelsens mening är det angeläget, att fångvården icke endast själv präglas av en social anda utan också har kontakt med sociala organ utanför fångvårdssystemet. Detta innebär dock icke nödvändigtvis, att den ålägges att fullgöra sådana organs uppgifter.

I det nu remitterade betänkandet förutses vissa fångvårdsanstalter med tillgång till psykiatrisk expertis komma att användas som psykopatanstalter. Såsom styrelsen i sitt utlåtande över beredningens förslag till reformering av undersökningen av sinnesbeskaffenheten hos tilltalade anfört, är detta dock icke någon önskvärd lösning av detta vårdproblem. Vården av kriminella psykopater hör samman med behandlingen av psykiska rubbningar i förening med asocialitet överhuvud taget och bör förläggas till för alla psykopater gemensamma anstalter, vilka icke böra tillhöra fångvårdens förvaltning utan stå under medicinsk förvaltning. Här föreligger ett omfattande problem av vital betydelse för skilda slag av sociala anstalter, såsom ålderdomshem, skyddshem och alkoholistanstalter, och detta problem bör ses i hela sitt sammanhang.

Det må i detta sammanhang anmärkas, att strafflagberedningen uppenbarligen icke förutsätter en regelmässig medverkan av läkare vid behandlingen av de psykiskt abnorma vid de vanliga fångvårdsanstalterna. Dessa torde dock komma att inrymma ett icke obetydligt antal psykiskt abnorma, även om särskilda anstalter, som ovan nämnts, avses komma i bruk för de särskilt svårbehandlade psykopaternas del. Strafflagberedningen har sålunda icke i tillbörlig mån tagit avsteg från en för närvarande förhärskande tendens att sammanblanda straffbehandling och psykisk sjukvård.

I betänkandet föreslås det också — och detta synes vara betecknande — att

de anstalter, som enligt 1934 års lag om förvaring och internering skola mottaga psykiskt abnorma, framdeles skola benämnas fångvårdsanstalter liksom övriga anstalter tillhörande fångvården. Överhuvud taget kan det ifrågasättas, om icke själva termen »fångvård» och därav härledda termer blivit i hög grad otidsenliga. Den lägger nämligen en av tingens ordning icke motiverad vikt vid brottslingens fångenskap och förbiser kriminalpolitikens allmänna tendens att så långt möjligt ersätta sluten vård med kriminalvård i frihet (villkorlig åtalseftergift, villkorlig dom, villkorlig frigivning). Hela den anda, i vilken reformer på området skola genomföras, bör också få ett uttryck i en ny term i angivet avseende. Styrelsen finner det därför angeläget, att en ny benämning väljes, men är icke beredd att nu framställa något förslag.

Det torde emellertid vara tämligen sannolikt, att den kriminalpolitiska utvecklingen förr eller senare skall leda därhän, att ett större eller mindre, i varje fall avsevärt antal psykiskt abnorma personer helt avskiljas från fångvården av skäl, som ovan ha antytts. Om emellertid sålunda en stor del av anstaltsklientelet kommer att i stället för fångvård underkastas specialbehandling av social-medicinsk karaktär, så blir därmed antalet »normala» brottslingar, vilka skulle bli föremål för behandling inom fångvårdssystemets ram, uppenbarligen starkt reducerat.

Den nuvarande fångvårdens egentliga uppgifter finge genom en sådan utveckling en annan och långt snävare begränsning än den, som har förutsatts i det remitterade betänkandet.

Det må i detta sammanhang pekas på ännu en omständighet. Straffanstalterna ha enligt gällande ordning bland annat till uppgift att härbärgera häktade. Detta är en uppgift av en alldeles säregen natur, som i själva verket torde göra ett högst avsevärt intrång på fångvårdens arbetsorganisation och platsutrymme. Omhändertagandet av häktade har emellertid ingenting att skaffa med bestraffning av brottslingar eller med anstalter för sådan bestraffning. I England torde särskilda »homes» finnas för omhändertagande av unga häktade. Enligt styrelsens mening är det härmed antydda spörsmålet — som icke beröres i betänkandet — av sådan vikt, att det bör göras till föremål för särskild utredning.

En påfallande svaghet i betänkandet är vidare, att den viktigaste grunden för klientelets fördelning på olika anstalter och behandling inom anstalterna, nämligen brottslighetens orsaker i varje särskilt fall, synes ha förbisetts. Men varje rationell behandling av brottslighet, liksom av andra biologiska eller psykologiska funktionsrubbningar, måste sträva efter att utforska orsakerna till det tillstånd, mot vilket man önskar reagera. Överhuvud taget har beredningen endast föga befattat sig med arten av den positiva vård, som brottslingen bör undergå i straffanstalten.

I väsentlig mån kommer värdet av den föreslagna reformen att bli beroende på tillämpningen, och icke minst gäller detta med avseende på den del av tillämpningen, som måste ankomma på lokala myndigheter. Härvidlag har beredningen avsett, att bestämmanderätten angående fånges hållande i enrum, åtgärder i samband med eftervård m. fl. dylika viktiga angelägenheter skulle ligga hos styresmannen för vederbörande anstalt. Den nyheten har emellertid

föreslagits, att en nämnd med viss föreskriven lekmannarepresentation vid samtliga anstalter skulle ställas vid styresmannens sida, vilken nämnd dock skulle få endast rådgivande befogenheter. I ett särskilt yttrande har en av beredningens sakkunniga, barnavårdsinspektrisen G. Rosén, uttalat avvikande mening. Hon anser, att en sådan nämnd bör ha beslutanderätt, och detta i sådan utsträckning, att den blir en verklig anstaltsstyrelse. Socialstyrelsen vill helt instämma i att de viktiga befogenheter beträffande internernas behandling, som föreslagits ankomma på styresmannen, i stället böra åvila en särskild anstaltsstyrelse. Otvivelaktigt skulle detta bidraga till att hos allmänheten stärka förtroendet för hela institutionen. Emellertid har hela frågan om inrättandet av en anstaltsstyrelse, såsom även i nämnda särskilda uttalande antytts, ett intimt sammanhang med den ekonomiska administrationen, vilken av beredningen endast i ringa mån berörts. Socialstyrelsen, som anser det angeläget, att även denna sida av organisationsproblemet blir föremål för uppmärksamhet i nu ifrågavarande sammanhang, vill därom anföra följande.

Inom andra anstaltssystem än fångvårdens gäller genomgående, att den lokala administrationen av varje anstalt överlämnats till en särskild anstaltsstyrelse. En sådan decentralisation av administrationen har visat sig i alla avseenden rationell och ekonomisk, och det centrala organet besparas därigenom handläggningen av massor av detaljärenden, vilkas reella prövning i varje fall icke kan ske annat än av ett lokalt organ, och där den centrala handläggningen alltså under alla förhållanden icke blir annat än den rena pappersexercisen.

En sådan decentraliserad organisation möter man sålunda inom socialstyrelsens eget område beträffande alkoholistanstalterna och skyddshemmen, och styrelsen har av denna ordning enbart goda erfarenheter. Detsamma gäller inom det stora statliga anstaltsväsendet för sinnessjukvården. Går man till landstingsförvaltningarna, möter man en liknande organisation. Lasarett och sanatorier ha vart och ett sin direktion, och varje arbetshem skötes av sin särskilda styrelse.

Inom fångvården tillämpas sålunda en ordning, som enligt erfarenheterna från ett flertal andra organisationsområden är allt annat än rationell, i det att fångvårdsstyrelsen fungerar som en gemensam anstaltsstyrelse för samtliga fångvårdens anstalter. Socialstyrelsen måste för sin del föreslå, att denna ordning snarast avskaffas, och finner sålunda behovet av en god ekonomisk administration utgöra ytterligare ett starkt skäl för inrättandet av särskilda anstaltsstyrelser vid varje fångvårdsinstitution.

En sådan åtgärd aktualiserar emellertid frågan om fångvårdsstyrelsens organisation i dess helhet, i det att en decentralisering av anstalternas skötsel medför en väsentlig minskning av det centrala organets arbetsbörda. Det finnes alltså anledning att företaga en granskning även av fångvårdsstyrelsens övriga arbetsuppgifter. Under de nämnda förutsättningarna skulle det centrala organet så kraftigt reduceras, att man måste ifrågasätta, huruvida det icke bör såsom en byrå uppgå i annat centralt organ. Med hänsyn till de nära beröringspunkterna mellan vissa sidor av socialstyrelsens arbetsuppgifter och de här ifrågavarande anser sig styrelsen icke böra avvisa tanken, att en sådan byrå skulle kunna infogas i styrelsen.

Ur ovan anförda vägande synpunkter och icke minst ur besparingssynpunkt vill socialstyrelsen föreslå, att en utredning av hithörande organisationsspörsmål snarast måtte företagas.

Verkställigheten av särskilda behandlingsformer. I detta avsnitt göres det bland annat gällande, att intet hinder skulle möta mot att anordna en koloni för bötesfångar på något arbetshem. Enligt styrelsens mening kan en sådan anordning dock knappast utan vidare anses lämplig.

I varje fall torde en sådan anordning böra förutsätta, att viss differentiering av arbetshemmens klientel på skilda kategorier kommer till stånd.

Styrelsen har senast i utlåtande den 15 september 1944 över kommunalskatteberedningens betänkande del III angående den kommunala skatteutjämningen framställt förslag om arbetshemmens förstatligande. Frågan härom torde böra utredas. I samband därmed kunde spörsmålet om deras uppgifter i det hela ävensom det nu berörda förslaget om bötesfångarnas överflyttning till arbetshem lämpligen prövas.

De intagnas fördelning. Såsom redan ovan berörts är det förvånande, att beredningen icke ansett någon utredning om brottslighetens orsaker i varje konkret fall vara av vikt för en rationell individualisering av behandlingen. Den omständigheten, att orsaksproblemet blivit borttappat, när behandlingsformerna utarbetats, röjer ett överraskande främlingsförhållande till nutida vetenskapliga syn på brottslighetsproblemen. Ännu mera förvånande är att beredningen tagit ett så vilseledande faktum som strafftidens längd såsom indikator på placering å sluten eller öppen anstalt.

En individuell prövning för varje särskilt fall, grundad på en ingående individuell och social brottsetiologisk undersökning av klientelet, vore strängt taget önskvärd. Ehuru en sådan undersökning icke skulle behöva kräva lika mycket tid och arbete som en sinnesundersökning, synas dock praktiska och ekonomiska skäl tala för att en sådan ingående undersökning åtminstone tills vidare icke må ifrågasättas för samtliga till urbota straff dömda. Det är då naturligt att man, såsom också strafflagberedningen föreslagit, i första hand undantager dem, som dömts till de allra kortaste frihetsstraffen, från sådan undersökning. Emellertid är det också önskvärt, att beträffande de korttidsfångar, som sålunda icke skulle komma att underkastas detta slags mera grundliga undersökning på särskilda anstalter, åtminstone någon summarisk undersökning av deras personliga och sociala förhållanden vore för handen. Även detta klientel skulle därefter på ett mera ändamålsenligt sätt kunna differentieras och utplaceras på olika fångvårdsanstalter. Vid en sådan mera summarisk undersökning borde även sådana element, som ha en dålig prognos och som kunna öva en ödesdiger inverkan på sina medfångar, avskiljas för särskild undersökning och för dem lämpad behandling. Den av beredningen förordade anordningen att låta samtliga fångar med mindre än tre månaders strafftid utan någon individuell undersökning komma ut på öppna anstalter måste anses vara alltför otillfredsställande. En undersökning av ifrågasatt slag torde emellertid även vara av värde för domstolen och

bör därför helst verkställas, innan domen fallit. I en del fall verkställes förundersökning i brottmål enligt lagen den 22 juni 1939. Strafflagberedningen har föreslagit en ytterligare utvidgning av området för denna lags tillämplighet. Det skulle då icke vara någon stor sak att taga steget fullt ut och fordra förundersökning i alla fall, då urbota straff ådömes och tillräckliga upplysningar ej eljest äro tillgängliga. Där så kunde ske, skulle förundersökningen även innefatta en summarisk läkarundersökning. Det borde vidare läggas synnerlig vikt vid att verkligen kompetenta förundersökare tillsattes; alltför ofta ha förundersökningar i brottmål varit dilettantiska och missvisande.

Det utvidgade undersökningsförfarande, som ovan har ifrågasatts, skulle givetvis påfordra vissa kostnader. Men betydelsen av att en differentiering av fångvårdsklientelet på så sätt kunde ernås är så stor, att kostnaderna torde få anses väl motiverade. En avsevärd rationalisering och kostnadsbesparing inom straffverkställigheten torde å andra sidan också kunna påräknas genom den uppnådda differentieringen. En kostnadsbesparing torde också kunna ernås genom att antalet behövliga omflyttningar härmed minskas.

Arbetets art. I det avsnitt av betänkandet, som ägnas åt de intagnas arbete, synes spörsmålet om yrkesutbildningen icke ha ägnats den uppmärksamhet, som det förtjänar.

Det torde vara uppenbart, att frågan om yrkesutbildningen icke som sig bort har trätt i förgrunden inom det hittillsvarande fångvårdssystemet. Beredningen har också förbigått de tekniska hjälpmedel, som numera förefinnas för lämplighetsprövning med avseende på olika yrken. Eftersom en efter individens förutsättningar anpassad yrkesverksamhet emellertid kan vara avgörande för den sociala prognosen böra allvarliga ansträngningar göras att med anlitande av nutida prövningsmöjligheter söka placera varje brottsling inom ett yrke, där han kan ha någon utsikt att försörja sig. En utredning om möjligheterna att differentiera fångvårdsklientelets arbete på olika yrkesuppgifter och att bibringa de intagna en för deras utkomst värdefull yrkesutbildning synes vara högeligen önskvärd.

Verkställighetsorganen. Enligt strafflagberedningens förslag skulle en överinspektör för hälso- och sjukvård inom fångvården tillsättas. Denne skulle vara psykiater och skulle också ha till uppgift att leda fångvårdspersonalens utbildning i psykiatri och sinnessjukvård.

Detta förslag kan icke styrelsen tillstyrka. Enligt vad ovan har utvecklats, kan fångvårdens klientel förutses komma att betydligt minskas genom att andra bestraffningsformer i växande grad tagas i anspråk. Fångvårdsstyrelsen bör dels i sammanhang härmed och dels på andra grunder kunna väsentligt beskäras och möjligtvis reduceras till en byrå på sätt som i det föregående har antytts. Det kan icke finnas anledning att då ifrågasätta en överinspektörsbefattning av detta slag. Abnormfallen inom fångvården — vilka i ett rationellt system överhuvud taget icke skulle höra till fångvården — borde i avsevärd mån kunna ägnas tillsyn av överinspektören för sinnessjukvården. Förslaget att anförtro en

lärares uppgifter åt en överinspektör för hälso- och sjukvård är ej heller lyckligt. Fångvårdspersonalens utbildning bör ske i en helt annan ordning genom härför kompetenta lärarkrafter.

I ett särskilt yttrande framhöll byråchefen Nyström, att han vore av samma uppfattning som socialstyrelsen i fråga om önskvärdheten av humanitära och sociala reformer inom fångvården. Han ifrågasatte emellertid lämpligheten att söka genomföra dessa reformer i en tid av hög och stigande kriminalitet som den närvarande.

Den sociala hemhjälpsverksamheten.

Statsbidrag till verksamheten.

Genom beslut av riksdagen den 8 december 1943 föreskrevs, att statsbidrag skulle utgå till högst 500 heltidsanställda eller ett däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor under kalenderåret 1944.

631 bidragssökande, varav 538 landskommuner (kommunalförbund) och 93 städer, anmälde sig och önskade bidrag till 836 heltidsanställda och 77 deltidsanställda hemvårdarinnor med en fördelning av 636 heltidsanställda och 37 deltidsanställda hemvårdarinnor i landskommunerna och 200 resp. 40 i städerna.

Då ansökan, som avser bedrivande av social hemhjälpsverksamhet i kommun på landet, skall äga företräde framför ansökan, som avser bedrivande av sådan verksamhet i stad (SFS 1943:947, § 20, mom. 1), kunde statsbidrag icke ifrågakomma till några städer under 1944. Då ansökningar från landskommunerna icke kunnat bifallas, var avslaget i vissa fall betingat av att landstingen icke beviljat bidrag, vilket utgör en första förutsättning för att statsbidrag skall utgå, eller av att verksamheten icke varit författningsenligt ordnad. I de flesta fall berodde dock avslaget på begränsningen av antalet hemvårdarinnebefattningar.

Vid bedömningen av vilka landskommuner (kommunalförbund), som borde erhålla statsbidrag och vilka som icke kunde komma i fråga, stödde sig socialstyrelsen dels på förslag från landstingen och dels på uppgifter om skattetryck, fattigvårdsfrekvens, kommunernas ekonomiska läge i övrigt, bristen på kvinnlig arbetskraft o. dyl.

Den 22 mars 1944 medgav riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag, att statsbidrag under kalenderåret 1945 skulle få utgå till högst 1 000 heltidsanställda eller ett däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor.

805 landskommuner och kommunalförbund samt 99 städer eller sammanlagt 904 bidragssökande anmälde sig. Landskommuner och kommunalförbund gjorde ansökan om bidrag till 968 heltidsanställda och 64 deltidsanställda hemvårdarinnor, städer till 234 heltidsanställda och 48 deltidsanställda. Samman-

lagt har bidrag sökts till 1 314 hemvårdarinnebefattningar, varav 1 202 avsåg heltidsanställda och 112 deltidsanställda.

Statsbidrag beviljades till 984 heltidsanställda och 54 deltidsanställda hemvårdarinnor, därav till 963 heltidsanställda och 52 deltidsanställda i landskommuner (kommunalförbund) samt till 21 resp. 2 i städer.

Avslag på ansökningar från landskommuner ha endast förekommit i några fall, där det icke utgått landstingsbidrag eller där verksamheten icke ordnats författningsenligt. De städer, som beviljats bidrag, ha tilldelats sådant med hänsyn till hårt skattetryck och utpräglad brist på kvinnlig arbetskraft eller på grund av sin landsbygdskaraktär.

I skrivelse den 28 augusti 1944 till Kungl. Maj:t har socialstyrelsen föreslagit, att verksamheten under år 1946 måtte utbyggas till att omfatta 1 500 heltidsanställda eller ett däremot svarande antal deltidsanställda.

Socialstyrelsen erinrade härvid om att den sociala hemhjälpsverksamheten vore avsedd att inom en icke alltför avlägsen framtid omfatta 2 800 hemvårdarinnor och att det alltså återstode en utbyggnad av organisationen med ytterligare 1 800 hemvårdarinnor. Enär en god rekrytering utgjorde den första förutsättningen för verksamhetens framgång, vore det angeläget, att utbyggnaden icke skedde i så hastigt tempo, att denna rekrytering äventyrades. Styrelsen föreslog på grund härav, att utbyggnaden måtte ske i samma takt som hittills. Kungl. Maj:t har hos riksdagen gjort hemställan i enlighet med socialstyrelsens förslag.

Hemvårdarinneutbildningen.

Utbildningsform. Utbildning av hemvårdarinnor sker på kurser om 15—18 månader vid hemsysterskolorna i Uppsala, Leksand, Göteborg, Lund, Härnösand, på Vackstanäs (Stockholms län) samt i Stockholm, på Landskrona husmodersskola, Osby lanthushållsskola (Kristianstads län), Benninge lanthushållsskola (Södermanlands län) samt på Sophie Löwenskiölds husmodersskola i Mariestad.

Flera landsting ha visat hemvårdarinneutbildningen stort intresse och planer ha hittills upptagits av landstingen i Blekinge, Jönköpings, Östergötlands, Älvsborgs, Värmlands och Norrbottens län på en utbyggnad av lanthushållsskoleverksamheten för detta ändamål.

Prov- och kompletteringskurser. Åt socialstyrelsen har uppdragits att under budgetåren 1943/44 samt 1944/45 anordna s. k. prov- och kompletteringskurser för omkring 500 hemvårdarinnor. Dessa kurser ha en längd av två månader.

Under 1944 utbildades vid 23 kurser sammanlagt 295 elever och till 7 kurser under februari—april 1945 ha 96 elever antagits. Under april—juni planeras ytterligare kurser för cirka 110 elever.

Prov- och kompletteringskurserna ha hittills utfallit synnerligen väl. Rekryteringen har varit den bästa tänkbara, och i regel ha ungefär dubbelt så många elever anmält sig mot vad som kunnat antagas. Endast 5 av 300 elever ha icke kunnat godkännas. Av dessa ha 3 hänvisats till grundligare utbildning.

Enligt samstämmiga uttalanden från såväl lärare som elever är emellertid en kurslängd på två månader för kort. Arbetet på kurserna blir alltför forcerat för att ge en god behållning och framför allt bör en utökning av den praktiska barnavården under pedagogisk ledning ske, då det visat sig, att en stor del av eleverna visserligen tidigare i stor omfattning sysslat med barnavård på hembiträdesplatser och dylika anställningar men däremot sällan fått sköta barnen på eget ansvar. Någon beskärning av nuvarande antal undervisningstimmar i andra ämnen till förmån för barnavården är icke möjlig.

Socialstyrelsen har i skrivelse den 11 november 1944 till Kungl. Maj:t framhållit dessa synpunkter och gjort en framställning om en utökning av kurslängden till tre månader.

Samtidigt har styrelsen gjort framställning om anvisande av anslag till utbildande av 500 hemvårdarinnor under budgetåret 1945/46.

Dessa framställningar ha av Kungl. Maj:t förelagts riksdagen.

Abortproblemet.

Socialstyrelsens utlåtande.

Genom remiss den 9 december 1944 har socialstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings betänkande i abortfrågan (SOU 1944: 51).[1] I underdånig skrivelse den 30 januari 1945 anförde styrelsen i huvudsak följande.

Enligt styrelsens mening är det remitterade betänkandet ett glädjande vittnesbörd om att en ny, social åskådning gör sig gällande på det här berörda, vanskliga området liksom på andra fält, där det i större eller mindre mån är fråga om att hjälpa människor till rätta. Denna åskådning dömer icke människan men söker förstå hennes handlingssätt och råda bot på de missförhållanden, i vilka det har sin grund. Befolkningsutredningen har med detta betänkande givit en god ledning för en saklig prövning av abortfrågans faktiska förutsättningar. De undersökningar, som gjorts, äro objektivt belysande och möjliggöra ett ställningstagande, som icke baseras på förutfattade meningar. De abortsökande kvinnornas egen uppfattning har fått komma fram. Utan att denna beaktas, kunna heller inga hjälpåtgärder bli effektiva.

I betänkandet lägges, liksom över huvud i de senare årens diskussioner i detta ämne, huvudvikten vid abortfrågans sociala aspekter. Den *straffrättsliga* sidan av problemet har tillerkänts en mera underordnad betydelse. Erfarenheten har också visat, att lagbud och straffhot äro otillräckliga medel för abortproblemets lösning. Befolkningsutredningen avvisar emellertid å andra sidan även tanken på straffrihet eller åtalseftergift för aborterande kvinnor och har icke heller velat föreslå införandet av rent sociala indikationer för legal abort. I stället

[1] Soc. Medd. årg. 1944, sid. 999.

anvisas utvägen att söka minska den illegala abortfrekvensen genom förebyggande sociala åtgärder. Styrelsen biträder i det väsentliga befolkningsutredningens uppfattningssätt i denna del men finner likväl några kompletterande erinringar och synpunkter härutinnan vara på sin plats.

I »abortsituationen» finns mången gång ett psykologiskt moment, som även framkommer i betänkandets uppläggning av orsakssammanhanget men som enligt styrelsens mening kunde ha betonats mera. En gravid kvinnas fruktan för de personliga konsekvenserna för hennes del av att hon föder barn kan ha blivit så överväldigande stark, att den har övergått i ett neurotiskt själstillstånd. I en dylik situation ter sig aborten som den enda utvägen; inga som helst överväganden kunna då hindra kvinnan från att fullfölja sin avsikt att avbryta havandeskapet i trots av lagens förbud. Den rättsuppfattning, åt vilken lagen kan sägas giva uttryck, torde ofta nog icke ha en sådan styrka hos de berörda kvinnorna, att den utgör en hämmande faktor. Åtminstone inom vissa samhällsskikt — och ingalunda de lägsta — torde i själva verket åtskilliga kvinnor hysa den uppfattningen, att det moraliskt sett föreligger en rätt för kvinnan att själv avgöra, om barnet skall födas eller icke. Utan att därmed ha godtagit en dylik åskådning lär man kunna konstatera, att den faktiskt är för handen i en beaktansvärd omfattning. Lagbrottet blir i och för sig intet avskräckande moment, där en sådan uppfattning om den moraliska rätten existerar. I sådant fall utnyttjas utan betänkligheter möjligheten att abortera illegalt.

Det kan ifrågasättas, om icke en utvidgning av lagens indikationer för abort kunde vara motiverad med hänsyn till sådana fall. Kvinnorna i fråga utsätta sig under nuvarande förhållanden för risker till liv och hälsa, hur de än bete sig. Den illegala abortens farlighet kan icke nog starkt framhållas. Å andra sidan betecknar det neurotiska, stundom sinnessjukdomen närliggande psykiska tillstånd, som havandeskapet i de berörda fallen har förorsakat, i sig själv en avsevärd hälsofara, som aktualiseras, om icke abortbeslutet fullföljes.

Lagen den 17 juni 1938 om avbrytande av havandeskap säger i sin första paragrafs första moment, att havandeskap må avbrytas, »när på grund av sjukdom, kroppsfel eller svaghet hos kvinnan barnets tillkomst skulle medföra allvarlig fara för hennes liv eller hälsa». Denna bestämmelse, vilken innefattar den s. k. blandat social-medicinska indikationen för abort, är klart tillämplig för de utsläpade mödrarnas kategori men icke lika klar i fråga om de fall av höggradigt och hälsovådligt psykiskt sjukdomstillstånd, som ovan avses. Det i betänkandet framförda förslaget om ändring av lagen därhän, att klagorätt hos en särskild nämnd införes, för den händelse en ansökan om legal abort avslås av vederbörande läkare, är anbefallningsvärt i och för sig men blir icke tillfyllest i ovannämnda hänseende.

Det måste emellertid ifrågasättas, huruvida icke den ringa tillämpningen av bestämmelsen i viss utsträckning är att tillskriva dess snäva formulering. Styrelsen föreslår därför, att i abortlagens 1 § 1 mom. orden »fara för hennes liv eller hälsa» utbytas mot »fara för hennes kroppsliga eller själsliga hälsa». Om klagorätt över läkares avslag på begäran om legal abort införes i enlighet med befolkningsutredningens förslag, synes det också vara lämpligt, att klagoären-

dena hänvisas till en nämnd med företrädare för social sakkunskap, såsom det förutsättes i förslaget. Enligt socialstyrelsens mening borde det emellertid då ankomma på styrelsen att uppgöra förslag å de personer, vilka i nämnden skola representera den sociala sakkunskapen.

Befolkningsutredningens förslag till *ekonomiska och sociala hjälpåtgärder* med syfte att förbättra de abortsökande kvinnornas situation finner styrelsen i huvudsak vara välbetänkta. På enskilda punkter synas några erinringar vara på sin plats.

De föreslagna ändringarna i lagen den 19 maj 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av trolovning eller äktenskap m. m. tillstyrkas. De av statens arbetsmarknadskommission planerade anstalterna för förmedling av arbete, speciellt husligt arbete, åt bland andra blivande mödrar tillmäter styrelsen, i likhet med befolkningsutredningen, en avsevärd betydelse. Det är emellertid erforderligt, att man på arbetsförmedlingsanstalterna därvid också lägger särskild vikt på att skäliga arbetsvillkor bjudas de blivande mödrarna vid deras anställning som hembiträden. Vissa icke helt gynnsamma erfarenheter på detta område göra det angeläget, att stor uppmärksamhet ägnas denna sida av saken.

Det framstår som en angelägenhet av första ordningen, att någon effektiv form av ersättning för inkomstbortfall införes. Den nyss berörda, i betänkandet förordade ändringen i lagen om förbud mot avskedande i vissa fall i syfte att garantera en utvidgad rätt till havandeskapsledighet kan icke få avsedd effekt, så länge det icke finnes någon dylik ersättning. Det är därför i högsta grad önskvärt, att den i betänkandet omnämnda utredningen om moderskapsförsäkring, vilken omfattar även den här berörda frågan, utan dröjsmål fullföljes och leder till ett positivt resultat.

I avsnittet om mödrahem talar befolkningsutredningen om en »tilltagande obenägenhet» hos mödrarna att anlita sådana hem. Från sin egen erfarenhet på detta område kan socialstyrelsen icke för sin del vitsorda detta omdömes allmängiltighet. På ett och annat håll har det dock iakttagits, att mödrahemmen icke tillvunnit sig de hjälpbehövande kvinnornas förtroende.

Ett viktigt problem, som icke beröres i betänkandet, är frågan om lämpliga anstalter för mottagandet av ensamstående kvinnor i grossess. Det finnes endast i ringa utsträckning särskilda väntehem för sådant ändamål. Emellertid visar erfarenheten, att hjälpbehövande kvinnor, som vistats på en sådan anstalt före barnafödelsen, därefter icke gärna gå in på mödrahem med sina barn, ehuru detta vore önskvärt ur barnavårdssynpunkt. Lämpligast ur dessa synpunkter vore, att mödrahemmen kunde tjänstgöra som väntehem, så att flyttning från en anstalt till en annan bleve obehövlig. Här möta emellertid vissa svårigheter, som styrelsen icke för sin del är beredd att nu taga ställning till. Detta spörsmål synes böra göras till föremål för särskild utredning.

Vad befolkningsutredningen har anfört om *upplysningsverksamhet* och vad därmed sammanhänger synes böra uppmärksammas och beaktas. De i betänkandet framställda förslagen till organisation av olika grenar av en dylik verksamhet finner sig styrelsen i huvudsak kunna biträda.

I avsnittet om den allmänna sexualhygieniska upplysningsverksamheten återfinner styrelsen ett betraktelsesätt med avseende på könslivets karaktär och den moderna värderingen av dessa ting, som nära överensstämmer med vad styrelsen har anfört härom i utlåtande den 10 oktober 1944 över förslag till handledning i sexualundervisning för lärare i folkskolor.[1] Styrelsen kan därför reservationsfritt ansluta sig till vad härvidlag uttalats.

Det torde få anses befogat, att socialstyrelsen får tillfälle medverka vid utformandet av den i betänkandet förordade upplysnings- och rådgivningsverksamheten. De socialvårdande och familjevårdande synpunkter, som styrelsen närmast företräder, synas böra komma till sin rätt exempelvis vid utarbetandet av en sådan upplysningsskrift, som enligt befolkningsutredningens förslag skulle tillställas mödravårdscentralernas och -stationernas läkare, ävensom vid utgivandet av en för masspridning avsedd folkskrift för upplysning i abortfrågan. Det må erinras om möjligheterna att sprida upplysning i hithörande ämnen genom utnyttjandet av en sådan publikation som den vanliga almanackan.

Befolkningsutredningen anser sig kunna konstatera, att kommunala byråer ha visat sig vara mindre lämpliga organ för rådgivning beträffande förebyggande födelsekontroll. Det må dock ifrågasättas, huruvida icke kommunala byråer av detta slag kunde vara väl ägnade att vinna en allmän uppskattning, om de blott anordnades på lämpligt sätt. Det må erinras om vad i betänkandet i annat sammanhang har anförts om önskvärdheten av att den kuratorsinstitution, som föreslås anknuten till mödravårdscentralerna, organiserar sin verksamhet med mottagningar på särskilda lokaler och särskilda tider. De ovan berörda kommunala rådfrågningsbyråerna skulle måhända anlitas mera, om kravet på en motsvarande diskretion i anordningarna tillgodosåges där.

Samma synpunkt bör även beaktas i fråga om den kostnadsfria havandeskapsdiagnos, som enligt förslaget skulle äga rum på mödravårdscentraler och -stationer.

Det får icke förbises, att de funktionärer av skilda slag, som skulle förmedla upplysning i hithörande ämnen eller i övrigt fullgöra uppgifter inom den abortförebyggande verksamheten — läkare, kuratorer, sköterskor, barnmorskor o. s. v. — själva kunna vara i behov av att erhålla handledning.

Det framhålles i betänkandet, att läkaren på en mödravårdscentral eller -station ej bör ha rätt att vägra en rådsökande kvinna begärd upplysning i fråga om födelsekontroll, ehuru han givetvis kan begagna tillfället att meddela henne sina synpunkter på födelsekontrollens berättigande i hennes speciella fall. Enligt styrelsens mening skall läkaren ha en oavvislig skyldighet att meddela upplysning i angivna hänseende.

Att preventivmedel tillhandahållas billigt är av stor betydelse. Styrelsen tillstyrker, bland annat av detta skäl, livligt förslaget om åläggande för apoteksinnehavare att försälja preventivmedel.

I det ifrågavarande avsnittet beröres även den allmänna opinionens inställning till moderskapet. Fördomarna mot ogifta mödrar ha särskilt för vissa yrkes-

[1] Soc. Medd. årg. 1944, sid. 826.

kategorier varit en framträdande abortframdrivande faktor. Det pekas i betänkandet på offentliga myndigheters stundom tvetydiga roll i dylikt sammanhang. Befolkningsutredningen gör ett bestämt uttalande mot att samhällets organ i vissa fall handla i strid mot undermeningen i den ovan berörda lag, som skyddar havande kvinnor på arbetsmarknaden. Positiva åtgärder vore enligt socialstyrelsens mening på sin plats för att befordra en maning av sådan innebörd till allmänna organ. Det må också ifrågasättas, om icke befolkningsutredningens ovan anförda uttalande borde föranleda ett till samtliga statsmyndigheter utgående cirkulär från Kungl. Maj:t. Ett sådant markerat ställningstagande från Kungl. Maj:t i denna fråga borde kunna få en gynnsam återverkan jämväl på kommunala organ och privata arbetsgivare.

Befolkningsutredningens förslag beträffande *sociala kuratorer för det abortsökande klientelet* kan styrelsen i det väsentliga ansluta sig till.

I vad förslaget avser kuratorns tjänstgöring och avlöning ger det likväl anledning till vissa erinringar. I betänkandet betonas, att kuratorns arbete skulle bli starkt påfrestande. Det är därjämte fråga om synnerligen viktiga befattningar, som kräva en alldeles särskild personlig kompetens hos innehavaren beträffande bland annat förmågan att bedöma människor och vinna deras tillit. Endast personer med såväl god specialutbildning som framstående allmänna egenskaper i fråga om karaktär och omdömesförmåga böra komma i fråga för dessa tjänster. Institutionen skulle kunna helt förfela sitt syfte, om icke ett gott urval av aspiranter på tjänsterna stode till buds. Enligt styrelsens mening har denna viktiga angelägenhet icke i behörig mån tillgodosetts med befolkningsutredningens förslag om kuratorernas placering i avlöningshänseende. Kuratorerna i fråga synas förslagsvis böra tillerkännas en åtminstone lika god ställning i avlöningshänseende som de assistenter, vilka skulle vara verksamma inom den psykiska barna- och ungdomsvården i enlighet med ungdomsvårdskommitténs förslag i detta ämne (SOU 1944: 30).[1]

Det i betänkandet förutsatta medgivandet att låta den ifrågavarande kuratorstjänsten förenas med kuratorsarbete av annat slag inom sjuk-, hälso- eller socialvård synes kunna vara skäligt men bör uppenbarligen utnyttjas med varsamhet i betraktande av befattningens mycket krävande art. Sådan tjänstgöring som den här ifrågavarande kan icke mätas i timmar på vanligt sätt och bör icke nödvändigtvis behöva utfyllas med annat arbete för att räknas som heltidstjänstgöring.

I det remitterade betänkandet ifrågasättes icke socialstyrelsens medverkan i samband med kuratorernas sociala utbildning. Det socialvårdande statsorganets biträde vid planläggningen av denna utbildning torde dock få anses rimlig och önskvärd. Styrelsen vill emellertid rikta uppmärksamheten på det nära sambandet mellan dessa kuratorers utbildningsbehov och det som föreligger för de nyss berörda assistenterna. Frågan om utbildning för de senare har av ungdomsvårdskommittén föreslagits till särskild utredning. Det kan ifrågasättas, huruvida icke denna utredning bör avse även de nu ifrågavarande kuratorernas utbildning.

[1] Soc. Medd. årg. 1944, sid. 566.

I ett särskilt yttrande av byråchefen Åman, med vilken förenade sig byråchefen Berggren, professorn Kinberg och barnavårdsinspektrisen Rosén, anförde denne, att det för att klarlägga motiven till de illegala aborterna och ge en förnuftig behandling av hela problemet är nödvändigt att få svar på frågan, hur en normal, socialt välanpassad, svensk kvinna reagerar, när hon finner sig vara havande med ett barn, som hon icke önskar föda. Då denna kardinala punkt överhuvud taget icke berörts av de sakkunniga, torde en kompletterande utredning behöva komma till stånd, innan man kan komma till en mera definitiv lösning.

Folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen.

Socialstyrelsens utlåtande.

Genom remiss den 29 november 1944 anbefallde Kungl. Maj:t socialstyrelsen att avgiva utlåtande över folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen. I anledning därav anförde styrelsen i ett den 30 januari 1945 dagtecknat utlåtande bl. a. följande.

Folkbokföringens organisation påkallar ur såväl allmänt sociala som socialstatistiska synpunkter särskilt intresse från socialstyrelens sida, såsom tidigare framhållits av styrelsen i dess utlåtande den 22 maj 1939 över uppbördskommitténs år 1938 avgivna betänkande angående omorganisation av bland annat folkbokföringen. Socialstyrelsen förklarade sig i nämnda utlåtande kunna ansluta sig till vissa grundläggande principer i uppbördskommitténs förslag beträffande den allmänna organisationen av folkbokföringen.

Det nu framlagda förslaget bygger i stort sett på samma grundläggande principer som uppbördskommitténs, nämligen att genom införande av centrala, löpande register göra folkbokföringsmaterialet mera överskådligt och lättillgängligt.

De fördelar, som för socialvårdens och socialstatistikens del äro förknippade med en modern, centraliserad folkbokföring, anser socialstyrelsen böra kunna erhållas, om nu ifrågavarande förslag till folkbokföring genomföres. Med anledning härav kan socialstyrelsen i huvudsak tillstyrka folkbokföringskommitténs förslag till omorganisation av folkbokföringen.

Liksom i sitt nyssnämnda utlåtande ifrågasätter emellertid socialstyrelsen, om *centraliseringsprincipen* blivit lyckligt genomförd. Socialstyrelsen framhöll år 1939, att det vore både billigare och mera följdriktigt att åt riksmyndigheten anförtro även de arbetsuppgifter, som enligt uppbördskommitténs förslag skulle åvila länsstyrelse i egenskap av folkbokföringsmyndighet. En sådan anordning ansåg socialstyrelsen också erbjuda ett mera överskådligt och lättill-

gängligt material för statistisk bearbetning. För socialvårdens del torde resultatet bliva lika gynnsamt, vare sig de centrala registren förläggas till länsstyrelserna och riksmyndigheten eller uteslutande till riksmyndigheten.

Folkbokföringskommittén medgiver i sitt betänkande, att kommittén varit i hög grad tveksam, huruvida icke de maskinella anordningarna för folkbokföringen och därmed även de s. k. tryckande registren borde för hela riket samlas hos riksbyrån i Stockholm. Kommittén uppgiver sig icke endast ha noggrant undersökt detta alternativ utan även ha utarbetat ett fullständigt författningsförslag i enlighet därmed. Fördelarna med detta förslag angiver kommittén vara starkare koncentration i arbetet, enklare aviseringsgång m. m. Oaktat dessa betydande fördelar har kommittén emellertid funnit övervägande skäl tala för en decentralisering till länsstyrelserna. Kommittén framhåller därvid bland annat, att ett ämbetsverk, organiserat i enlighet med kommitténs första förslag, skulle bliva relativt svåradministrerbart.

Socialstyrelsen finner, att kommittén i sistnämnda avseende överdrivit svårigheterna. Att den centrala institutionen icke behöver bliva svår att administrera, anser socialstyrelsen framgå av de goda erfarenheterna från pensionsstyrelsens stora register. Där har personalen uppdelats regionalt och på så sätt mycket snart förvärvat en betydande ortskännedom och god kontakt med respektive lokala myndigheter. Mantalsskrivningarna kunna därför enligt socialstyrelsens uppfattning lika väl planläggas centralt som av länsstyrelserna.

Socialstyrelsen kan icke finna, att slopande av länsbyråerna skulle medföra behov av flera eller högre chefstjänster. Ett tungt vägande skäl mot inrättandet av länsbyråer utgör vidare den nuvarande delvis föga rationella länsindelningen, som i åtskilliga fall skiljer nära sammanhörande kommuner från varandra. Därjämte måste hänsyn tagas till att de redan förut arbetstyngda länsstyrelserna nyligen fått mottaga och under den närmaste tiden sannolikt komma att åläggas nya stora arbetsuppgifter, som hårt belasta deras organisation.

Även om socialstyrelsen sålunda förmenar, att starka skäl tala mot det decentraliserade systemet — särskilt med hänsyn till nuvarande länsindelning — vill socialstyrelsen dock icke bestämt påyrka en helt genomförd centralisering.

Prästernas ställning inom folkbokföringen enligt uppbördskommitténs förslag har i det nu framlagda förslaget förskjutits. Uppbördskommittén avsåg visserligen, att pastor i regel skulle vara folkregisterförare, men han skulle såsom sådan lyda under länsstyrelsen respektive riksmyndigheten. Endast i fråga om själva kyrkobokföringen, d. v. s. registreringen av kyrkliga förrättningar, skulle pastor vara underställd de kyrkliga myndigheterna. Folkbokföringskommittén har nu frångått förslaget, att folkbokföringen helt skall läggas under civila myndigheter och anknyter i stället till det nuvarande kyrkliga systemet. Undantag göres dock för frågor rörande rätt kyrkobokföringsort, vilka med hänsyn till deras nära samband med bestämmandet av rätt mantalsskrivningsort ansetts böra prövas av länsstyrelserna och kammarrätten.

Socialstyrelsen tillstyrkte uppbördskommitténs förslag, i vad det avsåg prästerskapets befattning med folkbokföringen. Styrelsen framhöll därvid, att prästerskapets erfarenhet på området och förtrogenhet med folkbokföringsärenden

ävensom den kontakt mellan församlingsprästerna och befolkningen i orterna, som härvidlag genom tradition och hävd har skapats, representera värden, som böra bevaras. Vad socialstyrelsen då uttalade, anser styrelsen alltjämt äga full giltighet. Dessa synpunkter tala emellertid på intet sätt emot uppbördskommitténs förslag, att prästerna i fråga om sin befattning med folkbokföringen skola vara civila tjänstemän och såsom folkregisterförare lyda under länsstyrelsen och riksmyndigheten. Styrelsen finner detta förslag avgjort vara att föredraga framför folkbokföringskommitténs. Den uppgift, som enligt 108 § i kommitténs förslag åvilar domkapitel att med biträde av kyrkobokföringsinspektörer vaka över att kyrkobokföringen ordnas och handhaves på ett ändamålsenligt sätt, bör därför enligt socialstyrelsens mening tillkomma länsstyrelserna och riksbyrån. De prästerliga kyrkobokföringsinspektörerna böra då ersättas med inspektörer, som anknytas till länsstyrelserna och riksbyrån.

En nyhet i folkbokföringskommitténs förslag utgör *roteombudsinstitutionen.* Roteombuden äro i viss mån en motsvarighet till nuvarande kommunalombud, nämligen i den mån de erhållit i uppdrag att medverka till en riktig mantalsskrivning. Roteombuden skola emellertid därjämte bl. a. tillse, att allmänheten ställer sig folkbokföringsförordningens föreskrifter till noggrann efterrättelse. Vidare skola de tillhandagå pastor och mantalsskrivningsförrättare med upplysningar och rapporter, biträda vid förskrivning m. m. Styrelsen ställer sig tveksam beträffande lämpligheten av att ålägga roteombuden så stora och viktiga arbetsuppgifter. För den händelse folkbokföringskommitténs förslag därom emellertid kommer att genomföras, ifrågasätter styrelsen, om icke roteombuden i varje församling böra bilda en nämnd, motsvarande den av uppbördskommittén föreslagna folkbokföringsnämnden.

De föreslagna bestämmelserna om *rätt kyrko- och mantalsskrivningsort* föranleda icke någon erinran med undantag av stadgandet i 24 § 4 mom. i den föreslagna folkbokföringsförordningen. Innebörden av nämnda stadgande kan enligt styrelsens mening uttryckas klarare. I andra stycket av fjärde momentet stadgas, att den som villkorligt frigivits eller utskrivits från sjukvårds-, socialvårds- eller fångvårdsanstalt skall under viss tid därefter fortfarande anses intagen å anstalten. Detta innebär, att en sådan person ej heller efter själva anstaltsvistelsen får ändra kyrkobokföringsort. Ur social synpunkt måste det emellertid leda till mindre önskvärda följder, om till exempel en villkorligt frigiven fånge eller en villkorligt utskriven skyddshemselev skulle erhålla en särställning i fråga om kyrkobokföring.

En annan synpunkt kan läggas på frågan om kyrkobokföring av sinnessjuka, som från sinnessjukhus utackorderats i familjevård. Dessa böra stå kvarskrivna i den församling, där de voro kyrkobokförda under anstaltsvistelsen. Det synes vara lämpligast, att de äro kyrkobokförda tillsammans med sina närmaste anhöriga, så länge de icke kunna anses ha sitt egentliga hem annorstädes. Även psykiskt sjuka, som utan att ha vårdats på sinnessjukhus utackorderats i familjevård, böra i kyrkobokföringshänseende jämställas med sinnessjuka. Utöver det ovan anförda skälet talar för en sådan bestämmelse den omständigheten, att redan kyrkobokföring på utackorderingsorten visat sig medföra far-

hågor från kommunens sida för ett framtida hemortsrättsförvärv och därför kan befaras lägga hinder i vägen för vårdformens utveckling.

I likhet med folkbokföringskommittén anser socialstyrelsen, att *mantalsskrivningen* bör bibehållas såsom särskild förrättning. Styrelsen tillstyrker de föreslagna bestämmelserna härom men vill liksom svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet erinra, att, därest bosättningsförhållandena den 1 november före mantalsåret skola vara avgörande för mantalsskrivningen, detta med hänsyn till gällande hemortsrättsbestämmelser ur socialvårdens synpunkt måste betecknas som en försämring. Tidsskillnaden mellan dagen för hemortsrättsförvärvet och dagen för de förhållanden, på vilka detta förvärv grundas, kommer nämligen därigenom att ökas från tolv till fjorton månader. Enär förslag om nya hemortsrättsbestämmelser äro att emotse och då ändringen anses nödvändig för en blivande uppbördsreform, vill styrelsen dock icke motsätta sig förslaget i denna del.

Enskild persons anmälningsskyldighet. I motsats till uppbördskommitténs förslag om skriftlig anmälningsskyldighet, som skulle verkställas genom ifyllande samt överlämnande eller insändande av därför avsedd blankett, har i det framlagda förslaget den nuvarande principen om personlig inställelse bibehållits. Enär en effektiv folkbokföring bygger på allmänhetens medverkan genom snabba anmälningar, bör denna medverkan givetvis göras så litet betungande som möjligt. Därför synes rent principiellt — i varje fall i fråga om flyttningsanmälan — valfrihet böra finnas för den anmälningsskyldige mellan muntlig anmälan vid personlig inställelse och skriftlig anmälan per post. Styrelsen får sålunda hemställa om sådan ändring av 59 § i folkbokföringsförordningen, att nu angivna synpunkter bliva beaktade.

Vidare vill styrelsen framhålla, att den i 88 § sista stycket i folkbokföringsförordningen använda terminologien tjänare—husbonde är föråldrad och bör utbytas mot en mera tidsenlig, till exempel arbetstagare—arbetsgivare. Ävenledes bör den i 59 § vid 15 år dragna gränsen för behörighet att göra bostadsanmälan framflyttas till 16 år, enär 16-årsgränsen är genomförd i socialvården.

I fråga om fosterbarn föreslår styrelsen skyldighet för den som mottager fosterbarn, som skall i församlingen kyrkobokföras, att fullgöra anmälningsskyldigheten.

Vid ärendets föredragning avgavs särskilt yttrande av byråchefen Bergström, vilken anförde:

»I fråga om prästernas och domkapitlens ställning i folkbokföringssystemet delar jag ej majoritetens uppfattning utan ansluter mig till folkbokföringskommitténs förslag härutinnan.

Styrelsemajoritetens kritik av den nuvarande länsindelningen skjuter enligt min mening så över målet, att den framstår såsom osaklig.»

Vidgad förhandlingsrätt för tjänstemän med ämbetsmannaansvar?

Socialstyrelsen har den 7 februari 1945 avgivit underdånigt utlåtande över en framställning av Tjänstemännens centralorganisation om revision av lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän. I detta utlåtande hemställer styrelsen bland annat, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående beredande av vidgad förhandlingsrätt åt sådana arbetstagare i statens och kommunernas tjänst, som äro underkastade ämbetsmannaansvar. I motiveringen lämnar styrelsen en utförlig redogörelse för olika förvaltningsrättsliga teorier rörande de statliga och kommunala tjänstemännens rättsliga ställning samt för den utformning förhandlingsrätten för olika kategorier av arbetstagare erhållit genom det senaste årtiondets lagstiftningsarbete. Styrelsen anför därefter bland annat följande.

Det föreligger en djupgående principiell olikhet mellan å ena sidan den förhandlingsrätt, varom stadgas i 1936 års lag om förenings- och förhandlingsrätt, och å andra sidan den förhandlingsrätt, som enligt 1937 års kungörelse angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän och 1940 års lag om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän tillkommer statliga respektive kommunala tjänstemän med ämbetsmannaansvar. Enligt 1936 års lag betraktas arbetstagarnas organisation såsom en med arbetsgivaren jämställd part, och förhandlingarna kunna, om parterna så önska, resultera i ett kollektivavtal. I tvister rörande tolkningen av träffade kollektivavtal är arbetsdomstolen behörig domstol, och i intressetvister få stridsåtgärder vidtagas. Den i 1937 och 1940 års författningar reglerade förhandlingsrätten innebär däremot icke någon medbestämmanderätt för tjänstemännen utan utgör väsentligen endast en petitionsrätt, d. v. s. en rätt att skriftligen eller muntligen framlägga sina önskemål för vederbörande myndighet, som ensam äger besluta. Om ett kollektivavtal upprättas mellan en myndighet och en förening av tjänstemän med ämbetsmannaansvar, är avtalet ogiltigt enligt ett av regeringsrätten meddelat prejudikat. Tolkningstvister kunna icke hänskjutas till arbetsdomstolen, och stridsåtgärder från tjänstemännens sida torde betraktas såsom ämbetsbrott och bedömas enligt 25 kap. strafflagen.

Den begränsade förhandlingsrätt, som sålunda tillkommer tjänstemän med ämbetsmannaansvar, torde i stort sett överensstämma med den rätt, som före arbetarrörelsens genombrott tillkom arbetstagare överhuvud taget. Redan vid början av 1900-talet hade emellertid arbetarna i realiteten tillkämpat sig full förhandlingsrätt, och denna har sedermera vunnit rättsligt erkännande genom lagstiftningen om medling i arbetstvister, om kollektivavtal samt om förenings- och förhandlingsrätt. Att märka är, att den sålunda fastslagna förhandlingsrätten tillkommer icke blott arbetare i enskild tjänst utan även och i lika mån statens och kommunernas arbetare.

Vid tillkomsten av 1936 års lag om förenings- och förhandlingsrätt hävdades av åtskilliga arbetsgivarorganisationer, att anledning saknades att medgiva verklig förhandlingsrätt åt organisationer av tjänstemän eller andra s. k. anställda. För dessa organisationers del vore, menade man, en rätt till diskussion den enda form av förhandlingsrätt, som lämpligen borde ifrågakomma. Denna uppfattning underkändes emellertid av statsmakterna, och genom 1936 års lagstiftning tillerkändes

full förhandlingsrätt även åt organisationer av tjänstemän och andra »anställda» i såväl enskild som allmän tjänst med undantag allenast av statliga och kommunala tjänstemän med ämbetsmannaansvar.

Inför den utveckling, som sålunda ägt rum på förhandlingsrättens område, synes man ha anledning att fråga sig, huruvida den alltjämt upprätthållna begränsningen i förhandlingsrätten för sistnämnda grupper av tjänstemän är grundad på verkligt bärande motiv eller om den måhända endast kvarstår såsom ett relikt av en äldre tids åskådning på förevarande område.

Såsom skäl för den i 1937 och 1940 års författningar genomförda begränsningen av tjänstemännens förhandlingsrätt har åberopats, att tjänstemännen på grund av det allmännas »höghetsrätt» icke kunde betraktas såsom en med vederbörande myndighet likaberättigad part. Det har vidare framhållits, att de statliga och kommunala myndigheterna på grund av sin skyldighet att vid besluts fattande taga hänsyn endast till statens eller kommunens bästa skulle vara förhindrade att genom kollektivavtal binda sin handlingsfrihet.

De sålunda förda resonemangen synas icke övertygande. Beträffande den förra teorien må framhållas, att om de statliga och kommunala myndigheterna antagas äga en speciell höghetsrätt gentemot sina anställda, denna höghetsrätt rimligtvis borde komma till uttryck icke endast i förhållande till tjänstemän med ämbetsmannaansvar utan även — och kanske framför allt — gentemot arbetare och gentemot tjänstemän utan ämbetsmannaansvar. Likaledes borde, om slutandet av ett kollektivavtal med en organisation av tjänstemän med ämbetsmannaansvar skulle innebära ett otillåtet åsidosättande av myndighetens handlingsfrihet, detsamma gälla även beträffande kollektivavtal med organisationer av arbetare eller av tjänstemän utan ämbetsmannaansvar liksom också beträffande långfristiga enskilda arbetsavtal med arbetstagare av vilken kategori det vara må. Ingen torde heller vilja göra gällande, att ett motsvarande förfaringssätt på den enskilda företagsamhetens område skulle innebära ett åsidosättande av arbetsgivarens intresse.

I den praktiska tillämpningen har den i 1937 och 1940 års författningar genomförda begränsningen av tjänstemännens förhandlingsrätt medfört avsevärda olägenheter. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har Tjänstemännens centralorganisation framställt krav på lagändringar, som i själva verket syfta till en förhandlingsrätt av betydligt mera vidsträckt innebörd. I detta sammanhang må även framhållas, att landstingen under år 1944 genom ett nyupprättat förhandlingsorgan, kallat Landstingens centrala lönenämnd, träffat överenskommelser med vederbörande tjänstemannaorganisationer angående avlöningsvillkoren för bland annat underläkare, tjänstetandläkare vid folktandvården och sjuksköterskor. En närmare granskning av dessa överenskommelser synes giva vid handen, att desamma, i den mån de godkännas av de särskilda landstingen, erhålla karaktären av verkliga kollektivavtal mellan dessa och respektive organisationer. Då de tjänstemän, varom här är fråga, otvivelaktigt äro underkastade ämbetsmannaansvar, äro ifrågavarande avtal emellertid ogiltiga enligt nuvarande rättspraxis.

På grund av nu anförda omständigheter finner socialstyrelsen påkallat, att frågan om beredande av vidgad förhandlingsrätt åt statliga och kommunala tjänstemän med ämbetsmannaansvar snarast möjligt göres till föremål för utredning. Därvid bör i första hand övervägas, huruvida skäl föreligger att alltjämt förvägra dessa tjänstemän den förhandlingsrätt, som genom 1936 års lag tillerkänts alla övriga grupper av arbetstagare, d. v. s. rätten att såsom likaberättigad part förhandla och sluta avtal. Alltefter resultatet av en sådan utredning bör undersökas, huruvida anledning finnes att — eventuellt i förändrad form — bibehålla 1937 och 1940 års författningar på området eller huruvida dessa författningar böra upphävas och 1936 års lag göras tillämplig även å de nu undantagna grupperna av tjänstemän. Anmärkas må, att ett undanröjande av de nuvarande hindren mot slutande av kollektivavtal för tjänstemän med ämbetsmannaansvar självfallet icke skulle innebära,

att kollektivavtal med nödvändighet skulle komma att upprättas för alla sådana tjänstemän eller ens för flertalet av dem.

Den djupast liggande grunden till den gällande begränsningen i tjänstemännens förhandlingsrätt har måhända varit en önskan att undvika arbetsstrider inom dessa tjänstemäns verksamhetsområde. Beträffande detta spörsmål må framhållas, att rätten att vidtaga stridsåtgärder icke torde utgöra någon ofrånkomlig konsekvens av rätten att såsom likaberättigad part förhandla och sluta kollektivavtal. De i strafflagens 25 kapitel stadgade straffen för tjänsteförsummelse skulle sålunda icke behöva påverkas av att tjänstemännen tillerkännas full förhandlingsrätt. I den mån på den statliga eller kommunala förvaltningens område föreligger behov av ett förbud mot stridsåtgärder eller av särskilda inskränkningar i rätten att vidtaga sådana åtgärder, torde möjlighet icke heller saknas att genom lagstiftning eller genom bestämmelser i kollektiva eller enskilda arbetsavtal tillgodose ett dylikt behov. För den händelse restriktiva bestämmelser i detta hänseende skulle befinnas erforderliga, synes det emellertid även böra undersökas, i vad mån särskilda föreskrifter påkallas för att garantera, att de därav drabbade tjänstemannagrupperna likväl erhålla skäligt medinflytande vid fastställandet av anställnings-, arbets- och avlöningsvillkoren.

I samma utlåtande hemställer styrelsen därjämte, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för upphävande av gällande begränsningar i förhandlingsrätten för lärare vid folk- och småskolor samt fortsättningsskolor. Slutligen hemställes om åtgärder för genomförande av sådan lagändring, att förening, som äger förhandlingsrätt enligt lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän, tillerkännes rätt att anföra besvär över beslut, som fattats av kommunalmyndighet utan iakttagande av de i nämnda lag angivna bestämmelserna.

Frågan om beredande av besvärsrätt åt organisationer av kommunala tjänstemän behandlas även i ett samtidigt avgivet yttrande till statsrådet och chefen för socialdepartementet i anledning av en framställning av Sveriges allmänna organist- och kantorsförening. Beträffande av nämnda förening väckt fråga om införande i lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän av bestämmelser om vite för kommun, som icke fullgör sina förpliktelser enligt lagen, anför styrelsen bland annat följande.

De kyrkliga myndigheterna ha i ett icke obetydligt antal fall underlåtit att besvara gjorda framställningar om förhandling eller direkt avvisat sådana framställningar eller ock åsidosatt i lagen föreskriven delgivningsplikt. Enligt styrelsens uppfattning torde emellertid detta åsidosättande av lagens bestämmelser vara av övergående natur. I det stora flertalet fall torde anledningen till kommunernas lagstridiga handlingssätt ha varit att finna i en visserligen icke försvarlig men likväl förklarlig obekantskap med den nya lagens innebörd. I de fall, som av föreningen anmälts för socialstyrelsen, har det också visat sig, att en enkel telefonpåringning från styrelsens förlikningsmannaexpedition i allmänhet varit tillräcklig för att åstadkomma rättelse. Det torde kunna antagas, att föreningen jämväl i fortsättningen skall kunna på angivna väg realisera sin förhandlingsrätt. I svårare fall av tredska från kommunalmyndighets sida eller då tvekan om kommunens förhandlingsskyldighet föreligger, torde — såsom i ett under år 1944 inträffat fall skett — justitiekanslerns bistånd kunna påkallas. Erinras må, att justitiekanslern torde äga möjlighet att såsom ett yttersta medel mot tredskande kommunalmyndighet föranstalta om att de för det lagstridiga förfarandet ansvariga personerna jämlikt 25 kap. strafflagen ställas under åtal för tjänstefel. Med hänsyn till vad sålunda anförts synes det styrelsen icke vara påkallat att i lagen införa mot de kommunala myndigheterna riktade vitesbestämmelser.

Ett tredje remissyttrande, avgivet till statsrådet och chefen för socialdepartementet i anledning av en framställning av Landsorganisationen i Sverige, avser spörsmålet, huruvida förhandlingsrätt föreligger beträffande fråga, som uteslutande berör enskild tjänsteman. I detta yttrande anföres i huvudsak följande.

Enligt 6 § lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän må förhandling äga rum beträffande tjänstemännens allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor *ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor*. En fråga om tillämpningen av allmänna villkor föreligger tydligen, så snart dylika villkor förmenas ha blivit åsidosatta i ett enskilt fall, och förhandling måste följaktligen kunna ske även beträffande en viss tjänstemans förhållanden. Erinras må, att på den allmänna arbetsmarknaden tvekan icke råder om att dylika ärenden kunna bliva föremål för förhandling och i sista hand dragas under arbetsdomstolens prövning. Att förhandlingsrätt rörande dylika frågor föreligger innebär givetvis icke, att förhandling regelmässigt skall äga rum vid varje tjänstetillsättning, utan förhandlingar i sådana frågor torde komma att tillhöra undantagen.

Paragrafen är redan i sin nuvarande avfattning fullt klar, och förarbetena synas icke lämna rum för någon tvekan rörande dess tolkning. Att missförstånd likväl kunnat uppkomma torde finna sin förklaring i att lagstiftningen på förevarande område är jämförelsevis ny och att vederbörande myndigheter ännu icke hunnit förvärva nödig erfarenhet angående dess tillämpning.

Med hänsyn till vad sålunda anförts kan socialstyrelsen för sin del icke finna påkallat, att någon ändring nu vidtages i 6 § lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän eller i den därmed likalydande 4 § i kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän.

Inkomst- och konsumtionsläget.

I anslutning till vissa undersökningar inom kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering rörande det finanspolitiska läget har inom konjunkturinstitutet utarbetats en översikt av inkomst- och konsumtionsutvecklingen sedan 1942, med syfte bland annat att om möjligt ge hållpunkter för en bedömning av utvecklingen i dessa hänseenden under den närmaste framtiden. Denna översikt har publicerats i institutets serie för specialutredningar under rubriken »Översikt av inkomst- och konsumtionsläget».[1] Den kan betraktas som en fortsättning av närmast föregående rapport i samma serie, »Inkomstutveckling och köpkraftsöverskott under krigsåren».[2]

I fråga om inkomstutvecklingen framhålles, att löneinkomsterna fram till år 1941 stego väsentligt långsammare än detaljpriserna eller med ungefär 17 mot omkring 33 %. Mellan 1941 och 1942 ökade inkomsterna däremot nära dubbelt så snabbt som levnadskostnaderna, och mellan 1942 och 1944 steg den totala lönesumman med 12 %, medan levnadskostnaderna voro så gott som oförändrade.

---

[1] Meddelanden från konjunkturinstitutet. Ser. B: 3.
[2] Se Soc. Medd. årg. 1943, sid. 505.

Såsom framgår av nedanstående tablå, av vars siffror en del äro att betrakta som approximativa, har inkomstserien i själva verket efter 1941 inhämtat prisernas försprång, så att stegringen i de totala inkomsterna mellan 1939 och 1944 snarast blir något större än den samtidiga uppgången i levnadskostnadsindex. Härav följer dock icke att realinkomsterna skulle vara tillbaka vid 1939 års nivå. Antalet inkomsttagare har under denna tid ökat. Vidare är inkomstutvecklingen inom olika områden ytterst ojämn.

	Indextal med år 1939 = 100			
	1941	1942	1943	1944
Total lönesumma	117	136	147	151
Riksbankens konsumtionsprisindex	133	145	150	149
Konsumtionsutgifter	114	121	132	140
Do inkl. direkta skatter	116	125	136	145
Konsumtionsvolym	88	86	90	95

Det bör även observeras, att den reala inkomstutvecklingen icke mäter den faktiska förändringen i levnadsstandarden. Uppkomsten av ett köpkraftsöverskott visar just, att hela den nominella inkomstökningen icke kunnat utnyttjas för konsumtion. Den reala standardutvecklingen belyses i stället av de i rapporten framlagda undersökningarna av konsumtionens storlek. Den totala konsumtionsvolymen nådde sitt minimum 1942 omkring 15 % under 1939 års nivå. Förbättringen i försörjningsläget från 1942 medförde en återhämtning till en nivå omkring 5 % under 1939 års konsumtionsvolym. Tages hänsyn till befolkningsökningen sedan 1939, kommer man till resultatet, att 1944 års genomsnittliga totala konsumtionsstandard låg omkring 10 % under fredsnivån. En uppfattning om köpkraftsöverskottets förändringar erhåller man genom att jämföra serierna för den totala lönesumman och för summan av konsumtionsutgifterna och de direkta skatterna. Under 1940 och 1941 var köpkraftsöverskottet obetydligt, en stark stegring ägde rum till 1942, en stabilisering till 1943 och en viss nedgång till 1944. Konsumtionen av umbärliga varor med relativt stor varaktighet, vilken plägar vara särskilt konjunkturkänslig, har efter en nedgång till 1940 starkt ökat och kan betraktas som symtom på ett växande köpkraftsöverskott.

Den under 1943 och 1944 rådande nivån för den totala konsumtionen synes ha upprätthållits utan väsentlig minskning i lagerhållningen. Däremot blir frågan om den framtida konsumtionsstandarden i det väsentliga en fråga om dispositionen av nuvarande lager av råvaror och färdiga konsumtionsvaror. Den förhållandevis höga konsumtionsnivån under 1943 och 1944 var i rätt betydande grad beroende av import. En total avspärrning från all import skulle vid oförändrad konsumtionsvolym medföra en reduktion av lagren av konsumtionsvaror och råvaror till ett värde, som kan antagas vara av storleksordningen 1 000—1 200 milj. kr. Det är sannolikt, att den faktiska konsumtionen kan komma att successivt minskas under 1945, även om importminskningen på alla punkter, där detta är möjligt, motsvaras av lagerförtäring. I den mån möjligheterna att komplettera lagren genom import visa sig små, har man att vänta en successiv skärpning i ransoneringspolitiken.

En prognos för statsutgifternas utveckling under 1945 och alternativa antaganden om handelsbalansens läge ge till resultat, att en betydande ökning i köpkraftsöverskottet kan väntas. En betydande roll spelar härvid den omkastning i handelsbalansen från ett importöverskott på 650 till 800 milj. kr under de senaste åren till ett exportöverskott av samma storleksordning, varmed institutet räknar som en icke orimlig hypotes. Med hänsyn till en betydande utförsäljning av lager kan detta ökade köpkraftsöverskott i högre grad än tidigare under kriget väntas taga formen av förbättrad likviditet inom näringslivet.

Den sannolikt betydande ökningen i köpkraftsöverskottet ökar det totala utrymmet för en prisstegring och därmed också risken för en sådan. I vad mån denna risk blir aktuell, blir beroende på de direkt prisbestämmande faktorernas utveckling. Vissa tendenser till pris- och kostnadsstegringar anges, som kunna förväntas göra sig gällande under innevarande år. Den skärpta knappheten inom olika områden av näringslivet kan sålunda väntas medföra ökade kostnader särskilt på bränsleområdet. Lönehöjningar kunna komma att äga rum inom stora områden av näringslivet. Minskad omsättning kommer att betyda mindre möjligheter att bära uppkommande kostnadsökningar inom gällande vinstmarginaler. Institutet erinrar om att den allmänna stegringen i omsättningen under perioden 1942—1944 sannolikt utgjorde en viktig förutsättning för den prisstabilitet, som ernåddes under denna tid trots en ganska avsevärd stegring i lönesatserna. Denna förutsättning föreligger, såvitt man nu kan döma, icke för den närmaste framtiden. Den skärpta knappheten kan medföra, att konkurrensmomentet åter försvagas och försörjningssynpunkten ånyo blir dominerande vid prissättningen. En prisstegring på exportvaror kan komma att verka förstärkande på prisstegringstendensen. Å andra sidan framhålles möjligheten, att prisstegringstendenserna icke skulle hinna göra sig gällande i någon mer betydande grad, innan förbättrade importmöjligheter upphäva angivna kostnadshöjande moment.

Priser och kostnader under krigsåren.

Inom konjunkturinstitutet har utförts en undersökning, som behandlar pris- och kostnadsutvecklingen under krigsåren, och som avser att ge vissa hållpunkter för en bedömning av framtidsutsikterna i dessa avseenden.[1] Inledningsvis konstateras, att den tillgängliga prisstatistiken icke ger stöd åt antagandet, att det före krigsutbrottet skulle ha förelegat några avsevärda och påtagligt onormala spänningar i det svenska prissystemet.

Prisutvecklingen sedan krigsutbrottet kan uppdelas i tre tämligen skarpt avgränsade perioder. Under den första, som varade fram till handelsavspärrningen i april 1940, var prisstegringen snabb och allmän. Den därpå följande tiden

[1] Meddelanden från konjunkturinstitutet. Ser. B: 4.

fram till det allmänna prisstoppet hösten 1942 utmärktes av en alltmer avsaktande prisuppgång. Den tredje perioden, som omfattar tiden därefter, har karakteriserats av i stort sett oförändrade priser.[1]

Det svenska prissystemet har under krigsåren påverkats av tre kostnadsstegrande faktorer, vilka varit av avgörande betydelse för prissättningen. Dessa prisstegringens drivkrafter på kostnadssidan äro höjda importpriser, dyrbar ersättningsproduktion och ökade löner. Dessutom ha stegrade indirekta skatter och minskad varutillgång i vissa fall påverkat priserna.

Importprisstegringen spelade till en början en dominerande roll för krigsårens prisutveckling. När importvolymen från sommaren 1940 gick ned till hälften, minskades dess betydelse. I stället kom den genom importminskningen framtvingade ersättningsproduktionen att verka alltmer fördyrande. Ur allmänna synpunkter kan löneutvecklingen ej betraktas som utifrån given på samma sätt som de två andra kostnadsstegringsfaktorerna. Det ömsesidiga sambandet mellan priser och löner har varit särskilt påtagligt under krigsåren.

Vänder man sig från utbuds- till efterfrågesidan, framstår den fortgående allmänna inkomststegringen som en grundläggande förutsättning för krigstidens prisuppgång. Den har dock icke varit en aktiv faktor i förloppet i samma utsträckning som kostnadsstegringarna. Detta beror i första hand på de statliga regleringsåtgärderna av olika slag, som genomförts, och vilka i stor utsträckning medfört, att efterfrågan satts ur spel som prisbestämmande faktor. Inkomststegringen karakteriseras därför som en nödvändig, men i och för sig icke tillräcklig betingelse för prisuppgången.

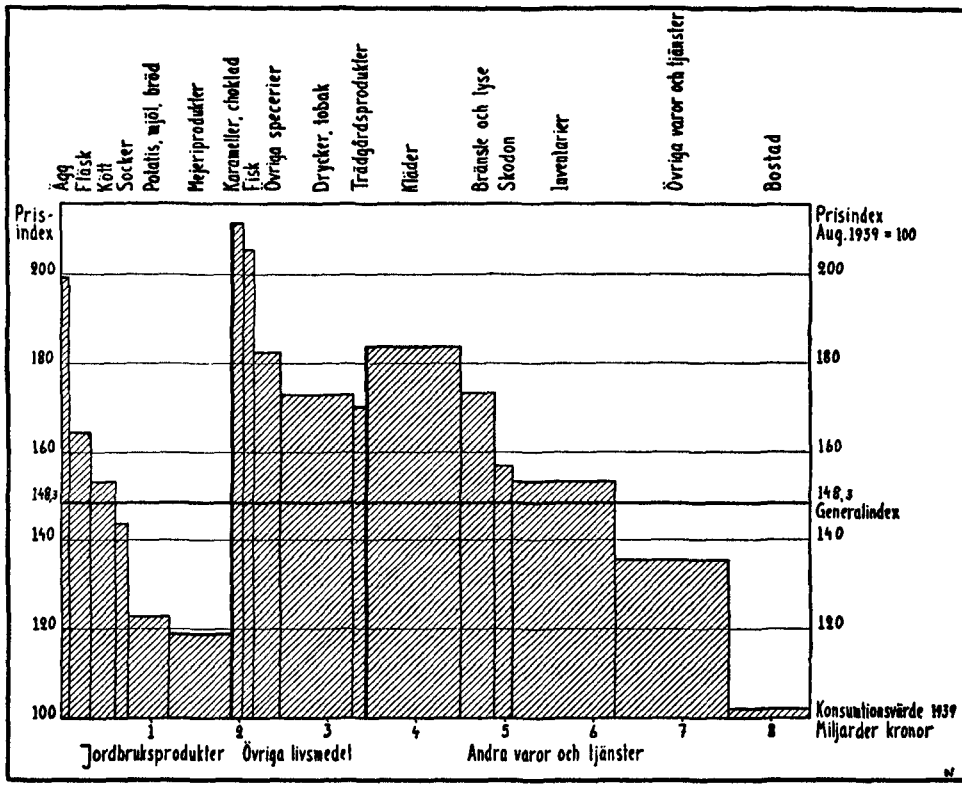
Även om priskontrollen ej kunnat hindra en viss stegring av bruttovinsterna inom näringslivet, har den dock verksamt bidragit till att hindra en upprepning av förra världskrigets inflation. Då steg socialstyrelsens levnadskostnadsindex mellan 1914 och 1919 med i runt tal 160 procent. Nu har stegringen hittills begränsats till något mer än 40 procent. Partiprisuppgången under förra världskriget har uppskattats till cirka 250 procent mot omkring 75 procent hittills under detta krig.

Undersökningens tyngdpunkt är förlagd till det avsnitt, som söker karakterisera det rådande pris- och kostnadsläget och ange i vilken utsträckning olika kostnadsfaktorer motiverat den prisstegring, som ägt rum sedan krigsutbrottet. För att belysa dessa frågor har en genomgång gjorts av vissa delar av det kalkylmaterial, som legat till grund för krigsårens statliga prisreglering. Det är givet, att det begagnade kalkylmaterialet har flera svagheter. När det endast gäller att i stora drag bestämma de viktigaste kostnadsposternas förändringar, torde kalkylerna dock erbjuda ett användbart material.

Som en inledning till detta kapitel lämnas en allmän översikt av prisrelationernas förskjutningar sedan krigsutbrottet. Av diagram, som belysa framställningen, framgår, att bostadsposten stigit minst, medan ägg, sötsaker och fisk stigit mest eller ungefär fördubblats i pris. Att prisuppgången i detaljhandeln på de viktigaste jordbruksprodukterna — trots den kraftiga producentprishöj-

[1] Prisutvecklingen sedan krigsutbrottet har behandlats i en tidigare artikel i denna tidskrift (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 661).

Prisstegringen för olika varugrupper i riksbankens konsumtionsprisindex augusti 1939—december 1943.[1]

ningen — blivit så pass begränsad beror på statliga subventioner och rabatter. Av intresse i detta sammanhang är en jämförelse mellan förändringarna i priser och konsumerade kvantiteter. Av siffermaterialet framgår, att någon tendens i riktning mot normalelastiska efterfrågereaktioner knappast kan spåras.

Ur totalkalkylen för jordbruksprodukternas prissättning framgår, att prisstegringen i detta avseende sedan krigsutbrottet beror till en tredjedel på försämrade produktionsförhållanden och till två tredjedelar på inträdda kostnadsstegringar. Från 1939 till sommaren 1944 uppgick ifrågavarande prisstegring i genomsnitt till 65 procent och härav voro 23 procent kompensation för den kvantitativa nedgången i produktionsresultatet, medan de återstående 42 procenten förklarades av den inträdda kostnadsökningen. Denna i sin tur var resultatet av en genomsnittlig nedgång i kvantiteten produktionsfaktorer med 2 à 3 procent och en prisstegring på i medeltal 44 à 46 procent.

Undersökningen innehåller vidare utförliga analyser av prisstegringen på livsmedel, kläder, skodon och bränsle. Dessa utnyttjas vid en sammanfattande uppdelning av den totala levnadskostnadsökningen mellan juni 1939 och juni 1944

[1] Diagrammet, som ingår i den här refererade undersökningen, har hämtats ur årsboken Sveriges riksbank 1943.

på olika element. Enligt denna mycket schematiska uppdelning utgjorde den totala utgiftsökningen i budgeten för socialstyrelsens levnadskostnadsindex under denna tid 1 358 kronor. Härtill bidrogo ökade direkta och indirekta skatter med 323 kronor, ökade distributionsmarginaler med 202 kronor och höjda import- och producentpris med 990 kronor. De statliga livsmedelssubventionerna sänkte å andra sidan utgifterna med 157 kronor.

Diskussionen av prisutvecklingens framtidsutsikter tar i första hand sikte på det läge, som kan väntas uppstå efter det europeiska krigets slut, sedan omställningen till fredshushållning fullbordats. Sannolikheten talar för att det ännu kan dröja flera år, innan detta läge uppnås. Håller man sig till detaljprisnivån, har man på utbudssidan att i främsta rummet ta hänsyn till följande fyra faktorer: den indirekta beskattningen, lönerna, importpriserna och produktiviteten.

Den *indirekta beskattningens* framtida utformning är beroende av politiska avgöranden. Nettobelastningen på konsumtionen kan för närvarande uppskattas till mellan 800 och 900 milj. kr, vilket motsvarar cirka 7 à 8 procent av det totala konsumtionsvärdet.

Den fortsatta *löneutvecklingen* är uppenbarligen av utomordentlig betydelse för prisernas framtida gestaltning. Enbart de mera direkt prispåverkande lönerna ha i annat sammanhang uppskattats utgöra över hälften av det totala konsumtionsvärdet.

Den framtida utvecklingen av *importpriserna* är för närvarande ytterst svår att förutse. Olika alternativ för utvecklingen av fob-pris, frakter och försäkringskostnader diskuteras därför. De ge bland annat vid handen, att man ej bör knyta för stora förhoppningar till den prissänkande effekten av en nedgång i frakt- och försäkringskostnaderna. En tillbakagång av dessa kostnader till förkrigsnivån kan i och för sig ej väntas sänka detaljprisnivån med mer än cirka 5 procent.

Den fjärde och sista prisbestämmande faktorn på utbudssidan är *produktiviteten.* Om importvolymen efter kriget ökar, kan ersättningsproduktionen minskas eller helt avvecklas. Detta medför automatiskt, även utan tekniska förändringar, en förbättring av den samhälleliga produktiviteten. Därutöver finns möjligheten, att tekniska produktivitetsförbättringar ligga latenta och endast vänta på en ökad varutillgång för att realiseras.

Som en sammanfattning av den förda diskussionen uppställas två alternativ rörande den kommande utvecklingen av import och produktivitet.

I det första, mera pessimistiska alternativet, antas importpriserna gå ned med 20 procent eller ungefär så mycket, som motsvarar ett återförande av frakter och försäkringar till förkrigsnivån. Importvolymen antas kvarligga på en låg nivå och en huvudsakligen tekniskt betingad produktivitetsökning på 10 procent antas äga rum inom konsumtionsvaruproduktionen. De härav föranledda kostnadssänkningarna ha beräknats möjliggöra en sänkning av riksbankens konsumtionsprisindex från nuvarande 148 till omkring 135.

I det andra och mera optimistiska alternativet ha importpriserna antagits sjunka med 40 procent, vilket innebär att även fob-priserna gå tillbaka, dock

ej ända till förkrigsläget. Importvolymen förutsättes återställd till normal omfattning och produktivitetsförbättringen under omställningsperioden antas bli betydande, 25 procent. Detta utvecklingsalternativ skulle möjliggöra en sänkning av konsumtionsprisindex från 148 till cirka 120. Dessa uppskattningar äro gjorda under förutsättning av oförändrade konsumtionsskatter och lönesatser.

I den mån varutillgången ökar och de statliga marknadsregleringarna inskränkas efter kriget, få köparnas reaktioner åter stor betydelse för prisgestaltningen. Kommer tiden närmast efter omställningens fullbordan att utmärkas av högkonjunktur, har man att räkna med fortsatta påfrestningar på prisnivån från efterfrågesidan. Inflationsriskerna kunna i första hand väntas knutna till exporten och lönerna; ett från krigsåren kvarstående köpkraftsöverskott kan även vålla svårigheter. Uppträda däremot depressiva tendenser i större omfattning, äro inkomstbortfall och tryck nedåt på priserna att förutse. I båda fallen modifieras den på kostnadsmässiga grunder beräknade prisnivån i större eller mindre utsträckning.

Kortare meddelanden.

Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 januari 1945. Enligt en inom socialstyrelsen verkställd beräkning ha byggnadskostnaderna för ett hyreshus i Stockholm från årsskiftet 1938/39 till den 1 januari 1945 stigit med 39·5 %. Om byggnadskostnaden 1 januari 1939 sättes = 100, uppgick sålunda byggnadskostnadsindex för Stockholm den 1 januari 1945 till 140, liksom den 1 oktober 1944. I nedanstående tablå återgivas indextalen även för tidigare beräkningstillfällen.

1940 1/10 117	1942 1/4 133	1943 1/7 139	1944 1/10 140
1941 1/4 121	1/7 134	1/10 139	1945 1/1 140
1/7 125	1/10 137	1944 1/1 139	
1/10 127	1943 1/1 139	1/4 140	
1942 1/1 127	1/4 139	1/7 140	

Sedan den 1 oktober 1944 har ingen förändring inträtt i lönekostnaderna. Materielkostnaderna ha stigit med 0·1 %. En del smärre prisstegringar (bl. a. för sand, grus och järnvaror) och prissänkningar (bl. a. för papp) ha i stort sett uppvägt varandra. I förhållande till den 1 januari 1939 hade materialkostnaderna den 1 januari 1945 stigit med 61·1 % och lönekostnaderna för arbeten, utförda på byggnadsplatsen, med 13·3 %.

De fria barnresorna. 1941 års befolkningsutredning har nyligen till Kungl. Maj:t avgivit förslag om fria eller rabatterade ferieresor för barn, vårdare och husmödrar budgetåret 1945/46. Vid utarbetandet av detta förslag har befolkningsutredningen sökt i görligaste mån tillgodose de synpunkter, som framförts av riksdagen i en särskild skrivelse beträffande såväl inkomstgränsens höjning som lämpligheten av att resorna gjordes tillgängliga även för landsbygdens och de mindre städernas och samhällenas barn. Som ett stöd åt husmoderssemestern övervägdes vidare fria resor för vissa barnrika mödrar. Det framlagda förslaget var helt präglat av den tvångssituation, som uppstått genom omöjligheten att av trafiktekniska skäl under sommaren 1945 öka persontrafikvolymen. Förslaget innebär sålunda icke i något avseende ett principiellt ställningstagande för framtiden från utredningens sida beträffande de fria resorna, utan är att betrakta som ett av den exceptionella trafiksituationen framtvunget provisorium.

Rätten till rabattkort har tidigare anknutits till innehavet av rabattkort på livsmedel. Till följd av ändrade penningförhållanden under kriget ha många som ursprungligen hade rätt till fria resor, numera avstängts från denna rätt. Utredningen föreslår, att den nuvarande inkomstgränsen slopas. Den gräns, som kan komma att fastställas, bör icke konstrueras enbart som inkomstgräns, utan hänsyn bör även tagas till vederbörandes förmögenhet. Ehuru utredningen velat föreslå en relativt generöst tillmätt inkomst- och förmögenhetsgräns, har den med hänsyn till den rådande trafiksituationen funnit sig böra förorda som övre gräns ett beskattningsbart belopp på 1 500 kr till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och/eller en förmögenhet på 10 000 kr.

Enligt utredningens uppfattning bör rätten till fria resor i framtiden vidgas för såväl städer som landsbygd. Under rådande förhållanden kan emellertid en sådan utvidgning av rätten till fria resor icke tillstyrkas för sommaren 1945. Utredningen föreslår därför, att begränsningen till städer och samhällen med över 8 000 invånare fortfarande bibehålles.

Socialstyrelsens möjlighet att bevilja dispens för orter med stadsliknande karaktär och större industrisamhällen med mindre invånarantal än 8 000 föreslås emellertid utvidgad

till att omfatta även landskommuner — särskilt norrlandskommuner — som äro i särskilt behov därav. Därutöver föreslår utredningen, att vissa barn (ev. med vårdare) från andra landskommuner och mindre städer med stöd av läkarintyg skola kunna erhålla fria resor för erforderligt miljöbyte.

Vikten av stöd åt koloniverksamheten understrykes och även för år 1945 föreslås, att kostnadsfria resor beredas alla barn oavsett hemkommunens storlek och struktur och för personalen i samma utsträckning som föregående år. Även för alla feriebarn föreslås fria resor oavsett hemkommunens storlek och struktur. Vidare föreslår befolkningsutredningen, att möjlighet beredes vissa vårdare att medfölja sina barn på resan mot ett nedsatt biljettpris. Dessutom föreslås, att under budgetåret 1945/46 försöksverksamhet bedrives rörande möjligheten till framtida rabattering av biljettpriset för vissa husmödrars semesterresor.

Utredningen föreslår vissa bestämmelser angående vistelsens längd samt förbud mot resor under vissa tider och dagar. Vidare föreslås, att de 1944 gällande bestämmelserna om maximiavstånd för de fria resorna bibehållas samt att de utsträckas att gälla även för försöksverksamheten i fråga om rabatterade husmodersresor.

Befolkningsutredningen beräknar kostnaderna enligt de framlagda förslagen till 1 450 000 kr, varav 1 050 000 kr för fria resor till enskilda hem och 200 000 kr för fria resor till sommarkolonier. Dessutom föreslås ett anslag på 200 000 kr för bidrag till driftkostnader vid sommarkolonier.

Bostäder för barnrika familjer på landsbygden. På uppdrag av Kungl. Maj:t har statens byggnadslånebyrå utarbetat och till rikets landskommuner utsänt en kortfattad upplysningsskrift angående lån- och bidragsgivningen enligt kungl. kungörelsen den 27 maj 1938 om lån och bidrag av statsmedel för beredande av bostäder i egnahem åt mindre bemedlade, barnrika familjer. Innehållet har begränsats till att avse allenast lån- och bidragsbestämmelser, som gälla i fråga om den egentliga landsbygden. Inledningsvis konstateras, att, ehuru otvivelaktigt många familjer på landet fått sin bostadsfråga löst genom barnrikelån och familjebidrag, intresset för den statliga stödgivningen likväl varit mindre än väntat för landsbygdens del. Byggnadslånebyrån, som alltsedan verksamhetens början haft hand om lån- och bidragsgivningen, hade t. o. m. utgången av år 1944 beviljat lån till c:a 6 200 egnahemsägare på landsbygden. Motsvarande siffra för städer och köpingar var 3 250 men samtidigt hade lån och/eller bidrag beviljats för c:a 8 500 hyresbostäder åt barnrika familjer i städerna. En annan intressant iakttagelse i fråga om barnrikeegnahemmen är deras mycket ojämna spridning inom landet. På de sex nordligaste länen kommer nämligen närmare hälften av alla egnahemsägare på landsbygden, trots att motsvarande folkmängd ej uppgår till fullt 30 % av rikets totala landsbygdsfolkmängd. I syfte att sprida ökad kännedom om de statliga stödåtgärderna har bl. a. uppdragits åt egnahemsnämnderna att biträda landskommunerna vid förmedling av barnrikelån för egnahem.

De båda stödformer, som anlitas, äro bostadsanskaffningslån och familjebidrag. Det senare utgår i form av avdrag på förfallande räntor och amorteringar å bostadsanskaffningslånet. Lån kan utgå endast för nybyggnad eller förbättring av egnahem, beläget å mark, som äges eller innehaves med tomträtt. Vid nybyggnadsföretag utgår bostadsanskaffningslån med 81 % av den godkända anskaffningskostnaden (tomtkostnaden inräknad) och vid förbättringsarbete med 90 % av byggnadskostnaden. Vidare kan en lånesökande, då det är fråga om nybyggnad, få ett tilläggslån motsvarande 10 % av anskaffningskostnaden. Tilläggslån kan däremot ej beviljas för förbättringsarbete. Kommunens ekonomiska åtaganden äro att i vissa fall tillhandahålla toppkapital, d. v. s. den del av kostnaderna, som ej täckes av statens bidrag eller låntagarens egna medel, samt att i vissa fall svara för förlusten å bostadsanskaffningslånet och tilläggslånet. I fråga om begreppen »barnrik» och »mindre bemedlad» gäller den huvudregeln, att såsom barnrik anses familj, vilken består av en eller flera vuxna personer och minst tre barn under 16 år samt att frågan om en familj är att anse som mindre bemedlad får avgöras efter ortens förhållanden, varvid hänsyn främst skall tagas till familjens sammansättning och sammanlagda inkomst.

Stabilisering av arbetslönerna och arbetsförhållandena i England efter kriget. *Statliga lönenämnder.* I en proposition, som framlagts i engelska parlamentet angående inrättandet av statliga lönenämnder, föreslås radikala förändringar av metoderna för fastställandet av arbetslönerna inom industrin efter kriget. Propositionen har ingående granskats av brittiska fackföreningsrörelsens generalråd, som haft överläggningar därom såväl med arbetsministern som med representanter för brittiska arbetsgivareföreningen, och man kan här spåra en förändring av fackföreningsrörelsens inställning gentemot den statliga regleringen av arbetslönerna. En av huvudbestämmelserna i propositionen går ut på att föreskrifterna i förordningen av år 1940 om krigstidskontrollen över anställningsförhållandena och upprättandet av en riksskiljedomstol skola förbli i kraft fem år efter krigets slut. Genom förordningen gjordes den lönestandard och de anställningsvillkor, som fastställts i kollektivavtalen, obligatoriska och komma sålunda att kvarstå som rättesnöre för industrin i fem år efter kriget. Genom det nya lagförslaget, som åsyftar stabilisering av lönerna under efterkrigsåren, upprättas en permanent apparat för den lagenliga regleringen av arbetslönerna. Detta sker genom bemyndigande för arbetsministern att tillsätta en särskild lönenämnd inom varje industri eller yrke, där en grund behöver läggas till en bättre lönestandard för arbetarna. Dessutom äger ministern rätt tillsätta undersökningskommissioner med uppgift att undersöka behovet av lönenämnder. Lönenämnderna skola bestå av tre opartiska ledamöter representerande det allmänna intresset och representanter i lika antal för arbetsgivare och arbetare i vederbörande industri eller yrke.

Kontrollen över arbetskraften. I en nyligen av regeringen publicerad vit bok[1] behandlas i ett avsnitt kontrollen över arbetskraften under mellanperioden. Regeringen förklarar sitt mål vara att så långt som möjligt företaga den nödvändiga omfördelningen på frivillig grund och i görligaste mån begränsa området för arbetsplikten. Det erkännes, att omändringar komma att föranleda kinkiga problem, och en avsevärd kontroll över arbetskraften måste därför bibehållas. En viss lindring av den existerande kontrollen väntas dock kunna företagas omedelbart efter de europeiska fientligheternas slut med fortsatta lättnader under mellanperioden. Regeringen ämnar behålla den befogenhet, som den erhållit genom en särskild förordning, enligt vilken varje person kan sändas vart som helst, till vilket som helst arbete och erhålla lön, som gäller för detta slags arbete. Denna befogenhet kommer emellertid att hållas i bakgrunden och endast utövas om så visar sig nödvändigt. Förordningarna om nödvändigt arbete, som förbjuda arbetarna att lämna sina anställningar och arbetsgivarna att avskeda arbetare utan tillstånd, anses ha stor betydelse under mellanperioden. Lättnader komma dock att införas beträffande vissa kategorier, såsom gifta kvinnor och äldre personer. Vidare kommer förordningen om anställningskontroll att vidmakthållas. Denna förordning går ut på att personer, som sänts till ett speciellt arbete, ej utan särskilt tillstånd få lämna detta eller avskedas från det. Slutligen komma förordningarna om registrering att bibehållas för att möjliggöra en identifiering av de berörda arbetarna.

[1] Omfördelningen av arbetskraften mellan civila anställningar under tiden mellan Tysklands och Japans nedkämpande.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under år 1944.

Preliminär översikt.

Materialets omfattning. Fr. o. m. år 1934 har socialstyrelsen kvartalsvis inhämtat uppgifter om antalet fullbordade och beviljade samt vid kvartalsskiftena under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter (»eldstäder», d. v. s. boningsrum eller kök) i 12 städer med över 30 000 invånare. Denna kvartalsstatistik har sedan år 1937 successivt utsträckts till allt flera orter och omfattar numera 15 städer med över 30 000 invånare (»större städer»), flertalet städer med mellan 10 000 och 30 000 invånare (»medelstora städer») samt ett 80-tal orter med mindre än 10 000 invånare (»mindre orter»).[1]

I det följande lämnas vissa uppgifter rörande bostadsproduktionen under åren 1943 och 1944. Dessa uppgifter avse nybyggnadsarbeten och sådana ändringsarbeten, som givit (resp. äro avsedda att giva) upphov till nya bostadsutrymmen, men ej smärre ändrings-, reparations- och moderniseringsarbeten. Med avseende på sex av de största städerna meddelas även en sammanställning av kvartalsvis inkomna uppgifter om produktionen av lokaler för kommersiella, industriella o. dyl. ändamål.

Fullbordade och beviljade bostadslägenheter. I tab. 1 återges antalet lägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som fullbordats, resp. beviljats i större städer under åren 1943 och 1944, under fjärde kvartalet 1943 samt tredje och fjärde kvartalen 1944. Motsvarande uppgifter för 33 medelstora städer (med 10 000—30 000 invånare) och 70 mindre orter (städer och stadsliknande samhällen med mindre än 10 000 invånare) meddelas i tab. 2 och 3. Sammanfattningstal för var och en av de tre ortsgrupperna återges i tab. 4. Av tab. 5 slutligen framgår, hur antalet fulbordade och beviljade lägenheter och rum i 14 större och 19 medelstora städer varierat sedan år 1939.

De under år 1944 fullbordade — d. v. s. i regel slutavsynade[2] — byggnadsföretagen i 15 städer med över 30 000 invånare innehöllo 19 146 lägenheter och 56 825 rumsenheter. I jämförelse med år 1943 innebär detta en ökning av antalet fullbordade lägenheter med 16 % och av antalet rumsenheter med 21 %. Ökningen berörde samtliga redovisade städer utom Norrköping, Hälsingborg, Linköping, Eskilstuna och Västerås, där antalet fullbordade lägenheter och rums-

[1] I syfte att få städer med över 10 000 inv. redovisade för sig har Kiruna municipalsamhälle med 10 803 invånare hänförts till gruppen »mindre orter». — Av de 80 mindre orter, från vilka uppgifter erhållits för 1:a—3:e kvartalen 1944, ha 10 ej redovisat byggnadsverksamheten under 4:e kvartalet 1944. (Jfr Soc. Medd. årg. 1944, sid. 936.)

[2] Uppgifterna för Stockholm avse till slutavsyning anmälda byggnadsföretag.

Tab. 1. Antal bostadslägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som fullbordats och beviljats under åren 1943 och 1944 i städer med över 30 000 invånare.

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Fullbordade byggnadsföretag.										
Stockholm	6 068	1 890	6 905	1 366	2 186	17 641	5 611	21 033	4 237	6 564
Göteborg	2 081	277	2 827	1 245	583	6 011	784	8 260	3 646	1 808
Malmö	1 337	109	2 088	1 127	192	4 061	348	6 050	3 499	587
Norrköping	931	77	879	402	85	2 590	204	2 394	1 119	219
Hälsingborg	652	9	552	313	63	1 686	26	1 474	769	174
Örebro	388	70	699	368	140	1 031	174	2 068	1 030	473
Borås	301	73	391	80	161	989	262	1 236	251	526
Linköping	992	133	797	229	298	2 584	427	2 088	591	807
Eskilstuna	792	208	382	107	85	2 060	529	1 041	295	259
Västerås	918	324	747	218	284	2 607	811	2 283	636	947
Gävle	337	141	401	120	181	917	406	1 334	437	601
Uppsala	888	219	1 309	586	331	2 592	674	4 025	1 796	1 075
Jönköping	241	11	411	210	45	714	49	1 236	632	161
Karlskrona	363	18	431	136	138	999	54	1 252	381	412
Karlstad	244	109	327	52	136	667	281	1 056	166	487
Tillhopa	**16 533**	**3 668**	**19 146**	**6 559**	**4 908**	**47 149**	**10 640**	**56 825**	**19 485**	**15 100**
Beviljade byggnadsföretag.										
Stockholm	6 172	1 375	10 188	1 545	2 685	19 276	4 535	31 055	4 666	8 170
Göteborg	2 501	581	3 738	598	1 475	7 063	1 665	10 840	1 795	4 318
Malmö	2 227	572	2 653	1 205	520	6 478	1 846	8 088	3 648	1 662
Norrköping	1 050	222	1 448	507	364	2 909	630	4 159	1 496	1 100
Hälsingborg	642	87	887	214	214	1 756	256	2 510	670	613
Örebro	637	170	914	245	296	1 787	473	2 805	737	999
Borås	278	91	777	225	193	928	326	2 340	686	618
Linköping	566	33	837	173	201	1 601	101	2 471	568	649
Eskilstuna	945	287	758	278	255	2 368	732	2 190	696	800
Västerås	888	127	838	27	273	2 499	369	2 842	74	994
Gävle	289	63	713	124	262	886	229	2 404	424	916
Uppsala	1 566	460	900	79	516	4 716	1 377	3 017	267	1 782
Jönköping	266	141	559	107	101	859	403	1 726	361	357
Karlskrona	423	52	480	179	54	1 210	160	1 198	355	180
Karlstad	366	173	385	158	102	1 169	522	1 253	454	342
Tillhopa	**18 816**	**4 434**	**26 075**	**5 664**	**7 511**	**55 505**	**13 624**	**78 898**	**16 897**	**23 500**

enheter visade en minskning. Under fjärde kvartalet 1944 översteg antalet fullbordade lägenheter och rumsenheter motsvarande antal under fjärde kvartalet 1943 med resp. 34 och 42 %. Från tredje till fjärde kvartalet 1944 noteras en minskning av antalet lägenheter och rumsenheter med resp. 25 och 23 %. Vid sådana jämförelser mellan olika kvartal bör det beaktas, att de tidsperioder, som förflyta innan ett färdigställt byggnadsföretag i statistiken redovisas som fullbordat, kunna växla från år till år och från ort till ort. De växlingar i antalet fullbordade lägenheter och rumsenheter, som framträda i statistiken, äro därför ej något klart uttryck för byggnadsverksamhetens säsongvariationer.

Antalet lägenheter, som under år 1944 fullbordats i de 33 städerna med 10 000—30 000 invånare, var 23 % större och antalet rumsenheter 35 % större

Tab. 2. Antal bostadslägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som fullbordats orter med under 10 000

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Medelstora städer	**6 179**	**2 286**	**7 595**	**2 753**	**2 328**	**17 733**	**6 632**	**23 937**	**8 649**	**7 537**
Halmstad	201	70	333	238	16	689	233	1 162	839	69
Karlskoga	378	197	363	3	102	1 286	669	1 160	11	312
Lund	239	11	293	292	—	492	38	852	845	—
Kalmar	207	114	227	83	93	689	360	749	284	295
Kristianstad	214	176	267	52	170	596	463	782	151	457
Landskrona	285	42	301	110	44	714	133	862	307	143
Sundsvall	260	97	278	112	117	675	172	972	364	432
Trollhättan	360	152	350	192	59	890	322	1 054	576	168
Östersund	264	194	364	177	135	842	596	1 286	633	454
Uddevalla	232	126	213	37	63	707	420	663	143	185
Sandviken	148	27	191	21	118	513	129	621	80	394
Södertälje	205	33	384	63	78	512	74	1 006	169	208
Mölndal	135	32	121	40	46	323	72	339	102	122
Växjö	124	88	131	44	32	344	235	360	143	110
Luleå	247	38	250	39	124	731	122	757	83	397
Trelleborg	172	9	145	67	7	497	21	441	190	29
Nyköping	353	69	311	181	91	821	192	891	540	218
Umeå	120	—	201	119	26	368	—	687	408	106
Kristinehamn	217	84	235	17	195	609	264	875	48	739
Skövde	222	128	434	37	219	606	342	1 451	136	753
Västervik	79	8	123	74	12	278	41	406	247	49
Visby	80	18	154	27	58	265	28	536	104	199
Härnösand	102	57	68	19	—	368	190	293	84	—
Sundbyberg	138	112	555	156	188	354	277	1 450	444	501
Lidköping	218	117	188	102	4	551	306	508	284	20
Lidingö	77	32	172	52	59	286	110	715	230	233
Ystad	219	9	107	95	2	587	39	378	312	6
Katrineholm	126	28	233	30	97	385	97	778	99	327
Varberg	117	82	68	51	5	365	260	232	167	25
Skellefteå	70	47	180	49	84	244	162	626	146	303
Nässjö	187	9	204	100	23	582	32	626	302	89
Alingsås	123	47	93	74	3	375	129	235	178	10
Karlshamn	60	33	58	—	58	189	104	184	—	184
Mindre orter	**2 817**	**1 233**	**3 455**	**950**	**1 469**	**8 822**	**3 960**	**11 364**	**3 054**	**5 054**
Djursholm	3	—	22	2	8	23	—	124	13	45
Vaxholm	26	—	23	23	—	98	—	57	57	—
Norrtälje	77	36	54	23	4	273	122	197	83	23
Öregrund	3	1	3	—	1	9	3	10	—	4
Sigtuna	8	—	6	3	3	34	—	31	18	13
Torshälla	11	—	16	—	8	25	—	34	—	16
Strängnäs	91	23	96	1	91	297	75	319	5	302
Mariefred	—	—	16	—	—	—	—	36	—	—
Trosa	12	—	—	—	—	41	—	—	—	—
Söderköping	21	2	21	1	2	69	4	74	6	5
Motala	89	45	156	9	105	304	139	569	43	361
Vadstena	12	4	22	10	9	41	14	102	37	50
Skänninge	10	7	3	—	—	34	24	11	—	—
Mjölby	48	7	93	25	34	149	17	284	52	123
Huskvarna	142	39	70	40	29	433	108	229	122	102
Värnamo	53	—	76	15	44	158	—	266	55	160

under åren 1943 och 1944 i städer med 10 000—30 000 invånare (medelstora städer) och invånare (mindre orter).

Mindre orter (forts.)	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Vetlanda	24	13	57	25	27	108	59	218	96	100
Eksjö	63	13	58	9	39	203	36	194	34	126
Tranås	88	56	104	3	94	287	172	344	13	303
Nybro	25	25	55	32	6	88	88	192	114	26
Oskarshamn	52	12	105	38	22	167	41	256	117	65
Vimmerby	1	1	39	2	24	5	5	101	8	62
Borgholm	10	—	8	3	1	39	—	32	12	4
Sölvesborg	35	10	34	2	32	126	37	131	8	123
Simrishamn	—	—	18	2	—	—	—	54	6	—
Ängelholm	105	6	72	33	31	333	25	245	132	76
Hässleholm	129	78	214	20	188	325	220	749	67	650
Höganäs	11	1	54	11	20	47	4	286	54	108
Eslöv	67	23	40	25	15	194	56	72	36	36
Falkenberg	43	32	54	19	19	137	87	162	39	75
Marstrand	3	3	—	—	—	12	12	—	—	—
Strömstad	7	—	13	10	—	19	—	44	33	—
Vänersborg	106	74	142	48	43	354	241	472	152	146
Ulricehamn	37	7	68	36	19	116	21	214	118	56
Åmål	37	10	55	42	5	118	29	188	146	24
Mariestad	13	13	—	—	—	66	66	—	—	—
Tidaholm	44	9	39	1	30	113	21	134	5	98
Arvika	98	41	69	17	15	300	160	249	56	68
Nora	25	5	14	3	—	82	17	49	10	—
Lindesberg	19	15	53	12	20	57	40	155	56	67
Kumla	43	29	143	14	8	143	97	497	50	32
Sala	17	14	25	25	—	44	34	84	82	—
Köping	169	137	180	47	60	380	332	577	157	201
Arboga	212	80	133	32	25	538	233	341	66	78
Säter	—	—	12	—	—	—	—	30	—	—
Hedemora	48	14	7	—	6	194	61	31	—	27
Ludvika	81	70	108	44	53	331	285	335	129	170
Hudiksvall	83	83	41	7	34	283	282	138	22	116
Sollefteå	41	23	87	75	10	122	62	268	227	30
Finspång	103	39	103	26	48	328	158	310	36	166
Valdemarsvik	12	9	19	6	8	53	31	91	43	33
Bodafors	7	4	17	5	12	24	13	75	27	48
Lessebo	9	4	18	2	16	41	16	26	10	16
Älmhult	19	—	20	1	15	56	—	64	2	47
Hultsfred	7	4	13	3	5	28	13	55	15	23
Olofström	45	13	46	10	9	159	42	164	43	38
Hörby	3	3	15	—	15	9	9	52	—	52
Töreboda	—	—	34	8	15	—	—	116	24	62
Säffle	10	9	7	—	6	40	33	30	—	26
Hallsberg	43	22	79	29	44	136	67	245	88	136
Smedjebacken	32	11	3	2	1	68	33	8	5	3
Vingåker	23	2	18	—	—	74	10	56	—	—
Åtvidaberg	26	7	63	11	30	83	22	213	32	113
Tyringe	13	5	13	6	6	60	24	51	24	21
Arlöv	20	—	6	4	2	47	—	25	14	11
Tibro	23	19	19	8	10	100	82	83	34	45
Hagfors	47	7	24	2	6	87	27	86	11	12
Skönsmon	5	3	28	21	7	17	11	105	71	34
Malmberget	7	5	17	4	3	29	20	70	17	15
Kiruna	21	6	115	13	27	64	20	254	22	82

Tab. 8. Antal bostadslägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som beviljats orter med under 10 000

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Medelstora städer	**8 342**	**2 156**	**10 034**	**2 198**	**2 550**	**24 678**	**6 238**	**31 931**	**7 033**	**7 837**
Halmstad	295	88	558	130	166	987	296	1 598	388	388
Karlskoga	455	87	282	16	104	1 477	307	927	58	317
Lund	183	78	470	50	141	516	218	1 475	172	455
Kalmar	356	47	246	93	31	1 135	159	820	328	67
Kristianstad	243	68	429	124	150	770	242	1 149	287	407
Landskrona	328	58	353	81	124	929	171	1 023	224	325
Sundsvall	401	97	335	59	63	1 258	231	1 154	215	193
Trollhättan	540	248	487	83	183	1 406	590	1 508	218	575
Östersund	443	84	385	20	64	1 409	332	1 281	93	201
Uddevalla	331	26	332	63	74	932	82	972	207	235
Sandviken	108	38	238	57	13	361	124	792	217	50
Södertälje	536	106	570	76	179	1 413	287	1 467	226	445
Mölndal	161	61	256	15	99	401	162	630	53	160
Växjö	134	39	214	34	72	311	56	758	131	297
Luleå	270	40	254	24	117	784	118	855	57	451
Trelleborg	204	33	151	55	29	586	85	456	160	85
Nyköping	331	45	240	53	62	900	147	743	161	171
Umeå	124	33	351	90	99	377	93	1 190	318	266
Kristinehamn	277	42	326	50	29	880	127	1 179	151	103
Skövde	376	76	372	86	55	1 158	277	1 314	308	242
Västervik	107	36	169	22	63	357	104	582	75	223
Visby	154	19	208	68	51	511	76	726	242	157
Härnösand	132	20	221	85	49	507	85	814	302	184
Sundbyberg	412	301	628	277	147	1 032	754	1 819	760	469
Lidköping	293	116	106	11	31	669	263	345	38	88
Lidingö	138	45	459	227	50	548	184	1 772	807	242
Ystad	184	8	182	39	50	533	36	590	120	166
Katrineholm	197	36	266	73	37	648	108	833	234	144
Varberg	109	39	139	34	43	383	149	495	121	168
Skellefteå	158	80	323	57	59	422	217	1 100	209	197
Nässjö	183	23	282	20	71	546	53	982	73	254
Alingsås	114	16	163	17	45	330	36	459	45	112
Karlshamn	65	23	39	9	—	202	69	123	35	—
Mindre orter	**3 784**	**1 039**	**5 712**	**1 531**	**1 280**	**11 900**	**3 192**	**18 609**	**4 895**	**4 191**
Djursholm	16	5	34	18	10	102	36	193	98	59
Vaxholm	47	20	49	23	24	162	60	180	77	96
Norrtälje	120	22	37	7	7	404	80	155	38	24
Öregrund	5	3	3	1	—	19	11	13	5	—
Sigtuna	6	4	2	—	1	30	19	22	—	6
Torshälla	19	8	31	29	—	43	18	74	68	—
Strängnäs	95	21	100	5	20	312	82	327	23	76
Mariefred	20	19	—	—	—	43	40	—	—	—
Trosa	1	—	1	1	—	5	—	4	4	—
Söderköping	21	16	20	2	17	78	56	59	3	52
Motala	69	17	231	77	25	264	68	755	245	67
Vadstena	14	10	42	—	28	56	42	154	—	82
Skänninge	21	12	9	2	—	69	37	30	10	—
Mjölby	93	23	140	5	81	267	56	430	24	217
Huskvarna	93	34	144	72	47	297	107	446	207	138
Värnamo	71	26	83	16	14	226	92	320	72	56

under åren 1943 och 1944 i städer med 10 000—30 000 invånare (medelstora städer) och invånare (mindre orter).

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Mindre orter (forts.)										
Vetlanda	40	5	155	41	34	146	21	547	171	79
Eksjö	51	16	74	15	11	157	52	242	56	33
Tranås	52	13	157	24	26	173	40	505	78	103
Nybro	43	6	85	10	43	138	21	325	46	151
Oskarshamn	135	73	81	4	49	362	148	271	16	163
Vimmerby	9	7	78	19	20	27	18	238	58	75
Borgholm	8	1	9	—	4	33	4	39	—	19
Sölvesborg	19	2	50	10	4	70	8	192	28	16
Simrishamn	12	8	53	4	20	35	24	121	14	52
Ängelholm	74	25	264	90	50	286	98	898	282	242
Hässleholm	117	82	269	106	17	376	266	925	296	91
Höganäs	42	17	89	11	43	214	85	374	55	140
Eslöv	13	1	90	1	6	52	1	235	4	29
Falkenberg	56	5	74	8	6	162	20	254	33	24
Marstrand	5	1	8	2	6	23	6	31	5	24
Strömstad	15	8	7	—	4	55	28	24	—	12
Vänersborg	125	21	138	21	64	424	70	436	71	186
Ulricehamn	26	4	102	37	6	84	18	329	120	26
Åmål	44	6	48	3	1	128	9	177	14	6
Mariestad	41	11	84	38	3	194	46	309	109	23
Tidaholm	23	—	39	1	6	84	—	134	7	23
Arvika	68	6	183	56	32	259	20	597	185	106
Nora	20	1	8	—	1	71	2	32	—	5
Lindesberg	64	14	54	3	1	171	41	189	23	6
Kumla	192	13	175	30	65	635	49	520	70	201
Sala	51	32	103	21	5	113	64	331	68	22
Köping	365	94	595	218	93	960	260	1 801	705	280
Arboga	421	52	266	109	71	1 097	126	798	310	214
Säter	25	12	31	6	20	76	42	91	20	57
Hedemora	10	2	38	18	13	62	8	98	43	21
Ludvika	148	60	105	4	10	515	178	356	15	45
Hudiksvall	86	77	102	53	35	294	266	316	143	131
Sollefteå	34	5	77	8	1	110	27	242	32	1
Finspång	95	35	115	48	13	269	63	407	173	45
Valdemarsvik	10	2	65	23	30	43	9	164	54	66
Bodafors	14	6	26	1	7	49	19	112	3	30
Lessebo	23	16	—	—	—	47	16	—	—	—
Älmhult	22	4	57	23	23	47	10	183	70	77
Hultsfred	9	3	45	16	12	37	14	146	58	36
Olofström	59	4	72	16	12	189	17	244	53	39
Hörby	—	—	28	15	6	—	—	98	52	20
Töreboda	15	8	21	1	2	42	28	85	6	11
Säffle	27	1	91	11	20	70	4	306	38	75
Hallsberg	55	14	99	15	33	173	40	280	42	85
Smedjebacken	21	2	17	1	13	62	5	46	4	33
Vingåker	4	—	61	42	—	16	—	119	60	—
Åtvidaberg	39	1	108	16	47	134	4	350	56	135
Tyringe	10	2	18	8	1	42	12	73	32	4
Arlöv	2	—	28	7	—	5	—	91	25	—
Tibro	34	3	28	9	1	146	12	115	38	4
Hagfors	49	6	88	11	2	194	26	296	48	8
Skönsmon	23	8	22	7	8	86	30	87	34	24
Malmberget	17	1	22	19	3	66	5	74	62	12
Kiruna	111	3	84	13	3	220	8	194	36	8

Tab. 4. Under åren 1943 och 1944 fullbordade och beviljade byggnadsföretag i huvudgrupper av orter.

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1943		1944			1943		1944		
	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.	Hela året	4 kv.	Hela året	3 kv.	4 kv.
Fullbordade byggnadsföretag.										
Större städer (15) .	16 533	3 668	19 146	6 559	4 908	47 149	10 640	56 825	19 485	15 100
Medelstora städ. (33)	6 179	2 286	7 595	2 753	2 328	17 733	6 632	23 937	8 649	7 537
Mindre orter (70) .	2 817	1 233	3 455	950	1 469	8 822	3 960	11 364	3 054	5 054
Samtl. redov. orter (118)	**25 529**	**7 187**	**30 196**	**10 262**	**8 705**	**73 704**	**21 232**	**92 126**	**31 188**	**27 691**
Beviljade byggnadsföretag.										
Större städer (15) .	18 816	4 434	26 075	5 664	7 511	55 505	13 624	78 898	16 897	23 500
Medelstora städ. (33)	8 342	2 156	10 034	2 198	2 550	24 678	6 238	31 931	7 033	7 837
Mindre orter (70) .	3 784	1 039	5 712	1 531	1 280	11 900	3 192	18 609	4 895	4 191
Samtl. redov. orter (118)	**30 942**	**7 629**	**41 821**	**9 393**	**11 341**	**92 083**	**23 054**	**129 438**	**28 825**	**35 528**

än under år 1943. Från fjärde kvartalet 1943 till fjärde kvartalet 1944 redovisas en ökning av antalet fullbordade lägenheter och rumsenheter med resp. 2 och 14 %.

Vad beträffar de 70 orterna med mindre än 10 000 invånare, framträder en ökning av antalet fullbordade lägenheter och rumsenheter från 1943 till 1944 med resp. 23 och 29 %; motsvarande stegringstal från fjärde kvartalet 1943 till fjärde kvartalet 1944 äro resp. 19 och 28 %.

I samtliga de 118 orter, som redovisas i tab. 1—4, tillkommo under år 1944 30 196 lägenheter och 92 126 rumsenheter, vilket i förhållande till år 1943 innebär en ökning med resp. 18 och 25 %.

I de 15 städerna med över 30 000 invånare beviljades under år 1944 byggnadslov för 26 075 lägenheter och 78 898 rumsenheter, vilket i förhållande till år 1943 innebär en ökning med resp. 39 och 42 %. Ökningen berörde flertalet städer; för Eskilstuna och Uppsala redovisas dock en minskning av antalet beviljade lägenheter och rumsenheter, för Västerås en minskning beträffande antalet lägenheter, men ökning beträffande antalet rumsenheter, samt för Karlskrona en ökning i antalet lägenheter och minskning i antalet rumsenheter. Under fjärde kvartalet 1944 förelåg gentemot fjärde kvartalet 1943 en ökning av antalet beviljade lägenheter och rum med resp. 69 och 72 %.

I städer med 10 000—30 000 invånare steg antalet beviljade lägenheter och rumsenheter från år 1943 till år 1944 med resp. 20 och 29 %; från fjärde kvartalet 1943 till fjärde kvartalet 1944 registreras en stegring med resp. 18 och 26 %.

Även i orterna med mindre än 10 000 invånare ökades antalet beviljade lä-

Tab. 5. Under åren 1939—1944 fullbordade och beviljade byggnadsföretag i 33 städer med över 10 000 invånare.

		Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
		1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året
Fullbordade byggnadsföretag.											
14 större städer (m. över 30 000 inv.)	1939	5 296	2 532	10 153	8 824	**26 805**	14 304	7 374	27 616	24 155	**73 449**
	1940	4 428	1 616	3 285	3 799	**13 128**	11 662	4 470	9 486	10 448	**36 066**
	1941	1 631	844	2 257	2 662	**7 394**	3 898	2 781	5 631	6 556	**18 866**
	1942	1 610	732	3 977	4 593	**10 912**	3 790	1 996	10 324	12 384	**28 494**
	1943	3 301	2 474	6 955	3 559	**16 289**	8 774	7 026	20 323	10 359	**46 482**
	1944	4 276	3 264	6 507	4 772	**18 819**	12 070	9 767	19 319	14 613	**55 769**
19 medelstora städer (m. 10 000—30 000 inv.)	1939	318	427	2 158	1 141	**4 044**	1 014	1 249	6 532	3 604	**12 399**
	1940	442	412	427	450	**1 731**	1 300	1 192	1 440	1 451	**5 383**
	1941	68	91	740	276	**1 175**	241	868	1 841	810	**3 260**
	1942	239	374	1 248	1 142	**3 003**	716	1 099	3 550	3 442	**8 807**
	1943	489	423	1 708	1 268	**3 888**	1 332	1 199	4 598	3 458	**10 587**
	1944	696	492	2 041	1 211	**4 440**	2 158	1 511	6 403	3 898	**13 970**
Beviljade byggnadsföretag.											
14 större städer (m. över 30 000 inv.)	1939	10 515	5 882	5 395	3 640	**25 432**	27 544	17 326	14 649	9 819	**69 338**
	1940	1 104	617	539	1 209	**3 469**	3 192	2 484	1 626	2 954	**10 256**
	1941	1 069	2 815	1 450	1 963	**7 297**	2 931	6 661	4 163	4 785	**18 540**
	1942	4 135	5 446	3 546	4 630	**17 757**	10 556	15 329	10 405	13 542	**49 832**
	1943	4 377	5 474	4 338	4 261	**18 450**	12 244	16 048	12 942	13 102	**54 336**
	1944	6 783	5 992	5 506	7 409	**25 690**	19 722	18 322	16 443	23 158	**77 645**
19 medelstora städer (m. 10 000—30 000 inv.)	1939	1 450	1 352	851	454	**4 107**	4 345	4 475	2 734	1 397	**12 951**
	1940	86	93	168	131	**478**	324	332	552	432	**1 640**
	1941	161	496	368	534	**1 559**	504	1 478	1 130	1 559	**4 671**
	1942	988	1 233	595	737	**3 553**	2 689	3 830	1 880	2 105	**10 454**
	1943	1 073	1 863	999	1 290	**5 225**	2 922	5 612	3 017	3 688	**15 239**
	1944	1 613	1 506	1 128	1 614	**5 861**	4 992	5 068	3 504	4 475	**18 039**

genheter och rumsenheter från 1943 till 1944 (resp. 51 och 56 %) och från fjärde kvartalet 1943 till fjärde kvartalet 1944 (resp. 23 och 31 %).

I samtliga 118 redovisade orter beviljades under år 1944 byggnadslov för 41 821 lägenheter och 129 438 rumsenheter; detta innebär i förhållande till år 1943 en ökning med resp. 35 och 41 %.

Av tab. 5 framgår bl. a., att antalet lägenheter och rumsenheter, som under år 1944 fullbordades i 33 städer med över 10 000 invånare, utgjorde resp. 75 och 81 % av motsvarande antal år 1939. För 19 medelstora städer (med 10 000—30 000 invånare) framträder en ökning med 10 % i fråga om antalet lägenheter och med 13 % i fråga om antalet rumsenheter. Vad beträffar beviljade byggnadsföretag, redovisas en ökning från 1939 till 1944 (med resp. 7 och 16 %), vilken berör såväl de större som de medelstora städerna.

Bostadslägenheter under byggnad. Belysande för bostadsproduktionens utveckling äro även uppgifterna om antalet under byggnad varande lägenheter och rumsenheter vid olika kvartalsskiften. I tab. 6 redovisas beträffande 14 av de större städerna (exkl. Karlstad) antalet lägenheter och rumsenheter under byggnad omkring den 1 januari 1944 och 1945. Av tabellen framgår, att i dessa

Tab. 6. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter 1 januari 1944 och 1945 i städer med över 30 000 invånare.

	Lägenheter		Rumsenheter			Lägenheter		Rumsenheter	
	1/1 1944	1/1 1945	1/1 1944	1/1 1945		1/1 1944	1/1 1945	1/1 1944	1/1 1945
Stockholm	3 603	6 155	10 966	17 659	Eskilstuna	323	401	802	1 220
Göteborg	1 508	2 432	4 310	6 802	Västerås	294	341	861	1 086
Malmö	1 336	1 657	3 757	5 001	Gävle	125	416	394	1 395
Norrköping	340	793	964	2 322	Uppsala	939	633	2 813	2 145
Hälsingborg	199	517	578	1 546	Jönköping	137	248	308	603
Örebro	284	574	759	1 730	Karlskrona	217	172	599	319
Borås	259	415	778	1 151	Tillhopa	**9 816**	**15 137**	**28 555**	**44 192**
Linköping	252	383	666	1 213					

städer sammanlagda antalet lägenheter och rumsenheter under byggnad den 1 januari 1945 var resp. 54 och 55 % större än ett år tidigare.

I tab. 7 återges utvecklingen sedan början av år 1939 i 13 av de större städerna (exkl. Eskilstuna och Karlstad).

Antalet omkring den 1 januari 1944 och 1945 under byggnad varande lägenheter och rumsenheter i vissa av de medelstora städerna framgår av tab. 8.

Produktionen av lokaler för industriella o. dyl. ändamål. På grundval av byggnadsnämndernas uppgifter om produktionen av lokaler för kommersiella, industriella, administrativa o. dyl. ändamål har, såsom förut nämnts, för Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Borås arealen beräknats i sådana lokaler, vilka redovisats som fullbordade resp. beviljade under åren 1943 och 1944. Resultaten av denna beräkning meddelas i tab. 9. Då exakta arealuppgifter i vissa fall ej kunnat erhållas, ha beräkningarna delvis måst baseras på uppskattningar. De anförda talen torde dock ge en tillfredsställande bild av storleksordningen av här ifrågavarande byggnadsverksamhet, låt vara att de inkomna uppgifterna med hänsyn till de skiftande redovisningsmetoderna i olika städer ej kunna ge någon fullt klar bild av byggnadsverksamhetens fördelning på olika kvartal. Under år 1944 tillkommo i de sex redovisade städerna kontors- och butikslokaler med en areal av c:a 120 000 m², fabriks- och

Tab. 7. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter i 13 städer med över 30 000 invånare (exkl. Eskilstuna och Karlstad) kvartalsvis åren 1939—1945.

År	Antal vid nedanstående kvartalsskiften under byggnad varande							
	lägenheter				rumsenheter			
	1/1	1/4	1/7	1/10	1/1	1/4	1/7	1/10
1939	14 956	18 560	22 484	11 885	39 945	48 632	60 668	31 963
1940	9 928	5 926	5 036	1 261	27 142	16 460	13 894	3 641
1941	1 744	2 669	4 914	2 808	4 247	6 352	11 433	7 071
1942	2 996	5 789	11 284	7 608	7 573	14 720	29 846	21 114
1943	8 359	9 676	11 555	6 715	23 775	27 550	33 332	19 067
1944	9 493	11 139	13 445	9 587	27 753	32 917	39 877	28 314
1945	14 736	·	·	·	42 972	·	·	·

Tab. 8. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter 1 januari 1944 och 1945 i städer med 10 000—20 000 invånare.

	Lägenheter		Rumsenheter			Lägenheter		Rumsenheter	
	1/1 1944	1/1 1945	1/1 1944	1/1 1945		1/1 1944	1/1 1945	1/1 1944	1/1 1945
Halmstad	136	291	467	800	Umeå	·	70	·	241
Lund	45	·	124	739	Kristinehamn	·	51	·	178
Kalmar	226	241	757	786	Västervik	40	66	127	214
Kristianstad	148	133	311	255	Visby	81	82	283	289
Landskrona	156	241	457	656	Härnösand	·	130	·	469
Sundsvall	176	226	570	736	Sundbyberg	197	372	486	1 093
Trollhättan	236	365	694	1 160	Lidköping	88	68	234	232
Östersund	192	153	716	495	Ystad	7	71	35	203
Uddevalla	112	242	352	686	Katrineholm	120	134	399	395
Sandviken	43	106	118	344	Varberg	27	44	95	168
Södertälje	287	374	753	862	Skellefteå	46	82	163	290
Mölndal	42	66	135	240	Nässjö	86	120	243	415
Luleå	118	124	344	455	Alingsås	24	67	69	185
Trelleborg	82	94	255	266					

verkstadslokaler om c:a 145 000 m² och övriga lokaler om c:a 70 000 m². Sammanlagt utvisade hithörande byggnadsverksamhet år 1944 i jämförelse med 1943 en minskning med 18 %. I fråga om beviljade byggnadsföretag redovisas däremot en ökning med 18 %.

Tab. 9. Beräknad nettogolvyta (i m²) i för kommersiella, industriella, administrativa o. dyl. ändamål avsedda byggnadsföretag, fullbordade och beviljade under åren 1943 och 1944 i vissa städer med över 30 000 invånare.

	1 9 4 3					1 9 4 4				
	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året
Fullbordade byggnadsföretag.										
Stockholm	12 200	35 387	34 875	84 956	167 418	56 611	33 001	43 911	34 580	168 103
Göteborg	36 820	20 490	19 855	36 162	113 327	13 460	15 095	12 120	17 125	57 800
Malmö	6 122	13 161	16 116	17 106	52 505	8 957	21 573	3 254	37 648	71 432
Norrköping	8 600	155	6 619	21 162	36 536	3 181	180	5 300	8 275	16 936
Hälsingborg	7 632	1 014	2 575	11 332	22 553	1 302	738	3 447	273	5 760
Borås	3 896	2 372	1 329	7 938	15 535	1 211	511	1 561	9 587	12 870
Samtliga 6 städer	**75 270**	**72 579**	**81 369**	**178 656**	**407 874**	**84 722**	**71 098**	**69 593**	**107 488**	**332 901**
Därav kontors- och butikslokaler	29 771	38 894	33 032	70 272	171 969	38 430	26 337	13 931	42 876	121 574
fabriks- och verkstadslokaler	23 382	24 668	27 484	58 882	134 416	28 790	37 832	44 752	32 740	144 114
övriga lokaler	22 117	9 017	20 853	49 502	101 489	17 502	6 929	10 910	31 872	67 213
Beviljade byggnadsföretag.										
Samtliga ovan nämnda 6 städer	**149 523**	**105 630**	**59 874**	**68 660**	**383 187**	**100 475**	**153 091**	**84 641**	**114 623**	**452 830**
Därav kontors- och butikslokaler	60 867	26 856	24 448	30 440	142 611	39 325	54 724	33 532	73 871	201 452
fabriks- och verkstadslokaler	46 900	63 431	22 442	19 360	152 133	37 750	45 222	25 170	21 238	129 380
övriga lokaler	41 756	15 343	12 484	18 860	88 443	23 400	53 145	25 939	19 514	121 998

Utlänningar i Sverige.

Utlänningar i Sverige omkring den 1 januari 1945.

Utlänningar med vistelsetillstånd. De i redogörelsen lämnade uppgifterna avse antalet utlänningar, vilka erhållit (eller inlämnat) ansökan om vid kvartalsskiftet gällande visering för inresa respektive vistelse och arbetsanställning. Viseringstvånget, som numera omfattar så gott som samtliga utlänningar, innebär, att utlänning för inresa, vistelse eller — i vissa fall — arbetsanställning i Sverige måste kunna uppvisa ett av vederbörlig svensk myndighet på legitimationshandlingen tecknat tillstånd därtill, en visering. Från och med den 1 juli handläggas ärenden om inrese-, uppehålls- och arbetsvisering av en särskild kommission, statens utlänningskommission. Genom särskilda beslut har dock Kungl. Maj:t generellt förlängt vissa uppehållsviseringar för danska och norska medborgare. För danskar, vilka fått sina pass utställda av dansk diplomatisk eller konsulär representation i Sverige under tiden 1 september 1943—31 december 1944, har sålunda Kungl. Maj:t generellt förlängt de av socialstyrelsen eller statens utlänningskommission meddelade uppehållsviseringarna att gälla t. o. m. den 30 juni 1945. Även för norska medborgare, vilka inneha av Norges härvarande beskickning utfärdade pass, ha uppehållsviseringar, utfärdade före den 1 januari 1945, förlängts t. o. m. den 30 juni 1945.

Med de använda beräkningsgrunderna kan man icke erhålla fullt exakta uppgifter om antalet utlänningar, som vistas i landet vid en viss tidpunkt. De i redogörelsen lämnade uppgifterna avse nämligen antalet vid kvartalsskiftet gällande viseringar och icke antalet härvarande utlänningar. Härigenom komma t. ex. icke de utlänningar, som vistas på de olika utlänningsförläggningarna, att ingå i siffrorna. Ej heller barn under 16 år påverka siffrorna i någon större utsträckning, enär de i allmänhet äro införda på föräldrarnas pass och då ej behöva särskilt vistelsetillstånd. — I samband härmed kan nämnas, att varken de till Sverige evakuerade finska medborgarna eller de finska barn, som på grund av krigsförhållandena vistas i Sverige, i allmänhet erhållit personlig visering, och dessa kategorier äro således icke medräknade i tabellerna. Antalet evakuerade uppgick den 1 januari 1945 till c:a 32 600. Enligt uppgift från Suomibyrån uppgick antalet finska barn i Sverige den 1 januari 1945 till omkring 44 200. — Å andra sidan innebär ett givet tillstånd etc. ej alltid, att utlänningen vid beräkningstillfället uppehåller sig i landet.

I tabellerna har från och med denna gång vidtagits den ändringen, att utlänningar utan hemlandspass icke såsom tidigare särredovisats. Siffrorna för de olika nationaliteterna omfatta alltså såväl personer med som personer utan hemlandspass. Dessutom har antalet särredovisade nationaliteter utökats.

Tab. 1. Utlänningar med visering.

Nationalitet	1944				1945		
	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	Därav	
						män	kvinnor
Dansk	10 654	12 045	13 151	13 691	14 608	9 681	4 927
Isländsk	49	56	60	61	65	49	16
Finsk	3 575	4 300	5 626	8 686	9 619	3 885	5 734
Norsk	17 852	20 295	21 678	25 073	31 262	24 539	6 723
Estländsk	1 868	2 826	4 135	8 629	22 099	12 071	10 028
Lettländsk	181	216	255	678	2 641	1 541	1 100
Litauisk	64	63	64	197	299	218	81
Amerikansk	247	257	301	325	346	243	103
Belgisk	68	64	78	100	130	112	18
Brittisk	470	486	447	488	519	305	214
Fransk	385	444	481	589	623	533	90
Holländsk	455	503	525	635	762	668	94
Italiensk	280	306	313	333	342	244	98
Polsk	716	757	802	983	1 267	1 014	253
Rysk	803	782	888	1 156	922	606	316
Schweizisk	208	225	232	239	240	142	98
Tysk	6 236	6 286	6 441	6 566	6 630	3 923	2 707
Därav f. d. tyskar	4 282	4 416	4 542	4 711	4 849	3 077	1 772
Ungersk	157	162	178	177	185	118	67
Övr. nationaliteter	1 154	1 890	1 095	1 168	1 510	961	549
Samtliga	45 422	51 468	56 745	69 774	94 069	60 853	33 216

Antalet utlänningar, som beviljats visering, uppgick den 1 januari 1945 till 94 069, varav 60 853 voro män och 33 216 kvinnor. I dessa siffror ingå alla vid kvartalsskiftet gällande viseringar. Dessutom har medräknats en grupp på 1 782 personer, vilkas ansökningar ännu ej handlagts den 3 februari. För danskar och norrmän, vilka, som ovan framhållits, erhållit generellt förlängda viseringar, har beräkningen av antalet skett på samma sätt som föregående kvartal.[1]

Antalet utlänningar med visering har, som framgår av tab. 1, under fjärde kvartalet 1944 stigit med ej mindre än 24 295. Den största ökningen utvisar antalet balter, som stigit med 15 535. Hela denna ökning har dock ej ägt rum under fjärde kvartalet. Till följd av den stora tillströmningen av baltiska flyktingar i slutet av september uppstod nämligen en avsevärd eftersläpning vid behandlingen av dessa viseringsärenden. Härigenom kommo ej alla under september till Sverige anlända balter med vid beräkningen av siffrorna för den 1 oktober 1944. Bland övriga nationaliteter har en ökning förekommit främst av antalet norska, finska och danska medborgare.

Av här redovisade utlänningar voro 1 869 personer, därav 591 män och 1 278 kvinnor, födda i Sverige. Av dessa voro 379 danska, 333 finska och 498 norska medborgare. Av de svenskfödda voro alltså närmare $^2/_3$ medborgare i de nordiska länderna.

Utlänningar med arbetsviseringar. De i tab. 2 och 3 lämnade siffrorna på antalet utlänningar med arbetstillstånd omfatta numera endast en mindre del

[1] Se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 943.

Tab. 2. Utlänningar med arbetsvisering den 1 januari 1945 fördelade efter närings- och yrkesgrupper.

Närings- och yrkesgrupper	Samtliga	Därav		Närings- och yrkesgrupper	Samtliga	Därav	
		män	kvinnor			män	kvinnor
Industri och hantverk . .	2 836	2 359	477	*Allmän tjänst och fria yrken*	1 104	739	365
Därav				Därav			
företagsägare o. personer i chefsställning	77	72	5	hälso- och sjukvård . . .	189	111	78
tekniska tjänstemän . . .	272	256	16	religionsvård	64	38	26
inköps-, försäljn.- och reklampersonal	53	51	2	undervisning	219	124	95
kontorspersonal	79	43	36	vetenskaplig verksamhet .	194	156	38
verkmästare o. förmän . .	138	124	14	litterär och konstnärlig verksamhet	199	155	44
montörer	280	277	3	teater o. dyl.	148	105	43
arbetare	1 890	1 499	391	övriga	91	50	41
övriga	47	37	10				
Handel och samfärdsel .	1 562	1 313	249	*Andra yrken*	342	248	94
Därav							
företagsägare o. personer i chefsställning	117	111	6	*Personer under yrkesutbildning i*	222	143	79
tekniska tjänstemän . .	36	35	1	industri o. hantverk . . .	137	97	40
inköps-, försäljn.- och reklampersonal	146	136	10	handel o. samfärdsel . .	37	26	11
affärs- o. kontorspersonal	254	126	128	allmän tjänst och fria yrken	30	10	20
restaurangpersonal . . .	653	583	70	andra yrken	18	10	8
verkmästare och förmän .	7	7	—	Samtliga	6 066	4 802	1 264
arbetare	129	117	12				
övriga	220	198	22				

av de utlänningar, som vid kvartalsskiftet innehade arbetsanställning i Sverige. Genom Kungl. Maj:ts beslut har nämligen föreskrivits, att medborgare i de nordiska länderna samt medborgare eller statslös förutvarande medborgare i Estland, Lettland eller Litauen, som innehar svenskt främlingspass, må antaga arbetsanställning utan att inneha särskilt arbetstillstånd eller -visering. Annan utlänning må utan arbetstillstånd eller -visering antaga och inneha anställning i husligt arbete eller såsom skogs-, jordbruks- och torvarbetare.

Av de redovisade arbetsviseringarna gälla närmare hälften industri och hantverk och över $^1/_4$ handel och samfärdsel. De olika nationaliteternas fördelning på olika yrkes- och näringsgrupper framgår av tab. 3. Av de redovisade arbetsviseringarna avser för polacker och tyskar ungefär hälften industri och hantverk, medan av fransmännen med arbetsvisering över hälften var sysselsatt inom handel och samfärdsel. — Någon uppskattning av totala antalet utlänningar, som den 1 januari 1945 innehade arbetsanställning i Sverige, har icke kunnat göras. Enligt uppgifter, som erhållits från norska flyktingkontoret, beräknades omkring 9 000 norska flyktingar ha arbete vid årsskiftet. Av dessa voro drygt $^1/_4$ sysselsatta med jordbruks- och skogsarbete och över $^1/_3$ inom industri och hantverk. För övriga nationaliteter, vilka befriats från skyldigheten att ha arbetsvisering, föreligga däremot inga sådana uppgifter om arbetsförhållandena.

Tab. 3. Utlänningar med arbetsvisering den 1 januari 1945 fördelade efter nationalitet samt närings- och yrkesgrupper.

Nationalitet	Antal utlänningar med arbetsvisering	Därav inom nedanstående närings- och yrkesgrupper						
		industri och hantverk			handel och samfärdsel	allmän tjänst och fria yrken	andra yrken	personer under yrkesutbildning
		samtliga	därav metallindustri	därav byggnadsverksamhet				
Amerikansk	90	47	21	6	20	17	3	3
Brittisk	198	54	13	6	51	78	13	2
Fransk	410	116	36	5	210	68	14	2
Holländsk	300	134	56	5	111	28	24	3
Italiensk	199	109	19	47	52	30	4	4
Polsk	469	248	90	22	133	54	20	14
Rysk	326	160	31	14	112	38	8	8
Schweizisk	118	47	10	1	35	14	16	6
Tysk	2 720	1 255	377	91	575	590	178	122
Ungersk	93	31	12	3	19	32	8	3
Övr. nationaliteter	1 143	635	213	29	244	155	54	55
Samtliga	**6 066**	**2 836**	**878**	**229**	**1 562**	**1 104**	**342**	**222**

Utlänningarnas ålder. För att belysa åldersfördelningen har i tab. 4 för utlänningar med visering beräknats den procentuella fördelningen på olika åldersgrupper den 1 januari 1945 och motsvarande tidpunkt 1944. Med hänsyn till att antalet utlänningar under det gångna året mer än fördubblats måste förskjutningarna i ålderssammansättningen betecknas som små. För de finska medborgarna har dock den relativa andelen av åldersgruppen 20—44 år ökat med ungefär 10 %, medan främst gruppen 45—59 år minskat. Det bör observeras, att de finska evakuerade icke ingå i siffrorna. Jämför man nationaliteternas fördelning på de olika åldersgrupperna, finner man, att för medborgarna i de nordiska länderna — främst då norrmännen — åldrarna mellan 20 och 44 år äro mycket talrikt företrädda. För britter och tyskar äro däremot åldrarna över 44 år relativt sett talrikare företrädda än för skandinaverna. Som redan framhållits, ha barn under 16 år endast sällan egna viseringar, varigenom den redovisade åldersgruppen under 20 år endast i ringa utsträckning omfattar barn under nämnda ålder.

Under fjärde kvartalet beviljade nya uppehållsviseringar gällande den 1 januari 1945. I tab. 5 lämnas för utlänningar, vilka under fjärde kvartalet för första gången beviljats uppehållsvisering, uppgifter om antalet vid årsskiftet gällande viseringar. Den 1 januari 1945 uppgick antalet sådana tillstånd till 26 748, därav 16 834 för män och 9 914 för kvinnor. Den 1 oktober 1944 voro motsvarande tal 14 227 resp. 8 616 och 5 611. Ökningen kommer främst på estländare, norrmän och finnar.

Av de ovan redovisade utlänningarna hade endast 303 jämväl arbetsvisering.

Tab. 4. Utlänningar med uppehållsvisering, fördelade efter ålder.

Åldersgrupper \ Nationalitet	Dansk	Finsk	Norsk	Baltisk	Brittisk	Tysk	Övr. nat.	Samtliga
1 januari 1944.								
Antal	10 654	3 575	17 852	2 113	470	5 441	5 317	**45 422**
Därav (i %)								
under 20 år	11·3	7·7	12·0	16·0	6·6	13·3	11·0	**11·6**
20—44 år	66·3	63·8	79·9	68·3	54·3	51·2	58·9	**68·5**
45—59 år	14·5	16·2	6·2	10·1	20·8	20·4	20·0	**12·6**
60 år och däröver	7·8	12·2	1·9	10·5	18·3	15·1	10·0	**7·2**
okänd ålder	0·1	0·1	0·0	0·1	—	—	0·1	**0·1**
1 januari 1945.								
Antal	14 608	9 619	31 262	25 039	519	5 665	7 357	**94 069**
Därav (i %)								
under 20 år	10·2	8·1	11·2	10·2	6·2	11·6	10·2	**10·4**
20—44 år	70·1	73·2	80·8	67·8	50·9	52·2	64·3	**71·7**
45—59 år	12·5	10·2	6·3	15·6	23·3	21·2	17·1	**12·0**
60 år och däröver	7·2	8·4	1·6	6·3	19·4	15·0	8·3	**5·8**
okänd ålder	0·0	0·1	0·1	0·1	0·2	—	0·1	**0·1**

Av dessa voro 152 sysselsatta inom industri och hantverk, 90 inom handel och samfärdsel och 47 inom allmän tjänst och fria yrken. Det ringa antalet arbetsviseringar förklaras av att medborgare i de nordiska länderna samt balter, såsom ovan nämnts, ej behöva särskilt arbetstillstånd.

In- och utresta utlänningar under år 1944. I tab. 6 redovisas antalet in- och utresor under fjärde kvartalet 1944. Materialet till tabellen, som även omfattar direkta genomresor och resande med kollektivpass, har erhållits genom bearbetning av dels de inresekort, som utlänningar äro skyldiga att fylla i vid inresa till Sverige, och dels de till inresekorten hörande talongerna, vilka skola avlämnas vid utresa. Det bör framhållas, att uppgifterna icke äro fullt representativa för antalet resande personer, då en och samma person kan ha företagit flera resor.

Tab. 5. Nya uppehållsviseringar beviljade under fjärde kvartalet 1944.

Nationalitet	Antal personer, som beviljats uppehållsvisering	Därav		Nationalitet	Antal personer, som beviljats uppehållsvisering	Därav	
		män	kvinnor			män	kvinnor
Dansk	962	773	189	Holländsk	212	206	6
Isländsk	3	3	—	Italiensk	18	16	2
Finsk	2 399	1 032	1 367	Polsk	318	311	7
Norsk	6 072	4 950	1 122	Rysk	86	70	16
Estländsk	13 685	7 704	5 981	Schweizisk	8	5	3
Lettländsk	1 878	997	881	Tysk	221	162	59
Litauisk	108	82	26	Ungersk	21	13	8
Amerikansk	19	9	10	Övriga nationaliteter	649	418	231
Brittisk	28	28	—	Samtliga	**26 748**	**16 834**	**9 914**
Fransk	61	55	6				

Tab. 6. Resandefrekvensen från utlandet under fjärde kvartalet 1944.

Nationalitet	Oktober		November		December		Inresor under fjärde kvartalet 1944			Utresor under fjärde kvartalet 1944			Inreseöverskott (+) resp. -underskott (—) för	
	In-resor	Ut-resor	In-resor	Ut-resor	In-resor	Ut-resor	Samtliga	Därav avseende		Samtliga	Därav avseende		4:e kv. 1944	3:e kv. 1944
								män	kvinnor		män	kvinnor		
Dansk . . .	427	418	446	393	600	495	**1 473**	966	507	**1 306**	961	345	+ **167**	+ 112
Finsk . . .	1 591	2 427	1 269	1 938	1 361	2 595	**4 221**	2 141	2 080	**6 960**	3 189	3 771	—**2 739**	+3 521
Norsk . . .	287	387	294	443	328	584	**909**	542	367	**1 414**	1 076	338	— **505**	+ 907
Amerikansk .	115	409	147	413	142	232	**404**	400	4	**1 054**	1 035	19	— **650**	— 144
Brittisk . .	203	212	141	176	191	203	**535**	515	20	**591**	571	20	— **56**	— 85
Fransk . . .	15	12	3	6	8	27	**21**	18	3	**45**	39	6	— **24**	+ 18
Holländsk .	8	53	10	41	9	55	**27**	24	3	**149**	137	12	— **122**	— 34
Italiensk . .	2	4	1	1	2	17	**5**	4	1	**22**	15	7	— **17**	+ 3
Rysk . . .	29	427	6	14	12	8	**47**	42	5	**449**	445	4	— **402**	+ 46
Schweizisk .	16	19	23	20	25	22	**64**	51	13	**61**	51	10	+ **3**	+ 3
Tysk . . .	531	576	686	680	571	708	**1 788**	1 440	348	**1 964**	1 588	376	— **176**	+ 168
Ungersk . .	13	10	4	7	4	2	**21**	15	6	**19**	13	6	+ **2**	+ 27
Utlänn. utan hemlandspass . . .	28	11	7	8	10	7	**45**	24	21	**26**	18	8	+ **19**	+ 135
Övriga . . .	49	106	39	67	40	89	**128**	93	35	**262**	214	48	— **134**	+2 095
Samtliga	**3 314**	**5 071**	**3 076**	**4 207**	**3 298**	**5 044**	**9 688**	**6 275**	**3 413**	**14 322**	**9 352**	**4 970**	—**4 634**	+**6 772**
	— 1 757		— 1 131		— 1 746									

Antalet inresta under fjärde kvartalet uppgick till 9 688 och antalet utresta till 14 322. Under tredje kvartalet uppgick antalet inresta till 20 750 och antalet utresta till 13 978. Motsvarande siffror för fjärde kvartalet 1943 voro 21 065 resp. 19 089. Resandefrekvensen var sålunda betydligt lägre än normalt

Tab. 7. In- och utresta utlänningar under år 1944.

Nationalitet	Inresta			Utresta			Inreseöverskott (+) resp. -underskott (—)		
	Samtliga	Därav		Samtliga	Därav		Samtliga	Därav	
		män	kvinnor		män	kvinnor		män	kvinnor
Dansk	7 655	5 182	2 473	7 265	5 034	2 231	+ 390	+ 148	+ 242
Finsk	21 425	9 467	11 958	14 989	7 227	7 762	+ 6 436	+ 2 240	+4196
Norsk	8 625	5 480	3 145	7 961	5 558	2 403	+ 664	— 78	+ 742
Amerikansk	935	908	27	1 742	1 712	30	— 807	— 804	— 3
Brittisk	1 412	1 355	57	1 566	1 508	58	— 154	— 153	— 1
Fransk	184	111	73	186	132	54	— 2	— 21	+ 19
Holländsk	197	167	30	401	374	27	— 204	— 207	+ 3
Italiensk	61	41	20	43	31	12	+ 18	+ 10	+ 8
Rysk	165	151	14	478	467	11	— 313	— 316	+ 3
Schweizisk	326	274	52	293	262	31	+ 33	+ 12	+ 21
Tysk	28 432	18 622	9 810	28 035	18 539	9 496	+ 397	+ 83	+ 314
Ungersk	208	158	50	148	119	29	+ 60	+ 39	+ 21
Utlänningar utan hemlandspass	526	296	230	183	146	37	+ 343	+ 150	+ 193
Övriga	4 533	2 535	1 998	1 004	837	167	+ 3 529	+ 1 698	+1831
Samtliga	74 684	44 747	29 937	64 294	41 946	22 348	+10390	+ 2 801	+7589

Tab. 8. Antal till Sverige anlända flyktingar.

Åldersgrupper / Nationalitet	Under januari 1945						Under tiden 1—15 februari 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	15	33	153	10	10	221	6	11	76	10	2	105
Finsk	2	2	25	4	1	34	—	3	22	3	—	28
Norsk	209	359	1 549	118	18	2 253	106	147	668	74	18	1 013
Estländsk	6	6	13	9	—	34	1	3	2	1	—	7
Lettländsk	1	—	3	2	—	6	5	—	22	—	—	27
Litauisk	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Polsk	—	1	6	—	—	7	—	—	1	—	—	1
Rysk	—	3	20	—	—	23	—	3	9	—	—	12
Tysk [1]	2	1	19	—	—	22	2	1	15	—	—	18
Holländsk	1	3	38	1	—	43	—	2	4	—	—	6
Belgisk	—	—	13	—	—	13	—	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	40	—	—	40	—	—	2	—	—	2
Övriga nationaliteter	40	24	81	28	8	181	3	4	24	6	1	38
Samtliga	276	432	1 961	172	37	2 878	123	174	845	94	21	1 257
Därav kvinnor	125	83	385	63	13	669	51	24	167	23	9	274

under sista kvartalet. Särskilt markant är minskningen för norrmän och tyskar. Anmärkningsvärt stort är å andra sidan antalet utresta finska medborgare.

Preliminära uppgifter för antalet in- och utresta utlänningar under hela år 1944 lämnas i tab. 7. Antalet inresta uppgick år 1944 till 74 684 och antalet utresta till 64 294. Under år 1944 har sålunda ett inreseöverskott på 10 390 personer uppkommit. För år 1943 uppgick antalet inresta till 88 898 och antalet utresta till 83 337. Resandefrekvensen har alltså under år 1944 avsevärt minskat i förhållande till år 1943.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 februari 1945.

Exakta siffror angående antalet flyktingar, som uppehålla sig i landet, kunna för närvarande icke erhållas. De här framlagda siffrorna för antalet utlänningar med visering kunna emellertid läggas till grund för en uppskattning av antalet flyktingar. Om hänsyn tages jämväl till utlänningar utan visering — främst de finska evakuerade samt barn under 16 år utan egna viseringar — kan antalet flyktingar vid årsskiftet uppskattas till omkring 182 000. Denna siffra innebär en korrigering av tidigare verkställda uppskattningar, vilka gjorts med utgångspunkt från uppgifterna i socialstyrelsens kvartalsstatistik per den 1 oktober 1944. Vid framräkningen av dessa siffror ha nämligen vissa dubbelräkningar gjorts, främst i fråga om finnar och balter.

Utvecklingen efter den 1 januari 1945. På samma sätt som föregående månad har företagits en beräkning av antalet under januari och första hälften av febru-

[1] Inklusive tjecker och österrikare.

ari månader hitkomna flyktingar, d. v. s. andra utlänningar än sådana som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheten i gränsorten insänder till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. Fördelningen på nationalitet, kön och ålder av de under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna framgår av tab. 8.

Med hjälp av dessa siffror och inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar av antalet utlänningar utan visering kan totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av februari 1945 beräknas till över 96 000, vartill komma c:a 30 600 finska evakuerade och närmare 42 300 finska barn. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget vid samma tidpunkt leder fram till 181 000, såsom framgår av följande tablå.

Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	500
Dansk	15 400	Belgisk	100
Finsk	4 200	Fransk	500
Norsk	36 100	Övriga nationaliteter	1 300
Estlandssvensk	6 500	Summa flyktingar	**96 300**
Estländsk	21 300		
Lettländsk	3 000	Finska evakuerade	30 600
Litauisk	300	Finska barn	42 300
Polsk	1 000	*Övriga utlänningar*	**11 800**
Rysk	900	Summa utlänningar	**181 000**
Tysk	5 200		

Talen i tablån äro givetvis endast approximativa. Beroende främst på en viss eftersläpning vid behandlingen av viseringsärendena samt på att barn under 16 år i allmänhet sakna egna viseringar måste kvartalsstatistikens siffror alltid kompletteras med en uppskattning av antalet utlänningar utan visering. Av talen i tablån böra särskilt siffrorna över antalet balter tagas med viss reservation. Enligt en på andra grunder verkställd uppskattning skulle nämligen antalet balter vara större än det i tablån angivna.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1944.

Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under fjärde kvartalet 1944, tillhopa 8 421, av vilka 8 268 begåtts av män och 153 av kvinnor. För hela året 1944 har antalet fylleriförseelser preliminärt beräknats till 35 581 mot 39 932 för år 1943 och 38 388 för år 1942.

I nedanstående tablå återgivas vissa huvudsiffror för de olika kvartalen 1940—1944.

	Antal avdömda fylleriförseelser	Därav begångna av: män	kvinnor	personer med motbok	personer utan motbok	personer i åldern 25 år och däröver	personer i åldern under 25 år
1940: 1 kv.	5 457	5 392	65	1 572	3 885	4 130	1 327
2 kv.	7 329	7 227	102	2 153	5 176	5 663	1 666
3 kv.	9 843	9 703	140	2 958	6 885	7 610	2 233
4 kv.	8 466	8 341	125	2 484	5 982	6 364	2 102
Hela året	**31 095**	**30 663**	**432**	**9 167**	**21 928**	**23 767**	**7 328**
Därav i Stockholm	3 938	3 649	289	1 399	2 539	3 431	507
1941: 1 kv.	7 757	7 608	149	2 274	5 483	5 729	2 028
2 kv.	8 268	8 141	127	2 529	5 739	6 315	1 953
3 kv.	9 980	9 845	135	3 085	6 895	7 545	2 435
4 kv.	8 022	7 868	154	2 358	5 664	5 934	2 088
Hela året	**34 027**	**33 462**	**565**	**10 246**	**23 781**	**25 523**	**8 504**
Därav i Stockholm	4 602	4 251	351	1 744	2 858	4 018	584
1942: 1 kv.	7 307	7 204	103	2 371	4 936	5 515	1 792
2 kv.	8 977	8 833	144	2 760	6 217	6 932	2 045
3 kv.	12 949	12 774	175	4 149	8 800	10 130	2 819
4 kv.	9 155	9 008	147	2 699	6 456	6 951	2 204
Hela året	**38 388**	**37 819**	**569**	**11 979**	**26 409**	**29 528**	**8 860**
Därav i Stockholm	5 417	5 057	360	2 053	3 364	4 753	664
1943: 1 kv.	9 244	9 088	156	2 688	6 556	7 007	2 237
2 kv.	9 766	9 578	188	2 809	6 957	7 509	2 257
3 kv.	11 795	11 569	226	3 457	8 338	9 119	2 676
4 kv.	9 127	8 929	198	2 532	6 595	6 835	2 292
Hela året	**39 932**	**39 164**	**768**	**11 486**	**28 446**	**30 470**	**9 462**
Därav i Stockholm	5 910	5 438	472	1 887	4 023	5 064	846
1944: 1 kv.	8 680	8 516	164	2 362	6 318	6 607	2 073
2 kv.	8 674	8 484	190	2 291	6 383	6 706	1 968
3 kv.	9 806	9 588	218	2 735	7 071	7 703	2 103
4 kv.	8 421	8 268	153	2 206	6 215	6 480	1 941
Hela året	**35 581**	**34 856**	**725**	**9 594**	**25 987**	**27 496**	**8 085**
Därav i Stockholm	5 528	5 079	449	1 597	3 931	4 804	724

Enligt från generaltullstyrelsens statistiska avdelning erhållna uppgifter gjordes under fjärde kvartalet 1944 tillhopa 115 beslag (därav 12 inom Stock-

holms tulldistrikt), som helt eller delvis avsågo sprit (eller brännvin); den beslagtagna kvantiteten utgjorde 209 liter (i Stockholms tulldistrikt 42 liter). Under hela år 1944 utgjorde för hela riket antalet dylika beslag 482 om tillhopa 821 liter. För år 1943 voro motsvarande siffror resp. 514 och 772. Enbart för Stockholms tulldistrikt uppgick under år 1944 antalet dylika beslag till 39 om 101 liter, medan för år 1943 talen voro resp. 90 och 148.

Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll i fjärde kvartalet 1944.

Alltsedan början av 1940 har varje kalenderkvartal utförts en undersökning av livsmedelskonsumtionen, grundad på hushållsräkenskaper, som under en period av 14 dagar förts av arbetar- och tjänstemannahushåll i städer och tätorter. Undersökningen för fjärde kvartalet 1944, vars resultat redovisas i det följande, utgjorde sålunda den 20:e undersökningen i denna serie.[1] Räkenskaperna påbörjades i flertalet fall under tiden 3—11 november.

Hushållens genomsnittsstorlek var något mindre än vid närmast föregående undersökning men ungefär densamma som i andra kvartalet 1944. Den kontanta inkomsten från mannens huvudyrke var vid tiden för bokföringen i genomsnitt 355 kr per månad mot 352 kr i tredje kvartalet 1944 och 272 kr i första kvartalet 1940. Hushållens fördelning på landsdelar och storleksgrupper av städer och orter var i huvudsak densamma som tidigare.

Förbrukade kvantiteter av livsmedel. Tab. 1 visar endast obetydliga förändringar i kostens kvantitet och sammansättning sedan närmast föregående undersökning frånsett en säsongnormal minskning i konsumtionen av ägg, färska grönsaker — varav konsumtionen dock är mindre än vid motsvarande tid föregående år — samt färsk frukt och bär. En fortsatt förskjutning av matfettskonsumtionen från smör till margarin kommer dock till synes och har sin motsvarighet i förändringar i tilldelningen av dessa varor. En minskning framträder i konsumtionen av fisk och en viss ökning kan förmärkas i kött- och fläskkonsumtionen. Jämsides med en fortsatt ehuru rätt obetydlig ökning i kaffekonsumtionen går en minskning i åtgången av kaffesurrogat. Den tidigare under året märkbara tendensen till minskning i potatisförbrukningen från 1942 och 1943 års höga nivå framträder däremot icke vid den senaste undersökningen.

Kostens näringsvärde. Av tab. 2 och 3 framgår, att kostens kalorivärde och mineralinnehåll varit i huvudsak oförändrade. Ett i förhållande till motsvarande kvartal åren 1942 och 1943 relativt högt A-vitaminvärde kan dock noteras, beroende på en ökad vitaminisering av margarin. Som av tab. 3 framgår, är

[1] Jämför Soc. Medd. årg. 1944, sid. 955.

Tab. 1. Förbrukade kvantiteter av livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar. Samtliga hushåll.

	År 1940	År 1941	År 1942	År 1943	År 1944			
	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.
Antal hushåll	*506*	*300*	*460*	*450*	*458*	*448*	*402*	*431*
» *personer per hushåll*	*3·95*	*4·06*	*4·14*	*4·15*	*4·14*	*4·23*	*4·40*	*4·24*
Kons.-enh. enl. skala för kalorier[1] *m. m.*	*3·03*	*3·09*	*3·13*	*3·15*	*3·12*	*3·17*	*3·30*	*3·18*
Kons.-enh. enl. skala för äggvita m. m.	*3·67*	*3·76*	*3·82*	*3·85*	*3·80*	*3·87*	*4·02*	*3·87*
Varuslag.								
Mjölk, oskummad l	26·7	30·7	34·3	38·9	38·7	39·0	40·1	37·8
» , skum- o. kärn- . . »	3·1	2·5	2·2	1·3	1·1	1·3	0·8	1·1
Grädde . . . . . dl	5·4	3·0	1·5	1·6	6·0	6·2	5·5	6·3
Ost . . . . . hg	6·8	4·9	3·5	5·3	6·8	5·8	7·3	7·5
Ägg . . . . . »	10·8	4·8	3·1	4·2	9·2	11·7	9·8	6·6
Matfett, alla slag . . . . . »	26·7	22·2	24·6	25·3	25·4	28·5	30·8	28·9
Smör . . . . . »	13·1	17·2	13·5	14·0	20·3	19·8	20·1	15·9
Margarin m. m. . . . . »	13·6	5·0	11·1	11·3	5·1	8·7	10·7	13·0
Kött och fläsk . . . . . »	57·7	52·3	35·7	55·9	53·6	55·1	55·2	57·8
Kött, blod och inälvor . . »	29·8	25·6	18·2	25·0	22·6	19·8	20·4	23·9
Fläsk och skinka . . . . »	9·3	5·9	2·9	11·1	12·0	14·6	13·6	11·9
Korv, sylta, smörgåsmat »	15·5	17·0	10·7	15·7	15·6	17·0	18·0	18·1
Kött- och fläskben . . . »	3·1	3·8	3·9	4·1	3·4	3·7	3·2	3·9
Fisk, alla slag . . . . . »	27·2	25·9	36·0	28·1	26·6	28·6	27·1	21·7
Färsk fisk . . . . . »	18·0	16·4	27·2	21·4	19·4	23·1	21·3	14·8
Salt, tork. och kons. fisk »	9·2	9·5	8·8	6·7	7·2	5·5	5·8	6·9
Mjöl, gryn och bröd[2] . . . »	149·2	129·7	135·9	148·3	147·7	152·4	153·7	149·2
Mjöl och gryn . . . . . »	105·7	75·5	81·0	88·0	88·4	86·5	85·7	88·2
Torrt bröd och skorpor . »	16·9	18·4	17·7	18·6	18·8	18·8	18·7	17·9
Mjukt bröd . . . . . »	29·0	40·5	42·6	48·1	46·5	55·0	58·0	50·2
Potatis . . . . . kg	14·7	17·6	21·3	20·8	19·9	19·3	18·1	18·8
Morötter och andra rotfr. . hg	20·8	20·6	23·4	21·5	18·4	13·4	17·8	18·1
Grönsaker . . . . . »	19·3	17·3	25·0	21·5	18·1	14·4	31·6	18·5
Färska . . . . . »	13·6	13·1	18·6	15·4	9·8	8·5	29·0	12·2
Torkade och konserverade »	5·7	4·2	6·4	6·1	8·3	5·9	2·6	6·3
Frukt och bär . . . . . »	49·1	43·6	43·3	45·3	40·3	39·0	48·1	43·2
Färska . . . . . »	20·7	19·2	16·5	19·9	14·9	16·1	31·7	19·1
Torkade och konserverade »	28·4	24·4	26·8	25·4	25·4	22·9	16·4	24·1
Socker, sirap, karameller . »	43·6	40·1	41·2	39·8	39·7	37·4	44·7	39·9
Kaffe . . . . . »	5·5	1·8	1·1	2·1	2·1	2·1	2·8	3·0
Kakao . . . . . »	1·2	1·2	1·1	0·8	1·1	1·0	1·0	1·1
Kaffesurrogat . . . . . »	—	2·2	3·1	2·6	1·7	1·7	1·3	0·8
Färdiglagad mat . . . . . »	·	8·9	11·1	7·1	6·3	4·1	3·5	7·7
Öl, pilsner . . . . . fl.	1·3	0·9	1·1	1·2	1·3	1·5	1·7	1·2
Svagdricka m. m. l	1·5	0·8	1·1	1·6	1·6	2·3	2·2	1·4

detta dock alltjämt lägre än i fjärde kvartalet 1940. Den ökning i kostens halt av vitamin B_1, som väl kommer till synes i tabellen, men vars omfattning får betraktas som tämligen osäker, sammanhänger med den vitaminisering av vete-

[1] Skalorna återgivas i Soc. Medd. årg. 1941, sid. 226 eller 549.
[2] Brödet omräknat till mjöl i relationen 1 hg hårt bröd = 1·25 hg mjöl och 1 hg mjukt bröd 0·77 hg mjöl.

Tab. 2. Indextal över förändringarna i kostens näringsvärde enligt den fortlöpande konsumtionsundersökningen.

Undersökningsperiod	Kalorier	Fett	Kolhydrat	Äggvita	Calcium	Fosfor	Järn[1]	Vitamin A	Vitamin B_1	Vitamin C
Medeltal för år 1940 . .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1:a kvartalet 1941 . . .	100	93	104	101	103	102	105	80	102	107
2:a » » . . .	96	89	100	98	99	99	101	73	99	81
3:e » » . . .	95	86	100	97	99	99	100	116	101	121
4:e » » . . .	89	78	93	92	93	93	96	96	91	101
1:a kvartalet 1942 . . .	97	86	104	97	102	101	106	70	104	105
2:a » » . . .	96	81	102	98	107	102	100	63	103	90
3:e » » . . .	96	81	105	97	114	103	100	107	105	138
4:e » » . . .	93	77	103	95	104	101	102	91	102	112
1:a kvartalet 1943 . . .	100	82	107	102	115	107	107	67	106	102
2:a » » . . .	100	86	104	105	116	109	110	70	111	101
3:e » » . . .	101	88	106	104	117	107	109	105	112	133
4:e » » . . .	101	89	106	104	115	107	110	93	112	113
1:a kvartalet 1944 . . .	102	91	105	106	119	109	111	80	111	116
2:a » » . . .	101	97	102	105	116	106	107	77	111	104
3:e » » . . .	100	97	101	101	115	102	101	108	106	113
4:e » » . . .	101	95	103	103	114	103	109	98	115	102

mjöl, som i viss utsträckning kom till stånd under hösten 1944. Halten av vitamin C slutligen är något lägre än vid motsvarande tid under de senaste åren, vilket torde förklaras av den lägre konsumtionen av färska grönsaker och potatis.

Tab. 3. Indextal över förändringarna i kostens näringsvärde inom skilda hushållstyper. (Medeltalet för varje hushållstyp under de fyra undersökningarna år 1940 har satts = 100.[2])

Undersökningsperiod och hushållstyp	Kalorier	Fett	Kolhydrat	Äggvita	Calcium	Fosfor	Järn	Vitamin A	Vitamin B_1	Vitamin C
4:e kvartalet 1940.										
Hushåll bestående av man, hustru och										
1 barn, 0— 6 år	100	94	103	101	99	102	105	115	·	100
1 » , 7—15 »	97	90	101	100	96	101	104	110	·	97
2 » , 0— 6 »	104	95	109	105	99	105	109	117	·	97
2 » , det äldsta 7—15 år	102	96	106	105	99	104	108	116	·	105
3 » , 0—15 år	102	95	106	103	99	103	106	113	·	100
4 » , 0—15 »	98	91	100	98	96	99	101	107	·	99
4:e kvartalet 1944.										
Hushåll bestående av man, hustru och										
1 barn, 0— 6 år	99	94	101	104	113	103	106	95	117	101
1 » , 7—15 »	96	86	102	102	109	102	108	96	112	104
2 » , 0— 6 »	106	101	109	110	120	109	114	102	123	101
2 » , det äldsta 7—15 år	98	94	99	102	111	101	107	95	114	97
3 » , 0—15 år	101	97	103	104	115	102	109	102	118	106
4 » , 0—15 »	104	99	105	107	117	107	114	103	126	110

[1] Korrigerade tal.
[2] För vitamin B_1 grundar sig medeltalet på tre undersökningar år 1940.

Tab. 4. Utgifter (kr) för livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar. Samtliga hushåll.

Varuslag	4:e kv. 1940	4:e kv. 1941	4:e kv. 1942	4:e kv. 1943	4:e kv. 1944	Varuslag	4:e kv. 1940	4:e kv. 1941	4:e kv. 1942	4:e kv. 1943	4:e kv. 1944
Mjölk	8·29	8·37	9·28	9·49	9·59	Sirap o. honung	0·41	0·40	0·53	0·58	0·46
Grädde	0·95	0·54	0·28	0·29	1·15	Karameller	0·31	0·48	0·50	0·58	0·58
Ost	1·82	1·86	1·11	1·58	2·43	Kaffe	2·21	0·91	0·60	1·08	1·66
Smör	4·91	6·09	4·63	4·63	5·70	Kaffesurrogat	·	0·84	0·78	0·66	0·22
Margarin o. a. fett	3·04	1·10	2·08	2·14	2·88	Te och kakao	0·73	1·00	0·87	0·62	0·87
Ägg	2·50	1·58	1·10	1·51	2·45	Salt, kryddor, ers.-medel	0·46	0·47	1·08	1·08	0·59
Kött, blod, inälvor	6·80	7·37	6·79	8·02	7·77	Färdiglagad mat	0·76	1·28	1·90	1·01	0·99
Fläsk och skinka	2·54	1·92	1·05	4·23	4·56	Summa matvaror	62·66	66·58	70·68	76·85	80·40
Korv, sylta, smörgåsmat	3·71	4·91	3·39	5·48	6·22						
Kött- och fläskben	0·26	0·32	0·40	0·50	0·52	Öl	0·28	0·28	0·36	0·36	0·39
Fisk (inkl. konserver)	3·00	4·01	6·44	4·50	3·59	Svagdricka	0·28	0·21	0·33	0·36	0·43
Mjöl, gryn o. flingor	5·09	3·81	4·36	4·90	4·83						
Bröd	4·64	6·96	7·58	8·27	7·92	Förtäring utom hemmet	0·84	0·69	0·78	0·61	0·47
Potatis	2·14	3·00	4·05	3·76	3·84	Skolbespisning	—	0·24	0·47	0·46	0·58
Rotfrukter	0·61	0·66	0·78	0·65	0·76	Tillhopa	63·56	68·00	72·57	78·64	82·22
Färska grönsaker	0·65	0·82	1·33	1·10	1·04						
Torkade o. kons. grönsaker	0·54	0·54	0·84	0·79	0·85	Totalutgift per person o. dag	1·15	1·17	1·25	1·35	1·39
Färsk frukt och bär	1·61	1·68	2·16	2·81	2·68	Totalutgift per konsumtionsenhet[1] och dag	1·50	1·57	1·66	1·78	1·85
Tork. o. kons. frukt o. bär	3·22	4·07	4·52	4·24	3·87						
Socker	1·96	2·09	2·40	2·40	2·48						

Utgifterna för livsmedel. De genomsnittliga utgifterna för livsmedel under bokföringsperioden redovisas i tab. 4. De uppgå till inalles 82·22 kr mot 87·17 kr i tredje kvartalet 1944. Nedgången beror delvis på minskningen i den genomsnittliga hushållsstorleken men framför allt på en säsongmässig kostnadssänkning. Det kan nämnas, att totalutgiften per konsumtionsenhet och dag under samma tid sjönk från 1·89 till 1·85 kr.

Det genomsnittliga antalet rabattkort för mjölk per hushåll var 1·7 mot 1·9 i tredje och 1·7 i andra kvartalet samt antalet matfettskort 2·2 mot 2·5 resp. 2·3. De relativt höga siffrorna i tredje kvartalet torde förklaras av det större barnantalet per hushåll vid denna undersökning.

[1] Enligt skalan för kalorier m. m.

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i januari 1945.

De medelpriser på livsmedel, bränsle och lyse, som meddelas i tabellen på följande sidor, äro beräknade på noteringar i detaljhandeln lämnade av socialstyrelsens ombud omkring mitten av januari 1945.

Livsmedelsutgifterna voro i januari praktiskt taget lika stora som i december. En del mindre prissänkningar, bl. a. på apelsiner och citroner, medförde visserligen en sänkning av utgifterna, vilken emellertid uppvägdes av en beräknad minskning av det genomsnittliga rabattbeloppet. Till följd av höjningar i de beskattningsbara beloppen, vilka orsakats av tidigare inträffade inkomstförbättringar, har man emellertid räknat med att den under december 1944 företagna omprövningen av rätten att erhålla de statliga livsmedelsrabatterna medfört viss indragning av rabattkort. Det beräknade genomsnittliga rabattbeloppet sjönk härigenom från 91·53 kr till 86·51 kr. Livsmedelsutgiften har alltså ökats med differensen, 5·02 kr. Beräkningarna ha utförts med utgångspunkt från de 580 hushåll, fördelade på 9 inkomstgrupper och 5 hushållstyper, varmed socialstyrelsen räknar i detta fall, liksom då det gäller skatteberäkning.

	Årsmedeltal (12 månader)										1944			1945
	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	jan.	sept.	dec.	jan.
År 1935 = 100														
Livsmedel	100	104	108	111	116	132	151	162	160	160	160	161	158	158
Bränsle och lyse .	100	102	108	110	111	146	164	177	181	181	182	182	181	181
Tillhopa	100	104	108	111	115	133	153	163	162	162	162	163	161	161
Juli 1914 = 100														
Livsmedel	129	133	138	143	148	169	194	208	206	205	205	207	203	208
Bränsle och lyse .	137	140	149	152	152	201	226	244	248	249	250	250	249	249
Tillhopa	130	134	140	144	149	173	198	212	210	209	210	211	208	208

Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för bostad, kläder, skatter m. m.), vilket uträknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen för december 1944 154, om år 1935 tages till basperiod, och 241, om juli 1914 sättes lika med 100 (se Soc. Medd. årg. 1945, sid. 36).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Indextalen, vilka grunda sig på uppgifter från 25 orter, avse mittveckan i varje månad. Vid beräkningen av indextalet för januari har ett på vissa punkter reviderat viktsystem kommit till användning. Generalindextalen med augusti 1939 = 100 framgå av nedanstående tablå.

Jan. 1944	Mars 1944	Juni 1944	Sept. 1944	Okt. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945
148·5	148·2	148·3	148·1	147·9	147·7	147·8	147·8

Sättes september 1931 = 100, blir generalindextalet för januari 1945 158·6.

Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = kortransonering. N = normalpriser. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/1 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Jan. 1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Jan.-priserna förändringar i % sedan	
											aug. 1939	jan. 1944
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost, helf. resp. fetth. 27 + kg	K,N	162	177	215	*276	275	276	277	277	276	+ 63	0
Mejerismör . . . . . »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	—
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	292	300	280	270	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska . . . . . »	K,N	142	154	172	370	392	349	389	389	391	+124	0
Nötkött: stek . . . . . »	K,N	116	179	218	*329	321	313	313	313	313	+ 38	− 2
soppkött . . . »	K,N	95	143	169	*270	280	272	272	272	272	+ 56	− 3
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	308	311	301	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek . . . »	K,N	130	217	269	361	358	359	359	359	359	+ 34	0
bog . . . »	K,N	·	·	·	321	324	325	325	325	325	·	0
Fårstek, färsk . . . . . »	K,N	130	205	260	458	469	436	436	435	435	+ 66	− 7
Hönskött . . . . . »		·	124	157	*370	375	369	350	366	376	+140	0
Kaninkött . . . . . »	N	·	·	·	286	283	277	294	322	327	·	+16
Fläskkotlett i bit . . . »	K,N	·	·	·	423	390	431	431	431	431	·	+11
Salt sidfläsk . . . . . »	K,N	137	182	230	388	386	376	376	376	376	+ 64	− 2
Rökt skinka, rullad . . »	K,Ö	·	312	369	*560	558	564	564	565	564	+ 56	+ 1
Fläskkorv . . . . . »	K,Ö	·	·	172	274	295	259	259	259	259	+ 49	−12
Falukorv . . . . . »	K,Ö	·	·	·	310	332	295	295	295	295	·	−11
Oxlever . . . . . »	K,N	·	·	·	256	274	234	234	234	234	·	−15
Blodpudding . . . . . »	Ö	·	·	·	136	149	125	125	125	125	·	−16
Färsk fisk: sill . . . . »	N	35	62	74	*135	127	152	126	126	127	+ 54	0
strömming . »	N	39	57	64	116	128	99	127	127	128	+ 99	0
makrill . . »		·	·	·	209	151	244	264	*262	—	·	·
abborre . . »		76	110	112	185	206	188	192	201	204	+ 77	− 1
gädda . . . »		110	153	168	309	306	327	336	337	340	+ 99	+11
torsk . . . »	N	57	89	90	*104	102	120	87	87	87	+ 20	−15
rödspotta . . »	N	81	145	150	*236	228	256	228	228	228	+ 79	0
kolja . . . . »	N	·	116	116	*196	162	253	164	164	164	+ 61	+ 1
Salt sill . . . . . »	N	45	62	55	*203	205	203	205	197	201	+252	− 2
Ansjovis, hel . . . ¼ burk		·	·	·	133	134	132	132	132	132	·	− 2
Vetemjöl . . . . . kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl . . . . . »	K	23	24	27	33	33	33	33	33	33	+ 21	− 1
Samsiktmjöl . . . . . »	K	29	33	36	37	37	36	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. . . »	K	42	35	43	61	61	61	60	60	60	+ 36	− 1
Risgryn . . . . . »	K,N	41	40	45	132	139	118	118	118	118	+166	−15
Makaroner . . . . . »	K	·	·	·	80	80	80	80	79	79	·	− 1
Grovt spisbröd . . . . »	K,Ö	43	59	66	82	82	83	82	82	82	+ 22	− 1
Knäckebröd . . . . . »	K,Ö	·	82	85	99	99	98	98	98	98	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) . . »	K,N	40	58	66	72	74	72	72	72	72	+ 7	− 2
Samsiktbröd . . . . . »	K,N	·	·	·	67	68	66	66	66	66	·	− 2
Grovt rågbröd . . . . . »	K,N	31	45	51	58	59	58	58	58	58	+ 16	0
Skorpor av vete . . . . »	K	78	132	144	199	199	199	199	198	198	+ 34	0
Matbröd ⎫ bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
av vete ⎭ bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 4	—
Mjukt kaf- ⎫ bullar o. d. . »	K,N[1]	·	97	113	157	160	155	155	154	154	+ 37	− 3
febröd ⎭ wienerbröd . »	K,N	·	·	·	399	331	398	399	400	400	·	0
Kaffe: santosblandning . »	K,Ö	·	291	288	546	549	552	532	531	532	+ 85	− 3
mest gångbara sort . »	K,Ö	·	·	·	568	575	576	549	549	549	·	− 5
Kaffesurrogat . . . . . »		·	·	·	235	235	235	235	235	235	·	—

[1] Normalpriser på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 1901).

i genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—januari 1945.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/1 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Jan. 1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Jan.-prisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Jan.-prisernas förändringar i % sedan jan. 1944
Kakao i paket . . . . . kg	K	·	·	·	416	418	418	403	403	403	·	— 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	0
Matsalt . . . . . »	K	10	15	15	26	26	26	26	26	26	+ 71	0
Jäst . . . . . hg		·	·	·	17	17	17	17	17	17	·	— 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	70	74	63	63	63	63	+ 53	—14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	—
Ärter på burk, hush.- ½ burk		·	46	53	83	92	80	79	78	78	+ 48	—15
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[1]15·7	20·1	18·1	28·1	20·4	20·6	20·7	+ 31	+14
Morötter, gamla . . . . »	N	·	27	36	39	31	55	44	29	29	·	— 5
» färska . . . . »					119	—	—	—	—	—	·	·
Kålrötter . . . . . »	N	·	·	·	28	23	32	26	18	18	·	—22
Vitkål . . . . . »	N	·	24	29	41	27	47	40	30	30	+ 9	+10
Lök, gul . . . . . »	N	·	·	·	166	111	194	190	187	190	·	+72
Ätäpplen: svenska . . . »	N	·	101	94	158	181	140	163	180	176	·	— 3
importerade . »	N				309	291	—	—	197	186	·	·
Apelsiner . . . . . »	N	·	76	82	201	200	—	—	—	174	+113	—13
Citroner . . . . . »	N	·	·	·	218	217	219	220	—	204	·	— 5
Torkade nypon, orensade »		·	·	·	375	371	376	376	374	375	·	+ 1
Pilsner . . . . . ½ l		·	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 34	—
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*129	129	129	129	129	129	·	0
Såpa . . . . . kg	K	·	46	51	92	92	92	92	92	90	+ 78	— 2
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		·	35	32	32	32	33	32	32	32	0	— 3
Kokgas (inkl. div. avg.) m³		·	17	17	20	20	20	20	20	20	+ 43	0
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	*2090	2 120	2 080	2 045	2 045	2 045	+ 68	— 4
Barrved » » »	N	595	730	885	*1875	1 910	1 865	1 830	1 830	1 830	+ 90	— 4
Pannved » » »	N	·	·	·	1 610	1 640	1 580	1 580	1 580	1 580	·	— 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	977	980	977	977	977	977	+ 53	0
hushålls-, prima hemk. »	B	242	291	326	573	573	574	574	573	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm hemk. »	B	·	230	263	511	511	511	511	512	512	+ 95	—
c:a 40-60 el. 60-80 mm hemk. »	B	·	215	249	477	477	477	477	476	476	+ 94	0

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1944 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende eliminerats. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

Arbetsmarknaden under januari 1945.

Läget på arbetsmarknaden undergick icke några mera anmärkningsvärda förändringar under januari månad. Omsättningen av arbetskraft visade som vanligt en ökning under årets första månad. De väntade arbetsinställelserna inom verkstadsindustrin verkade i viss mån hämmande på arbetsmarknaden inom vissa områden av näringslivet.

I det följande anförda data från de statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under januari månad med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt sysselsättning och arbetslöshet.

Vid de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet arbetsansökningar 30 % och antalet lediga platser 28 % högre i januari än i december. Stegringen av utbudet av arbetskraft var, relativt sett, ungefär lika i fråga om män och kvinnor, under det att ökningen av platstillgången, som till stor del avsåg skogsarbete, var avsevärt större för manlig än för kvinnlig arbetskraft. Som en följd av de inträdda förändringarna i förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft uppgick genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser till 131 i januari mot 129 i december. För enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. voro motsvarande jämförelsetal 274 resp. 254. — Genom de offentliga arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under januari 83 300 platser (55 300 manliga och 28 000 kvinnliga), vilket i jämförelse med tillsättningsresultatet för december innebär en stegring med 34 % (41 % för män och 23 % för kvinnor). Stegringen berodde delvis på den omständigheten, att förmedlingsverksamheten inom åtskilliga arbetsområden som regel är av betydligt mindre omfattning före julhelgen än efter årsskiftet.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex var antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande sysselsättningsområden omkring $1^1/_2$ % högre i slutet av januari än i slutet av december. Sysselsättningsökningen synes dock helt sammanhänga med att vid jul- och nyårshelgerna permitterade eller semesterlediga arbetare återgått till arbetet under januari. — Poängsiffran för arbetstillgången var något, ehuru obetydligt, lägre i januari än i december eller 3·6 mot 3·7; de anförda talen beteckna närmast »god arbetstillgång».

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 7·2 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid utgången av december 1944 mot 4·1 % en månad tidigare. Fackföreningsarbetslösheten brukar vid årsskiftet förete en omfattande ökning i samband med säsongmässiga driftsnedläggelser inom vissa arbetsområden. Vid framräknan-

de av arbetslöshetsprocenten har man i förevarande fall bortsett från julledigheten.

Antalet genom arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter förelågo intill utgången av januari månad, utgjorde vid denna tidpunkt 12 088, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning av 1 044, eller 9·5 %. Liksom tidigare hade hjälpbehovet den största omfattningen i Västernorrlands län. Antalet hjälpsökande i Norrbottens län visade en icke obetydlig nedgång sedan december.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget vid motsvarande tidpunkt föregående år visar, att i fråga om förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var lägre än i början av år 1944, eller 131 mot 164; för enbart industri och byggnadsverksamhet var skillnaden större, eller 274 mot 401. Sysselsättningsnivån inom industri, byggnadsverksamhet m. m. var över 5 % högre än föregående år. Arbetslösheten inom fackförbunden visade i överensstämmelse härmed en nedgång och utgjorde, såsom förut nämnts, 7·2 % vid årsskiftet 1944/45 mot 9·6 % ett år tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna var 3 757 (24 %) lägre än under motsvarande månad 1944.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under januari inom olika områden av näringslivet.

Inom jordbruket var som vanligt vid denna årstid behovet av arbetskraft ringa. De lediganmälda platserna avsågo framför allt kördrängar och ladugårdspersonal. Ladugårdsskötarkurser för flyktingar pågingo på olika håll i landet, och vid dessa kurser utbildad arbetskraft kunde i allmänhet omedelbart beredas anställning. I syfte att planera för den ökade efterfrågan på arbetskraft, som väntas uppstå till våren och sommaren, ha en del nämnder verkställt inventering av på landsbygden disponibla bostadsutrymmen, vilka kunna ställas till förfogande för flyktingfamiljer. Undersökningarna ha i allmänhet visat, att ett icke obetydligt antal bostadslägenheter stå till förfogande vid utplacering av flyktingar i jordbruksarbete.

På grund av otjänliga väderleksförhållanden var efterfrågan på skogsarbetare under första hälften av januari relativt ringa men stegrades under senare delen av månaden. Antalet arbetssökande vana skogsarbetare utgjorde cirka 3 300. De lediganmälda platserna för skogshuggare, avseende såväl gagnvirkessom brännvedshuggning, uppgingo till cirka 18 100, varav 12 600 tillsattes, till övervägande del med icke yrkesvan arbetskraft. Av länsarbetsnämndernas rapporter framgår, att många av de lediganmälda platserna voro svåra att besätta, emedan kost- och logiförhållandena för arbetstagarna ej voro ordnade på tillfredsställande sätt. Arbetsmarknadskommissionens beslut att till mindre skogsägare utlåna viss barack- och sängutrustning torde emellertid underlätta rekry-

teringen. Enligt inventeringsuppgifter för avverkningsarbeten hos större avverkare voro vid utgången av januari över 91 700 man sysselsatta i skogen. Denna siffra är ungefär 12 700 lägre än vid motsvarande tidpunkt ett år tidigare.

De industriella arbetsområdena visade en betydande ökning av såväl tillgång som efterfrågan på arbetskraft. Inom metallindustrin konstaterades fortfarande goda arbetstillfällen för kompetenta specialarbetare. Nyrekrytering av arbetskraft förekom emellertid endast i mycket begränsad omfattning till följd av de väntade arbetsinställelserna inom verkstadsindustrierna. Vid sågverk och massafabriker var läget i stort sett oförändrat. I bl. a. Västernorrlands län kunde dock en viss förbättring registreras, sedan driften återupptagits vid en del företag, där arbetet varit nedlagt under helgerna. Inom livsmedelsindustrin rapporterades ej några större förändringar. Fortsatta entlediganden av arbetskraft förekommo vid råsockerbruken, sedan kampanjen avslutats. Textil- och beklädnadsindustrierna återupptogo arbetet i vanlig ordning efter juluppehållet. Bristen på textilarbeterskor och sömmerskor kvarstod alltjämt. Arbetstillgången vid skofabrikerna kunde betecknas som god. Kvinnlig arbetskraft, särskilt nåtlerskor och yngre, okvalificerad personal, efterfrågades, under det att behovet av manlig arbetskraft till skofabrikerna var begränsat.

Byggnadsverksamheten utmärktes, tack vare de i samband med den statliga regleringen inom området vidtagna åtgärderna, av en med hänsyn till årstiden hög sysselsättningsnivå, ehuru väderleken under månadens senare del medförde en viss stagnation. Enligt särskilda rapporter, som lämnas till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i byggnadsfacken i vissa större städer, voro vid utgången av januari endast 16 % av byggnadsarbetarna fristämplade på grund av arbetslöshet mot 30 % vid samma tidpunkt föregående år.

Inom gruppen landtransport framträdde under januari en sedvanlig minskning av arbetstillgången. Sjöfarten har sedan årsskiftet fått vidkännas ytterligare inskränkningar. Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt 1 190 påmönstringar och 2 455 avmönstringar mot 1 345 och 2 430 en månad tidigare. Motsvarande siffror för januari 1944 voro 1 742 och 1 992.

Inom handelsyrkena ökades arbetssökandefrekvensen efter julsäsongens avslutande, medan inom kontorsbranschen arbetstillfällena visade ökning för yngre, kvinnlig personal, såväl kontorister som stenografer och maskinskriverskor. Den höga ansökningssiffran för manliga kontorister beror närmast på att ett stort antal sökande, som redan ha arbetsanställningar, önska platsombyte.

Hotell- och restaurangbranschen företedde inga större förändringar i omsättningssiffrorna. En viss förbättring av tillgången på särskilt kvinnlig arbetskraft medförde ett gynnsammare tillsättningsresultat.

Inom hälsovård och sjukvård ökade tillgången på arbetskraft mera än efterfrågan, varigenom möjligheterna att tillsätta platser i någon mån förbättrades. Underskottet på lämpliga sökande var dock alltjämt starkt kännbart.

Det husliga arbetsområdet uppvisade för månaden karakteristiska föränd-

ringar, nämligen ökning av antalet arbetsansökningar, någon minskning i behovet av tillfällig hemhjälp samt stegrad efterfrågan på personal för fasta anställningar. Från en del arbetsförmedlingar vitsordas, att den igångsatta kampanjen för deltidsarbete i hemmen redan givit gott resultat.

Lärarförmedlingarna hade vid vårterminens början stora svårigheter att anvisa examinerad arbetskraft till såväl folk- som småskolor; framför allt gjorde sig bristen på småskollärarinnor till mindre folkskolor starkt märkbar. Inalles tillsattes 796 platser mot 198 i december och 701 i januari 1944.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under januari 1945.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 83 303 platser, varav 55 324 manliga och 27 979 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 1 136 personer (därav 79 kvinnor) utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under januari 6 215 platser tillsattes, varav 5 145 manliga och 1 070 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 3 279 personer (2 664 män och 615 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 31 januari endast större avverkare (jfr not till tab. 6). Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 91 700 man, vilket innebär en ökning under månaden med 32 100. Sålunda sysselsattes omkring 2 000 flera arbetare än man beräknade kunna sysselsätta enligt uppgifter till inventeringen den 31 december. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades till 16 900 man. Av dessa ansågo sig dock avverkarna själva kunna anskaffa 4 300, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 12 600 man. Inventeringen den 31 januari föregående år redovisade 104 300 sysselsatta arbetare och en brist på 5 200.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under januari 12 600 man i skogsarbete. Av dessa kommo 8 571 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid januari månads utgång pågingo 866 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 8 289 deltagare. Dessa åtnjöto, med undantag av 491, särskilda förmåner, för vilka tidigare redogjorts (majrapporten 1942). Dylika förmåner tillkommo dessutom 3 972 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid januari månads utgång 11 770 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt, kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid januari månads utgång till 12 088, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning med 1 044 eller 9·5 %. Av de hjälpsökande voro 652 (5·4 %) i åldern 16—25 år, 5 885 (48·7 %) 26—50 år samt 5 551 (45·9 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 57 (0·5 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under januari månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 5·5 milj. kr. För perioden 1 juli 1944—31 januari 1945 var motsvarande summa 28·2 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid januari månads utgång åtnjöto 8 811 (72·9 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 7 801 (88·5 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 6 299 (52·1 %) hjälpta genom arbete och 2 512 (20·8 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under januari månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden december 1943—januari 1945 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 52 arbetsplatser i kommissionens regi 1 163 arbetslösa, vid 77 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 2 554 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 17 arbetslösa. Vid 73 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 207 arbetslösa och vid 6 statskommunala reservarbeten 55 arbetslösa. Vid 118 arkivarbetsplatser sysselsattes 334 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 86 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 660 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 15 städer och 16 landskommuner till sammanlagt 2 180 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 1 637 (75·1 %)

voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 1 700 (78·0 %) hemmahörande i städer.

För januari månad hade av understödskommunerna 12 städer och 6 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna vid de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande voro 205 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 903 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 772 i Göteborgs och Bohus, 87 i Blekinge och 44 i Kalmar län. Av samtliga voro 100 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid januari månads utgång pågingo 43 beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och 2 kurser för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Hela antalet elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* fördelade på olika yrkesavdelningar, framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	28	299	bågsvetsare	4	40
finmekaniker	4	59	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	7	Summa	43	460
bilservicemekaniker	1	10			
gassvetsare	4	36			

Av samtliga deltagare var en kvinna. Sedan verksamhetens början (maj 1940) till och med utgången av januari 1945 ha 11 053 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna. Av dessa ha 7 612, varav 195 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs. Dessutom har ett antal icke svenska medborgare utbildats vid kurserna.

I beredskapskurser för *kvinnlig industriell reservarbetskraft* deltogo sammanlagt 19 elever, fördelade på 2 avdelningar för mekaniker.

Av kurserna var en anordnad såsom halvdagskurs. I det redovisade antalet elever ingå 7 kvinnor, vilka intagits i avdelning för mekaniker vid beredskapskurs för verkstadsindustrin å tre orter. Hittills ha 1 881 elever varit inskrivna vid beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Skogsbrukets arbetskraftsförsörjning. Den 15 december 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt arbetsmarknadskommissionen att skyndsamt verkställa undersökning rörande tillgången på arbetskraft inom skogsbruket. Den 25 januari 1945 framlade kommissionen resultatet av den i anledning härav företagna undersökningen.

Vid inventeringen av skogsbrukets arbetskraftsförsörjning den 31 december begärde kommissionen förutom de sedvanliga uppgifterna om då sysselsatta arbetare och behovet av ytterligare arbetskraft även uppgift om hela det antal huggare, som erfordrades under första kvartalet 1945 för att de av bränslekommissionen planerade avverkningarna skulle kunna genomföras, samt om behovet av bostäder för skogsarbetare. En redogörelse för denna inventering lämnades i decemberrapporten, utom såvitt gäller behovet av bostäder. Enligt de in komna uppgifterna erfordrades 66 tolvmansbaracker och 77 åttamansbaracker för de arbetare, som då beräknades behöva anställas utöver tillgänglig arbetskraft. Dessutom uppgåvo 107 avverkare utan att närmare ange arten, att de hade behov av ytterligare bostadsutrymme.

Vidare lät kommissionen genom länsarbetsnämnderna undersöka möjligheten att för utplacering i skogen lösgöra arbetskraft från pågående beredskapsarbeten och byggnads- och anläggningsarbeten, för vilka meddelats byggnadstillstånd med villkor att länsarbetsnämnd vid behov skulle kunna besluta om arbetets nedläggande helt eller delvis. Slutligen inbegrepos i dessa undersökningar sådana vägarbeten, vartill medel beviljats ur det s. k. 15-miljonersanslaget.

Resultatet av undersökningarna är, att genom nedläggande av vissa byggnads- och anläggningsarbeten med byggnadstillstånd högst 4 000 man skulle kunna friställas. Kommissionen har emellertid påpekat, att det är föga troligt, att dessa byggnadsarbetare omedelbart och frivilligt skulle övergå till skogsarbete, om arbetena, vid vilka de äro sysselsatta, lades ned.

Vidare utvisar undersökningen, att 1 863 arbetare, som voro sysselsatta vid beredskapsarbeten eller arbeten bedrivna med medel från 15-miljonersanslaget, skulle kunna överföras till skogsarbete. Denna siffra torde emellertid vara för hög med hänsyn till att redan vid arbetsanvisningen en noggrann granskning sker av vederbörandes lämplighet för skogsarbete. Detta gäller dock icke vissa arbetslöshetstyngda län.

Efterfrågan på arbetskraft till skogen var under januari ringa framför allt beroende på otjänlig väderlek, varför extraordinära åtgärder från kommissionens sida för att tillgodose behovet ej voro motiverade.

Till följd av att produktionsplikt numera införts i samtliga län med undantag av Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, måste man dock räkna med att arbetskraftsbehovet kan komma att öka mycket kraftigt under den

närmaste tiden. Det må i detta sammanhang nämnas, att bränslekommissionen beräknat att för genomförande av 1944/45 års avverkningsprogram skulle — bortsett från den arbetskraft som representeras av skogsägarna själva, deras familjemedlemmar och arbetare, icke särskilt anställda för avverkningsarbeten — erfordras 105 000 man under januari och 165 000 man under vardera av februari och mars månader (jfr skogsägarnas uppgifter om arbetskraftsbehovet i decemberrapporten[1]).

Den ovana arbetskraften i skogen uppgick vid månadsskiftet januari/februari till 12 261 man, varav 4 754 voro utlänningar.

Vissa av de ekonomiska bidragen till icke yrkesvana arbetare i skogen ha hitintills varit tidsbegränsade. Det har emellertid ansetts angeläget, att den icke yrkesvana arbetskraft, som nu sysselsättes i skogen, förmås att stanna kvar där och att sådana icke yrkesvana, som tidigare varit i skogsarbete, återvända dit. I anledning härav beslöt kommissionen den 31 januari vissa ändringar i utgående bidragsförmåner (jfr majrapporten 1942). I stället för tidigare utgående förflyttnings- och utbildningsbidrag skall fr. o. m. den 1 februari tills vidare t. o. m. den 31 juli 1945 till en var i skogsarbete sysselsatt icke yrkesvan arbetare, som antagit av arbetsförmedlingen anvisat skogsarbete, utan tidsbegränsning utgå ett bidrag av 2 kr per dag, kallat omskolningsbidrag. I övrigt gälla samma bestämmelser för tilldelning av bidraget, som tidigare gällt för utbildnings- och förflyttningsbidragen till ovan skogsarbetare.

Till familjeförsörjare, som erhåller omskolningsbidrag och som antager skogsarbete på annan ort än hemorten, skall alltjämt utgå familjetillägg i enlighet med tidigare gällande bestämmelser, dock med den ändring att familjetilläggen fr. o. m. den 1 februari skola maximeras på så sätt, att till en och samma familjeförsörjare för hustru och barn icke skall utgå högre belopp än sammanlagt i ortsgrupp I 3 kronor 50 öre, i ortsgrupp II 4 kronor 15 öre och i ortsgrupp III 5 kronor. Arbetare, som antager skogsarbete på den ort, där han är bosatt, och äger åtnjuta omskolningsbidrag, får efter medgivande av länsarbetsnämnd utbyta detta mot familjetillägg. Bestämmelserna om till ovan skogsarbetare utgående hyresbidrag undergingo i samband härmed icke några förändringar.

Den 31 januari voro 1 232 baracker utplacerade — till övervägande del avsedda för skogsarbetare — och av dessa voro 822 belagda. Under månaden har kommissionen nybeställt ett stort antal baracker av delvis ny typ benämnd SAK 45, vilken givits en mer ändamålsenlig inredning än vad fallet är med tidigare typ.

Slutligen må nämnas, att kommissionen genom cirkulär m. m. till länsarbetsnämnderna uppmanat till intensifierad arbetsförmedling för tillförande av arbetskraft till skogsbruket.

I årets tredje nummer av tidskriften »Från departement och nämnder» har lämnats en i vissa stycken utförligare redogörelse för skogsbrukets behov av arbetskraft.

[1] Se Soc. Medd. 1945, sid. 57.

Lantarbetstidslagens utformning i fortsättningen. På grund av remiss har kommissionen den 18 januari 1945 avgivit utlåtande över ett av arbetsrådet utarbetat förslag till lantarbetstidslagens utformning i fortsättningen.

Arbetsrådet har icke funnit det tillrådligt att under nuvarande krisläge med därav betingade ovissa utsikter om hur de framtida förhållandena komma att gestalta sig företaga genomgripande förändringar i lantarbetstidslagen men framhåller å andra sidan, att efter det pågående världskrigets slut och sedan de ekonomiska förhållandena stabiliserats, läget inom jordbruket kan vara sådant, att dylika ändringar kunna vara motiverade. Med hänsyn härtill har rådet föreslagit, att den nuvarande lagen, vars giltighetstid utlöper den 31 oktober 1945, i så gott som oförändrat skick skall erhålla fortsatt provisorisk giltighet under ytterligare en treårsperiod.

Kommissionen anför i sitt yttrande, att den icke kan dela arbetsrådets principiella uppfattning att lagens bestämmelser skola utformas med hänsyn till det aktuella försörjningsläget. Även om lagen formellt sett förblir ett provisorium, har den reellt sett karaktären av permanent lagstiftning, varför man icke bör motsätta sig i och för sig skäliga ändringar däri. I varje fall om frågan ses på lång sikt torde jordbrukets arbetskraftsproblem kunna lösas endast om lantarbetarnas arbetsförhållanden göras likartade med andra arbetargruppers, så långt detta låter sig göra med hänsyn till jordbrukets speciella produktionsförhållanden. Om lagens tillämpning skulle medföra särskilda svårigheter under nu föreliggande förhållanden, äger Kungl. Maj:t författningsenlig möjlighet att i större eller mindre omfattning begränsa dess giltighet.

I fråga om utformningen av de särskilda stadgandena i lantarbetstidslagen har kommissionen på de principiellt sett mest betydelsefulla punkterna anslutit sig till de reservationer mot arbetsrådets förslag, som anförts av arbetarrepresentanterna i rådet. Kommissionen har sålunda bl. a. förordat, att lagen, som nu är tillämplig på jordbruk, vari regelmässigt sysselsättas tre arbetare, utsträckes till att omfatta även jordbruk med två årsarbetare, att arbetstiden fördelas jämnare över årets olika månader än vad lagen nu förutsätter samt att arbetstiden för djurskötare begränsas. Mot kommissionens beslut i dessa delar ha herrar Carell, Andersson och Styrman reserverat sig till förmån för arbetsrådets förslag att lagens regler skulle bibehållas oförändrade.

Folkbokföringskommitténs betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen. Arbetsmarknadskommissionen har den 25 januari 1945 avgivit utlåtande över folkbokföringskommitténs betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen.

Utlåtandet är begränsat till de delar av kommitténs förslag, vilka ansetts vara av betydelse för kommissionens verksamhet, nämligen inrättande hos länsstyrelserna av länsbyråer för folkbokföringen, utrustade med adresseringsmaskiner för tryckning av mantalslängder m. m. och s. k. avtryckskort. Avtryckskorten äro bl. a. avsedda att kunna utnyttjas för att i aktuellt skick vidmakthålla de hos länsarbetsnämnderna befintliga registren över den icke värn-

pliktiga arbetskraften under den ytterligare tid detta ur beredskapssynpunkt kan komma att bli erforderligt och för att vid behov ånyo kunna iordningställa helt nya register utan stöd av allmänna beredskapsmönstringar, om de nuvarande registren framdeles skulle komma att nedläggas. Å folkbokföringens tryckplåtar över fysiska personer skola enligt förslaget inpräglas och i aktuellt skick fortlöpande vidmakthållas bl. a. uppgifter om yrke, näringsgren och arbetsgivare av så utförlig beskaffenhet, att med ledning därav vederbörandes användbarhet såsom arbetskraft kan bedömas; å plåtarna skola därjämte finnas vissa uppgifter även om närmast föregående yrke eller sysselsättning.

Kommissionen har i sitt utlåtande förklarat sig i huvudsak kunna instämma i folkbokföringskommitténs uttalande om betydelsen ur arbetsmarknadssynpunkt av den föreslagna ökade registreringsberedskapen hos folkbokföringsorganen. Att ange med vilket belopp kostnaderna för den aktualisering, som för närvarande äger rum av länsarbetsnämndernas mönstringsregister, skulle kunna nedbringas i händelse av en omläggning av folkbokföringen, är för närvarande icke möjligt. Tillkomsten av en ny aktualiseringsåtgärd avseende registrens yrkesuppgifter m. m. skulle dock, som av kommittén framhållits, med all sannolikhet medföra, att de totala kostnaderna för aktualiseringen komme att överskrida de nuvarande. Kostnaderna för upprättandet av helt nya mönstringsregister torde efter en omläggning av folkbokföringen kunna nedbringas med omkring 400 000 kr, motsvarande i huvudsak kostnaderna för anordnandet av 1943 års beredskapsmönstring.

Den ökade registreringsberedskap, som den föreslagna omläggningen av folkbokföringen skulle innebära och som skulle medföra att helt nya mönstringsregister kunna bildas av avtryck av folkbokföringens tryckplåtar, måste emellertid anses vara av vida större betydelse ur arbetsmarknadssynpunkt. Allmänna beredskapsmönstringar bleve därigenom obehövliga.

Statsunderstöd för utbildning av personal vid institutioner inom den halvöppna barnavården. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 25 januari 1945 avgivit utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings förslag om statsunderstöd för utbildning av personal vid institutioner inom den halvöppna barnavården. Kommissionen har berett sina sakkunniga i frågor rörande kvinnlig arbetskraft tillfälle att yttra sig i ärendet.

Kommissionen påpekar den halvöppna barnavårdens betydelse ur arbetsmarknadssynpunkt och framhåller, att det ur arbetsmarknadssynpunkt motiverade behovet av daghem kommer att kvarstå efter kriget. Detta utgör en vägande anledning till att åtgärder vidtagas för att möjliggöra en utbyggnad av daghemsverksamheten. Med hänsyn härtill tillstyrker kommissionen befolkningsutredningens förslag, i den mån det berör kommissionens verksamhet.

Bestämmelser angående konfliktdirektivens tillämpning. I anslutning till 16 § i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 434/1934 angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet har arbetsmarknadskommissionen fastställt följande bestämmelser att gälla vid arbetskonflikt.

Den som vid utbrottet av en arbetskonflikt är anställd vid arbetsplats, som omedelbart beröres av konflikten (direkt konfliktberörd), skall anses direkt indragen i konflikten och äger alltså därunder icke åtnjuta statlig eller statsunderstödd arbetslöshetshjälp eller hänvisas till beredskapskurs.

Den som vid utbrottet av en arbetskonflikt är oförvållat arbetslös skall icke anses indragen i konflikten och äger således oberoende av denna uppbära understöd. Med arbetslöshet avses här även »permittering».

Erhåller någon, som sålunda är indragen i arbetskonflikt, efter konfliktens utbrott en mera varaktig anställning inom annat område än det, som beröres av konflikten, skall han vid ånyo inträdande oförvållad arbetslöshet icke anses berörd av den ursprungliga konflikten.

I det följande upptagna fall skola jämställas med dem, då vederbörande varit i arbete vid tidpunkten för arbetskonfliktens utbrott; understöd under konflikten får följaktligen *icke* utgå.

1. Då kvinnlig arbetstagare, vilken sedan minst två år haft stadigvarande anställning hos arbetsgivaren, på grund av havandeskap eller barnsbörd åtnjuter ledighet under högst 12 veckor från arbetet.

> Jfr 2 § lagen den 19 maj 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av trolovning eller äktenskap m. m.

2 a. Då arbetstagare fullgör militär beredskapstjänstgöring (tjänstgöring enligt 28 § värnpliktslagen) eller till tiden i lag bestämd värnpliktstjänstgöring (enligt 27 § värnpliktslagen) omfattande högst tre månader.

2 b. Då arbetstagare fullgör värnpliktstjänstgöring, som är till tiden i lag bestämd (rekryttjänstgöring) och skall pågå i mer än tre månader, samt vid arbetsavtalets ingående icke överenskommits, att anställningen skall upphöra vid värnpliktstjänstgöringens början.

> Har överenskommelse däremot träffats vid arbetsavtalets ingående, att anställningen skall upphöra vid rekryttjänstgöringens början, skall vederbörande jämställas med den, som varit arbetslös vid konfliktens början.
>
> Beträffande bestämmelserna i 2 a och 2 b här ovan jfr 1 och 2 §§ lagen den 14 oktober 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m.

3. Då arbetstagare vid tidpunkten för konfliktens utbrott är frånvarande från arbetsplatsen endast på grund av sjukdom, som ej varit långvarig.

> Detta skall i regel gälla den, som varit sjuk kortare tid än sex arbetsdagar före den dag, då konflikten varslades, och kan sålunda i regel dylik person ej erhålla statlig eller statsunderstödd arbetslöshetshjälp eller hänvisning till beredskapskurs.

Alla övriga fall skola underställas arbetsmarknadskommissionen.

Med sekundärt arbetslös avses sådan person, som utan att arbeta å arbetsplats, vilken direkt beröres av konflikten, blivit arbetslös i anledning av denna.

Uppkommer fall, som kan ifrågasättas tillhöra kategorin sekundärt arbetslösa, åligger det vederbörande arbetslöshetsnämnd att anmäla detsamma till arbetsmarknadskommissionen.

För den händelse sekundärt arbetslösa av arbetsmarknadskommissionen befinnas ha sådana löne- och anställningsvillkor, som skäligen kunna antagas röna inverkan av konflikten, skola å dem tillämpas samma bestämmelser, som ovan lämnats angående de i konflikten direkt indragna.

Arbetsmarknadskommissionen har uppmanat arbetslöshetsnämnderna att i varje fall, då tvekan uppstår om tillämpningen av dessa bestämmelser, underställa fallet kommissionens prövning.

Utredning angående överflyttning av ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring från socialstyrelsen till arbetsmarknadskommissionen. Kungl. Maj:t har den 26 januari 1945 uppdragit åt ordföranden i statens arbetsmarknadskommission, landshövdingen A. Thomson, och t. f. byråchefen i socialstyrelsen T. Jerneman att såsom sakkunniga inom socialdepartementet biträda med utredning rörande vilka åtgärder, som behöva vidtagas vid en överflyttning från socialstyrelsen till arbetsmarknadskommissionen av ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring.

Ändrade grunder för hyreshjälp till medlem av erkänd arbetslöshetskassa. Kungl. Maj:t har den 9 februari 1945 bemyndigat arbetsmarknadskommissionen att vidtaga den ändringen i grunderna för kommunernas kontantunderstödsverksamhet, att hyreshjälp till person, som åtnjuter daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa, må utgå i ömmande fall och under förutsättning att sökanden genom intyg från kassan kan styrka, att han vid den tid, då hyreshjälp skulle börja utgå, under de närmaste dessförinnan förflutna 30 dagarna uppburit daghjälp för sammanlagt minst 18 dagar. I sistnämnda tid må inräknas jämväl tid, under vilken sökanden åtnjutit dagunderstöd från arbetslöshetsnämnd. (Jfr junirapporten 1941.[1])

Med anledning härav avser kommissionen att inom den närmaste tiden i enlighet med bemyndigandet utfärda ändrade bestämmelser om hyreshjälp till medlem av erkänd arbetslöshetskassa.

Arbetsförmedlingen för sjöbefäl. Statens arbetsmarknadskommission har effektiviserat arbetsförmedlingen för sjöbefäl. Förmedlingsverksamheten för sjöbefäl, varmed avses fartygsbefälhavare, styrmän, maskinister, radiotelegrafister och stewartar, skall liksom tidigare omhänderhavas av sjömansförmedlingarna, men tjänstemannaförmedlingens huvudcentral i Stockholm har från den 1 mars 1945 inkopplats som kontaktorgan mellan de olika sjömansförmedlingarna i dessa förmedlingsfrågor.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1941, sid. 671.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

November 1944.

Antalet medlemmar av erkända arbetslöshetskassor var vid redovisningsmånadens utgång 750 265, varav 606 353 män och 143 912 kvinnor. Medlemsrörelsen under månaden ledde till en ökning av medlemsantalet med 5 505, varvid antalet män ökat med 4 028 och antalet kvinnor med 1 477.

För samtliga kassor i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för november 1944 3·3 eller samma som för närmast föregående månad mot 3·4 för november 1943. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 3·1 och 4·2 för november 1944 mot 3·0 och 4·6 för närmast föregående månad samt 3·1 och 4·4 för november 1943. I de olika kassorna märkes särskilt minskad arbetslöshet i beklädnads- samt sko- och läderarbetarnas och ökad i stenindustriarbetarnas och lantarbetarnas. En fortgående säsongförsämring kan vidare konstateras i bleck- och plåtslagarnas, grov- och fabriksarbetarnas och målarnas kassor.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningar icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna dec. 1942—nov. 1943 till dec. 1943—nov. 1944 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för nov. 1943—nov. 1944 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1943		1944									
	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
a) under angiven månad .	3·4	8·5	9·4	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·3
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·8	4·9	4·9	5·0	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1	5·1

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av november 1944 till 5·1 eller samma procenttal som vid månadens början.

Antalet understödsdagar under november 1944 utgjorde 109 623 emot 66 178

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. November 1944.

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	28 035	4 928	3·5	5·1	7·9	2 875	9·7	13 545	329	10 011
Sadelmak. m. fl. »	3 918	442	2·3	3·4	8·0	263	9·9	1 480	185	1 010
Stenindustriarb. »	4 184	1 717	8·2	5·6	13·2	1 684	16·3	7 762	2 100	5 175
Handelsanst. m. fl. »	42 101	3 076	1·5	1·3	1·6	4 762	25·8	23 098	2 755	14 645
Sko- o. läderarb. »	10 217	1 762	3·4	4·8	9·3	751	7·1	3 385	408	2 349
Träindustriarb. . (1936)	33 790	5 206	3·1	3·5	7·2	4 727	15·1	27 841	4 047	24 311
Musikernas . . »	6 617	1 716	5·2	6·9	5·7	1 313	12·8	5 583	894	7 376
Lantarbetarnas . »	45 975	9 618	4·2	2·5	3·9	279	0·5	1 096	341	45
Frisörernas . . »	3 925	199	1·0	1·3	1·1	138	11·6	520	53	—
Livsmedelsarb. . (1937)	31 758	7 186	4·5	4·9	6·2	9 757	22·6	51 247	5 494	39 474
Textilarbetarnas »	39 713	4 129	2·1	2·3	3·6	2 617	10·6	12 195	1 002	11 406
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 078	927	1·8	1·6	3·3	1 337	24·0	7 589	805	4 041
Gruvindustriarb. »	10 065	1 055	2·1	2·1	2·7	1 440	22·7	7 121	1 547	3 859
Handelstjänstem. (1940)	6 122	92	0·3	0·4	0·5	249	45·1	1 328	139	1 266
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 502	1 345	2·0	2·2	3·8	1 238	15·3	6 106	769	5 361
Bleck- o. plåtslag. »	2 774	663	4·8	3·0	9·1	933	23·5	4 999	710	1 027
Försvarsv. civ. pers. »	22 472	940	0·8	0·7	0·8	1 286	22·8	6 552	999	4 249
Bryggeriarb. . . (1942)	6 219	896	2·9	2·9	2·8	1 041	19·4	3 403	353	1 838
Transportarb. . »	6 611	1 404	4·2	3·6	4·9	1 513	18·0	9 338	2 042	5 346
Metallindustriarb. »	196 953	13 229	1·3	1·7	2·8	22 441	28·3	121 140	15 782	82 137
Bokbinderiarb. . »	9 651	157	0·3	0·4	0·8	264	28·0	1 411	168	1 438
Hotell- o. rest.-anst. »	17 750	3 290	3·7	3·4	3·2	3 492	17·7	14 914	902	12 973
Handelsresandenas »	517	—	—	—	0·1	36	—	230	50	149
Ind.-tjänstem. . »	31 524	624	0·4	0·5	0·5	249	6·7	1 359	153	1 614
Arbetsledarnas . »	14 799	105	0·1	0·1	0·1	95	15·1	620	145	438
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	95 371	33 755	7·1	6·5	10·9	22 221	11·0	100 742	22 192	62 818
Elektrikernas . »	12 347	554	0·9	1·0	2·8	184	5·5	907	147	279
Sjöfolkets . . . »	8 117	6 168	15·2	15·3	19·3	3 187	8·6	11 534	1 973	4 092
Målarnas . . . »	13 667	7 408	10·8	5·7	13·4	17 660	39·7	119 497	16 622	22 888
Väg-o.vattenb.-arb.(1944)	18 809	10 625	11·3	12·8	—	1 591	2·5	6 364	2 600	1 012
Summa	747 581	123216	3·3	3·3	5·1	109 623	14·8	572 906	85 706	332 627

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] Avse arbetslöshet under föregående månader.

under närmast föregående månad, motsvarande i båda fallen 0·1 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under november 1944 till 739 296. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 14·8 mot 11·3 för närmast föregående månad och 19·1 för november 1943.

Antalet barntillägg utgjorde 58 322 eller 53·2 % av antalet understödsdagar. Hustrutillägg utgick för 50 711 dagar, vilket motsvarar 46·3 % av hela antalet understödsdagar. Motsvarande procenttal för närmast föregående månad voro 48·2 och 42·1.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under november 1944 ett sammanlagt understödsbelopp av 572 906 kr, varav 487 200 kr som daghjälp och 34 996 kr resp. 50 710 kr såsom barn- och hustrutillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp av 4·44 kr, under det att de nämnda tilläggen tillhopa uppgå till 0·78 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 5·22 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·32, 0·71 och 5·03 kr samt för november 1943 3·78, 0·75 och 4·53 kr resp. Den genomsnittliga totala dagersättningen har i jämförelse med samma belopp ett år tidigare ökat med 15 % som följd av en ökning av det genomsnittliga daghjälpsbeloppet.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i vidstående tabell. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1941—november 1944 framgå av diagram å sid. 102.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under januari 1945.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	13 819	7 379	6 774	8 814	11 241	7 234	22 633	18 620	14 008	122
Stockholms län . .	2 869	2 331	1 707	1 181	1 712	904	4 050	4 043	2 611	100
Uppsala län . . .	1 749	1 150	790	597	694	364	2 346	1 844	1 154	127
Södermanlands län	2 839	2 155	1 690	893	1 139	510	3 732	3 294	2 200	113
Östergötlands län .	4 884	3 099	2 586	1 738	2 088	1 150	6 622	5 187	3 736	128
Jönköpings län . .	2 660	2 387	2 003	841	995	605	3 501	3 382	2 608	104
Kronobergs län . .	1 968	1 518	1 296	568	692	403	2 536	2 210	1 699	115
Kalmar län . . .	3 650	2 032	1 639	887	932	520	4 537	2 964	2 159	153
Gotlands län . . .	415	152	96	177	214	96	592	366	192	162
Blekinge län . . .	2 511	1 378	1 196	1 037	1 174	785	3 548	2 552	1 981	139
Kristianstads län .	3 557	2 285	1 812	995	1 434	552	4 552	3 719	2 364	122
Malmö stad . . .	4 346	2 411	2 293	2 542	2 286	1 648	6 888	4 697	3 941	147
Malmöhus län i övr.	6 653	3 329	2 900	1 991	2 079	1 167	8 644	5 408	4 067	160
Hallands län . . .	1 900	1 468	1 323	733	782	472	2 633	2 250	1 795	117
Göteborgs stad . .	9 513	4 337	4 056	3 982	4 313	3 267	13 495	8 650	7 323	156
Gbg o. Boh. län i övr.	3 042	1 607	1 393	626	742	473	3 668	2 349	1 865	156
Älvsborgs län . .	3 420	2 710	2 064	1 519	1 582	1 049	4 939	4 292	3 113	115
Skaraborgs län . .	2 316	1 932	1 323	770	1 024	530	3 086	2 956	1 853	104
Värmlands län . .	2 993	3 234	2 460	1 108	1 242	716	4 101	4 476	3 176	92
Örebro län	2 497	1 909	1 478	1 454	1 610	969	3 951	3 519	2 447	112
Västmanlands län .	2 158	1 700	1 222	1 007	1 052	622	3 165	2 752	1 844	115
Kopparbergs län .	2 698	2 106	1 481	1 171	1 185	704	3 869	3 291	2 185	118
Gävleborgs län . .	5 229	3 841	3 532	1 244	1 153	801	6 473	4 994	4 333	130
Västernorrlands län	8 664	4 107	3 453	1 083	1 024	717	9 747	5 131	4 170	190
Jämtlands län . .	2 311	1 981	1 367	591	762	458	2 902	2 743	1 825	106
Västerbottens län .	2 473	1 802	1 431	950	985	754	3 423	2 787	2 185	123
Norrbottens län . .	5 648	2 489	1 960	772	822	509	6 420	3 311	2 469	194
Summa jan. 1945	**106 782**	**66 829**	**55 324**	**39 271**	**44 958**	**27 979**	**146 053**	**111787**	**83 303**	**131**
» dec. 1944	82 468	47 899	39 289	29 893	39 488	22 664	112 361	87 387	61 953	129
» jan. 1944	108 623	51 094	43 878	35 850	37 213	22 350	144 473	88 307	66 228	164
» » 1943	99 022	69 639	56 117	39 032	31 350	20 471	138 054	100989	76 588	137
» » 1942	104 655	45 558	37 547	49 442	22 286	16 624	154 097	67 844	54 171	227

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de

A = ansökningar L = lediga

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	**6 672**	**4 557**	**2 441**	**4 084**	**18 343**	**12 599**	**10887**	**3 495**	**2 659**	**8 019**	**2 505**	**2 145**
2	Stockholms stad . . .	82	4	2	55	—	—	1 759	462	288	277	75	55
3	Stockholms län	418	254	108	81	913	528	386	123	99	77	30	26
4	Uppsala län	210	146	86	34	399	177	170	31	24	60	63	32
5	Södermanlands län . .	299	269	138	72	561	365	557	262	197	119	78	64
6	Östergötlands län . . .	469	387	186	61	401	255	482	181	147	241	85	75
7	Jönköpings län	173	182	72	93	474	379	293	206	155	547	282	244
8	Kronobergs län	156	126	66	115	508	428	169	66	56	243	161	125
9	Kalmar län	323	162	87	89	606	446	295	87	60	659	214	191
10	Gotlands län	38	38	10	13	28	18	11	2	—	1	—	—
11	Blekinge län	117	56	34	22	393	334	130	67	44	89	31	24
12	Kristianstads län . . .	463	394	168	76	354	307	155	117	74	337	138	109
13	Malmö stad	286	62	62	2	32	32	379	152	143	71	30	25
14	Malmöhus län i övr. .	982	832	656	38	123	108	430	147	84	118	53	46
15	Hallands län	206	168	120	33	375	323	149	61	45	94	46	43
16	Göteborgs stad	127	25	22	7	33	33	950	193	188	339	43	34
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	97	95	32	21	417	332	124	37	28	80	40	26
18	Älvsborgs län	180	171	92	132	907	519	388	259	230	258	90	82
19	Skaraborgs län	268	486	130	37	435	283	249	95	78	193	111	97
20	Värmlands län	147	103	36	226	2 212	1 623	448	111	83	331	54	38
21	Örebro län	140	203	83	48	655	449	412	138	109	64	18	15
22	Västmanlands län . . .	168	142	60	52	398	191	474	225	167	70	44	24
23	Kopparbergs län . . .	162	76	52	271	1 287	764	447	162	118	139	20	13
24	Gävleborgs län	260	68	62	324	1 406	1 158	420	73	60	974	75	70
25	Västernorrlands län . .	366	38	21	662	1 864	1 291	353	110	93	2 039	563	559
26	Jämtlands län	167	25	21	481	1 558	977	123	16	14	64	6	3
27	Västerbottens län . . .	144	17	11	451	817	524	146	67	49	252	97	70
28	Norrbottens län	224	28	24	588	1 187	755	988	45	26	283	58	55
29	*Kvinnliga avdeln.*	**778**	**938**	**199**	—	**1**	**1**	**509**	**559**	**320**	**309**	**336**	**157**
30	Stockholms stad . . .	299	1	—	—	—	—	121	208	87	70	104	46
31	Stockholms län	8	29	8	—	—	—	20	37	17	6	6	3
32	Uppsala län	7	29	6	—	—	—	14	10	8	2	—	—
33	Södermanlands län . .	10	7	3	—	—	—	47	39	24	14	15	6
34	Östergötlands län . . .	7	11	1	—	—	—	35	51	15	11	14	1
35	Jönköpings län	26	39	8	—	—	—	6	7	6	8	5	5
36	Kronobergs län	12	67	7	—	1	1	—	1	1	2	12	6
37	Kalmar län	15	88	10	—	—	—	4	—	—	26	10	8
38	Gotlands län	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Blekinge län	8	12	2	—	—	—	4	15	11	2	—	—
40	Kristianstads län . . .	32	68	6	—	—	—	1	9	5	18	28	8
41	Malmö stad	56	8	6	—	—	—	32	19	17	35	34	20
42	Malmöhus län i övr. . .	130	51	34	—	—	—	5	3	—	9	15	7
43	Hallands län	4	28	7	—	—	—	9	3	—	1	4	2
44	Göteborgs stad	31	1	1	—	—	—	60	35	30	42	33	13
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	4	3	—	—	—	—	2	6	2	4	9	3
46	Älvsborgs län	12	13	4	—	—	—	67	59	59	12	12	8
47	Skaraborgs län	11	35	14	—	—	—	2	4	4	3	4	2
48	Värmlands län	6	41	4	—	—	—	2	1	1	9	4	4
49	Örebro län	6	14	2	—	—	—	24	7	7	4	7	2
50	Västmanlands län . . .	16	53	12	—	—	—	45	40	22	6	2	—
51	Kopparbergs län . . .	11	66	13	—	—	—	5	2	1	—	3	2
52	Gävleborgs län	14	25	6	—	—	—	2	3	3	10	3	3
53	Västernorrlands län . .	10	41	5	—	—	—	2	—	—	2	2	—
54	Jämtlands län	3	67	10	—	—	—	—	—	—	2	—	—
55	Västerbottens län . . .	17	49	16	—	—	—	—	—	—	10	8	8
56	Norrbottens län	17	62	14	—	—	—	—	—	—	1	2	—

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
29537	**9 205**	**8 987**	**10 128**	**2 676**	**2 316**	**17 599**	**6 080**	**5 867**	**6 824**	**3 293**	**2 926**	**360**	**257**	**230**	**12 672**	**16 418**	**15154**	1
3 259	287	286	779	221	197	3 406	1 528	1 484	2 378	740	637	94	63	62	1 730	3 999	3 763	2
1 176	442	420	159	55	54	223	142	136	45	12	7	2	8	8	302	352	321	3
527	221	211	140	14	11	180	48	44	160	52	48	10	2	1	258	174	156	4
837	541	538	259	57	52	338	112	99	90	22	16	11	4	4	257	249	217	5
1 410	854	849	367	133	119	877	481	474	545	252	239	14	18	16	418	307	226	6
632	383	378	287	160	151	210	83	73	72	31	21	9	8	7	344	578	523	7
513	256	245	298	82	74	189	35	35	59	33	29	18	10	10	208	241	228	8
706	364	336	446	94	81	699	219	207	72	24	17	5	3	2	356	259	212	9
113	11	10	41	10	7	82	27	24	13	5	2	—	—	—	103	31	25	10
572	217	198	615	159	149	469	196	191	44	22	18	3	8	8	450	229	196	11
852	293	282	712	182	124	395	163	147	74	40	33	7	7	5	486	597	563	12
1 317	230	229	324	100	89	1 226	280	279	342	132	129	21	5	5	378	1 388	1 300	13
1 608	493	460	1 026	196	163	1 256	302	293	251	158	145	25	23	17	919	1 002	928	14
667	216	214	255	55	53	257	95	94	51	18	18	12	12	11	176	422	402	15
1 671	146	146	496	51	49	4 145	1 326	1 319	1 110	479	430	36	25	25	632	2 016	1 810	16
506	224	216	1 403	265	253	242	217	209	18	17	12	1	—	—	550	295	284	17
999	396	393	699	298	239	264	109	86	64	36	22	18	11	10	418	433	391	18
823	338	329	257	116	88	197	115	108	58	28	17	8	4	3	226	204	190	19
998	393	391	213	30	15	235	42	36	41	44	26	8	8	8	346	237	204	20
1 003	403	401	364	112	95	162	51	46	78	33	20	6	12	10	220	284	250	21
872	399	380	93	31	20	176	119	113	56	26	17	11	7	3	186	309	247	22
817	145	142	157	47	44	210	23	20	83	29	22	11	7	7	401	310	299	23
1 151	372	368	201	46	43	438	65	61	882	876	868	6	1	1	573	859	841	24
2 648	526	520	275	35	30	1 059	186	184	101	59	54	13	4	3	1 148	722	698	25
949	147	143	60	8	8	134	20	15	56	30	26	6	2	1	271	169	159	26
706	308	307	123	98	89	216	69	67	32	34	25	2	1	1	401	294	288	27
2 205	600	595	79	21	19	314	27	23	49	61	28	3	4	2	915	458	433	28
2	**—**	**—**	**5 105**	**4 787**	**2 613**	**6 466**	**7 295**	**4 958**	**3 199**	**2 645**	**1 913**	**19 021**	**27 083**	**17 084**	**3 887**	**1 314**	**734**	29
—	—	—	590	537	170	1 809	2 436	1 870	751	676	396	4 660	6 846	4 460	514	433	205	30
—	—	—	110	43	28	133	178	69	61	32	16	768	1 370	754	75	17	9	31
—	—	—	83	50	43	56	81	38	126	48	35	253	456	224	56	20	10	32
—	—	—	73	146	50	138	196	93	63	51	29	447	654	293	101	31	12	33
—	—	—	325	483	266	208	242	114	181	130	109	774	1 079	602	197	78	42	34
—	—	—	159	173	109	87	145	96	55	54	35	416	538	324	84	34	22	35
—	—	—	22	53	38	92	106	61	35	58	45	337	383	237	68	11	7	36
2	—	—	104	63	37	112	107	58	51	29	21	510	615	377	63	20	9	37
—	—	—	4	1	1	30	31	20	13	18	3	104	126	67	25	8	5	38
—	—	—	96	69	56	110	146	103	61	34	27	484	871	566	272	27	20	39
—	—	—	123	147	43	206	243	125	48	87	64	438	810	276	129	42	25	40
—	—	—	399	402	166	572	365	300	168	106	74	1 016	1 281	1 021	264	71	44	41
—	—	—	451	333	188	312	298	171	168	100	82	751	1 197	626	165	82	59	42
—	—	—	128	124	83	136	97	69	53	31	28	281	471	268	131	24	15	43
—	—	—	683	470	210	675	711	588	413	312	243	1 726	2 649	2 139	352	102	43	44
—	—	—	168	205	120	84	98	57	18	33	21	298	377	265	48	11	5	45
—	—	—	566	479	314	124	125	67	87	82	66	544	778	505	107	34	26	46
—	—	—	140	179	126	92	131	66	69	53	31	354	598	273	99	20	14	47
—	—	—	78	65	34	149	178	116	45	69	53	652	853	485	167	31	19	48
—	—	—	368	416	269	217	210	137	102	66	53	617	834	474	116	56	25	49
—	—	—	66	46	22	181	186	107	81	55	41	427	633	394	185	37	24	50
—	—	—	43	55	41	224	283	165	89	71	51	608	676	406	191	29	25	51
—	—	—	120	83	58	257	210	157	104	97	91	570	709	469	167	23	14	52
—	—	—	49	20	10	142	110	81	147	120	113	631	712	494	100	19	14	53
—	—	—	14	13	8	131	203	113	79	76	66	309	395	256	53	8	5	54
—	—	—	128	127	122	77	72	51	71	69	64	576	634	468	71	26	25	55
—	—	—	15	5	1	122	107	66	60	88	56	470	538	361	87	20	11	56

Tab. 8. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under januari 1945.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	10 756	22 900	15 040	773	939	200	10 844	11 529	23 839	15 240
Jordbruk o. fiske .	6 672	4 557	2 441	778	938	199	6 810	7 445	5 495	2 640
Skogsbruk	4 084	18 343	12 599	—	1	1	4 084	4 084	18 344	12 600
Industri o. hantverk .	58 571	17 881	16 107	5 925	5 682	3 090	60 499	64 496	23 563	19 197
Malmbr. o. metallind.	10 887	3 495	2 659	509	559	320	10 780	11 396	4 054	2 979
Jord- o. stenind. .	4 226	753	643	94	96	46	4 071	4 320	849	689
Träindustri	5 609	1 831	1 514	63	89	24	5 379	5 672	1 870	1 538
Pappers- o. graf.-ind.	2 410	674	631	246	297	133	2 470	2 656	971	764
Livsmedelsindustri .	2 549	638	545	1 501	927	657	3 729	4 050	1 565	1 202
Textil- o. bekl.-ind.	1 850	497	421	2 704	2 824	1 318	3 858	4 054	3 821	1 739
Läder- o. gummiind.	1 728	623	551	544	692	459	2 204	2 272	1 815	1 010
Kemisk-teknisk ind.	248	124	115	262	218	133	486	510	372	248
Byggnadsverksamh.	29 537	9 205	8 987	2	—	—	27 496	29 539	9 205	8 987
Kraft- o. vattenverk	27	41	41	—	—	—	26	27	41	41
Samfärdsel	13 601	4 224	4 154	342	99	49	12 632	13 943	4 323	4 203
Landtransport . . .	6 042	3 292	3 229	132	79	34	5 255	6 174	3 371	3 268
Sjöfart	7 559	932	925	210	20	15	7 377	7 769	952	940
Handel	3 998	1 856	1 713	6 124	7 196	4 909	8 596	10 122	9 052	6 622
Affärs- o. lagerarb. .	3 053	996	898	1 832	1 827	744	4 528	4 885	2 323	1 642
Hotell- o. rest.-rör. .	945	860	815	4 292	5 869	4 165	4 068	5 237	6 729	4 980
Förvaltn. o. fria yrken	6 824	3 293	2 926	3 199	2 645	1 913	8 731	10 023	5 938	4 839
Förvaltning	872	174	146	47	30	28	889	919	204	169
Tekn. ledning . . .	1 080	203	118	13	3	3	1 082	1 098	206	121
Kontorsarbete . . .	1 699	595	492	2 005	1 747	1 138	3 561	3 704	2 342	1 630
Undervisning . . .	605	548	446	835	744	632	1 358	1 440	1 292	1 078
Litter. o. konstn.arb.	2 568	1 773	1 724	299	121	117	1 841	2 867	1 894	1 841
Hälso- o. sjukvård .	340	181	155	1 500	2 082	1 046	1 624	1 840	2 263	1 201
Husligt arbete . . .	20	76	75	17 521	25 001	16 038	10 569	17 541	25 077	16 113
Annat arbete	12 672	16 418	15 154	3 887	1 314	734	14 415	16 559	17 732	15 888
Genomgående yrken	3 639	2 782	1 638	904	1 219	645	3 986	4 543	4 001	2 283
Diversearbete . . .	6 866	12 570	12 452	8	11	10	5 729	6 874	12 581	12 462
Utan särsk. utbildn.	1 990	—	—	2 922	—	—	4 470	4 912	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	177	1 066	1 064	53	84	79	230	230	1 150	1 143
Summa	**106 782**	**66 829**	**55 324**	**39 271**	**44 958**	**27 979**	**127 910**	**146053**	**111787**	**83 303**
Därav under 18 år	3 462	3 531	1 952	3 482	4 280	1 991	6 775	6 944	7 811	3 943

Tab. 4. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under januari 1945 samt december och januari 1944.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga Jan. 1945		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	47	61	46	82	75	92	48	62	47	66	21	64
Jordbruk o. fiske .	146	143	113	82	75	92	135	129	110	54	21	48
Skogsbruk	22	31	26	—	—	-	22	31	26	69	-	69
Industri o. hantverk .	328	294	484	104	108	154	274	254	401	90	54	81
Samfärdsel	322	184	419	.	.	.	323	185	419	98	.	97
Handel	215	169	275	85	72	107	112	94	140	92	68	73
Husligt arbete . . .	.	.	.	70	54	69	70	54	69	.	64	64
Samtliga	**160**	**172**	**213**	**87**	**76**	**96**	**131**	**129**	**164**	**83**	**62**	**75**
Därav under 18 år	98	101	121	81	86	89	89	94	103	55	47	50

Tab. 5. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under januari 1945 samt december och januari 1944.

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944	Jan. 1945	Dec. 1944	Jan. 1944
Jordbruk	6 866	5 461	5 771	5 485	4 672	5 426	2 632	2 433	2 272
Skogsbruk	4 084	3 179	4 232	18 344	10 142	16 042	12 600	6 313	13 727
Malmbrytning o. metallind.	11 396	8 311	11 978	4 054	2 930	2 950	2 979	1 944	2 275
Gruvarbetare	1 294	505	338	79	37	122	52	36	93
Järn- o. metallverksarbetare	868	793	1 694	409	332	325	379	275	315
Gjuteriarbetare	822	582	1 010	254	147	202	207	111	186
Verktygsarbetare	148	158	141	76	66	70	30	33	41
Maskinarbetare	1 690	1 254	1 729	661	428	492	479	280	347
Filare o. maskinuppsättare	738	527	620	212	132	112	167	92	89
Jord- o. stenindustri	4 320	3 358	4 766	849	427	677	689	310	609
Torvindustriarbetare	284	211	253	27	12	42	27	5	40
Stenindustriarbetare	2 583	2 112	2 860	314	129	366	297	108	342
Träindustri	5 672	3 418	7 168	1 870	720	1 675	1 538	449	1 555
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	2 506	1 850	3 840	547	195	357	490	166	343
Pappers- o. grafisk industri	2 656	1 976	4 176	971	510	680	764	346	529
Pappersmassefabriksarbetare	2 067	1 592	3 380	529	146	306	528	146	306
Pappersbruksarbetare	137	106	306	48	69	53	36	36	37
Livsmedelsindustri	4 050	2 864	4 510	1 565	939	1 125	1 202	666	943
Kvarnarbetare	173	118	192	71	20	20	46	18	17
Bageri- o. konditoriarbetare	1 571	1 298	1 676	774	514	452	562	349	359
Sockerindustriarbetare	441	326	441	27	4	61	27	3	52
Textil- o. beklädnadsindustri	4 054	3 084	5 048	3 321	2 573	2 566	1 739	1 220	1 455
Textilarbetare	1 382	1 251	1 832	1 399	1 204	1 055	819	690	613
Beklädnadsarbetare	2 218	1 557	2 722	1 427	1 057	1 149	712	426	645
Läder-, hår- o. gummiindustri	2 272	1 437	2 655	1 315	649	1 101	1 010	320	735
Skofabriksarbetare	644	441	1 062	526	307	431	369	152	317
Byggnadsverksamhet	29 539	22 224	32 143	9 205	9 481	6 888	8 987	9 154	6 694
Byggnadsträarbetare	4 792	3 960	5 591	2 010	2 251	1 645	1 971	2 179	1 585
Murare	1 552	1 218	1 799	745	691	500	722	671	495
Målare	2 510	1 869	3 168	234	207	240	222	190	215
Rörarb. o. elektr. montörer	2 262	1 502	2 912	521	433	394	454	320	373
Byggnadsgrovarbetare	10 717	7 525	10 932	3 753	4 070	3 036	3 715	3 995	3 008
Sjöfart	7 769	6 286	7 562	952	1 103	1 330	940	1 088	1 320
Kontorsarbete	3 704	3 064	3 369	2 342	1 810	1 720	1 630	1 279	1 195
Undervisning o. vetensk. verks.	1 440	930	1 648	1 292	505	1 170	1 078	305	944
Lärare	1 402	900	1 620	1 266	486	1 154	1 058	293	936
Husligt arbete	17 541	12 493	14 458	25 077	23 079	20 963	16 113	13 554	12 518
Hembiträden	4 651	2 820	4 490	8 472	7 165	8 393	3 078	1 833	2 729
Tillfällig hemhjälp	9 538	7 559	7 432	12 218	12 558	9 056	10 619	10 222	8 109

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten hos större[1] avverkare den 31 januari 1945.

Län m. m.	Antal avverkare 31/1 1945	Antal sysselsatta arbetare			Ytterligare arbetskraftsbehov			Därav arb.-kraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa		
		31/1 1945	31/12 1944	31/1 1944	31/1 1945	31/12 1944	31/1 1944	31/1 1945	31/12 1944	31/1 1944
Stockholms . . .	235	2 308	1 766	2 688	642	734	313	559	599	256
Uppsala	282	2 721	2 014	3 266	739	861	490	663	644	386
Södermanlands . .	327	2 764	2 020	3 116	629	652	210	551	537	161
Östergötlands . . .	562	3 228	2 846	4 141	630	685	364	522	508	265
Jönköpings	316	1 261	1 294	1 834	348	409	203	211	238	141
Kronobergs	204	1 876	1 712	2 275	232	222	53	143	107	31
Kalmar	583	2 586	2 219	3 259	447	704	328	343	444	228
Gotlands	24	68	35	374	40	86	139	19	10	110
Blekinge	217	946	664	1 084	198	294	143	168	198	114
Kristianstads . . .	225	1 580	1 520	2 056	216	385	93	164	236	42
Malmöhus	79	1 152	778	1 247	154	241	43	111	75	26
Hallands	59	552	530	1 030	169	232	103	139	142	91
Göteborgs o. Bohus	125	523	374	632	146	174	62	91	83	36
Älvsborgs	263	1 826	1 581	3 498	489	644	210	328	344	82
Skaraborgs	172	1 878	1 506	2 439	874	546	103	305	319	88
Örebro	196	3 159	2 854	3 602	431	603	159	386	563	119
Västmanlands . .	182	1 652	1 555	2 119	340	482	217	313	422	188
S:a södra Sverige	**4 051**	**30 080**	**25 268**	**38 660**	**6 224**	**7 954**	**3 233**	**5 016**	**5 469**	**2 364**
Värmlands	351	7 683	5 661	6 345	1 574	1 779	278	1 433	1 488	138
Kopparbergs . . .	120	8 556	5 070	10 775	1 770	3 042	326	1 331	1 229	143
Gävleborgs	221	7 801	4 719	10 166	1 409	1 964	284	852	841	156
Västernorrlands .	200	8 365	4 989	9 145	2 288	3 661	764	1 644	2 119	498
Jämtlands	169	8 746	6 261	9 528	1 269	3 043	1 786	826	995	1 133
Västerbottens . . .	124	11 393	4 005	9 701	1 042	4 601	719	377	626	273
Norrbottens . . .	66	9 034	3 604	10 025	1 302	3 920	845	1 113	965	537
S:a norra Sverige	**1 251**	**61 578**	**34 309**	**65 685**	**10 654**	**22 010**	**5 002**	**7 576**	**8 263**	**2 878**
S:a hela landet	**5 302**	**91 658**	**59 577**	**104 345**	**16 878**	**29 964**	**8 235**	**12 592**	**13 732**	**5 242**
Kronoskogar . . .	130	14 586	8 814	17 241	1 491	4 408	904	1 137	1 211	534
Andra allmänna skogar	469	4 022	3 320	5 286	782	1 233	296	594	719	209
Aktiebolagsskogar	457	55 635	33 012	56 534	10 213	18 833	4 568	7 557	8 130	2 935
Övriga enskilda skogar	4 246	17 415	14 431	25 284	4 392	5 490	2 467	3 304	3 672	1 564
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare . .	4 227	9 287	8 510	14 679	2 795	3 208	1 708	1 943	2 278	935
10—24 » . .	524	6 514	5 216	8 349	1 302	1 829	675	1 073	1 126	574
25—ω » . .	551	75 857	45 851	81 317	12 781	24 927	5 852	9 576	10 328	3 733

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, för vilka den under avverkningsåret 1/7 1943—30/6 1944 preliminärt fastställda avverkningskvantiteten uppgick till 200 lm³ eller däröver inom södra Sverige och 500 lm³ eller däröver inom norra Sverige.

Tab. 7. Sysselsatta arbetare i slutet av januari 1945 i jämförelse med slutet av december 1944.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl januari 1945 som december 1944							
	Antal företag	Januari 1945			Indextal för januari 1945 (december 1944 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	**1 388**	**138 206**	**10 529**	**148 735**	**99·8**	**100·3**	**99·8**	**100·8**
Gruvor o. anrikningsverk	22	5 189	8	5 197	98·1	·	97·9	98·5
Järn-, stål- o. kopparverk	45	26 711	238	26 949	100·9	89·8	100·8	101·9
Järn- o. stålmanufaktur	250	12 985	1 044	14 029	100·6	97·6	100·4	97·6
Mekaniska verkstäder	771	58 8 2	2 ·50	61 562	99·6	102·5	99·8	101·4
Skeppsvarv	54	13 486	18	13 504	99·1	·	99·1	101·3
Elektriska verkstäder	90	15 347	5 071	20 418	98·9	100·6	99·4	100·8
Annan metallindustri	156	5 676	1 400	7 076	100·1	100·1	100·1	99·6
Jord- o. stenindustri	**411**	**18 613**	**1 442**	**20 055**	**97·7**	**105·1**	**98·2**	**99·1**
Kolgruvor	4	1 131	3	1 134	107·0	·	107·0	107·5
Torvindustri	44	531	6	537	86·2	·	84·7	89·7
Stenbrott o. stenhuggerier	99	2 988	26	3 014	96·2	·	96·3	96·3
Cementfabriker, kalkbruk	87	3 908	52	3 960	98·5	108·3	98·6	99·9
Tegelbruk	111	4 526	68	4 594	93·8	101·5	93·9	95·0
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	17	1 915	1 073	2 988	107·2	106·7	107·0	107·1
Glasbruk	39	2 348	196	2 544	98·0	101·6	98·3	99·8
Annan jord- o. stenindustri	10	1 266	18	1 284	97·9	·	98·3	97·9
Träindustri	**745**	**26 240**	**726**	**26 966**	**100·3**	**98·2**	**100·3**	**101·4**
Sågverk o. hyvlerier	291	11 428	37	11 465	100·6	·	100·6	101·4
Snickeri- o. möbelfabriker	390	12 337	438	12 775	100·2	95·8	100·1	101·5
Annan trävaruindustri	64	2 475	251	2 726	99·7	101·6	99·9	101·2
Pappers- o. grafisk ind.	**497**	**31 462**	**7 062**	**38 524**	**101·4**	**101·2**	**101·4**	**102·1**
Pappersmassefabriker	55	10 219	105	10 324	107·5	95·1	107·4	107·7
Pappersbruk o. pappfabr.	55	10 492	2 176	12 668	97·7	100·0	98·1	99·7
Annan pappersindustri	109	2 415	3 356	5 771	97·6	102·3	100·3	101·0
Grafisk industri	278	8 336	1 425	9 761	100·3	100·8	100·4	100·2
Livsmedelsindustri	**807**	**19 218**	**9 219**	**28 437**	**96·5**	**101·1**	**98·0**	**99·4**
Kvarnar	47	1 432	262	1 694	101·3	105·2	101·9	100·5
Bagerier	170	3 131	1 428	4 559	101·5	108·1	103·4	103·3
Råsockerbruk o. raffinad.	25	2 818	595	3 413	84·4	101·9	87·0	93·6
Choklad- o. karamellfabr.	54	1 008	2 141	3 149	92·8	99·7	97·4	98·7
Bryggerier o. läskedrycksf.	189	3 876	915	4 791	96·0	95·0	95·8	95·1
Tobaksfabriker	8	446	1 469	1 915	104·4	101·9	102·5	115·7
Slakterier o. konservfabr.	183	3 905	1 676	5 581	100·4	97·7	99·5	99·1
Annan livsmedelsindustri	131	2 602	733	3 335	99·1	105·8	100·5	100·2
Textil- o. beklädnadsind.	**705**	**23 912**	**43 407**	**67 319**	**99·6**	**101·1**	**100·6**	**103·5**
Bomullsindustri	45	7 537	7 743	15 280	98·5	99·2	98·8	101·6
Jute- o. linneindustri	14	1 327	1 375	2 702	99·9	99·2	99·6	106·7
Ylleindustri	70	5 441	6 216	11 657	99·8	102·5	101·2	101·8
Trikåfabriker	113	2 207	6 325	8 532	102·1	101·6	101·7	102·2
Skrädderier o. sömnadsfabr.	303	3 154	17 014	20 168	99·6	101·0	100·8	103·3
Annan hithörande industri	162	4 246	4 734	8 980	100·1	102·7	101·4	110·1
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**311**	**11 919**	**7 271**	**19 190**	**99·4**	**100·4**	**99·8**	**101·6**
Garverier	29	2 050	258	2 308	99·2	102·4	99·5	104·9
Skofabriker	110	3 395	2 503	5 898	99·0	101·5	100·1	100·9
Gummivarufabriker	28	3 581	2 736	6 317	102·2	101·3	101·8	102·5
Annan hithörande industri	144	2 893	1 774	4 667	96·9	97·4	97·1	99·8
Kemisk-teknisk industri	**254**	**10 028**	**2 901**	**12 929**	**100·0**	**98·1**	**99·5**	**102·0**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	91	1 927	866	2 793	101·4	99·9	100·9	103·7
Sprängämnesfabriker	9	1 392	757	2 149	97·6	101·8	98·9	106·3
Tändsticksfabriker	8	487	284	771	99·6	93·4	97·2	100·1
Annan kemisk-tekn. ind.	146	6 222	994	7 216	100·1	95·7	99·5	100·5
Samtliga industrigrupper	**5 118**	**279 598**	**82 557**	**362 155**	**99·6**	**100·9**	**99·9**	**101·4**
Byggnadsverksamhet	829	16 094	—	16 094	96·3	—	96·3	97·1
Statl. verk o. byggnadsarb.	157	25 786	2 781	28 567	96·8	97·5	96·9	102·1
Komm. verk. o. byggnadsarb.	207	16 765	79	16 844	101·0	109·7	101·0	101·4
Handel o. varulager	547	5 006	854	5 860	97·3	77·4	93·8	93·4
Samfärdsel	135	4 416	50	4 466	89·6	98·0	89·7	89·5
Samtliga näringsgrenar	**6 993**	**347 665**	**86 321**	**433 986**	**99·2**	**100·5**	**99·4**	**101·0**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. Indextal över antalet sysselsatta arbetare[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1943	1944												1945
	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec	Jan.
Malmbrytning o. metallind.	**113**	**112**	**113**	**111**	**107**	**107**	**106**	**105**	**105**	**107**	**112**	**113**	**114**	**114**
Gruvor o. anrikningsverk .	103	100	101	98	91	90	94	94	95	94	94	92	90	88
Järn-, stål- o. kopparverk .	104	104	105	102	101	100	99	98	97	97	101	103	104	105
Järn- o. stålmanufaktur . .	94	92	93	92	88	85	84	83	83	87	89	91	92	92
Mekaniska verkstäder . . .	125	124	125	123	119	119	119	117	118	120	126	127	128	128
Skeppsvarv	119	120	122	119	115	115	112	110	111	116	119	122	125	124
Elektriska verkstäder . . .	125	124	125	122	118	119	119	118	118	123	129	131	131	130
Annan metallindustri . . .	94	93	94	92	88	86	85	84	85	87	91	93	93	93
Jord- o. stenindustri	**74**	**74**	**74**	**75**	**80**	**87**	**90**	**89**	**86**	**85**	**82**	**81**	**80**	**78**
Kolgruvor	112	115	116	114	110	108	107	105	106	111	112	113	118	127
Torvindustri	99	85	76	81	183	271	319	323	218	151	126	108	88	75
Stenbrott o. stenhuggerier .	35	36	37	37	38	36	36	36	36	36	36	36	35	34
Cementfabriker, kalkbruk .	80	82	83	86	88	91	92	92	94	96	96	97	96	95
Tegelbruk	59	56	55	57	68	84	88	88	89	86	77	73	71	66
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	90	93	93	92	88	88	88	86	86	88	91	92	94	100
Glasbruk	76	77	76	76	73	68	67	66	67	70	71	70	71	69
Träindustri	**65**	**66**	**69**	**70**	**71**	**73**	**74**	**73**	**74**	**74**	**75**	**74**	**72**	**72**
Sågverk o. hyvlerier . . .	49	52	55	59	62	67	68	66	67	66	66	64	60	60
Snickeri- o. möbelfabriker .	82	82	83	81	80	79	80	79	80	82	84	84	84	84
Annan trävaruindustri . . .	99	100	100	100	96	102	106	103	108	109	109	110	110	110
Pappers- o. grafisk ind. . .	**75**	**77**	**79**	**79**	**78**	**79**	**80**	**79**	**80**	**83**	**87**	**88**	**86**	**87**
Pappersmassefabriker . . .	51	55	59	61	59	62	63	60	64	68	71	71	64	68
Pappersbruk o. pappfabr. .	70	70	72	71	70	72	73	73	73	76	79	81	81	80
Annan pappersindustri . .	97	98	98	98	96	96	98	97	98	102	105	108	106	106
Grafisk industri	109	108	109	107	106	105	105	104	105	108	112	114	115	115
Livsmedelsindustri	**92**	**93**	**95**	**94**	**94**	**96**	**99**	**103**	**103**	**102**	**113**	**110**	**98**	**96**
Kvarnar	89	90	93	85	86	95	88	87	84	86	88	89	88	90
Bagerier	99	102	109	104	104	107	113	114	110	105	106	108	105	109
Råsockerbruk o. raffinad. .	111	108	112	110	114	114	122	136	144	148	249	227	130	113
Choklad- o. karamellfabr. .	74	88	96	98	96	92	87	91	97	104	106	106	98	95
Bryggerier o. läskedrycksf. .	93	88	89	88	90	94	99	103	100	93	92	92	96	92
Tobaksfabriker	74	74	75	77	77	77	77	77	76	76	75	73	73	75
Slakterier o. konservfabr. .	107	106	104	99	99	105	110	114	113	115	117	115	106	105
Annan livsmedelsindustri .	104	103	105	104	106	105	111	111	111	109	111	112	110	110
Textil- o. beklädnadsind. . .	**88**	**90**	**92**	**92**	**92**	**90**	**89**	**87**	**88**	**90**	**92**	**93**	**92**	**93**
Bomullsindustri	90	92	93	94	92	90	89	87	87	90	92	94	95	94
Jute- och linneindustri . .	91	91	92	92	93	93	92	92	92	95	97	99	99	99
Ylleindustri	95	98	100	98	97	96	94	92	93	95	97	98	100	101
Trikåfabriker	83	83	84	84	83	81	80	79	78	81	81	83	81	83
Skrädderier o. sömnadsfabr.	84	87	90	90	90	88	86	85	87	89	89	90	89	89
Annan hithörande industri .	99	101	102	103	104	103	101	100	102	104	106	105	103	105
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**83**	**83**	**84**	**83**	**82**	**83**	**82**	**81**	**82**	**85**	**88**	**90**	**90**	**89**
Garverier	106	107	107	104	100	99	99	96	103	107	109	112	111	110
Skofabriker	72	73	74	75	75	76	76	75	79	83	86	88	87	87
Gummivarufabriker	78	80	81	80	79	80	79	76	75	76	78	79	80	81
Annan hithörande industri .	93	91	92	89	88	87	85	87	89	92	97	98	98	95
Kemisk-teknisk industri . .	**89**	**91**	**94**	**92**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**94**	**97**	**99**	**95**	**94**
Färg-, olje- o. parfymfabr. .	102	103	107	105	104	105	106	104	107	108	113	116	108	109
Sprängämnesfabriker . . .	109	113	113	106	106	107	104	111	115	112	112	114	102	101
Tändsticksfabriker	33	34	33	33	32	30	29	29	32	37	39	40	42	40
Annan kemisk-teknisk ind. .	101	103	108	107	105	107	108	108	108	107	109	111	110	109
Samtliga industrigrupper	**92**	**93**	**94**	**93**	**92**	**92**	**93**	**92**	**93**	**94**	**97**	**98**	**97**	**97**
Byggnadsverksamhet	51	50	50	49	53	58	63	67	71	72	70	70	65	63
Statliga verk o. byggnadsarb.	109	107	107	107	109	119	123	127	127	126	126	121	115	112
Komm. verk o. byggnadsarb.	83	83	86	85	85	90	90	90	89	90	90	91	90	91
Handel o. varulager	75	75	79	77	76	75	76	76	77	80	81	82	82	77
Samtliga näringsgrenar	**90**	**90**	**91**	**91**	**90**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**96**	**97**	**95**	**95**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under januari 1945.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	jan. 1945	10	59	25	4	2	3·7	15	84	1	0·4
	dec. 1944	11	55	25	4	5	3·6	14	85	1	0·5
	jan. 1944	12	58	19	9	2	3·7	12	83	5	0·6
Jord- o. stenindustri	jan. 1945	32	39	16	9	4	3·9	19	75	6	3·2
	dec. 1944	25	42	22	8	3	3·8	16	76	8	2·0
	jan. 1944	28	34	21	13	4	3·7	14	81	5	3·3
Träindustri	jan. 1945	7	42	37	10	4	3·4	6	89	5	4·2
	dec. 1944	10	41	37	11	1	3·5	5	89	6	4·5
	jan. 1944	6	34	32	18	10	3·1	5	83	12	8·4
Sågverk	jan. 1945	2	30	45	18	5	3·1	3	88	9	6·9
	dec. 1944	2	35	44	18	1	3·2	1	89	10	7·4
	jan. 1944	2	23	34	25	16	2·7	2	79	19	14·9
Pappers- o. grafisk industri	jan. 1945	16	36	24	17	7	3·4	11	81	8	5·4
	dec. 1944	22	35	23	15	5	3·5	11	82	7	6·6
	jan. 1944	12	39	22	15	12	3·3	14	74	12	11·0
Pappersmassefabriker	jan. 1945	1	19	33	30	17	2·6	—	83	17	16·1
	dec. 1944	2	26	28	30	14	2·7	—	87	13	20·1
	jan. 1944	—	30	21	17	32	2·5	—	67	33	29·5
Livsmedelsindustri	jan. 1945	5	44	39	11	1	3·4	5	92	3	1·3
	dec. 1944	5	49	36	9	1	3·5	6	90	4	3·8
	jan. 1944	3	46	43	6	2	3·4	6	91	3	1·2
Textil- o. beklädnadsindustri	jan. 1945	31	48	19	2	0	4·1	54	46	0	0·3
	dec. 1944	36	47	16	1	0	4·2	56	43	1	0·3
	jan. 1944	15	59	23	2	1	3·8	48	51	1	0·5
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	jan. 1945	10	65	23	2	0	3·8	39	60	1	0·4
	dec. 1944	9	69	20	2	0	3·9	48	52	—	0·4
	jan. 1944	2	50	35	11	2	3·4	28	71	1	2·0
Skofabriker	jan. 1945	25	69	6	0	—	4·2	33	67	—	0·4
	dec. 1944	17	76	7	0	0	4·1	58	42	—	0·4
	jan. 1944	4	36	56	2	2	3·4	12	86	2	3·8
Kemisk-teknisk ind.	jan. 1945	4	35	51	3	7	3·3	5	94	1	0·9
	dec. 1944	15	30	41	5	9	3·4	3	95	2	1·8
	jan. 1944	6	34	37	17	6	3·2	2	96	2	2·9
Samtliga industrigrupper	jan. 1945	**15**	**51**	**26**	**6**	**2**	3·7	**21**	**76**	**3**	1·5
	dec. 1944	17	49	25	6	3	3·7	21	76	3	1·7
	jan. 1944	12	51	25	9	3	3·6	17	78	5	2·5
Byggnadsverksamhet	jan. 1945	4	35	40	16	5	3·2	0	90	10	4·7
	dec. 1944	5	34	45	12	4	3·3	2	93	5	3·6
	jan. 1944	2	18	46	21	13	2·7	1	80	19	6·1
Samtliga näringsgrenar	jan. 1945	**13**	**49**	**28**	**7**	**3**	3·6	**18**	**78**	**4**	1·7
	dec. 1944	15	49	27	6	3	3·7	18	79	3	1·9
	jan. 1944	10	49	27	10	4	3·5	15	79	6	2·6

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 december 1944.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	98	26 936	22 004	1 463	5·4	1 253	26 877	610	2·3
Bleck- o. plåtslagareförb.	58	2 815	—	266	9·4	–	2 796	139	5·0
Bokbindareförbundet . .	58	9 857	6 024	100	1·0	64	9 720	33	0·3
Bryggeriindustriarb.-förb.	120	6 895	1 486	151	2·2	81	6 904	165	2·4
Byggnadsträarbetareförb.	359	35 844	7	7 064	19·7	–	35 305	4 819	13·6
De förenade förbunden .	62	13 933	3 867	354	2·5	147	13 959	259	1·9
Elektriska arbetareförb. .	101	10 772	–	199	1·8	—	9 941	88	0·9
Gjutareförbundet	102	8 982	26	247	2·7	1	9 119	147	1·6
Grov- o. fabriksarb.-förb.	504	78 020	7 704	9 996	12·8	1 125	74 839	3 641	4·9
Byggnadsind.-arbetare .	171	35 794	687	5 646	15 8	172	33 722	2 320	6·9
Byggnadsämnesind.-arb.	154	12 284	312	1 495	12 2	74	11 811	554	4·7
Glasbruksarbetare . .	34	3 446	90	175	5 1	9	3 319	48	1·4
Sockerfabriksarbetare .	18	4 973	910	1 039	20 9	296	5 057	88	1·7
Tändsticksarbetare . .	77	1 379	543	85	6·2	50	1 386	94	6·8
Övriga arbetare . . .	120	20 144	5 160	1 556	7 7	524	19 544	537	2·7
Gruvindustriarbetareförb.	65	9 941	107	302	3 0	31	10 533	224	2 1
Handelsarbetareförb. . .	271	44 810	18 382	718	1·6	247	44 421	697	1·6
Kommunalarbetareförb. .	304	41 650	10 121	1 280	3·1	846	50 173	982	2·0
Lantarbetareförbundet .	768	48 625	1 961	3 753	7·7	1 344	48 252	2 317	4 8
Litografförbundet . . .	21	3 153	164	14	0·4	2	3 128	12	0·4
Livsmedelsarbetareförb. .	130	30 585	8 870	2 014	6·6	1 005	30 621	1 175	3·8
Metallindustriarb.-förb. .	316	199 572	13 222	5 426	2·7	614	198 890	4 023	2·0
Järnbruksarbetare . .	54	89 242	508	598	1·5	70	88 399	388	1·0
Verkstadsarbetare . .	262	160 330	12 714	4 828	3·0	544	160 491	3 635	2·3
Murareförbundet	123	10 503	–	2 524	24·0	—	10 661	1 418	13·3
Målareförbundet	209	14 797	—	4 532	30·6	—	14 546	1 406	9·7
Pappersindustriarb.-förb.	132	30 753	1 603	1 542	5 0	186	31 344	1 532	4·9
Sadelm.- o. tapetseraref.	65	3 964	837	367	9·3	108	3 935	86	2·2
Sko- o. läderindustriarb.-f.	56	9 156	3 346	290	3 2	147	9 137	238	2·6
Stenindustriarbetareförb.	126	5 294	—	948	17·9	—	4 964	386	7·8
Sågverksindustriarb.-förb.	245	19 183	23	3 934	20 6	—	18 851	2 478	13·1
Textilarbetareförbundet .	103	40 119	21 702	1 054	2·6	810	40 234	861	2 1
Tobaksindustriarb.-förb.	10	2 284	1 745	25	1·1	22	2 299	35	1·5
Transportarbetareförb. .	195	27 814	2 013	2 605	9·4	123	29 365	2 053	7·0
Träindustriarbetareförb.	277	27 540	734	1 803	6·6	52	26 545	576	2·2
Typografförbundet . . .	107	12 783	580	147	1·1	6	12 783	169	1·3
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	238	16 867	—	4 272	25·3	–	17 278	2 470	14·3
Summa	5 223	793 400	126 526	57 390	7·2	8 214	797 420	33 039	4·1

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under december uppgivits till inalles 425 228.

Tab. 11. Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet $^{30}/_{11}$ 1943—$^{31}/_{12}$ 1944.

Fackförbund	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$	$^{31}/_{1}$	$^{29}/_{2}$	$^{31}/_{3}$	$^{30}/_{4}$	$^{31}/_{5}$	$^{30}/_{6}$	$^{31}/_{7}$	$^{31}/_{8}$	$^{30}/_{9}$	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$
Beklädnadsarbetareförb.	3·3	9·3	4·5	3·7	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·3	5·4
Bleck- o. plåtslagareförb. . . .	10·2	14·6	15·8	18·4	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0	9·4
Bokbindareförbundet	1·1	2·0	1·7	1·3	1·2	0·8	0·6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	1·0
Bryggeriindustriarbetareförb. . .	3·1	2·9	3·9	4·0	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2 3	2·4	2·2
Byggnadsträarbetareförb. . . .	19·6	33·3	31·0	31·7	29·5	21·2	14 3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·6	19·7
De förenade förbunden	2·4	4·8	3·7	3·3	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·3	1·7	1·9	1·9	2·5
Elektriska arbetareförb.	1·3	2·6	2·7	4·3	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0 6	0·7	0·8	0·9	1·8
Gjutareförbundet	2·2	4·0	2·9	3·1	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6	2·7
Grov- o. fabriksarbetareförb. . .	7·9	17·0	14·3	13 5	11·8	6·7	4·2	3 3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9	12·8
Byggnadsind.-arbetare	13·5	26·2	22·5	21·3	18·8	9·9	5·6	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	6·9	15·8
Byggnadsämnesind.-arbetare . .	4·6	11·9	10·3	11·4	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·8	4·7	12·2
Glasbruksarbetare	1·8	5·6	3·9	3·5	3·3	2·9	2·7	2·9	3·1	2·5	2·5	2·5	1·4	5·1
Sockerfabriksarbetare	1·4	17·5	13·3	10·9	7·4	5·2	2·7	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7	20·9
Tändsticksarbetare	9·6	9·6	10·6	13·3	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8	6·2
Övriga arbetare	2·9	6·6	5·0	4·5	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7	7·7
Gruvindustriarbetareförb. . . .	1·2	3·0	1·7	1·6	1·8	1·6	1 3	1·0	0 7	0 9	1·1	1·3	2·1	3·0
Handelsarbetareförb.	1·5	2·3	2·0	1·9	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6	1·6
Kommunalarbetareförb.	3·1	4·4	4·4	3·7	2·6	1·9	0·7	1·5	1·5	1·3	1·1	1·7	2·0	3·1
Lantarbetareförbundet	4·4	7·1	5·6	5·7	5 4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8	7·7
Litografförbundet	0·5	0·8	0·8	0·6	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4	0·4
Livsmedelsarbetareförb.	5·5	8·0	8·1	6 4	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8	6·6
Metallindustriarbetareförb. . . .	2·4	3·3	3·6	3·8	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0	2·7
Järnbruksarbetare	1·0	1·7	2·0	1·8	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	1·0	0·7	1·0	1·5
Verkstadsarbetare	2·8	3·6	4·0	4 3	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3	3·0
Murareförbundet	25·3	35·6	33·7	34·2	29·7	13·7	6·9	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·3	24·0
Målareförbundet	12·3	25·0	27·4	23·1	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7	30·6
Pappersindustriarbetareförb. . .	10·4	13·8	15·3	10·4	10·4	10·7	7·9	6·8	6·0	5·8	4·6	4 2	4·9	5·0
Sadelm.- o. tapetserareförb. . .	3·5	8·7	8·0	6·3	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3 0	2·6	2 0	2·2	9·3
Sko- o. läderindustriarb.-förb. .	3·8	8·5	5·1	5·4	4·7	3·8	3·2	4·4	3·3	2·2	2·3	2·4	2·6	3·2
Stenindustriarbetareförb.	9·5	20·3	17·1	14·1	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·8	17·9
Sågverksindustriarbetareförb. .	17·6	30·2	21·1	18·1	18·3	16·5	11·6	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·1	20·6
Textilarbetareförbundet	2·6	3·8	2·8	2·4	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1	2·6
Tobaksindustriarbetareförb. . . .	8·3	8·3	2·0	1·7	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5	1·1
Transportarbetareförb.	10·6	11·6	11·2	10·8	9·8	8·7	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0	9·4
Träindustriarbetareförb.	3·5	11·5	6·5	5·3	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2 0	2·1	2·2	2·2	6·6
Typografförbundet	1·3	2·0	2·0	1·3	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3	1·1
Väg- o. vattenb.-arbetareförb. .	16·9	21·8	17·2	20·6	16·9	15·0	11·5	8·5	8·8	8·7	8·4	9·4	14·3	25·3
Summa	5·8	9·6	8·5	8·0	7·2	5·4	3·7	3·2	2·8	2·8	2·9	3·3	4·1	7·2

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av januari 1945.*									
Stockholms stad	1	1 838	—	1 838	+ 404	— 351	1 178	1 035	2·9
Stockholms	10	116	66	182	+ 66	— 132	138	82	0·6
Uppsala	2	44	17	61	+ 1	— 5	41	36	0·4
Södermanlands	2	1	95	96	— 10	+ 15	91	40	0·5
Östergötlands	2	231	—	231	+ 39	— 158	183	122	0·7
Jönköpings	3	91	—	91	+ 1	+ 3	74	40	0·4
Kronobergs	2	1	10	11	+ 3	— 3	9	6	0·1
Kalmar	6	180	31	211	+ 68	+ 16	153	98	0·9
Gotlands	2	132	6	138	+ 62	+ 33	81	33	2·8
Blekinge	13	73	90	163	— 15	— 83	138	78	1·1
Kristianstads	1	8	—	8	— 4	— 77	2	4	0·0
Malmö stad	1	467	—	467	+ 198	— 123	370	233	2·9
Malmöhus i övrigt	9	463	23	486	+ 230	— 356	383	202	1·3
Hallands	5	134	6	140	+ 47	+ 54	98	78	0·9
Göteborgs stad	1	1 143	—	1 143	+ 316	— 769	860	602	5·6
Göteborgs o. Bohus i övrigt	35	238	865	1 103	— 10	— 395	954	606	3·8
Älvsborgs	9	71	32	103	— 32	— 150	85	50	0·3
Skaraborgs	4	70	1	71	+ 45	— 41	56	24	0·3
Värmlands	15	155	318	473	+ 32	— 343	373	213	1·8
Örebro	1	115	—	115	— 28	— 103	95	64	0·5
Västmanlands	—	3	—	3	— 4	— 64	2	—	0·0
Kopparbergs	5	28	55	83	+ 42	+ 44	45	21	0·3
Gävleborgs	9	125	162	287	+ 17	+ 19	247	148	1·0
Västernorrlands	43	103	2 758	2 861	+ 290	— 1 697	2 500	1 326	10·4
Jämtlands	2	51	1	52	+ 18	+ 8	38	18	0·4
Västerbottens	12	41	358	399	— 79	+ 225	336	150	1·8
Norrbottens	19	113	1 159	1 272	— 653	+ 676	1 020	242	5·6
Summa	**214**	**6 035**	**6 053**	**12 088**	**+ 1 044**	**— 3 757**	**9 550**	**5 551**	**1·9**
b) *December 1943—Januari 1945.*									
1943							procenttal		
december	187	6 347	5 329	11 676	+ 4 214	+ 3 084	76·3	45·7	1·8
1944									
januari	226	8 566	7 279	15 845	+ 4 169	+ 5 853	75·8	41·2	2·4
februari	242	9 657	7 891	17 548	+ 1 703	+ 7 979	74·4	40·5	2·7
mars	250	8 593	8 679	17 272	— 276	+ 8 722	74·8	41·0	2·6
april	245	6 456	9 204	15 660	— 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	— 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	— 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	— 1 477	+ 2 742	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	— 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	— 632	78·1	42·5	1·7
1945									
januari	214	6 035	6 053	12 088	+ 1 044	— 3 757	79·0	45·9	1·9

Tab. 13. De arbetslösas yrkestillhörighet. Januari 1945.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år[1]	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	**58**	**397**	**455**	**− 113**	**+ 40**	**296**	**65·1**
Förvaltnings- o. befälspersonal	5	3	8	+ 4	·	6	·
Jordbruksarbetare	49	95	144	− 19	·	70	48·6
Skogsarbetare	4	299	303	− 98	·	220	72·6
Industri och hantverk	**2 936**	**4 145**	**7 081**	**+ 442**	**− 3 670**	**5 288**	**74·7**
Malmbrytning och metallindustri	382	151	533	+ 68	− 92	362	67·9
Jord- o. stenindustri	128	840	968	− 21	− 366	785	81·1
stenindustri	85	757	842	− 36	− 363	678	80·5
Träindustri	132	725	857	+ 102	− 775	654	76·3
sågverksindustri	94	712	806	+ 119	− 671	618	76·7
Pappers- o. grafisk industri	50	745	795	− 89	− 841	653	82·1
Livsmedelsindustri	83	10	93	+ 11	− 19	63	67·7
Textil- o. beklädnadsindustri	47	4	51	+ 15	− 37	33	64·7
Läder-, hår- o. gummiindustri	59	5	64	+ 4	− 49	48	75·0
Kemisk-teknisk industri	37	1	38	+ 6	− 66	30	·
Byggnadsverksamhet	2 010	1 662	3 672	+ 348	− 1 399	2 657	72·4
husbyggnadsarbete	1 710	376	2 086	+ 431	− 1 512	1 531	73·4
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	300	1 286	1 586	− 83	+ 113	1 126	71·0
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	8	2	10	− 2	− 26	3	·
Samfärdsel	**1 289**	**464**	**1 753**	**+ 620**	**+ 29**	**1 076**	**61·4**
Landtransport	1 101	427	1 528	+ 556	+ 56	923	60·4
hamn- o. stuveriarbetare	805	360	1 165	+ 537	+ 188	637	54·7
chaufförer o. åkeriarbetare	230	52	282	− 4	− 134	223	79·1
Sjöfart	188	37	225	+ 64	− 27	153	68·0
fartygsbefälhavare m. fl.	26	5	31	+ 10	·	21	·
Handel	**427**	**13**	**440**	**+ 61**	**− 67**	**351**	**79·8**
Affärs- o. lagerarbete	357	12	369	+ 54	− 43	296	80·2
affärsföreståndare m. fl.	131	3	134	+ 13	·	117	87·3
affärsbiträden m. fl.	45	—	45	+ 15	·	39	·
agenter o. försäljare	49	7	56	− 6	·	50	89·3
lagerarbetare och förrådsbiträden	132	2	134	+ 32	− 34	90	67·2
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	70	1	71	+ 7	− 24	55	77·5
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	**404**	**20**	**424**	**+ 1**	**− 58**	**381**	**89·9**
Förvaltning	65	1	66	+ 4	·	58	87·9
Teknisk ledning	48	1	49	− 8	·	42	·
Kontorsarbete	155	6	161	− 6	·	150	93·2
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	6	4	10	—	·	8	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	130	8	138	+ 11	− 7	123	89·1
Hälsovård och sjukvård	**19**	**—**	**19**	**+ 1**	**− 3**	**17**	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	6	—	6	− 2	·	6	·
Övriga hithörande grupper	13	—	13	+ 3	·	11	·
Husligt arbete	**1**	**—**	**1**	—	**− 18**	**—**	**—**
Arbete, ej hänfört till annan grupp	**901**	**1 014**	**1 915**	**+ 32**	**− 10**	**1 402**	**73·2**
Summa	**6 035**	**6 053**	**12 088**	**+ 1044**	**− 3 757**	**8 811**	**72·9**

[1] På grund av omläggning av yrkesgrupperingen i februari 1944 har jämförelse icke kunnat ske för samtliga grupper.

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela antalet hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		utbildningshjälp
		i kommissionens regi	i annan myndighets regi		arkivarbete och musikerhjälp	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
a) *Vid utgången av januari 1945.*										
Stockholms stad	1 380	234	—	317	283	—	—	494	15	37
Stockholms	111	36	—	9	17	—	—	20	26	3
Uppsala	48	—	—	—	8	—	38	—	—	2
Södermanlands	89	25	35	18	1	—	9	—	—	1
Östergötlands	165	—	—	47	7	—	9	102	—	—
Jönköpings	77	13	—	51	4	—	—	—	—	9
Kronobergs	11	—	—	—	1	—	10	—	—	—
Kalmar	106	—	—	14	3	6	52	25	—	6
Gotlands	95	—	—	5	—	—	83	—	—	7
Blekinge	148	94	—	—	1	—	53	—	—	—
Kristianstads	6	—	—	—	2	—	4	—	—	—
Malmö stad	325	18	—	35	7	—	—	251	8	6
Malmöhus i övrigt	313	18	—	6	4	—	109	155	19	2
Hallands	74	—	—	5	2	—	53	—	3	11
Göteborgs stad	835	71	60	—	56	5	—	598	4	41
Göteborgs o. Bohus i övrigt	846	75	523	95	1	23	34	92	—	3
Älvsborgs	70	5	3	12	1	—	32	—	5	12
Skaraborgs	34	—	—	—	2	—	8	—	22	2
Värmlands	346	—	115	91	5	—	71	45	12	7
Örebro	101	5	—	43	6	—	33	6	—	8
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	13	—	—	—	3	—	9	—	—	1
Gävleborgs	140	—	66	34	4	—	34	—	—	2
Västernorrlands	2 588	191	1 468	313	—	7	45	325	2	37
Jämtlands	39	—	—	—	1	—	37	—	—	1
Västerbottens	207	—	59	42	1	14	57	32	—	2
Norrbottens	844	378	242	70	—	—	103	35	11	5
Summa	**8 811**	**1 163**	**2 571**	**1 207**	**420**	**55**	**883**	**2 180**	**127**	**205**
därav städer	4 267	447	172	707	404	34	544	1 700	112	147
b) *December 1943—Januari 1945.*										
1943										
december	7 270	900	1 088	697	369	40	376	3 303	217	280
1944										
januari	10 504	1 114	1 486	955	398	55	856	5 013	257	370
februari	12 334	1 173	2 110	1 364	417	80	1 274	5 213	270	433
mars	12 697	1 177	2 644	1 512	442	79	1 257	4 929	214	443
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	38	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	327	94	288	210	14	177
september	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
1945										
januari	8 811	1 163	2 571	1 207	420	55	883	2 180	127	205

F. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1945.

Tab. 15. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	193	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	136
1945	131												
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·3	5·6	4·8	5·0	6·3	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·3	7·8	7·5	7·3	8·2	10·0	13·0	11·3
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·3	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·4	3·7	3·2	2·8	2·8	2·9	3·3	4·1	7·2	
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
1945	12 088												
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—
1945	95												

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För januari 1945 ha rapportkorten utsänts till omkring 12 400 företagare, av vilka ca 7 800 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för januari 1945 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 15.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 januari—10 februari 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

ENHUS, H. G. Psykologisk rationalisering. Affärsekonomi 1945, nr 1.

FRIIS, H. De nordiske Lande i social Kappestrid. Samfundets Krav 1944, nr 4.

KRISTENSEN, T. Statsindgreb og økonomisk Frihed. Samfundets Krav 1944, nr 1/2.

SAHLIN, S. Sveriges medverkan i det internationella återuppbyggnadsarbetet. Sv. utrikeshandel 1945, nr 2.

THEDIN, N. Internationella arbetsorganisationen inför fredsproblemen. Hertha 1945, nr 1.

UNDÉN, Ö. Det blivande folkförbundet. Vi 1945, nr 2.

Beveridge om framtidens ekonomi. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 6.

Indkomstudjævning og Beskatning. Arbejdsgiveren (Danmark) 1945, nr 2.

Sverige.

BOALT, CARIN. Hemmens forskningsinstitut. Sunt förnuft 1945, nr 1.

FRICK, N. B. Vad kostar olyckan? Friskt folk 1945, nr 1.

KJELLVARD, H. Skogsarbetet socialt undervärderat. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 2.

LINDSTRÖM, A. Hur ser vårt samhällsideal ut? Medborgaren 1945, nr 2.

MEIDNER, R. Inkomst och konsumtion 1942—44 samt framtidsutsikter 1945. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 3.

NORBERG, E. Skatteutjämning och kommunal självstyrelse. Förvaltningsrättslig tidskrift 1944, nr 6.

Inkomst- och prisutvecklingen. Affärsvärlden 1945, nr 3.

En reform som brådskar. [Tidigare skattebetalning]. Finanstidningen 1945, nr 5.

Danmark.

Stigning i de offentlige Udgifter. Arbejdsgiveren 1945, nr 1.

Storbritannien.

Statistics relating to the war effort of the United Kingdom. The Ministry of labour gazette 1944, nr 12.

Arbetarskydd.

BARRIE, H. J. The significance of anaemia among women factory workers. The journal of the industrial welfare society nov./dec. 1944.

LEDER, M. Über berufliche Hautkrankheiten insbesondere Gewerbe-Ekzeme. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1945, nr 1.

MINDUS, E. Arbetshygien. Ombyte av arbete som stimulans vid trötthet. Affärsekonomi 1945, nr 1.

— Hjärtats yrkesskador. Affärsekonomi 1945, nr 1.

Sverige.

GRANHOLM, G. Säkerhetsarbete och sjukvård vid AB Bofors. Arbetarskyddet 1944, nr 10.

HILBERT, E. Onödiga offer i skogsbruket. Skogsindustriarbetaren 1945, nr 3.

HOLMQUIST, E. Förgiftningsrisker vid användande av förugnar. Byggnadsvärlden 1945, nr 4.

JAKOBSON, H. Vad får jag i ersättning (vid olycksfall i arbete)? Arbetarskyddet 1944, nr 10.

J[ERSTE]DT, S. Arbetarskyddet vid jordbruket. Lantarbetaren 1945, nr 6.

SIDVALL, S. Lantarbetarna och yrkessjukdomsförsäkringen. Lantarbetaren 1945, nr 5.

— Yrkessjukdomsförsäkringen utvidgad. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 4.

A. K:s baracker som stadigvarande skogsarbetarebostäder. Från departement och nämnder 1945, nr 2.

Minskat antal olycksfall i arbete under år 1944. Sv. typograftidning 1945, nr 2.

Skrivkramp yrkessjukdom enligt ny lag. Journalisten 1945, nr 1.

Storbritannien.

LEVY, H. Workmen's compensation reform. The journal of the industrial welfare society nov./dec. 1944.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

EKMAN-DANVER, KARIN. Hembiträdenas löner och anställningsförhållanden. Hertha 1945, nr 1.

Förslag till ändrad semesterlagstiftning. Sveriges landstings tidskrift 1944, nr 6.

Löneutvecklingen [för statstjänstemän]. Sv. trafiktidning 1945, nr 2.

Solidaritet inte bara med männen — försörjarna — utan med samtliga utom hemmet arbetande, kan förbättra villkoren på arbetsmarknaden. Morgonbris 1945, nr 1.

Tidtagarplågan inför riksdagen. Metallarbetaren 1945, nr 4.

Danmark.

Om Indkomstfordelingen under Krigen. Tidsskrift for Industri 1945, nr 2.

Schweiz.

Le développement des allocations familiales. Journal des associations patronales 1945, nr 2.

Storbritannien.

Wages councils bill. The Ministry of labour gazette 1944, nr 12.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

Diskussionen kring »full sysselsättning». Industria 1945, nr 2.

Sverige.

HILBERT, E. Underlig manöver i Konga. Skogsindustriarbetaren 1945, nr 2.

LINDBERG, A. Industriell demokrati — ett trygghetsproblem. Tiden 1945, nr 1.

ÅKERBLOM, INGA. Reklamera för hembiträdesyrket. Sunt förnuft 1945, nr 1.

Omfattande beredskapsåtgärder klara — 14 000 arbetslösa utbildas eller omskolas. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1945, nr 1.

Finland.

BORG, MARGIT. Den hotande kvinnoarbetslösheten och därav påkallade åtgärder. Social tidskrift 1944, nr 9/10.

Storbritannien.

KAMPMANN, V. Beskæftigelsespolitik. Den engelske Regerings Hvidbog af 26. Maj 1944. Socialt Tidsskrift 1944, nr 11/12.

STERNER, R. Beveridge igen! Tiden 1945, nr 1.

Recruitment to the civil service during the reconstruction period. The Ministry of labour gazette 1944, nr 12.

Befolkningsfrågor.

Sverige.

LANDSORGANISATIONEN. Abortfrågan. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 5.

Inflyttning och utflyttning i Stockholm år 1943. Statistisk månadsskrift 1944, nr 12.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

BRANZELL, S. Om murning och putsskador i Göteborg. (Föredrag.) Byggnadsindustrin 1945, nr 2

OLSSON, IVAR. Industriarbetarnas bostadsproblem. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 6.

STRID, O. Den nya bostadsohyran — svartbruna mjölbaggen. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 1.

SVENSSON, WALD. Bostadsförbättringarna på landsbygden. Småbrukarnas tidning 1945, nr 2.

Byggnadsverksamheten i Stockholm under år 1944. Statistisk månadsskrift 1944, nr 12.

Civilförsvarslagen fördyrar byggnadskostnaderna. Sunt förnuft 1945, nr 1.

Frivillig trångboddhet. Vår bostad 1945, nr 2.

En föredömlig bostadsutredning. [Anm. av J. Curman: »Industriens arbetarebostäder».] Sunt förnuft 1945, nr 1.

Industriens arbetarebostäder. (Rec.) Byggnadsvärlden 1945, nr 3.

Industriens bostadsfråga. Industria 1945, nr 3.

Planerade bostadsformer Samtid och framtid 1945, nr 2.

Utrota bostadsnöden! Hyresgästernas bostadspolitiska efterkrigsprogram. Vi hyresgäster 1945, nr 2.

Amerikas förenta stater.

DANNESKIOLD-SAMSÖE, O. Undervisning i samhällsplanering. Byggmästaren 1945, nr 1.

Danmark.

DICH, J. S. Forslag til nye Regler for Støtten til Boligbyggeri for børnerige Familier, Aldersrentenydere, kronisk syge m. v. Socialt Tidsskrift 1944, nr 11/12.

Norge.

En hård tilläggsbestämmelse i norska hyresregleringslagen. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 1.

Storbritannien.

ÅHRÉN, U. Samhällsplanering i England. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 4.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

SANDBERG, E. Tjänstemannablockaden mot Masterhand i Malmö. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1944, nr 12.

Avtalsnämnd inom kommunikationsverken. Postmannen 1945, nr 3.

Strejk. Metallarbetaren 1945, nr 6.

Strejkvarslet (inom verkstadsindustrien). Metallarbetaren 1945, nr 5.

Två arbetsdomar. Industria 1945, nr 2.

Amerikas förenta stater

STERNER, R. En kämpande arbetarrörelse. Metallarbetaren 1945, nr 6.

Finland.

MANNIO, N. A. Utvecklingen av förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare under senaste tid. Social tidskrift 1944, nr 9/10.

Relationerna mellan arbetsmarknadens organisationer. Industritidningen 1944, nr 12.

Schweiz.

L'entente entre les organisations patronales et ouvrières. Journal des associations patronales 1945, nr 4.

Hälso- och sjukvård.

LAURELL, C. B. Bästa brödet — bästa mjölet. Friskt folk 1945, nr 1.

PEGEL, I. Om penicillin, ett nytt och aktuellt läkemedel. Svenska röda korset 1945, nr 1.

RYDENFELT, S. Vad kosta sjukdomarna vårt samhälle? Friskt folk 1945, nr 1.

Hur skall världen byggas upp? [Rec. av The Associated country women of the world.] Husmodersförbundets medlemsblad 1945, nr 1.

Sverige.

BEIJBOM, G. Elsbeth Funchs stiftelse. Ökna konvalescenthem och Ökna lantmannaskola. *Sveriges landstings tidskrift 1944, nr 6.*

EULER, U. v. Sakkunniges betänkande rörande åtgärder för den medicinska forskningens främjande. Sv. läkartidningen 1945, nr 5.

GENTZ, C. Stockholms stads tuberkulosbyrå. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 1.

GOLDKUHL, E. Några synpunkter på den öppna vården för psykiskt sjuka. Sveriges landstings tidskrift 1944, nr 6.

HÖKERBERG, B. Civilförsvaret förbättrar landsbygdens sjuktransportväsende. Landskommunernas tidskrift 1945, nr 1.

LARSÉN, H. Tuberkulosundersökningen på Gotland år 1943. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 1.

MÖLLER, A. Hälsovården i en landskommun. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 1.

NORDLANDER, O. Den militära tandvården och 20-åringarnas bettillstånd. Sv. läkartidningen 1945, nr 6.

RYDENFELT, S. Sjukdomarna och samhället. Sv. läkartidningen 1945, nr 6.

STJERNSTEDT, E. Den första Genèvekonventionen och Svenska röda korsets bildande. Svenska röda korset 1945, nr 1.

Epidemivården omorganiseras. Sjukhuset 1944, nr 7.

Danmark.

BREDMOSE, G. V. Forsorgen for de i lettere Grad aandssvage. Sosialt arbeid 1944, nr 9/10.

Finland.

WILHELM, E. Den sårades väg från eldlinjen till fältlasarettet. Svenska röda korset 1945, nr 1.

Storbritannien.

ENGBERG, EUGENIE. Sundhedsvæsenet i Støbeskeen. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1944, nr 12.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

Sverige.

FRIMAN, M., MÅNSSON, E., & SVENSSON, ANNA-GRETA. Rationaliseringen [av jordbruket] har sina sidor. Lantmannen 1945, nr 5.

HAMMARSKJÖLD, B. Jordbrukspolitiken under krisen. [Med diskussion.] Nationalekonomiska föreningens förhandlingar 1944, nr 5.

HILBERT, E. Andelsladugården i Bjärme. S. A. P. information 1945, nr 1.

SJÖSTRAND, J. Den senaste arealinventeringen, kreatursräkningen och trädgårdsinventeringen. Lantmannen 1945, nr 2.

ZETTERBERG, O. Arealinventeringen i oktober 1944. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 1.

Kooperation.

Finland.

LAAKSO, J. Kristiden och kooperativa programfrågor i Finland. Kooperatören 1945, nr 1/2.

Kina.

TSU-YÜ, H. Den arbetarkooperativa rörelsen i Kina. Kooperatören 1945, nr 1/2.

Kristidsfrågor.

Sverige.

ANDERSSON, TORSTEN. Produktionsplikten återinförd för att säkra bränslet. Från departement och nämnder 1945, nr 2.

Den allvarliga bränslesituationen. Finanstidningen 1945, nr 4.

Krisförvaltningens organisation. Från departement och nämnder 1945, nr 1.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

BERGILS, H. Kommunalmyndigheterna, länsstyrelserna och utskänkningsoktrojerna. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 1.

KINBERG, O. Om behovet av alkoholistsjukhus. Sv. läkartidningen 1945, nr 6.

Betydelsefull nyrekrytering till absolutismen påvisas av intressant SSUH-undersökning. Reformatorn 1945, nr 2.

Rusdrycksförsäljningen 1943 jämförd med åren 1939 och 1940. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 2.

Rusdrycksmedlen i statsverkspropositionen. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 2.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

Sverige.

SVERIGES INDUSTRIFÖRBUND. Prisregleringslagen och den allmänna prispolitiken. (Yttrande.) Industriförbundets meddelanden 1945, nr 1.

Konjunkturinstitutets prognos för prisutvecklingen under 1945. Finanstidningen 1945, nr 2.

Lägre indextal? Metallarbetaren 1945, nr 2.

Priser och kostnader. Affärsvärlden 1945, nr 5.

Propositionen om prisregleringslagen. Svensk handel 1945, nr 2.

Socialförsäkring.

ERIKSSON, BERNHARD. Beveridgeplanen och socialförsäkring i Sverige. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 2.

Sverige.

BROBERG, R. Socialvårdskommitténs betänkande med utredning och förslag angående lag om allmän sjukförsäkring. (Ref.) Sv. läkartidningen 1945, nr 5.

EDSTRÖM, G. Reumatismens betydelse som folksjukdom i Sverige. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 2.

EDWARDSON, J. P. Till en diskussion i socialvårdsfrågor. Sv. läkartidningen 1945, nr 3.
KÅGE, G. Ytterligare några remissyttranden ang. socialvårdskommitténs betänkande. Sv. läkartidningen 1945, nr 5.
PERSSON, KONRAD. Om pensionsstyrelsens frivilliga försäkring. Arbetarskyddet 1944, nr 10.
SUNDSTRÖM, M. Untersuchung über die Kränklichkeit in den staatlich unterstützten Krankenkassen Schwedens. Skandinavisk aktuarietidskrift 1944, nr 3/4.
TEGENDAL, E. Ändringar i sjukkasseförordningen vid 1944 års riksdag. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 2.
[TRAFIKTJÄNSTEMÄNNENS RIKSFÖRBUND.] Allmän sjukförsäkring. TR går till kungs. Sv. trafiktidning 1945, nr 5.
Socialvårdskommitténs betänkande med utredning och förslag angående lag om allmän sjukförsäkring. Medicinalstyrelsens yttrande. Sv. läkartidningen 1945, nr 3.

Storbritannien.

Ministry of national insurance. The Ministry of labour gazette 1944, nr 12.

Socialvård.

BORGEN, MERRY. Fremtidens Børnehaver. Børnesagens Tidende 1945, nr 1.
LUNDQUIST, G. Människokunskap och personlighetstyper. Svenska röda korset 1945, nr 1.

Sverige.

EKVALL, ALICE. Förebyggande barnavård (i skogsbygden). Skogsindustriarbetaren 1945, nr 1.
ERIKSSON, TORSTEN. Incest — ett bostadsnödens eget brott. Vår bostad 1945, nr 2.
GREFBERG, ANNA-LISA. Rödakorsbarnkammare — ett succéuppslag. Svenska röda korset 1945, nr 1.
LINDBERG, T. Straffverkställighetens reformering. Sv. juristtidning 1945, nr 1.
SVENSKA LANDSTINGSFÖRBUNDET. Statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård. (Yttrande.) Sveriges landstings tidskrift 1944, nr 6.
WENNERBERG-DÄNHARDT, INGEBORG. Arvsrätt för barn utom äktenskap. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 1.
Bland jitterbuggare och nalensnajdare. Vi 1945, nr 2.

Danmark.

BOJE, A. Dybde-Pædagogik. (Rec.) Børnesagens Tidende 1945, nr 3.
HORSTEN, H. Inddrivelse af forskudsvis udbetalte Underholdsbidrag til Børn udenfor Ægteskab. Socialt Tidsskrift 1944, nr 11/12.

Storbritannien.

BROWN, C. M. The problem of poverty and slum housing. Health education journal 1945, nr 1.
Emergency domestic help for private households. The Ministry of labour gazette 1945, nr 1.

Undervisning och yrkesutbildning.

Hur skall världen byggas upp? [P. M. om uppfostran av The Associated country women of the world.] Husmodersförbundets medlemsblad 1945, nr 2.

Sverige.

BYSTRÖM, E. Den första utbildningskursen för arbetsstudieingenjörer inom byggnadsfacket. Byggnadsindustrin 1944, nr 24.
THÉEL, ELISIF. Rätt man på rätt plats. Medborgaren 1945, nr 2.
Skolöverstyrelsen om skolutredningens betänkanden. Sv. lärartidning 1945, nr 4.
Socialinstitutets sjukhuskamerala kurs. Sjukhuset 1944, nr 7.

Ut- och invandring.

Sverige.

RYNELL, S. Utlänningssakkunnigas slutbetänkande. Från departement och nämnder 1945, nr 2.
Byråinspektör Paulssons utlämnande av namn på flyktingar. Kunglig utredningskommission skall utreda förhållandena och framlägga förslag. Från departement och nämnder 1945, nr 2.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

DANMARK. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad.
Økonomisk Aarsoversigt 1943. Khvn 1944.
— Arbejds- og Fabriktilsynet.
Beretning. 1943. Khvn 1944.
— Statens Husholdningsraad.
Aarsberetning. 1943/44. Khvn 1944.
— Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1944.
Bd 120: H. 5. Befolkningens Bevægelser 1943.
» 121: » 3. Ejendoms- og Personbeskatningen i Skatteaaret 1943/44.
» 121: » 4. Indkomst- og Formueansættelserna til Staten for Skatteaaret 1943/44.
Bd 123: H. 3. Færdselsuheld 1943.
» 123: » 4. Beskæftigelses- og Arbejdslöshedsforholdene i 1943.
ELGESKOG, J. Folkrörelsernas studiehandbok. Sthlm 1944.
ENDERLE, I. Nazismen och Tysklands näringsliv. Sthlm 1944.
FINLAND. Statistiska centralbyrån. Statistisk årsbok. Årg. 41 (1943). Hfors 1944.
GRIPENBERG, O. Bostadshusets form och byggnadskostnaderna. Sthlm 1940.
JERNEMAN, T., & BRUSEWITZ, P. E., (utg.) Handbok rörande folkpensioner och barnbidrag m. m. Författningstexter och anvisningar. 3 uppl. Sthlm 1944.

KOMMUNISTERNA och inflationen. Sthlm 1944. (Aktuella frågor utg. av Landsorganisationen. 4.)

KONJUNKTURINSTITUTET.
Meddelanden. Sthlm 1945.
Ser. B: 3. LUNDBERG, E. Översikt av inkomst- och konsumtionsläget.
» »: 4. METELIUS, B. Priser och kostnader under krigsåren.

KÖPENHAMN. Statistisk Kontor.
Københavns Kommunalkalender. Aarg. 14 (1944). Khvn 1944.

LECHE, E., & HAGELBERG, V. Förhör i brottmål. 2 uppl. Sthlm 1945.

NANNESON, L. Räkenskapsresultat från svenska jordbruk. 29 (bokföringsåret 1942/43). Norrtälje 1944. (Meddelande från K. Lantbruksstyrelsen. 331.)

NORDISKA KRIMINALISTFÖRENINGARNA.
Årsbok 1942—43. Malmö 1944.

NORGE. Sjefinspektören for arbeidstilsynet.
Årsberetninger fra arbeidsrådet og arbeidstilsynet 1943. Oslo 1944.

PEARSE, I. H., & CROCKER, LUCY H. The Peckham experiment. A study in the living structure of society. 4th ed. Lond. 1944.

PETERSEN, KAARE. Tvangsarbeiderne på Opstad. En sosialstatistisk analyse. Oslo 1942.

PRIS- OCH LÖNESTOPPET i kommunistisk »belysning». Sthlm 1944. (Aktuella frågor utg. av Landsorganisationen. 5.)

PRODUKTIONSKOMMITTÉERNA i den engelska industrien. Sthlm 1944. (Industriens utredningsinstitut.)

SAMSON, EMILY D. Old age in the new world. Lond. 1944. (Target for tomorrow.)

SIEGVALD, H. *Experimentella undersökningar rörande intellektuella könsdifferenser.* 1—2. Lund 1944. (Akad. avh.)

SOCIAL ÅRSBOK 1943/44. Jordbrukets rationalisering ur sociala och ekonomiska synpunkter. Utg. av Centralförbundet för socialt arbete. Sthlm 1944.

STATENS BYGGNADSLÅNEBYRÅ.
Meddelander. Sthlm 1945.
7. Bostäder för barnrika familjer på landsbygden.

STATENS HYRESRÅD.
P. M. med förslag till vissa ändringar i lagen d. 19 juni 1942 om hyresreglering m. m. och lagen samma dag om kontroll av upplåtelse och överlåtelse av bostadsrätt m. m. Sthlm 1945. [Stencil.]

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1944—45.
Sthlm 1944—45.
1944:
68. 1940 års civila byggnadsutredning. Betänkande 2. Förslag till föreskrifter rörande planläggning och utförande av byggnad för lasarett, sanatorium, epidemisjukhus m. fl. Avg. d. 15 dec. 1944. (K.)
69. Straffrättskommitténs betänkande med förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten. [Avg. d. 30 nov. 1944.] (Ju.)
1945:
1. Betänkade med förslag till utlänningslag och lag angående omhändertagande av utlänning i anstalt eller förläggning. Avg. [d. 30 dec. 1944] av 1943 års utlänningssakkunniga. (Ju.)
2. Betänkande med förslag till organisation av en luftfartsstyrelse m. m. Avg. [d. 24 jan. 1945]. (K.)

STOCKHOLM. Affärsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan.
Meddelande. Sthlm 1944.
19. Undersökning av personalförändringar inom svensk detaljhandel under krigsåren och tiden närmast därefter.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN.
Skrifter. Sthlm 1945.
77. GIHL, T. Kvalifikationsproblemet inom den internationella privaträtten.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1944—45.
Domänverket år 1943. Av K. Domänstyrelsen.
Fattigvården år 1942. Av K. Socialstyrelsen, Sthlm 1945.
Fångvården år 1943. Av K. Fängvårdsstyrelsen.
Hälso- och sjukvård.
Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén år 1943.
Lantmäteri år 1943. Av K. Lantmäteristyrelsen.
Rättsväsen.
Brottsligheten år 1942. Av Statistiska centralbyrån.

1941 ÅRS BEFOLKNINGSUTREDNING.
Förslag om statsunderstöd för utbildningen av personal vid institutioner inom den halvöppna barnavården. Avg. d. 8 jan. 1945. Sthlm 1945. [Stencil.]
Förslag om fria eller rabatterade resor för barn, vårdare och husmödrar budgetåret 1945/46. Avg. d. 26 jan. 1945. Sthlm 1945. [Stencil.]

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{1}$—$^{20}/_{2}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Socialdep.	Ang. framställningar om befrielse för Göteborgs stad och Norrbottens läns landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem (II)	$^{23}/_{1}$
»	Utl. över ordningsstadgeutredningens förslag till allmän ordningsstadga m. m. (III)	$^{23}/_{1}$
Finansdep.	Ang. placering i dyrortsgrupp av Bäve kommun (IV)	$^{23}/_{1}$
Försvarsdep.	Ang. framställningar av föreningarna för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm och Göteborg ang. lönstickning av strumpor (II)	$^{25}/_{1}$
Socialdep.	Ang. framställning från Karl Fritiof Andersson med klagomål över behandling å Åsbro (VI) . . . . . (Exp. d. $^{26}/_{1}$)	$^{25}/_{1}$
Finansdep.	Ang. uppflyttning i dyrortsgrupp av Arboga stad (IV)	$^{25}/_{1}$
Socialdep.	Ang. ansökningar av Boo barnkoloniförening, Visby barn- och upptagningshem, stiftelsen Skara skollovskolonier, föreningen Värmlands läns mödra- och barnavärn, Norrsundets socialdemokratiska kvinnoklubb, föreningen förstamajblomman i Ljusdal, Alnö södra husmodersförening och Norrbottens distrikt av Sveriges godtemplares ungdomsförbund om understöd ur allmänna arvsfonden (8 särsk. skr.) (II)	$^{26}/_{1}$
»	Ang. uppflyttning i pensionsgrupp av Motala stad och Motala landskommun (IV) . . . . . (Exp. d. $^{30}/_{1}$)	$^{29}/_{1}$
Finansdep.	Utl. över folkbokföringskommitténs betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen (III); se sid. 115 i detta häfte	$^{30}/_{1}$
Socialdep.	Utl. över befolkningsutredningens betänkande i abortfrågan (III); se sid. 110 i detta häfte	$^{30}/_{1}$
»	Yttr. över förslag till ändringar av lantarbetstidslagen (III)	$^{30}/_{1}$
Deleg. för det intern. socialpolit. samarb.	Yttr. över en vid intern. arbetskonferensens tjugusjätte sammanträde antagen rekommendation (nr 67) ang. ekonomisk trygghet (III)	$^{30}/_{1}$
»	Yttr. över en vid intern. arbetskonferensens tjugusjätte sammanträde antagen rekommendation (nr 69) ang. hälso- och sjukvård (III)	$^{30}/_{1}$
»	Yttr. över en vid intern. arbetskonferensens tjugusjätte sammanträde antagen rekommendation (nr 68) ang. beredande av ekonomisk trygghet och sjukvård åt personer, som hemförlovats från krigsmakten eller avskedats från sysselsättning inom krigsindustrin (III)	$^{30}/_{1}$
Socialdep.	Ang. av Sävare pastorats diakonikrets anförda besvär över beslut om avslag på ansökan om statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet (II)	$^{30}/_{1}$
»	Ang. 1941 års befolkningsutredningens förslag om fria eller rabatterade resor för barn, vårdare och husmödrar under budgetåret 1945/46 (II) .	$^{31}/_{1}$
»	Ang. uppflyttning i pensionsgrupp av Nederluleå kommun (IV)	$^{31}/_{1}$
»	Förslag ang. vissa stater avsedda att omfattas av förordnande jämlikt 7 § i förordningen om erkända arbetslöshetskassor (I)	$^{31}/_{1}$
»	Ang. ansökning om understöd ur allmänna arvsfonden till stiftelsen Lunds studentkårs daghem för barn (II)	$^{5}/_{2}$
»	Ang. framställning från Karlskoga stad om anstånd med färdigställandet av barnhem, vartill arvsfondsbidrag beviljats (II)	$^{6}/_{2}$
»	Ang. ansökningar av stiftelsen »Mitt sommarbarn» i Linköping, föreningen Nässjö barnkolonier, Kungälvs dispensärs barnkoloniförening, Bräcke dispensärdistrikts barnkoloniförening, sociala missionen och Oskarströms lokalkommitté av förstamajblommans riksförbund om understöd ur allmänna arvsfonden (6 särsk. skr.) (II)	$^{5}/_{2}$
»	Ang. framställning om bemyndigande för kommittén för estlandssvenskarna att använda högst 206 000 kronor för iordningställande av ett särskilt ålderdomshem för estlandssvenskar (II)	$^{6}/_{2}$
»	Ang. framställningar om befrielse för Hälsingborgs stad och Värmlands läns landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem (II)	$^{6}/_{2}$

Departement		Daterad
Socialdep.	Hemställan om godkännande av en mellan Grov- och fabriksarbetarnas erkända arbetslöshetskassa i Sverige samt Den Keramiske Industris Arbejdsløshedskasse i Danmark ingången överenskommelse (I)	6/2
»	Utl. ang. framställningar av Tjänstemännens centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige samt Sveriges allmänna organist- och kantorsförening om vissa ändringar i lagen om förhandlingsrätt för kommunala tjänstemän (3 särsk. skr.) (Förlikningsm.-exp.); se sid. 119 i detta häfte	7/2
Justitiedep.	Utl. över 1943 års utlänningssakkunnigas betänkande med förslag till *utlänningslag och lag ang. omhändertagande av utlänning i anstalt eller förläggning* (III)	9/2
1940 års arkivsakkunniga	Ang. vissa frågor rörande de arkiv, som bildats hos förlikningsmän i arbetstvister, statens fattigvårds- o. barnavårdskonsulenter, statens skyddshem, alkoholistanstalterna o. länsnykterhetsnämnderna (III)	10/2
»	Ang. vissa arkivfrågor (omfattningen av arkivbeståndet) m. m. (III) .	12/2
Socialdep.	Ang. ansökning från Ekerö fattigvårdsstyrelse om statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet för år 1945 (III)	12/2
»	Utl. över besvär av Umeå stads barnavårdsnämnd i ärende rörande mödrahjälp (II)	13/2
Justitiedep.	Utl. över statens hyresråds förslag om förlängning av lagen om hyresreglering m. m. (III)	14/2
Socialdep.	Ang ansökning om understöd ur allmänna arvsfonden av styrelsen för Södra K. F. U. K. i Stockholm för anordnande av barnkoloni, av drätselkammaren i Örebro till sommarkolonianläggningarna i Ammenäs och Gustavsberg och av Pajala förstamajblommekommitté (3 särsk. skr.) (II)	15/2
»	Ang. ansökning av Värmlands fattigvårds- och barnavårdsförbund om tillstånd att nedlägga Gravahemmet (II)	15/2
»	Ang. ansökning av Rya kommun om byggnadstillstånd för uppförande av ålderdomshem (II)	15/2
»	Ang. ansökning av Halltorps och Voxtorps socknars fattigvårdsförbund om byggnadstillstånd för tillbyggnad av förbundets ålderdomshem (II)	15/2
»	Ang. ansökning av Floda kommun om byggnadstillstånd för uppförande av ålderdomshem (II)	15/2
»	Ang. 1941 års befolkningsutrednings förslag om utbildningen av personal vid institutioner inom den halvöppna barnavården (II)	15/2
Försvarsdep.	Utl. över betänkande rörande särskilda åtgärder vid återförandet till civil verksamhet av till beredskapstjänstgöring inkallad personal (III) . . .	19/2
Socialdep.	Ang. platsbristen å de öppna allm. alkoholistanstalterna för män (VI) .	19/2
»	Utl. över framställning från föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina om ändrad disposition av vissa donationsfonder (II)	20/2
Finansdep.	Ang. uppflyttning i dyrortsgrupp av Östra Husby kommun (2 särsk. skr.) (IV) . . . . . (Exp. d. 21/2)	20/2

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 21/1—20/2 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
9.	K. kung. ang. fastställande av det i civila och militära avlöningsreglementena omförmälda levnadskostnadstalet m. m.	19/1
10.	K. kung. ang. fastställande av det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen, m. m.	19/1
11.	K. kung. ang. kristillägg under första kvartalet 1945	19/1
14.	K. kung. ang ändrad lydelse av 1 § kung. den 15 januari 1943 (nr 10) om skyldighet att lämna vissa uppgifter ang. fastighets ekonomiska förhållanden	20/1

INNEHÅLL

Förslag beträffande skolor tillhörande barna- och ungdomsvården 197

De registrerade understödsföreningarnas verksamhet år 1942 199

Norsk arbeidstvistlovgivning i overgangstida etter befrielsen 202

Livsmedelskonsumtionen bland folkpensionärer med tilläggspension . . . 208

Hushållsbudgetundersökning på grundval av postsparbankens budgetböcker 215

Förslag om folkräkning den 31 december 1945 220

Kortare meddelanden

Internationella arbetsbyråns styrelsemöte i London 225

Industriarbetets psykologiska inverkan på arbetarna 226

Ökning av dyrtidstilläggen i Danmark . 227

Moderskapsunderstöd efter behovsprövning i Finland 227

Amerikansk socialattaché i Sverige . . . 227

Periodiska översikter

Befolkningsutvecklingen under 4:e kvartalet och hela året 1944 228

Flyktingar i Sverige omkring den 15 mars 1945 229

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i februari 1945 231

Arbetsmarknaden

Arbetsmarknaden under februari 1945 . . 234

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under februari 1945 236

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 239

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 239

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. December 1944 244

Sveriges offentliga arbetsförmedling år 1944 248

Arbetstillgången inom sjömansyrket år 1944 272

Arbetslösheten inom fackförbunden år 1944 275

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 281

Litteraturöversikt 295

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 299

Författningar rörande sociala frågor . 300

INDEX

Projet relatif aux écoles ressortissant à la Protection de l'enfance et de la jeunesse.

L'activité pendant l'année 1942 des sociétés privées d'assistance enregistrées.

Législation norvégienne sur les conflits du travail pendant la période de transition suivant la libération.

La consommation des denrées alimentaires parmi les bénéficiaires de pensions nationales et de pensions additionnelles.

Enquête sur les budgets ménagers basée sur les livres de comptes de la caisse d'épargne postale.

Projet de recensement de la population le 31 décembre 1945.

Courtes notices.

La session du conseil d'administration du Bureau international du Travail à Londres.

Les effets psychologiques du travail industriel sur les ouvriers.

Nouvelle augmentation du supplément de vie chère au Danemark.

Assistance aux mères après enquête sur le bien-fondé des demandes en Finlande.

Attaché social américain en Suède.

Aperçus périodiques

Mouvement de la population pendant le 4e trimestre et l'ensemble de l'année 1944.

Réfugiés en Suède environ le 15 mars 1945.

Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en février 1945.

Marché du travail.

Le marché du travail pendant février 1945.

Activité de la Commission du marché du travail en février 1945.

Cours préparatoires arrangés par la Direction de l'enseignements professionnels.

Communications de la Commission du marché du travail.

Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Décembre 1944.

Activité des bureaux de placement publics en Suède en 1944.

L'offre et la demande du travail dans la marine marchande en 1944.

Le chômage parmi les membres des syndicats en 1944.

Tableaux relatifs à la situation du marché du travail.

Bibliographie.

Rapports et exposés par l'A.T.P.S.

Lois concernant les questions sociales.

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Projet relatif aux écoles ressortissant à la Protection de l'enfance et de la jeunesse. Un projet a été déposé par la Commission d'enquête sur les maisons d'éducation préventive en vue d'une protection plus effective des élèves qui sortent de ces établissements. L'article rend compte des points principaux du projet. Un de ceux-ci est de supprimer l'appellation de maison d'éducation préventive. Les établissements doivent être appelés du nom de ce qu'ils sont en réalité, c'est-à-dire des internats scolaires et des écoles professionnelles. En outre, un bureau scolaire ayant un personnel spécialement formé doit être institué au sein de l'A. T. P. S. Pour le patronage des élèves sortant des maisons d'éducation, une quarantaine de foyers de pensionnaires doivent être créés, ce qui permettrait d'écourter le séjour dans la maison d'éducation. Les subventions communales aux établissements seraient supprimées et l'entretien de ceux-ci placé à la charge de l'État. P. 197.

L'activité pendant l'année 1942 des sociétés privées d'assistance enregistrées. En se basant sur les données fournies à la Direction des pensions, l'article rend compte de l'activité, pendant l'année 1942, de 1467 sociétés d'assistance enregistrées, au nombre desquelles ne sont pas comprises les caisses-maladie et les caisses de chômage reconnues. Parmi les sociétés, on peut citer 258 caisses de retraite, 589 caisses d'assurance sur la vie et de secours de frais funéraires, 475 caisses de secours de maladie et de frais funéraires, et 145 caisses-maladie. La plus grande société, une caisse-maladie, avait 143 564 membres. Le capital réuni de ces caisses s'élevait à un peu plus de 646 millions de couronnes. P. 199.

Législation norvégienne sur les conflits du travail pendant la période de transition suivant la libération. Après quelques mots d'introduction sur la loi norvégienne du 5 mai 1927 relative aux conflits du travail, laquelle est restée inappliquée sur des points importants pendant l'occupation, l'article donne un compte-rendu provenant de source bien informée sur la manière dont le gouvernement norvégien de Londres se propose de régler provisoirement les conditions de travail et de salaire dans les parties libérées de la Norvège. Le principe adopté est que les conventions, réglementations des salaires, etc. existantes au 9 avril 1940, seront remises en vigueur, à l'exception de quelques unes. Par contre, les accords d'ordre privé sur les salaires, non fixés par une convention collective, ne seront pas nécessairement annulés mais devront être révisés et ajustés. P. 202.

La consommation des denrées alimentaires parmi les bénéficiaires de pensions nationales et de pensions additionnelles. L'enquête est constituée par une étude spéciale de 500 budgets ménagers choisis dans la documentation réunie en novembre 1943 sur les conditions de vie de certains pensionnés, et au sujet de laquelle un compte-rendu a été publié précédemment. Un aperçu est fourni sur la valeur en calories de l'alimentation et sa teneur en éléments nutritifs pour différents groupes d'âges, types de ménages, régions du pays, etc. L'article rend compte, en outre, de la composition des divers repas et, en relation avec ces différences, du coût des repas. P. 208.

Enquête sur les budgets ménagers basée sur les livres de comptes de la caisse d'épargne postale. L'A. T. P. S. a recueilli et étudié les relevés des comptes pour l'année 1942, tenus à l'aide des livres de comptes de la caisse d'épargne postale, par 351 ménages, dont 34 ayant un revenu annuel dépassant 10 000 cour. Les résultats de cette enquête se trouvent à la page 215.

Projet de recensement de la population le 31 déc. 1945. Dans son mémoire du 12 janvier 1945, relatif au projet de la Commission d'enquête sur la population de 1941, en vue de procéder à un recensement le 31 déc. 1945, l'A. T. P. S. a fait certaines remarques et émis certains vœux. Elle a rattaché ceux-ci, notamment, à des plans précédemment proposés par elle d'enquêtes continues sur les conditions de vie et habitudes ménagères du peuple suédois et sur l'élaboration d'une statistique générale de la Protection sociale. P. 220.

Mouvement de la population pendant le 4e trimestre et l'ensemble de l'année 1944. Le nombre des mariages pendant le 4e trimestre de 1944 a un peu baissé par rapport à l'année 1943. Par contre, l'augmentation des naissances s'est poursuivie et le chiffre total pour l'année 1944, 133 200, est le plus élevé enregistré depuis 1920. La mortalité pendant l'ensemble de l'année 1944 a un peu surpassé celle de 1943. L'excédent des naissances a été en 1944 de 62 000, le plus élevé depuis 1887. P. 228.

Réfugiés en Suède environ le 15 mars 1945. En se basant sur les permis spéciaux d'entrée dans le pays pour certains réfugiés et sur les évaluations de la Commission des étrangers, on calcule que le nombre des réfugiés en Suède au milieu de mars avait atteint environ 97 000. Le total des étrangers dans le pays à la même date était près de 179 000. P. 229.

Le marché du travail en février 1945 a été caractérisé, avant tout, par le conflit des ateliers mécaniques. La demande réduite de main-d'œuvre industrielle qui en est résultée a été compensée cependant par des besoins grandissants dans d'autres domaines, en particulier dans l'exploitation forestière. Le nombre des ouvriers occupés dans l'industrie et domaines d'activité connexes a été, par suite du conflit en question, de 17 % plus bas qu'en janvier, mais serait de 1 % plus élevé si les entreprises touchées par le conflit n'entraient pas dans le calcul. Le chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats était, au 31 janvier, 6·3 % du total des membres contre 7·2 % un mois plus tôt. Les chômeurs demandant des secours étaient, à la fin de février, au nombre de 12 862, ce qui constituait une augmentation de 774 au cours du mois. P. 234.

CONTENTS

No. 8.

	Page
Proposals regarding the care of children and young people administered by schools	197
The activities of the registered relief societies in 1942	199
Norwegian labour-dispute legislation in the transition period after the liberation	202
Food consumption among State pensioners in receipt of additional pensions	208
Investigation into household budgets on the basis of Post Office Savings Bank budget books	215
Proposal for a census to be taken on the 31st December 1945	220
Short notices	
Council Meeting of the International Labour Office in London	225
The psychological effect of industrial labour on the workers	226
Increase in the cost-of-living bonus in Denmark	227
Maternity relief on the basis of a means test in Finland	227
American Social Attaché in Sweden	227
Periodical Surveys	
The trend of the population during the last quarter of 1944 and the entire year	228
Refugees in Sweden on about the 15th March 1945	229
Food, fuel and light costs in February 1945	231
The Labour Market	
The Labour Market in February 1945	234
The activities of the State Labour-Market Commission in February 1945	236
Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training	239
Reports issued by the State Labour Market Commission	239
Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. December 1944	244
Sweden's public labour exchange organization in 1944	248
The supply of man-power in the mercantile marine in 1944	272
Unemployment amongst trade-union members in 1944	275
Tables relating to the reports on the Labour Market	281
Bibliography	295
Reports and representations made by the Social Board	299
Legislation on social questions	300

SUMMARY

No. 8.

Proposals regarding the care of children and young people administered by schools. Recommendations have been submitted by the 1942 Committee of Enquire into so-called "protective homes" regarding the question of giving effective after-care etc. to the pupils. The article describes the main points of the proposals. One of these is that the term "protective homes" should be abolished. These institutions should be called exactly what they are, viz. school homes and occupational homes; the term "domestic school" applied to certain girls' homes should be retained. For the purpose of after-care, 40 or more boardinghouses should be established, and when this is done the term of years spent at the protective homes might be curtailed. The municipal grants to the protective homes should be abolished and all costs should in principle be borne entirely by the State. Page 197.

The activities of the registered relief societies in 1942. On the basis of data collected by the Board of Pensions, this article gives a short account of the activities of the "free" sick benefit societies and certain other relief organizations in 1942. The account deals with 1 467 registered relief societies, excluding approved sick benefit societies and unemployment insurance societies. The societies in question comprise 258 pension funds, 589 life insurance funds and burial funds, 475 sick-benefit and burial funds and 145 sick benefit societies. The biggest organization, a sick benefit society, had 143 564 members. The total capital belonging to these funds amounted to well over 646 mill. kronor. Page 199.

Norwegian labour-dispute legislation in the transition period after the liberation. After a few introductory words on the Norwegian Labour Disputes Act of the 5th May 1927, important clauses of which were made inoperative during the occupation, an account is given in the article from well-informed quarters of the manner in which the Norwegian London Government intends provisionally to regulate the wage and labour conditions in the liberated parts of Norway. The principle on which their decision is based is that the contracts and wage regulations etc. applying on the 9th April 1940 are again to become valid with one or two exceptions. On the other hand, private wage agreements that are not regulated by collective agreements do not lapse automatically but may be subject to enquiry and adjustment. The Provisional Order also includes certain regulations governing mediation in labour disputes, the appointment of one or more Wage Committees, general cost-of-living bonuses over and above those being paid at the present time, etc. Page 202.

Food consumption among State pensioners in receipt of additional pensions. The enquire is based on a special compilation of 500 household accounts out of the material collected in Nov. 1943 regarding the living conditions of certain State pensioners, and on which a report had been published earlier. A survey is given of the caloric value of the diet and its content of various alimental substances within different age groups, types of household and parts of the country, etc. In addition, an account is given of the composition of the different meals and, in conjunction therewith, the size of the expenditure on food. Page 208.

Investigation into household budgets on the basis of Post Office Savings Bank budget books. The Social Board has collected and compiled summaries of yearly accounts for 1942 kept with the aid of Post Office Savings Bank budget books by 351 households, including 34 households with an annual income in excess of 10 000 kronor — an income level that has not previously come within the scope of the Social Board's budget investigations. The result is described on page 215.

Proposal for a Census to be taken on the 31st Dec. 1945. In a statement issued on the 12th Jan. 1945 concerning the proposal of the Population Commission of 1941 for a Census to be taken at the turn of the year 1945/46, the Social Board has submitted certain observations and desiderata, linking the subject up with the plans previously produced by the Board for future investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people, as well as for building up a universal system of social-care statistics. Page 220.

The trend of the population during the last quarter of 1944 and the entire year. The number of marriages consummated showed a slight decline during the last quarter of 1944 compared with 1943. On the other hand, the increase in the number of births continued, and the final figure for the entire year 1944, about 133 200, was the highest since 1920. Deaths during 1944 were somewhat more numerous than in 1943. The excess of births was about 62 000 in 1944 — the highest figure since 1887. Page 228.

Refugees in Sweden on about the 15th March 1945. On the basis of the special registers kept at the frontier stations of persons entering the country and calculations made by the Aliens Commission, the number of refugees in Sweden in the middle of March is estimated at over 97 000. The total number of aliens in the country at the same date is estimated at nearly 179 000. Page 229.

The Labour Market in February 1945 was influenced chiefly by the dispute in the engineering industry. The resultant decline in the demand for man-power in industry was offset, however, by an increased demand in other spheres, notably in forestry. The number of workers in industry and kindred occupations was, in consequence of the dispute, 17 % lower than in January, but if the firms affected by the dispute are not included in the comparison, it was 1 % higher. Unemployment among trade-union members at the turn of the month January/February affected 6·3 % of the members as against 7·2 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief at the end of February was 12 862 — an increase during the month of 774. Page 234.

Häftets huvudinnehåll.

Mars 1945.

Förslag beträffande skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Förslag har avgivits av 1942 års skyddshemsutredning rörande effektivisering av skyddshemselevernas eftervård m. m. I artikeln redogöres för förslagets huvudpunkter. En av dessa är att beteckningen skyddshem avskaffas. Anstalterna böra kallas för vad de i själva verket äro, nämligen skolhem och yrkesskolor; beteckningen hemskola för vissa flickhem bör kvarstå. Inom socialstyrelsen bör vidare inrättas en skolbyrå med specialutbildad personal. För eftervården böra ett 40-tal inackorderingshem upprättas, varefter vårdtiden vid skyddshemmen skulle kunna nedskäras. De kommunala bidragen till skyddshemsvården skulle avskaffas och kostnaderna i princip helt bestridas av staten. Sid. 197.

De registrerade understödsföreningarnas verksamhet år 1942. Med stöd av uppgifter, som inkommit till pensionsstyrelsen, lämnas i artikeln en kort redogörelse rörande de s. k. fria sjukkassornas och vissa andra understödsföreningars verksamhet år 1942. Redogörelsen avser 1 467 registrerade understödsföreningar, vari icke ingå erkända sjukkassor och arbetslöshetskassor. Bland föreningarna märkas 258 pensionskassor, 589 livförsäkringskassor och begravningskassor, 475 sjuk- och begravningskassor samt 145 sjukkassor. Den största föreningen, en sjukkassa, hade 143 564 medlemmar. Kassornas sammanlagda förmögenhet uppgick till drygt 646 milj. kr. Sid. 199.

Norsk arbeidstvistlovgivning i overgangstida etter befrielsen. Efter några inledande ord om den norska lagen om arbetstvister av den 5 maj 1927, som under ockupationen på viktiga punkter blivit försatt ur kraft, lämnas i artikeln från initierat håll en redogörelse, hur den norska londonregeringen avser att provisoriskt reglera löne- och arbetsförhållandena i befriade områden av Norge. Den principiella utgångspunkten är, att de avtal och lönereglementen etc., som tillämpades den 9 april 1940, åter skola bli gällande med ett par undantag. Däremot skola privata löneuppgörelser, som ej regleras av kollektivavtal, icke falla bort utan vidare men skola kunna underkastas prövning och jämkning. Vissa bestämmelser om medling i arbetstvister, tillsättande av en eller flera lönenämnder, generella dyrtidstillägg utöver nu utgående etc. ingå även i den provisoriska förordningen. Sid. 202.

Livsmedelskonsumtionen bland folkpensionärer med tilläggspension. Undersökningen utgör en specialbearbetning av 500 hushållsräkenskaper ur det material, som införskaffades i november 1943 rörande vissa folkpensionärers levnadsförhållanden och för vilket en redogörelse tidigare publicerats. En översikt lämnas över kostens kalorivärde och dess innehåll av olika näringsämnen inom skilda åldersgrupper, hushållstyper och landsdelar etc. Dessutom redovisas de olika måltidernas sammansättning och i samband därmed livsmedelsutgifternas storlek. Sid. 208.

Hushållsbudgetundersökning på grundval av postsparbankens budgetböcker. Socialstyrelsen har insamlat och bearbetat sammandrag av årsräkenskaper för år 1942, förda med hjälp av postsparbankens budgetböcker av 351 hushåll, däribland 34 hushåll med en årsinkomst överstigande 10 000 kr, ett inkomstläge som tidigare icke varit föremål för socialstyrelsens budgetundersökningar. Resultatet redovisas å sid. 215.

Förslag om folkräkning den 31 december 1945. I ett yttrande den 12 januari 1945 över 1941 års befolkningsutrednings förslag om folkräkning vid årsskiftet 1945/46 har socialstyrelsen framfört vissa erinringar och önskemål och anknyter

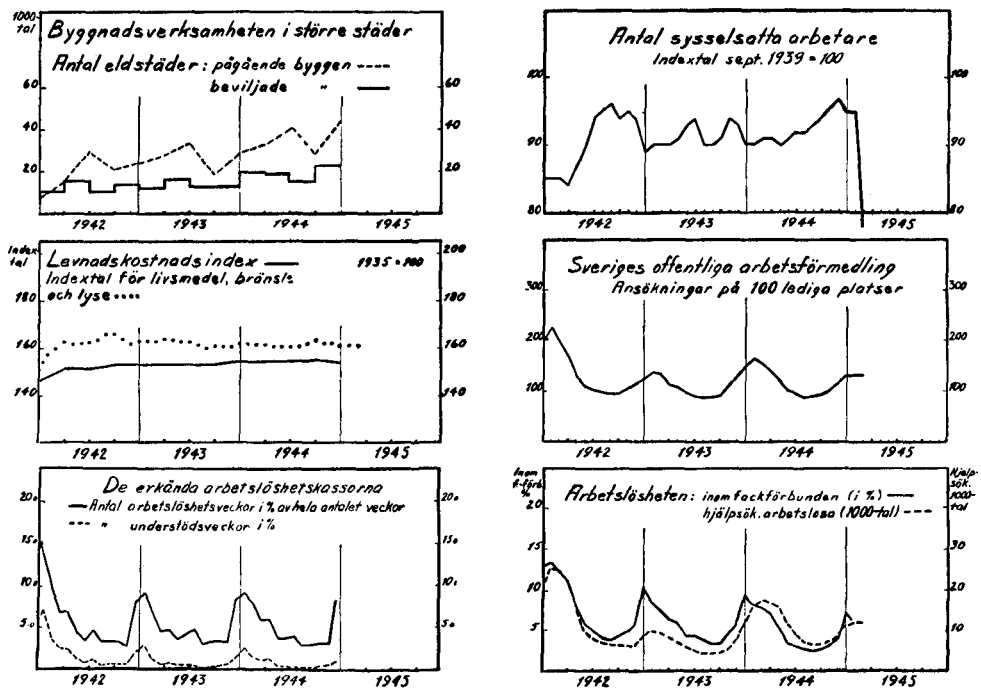
därvid bl. a. till de av styrelsen tidigare framlagda planerna angående fortsatta undersökningar av svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor samt utbyggandet av en allmän socialvårdsstatistik. Sid. 220.

Befolkningsutvecklingen under 4:e kvartalet och hela året 1944. Antalet ingångna äktenskap visade under fjärde kvartalet 1944 någon nedgång jämfört med år 1943. Däremot fortgick ökningen av antalet födda, och slutsiffran för hela år 1944, c:a 133 200, var den högsta sedan år 1920. Dödsfallen voro för hela år 1944 något talrikare än år 1943. Födelseöverskottet var år 1944 c:a 62 000, vilket är högre än det varit sedan år 1887. Sid. 228.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 mars 1945. Med ledning av de särskilda inreseuppgifterna från gränsorterna och uppskattningar inom utlänningskommissionen beräknas antalet flyktingar i Sverige vid mitten av mars ha uppgått till drygt 97 000. Hela antalet utlänningar i landet vid samma tidpunkt uppskattas till nära 179 000. Sid. 229.

Arbetsmarknaden under februari 1945 präglades främst av verkstadskonflikten. Den till följd därav minskade efterfrågan på arbetskraft till industrin uppvägdes dock av ökade behov på andra områden, särskilt skogsbruket. Arbetarantalet inom industri och angränsande verksamhetsområden var till följd av verkstadskonflikten 17 % lägre än i januari men om av konflikten berörda företag ej medtagas vid jämförelsen 1 % högre. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet januari/februari 6·3 % av medlemmarna mot 7·2 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde vid utgången av februari 12 862, vilket innebär en ökning under månaden med 774. Sid. 234.

Socialstatistiska diagram.

Förslag beträffande skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Förslag har nu avgivits av 1942 års skyddshemsutredning (undervisningsrådet Josef Weijne, ordf., skyddshemsinspektören Torsten Eriksson, direktören Bertil Forssell och stadsbibliotekarien Gustaf Nilsson med t. f. byråinspektören Greta Grenander-Pehrling som sekreterare) rörande effektivisering av skyddshemselevernas eftervård m. m. (SOU 1945:10). I stora drag går förslaget ut på följande.

Som ett verkligt hinder för de från skyddshem utskrivna elevernas inpassning i yrkesarbete och samhällsliv beteckna de sakkunniga själva termen »skyddshem». Att ha vistats på en sådan inrättning innebär i och för sig en svår social belastning. Ungdomar, som kunna intagas på skyddshemsliknande institutioner utanför själva skyddshemsorganisationen, undgå denna deklassering. De sakkunniga finna angeläget att så långt möjligt är avskaffa deklasseringsstämpeln för den grupp av för skyddsuppfostran omhändertagna barn och ungdomar, som måste intagas på de nuvarande skyddshemmen, därför att andra medicinska, pedagogiska eller ekonomiska resurser saknas. De föreslå därför, att beteckningen skyddshem och dess sammansättningar (skyddshemselev, -inspektör m. m.) avskaffas. Anstalterna böra icke kallas för något annat än de i verkligheten äro, nämligen skolhem för vissa barn, som åtnjuta folkskoleundervisning, och yrkesskolor för vissa äldre barn och ungdomar, som åtnjuta yrkesundervisning. Särbeteckningarna yrkeshem, jordbrukshem och hemskola samt hem för själsligt abnorma skulle därigenom utgå. För det flickhem, som skall mottaga väntande mödrar och mödrar med späda barn, föreslås dock — liksom socialvårdskommittén föreslagit för motsvarande mödrahem — att beteckningen hemskola skall kvarstå. Den sammanfattande benämningen föreslås bliva »skolor tillhörande barna- och ungdomsvården». Socialstyrelsens nuvarande skyddshemsinspektion föreslås omändrad till »skolbyrån». Chefstjänstemannen föreslås få titeln »skolbyråchef».

Utredningen konstaterar, att skyddshemsinspektören för närvarande till den grad betungas av intagningsärenden och administrativa göromål, att de pedagogiska uppgifterna blivit eftersatta. För att råda bot härför föreslås, att den blivande skolbyrån tillföres en ur allmänna pedagogiska synpunkter framstående kraft med särskild skolning i abnormpedagogiska frågor. Denne tjänstemans arbetsuppgifter skulle icke omfatta annat än skyddshemsvårdens speciella uppfostringsproblem. Härigenom skulle de läkepedagogiska uppgifterna kunna bliva i tillbörlig grad tillgodosedda.

De sakkunniga förorda att anstaltsvistelsen »uppmjukas». Elevernas initiativförmåga måste på allt sätt uppammas. Den fara, som ligger i den noga reglerade anstaltstillvarons avtrubbande av ansvarskänslan hos individen och av

den omhändertagnes förmåga att reda sig själv, måste beaktas. Livet på skolorna bör göras öppnare och permissioner ges i vidsträcktare omfattning. Anknytning till bygdens liv skall sökas.

Beträffande yrkesutbildningen anföra de sakkunniga, att man bör fortgå på den väg, som inslagits vid Johannisbergs skol- och yrkeshem i Kalix, där skyddshemselever och elever från orten erhålla gemensam verkstadsutbildning. Avtal om sådan gemensam utbildning torde även komma att träffas med Lunds stad. Fördelarna härmed äro uppenbara. Utbildningen blir mera lockande för den omhändertagne, om den ges i en naturlig skolmiljö, och betyget blir värdefullare, om det givits av en »vanlig» yrkesskola. De sakkunniga anse, att det bör undersökas, huruvida yrkesskolor tillhörande barna- och ungdomsvården, vid vilka sådan gemensam utbildning ej kan komma till stånd, kunna erhålla ställningen som avdelningar av närmast belägna centrala verkstadsskola eller om elever från förstnämnda skolor kunna få avlägga privatistexamen i sitt yrke vid de statsunderstödda verkstadsskolorna.

Under senare år har elevernas vistelsetid vid skyddshemmen väsentligt skurits ned. Den utgör nu i genomsnitt två år, något kortare för gossar och något längre för flickor. De sakkunniga framhålla, att vistelsetiden ytterligare kan beskäras, om blott eftervården bättre tillgodoses. Sålunda borde de centrala verkstadsskolorna kunna i viss mindre utsträckning ta emot villkorligt utskrivna för yrkesutbildning. Men framför allt skulle en tidigare utplacering av elever kunna åstadkommas, om man kunde på ett rationellt sätt ordna med inackordering av de utskrivna.

I detta syfte föreslå de sakkunniga, att ett system av inackorderingshem skall upprättas över hela landet. Dessa hem böra vara små, för högst tio inackorderade vardera. Hemmet skall förestås av en man i arbetarställning och hans hustru. Detta par skall i ersättning erhålla fri bostad, kost och tvätt. Hustrun skall dessutom få ett hembiträde till hjälp. De sakkunniga anse, att ideella organisationer böra vara huvudmän för dessa inackorderingshem. I första hand har godtemplarorden intresserats för uppgiften. Andra sammanslutningar böra också få deltaga. Beträffande godtemplarorden föreslås, att å lämpliga orter avtal slutes med ortens godtemplarråd. Avtalet skall innebära, att rådet får statsanslag till inventarieutrustning av lämplig lägenhet och ett års hyra. De inackorderade få betala en billig inackorderingsavgift. I den mån deras arbetsförtjänst ej räcker därtill, få skolstyrelserna tillskjuta nödiga bidrag. Det förutsättes, att endast hälften av de inackorderade skola vara utskrivna från skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Övriga platser kunna beläggas med barnavårdsnämndernas övriga klientel. De sakkunniga räkna med 37 inackorderingshem till en början.

Genom de föreslagna inackorderingshemmen blir det ej blott möjligt att skära ned vårdtiden vid skyddshemmen. Även eftervårdsarbetet i stort kommer att gagnas. Den omsorgsfullare tillsyn, som kan ägnas de på inackorderingshemmen boende eleverna, kommer att minska återfallsfrekvensen och bättre än nu trygga elevernas återanpassning till ett nyttigt liv. De sakkunniga anse emellertid nödvändigt, att den nya eftervårdsorganisationen får särskilt stöd av

fyra konsulenter, vilka kunde åtaga sig att svara för ett tiotal inackorderingshem vardera jämte den övriga eftervård, arbetsanskaffning och övervakning, som är behövlig för villkorligt utskrivna.

För närvarande äro kostnaderna för skyddshemsvården delade mellan staten och kommunerna. Staten bär största bördan. De kommunala skyddshemsavgifterna, som erläggas av barnavårdsnämnderna med 300 kr per år och intagen elev samt 75 kr per år och villkorligt utskriven elev jämte 200 kr i engångsbidrag för beklädnad, föreslås nu avskaffade.

De sakkunniga föreslå slutligen vissa ändringar i barnavårdslagen och skyddshemsstadgan, huvudsakligen sammanhängande med förut berörda förslag.

Kostnaderna ha beräknats till följande belopp. För konsulenterna, placerade i lönegrad Eo 23, 40 400 kr till avlöningar och 10 000 kr till resekostnader. För inackorderingshemmen: till inventarier och första årets hyra 388 500 kr fördelade på fem år = 77 700 kr per år; till täckande av förlust å driften 5 000 kr per år.

Den kostnad, som skulle överflyttas från kommunernas barnavårdsnämnder till staten, uppskattas till omkring 500 000 kr per år.

Bortsett från engångsutgifterna, överflyttningen till staten av kommunernas nuvarande kostnader och eventuella kostnadsökningar i fråga om den centrala inspektionen uppskattas den årliga merkostnaden för det allmänna vid genomförandet av de sakkunnigas samtliga förslag till i runt tal 50 000 kr per år.

De registrerade understödsföreningarnas verksamhet år 1942.

Av förste amanuensen *Emil Nordström*.

I det följande lämnas några statistiska uppgifter rörande de registrerade understödsföreningarna (utom erkända sjukkassor och arbetslöshetskassor) och deras verksamhet år 1942. Uppgifterna ha hämtats ur vissa preliminära översikter, som med stöd av ingivna statistiska redogörelser utarbetats närmast för användning inom pensionsstyrelsen.[1] På grund av olikformigheter i primärmaterialet äro uppgifterna ämnade endast att belysa verksamheten i stora drag inom de olika slagen av understödsföreningar.

Antalet registrerade understödsföreningar, för vilka användbara uppgifter stått att erhålla, uppgick den 31 december 1942 till 1 467, fördelade på följande huvudgrupper alltefter arten av den verksamhet föreningarna bedriva: 258 pensionskassor, 589 livförsäkringskassor och begravningskassor, 475 sjuk- och begravningskassor samt 145 sjukkassor. Livförsäkringskassorna utgöras av kassor, som meddela (enbart) kapitalförsäkring å belopp över 500 kr.

[1] Jfr tidskriften Folkpensioneringen år 1945, nr 2.

Någon uppdelning av föreningarna på sådana, som vid utgången av år 1942 voro registrerade enligt 1938 års understödsföreningslag respektive 1912 års lag, har ej gjorts. Större delen (drygt 90 %) av sjukhjälpsföreningarna var emellertid vid utgången av år 1942 ännu ej inordnad under 1938 års lag. För övriga föreningar var motsvarande procenttal något över 70. Ett ej ringa antal (c:a 310) av de i undersökningen ingående föreningarna har numera upplösts, trätt i likvidation eller överlåtit viss del av sin verksamhet på annan förening. Av de nu verksamma sjukhjälps- och kapitalförsäkringsföreningarna (d. v. s. alla föreningar utom pensionskassorna) äro de flesta inordnade under den nya lagen. I det relativt ringa antalet fall, där sådan inordning ännu ej registrerats, torde föreningen i regel komma att träda i likvidation. Beträffande pensionskassorna, för vilka tiden för övergång till 1938 års lag utgår först den 30 juni 1945, gäller, att c:a ett 100-tal fortfarande äro inordnade under 1912 års lag.

I tab. 1 har sammanställts vissa uppgifter rörande understödsföreningarnas verksamhet år 1942 och deras ställning vid utgången av samma år.

Antalet medlemmar i de olika föreningarna varierar avsevärt. Den oftast förekommande storleksgruppen omfattar 100—500 medlemmar. Ett relativt stort antal pensionskassor har dock lägre medlemsantal. Den i fråga om medlemsantalet största understödsföreningen, sjukkassan Framtidsförbundet, hade vid utgången av år 1942 143 564 medlemmar.

Det relativa antalet män är störst (81 %) inom pensionskassor och minst (59 %) inom livförsäkrings- och begravningskassorna. Ett ej obetydligt antal föreningar har endast manliga medlemmar, nämligen 123 pensionskassor, 96 livförsäkrings- och begravningskassor, 148 sjuk- och begravningskassor samt 53 sjukkassor.

Omkring hälften eller 38·2 milj. kr av de sammanlagda inkomsterna å 76 milj. kr utgjordes av avgifter av de försäkrade. Även ränteinkomsterna uppgå till betydande belopp (23·3 milj. kr); särskilt gäller detta för pensionskassorna.

Kommunbidragen uppgingo till c:a 87 000 kr, fördelade på 97 föreningar, därav 76 sjuk- och begravningskassor samt 17 sjukkassor. Per år och medlem räknat utgjorde kommunbidraget för sjuk- och begravningskassorna i medeltal 88 öre och för sjukkassorna 40 öre.

Arbetsgivarebidrag, vilka uppgingo till 9·4 milj. kr, betyda särskilt mycket för pensionskassorna, i vilket fall bidragen äro att anse såsom försäkringsavgifter. Ej mindre än 77 pensionskassor erhöllo arbetsgivarebidrag uppgående till 9·2 milj. kr eller 264·52 kr per medlem. Av begravningskassorna erhöllo 15 arbetsgivarebidrag, utgörande 2·12 kr per år och medlem. För sjuk- och begravningskassorna äro motsvarande siffror 63 och 7·35 kr och för sjukkassorna 20 och 4·74 kr.

De utbetalade pensionerna uppgingo till 16·8 milj. kr år 1942.

Kapitalunderstöd (huvudsakligen begravningshjälp) utgavs under år 1942 med inalles 4·4 milj. kr, varav ett belopp av 295 000 kr utgavs av 27 pensionskassor.

Den sammanlagda sjukhjälpen uppgick till 7·9 milj. kr, varav 6·8 milj. kr

Tab. 1. Understödsföreningarnas verksamhet år 1942.

	Pensionskassor	*Livförsäkringskassor* och begravningskassor	Sjuk- och begravningskassor	Sjukkassor	Samtliga
Antalet i undersökningen ingående *föreningar*	258	589	475	145	1 467
Medlemsantalet den 31 december 1942	81 837	772 367	211 603	243 913	1 309 720
män	66 598	453 475	151 855	166 037	837 965
kvinnor	15 239	318 892	59 748	77 876	471 755
Antalet pensionärer den 31 december 1942	21 328	—	—	—	21 328
Inkomster år 1942, milj. kr	54·42	10.16	6·02	5·42	76·02
Därav avgifter av de försäkrade	21·55	6·49	5·11	5·10	38·25
kommunbidrag	0·05	0·00	0·03	0·01	0·09
arbetsgivarebidrag	9·19	0·02	0·17	0·02	9·40
räntor	20·42	2·25	0·51	0·15	23·33
inkomst av fastighet	0·50	0·22	0·01	0·00	0·73
överfört kapital och övriga inkomster	2·71	1·18	0·19	0·14	4·22
Utgifter år 1942, milj. kr	20·20	5·25	5·24	4·78	35·48
Därav					
pensioner	16·78	—	—	—	16·78
kapitalunderstöd	0·29	3·76	0·36	—	4·41
sjukpenning	0·01	—	3·28	3·55	6·84
sjukhusvårdsersättning	—	—	0·08	0·09	0·17
läkarvårdsersättning	—	—	0·13	0·14	0·27
läkemedelsersättning	—	—	0·33	0·22	0·55
sjukvårdande åtgärder och övrig sjukhjälp	0·01	—	0·02	0·02	0·05
moderskapshjälp	—	—	0·04	0·10	0·14
övrigt understöd	0·20	0·06	0·20	0·01	0·47
förvaltningskostnader	0·66	1·03	0·63	0·50	2·82
överfört kapital och övriga utgifter	2·25	0·40	0·17	0·15	2·97
Överskott av verksamheten, milj. kr	34·22	4·91	0·78	0·64	40·54
Tillgångar över skulder den 31 december 1942, milj. kr	554·87	70·26	15·51	5·61	646·25

utgjordes av sjukpenning. Den därnäst största sjukhjälpsposten utgör läkemedelsersättning, som uppgick till något mer än ½ milj. kr.

I nedanstående sammanställning finnes angivet huru många sjukhjälpsföreningar som år 1942 utgåvo *sjukhjälp* av olika slag samt *moderskapshjälp* ävensom understödets storlek per medlem.

	Antalet sjukhjälpsföreningar, som utgivit ersättning enligt vidstående kolumn	Utbetalad ersättning per medlem, kr
Sjukpenning	584	16·86
Sjukhusvårdsersättning	55	3·68
Läkarvårdsersättning	86	5·71
Läkemedelsersättning	73	6·06
Moderskapshjälp	54	0·64

Överskottet av verksamheten uppgick till inalles 40·5 milj. kr. Per år och medlem uträknat uppgår det till 418·12 kr i pensionskassorna, 6·35 kr i livför-

säkrings- och begravningskassorna, 3·68 kr i sjuk- och begravningskassorna samt 2·61 kr i sjukkassorna.

Vad tillgångar över skulder (= fonder) den 31 dec. 1942 beträffar, uppgingo dessa till sammanlagt 646 milj. kr, varav 555 milj. kr innehades av pensionskassorna. Per medlem uträknat uppgingo fonderna i pensionskassorna till 6 780·21 kr, i livförsäkrings- och begravningskassorna till 90·96 kr, i sjuk- och begravningskassorna till 73·32 kr och i sjukkassorna till 22·98 kr.

Den med avseende på förmögenheten största understödsföreningen är Enskilda järnvägarnas pensionskassa med 147·4 milj. kr i tillgångar över skulder. Den största sjukkassan, Framtidsförbundet, ägde 2·1 milj. kr.

Norsk arbeidstvistlovgivning i overgangstida etter befrielsen.

Av ekspedisjonssjef i Sosialdepartementet *Alf Frydenberg*[1].

Innleiing.

Norsk lov skjelner mellom to slags arbeidstvister: På den ene sida tvister om hvorledes gjeldende tariffavtaler er å forstå, *rettstvister*, og på den andre sida tvister om å opprette nye tariffavtaler eller om å fornye og eventuelt endre tidligere tariffavtaler som löper ut, *interessetvister*. Loven foreskriver at rettstvister som partene ikke kan ordne gjennom forhandlinger, skal avgjöres ved rettergang for en Arbeidsrett og ikke ved arbeidskamp. Når det gjelder interessetvister har bruk av faglige kampmidler i alminnelighet ikke värt forbudt. Men för kampmidler blir tatt i bruk, skal vedkommende ha sökt forhandlinger med motparten, og blir dette uten resultat skal han sende melding til den offentlige meklingsmyndighet som kan kalle partene inn til forliksforhandlinger under sin ledelse. Först når visse meklingsfrister er ute, uten at forlik er oppnådd, kan streik, lockout eller boikott settes i verk. Ved särlige lover for visse kortere tidsrom eller for enkelte tilfelle har det värt bestemt at interessetvist hvor en arbeidsstans ville utsette betydelige samfunnsinteresser for fare, skal avgjöres ved tvungen voldgift.

Den gjeldende norske lov om arbeidstvister er av 5. mai 1927 med en del seinere endringer. Loven bygger i prinsippene i det vesentligste på den tidligere lov av 6. august 1915. Det er tidligere gjort utförlig greie for denne lovgivningen i International Labour Review. Se särlig artikkel av högsterettsjustitiarius Paal Berg i Vol. XXVIII, No. 6, p. 774, desember 1933.

Loven om arbeidstvister er ikke formelt blitt opphevd under den tyske okkupasjonen av Norge. Men i realiteten er loven på viktige punkter blitt satt ut av kraft og supplert. Arbeidstvistloven tar vesentlig sikte på såvidt mulig å forebygge arbeidskamp. Like etter okkupasjonen ble det innfört föresegner med et langt mer vidtgående formål. Det ble åpna adgang for myndighetene til å regulere sjölve lönnsnivået, idet ingen endringer i lönns- og arbeidsvilkår måtte gjennomföres uten offentlig godkjenning, likesom myndighetene sjöl kunde gripe inn og påby lönns-

[1] F. n. vid norska legationen i Stockholm.

endringer m. v. Disse föresegnene ble for det förste brukt til å sette i verk en viss lönnsreduksjon. Videre er det med enkelte modifikasjoner sökt gennomfört en streng lönnsstopp-politikk. Dette til tross for den stigning i levekostnaden som har funnet sted under okkupasjonen og som etter den offisielle indeksen utgjör rundt 35 prosent ved utgangen av 1944. Se artikkel av aktuar Henrik Palmström i International Labour Review, Vol. XLVIII, no. 5 November 1943 (p. 584).

De nevnte föresegnene vil falle bort i og med at Norge atter blir fritt. Arbeidstvistloven vil da på nytt bli gjeldende, likevel med en rekke betydningsfulle tillegg og endringer. Den Norske Regjering har nemlig den 15. september 1944 i London vedtatt en

Provisorisk anordning om midlertidig ordning av lönns- og arbeidsvilkår i befridde distrikter. (Seinere citert som anordningen.)

De nye lovreglene tar sikte på såvidt mulig å trygge arbeidsfreden i den avgjörende tid etter befrielsen av landet. Det er forutsatt at anordningen blir gjort gjeldende etterhvert som befrielsen skrider fram, og den er alt innfört i den befridde delen av Nord-Norge. De nye lovreglene er gitt begrenset varighet. De skal gjelde inntil ett år etterat fiendtlighetene er slutt, medmindre Kongen vedtar noe annet.

Når det gjelder *rettstvister* har anordningen ingen nye regler av prinsipiell betydning. Arbeidsretten (og Domstolen for boikottsaker) som etter arbeidstvistloven skal ha sete i rikets hovedstad, skal imidlertid först tre i virksomhet frå den tid Kongen fastsetter. Til så skjer skal rettstvister (og boikottsaker) behandles og avgjöres av en eller flere tvistenemnder som blir oppnevnt etter samme grunnsetninger som Arbeidsretten, men bare har tre medlemmer, nemlig en målsmann for arbeiderne og en for arbeidsgiverne og endelig en nöytral formann.

For ordning av *interessetvister* er det derimot vedtatt prinsipielt betydningsfulle nye föresegner. Anordningen legger riktig nok vekt på i videst mulig utstrekning å opprettholde prinsippet om partenes frie forhandlings- og sjölbestemmelsesrett. Det er heller ikke satt noe alminnelig forbud mot å bruke streik, lockout og boikott som middel til å tvinge fram ei löysing av en interessetvist. Som siste ledd i striden om ordningen av en slik tvist kan det også etter anordningen bli spörsmål om bruk av nevnte kampmidler. Men adgangen for partene til å bruke kampmidler vil etter anordningen väre avhengig av at vedkommende offentlige organer ikke vedtar å la tvisten bli avgjort på annen måte. De offentlige organer vil også få större innflytelse på utviklinga av lönnsnivået enn de hadde etter arbeidstvistloven.

Anordningen rekner med at arbeider- og arbeidsgiverorganisasjonene aktivt vil medvirke til å innskrenke bruken av kampmidler og sikre arbeidsfreden m. v., og den overlater betydelig myndighet og viktige gjöremål til organisasjonene. En tilsikter derved å dra nytte av den innsikt som organisasjonene gjennom åra har fått ikke bare når det gjelder rörslene i lönnsnivået og den innvirkningen disse har på bedriftslivet og de menneskene som er knyttet til dette, men også når det gjelder meninger og stemninger som gjör seg gjeldende blandt den store massen av bedriftsinnehavere og arbeidere. Videre tilsikter en å nyte godt av de erfaringene som organisasjonene har gjort under forhandling og mekling, når det gjelder utveksling av meninger og synsmåter. De to hovedorganisasjonene, Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon, får styrket sin stilling blandt annet derved at de også får innflytelse på lönns- og arbeidsvilkåra for bedrifter og arbeidere som står utafor disse organisasjonene (jfr. nedafor). Anordningen er for övrig kommet i stand i närt samarbeid med organisasjonene. Den er i det vesentligste i samsvar med ei felles tilråding som er

gitt av formannen for Norsk Arbeidsgiverforening og formannen for Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Anordningen går ellers i hovedpunktene ut på *följgende:*

Utgangspunktet for lönnsendringer m. v. Det prinsipielle utgangspunktet er at de lönns- og arbeidsvilkår som besto da okkupasjonen begynte den 9. april 1940, atter skal väre gjeldende i distrikter som blir frigjort. Dette gjelder både i private, offentlige og halvoffentlige virksomheter. De endringer som under okkupasjonen er gjort i private og offentlige tariffavtaler (kollektive arbeidsavtaler) eller i statens og kommunens lönnsregulativer m. v. vil altså i alminnelighet falle bort uten videre.

I disse hovedreglene er det gjort enkelte modifikasjoner. Såleis skal den nedsetting av akkordtariffene i bygningsfaga som ble vedtatt tidlig under okkupasjonen og like ens de generelle lönnstillegg som seinere ble gitt ved bergverka, bli stående ved makt. Den vesentligste modifikasjonen gjelder imidlertid for private verksemder der lönns- og arbeidsvilkåra i k k e er regulert ved gyldig tariffavtale. Her skal de lönnsendringer som er gjennomfört sia 9. april 1940 ikke falle bort uten videre. Men Riksmeklingsmannen kan vedta generelle föresegner om regulering av de lönnene som ved frigjöringa blir betalt ved disse verksemdene slik at en derved kan rette på lönnsmessige misforhold som måtte väre fastsatt under okkupasjonen. Men for så vidt ikke-tariffsatte lönnsforhold frå okkupasjonstida ikke blir endra på denne måten, vil de väre gyldige etter frigjöringa. På dette området kan det for övrig også gjennomföres en direkte offentlig kontroll med lönnsutviklinga etter frigjöringa. Riksmeklingsmannen kan nemlig om det viser seg nödvendig fastsette at endringer i ikke-tariffsatte lönnsforhold bare skal kunne foretas med hans godkjenning. Endelig kan merkes at de individuelle lönnsendringer som er gjennomfört under okkupasjonen i henhold til en bestående tariffavtale, skal bli stående ved makt etter frigjöringa.

Den ting at tariffavtalene frå tida för okkupasjonen skal bli gjeldende ved frigjöringa, betyr ikke at lönns- og arbeidsvilkåra her inntil videre skal bindes fast til det de var för 9. april 1940. Tvert om innförer anordningen en rekke nye föresegner om framgangsmåten ved gjennomföring av krav om endringer i tidligere tariffavtaler. Föresegnene gjelder endringer i lönnsvilkåra. Det er derimot forutsetningen at endringer i de tariffsatte arbeidsvilkåra for övrig, altså bortsett frå lönnsvilkåra, ikke skal finne sted i den overgangstida som anordningen gjelder for.

Om framgangsmåten ved lönnsendringer kan merkes:

Partsorganisasjonenes stilling. Det er lagt til hovedorganisasjonene for arbeidere og arbeidsgivere å avgjöre når det skal reises krav om endringer i gjeldende tariffsatte lönnsvilkår. En arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening som önsker lönnsendringer må gjöre henvendelse om dette til Norsk Arbeidsgiverforening, en fagforening må vende seg til Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon. Dette påbudet gjelder helt generelt og omfatter altså ikke bare arbeidsgivere og arbeidsgiverforeninger, henholdsvis fagforeninger, som er medlemmer av vedkommende hovedorganisasjon. Også når det gjelder utaforstående, skal hovedorganisasjonen pröve om det er skellig grunn til å utvirke noen lönnsendring. Finner den det, skal organisasjonen sette fram krav om slik endring overfor den andre hovedorganisasjonen og gjöre nöye greie for hva endringen går ut på. Samtidig skal organisasjonen så vidt mulig melde frå til Riksmeklingsmannen. Vedkommende hovedorganisasjon kan også reise krav om lönnsendring av eie tiltak, altså uten henvendelse frå arbeidsgiver, arbeidsgiverforening eller fagforening.

Er det reist krav om lönnsendring, skal det snarest og seinest innen 6 dager etterat den andre parten har mottatt kravet, tas opp lönnsforhandlinger mellom

hovedorganisasjonene. Også de andre interesserte partene kan ta del i forhandlingene.

Anordningen gir hovedorganisasjonene alminnelig fullmakt til så vidt mulig etter forhandling å vedta *endringer i gjeldende tariffsatte lönnsvilkår*. De kan også vedta at tidligere lönnsvilkår skal bli ved å gjelde uten endring. Er hovedorganisasjonene blitt enige, avgjör de saka med endelig virkning og uten at avgjerda trenger noen godkjenning av offentlig myndighet. Vedkommende hovedorganisasjon kan ta standpunkt til saka gjennom vedtak av kompetent organisasjonsinstans. Istedenfor direkte å avgjöre saka på denne måten, har hver av hovedorganisasjonene höve til å sende den til uravstemning, som finner sted blandt medlemmene av den arbeidsgiverforening, henholdsvis den fagforening som det gjelder. I så fall skal avstemningen foregå etter närmere regler, som blandt annet sier at avstemningen skal väre skriftlig og hemmelig og som i det hele går ut på å skape garantier for at det som partsforhandlerne er blitt enig om, ikke blir vraka medmindre dette er i samsvar med det som flertallet av de stemmeberettigede vil. Avstemningen blir administrert av vedkommende forening, ikke av det offentlige. For arbeidsgiver- og fagforeninger som er med i Norsk Arbeidsgiverforening, henholdsvis Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon er avstemningsreglene for övrig fastsatt i »hovedavtalen» mellom disse organisasjoner av 1935 og anordningen nöyer seg for så vidt med å lovfeste »hovedavtalen».

Det som her er sagt gjelder uten omsyn til om vedkommende hovedorganisasjon er part i tariffavtalen eller ikke. Hovedorganisasjonene kan altså i fellesskap endre eller forlenge lönnsföresegnene i en tariffavtale, selv om den ene eller begge partene i tariffavtalen står utafor vedkommende hovedorganisasjon. Men forutsetningen er i alle tilfelle at hovedorganisasjonene er blitt enige om tariffendringen. En skal nedafor komme tilbake til den videre behandling av krav på tariffendringer som hovedorganisasjonene ikke er blitt enige om.

Stort sett vil det väre de nevnte krav om endring i tariffsatte lönnsvilkår som fortrinnsvis har betydning. Anordningen har imidlertid også regler for behandlingsmåten av krav om å få innfört *tariffavtale for arbeidsgivere eller arbeidere som hittil ikke har hatt sine lönns- og arbeidsvilkår regulert ved tariffavtale*. For så vidt både arbeidsgiver- og arbeiderparten er medlem av vedkommende hovedorganisasjon har for övrig »hovedavtalen» av 1935 närmere regler på dette område, og anordningen griper ikke inn i disse reglene, som altså blir ved å gjelde. »Hovedavtalen» omhandler for det förste det tilfelle at bedrifter i löpet av en tariffperiode trer inn i Norsk Arbeidsgiverforening og for det andre at arbeidere i löpet av en tariffperiode, trer inn i Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon. Det som anordningen gir regler for er framgangsmåten ved oppretting av nye tariffavtaler når den ene eller begge partene står utafor vedkommende hovedorganisasjon. Anordningen går ut på at et krav om oppretting av tariffavtale skal gjöres til gjenstand for forhandlinger mellom partene. Ved enighet kan partene avgjöre saka på fritt grunnlag og med endelig virkning. De kan vedta en ny tariffavtale for den bedriften som det gjelder, eller de kan före bedriften inn under en bestående tariffavtale for liknende bedrifter. Det trengs her ikke noe samtykke frå hovedorganisasjonene. Blir partene ikke enige, går tvisten til offentlig mekling. Meklingsmannen kan avgjöre tvisten, men hans avgjerd kan bare gå ut på at bedriften enten skal eller ikke skal föres inn under en bestående tariffavtale for bedrifter av samme art. Anordningen gir noe närmere regler om dette, blandt annet om hva som skal forstås med bedrifter av samme art. Mulige tvister om denne side av saka, kan bringes inn for Arbeidsretten til avgjerd. Er det ikke naturlig umiddelbart å innföre lönnssatsene i vedkommende tariffavtale, og partene heller ikke ved forhandling kan bli enige om disse, skal tvisten for så vidt lönnssatsene angår avgjöres av en tremanns-nemnd som omtalt i neste avsnitt. — Likesom »hovedavtalen»

har anordningen särlige regler for det tilfelle at det ved en tariffbundet bedrift blir fagorganisert arbeidere som er sysselsatt med et arbeid som det ikke er fastsatt lönns- og arbeidsvilkår for i tariffavtalen for bedriften, men som arbeider på et sted tariffavtalen ellers gjelder. Også i dette tilfelle kan hver av partene kreve forhandlinger opptatt om tariff-festing av lönns- og arbeidsvilkåra. Blir partene ikke enige, skal tvisten i dette tilfelle avgjöres av ei nemnd som består av en målsmann for hver av partene med en nöytral formann. Formannen blir oppnevnt av partene i fellesskap, om de blir enige, og ellers av Riksmeklingsmannen. Anordningen gir — i samsvar med »hovedavtalen» — enkelte retningslinjer for det som nemnda skal legge vekt på ved si avgjerd.

Når det gjelder *regulering av individuelle lönns- og arbeidsvilkår som ikke skal gjöres til gjenstand for tariffavtale,* viser en til det som er sagt ovafor under forrige hovedavsnitt.

De offentlige meklingsmyndigheters stilling. I fall hovedorganisasjonene ikke blir enige om endring eller forlenging av bestående tariffavtale eller i fall en uravstemning har gitt et negativt resultat, skal saka gjöres til gjenstand for offentlig mekling. Den hovedorganisasjonen som har tatt opp krav om nye lönnsvilkår skal gjöre opptaket til å få tvisten inn til mekling og skal gi melding til meklingsmannen om det som ligger före i saka. Meklingsmannen skal söke å få partene forlikt i samsvar med de vanlige reglene i arbeidstvistloven. Han kan gjöre framlegg til en ordning som enten kan vedtas eller vrakes av hovedorganisasjonene direkte etter avgjerd av en organisasjonsmessig kompetent instans, eller som hver av dem kan sende ut til uravstemning.

Blir framlegget frå meklingsmannen vraka vil den videre utvikling av saka etter anordningen bero på om meklingsmannen har eller ikke har hatt tilslutning til å komme med framlegget frå dem som har representert partene under meklinga. At partsrepresentantene har gitt sin tilslutning til dette, forutsetter ikke at de på forhand skal kjenne detaljene i meklingsframlegget. Men saka kan under forhandlings- og meklingsprosessen väre blitt så pass avklart og meningsskilnaden kan väre blitt så pass liten at partsrepresentantene vil rå til at meklingsmannen kommer med framlegg. Blir framlegget likevel vraka enten av den kompetente instans i den ene eller begge hovedorganisasjonene eller ved uravstemning, er ikke framlegget dermed endelig falt. Riksmeklingsmannen har innen 2 dager höve til å bringe saka inn for ei lönnsnemnd, jfr. nedafor. Lönnsnemnda kan enten godkjenne at framlegget er vraka eller den kan vedta at framlegget skal gjelde som tariffavtale uten omsyn til det standpunktet som den ene eller begge partene har tatt. Noen annen avgjerd kan lönnsnemnda derimot ikke ta i dette tilfelle. Det er forutsatt at denne ordningen vil bidra til å styrke meklingsinstitusjonen.

Tilskiping av ei eller flere lönnsnemnder. Anordningen forutsetter at det blir igjen ulike tilfelle, der forhandlings- og meklingsprosessen ikke har fört til noe positivt resultat. Såleis kan det väre at 1) meklingsmannen har mekla i tvisten, men etter partenes stilling finner han ikke grunnlag til å komme med noe framlegg, eller 2) han har kommet med meklingsframlegg uten tilslutning av partsrepresentantene og framlegget er blitt vraka eller 3) han har kommet med framlegg med tilslutning av partsrepresentantene, men framlegget er blitt vraka og vrakinga er blitt godkjent av lönnsnemnda. I alle disse tilfelle skal Riksmeklingsmannen gi melding til Sosialdepartementet om tvisten. Departementet kan så vedta at tvisten skal bringes inn for ei lönnsnemnd til avgjerd. Vedtak om dette må gjöres innen 3 dager etterat saka er kommet til departementet.

Ei avgjerd av lönnsnemnda er jamstelt med en tariffavtale. Eventuelle brott på avgjerda har både sivilrettslig og strafferettslig samme följer som brott på tariff-

avtale. I fall departementet ikke gjör vedtak om å bringe en tvist inn for lönnsnemnd, vil partene ha höve til å söke å tvinge fram ei löysing på tvisten på annen måte. Streik, lockout eller boikott kan likevel ikke settes i verk för det er gått 6 dager etterat saksbehandlingen etter anordningen er slutt uten at tvisten er löyst.

Det skal väre ei lönnsnemnd for hele riket, medmindre en finner det påkrevd å ha flere nemnder. I så fall skal Kongen eller den han gir fullmakt fordele arbeidsområdet mellom nemndene i stedlig og om önskelig også i saklig henseende. Ei lönnsnemnd har sju medlemmer, deriblandt formann og nestformann, som alle blir opnevnt av Kongen eller den han gir fullmakt. Opnevninga gjelder inntil videre. To av medlemmene blir oppnevnt etter framlegg frå Norsk Arbeidsgiverforening og to etter framlegg frå Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon. Ved avstemning i lönnsnemnda har likevel vare èn av partsrepresentantene på hver side stemmerett. Vedkommende hovedorganisasjon avgjör hvilken representant dette skal väre. Gjelder tvisten et enkelt fag eller industri, skal den ene av partsrepresentantene på hver side representere vedkommende fag eller industri. Forutsetningen synes å väre at stemmeretten i alminnelighet ikke vil bli utövd av de sist nevnte representantene. Avgjerdene i lönnsnemnda blir truffet ved simpelt stemmeflertall. Når det gjelder saksbehandlingen skal en följe reglene for Arbeidsretten etter arbeidstvistloven, så langt de höver.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon har alt inngått avtale om dyrtidstillegg som blir gjeldende etterhvert som anordningen trer i kraft. Dyrtidstillegget utgjör 30 öre timen for voksne arbeidere med tilsvarende satser for andre kategorier. For grupper med prosentvis dyrtidstillegg er tillegget satt til $17^1/_2$ %. Til dette kommer det dyrtidstillegget som er blitt stående under okkupasjonen, henholdsvis 8 öre eller $4^1/_2$ %. Den avtalen om nytt dyrtidstillegg som hovedorganisasjonene har inngått er med heimel i anordningen gjort gjeldende for alle bedrifter og arbeidstakere som har gyldig tariffavtale, enten de står som medlemmer av noen av hovedorganisasjonen eller ikke. Vedtaket utelukker ikke säravtaler for visse arbeidsgreiner eller verksemder.

Livsmedelskonsumtionen bland folkpensionärer med tilläggspension.

I november 1943 företog socialstyrelsen en hushållsbudgetundersökning bland folkpensionärer med tilläggspension, vars huvudresultat redovisats i en skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 mars 1944.[1] I undersökningen deltogo 1 053 hushåll, bestående av antingen ensamboende pensionärer eller makar, av vilka den ena eller bägge åtnjöto tilläggspension. Bokföringen pågick i 28 dagar och omfattade samtliga utgifter. Enligt planen för undersökningen skulle en detaljerad bearbetning av livsmedelskonsumtionen äga rum för c:a 500 hushåll. En sådan bearbetning har socialstyrelsen nu verkställt, och resultatet därav refereras nedan i korthet.

Undersökningens material. Urvalet av hushåll har skett med ledning av den undersökning rörande förekomsten av skilda kategorier av folkpensionärer med tilläggspension, som ingick såsom ett led i den ovannämnda budgetundersökningen. Man har därvid följt principen, att varje mera betydelsefull grupp, vars livsmedelskonsumtion man önskade studera, borde representeras av ett antal hushåll, som var tillräckligt stort för att tillåta en beräkning av någorlunda tillförlitliga genomsnitt. Av denna anledning ha framför allt de yngre åldersklasserna, d. v. s. pensionärer med invalidunderstöd samt fattigvårdsunderstödda, blivit relativt överrepresenterade. Då kostförhållandena inom dessa grupper icke i större utsträckning visat sig avvika från förhållandena inom övriga grupper, ha korrigeringar härför vid genomsnittsberäkningar för samtliga i undersökningen ingående hushåll icke ansetts påkallade.

Inom de olika grupperna har urvalet av hushåll bestämts av räkenskapernas kvalitet. I åtskilliga fall har redovisningen av kvantiteter och utgifter varit ofullständigt specificerad på de olika livsmedlen. Även rena felaktigheter ha påträffats. Kasseringar till följd av dessa förhållanden ha i någon mån kommit att inverka även på proportionerna mellan hushållsgrupperna. Det har kontrollerats, att urvalet av hushåll med ordentligt förda, specificerade räkenskaper icke samtidigt inneburit ett urval av hushåll med relativt hög livsmedelskostnad. Genomsnittsutgiften under bokföringsperioden inom det undersökta urvalet stämde nära överens med motsvarande tal för samtliga hushåll. Däremot var den genomsnittliga kostnaden av livsmedel in natura något mindre än vad som framkom vid bearbetningen av samtliga hushåll. Det må även påpekas, att pensionärer, som frivilligt deltaga i en hushållsbudgetundersökning, möjligen utgöra ett urval av relativt vitala personer.

Undersökningens resultat. Mellan de olika grupperna av pensionärer ha vissa skillnader framträtt i fråga om den kvantitativa totalkonsumtionen, vilken —

[1] Se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 308.

Tab. 1. Näringstillförsel per hushåll och dag inom vissa grupper av pensionärshushåll.

	Kalorier	Fett, g	Kolhydrat, g	Äggvita, g	Calcium, mg	Fosfor, mg	Järn, mg	Vitamin A I E	Vitamin B_1 γ	Vitamin C mg
Ensamboende man	**3 372**	**112**	**461**	**108**	**1 292**	**1 965**	**20**	**3 344**	**2 184**	**73**
» kvinna	2 949	94	415	91	1 117	1 591	15	3 478	1 653	63
Ensamboende pensionär[1]	**3 090**	**100**	**430**	**97**	**1 175**	**1 716**	**17**	**3 433**	**1 830**	**66**
Därav:										
a) på landsbygden	3 174	103	443	99	1 240	1 762	17	3 544	1 894	70
i Södra Sverige	2 874	99	385	92	1 020	1 597	16	3 694	1 736	62
» Småland o. öarna	3 165	104	441	95	1 130	1 718	17	3 351	1 948	71
» Västra Sverige	3 229	98	468	97	1 233	1 804	17	3 206	1 956	70
» Östra »	3 086	99	435	95	1 313	1 745	17	3 403	1 900	78
» Norra »	3 590	115	503	114	1 555	1 988	19	4 027	1 990	71
i jordbrukskommuner	3 139	103	434	100	1 296	1 773	17	3 661	1 899	75
b) i städerna	2 907	94	401	94	1 035	1 614	16	3 188	1 684	59
därav Stockholm	3 076	99	428	98	1 157	1 688	17	3 379	1 751	57
c) underst. genom fattigv.	3 060	100	424	97	1 138	1 681	17	3 242	1 818	64
på landsbygden	3 046	100	423	96	1 182	1 675	16	3 174	1 853	66
i städerna	3 061	99	423	98	1 058	1 677	17	3 357	1 780	64
Makar	**5 736**	**187**	**789**	**188**	**2 305**	**3 270**	**31**	**6 396**	**3 414**	**124**
Därav:										
a) på landsbygden	5 817	189	805	188	2 353	3 299	31	6 407	3 486	126
i Södra Sverige	5 478	188	731	181	1 968	3 129	31	6 125	3 482	123
» Småland o. öarna	5 732	181	815	174	2 069	3 143	29	6 171	3 312	115
» Västra Sverige	6 007	191	845	188	2 507	3 366	31	6 548	3 603	137
» Östra »	5 468	181	750	177	2 538	3 134	29	6 390	3 334	135
» Norra »	6 573	199	937	219	2 838	3 757	36	6 893	3 644	122
i jordbrukskommuner	5 959	196	812	199	2 634	3 427	31	6 659	3 565	136
b) i städerna	5 540	183	749	188	2 188	3 200	32	6 370	3 241	118
därav Stockholm	5 611	202	721	189	2 116	3 162	31	6 125	3 166	109
c) underst. genom fattigv.	5 770	179	816	187	2 240	3 260	32	6 537	3 353	129
på landsbygden	5 943	184	842	192	2 364	3 379	33	6 634	3 510	133
i städerna	5 523	171	779	181	2 062	3 089	30	6 398	3 129	122
d) båda med tilläggspension	5 651	184	778	184	2 242	3 209	31	6 282	3 377	123
den ene med »	5 990	196	821	199	2 493	3 450	33	6 738	3 524	128

mätt efter födans kaloriinnehåll per dag och hushåll — redovisas i tab. 1. Denna har sålunda visat sig icke obetydligt större för män (3 372 kalorier) än för kvinnor (2 949) och större för ensamboende (3 090) än i genomsnitt för makar (2 868) samt större för de makar, av vilka blott den ena uppbär tilläggspension, än för de makar, som båda åtnjuta sådan. Med stigande ålder synes, av nedanstående tablå att döma, kaloriförbrukningen sjunka något.

[1] Standardräknade medeltal för män och kvinnor, varvid antalet kvinnor har satts dubbelt så stort som antalet män.

	Kaloritillförseln per hushåll och dag			
	Landsbygd		Städer	
	Ensamboende	Makar [1]	Ensamboende	Makar [1]
Pensionärer födda år:				
1870 och tidigare	3 135	5 671	2 876	5 169
1871—1876	3 170	5 953	2 831	5 633
1877 och senare	3 217	5 991	3 000	6 019

Vidare framträder såväl i tabellen som i tablån en avsevärt större kaloriförbrukning på landsbygden än i städerna. Olikheter i totalkonsumtionen komma, vad beträffar landsbygden, till synes även mellan olika landsdelar, i det kaloritillförseln stiger i stort sett från söder till norr. Det kan nämnas, att samma förhållande även gäller för städerna, ehuru mindre utpräglat. Mellan de pensionärer, som erhållit understöd genom fattigvården, och de övriga har däremot ingen skillnad kunnat påvisas.

Av de sålunda konstaterade olikheterna kan man emellertid icke sluta sig till att näringsbehovet blivit i olika grad tillfredsställt inom de olika grupperna. Skillnaden mellan män och kvinnor överstiger icke den för yngre åldersklasser på fysiologisk väg konstaterade differensen i kaloribehovet. För här ifrågavarande åldersklasser föreligga icke fysiologiska bestämningar av detta behov, som i hög grad varierar med individens rörlighet och arbetsbörda. Även skillnaden i kaloriförbrukning mellan de hushåll, där båda och dem, där blott den ena maken uppbär tilläggspension, torde kunna förklaras av skillnad i arbetsbördan. Den större konsumtionen på landsbygden än i städerna har visat sig delvis kunna förklaras av att en större andel av landsbygdens än av städernas pensionärer utför relativt tungt arbete, exempelvis jordbruksarbete och vedhuggning. En uppdelning av hushållen på sådana, som uppgivit tyngre resp. ingen eller lättare sysselsättning, ger följande tal för kaloriförbrukningen.

	Antal kalorier per hushåll och dag			
	Landsbygd		Städer	
	Ensamboende	Makar	Ensamboende	Makar
Pensionärer, som uppgivit tyngre sysselsättning	3 521	6 393	2 989	6 163
Pensionärer, som uppgivit lättare eller ingen sysselsättning	3 155	5 663	2 896	5 433

De hushåll, som hålla husdjur, ha vidare redovisat en relativt stor livsmedelsförbrukning, som kan förmodas till åtminstone någon del ha inneslutit även dessas utfodring, men som även kan tänkas sammanhänga med en större arbetsbörda för dessa pensionärer. Skillnaderna i kaloriförbrukning mellan landsdelarna och speciellt de anmärkningsvärt höga siffrorna för norra Sverige torde ha sin grund huvudsakligen i klimatolikheterna.

Avsevärda individuella variationer i kaloritillförseln förekomma inom de olika grupperna. Med hänsyn dels till att, som nämnts, även kaloribehovet varierar inom synnerligen vida gränser och dels till att sådana ofullständigheter i bokföringen, som icke kunnat korrigeras vid granskningen, i vissa fall resul-

[1] Makarna fördelade efter äldsta makens födelseår.

Tab. 2. Kostens halt av vissa näringsämnen samt kostnad per 100 000 kalorier inom vissa grupper av pensionärshushåll.

	Utgift, kr	Fett, hg	Kolhydrat, hg	Äggvita, hg	Calcium, g	Fosfor, g	Järn, mg	Vitamin A 1000 I E	Vitamin B_1 mg	Vitamin C g
Ensamboende man	44	33	137	32	38	58	593	99	65	2·16
» kvinna	43	32	141	31	38	54	509	118	56	2·14
Ensamboende pensionär[1]	**43**	**32**	**139**	**31**	**38**	**56**	**550**	**111**	**59**	**2·14**
Därav:										
a) på landsbygden	41	32	140	31	39	56	536	112	60	2·21
i Södra Sverige	45	34	134	32	35	56	557	129	60	2·16
» Småland o. öarna	39	33	139	30	36	54	537	106	62	2·24
» Västra Sverige	39	30	145	30	38	56	526	99	61	2·17
» Östra »	40	32	141	31	43	57	551	110	62	2·53
» Norra »	40	32	140	32	43	55	529	112	55	1·98
i jordbrukskommuner	42	33	138	32	41	56	542	117	60	2·39
b) i städerna	50	32	138	32	36	56	550	110	58	2·03
därav Stockholm	50	32	139	32	38	55	553	110	57	1·85
c) underst. genom fattigv.	44	33	139	32	37	55	556	106	59	2·09
på landsbygden	41	33	139	32	39	55	525	104	61	2·17
i städerna	49	32	138	32	35	55	555	110	58	2·09
Makar	**42**	**33**	**138**	**33**	**40**	**57**	**540**	**112**	**60**	**2·16**
Därav:										
a) på landsbygden	40	32	138	32	40	57	533	110	60	2·17
i Södra Sverige	42	34	133	33	36	57	566	112	64	2·25
» Småland o. öarna	36	32	142	30	36	55	506	108	58	2·01
» Västra Sverige	39	32	141	31	42	56	516	109	60	2·28
» Östra »	39	33	137	32	46	57	530	117	61	2·47
» Norra »	39	30	143	33	43	57	548	105	55	1·86
i jordbrukskommuner	40	33	136	33	44	58	520	112	60	2·28
b) i städerna	47	33	135	34	39	58	578	115	59	2·13
därav Stockholm	50	36	128	34	38	56	552	109	56	1·94
c) underst. genom fattigv.	43	31	141	32	39	56	555	113	58	2·24
på landsbygden	41	31	142	32	40	57	555	112	59	2·24
i städerna	47	31	141	33	37	56	543	116	57	2·21
d) båda med tilläggspension	41	33	138	33	40	57	549	111	60	2·18
den ene med »	43	33	137	33	42	58	551	112	59	2·14

terat i för låga kalorivärden, kunna icke sådana hushåll särskiljas, där man med någon större sannolikhet skulle kunna påvisa ett för lågt näringsvärde hos kosten.

I tab. 1 redovisas förutom kostens kalorivärde dess innehåll av olika näringsämnen i mängd per hushåll och dag. Med undantag för vitamin A uppgå eller överskrida de genomsnittliga mängderna av de olika näringsfaktorerna så gott som genomgående de normer, som fastställts för personer i arbetsför ålder. I tab. 2 ha de absoluta mängderna satts i relation till den totala kaloriförbrukningen. Kostens kvalitet, mätt på detta sätt, visar nämnvärda skillnader huvud-

[1] Standardräknade medeltal för män och kvinnor, varvid antalet kvinnor har satts dubbelt så stort som antalet män.

Tab. 3. Konsumerade kvantiteter av livsmedel per hushåll och 28 dagar.

		Landsbygd			Städer		
		Män	Kvinnor	Makar	Män	Kvinnor	Makar
Antal hushåll		*69*	*136*	*147*	*27*	*67*	*61*
Varuslag.							
Mjölk, oskummad	l	22·6	20·8	41·4	19·5	16·1	37·6
» , skum- o. kärn-	»	0·6	0·1	0·9	—	0·0	0·0
Grädde	dl	0·1	0·6	0·6	0·4	0·8	3·0
Ost	hg	2·3	2·3	4·1	1·7	1·7	3·7
Ägg	»	1·5	2·3	3·3	1·3	2·1	4·4
Matfett alla slag	»	12·9	12·4	22·4	11·2	10·7	21·8
smör	»	9·2	8·3	15·1	6·6	7·1	14·1
margarin m. m.	»	3·7	4·1	7·3	4·6	3·6	7·7
Kött och fläsk	»	31·6	26·5	52·6	36·3	27·5	58·6
kött, blod och inälvor	»	9·3	10·1	19·8	9·7	10·6	24·9
fläsk och skinka	»	12·9	9·0	19·2	12·9	7·3	15·4
korv, sylta, smörgåsmat	»	8·7	5·8	11·1	11·0	7·3	15·2
kött- och fläskben	»	0·7	1·6	2·5	2·7	1·8	3·1
Fisk, alla slag	»	16·5	11·6	33·4	32·4	17·1	45·8
färsk	»	12·6	8·0	22·3	27·7	13·4	36·5
salt, torkad och kons.	»	3·9	3·6	11·1	4·7	3·7	9·3
Mjöl, gryn och bröd[1]	»	91·2	84·0	153·3	82·8	80·4	145·2
mjöl och gryn	»	47·6	62·2	112·7	23·4	39·9	79·1
torrt bröd och skorpor	»	11·3	7·2	12·0	12·3	11·3	19·0
mjukt bröd	»	38·3	16·6	33·3	56·4	34·2	55·0
Potatis	kg	15·7	10·4	23·2	11·7	9·4	19·2
Morötter och andra rotfrukter	hg	3·5	8·6	8·1	6·9	10·3	18·5
Grönsaker	»	13·0	11·1	20·6	8·6	12·6	28·6
färska	»	5·2	6·9	10·0	4·1	7·3	14·1
torkade och kons.	»	7·8	4·2	10·6	4·5	5·3	14·5
Frukt och bär	»	8·7	11·1	15·3	5·5	12·2	19·7
färska	»	3·5	2·6	1·6	2·3	5·0	5·5
torkade och kons.	»	5·2	8·5	13·7	3·2	7·2	14·2
Socker, sirap, karameller	»	21·0	20·7	37·0	22·1	20·4	34·5
Kaffe	»	3·3	3·0	4·2	1·9	2·8	3·9
Kakao	»	0·1	0·1	0·1	—	0·0	0·0
Kaffesurrogat	»	3·2	1·9	4·3	3·1	1·4	3·1
Färdiglagad mat	»	2·9	2·8	3·5	11·2	3·0	6·0
Öl, pilsner	fl.	0·4	0·0	0·3	2·4	0·0	0·9
Svagdricka m. m.	l	1·2	0·5	2·5	1·3	0·2	3·3
Utgift för livsmedel		**40·86**	**34·32**	**64·42**	**44·81**	**38·25**	**73·51**
därav natura		3·68	4·69	8·67	0·63	2·16	4·05
Genomsnittligt ortsindextal för livsmedel[2]		*98*	*98*	*99*	*103*	*104*	*104*

[1] Brödet omräknat till mjöl i relationen 1 hg hårt bröd = 1·25 hg mjöl och 1 hg mjukt bröd = 0·77 hg mjöl.

[2] Genomsnitt av indextalen för livsmedel enligt 1941 års prisgeografiska undersökning för pensionärernas bostadsorter. Genomsnittet för samtliga i budgetundersökningen ingående 1 053 hushåll = 100.

Tab. 4. Antal hushåll fördelade efter i måltiderna ingående antal olika rätter[1] under bokföringsperioden (28 dagar).[2]

Antal olika rätter	Landsbygd			Städer			Summa
	Män	Kvinnor	Makar	Män	Kvinnor	Makar	
5 och därunder	12	3	1	1	—	—	17
6—10	33	23	16	9	6	1	88
11—15	15	40	50	10	21	16	152
16—20	6	45	39	6	24	17	137
21—25	1	17	25	1	11	16	71
26—30	—	6	10	—	3	10	29
31—40	—	2	5	—	2	1	10
Summa	67	136	146	27	67	61	504
Genomsnittligt antal olika rätter	9·2	15·9	17·1	11·8	17·5	19·7	15·8

sakligen mellan de olika landsdelarna. Tabellen visar för landsbygdens del en relativt stor halt av fett och järn i södra Sverige, beroende på stor konsumtion av kött och fläsk och en relativt hög halt av calcium i östra och norra Sverige, sammanhängande med stor mjölkförbrukning.

Betraktar man emellertid de konsumerade kvantiteterna av olika födoämnen, som redovisas i tab. 3, kan man konstatera vissa kvalitativa skillnader i kosthållet. Landsbygdens större konsumtion kommer till synes framför allt i fråga om mjölk, ost, smör, fläsk, spannmålsprodukter och potatis. Städernas hushåll visa i stället en större förbrukning framför allt av fisk men även av grädde, kött, korv, morötter och andra rotfrukter, färdiglagad mat samt — vad gäller makarna — av färska grönsaker. Sistnämnda varugrupp återfinnes i drygt 60 % av städernas mot drygt 40 % av landsbygdens formulär. Medan, som ovan nämnts, inga större skillnader framträtt mellan landsbygdens och städernas pensionärer i fråga om halten av olika näringsämnen synas sålunda de senare genom en större variation i födoämnesvalet ha erhållit en högre koststandard. Detta belyses även av tab. 4, som visar, att antalet olika lagade rätter (grötoch vällingmålen oräknade), som förekommit under bokföringsperioden, i genomsnitt var större i städerna än på landsbygden. Även kostnaden per kalori

Tab. 5. Den genomsnittliga livsmedelsutgiften per 28 dagar inom hushåll med olika antal skilda rätter under bokföringsperioden.[3]

Antal olika rätter	Landsbygd			Städer		
	Män	Kvinnor	Makar	Män	Kvinnor	Makar
5 och därunder	41·7	31·3	66·0	30·0	—	—
6—10	38·3	31·0	61·5	42·3	33·8	64·0
11—15	42·5	32·8	63·5	43·4	38·1	66·6
16—20	46·0	35·7	62·6	51·2	38·2	77·6
21—25	38·0	36·6	68·0	58·0	39·4	75·9
26—30	—	38·3	78·6	—	41·7	74·9
31—40	—	48·0	56·6	—	45·0	71·0
Samtliga hushåll	40·4	34·3	64·4	44·8	38·3	73·5

[1] Mål utan annan lagad mat än gröt eller välling oräknade.
[2] Ur denna liksom ur följande tabeller ha tre hushåll uteslutits.
[3] Medeltal grundade på högst 5 uppgifter ha satts med medieval stil.

Tab. 6. Antal mål av olika slag i genomsnitt per hushåll och dag.

	Landsbygd			Städer			Summa
	Män	Kvinnor	Makar	Män	Kvinnor	Makar	
Kaffemål	0·5	0·7	0·7	0·7	0·9	0·9	0·7
Smörgåsmål	0·9	0·8	0·8	0·8	0·8	0·6	0·8
Gröt- o. vällingmål	0·7	0·7	0·7	0·7	0·6	0·8	0·7
Annat lagat mål	1·3	1·2	1·4	1·3	1·2	1·4	1·3
Summa	3·4	3·4	3·6	3·5	3·5	3·7	3·5

(tab. 2), som, även om hänsyn tages till den högre prisnivån i städerna, var omkring 14 % högre än på landsbygden, tyder på ett mera påkostat födoämnesval.

Av tab. 6 framgår, att mål, bestående av kaffe, te eller mjölk enbart eller med vetebröd, vilka i tabellen rubricerats som kaffemål, voro vanligare i städerna än på landsbygden.

Mellan männen och kvinnorna råder en liknande skillnad. Männen konsumera relativt mycket fläsk, korv, fisk och — åtminstone på landsbygden — potatis, däremot mindre morötter och andra rotfrukter, mindre färska grönsaker och mindre bär- och fruktkonserver än kvinnorna. Färska grönsaker redovisas endast av drygt 30 % av männen mot drygt 50 % av kvinnorna. De senare synas i större utsträckning än männen baka sitt bröd i hemmet: de köpa mera mjöl och mindre bröd än männen. I städerna köpa männen färdiglagad mat i betydligt större utsträckning än kvinnorna. Att kvinnornas kost, trots att deras matordning enligt tab. 6 består av flera kaffemål och färre lagade mål än männens, är betydligt mera omväxlande bekräftas av talen i tab. 4. Mot 16 resp. 17 olika maträtter på kvinnornas matsedlar på landsbygden resp. i städerna svara endast 9 resp. 12 för männens del. Icke desto mindre ha männen något större kostnad per kalori än kvinnorna. Makarnas kosthåll är ännu något mer omväxlande än kvinnornas och dock något billigare per kalori räknat.

Mellan de fattigvårdsunderstödda pensionärerna och de övriga har någon skillnad i kostens kvalitet lika litet som i fråga om dess kvantitet kunnat förmärkas. Icke heller synas de olika åldersgrupperna i någon högre grad skilja sig härvidlag.

Frågan i vad mån den inom många hushåll påfallande enformigheten i kosthållet sammanhänger med den för livsmedelskonsumtionen disponibla inkomsten, belyses genom sammanställningen i tab. 5 av antalet olika rätter och den totala utgiften för livsmedel inkl. värdet av matvaror erhållna in natura. Ett visst samband av detta slag synes föreligga, ehuru föga utpräglat. De individuella variationerna kring de angivna medelvärdena äro betydande.

Den andel av konsumtionen, som täckes av livsmedel, erhållna in natura, utgör i genomsnitt omkring 10 % räknat efter värdet och omkring 12 % räknat efter kaloriinnehållet. Denna andel är något större för kvinnor än för män, större för makar än för ensamboende och större på landsbygden (c:a 13 % efter värdet räknat) än i städerna (c:a 5 %). Under bokföringsperioden uppgick den i genomsnitt till 3·53 kr för ensamboende och 7·32 kr för makar.

Hushållsbudgetundersökning på grundval av postsparbankens budgetböcker.

Undersökningens material. För att få möjlighet kontrollera det reviderade viktsystem, som uppställts för socialstyrelsens levnadskostnadsindex i samband med omläggningen av indexberäkningarna i mars 1943, insamlade och bearbetade socialstyrelsen i början av nämnda år 150 årsräkenskaper förda med hjälp av postsparbankens budgetböcker. Då socialstyrelsens index avser att mäta förändringarna i levnadskostnaderna för arbetare och tjänstemannafamiljer med barn i normalinkomstläge, var det närmast dylika hushåll, som denna bearbetning omfattade. Emellertid erhölls vid materialinsamlingen ytterligare c:a 200 bearbetningsbara räkenskaper, däribland 34 från hushåll med inkomster överstigande 10 000 kr, ett inkomstläge, som tidigare ej varit representerat i socialstyrelsens hushållsbudgetundersökningar. Då hushållsbudgetmaterial från senare år visat sig eftersökt för flera ändamål, har det synts styrelsen lämpligt att bearbeta även detta material och i denna uppsats framlägga resultatet.

Beträffande anskaffningen av material bör nämnas, att till personer, som omkring årsskiftet 1941/42 voro upptagna i postsparbankens register över köpare av postsparbankens budgetbok och vilka ej kunde antagas vara jordbrukare, hade sänts en skriftlig uppmaning att till socialstyrelsen insända en avskrift av budgetbokens årssammandrag av utgifter under år 1942. För detta ändamål hade styrelsen låtit trycka särskilda formulär, som i huvudsak motsvarade ifrågavarande sida i budgetboken. Där angavs också, att endast bokförare med hustru och minderåriga barn borde efterkomma uppmaningen. Ehuru omkring 4 000 bokförare tillskrevos, insändes dock endast 419 formellt riktiga budgetutdrag och av dessa avsågo, som nämnts, blott 150 hushåll av åsyftat slag. Bland de övriga befunno sig även åtskilliga hushåll utan barn.

Det må i detta sammanhang påpekas, att uppgifter om hushållens inkomster under året i allmänhet ej lämnats på formulären, varför man vid bedömningen av inkomstläget varit hänvisad till att räkna med den totala penningutgiften samt det beräknade värdet av vissa naturainkomster (fri eller egen bostad, egen produktion av livsmedel m. m.).

Svårigheten att erhålla ett tillräckligt antal budgetsammandrag har gjort, att man måst utnyttja hela det tillgängliga materialet utan hänsyn till fördelningen på landsdelar och ortstyper m. m.

	Antal i budgetundersökningen deltagande hushåll med totalutgift (i kr)					Rikets i tätorter bosatta befolkn. enl. 1940 års folkräkn.
	under 6 000	6 000—9 999	10 000 o. däröver	Tillhopa antal	Tillhopa %	%
Stockholm, Göteborg, Malmö . . .	27	25	11	63	18	34
Tätorter m. 75 000—25 000 inv. . .	21	10	9	40	11	19
» » 25 000—10 000 » . .	15	20	5	40	11	13
» » 10 000— 1 000 » . .	74	36	8	118	34	23
» » under 1 000 » . .	62	27	1	90	26	11
Summa	199	118	34	351	100	100

Som framgår av ovanstående tablå, ha de större städerna blivit starkt underrepresenterade och de mindre orterna överrepresenterade i materialet. Detta gäller ej de 34 hushåll, som hade minst 10 000 kr i utgifter, då deras fördelning på ortstyper ungefär överensstämmer med hela tätortsbefolkningens. Huruvida denna fördelning är typisk också för ifrågavarande inkomstskikt, har icke undersökts. Troligen förekomma de högre inkomsterna relativt rikligare på de större orterna. Det kan nämnas, att materialets fördelning på olika landsdelar däremot i huvudsak överensstämmer med tätortsbefolkningens. Norrland har dock blivit något överrepresenterat. Vad i övrigt urvalet beträffar, kan man utgå ifrån att de som föra postsparbankens budgetböcker äro mer ekonomiskt förtänksamma än folk i allmänhet.

Vid redovisningen ha hushållen uppdelats på sådana med och sådana utan barn. Någon specificering efter barnantal har det ringa materialet icke tillåtit.

Uppdelningen av utgifterna på huvudposter framgår av tab. 1. Det har stött på vissa svårigheter att göra denna uppdelning mera specificerad. Bostad, bränsle och lyse ha t. ex. måst redovisas i en gemensam post, då i en del fall i den redovisade bostadskostnaden ingår kostnad för centralvärme med ett ej specificerat belopp. Ett annat förhållande, som har försvårat uträkningen av bostadsposten, är att en del av de hushåll med egna hem, som ingå i materialet, bokfört amortering på bostadskontot utan att uppge beloppets storlek. För att ändå kunna använda dessa formulär har man påfört dem en bostadsutgift uppgående till samma belopp som den genomsnittliga bostadsutgiften för övriga egna hem inom samma utgiftsklass. Utgifter för en hel del varor förekomma på olika konton hos olika bokförare. Klädkontot har t. ex. ibland ersatts med ett »personligt konto» för varje hushållsmedlem, vilket påförts även utgifter för toalettartiklar, kroppsvård m. m. Dessa utgifter, som i regel ingå i posten »övriga utgifter» i tab. 1, ha sålunda i viss utsträckning vid bearbetningen kommit att tillföras posten »kläder och skodon». Utgifter under semesterresor ha ibland helt och hållet förts på nöjes- och rekreationskontot, vilket i tabellen uppförts under »övriga utgifter», ibland ha de helt eller delvis förts på livsmedelskontot.

Av vad som ovan sagts angående de deltagande hushållens representativitet samt olikheter i bokföringen framgår, att de resultat, som framkommit, äro mycket osäkra, varför man ej bör draga alltför vittgående slutsatser ur siffrorna i tabellen.

Undersökningens resultat. Undersökningens huvudresultat ha framlagts i tab. 1. Tabellen bekräftar i huvudsak tidigare gjorda iakttagelser om skillnader i utgifternas fördelning mellan olika inkomstlägen och mellan hushåll av olika storlek. Livsmedelsposten sjunker, relativt sett, vid stigande inkomst och stiger vid ökat barnantal. Jämförelsen mellan familjer med barn i de olika inkomstgrupperna försvåras genom att det genomsnittliga barnantalet är större i de högre inkomstgrupperna. Trots detta förhållande sjunker livsmedelsprocenten för familjer med barn från 40 % för inkomster under 4 000 kr till 23 % för inkomster över 10 000 kr.

Tab. 1. Utgiftsbudgeter för hushåll, som fört postsparbankens budgetbok under år 1942.

Utgiftspost	Hushåll med en årsutgift (i kr) av						
	Under 4 000		4 000—6 000		6 000—10 000		10 000 o. däröver
	Utan barn	Med barn	Utan barn	Med barn	Utan barn	Med barn	Med barn
Antal hushåll	*24*	*60*	*23*	*92*	*12*	*106*	*34*
Antal personer per hushåll[1]	*2·00*	*3·47*	*2·00*	*3·82*	*2·08*	*3·99*	*4·74*
därav hembiträde	—	—	—	*0·01*	*0·08*	*0·14*	*0·65*
Absoluta tal, kr.							
Livsmedel	1 114	1 347	1 450	1 622	1 642	2 002	2 919
Bostad, bränsle o. lyse	414	481	872	793	1 283	1 140	1 872
Skatter	340	254	574	464	1 100	887	1 791
Försäkringar	133	158	236	269	320	532	747
Föreningsavgifter	41	56	53	61	60	63	96
Kläder och skodon	281	382	382	523	634	804	1 357
Övriga utgifter	715	690	1 129	1 118	2 049	2 090	3 922
Summa	3 038	3 368	4 696	4 850	7 088	7 518	12 704
Relativa tal, %.							
Livsmedel	36·7	40·0	30·9	33·4	23·2	26·6	23·0
Bostad, bränsle o. lyse	13·6	14·3	18·6	16·4	18·1	15·2	14·7
Skatter	11·2	7·5	12·2	9·6	15·5	11·8	14·1
Försäkringar	4·4	4·7	5·0	5·5	4·5	7·1	5·9
Föreningsavgifter	1·3	1·7	1·1	1·3	0·8	0·8	0·7
Kläder och skodon	9·3	11·3	8·1	10·8	9·0	10·7	10·7
Övriga utgifter	23·5	20·5	24·1	23·0	28·9	27·8	30·9
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Bostadspostens relativa andel av totalutgiften stiger mellan de bägge lägsta utgiftsgrupperna men är därefter tämligen konstant. Detta stämmer väl med tidigare erfarenheter. Dess minskning vid ökad familjestorlek, som även är känd från tidigare undersökningar, kommer dock icke till synes inom den lägsta inkomstklassen.

Det bör kanske påpekas, att bland de 106 barnhushåll, som ha en utgiftssumma på 6 000—10 000 kr, ingå icke mindre än 25 folkskollärare med tjänstebostad, vilkas kostnad för bostad, bränsle och lyse i genomsnitt endast uppgår till c:a 800 kr om året. Dessa hushåll ha bidragit till att sänka den genomsnittliga bostadsutgiften, som för de övriga hushållen inom ifrågavarande grupp uppgår till 1 245 kr, ganska väsentligt eller till de 1 140 kr, som tabellen anger. Det kan även förtjäna framhållas, att utgifterna för bostad, bränsle och lyse visa stora variationer. Framför allt är skillnaden stor mellan å ena sidan Stockholm och andra större städer samt å andra sidan småorter på landsbygden.

Förenings- och försäkringsavgifterna äro genomgående större för familjer

[1] Hushållsmedlemmarna ha medräknats i proportion till den tid, under vilken de deltagit i hushållets konsumtion.

Tab. 2. Utgiftsbudgeter för hushåll med 6 000—10 000 kr totalutgift fördelade efter bostadsortens storlek.

Utgiftspost	Orter med under 10 000 inv.		Orter med 10 000 inv. och däröver	
Antal hushåll	*63*		*55*	
Personer per hushåll	*4·14*		*3·40*	
därav hembiträde .	*0·22*		*0·04*	
Utgifter.	**kr**	**%**	**kr**	**%**
Livsmedel	1 933	25·6	2 003	27·2
Bostad, bränsle o. lyse	946	12·5	1 394	18·9
Skatter	959	12·7	852	11·6
Försäkringar	583	7·7	427	5·8
Föreningsavgifter	62	0·8	63	0·9
Kläder	833	11·0	734	9·9
Övriga utgifter	2 249	29·7	1 899	25·7
Summa	7 565	100·0	7 372	100·0

med barn än för familjer utan barn, men skillnaden är i allmänhet obetydlig. Försäkringsavgifternas procentuella andel av utgiftssumman stiger något med stigande inkomst, medan däremot föreningsavgifterna visa en svagt sjunkande tendens.

Utgifterna för kläder och skodon stå i ett i det närmaste konstant förhållande till inkomsten men äro större för familjer med barn än för familjer utan barn.

I »övriga utgifter» ingå utgifter för inventarier, avgifter för radio och telefon, utgifter för hemhjälp, utbildning, hälsovård, böcker, tidningar, resor, sprit, tobak och nöjen m. m., alltså i allmänhet utgifter som äro mindre nödvändiga än de tidigare nämnda och därför mera känsliga för skillnader i välståndet. Den procentuella andel, som faller på denna post, stiger tämligen snabbt med ökade inkomster och sjunker, när barnantalet ökas. Den relativt stora del av utgiftssumman, som i den högsta utgiftsgruppen faller under »övriga utgifter», beror förutom på ökningen av diverse småposter för böcker, telefon, radio m. m. framför allt på ökade utgifter för hushållshjälp, inköp av inventarier, skolutgifter samt semesterresor. Utgifterna för barnens utbildning sammanhänga i hög grad med bostadsorten. Till belysning härav ha hushåll med ett barn i åldern 9—15 år fördelats på orter utan och med högre skola. Som dylika ha räknats läroverk, flickskola och realskola. Genomsnittsutgiften uppgår i utgiftsklassen 4 000—6 000 kr till 64 resp. 34 kr och i utgiftsklassen 6 000—10 000 kr till 231 resp. 80 kr. Inom den högsta utgiftsklassen redovisade ett av hushållen en utgift på 2 800 kr för inköp och inredning av en sportstuga och ett annat hushåll en utgiftspost för inventarieköp och reparationer, vilken på grund av flyttning blivit ovanligt stor. Dessa utgifter ingå i posten »övriga utgifter». Ett annat hushåll hade onormalt stora klädutgifter förorsakade bl. a. av inköp av en päls för 1 000 kr. En bokförare anmärkte, att livsmedelsutgifterna voro c:a 500 kr högre än normalt på grund av en fest, som hållits i an-

Tab. 3. Redovisat sparande per hushåll.

Totalutgift	Hushåll utan barn			Hushåll med barn		
	Antal hushåll[1]	Sparande		Antal hushåll[1]	Sparande	
		kr	i % av totalutgift + sparande		kr	i % av totalutgift + sparande
Under 4 000 kr	13	208	6·6	25	176	5·1
4 000—6 000 »	13	263	5·2	42	192	3·8
6 000—10 000 »	7	427	5·5	62	521	6·5
10 000 kr o. däröver	—	—	—	23	823	5·8

ledning av husfaderns femtioårsdag. Det kan dock antagas, att dylika onormalt stora utgiftsposter ej haft någon större inverkan på genomsnittsbudgetens utseende.

De i tabellen redovisade skattebeloppen äro i förhållande till totalutgiften anmärkningsvärt små. För jämförelsens skull har för hushåll med utgifter över 10 000 kr skatten på 1942 års inkomst beräknats. Då emellertid hushållens inkomster i allmänhet ej äro kända, ha de för varje hushåll satts lika med utgiftssumman ökad med eventuellt uppgivet sparande. Något tal, som bättre motsvarar den verkliga inkomsten, torde vara svårt att erhålla. Den på detta sätt beräknade skatten (i genomsnitt 2 483 kr) överstiger väsentligt den bokförda (1 791 kr). Om man för varje hushåll jämför den bokförda skatten med den skatt, som beräknats utgå på 1942 års inkomst, finner man, att den förra i de flesta fall uppgår till ett avsevärt lägre belopp. Avvikelsen torde åtminstone delvis bero på att inkomsten under 1940 och 1941 varit lägre än under 1942. I några fall har det uppgivits, att så varit förhållandet.

Skatteposten i övriga utgiftsklasser har ej kontrollerats. Antagligen är dock ett likartat förhållande rådande även där.

I tab. 2 redovisas en uppdelning av de 118 hushållen med 6 000—10 000 kr årsutgift på två grupper efter bostadsortens storlek. Trots att de i undersökningen deltagande hushållen på de större orterna i genomsnitt ha ett mindre antal hushållsmedlemmar, är deras livsmedelsutgift större än för hushåll på mindre orter. En av orsakerna till detta är att posten »förtäring utom hemmet» där är större, vilket i sin tur beror på att relativt många familjefäder på de större orterna intagit lunch på restaurang. Av de 55 hushåll, som bodde på orter med minst 10 000 invånare, redovisade sålunda 21 en utgift för icke nöjesbetonad förtäring utom hemmet på minst 100 kr och 11 på minst 200 kr, medan motsvarande tal voro 8 resp. 2 för de 63, som bodde på mindre orter. Utgiften för bostad, bränsle och lyse var nära 50 % högre på de större än på de mindre orterna.

I formuläret frågades, hur hushållets sparkapital förändrats under året. Denna fråga besvarades av drygt hälften av bokförarna. Man kan förmoda att de hushåll, vars kapital hållit sig i det närmaste oförändrat under året, i relativt stor utsträckning underlåtit att svara och att det uppgivna sparandet sålunda

[1] Med uppgift om sparkapitalets förändring under 1942.

kommit att framstå som för stort. Å andra sidan ingå i de angivna beloppen icke försäkringspremier eller andra utgifter med karaktär av sparande. Ehuru de erhållna genomsnittsvärdena, vilka framlagts i tab. 3, sålunda äro skäligen osäkra, ha de ansetts vara av ett visst intresse.

Förslag om folkräkning den 31 december 1945.

Genom remiss den 23 oktober 1944 har Kungl. Maj:t anmodat socialstyrelsen att avgiva utlåtande över 1941 års befolkningsutredning's förslag om folkräkning den 31 december 1945. Med anledning därav har styrelsen i skrivelse den 12 januari 1945 anfört i huvudsak följande.

Det remitterade förslaget har närmast karaktär av ett principprogram för och en exemplifiering av de problem, som knyta sig till en eventuell folkräkning den 31 december 1945. Befolkningsutredningen har tänkt sig, att den planerade folkräkningens olika punkter skulle närmare dryftas och utformas av en kommitté av på olika områden sakkunniga, vilka skulle tillkallas av statistiska centralbyrån. Styrelsen förutsätter, att i expertkommittén skulle beredas plats för en eller flera representanter för styrelsen.

Socialstyrelsen, som finner de anförda skälen för anordnande av en folkräkning den 31 december 1945 övertygande, anser det föreslagna tillvägagångssättet med en kombinerad total och partiell folkräkning ändamålsenligt.

Befolkningsutredningen har icke tagit ställning till en folkräknings detaljerade uppläggning och de metoder, som lämpligen böra användas. Den framför emellertid diskussionsvis vissa förslag i dessa hänseenden och påpekar även möjligheten av att utföra en del andra, fristående statistiska undersökningar i samband med folkräkningen. Därvid beröras vissa frågor, som äro av särskilt intresse för socialstyrelsen. Det är sålunda för socialstatistiken angeläget, att vid sidan av gängse folkräkningsdata få en aktuell redovisning av yrkes- och inkomstförhållandena i landet.

I detta sammanhang bör framhållas, att icke blott en kartläggning av befolkningens yrkesförhållanden utan även ett register över företagen vore önskvärda såsom underlag vid den reformering av lönestatistiken, som nu är under övervägande. Det torde visserligen icke bliva lämpligt att utföra en företagsräkning redan vid tiden för den kommande folkräkningen, såsom ock utredningen påpekar. Men önskvärt vore, att den påbörjades så snart näringslivets omställning efter kriget blivit i det väsentliga genomförd. Dessförinnan borde alla förberedelser vara genomförda, bl. a. upprättandet av den erforderliga företagsförteckningen.

Styrelsen understryker vidare vad utredningen anför angående olämpligheten av att sammankoppla en total folkräkning med en allmän arbetslöshetsräkning. En dylik arbetslöshetsräkning kan ej ge tillfredsställande resultat, något som

den vid folkräkningen 1935/36 utförda arbetslöshetsräkningen nogsamt visat; det försök, som då gjordes, manar ej till efterföljd. Redan en konsekvent tillämpning av ett godtagbart arbetslöshetsbegrepp kräver alltför många frågor för att dessa skola kunna inrymmas i ett folkräkningsformulär; härför blir ett separat, omfattande formulär nödvändigt. Det kan även ifrågasättas, om en undersökning av arbetslösheten överhuvud taget kan baseras på en helt och hållet subjektiv och ogranskad utsago av den enskilde och om sålunda tillfredsställande uppgifter kunna inhämtas annat än genom utfrågning utförd av särskilt skolad personal. Förslaget att inom en mindre del av folkräkningsområdet undersöka befolkningens aktuella yrkesverksamhet eller frånvaro från arbetsmarknaden kan däremot förtjäna att närmare övervägas. Då emellertid frågan om en undersökning av sysselsättningsförhållandena är särskilt komplicerad, är det nödvändigt, att den ingående utredes, innan folkräkningsprogrammet fastställes.

Beträffande folkräkningens inkomststatistik uttalar utredningen bl. a., att denna bör om möjligt utformas på sådant sätt, att den möjliggör direkt jämförelse med den vanliga lönestatistiken. Om därmed endast avses, att inkomststatistikens och lönestatistikens yrkesredovisningar böra täcka varandra, är detta ett önskemål, som styrelsen gärna biträder. Åsyftas däremot jämförbarhet mellan årsinkomsterna i folkräkningen och årslönerna i lönestatistiken, får styrelsen påpeka, att detta förutsätter en särredovisning inom folkräkningens inkomststatistik av arbetsinkomster och andra inkomster, vilken ej kan åstadkommas med gängse uppgiftsmaterial. Även om en sådan uppdelning vore möjlig, skulle uppgifterna ändå ej bliva jämförbara inom yrkesgrupper, där arbetsinkomsten hämtas från flera håll.

Styrelsen delar utredningens uppfattning om att det knappast vore lämpligt att inom ramen för folkräkningen utföra en bostadsräkning. En sådan räkning skulle icke kunna bli annat än summarisk. Den skulle bl. a. icke kunna innefatta en hyresräkning på grund av att härför erfordras ett stort antal frågepunkter. En uppgiftsinsamling i särskild ordning för detta ändamål och för vissa bostadssociala studier blir ändå behövlig. Ett visst dubbelarbete skulle bliva följden.

En allmän bostads- och hyresräkning för både tätorter och landsbygd, eventuellt kombinerad med mera begränsade intensivundersökningar, torde emellertid bli nödvändig vid tiden för den planerade folkräkningen. Aktuella bostadsdata komma nämligen att behövas främst för en eventuell ny dyrortsgruppering och för planeringen av bostadspolitiken och den lokala byggnadsverksamheten efter kriget. Vid dessa bostadsundersökningar blir en kombination av befolkningsdata (bostadshushållens storlek och sammansättning, hushållsföreståndarens kön, ålder, civilstånd och yrke, familjeinkomst etc.) och bostadsdata nödvändig. Detta problem skulle kunna få en idealisk lösning, om man kunde åstadkomma koordination mellan folkräkning och bostadsräkning i den riktning befolkningsutredningen antytt, innebärande maskinell överföring av vissa data mellan de båda räkningarna. Möjligheterna att realisera detta uppslag böra därför på allt sätt beaktas vid folkräkningens planering. Förslagsvis kunde

övervägas en parallellnumrering av hushållen i mantalsuppgifter och bostadsuppgifter vid den lokala granskningen. En förutsättning är även att granskning och kodifiering av ifrågavarande uppgifter kunna planeras med tillgodoseende av önskemålen å ömse håll. I detta sammanhang bör uppmärksammas behovet av en detaljerad, geografiskt fördelad hushållsstatistik inom folkräkningen, där bostadshushållet får vara enheten; det tidigare jämsides därmed använda begreppet matlagshushåll bör slopas.

Styrelsen följer med uppmärksamhet frågan om en bostadsräkning hösten 1945. Det är emellertid ännu icke möjligt att utarbeta en plan för densamma och att uppskatta kostnaderna. Både den allmänna uppläggningen och kostnaderna äro beroende av möjligheterna av en koordination mellan folkräkning och bostadsräkning och av formerna härför. De resultat den föreslagna expertkommittén når därvidlag måste därför avvaktas. Innan dyrortskommittén avgivit sitt förslag, är det även oklart vilka krav, som komma att ställas på en ny hyresräkning för dyrortsgrupperingsändamål. Det är emellertid styrelsens avsikt att så snart det blir möjligt avgiva framställning med plan till bostadsundersökningar och hemställa om medel härför att utgå under budgetåren 1945/46—1947/48.

Befolkningsutredningen framför slutligen ett intressant uppslag om att på ett mindre delmaterial inom folkräkningens partiella del företaga vissa undersökningar, som skulle gå ut på att mera i detalj söka kartlägga befolkningens levnadsförhållanden i olika avseenden. Utredningen talar om stickprov förslagsvis omfattande 1 eller $^1/_2$ procent av hela folkmängden. Häremot kan dock invändas, att stickprovet synes väl litet för vissa ändamål. Dess storlek bör noga övervägas och kan bestämmas endast från fall till fall, enär kraven därvidlag växla med undersökningens ändamål och innehåll. Styrelsen får även påpeka, att urvalsenheten vid undersökningar av ifrågavarande slag bör vara familjen-hushållet och ej, såsom i utredningens framställning anges, den enskilda personen.

Bland dylika undersökningar nämner befolkningsutredningen i första hand konsumtionsundersökningar. Dessa borde inriktas på långt vidare aspekter i socialt hänseende än de tidigare. Icke minst borde hushållningen bland de lägsta inkomstskikten belysas. Sådana befolkningsgrupper, som det tidigare icke varit möjligt att nå, skulle man kunna få med genom en förenkling av bokföringen. Undersökningarna borde även utbyggas till att omfatta inventering av hushållens uppsättning av vissa varaktiga förnödenheter.

Dessa synpunkter överensstämma helt med dem styrelsen anlagt vid planeringen av de fortsatta undersökningar rörande svenska folkets levnadsvillkor och hushållsvanor, varom styrelsen avgivit förslag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 januari 1945.[1]

Förslaget att i samband med folkräkningen verkställa en stickprovsundersökning av befolkningens förhållande till socialvården erbjuder stort intresse. En dylik undersökning skulle fylla ett länge förefintligt behov inom den nuvarande socialvårdsstatistiken. Denna är splittrad på flera separata grenar

[1] Se Soc. Medd. årg. 1945, sid. 5.

utan något allmänt samband med varandra. Detta omöjliggör en allmän överblick över socialvårdens hela område. Denna brist har medfört allt större olägenheter i samma mån som den sociala hjälpverksamheten differentierats och utvecklats. Genom den omläggning av fattigvårdsstatistiken, som genomfördes år 1940, har socialstyrelsen lämnat ett bidrag till samordningen av socialvårdsstatistiken. Sedan dess belyser denna statistik i någon mån sambandet mellan fattigvård samt tilläggspension, barnbidrag och bidragsförskott. Uppgifterna ha dock en rätt ringa räckvidd för statistisk analys, emedan tillräckligt differentierade och jämförbara uppgifter rörande samtliga tilläggspensionärer och barn med barnbidrag eller bidragsförskott saknas.

Styrelsen har i ett tidigare sammanhang övervägt möjligheterna att åstadkomma en allmän socialvårdsstatistik, omfattande även dem som erhålla understöd eller hjälp från pensionsstyrelsen samt olika kommunala organ, såsom barnavårdsnämnd, arbetslöshetsnämnd m. fl. Detta skedde i samband med den ovan nämnda omläggning av den årliga fattigvårdsstatistiken, varom styrelsen framlade förslag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 februari 1940. Styrelsen påpekade då, att vissa luckor förefunnos i socialregistren, varpå den nya statistiken skulle grundas. Särskilt saknades på en del håll uppgifter om tilläggspension eller andra understödsformer för familjer och personer, som icke samtidigt åtnjöto fattigvård. Dessa hinder omöjliggjorde då upprättandet av en allmän socialvårdsstatistik.

Styrelsen har emellertid icke velat avstå från att söka upprätta en allmän socialvårdsstatistik. Det har dock i rådande tidsläge befunnits lämpligt att tills vidare uppskjuta planerna härpå. Det utomordentliga tillfälle, som nu erbjudes att få till stånd en allmän socialvårdsstatistisk undersökning i samband med en folkräkning vid årsskiftet 1945/46, bör hälsas med största tillfredsställelse.

Detaljerade planer för en allmän socialvårdsstatistik ha ännu icke utarbetats inom styrelsen, men beträffande de preliminära planerna må dock några synpunkter i all korthet andragas. En allmän socialvårdsstatistik måste få ett ganska omfattande innehåll. Av såväl ekonomiska som arbetstekniska skäl bör en dylik statistik upprättas endast med längre tidsmellanrum. Det torde icke heller vara av behovet påkallat att varje år inventera socialvårdsklientelets strukturella sammansättning. På samma sätt som folkräkningar och bostadsräkningar göras med vissa bestämda, längre tidsmellanrum skulle man kunna tänka sig något motsvarande beträffande den allmänna socialvårdsstatistiken. Denna kan knappast tänkas ersätta någon eller några grenar av den fortlöpande statistiken beträffande olika socialvårdsgrenar. Denna fortlöpande socialvårdsstatistik torde därför böra fortsätta på ungefär samma sätt som hittills. Dess huvudsyfte är nämligen att snabbt registrera aktuella förändringar i förhållandena på olika områden av socialvården, och den är därför begränsad till mera allmänna data. En allmän socialvårdsstatistik bör med hänsyn härtill utgöra ett intermittent återkommande komplement till den fortlöpande socialvårdsstatistiken.

Socialstyrelsen finner därför befolkningsutredningens förslag om en social-

vårdsstatistisk undersökning i samband med folkräkningen utgöra ett första steg till förverkligandet av styrelsens egna planer på en allmän socialvårdsstatistik. Att kombinera en dylik undersökning med folkräkningen är av stort värde med hänsyn till många olika önskemål som eljest icke kunna tillgodoses. Ej minst betydelsefullt är att den kan verkställas på ett representativt befolkningsurval av begränsad omfattning, varigenom tid och pengar sparas. De praktiska hinder i form av ofullständigheter i socialregistren på vissa håll, som tidigare förefunnits för upprättande av en allmän socialvårdsstatistik, torde i huvudsak kunna undanröjas genom att undersökningen — såsom utredningen föreslagit — förlägges framåt i tiden från den tidpunkt, då den igångsättes och formulären utskickas.

Socialstyrelsen är för närvarande icke beredd att taga ställning till frågan efter vilka linjer en allmän socialvårdsstatistik definitivt skall tänkas utformad. Ett dylikt avgörande synes böra bli beroende av erfarenheterna av denna första undersökning och den reformering av socialvården, som inom en icke alltför avlägsen framtid kan komma till stånd.

Styrelsen förutsätter, att den föreslagna socialvårdsstatistiska undersökningen kommer att verkställas inom styrelsen. När planerna på folkräkningen tagit definitiv form och den socialvårdsstatistiska undersökningen slutligt utformats, kommer styrelsen att framlägga en detaljerad arbetsplan för undersökningen och hemställa om särskilda anslag för dess verkställande.

Med åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker socialstyrelsen befolkningsutredningens förslag om uppdrag åt statistiska centralbyrån att planlägga och anordna en folkräkning den $^{31}/_{12}$ 1945 och om ett anslag på 12 000 kr att ställas till statistiska centralbyråns förfogande till förberedande åtgärder under första halvåret 1945 för ifrågavarande folkräkning.

Sedermera har statistiska centralbyrån i skrivelse den 9 februari 1945 av Kungl. Maj:t erhållit i uppdrag att utarbeta och senast den 16 april 1945 inkomma med förslag till riktlinjer samt kostnadsberäkningar för ovan berörda folkräkning, varjämte centralbyrån bemyndigades att härför anlita särskilda sakkunniga.

Kortare meddelanden.

Internationella arbetsbyråns styrelsemöte i London. Internationella arbetsbyråns styrelse höll sitt 94:e sammanträde i London under dagarna 25—31 januari 1945 under ordförandeskap av Förenta staternas regeringsrepresentant Carter Goodrich.

Vid öppningsmötet hälsade arbetsministern Ernest Bevin styrelsen välkommen på den brittiska regeringens och nationens vägnar. Med avseende å den plats, som Internationella arbetsorganisationen skulle komma att intaga i den nya världsorganisationen, erinrade ministern om sitt uttalande i underhuset förra sommaren, vilket gick ut på att den brittiska regeringen önskade, att IAO skulle bliva en av de mest betydande av de efter kriget verksamma internationella samarbetsorganen. Det syntes honom av yttersta vikt, att IAO:s ställning vann fullt erkännande, eftersom hållfastheten av fredens grundvalar i själva verket berodde på att man förverkligade principerna i Atlantdeklarationens artikel 5.

Styrelsen diskuterade ingående en rapport, som avgivits av den efter Filadelfiakonferensen i maj 1944 tillsatta kommittén för utredande av *konstitutionella* frågor. I en enhälligt antagen resolution hälsades med tillfredsställelse de framsteg, som gjorts vid Dumbarton Oaks-förhandlingarna med avseende å grundandet av ett världsomfattande säkerhetssystem, på vilket freden och hoppet om socialt och ekonomiskt framåtskridande i alla länder komma att bero. Vidare fastslogs IAO:s önskan om samordning med den allmänna internationella organisation, som nu planeras, på sådant sätt att IAO beredes tillfälle att, med sin trepartskaraktär, ge största möjliga bidrag vid uppbyggandet av en internationell samarbetsinstitution för främjandet av världens fred och välstånd, dock så att IAO behåller den myndighet, som är nödvändig för fullgörandet av dess förpliktelser såsom dessa angivits i organisationens konstitution och Filadelfiadeklarationen.

Styrelsen godkände även en rapport, som avgivits av Internationella arbetsbyråns t. f. direktör och som visade de goda framstegen med avseende å förbindelserna mellan IAO och andra internationella organisationer.

Vidare behandlades en från den *italienska regeringen mottagen framställning* om tillåtelse för Italien att återinträda som medlem av IAO. Därvid godkändes t. f. direktörens förslag att snarast möjligt utse en representant i Rom. Styrelsen beslöt dessutom uppföra frågan om Italiens återinträde i IAO på dagordningen för styrelsens 95:e sammanträde, så att en rapport i ämnet skulle kunna framläggas inför Internationella arbetskonferensen vid nästa ordinarie sammanträde.

Styrelsen godkände vidare en av dess kommitté för *sysselsättningsfrågor* avgiven rapport. I denna föreslogs, att Internationella arbetsbyrån för underlättande av kommitténs uppdrag skulle anmodas att utarbeta en redogörelse för ekonomiska utvecklingstendenser samt för nationella och internationella åtgärder, planer och utredningar, åsyftande uppnåendet och vidmakthållandet av en hög sysselsättningsnivå. Kommittén framhöll, att den ansåg problemet om invalidiserade arbetares sysselsättning vara av synnerlig vikt, och föreslog, att arbetsbyrån även skulle utarbeta en rapport om denna fråga och om åtgärder för återställandet av invalidiserade arbetares och soldaters fysiska kapacitet och yrkesfärdigheter samt deras förseende med konstgjorda lemmar.

Rapporten från arbetsbyråns *paritetiska sjöfartskommission*, vilken sammanträdde i London den 8—12 januari 1945, godkändes av styrelsen, som därmed beslöt, att en s. k. förberedande teknisk sjöfartskonferens skulle hållas i oktober 1945 med följande dagordning: a) löner, arbetstid, bemanning; b) semester; c) bostadsförhållandena ombord på fartyg; d) kosthållet ombord på fartyg; e) erkännandet av sjöfolkets organisationer. Dessutom skulle frågorna om f) socialförsäkring, g) jämn sysselsättning samt h) sjöfolkets

anställande, utbildnings- och befordringsförhållanden upptagas till behandling, om den nödiga förbearbetningen av dessa frågor i tid hunne slutföras.

Till denna förberedande konferens komma bl. a. att inbjudas Sverige, Norge och Danmark.

Vidare beslöt styrelsen, att en speciell sjöfartssession av Internationella arbetskonferensen skall hållas i början av 1946 för att fatta definitiva beslut med avseende å vissa formella internationella överenskommelser.

I samband härmed godkände styrelsen också ett förslag från paritetiska sjöfartskommissionen om att arbetsbyrån skulle utarbeta och publicera en internationell handbok med tekniska detaljuppgifter angående lämpligaste typer av bostäder ombord på fartyg.

Mycket ingående diskuterades ett från brittiskt regeringshåll framfört förslag om upprättandet av »*internationella industrikommittéer*» för större industrier av internationell betydelse. Styrelsen beslöt att tillsätta sådana kommittéer för: transportväsen, kolgruvor, *järn- och stålindustri, metallindustri (annan än järn- och stålindustri), textilindustri*, byggnads- och anläggningsverksamhet samt oljeindustri. Med tjugoen röster mot åtta beslöt styrelsen, att de internationella industrikommittéerna skulle omfatta representanter för såväl regeringar som arbetsgivare och arbetare; detta skulle dock icke förhindra en kommitté att tillsätta underkommittéer av tvåpartskaraktär eller att besluta, att vissa av kommitténs sammanträden skulle hållas endast med arbetsgivar- och arbetarmedlemmarna. Detta beslut biträddes icke av arbetsgivarrepresentanterna, vilka under hänvisning till organisationsfrihetsprincipen och betydelsen av ansvariga arbetar- och arbetsgivarorganisationer hävdade nödvändigheten av att dessa industrikommittéer skulle bestå endast av arbetsgivare och arbetare.

Namnen på de olika kommittémedlemmarna skola meddelas arbetsbyrån av regeringarna i de länder, som inbjudits att deltaga (Sverige sålunda i fråga om samtliga de ovannämnda kommittéerna med undantag av kommittéerna för kolgruve- och oljeindustrierna). Arbetare och arbetsgivare böra vara representativa för de viktigaste arbetar- och arbetsgivarorganisationer, som ha ett väsentligt antal medlemmar inom vederbörande industri.

Styrelsen antog en inbjudan från den franska regeringen att hålla nästa sammanträde med Internationella arbetskonferensen i Paris eller i dess närhet. Den beslöt, att konferensen skulle sammankomma i höst före den förberedande tekniska sjöfartskonferensen, vilken, som ovan nämnts, skall hållas i oktober. Följande frågor uppfördes på arbetskonferensens dagordning:

1. Socialpolitisk minimistandard i icke-självständiga områden (kompletterande bestämmelser).
2. Skydds- och välfärdsåtgärder för barn och minderåriga arbetare.
3. Arbetsbyråns rapport om sysselsättningspolitiken.
4. Tillämpningen av internationella arbetskonventioner.

Styrelsen beslöt acceptera en inbjudan från den kanadensiska regeringen att hålla nästa styrelsesammanträde i Quebec i början av juni.

Slutligen beslöt styrelsen att tillsätta en särskild rådgivande kommitté för frågor rörande socialpolitiken i icke-självständiga områden samt att komplettera vissa andra kommittéer, vilkas verksamhet nu kommer att återupptagas.

Industriarbetets psykologiska inverkan på arbetarna. I skrivelse den 14 mars 1945 till riksdagens andra kammares andra tillfälliga utskott har socialstyrelsen avgivit yttrande över en motion (nr 47) angående utredning om åtgärder i samband med den inom produktionslivet pågående rationaliseringen. I fråga om det i motionen framställda kravet på laglig reglering av sådana rationaliseringsåtgärder som arbets- och tidsstudier synes det styrelsen lämpligt, att dessa frågor göras till föremål för förhandlingar mellan de stora organisationerna på arbetsmarknaden.

Beträffande motionärernas förslag om utredning rörande tidsstudiernas inverkan på folkhälsan finner styrelsen det synnerligen önskvärt, att en sådan utredning kommer till stånd

och tager sikte på hela frågan, hur det moderna industriarbetet påverkar särskilt arbetarnas psyke. Styrelsen erinrar om att särskilt inom vissa industrier rationaliseringen synes leda fram till att arbetet för den enskilde arbetaren blir alltmera monotont. Det är här fråga om ett problem av stor räckvidd. Utredningens resultat torde bli av stort värde bland annat för organisationerna på arbetsmarknaden vid förhandlingar rörande de ovan berörda spörsmålen. Utredningen synes böra handhas av folkhälsoinstitutet, men det synes knappast vara av behovet påkallat, att något särskilt utredningsuppdrag i detta avseende lämnas. För att utredningen verkligen skall komma till stånd erfordras emellertid, att institutet erhåller nödiga resurser. Socialstyrelsen tillstyrker livligt, att åtgärder vidtagas för att så må bliva förhållandet.

Ökning av dyrtidstilläggen i Danmark. Statens förlikningsnämnd, till vilken frågan om ytterligare höjning av dyrtidstilläggen till arbetarna hänskjutits, har nu meddelat beslut i ämnet.[1] Tillägget höjes för manliga arbetare över 18 år med 8 öre, för kvinnliga arbetare över nämnda ålder med 5 öre samt för manliga och kvinnliga arbetare under 18 år med $2^1/_2$ öre per timme.

Beslutet berör direkt c:a 250 000 arbetare och indirekt samma antal.

Danska landsorganisationens ordförande, Eiler Jensen, har uttalat, att beslutet innebär en förbättring av utgående dyrtidstillägg, även om arbetarnas krav ej blivit uppfyllda. Han uttryckte samtidigt en förhoppning, att ett kommande prisfall skulle utjämna det man nu ej kunnat uppnå. Ordföranden i danska arbetsgivareföreningen, civilingenjören T. K. Thomsen, har däremot givit uttryck för sina betänkligheter mot beslutet och härvid bl. a. framhållit, att den stegring av lönekostnaderna det medför kommer att göra det svårare för den danska exporten att hävda sig mot utländsk konkurrens.

Meddelande från svenska beskickningen i Köpenhamn.

Moderskapsunderstöd efter behovsprövning i Finland. Genom en lag den 9 februari 1945 angående ändring av lagen om moderskapsunderstöd och en förordning samma dag om ändring av förordningen angående verkställighet av nämnda lag har den förändringen i hittills gällande bestämmelser angående moderskapsunderstöd införts, att understöden icke längre beviljas med hänsyn till den sökandes inkomst utan efter behovsprövning. Principen är, att varje mindre bemedlad kvinna, som är finsk medborgare eller i Finland åtnjuter asylrätt, erhåller moderskapsunderstöd av statsmedel. Understöd beviljas dock icke kvinna, som med hänsyn till sina tillgångar och övriga utkomstmöjligheter prövas icke vara i behov därav. Ansökan om moderskapsunderstöd insändes till den kommunala vårdnämnden, som fattar slutligt avgörande i ärendet. Om nämndens beslut innebär avslag, får det dock överklagas hos socialministeriet.

Meddelande från svenska beskickningen i Helsingfors.

Amerikansk socialattaché i Sverige. Till innehavare av en nyinrättad post som socialattaché vid Förenta staternas legation i Stockholm har utnämnts Richard A. Forsyth, tidigare advokat och förlikningsman i Detroit. Han tillträdde tjänsten i början av mars. Denna befattning sorterar under den speciella avdelning av det amerikanska utrikesdepartementet, som under namn av Division of Labor Relations upprättades i början av 1944. Den 11 oktober 1944 utfärdades nya instruktioner för avdelningen, som därmed fick nya och utvidgade uppgifter. Benämningen ändrades samtidigt till Division of International Labor, Social and Health Affairs. Denna avdelning leder nu den verksamhet, som utövas av »labor reporting officers» i en rad av latinamerikanska stater, i Storbritannien och Sverige. Det anses troligt, att nätet av dylika socialattachéer inom kort kommer att utvidgas till att omfatta flera andra europeiska länder, i främsta rummet Frankrike och Belgien.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1944, sid. 225 och 744.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Befolkningsutvecklingen under 4:e kvartalet och hela året 1944.

I statistiska centralbyråns kvartalsstatistik ha följande preliminära uppgifter sammanställts rörande antalet vigda par samt antalet levande födda och döda under fjärde kvartalet ävensom under hela år 1944 med jämförelsetal för de närmast föregående åren.

Antalet vigda, födda och döda kvartalsvis åren 1941—1944. Preliminära uppgifter.

Period	Landsbygden				Städerna				Hela riket			
	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda
1941 1 kv.	4 637	13 329	14 826	[1]–1 497	3 828	8 186	7 510	676	8 465	21 515	22 336	[1]–821
2 »	8 764	17 145	12 202	4 943	7 848	10 103	6 107	3 996	16 612	27 248	18 309	8 939
3 »	5 707	16 542	9 900	6 642	5 204	10 023	5 425	4 598	10 911	26 565	15 325	11 240
4 »	10 094	14 663	10 358	4 305	10 872	9 395	5 446	3 949	20 966	24 058	15 804	8 254
S:a	**29 202**	**61 679**	**47 286**	**14 393**	**27 752**	**37 707**	**24 488**	**13 219**	**56 954**	**99 386**	**71 774**	**27 612**
1942 1 kv.	4 612	16 225	11 730	4 495	4 095	10 424	5 917	4 507	8 707	26 649	17 647	9 002
2 »	10 035	18 552	10 711	7 841	8 985	12 010	5 605	6 405	19 020	30 562	16 316	14 246
3 »	6 189	17 781	9 070	8 711	5 759	11 495	5 041	6 454	11 948	29 276	14 111	15 165
4 »	10 713	16 194	10 088	6 106	11 998	10 924	5 482	5 442	22 711	27 118	15 570	11 548
S:a	**31 549**	**68 752**	**41 599**	**27 153**	**30 837**	**44 853**	**22 045**	**22 808**	**62 386**	**113605**	**63 644**	**49 961**
1943 1 kv.	4 959	17 587	10 984	6 603	4 630	12 492	6 010	6 482	9 589	30 079	16 994	13 085
2 »	9 819	19 496	10 849	8 647	9 337	13 977	5 911	8 066	19 156	33 473	16 760	16 713
3 »	6 050	18 624	9 489	9 135	6 074	13 214	5 433	7 781	12 124	31 838	14 922	16 916
4 »	9 843	16 972	10 771	6 201	10 877	12 559	6 352	6 207	20 720	29 531	17 123	12 408
S:a	**30 671**	**72 679**	**42 093**	**30 586**	**30 918**	**52 242**	**23 706**	**28 536**	**61 589**	**124921**	**65 799**	**59 122**
1944 1 kv.	4 686	18 520	12 310	6 210	4 651	14 754	7 149	7 605	9 337	33 274	19 459	13 815
2 »	9 902	19 777	11 606	8 171	10 077	15 369	6 695	8 674	19 979	35 146	18 301	16 845
3 »	6 614	18 798	9 876	8 922	7 322	14 386	6 145	8 241	13 936	33 184	16 021	17 163
4 »	9 244	17 434	10 682	6 752	10 954	14 129	6 684	7 445	20 198	31 563	17 366	14 197
S:a	**30 446**	**74 529**	**44 474**	**30 055**	**33 004**	**58 638**	**26 673**	**31 965**	**63 450**	**133167**	**71 147**	**62 020**
1944 okt. .	2 922	5 973	3 418	2 555	4 365	4 882	2 238	2 644	7 287	10 855	5 656	5 199
nov. .	2 519	5 622	3 520	2 102	2 793	4 620	2 197	2 423	5 312	10 242	5 717	4 525
dec. .	3 803	5 839	3 744	2 095	3 796	4 627	2 249	2 378	7 599	10 466	5 993	4 473

Antalet ingångna äktenskap har under fjärde kvartalet 1944 minskats något i jämförelse med samma kvartal närmast föregående år. Minskningen hänför sig uteslutande till landsbygden, medan antalet äktenskap i städerna obetydligt

[1] Underskott betecknas med minus.

ökats. I fråga om hela året 1944 föreligger däremot en icke oväsentlig ökning sedan föregående år. Antalet vigda par under år 1944 uppgår enligt nu föreliggande preliminära uppgifter till omkring 63 500, vilket är det största antal, som någonsin redovisats i den svenska befolkningsstatistiken. — Antalet s. k. krigsvigslar (äktenskap ingångna utan att lysning föregått) utgjorde för hela året 215 mot 363 under år 1943.

Antalet levande födda under var och en av månaderna oktober-december visar vid jämförelse med samma månader de båda närmast föregående åren ökning såväl för hela riket som för landsbygd och städer. För året i dess helhet föreligger i jämförelse med närmast föregående år en ökning av födelsesiffran med ungefär 8 200, varav över tre fjärdedelar komma på städerna. Födelsesiffran för hela året 1944, som enligt nu föreliggande preliminära uppgifter håller sig något över 133 000, är absolut taget den högsta, som här i landet observerats sedan år 1920.

Antalet dödsfall, som år 1942 utgjorde ett minimum, har därefter visat en tendens till stegring, vilken i mindre omfattning gjort sig gällande även under redovisningskvartalet. Stegringen hänför sig uteslutande till städerna, medan antalet dödsfall på landsbygden obetydligt minskats. För hela året 1944 utvisar antalet dödsfall för såväl landsbygd som städer en icke oväsentlig ökning i jämförelse med de båda närmast föregående åren.

För hela året 1944 är överskottet av födda, som i allt uppgår till omkring 62 000, högre än det varit ända sedan år 1887. Anmärkningsvärt är, att över hälften av födelseöverskottet kommer på städerna, trots att dessas folkmängd väsentligt understiger landsbygdens.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 mars 1945.

Socialstyrelsen har på samma sätt som föregående månad verkställt en beräkning av antalet under februari och första hälften av mars månader hitkomna flyktingar, d. v. s. andra utlänningar än sådana som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheten i gränsorten insänder till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. De under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna fördela sig efter nationalitet, ålder och kön såsom efterföljande tablå utvisar.

Med utgångspunkt från socialstyrelsens kvartalsredogörelse över antalet utlänningar med vistelsetillstånd i Sverige per 1 januari 1945 har liksom föregående månad med hjälp av uppgifterna i nämnda redogörelse och inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av mars beräknats till drygt 97 000, vartill komma

Antal till Sverige anlända flyktingar.

Nationalitet \ Åldersgrupper	Under februari 1945						Under tiden 1—15 mars 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	11	12	139	15	2	179	3	8	120	11	—	142
Finsk	—	—	12	—	—	12	—	—	2	—	—	2
Norsk	187	269	1 478	156	26	2 116	82	156	722	58	17	[2] 1 036
Estländsk	11	3	23	11	4	52	8	2	23	7	4	44
Lettländsk	5	—	23	—	—	28	8	4	36	7	—	55
Litauisk	—	—	3	—	—	3	—	—	2	—	—	2
Polsk	—	1	5	—	—	6	—	1	6	—	—	7
Rysk	—	1	28	1	—	30	—	—	12	—	—	12
Tysk [1]	2	1	29	—	—	32	1	—	16	1	—	18
Holländsk	—	2	24	2	—	28	—	2	22	3	—	27
Belgisk	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	2
Fransk	—	—	7	1	—	8	—	—	14	—	—	14
Övriga nationaliteter	3	2	17	4	1	27	2	1	6	—	—	9
Samtliga	219	291	1 790	190	33	2 523	104	174	983	87	21	[2] 1 370
Därav kvinnor	97	57	377	50	15	596	48	33	196	31	5	313

cirka 27 800 finska evakuerade och 41 800 finska barn. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget i landet vid samma tidpunkt leder fram till närmare 179 000, såsom framgår av följande tablå. Minskningen sedan föregående månad beror huvudsakligen på att antalet finska evakuerade nedgått.

Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	300
Dansk	15 600	Belgisk	100
Finsk	3 700	Fransk	500
Norsk	38 000	Övriga nationaliteter	1 000
Estlandssvensk	6 500	Summa flyktingar	97 400
Estländsk	21 400		
Lettländsk	3 000	Finska evakuerade	27 800
Litauisk	300	Finska barn	41 800
Polsk	900	*Övriga utlänningar*	11 800
Rysk	900	Summa utlänningar	178 800
Tysk [1]	5 200		

Talen i tablån äro givetvis endast approximativa. Beroende främst på en viss eftersläpning vid behandlingen av viseringsärendena samt på att barn under 16 år i allmänhet sakna egna viseringar måste kvartalsstatistikens siffror alltid kompletteras med en uppskattning av antalet utlänningar utan visering. Av talen i tablån böra särskilt siffrorna över antalet balter tagas med viss reservation. Enligt en på andra grunder verkställd uppskattning skulle nämligen antalet balter vara större än det i tablån angivna.

[1] Inklusive tjecker och österrikare.
[2] Inklusive 1 person med okänd ålder.

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i februari 1945.

De medelpriser på livsmedel, bränsle och lyse, som meddelas i tabellen på följande sidor, äro beräknade på noteringar i detaljhandeln lämnade av socialstyrelsens ombud omkring mitten av februari 1945.

Indextalen för enbart livsmedel ha sedan januari stigit med en enhet i båda nedan redovisade indexserier. Den huvudsakliga orsaken till denna ökning, som närmare bestämt uppgick till 0·4 %, var prisstegringar till följd av ändringar av normalpriserna på potatis, vitkål och strömming. Inom posten bränsle och lyse ha blott enstaka prisändringar förekommit.

	Årsmedeltal (12 månader)										1944		1945	
	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	febr.	dec.	jan.	febr.
År 1935 = 100														
Livsmedel	100	104	108	111	116	132	151	162	160	160	160	158	158	159
Bränsle och lyse .	100	102	108	110	111	146	164	177	181	181	182	181	181	181
Tillhopa	100	104	108	111	115	133	153	163	162	162	162	161	161	161
Juli 1914 = 100														
Livsmedel	129	133	138	143	148	169	194	208	206	205	205	203	203	204
Bränsle och lyse .	137	140	149	152	152	201	226	244	248	249	250	249	249	249
Tillhopa	130	134	140	144	149	173	198	212	210	209	210	208	208	209

Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för bostad, kläder, skatter m. m.), vilket uträknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen för december 1944 154, om år 1935 tages till basperiod, och 241, om juli 1914 sättes lika med 100 (se Soc. Medd. årg. 1945, sid. 36).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Indextalen, vilka grunda sig på uppgifter från 25 orter, avse mittveckan i varje månad. Generalindextalen med augusti 1939 = 100 framgå av nedanstående tablå.

Febr. 1944	Mars 1944	Juni 1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945
148·5	148·2	148·3	148·1	147·7	147·8	147·8	147·8

Sättes september 1931 = 100, blir generalindextalet för februari 1945 158·6.

Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = kortransonering. N = normalpriser. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/3 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Febr. 1944	Sept. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Febr.-prisernas förändringar i % sedan	
											aug. 1939	febr. 1944
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost, helf. resp. fetth. 27 + kg	K,N	162	177	215	*276	276	276	277	276	276	+ 63	0
Mejerismör . . . . . »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	—
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	292	300	280	270	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska . . . . . »	K,N	142	154	172	370	392	349	389	391	391	+124	0
Nötkött: stek . . . . . »	K,N	116	179	218	*329	321	313	313	313	313	+ 39	− 2
soppkött . . . »	K,N	95	143	169	*270	280	272	272	272	272	+ 56	− 3
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	308	311	301	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek . . . »	K,N	130	217	269	361	358	359	359	359	359	+ 34	0
bog . . . »	K,N	·	·	·	321	325	325	325	325	325	·	0
Färstek, färsk . . . . . »	K,N	130	205	260	458	468	436	435	435	438	+ 67	− 6
Hönskött . . . . . »	N	·	124	157	*370	381	369	366	376	389	+148	+ 2
Kaninkött . . . . . »	N	·	·	·	286	279	277	322	327	331	·	+19
Fläskkotlett i bit . . . »	K,N	·	·	·	423	390	431	431	431	431	·	+11
Salt sidfläsk . . . . . »	K,N	137	182	230	388	386	376	376	376	376	+ 64	− 2
Rökt skinka, rullad . . »	K,Ö	·	312	369	*560	559	564	565	564	565	+ 56	+ 1
Fläskkorv . . . . . »	K,Ö	·	·	172	274	294	259	259	259	259	+ 49	−12
Falukorv . . . . . »	K,Ö	·	·	·	310	331	295	295	295	295	·	−11
Oxlever . . . . . »	K,N	·	·	·	256	274	234	234	234	234	·	−15
Blodpudding . . . . . »	Ö	·	·	·	136	148	125	125	125	125	·	−16
Färsk fisk: sill . . . . »	N	35	62	74	*135	127	152	126	127	127	+ 55	0
strömming . »	N	39	57	64	116	138	99	127	128	132	+105	− 4
makrill . . »		·	·	·	209	150	244	*262	—	—	·	·
abborre . . »		76	110	112	185	205	188	201	204	200	+ 73	− 2
gädda . . . »		110	153	168	309	306	327	337	340	350	+105	+14
torsk . . . »	N	57	89	90	*104	102	120	87	87	87	+ 20	−15
rödspotta . . »	N	81	145	150	*236	229	256	228	228	228	+ 78	− 1
kolja . . . . »	N	·	116	116	*196	164	253	164	164	164	+ 61	0
Salt sill . . . . . »	N	45	62	55	*203	205	203	197	201	204	+258	− 1
Ansjovis, hel . . . ½burk		·	·	·	133	134	132	132	132	132	·	− 1
Vetemjöl . . . . . kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl . . . . . »	K	23	24	27	33	33	33	33	33	33	+ 21	− 1
Samsiktmjöl . . . . . »	K	29	33	36	37	37	36	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. . . »	K	42	35	43	61	61	61	60	60	60	+ 36	− 1
Risgryn . . . . . »	K,N	41	40	45	132	139	118	118	118	118	+166	−15
Makaroner . . . . . »	K	·	·	·	80	80	80	79	79	79	·	− 1
Grovt spisbröd . . . . »	K,Ö	43	59	66	82	82	83	82	82	82	+ 22	− 1
Knäckebröd . . . . . »	K,Ö	·	82	85	99	99	98	98	98	98	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) . . »	K,N	40	58	66	72	73	72	72	72	72	+ 7	− 2
Samsiktbröd . . . . . »	K,N	·	·	·	67	68	66	66	66	66	·	− 3
Grovt rågbröd . . . . . »	K,N	31	45	51	58	59	58	58	58	58	+ 16	0
Skorpor av vete . . . . »	K	78	132	144	199	199	199	198	198	198	+ 34	0
Matbröd \ bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
av vete ∫ bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 4	—
Mjukt kaf-\ bullar o. d. . »	K,N[1]	·	97	113	157	160	155	154	154	154	+ 37	− 3
febröd ∫ wienerbröd. . »	K,N	·	·	·	399	331	398	400	400	400	·	0
Kaffe: santosblandning . »	K,Ö	·	291	288	546	549	552	531	532	532	+ 85	− 3
mest gångbara sort . »	K,Ö	·	·	·	568	575	576	549	549	549	·	− 4
Kaffesurrogat . . . . . »		·	·	·	235	235	235	235	235	235	·	—

[1] Normalpriser på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 1901).

i genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—februari 1945.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/2 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Febr. 1944	Sept. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Febr.-prisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Febr.-prisernas förändringar i % sedan febr. 1944
Kakao i paket . . . . . kg	K	.	.	.	416	418	418	403	403	403	.	− 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	0
Matsalt . . . . . »	K	10	15	15	26	26	26	26	26	26	+ 70	− 1
Jäst . . . . . hg		.	.	.	17	17	17	17	17	17	.	− 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	70	73	63	63	63	63	+ 53	−14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	0
Ärter på burk, hush.- ½ burk		.	46	53	83	89	80	78	79	78	+ 48	−13
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[1]15·7	20·1	18·1	28·1	20·6	20·7	21·8	+ 38	+21
Morötter, gamla . . . . »	N	.	27	36	39	32	55	29	29	32	.	− 1
» färska . . . . »					119	—	—	—	—	—	.	.
Kålrötter . . . . . »	N	.	.	.	28	23	32	18	18	19	.	−19
Vitkål . . . . . »	N	.	24	29	41	30	47	30	30	37	+ 32	+25
Lök, gul . . . . . »	N	.	.	.	166	113	194	187	190	186	.	+64
Ätäpplen: svenska . . . »	N	.	101	94	158	—	140	180	176	179	.	.
importerade . »	N				309	327	—	197	186	183	.	−44
Apelsiner . . . . . »	N	.	76	82	201	202	—	—	174	—	.	.
Citroner . . . . . »	N	.	.	.	218	218	219	—	204	207	.	− 5
Torkade nypon, orensade »		.	.	.	375	372	376	374	375	375	.	+ 1
Pilsner . . . . . ⅓ l		.	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 34	—
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*129	129	129	129	129	129	.	+ 1
Såpa . . . . . kg	K	.	46	51	92	92	92	92	90	87	+ 72	− 5
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		.	35	32	32	32	33	32	32	32	0	− 3
Kokgas (inkl. div. avg.) m³		.	17	17	20	20	20	20	20	20	+ 43	—
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	*2090	2 120	2 080	2 045	2 045	2 046	+ 68	− 3
Barrved » » »	N	595	730	885	*1875	1 910	1 865	1 830	1 830	1 829	+ 90	−14
Pannved » » »	N	.	.	.	1 610	1 640	1 580	1 580	1 580	1 581	.	− 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	977	981	977	977	977	977	+ 53	0
hushålls-, prima hemk. »	B	242	291	326	573	574	574	573	573	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm hemk. »	B	.	230	263	511	511	511	512	512	512	+ 95	0
c:a 40-60 el. 60-80 mm hemk. »	B	.	215	249	477	477	477	476	476	476	+ 94	0

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1944 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende eliminerats. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

Arbetsmarknaden under februari 1945.

De förändringar, som inträffade på arbetsmarknaden under februari månad, sammanhängde främst med konflikten inom verkstadsindustrin. Den till följd därav minskade efterfrågan på arbetskraft till industrin uppvägdes dock av ökat behov på andra verksamhetsområden, särskilt skogsbruket. Av konflikten berörda arbetare anmälde sig i viss utsträckning såsom sökande till tillfälliga arbeten och placerades bl. a. vid skogsavverkning och luftbevakning.

I det följande anförda data från de statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under februari månad med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt sysselsättning och arbetslöshet.

Enligt de offentliga arbetsförmedlingarnas rapporter var beträffande såväl manlig som kvinnlig arbetskraft antalet arbetsansökningar och lediga platser ungefär detsamma som föregående månad. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde sålunda 132 i februari och 131 i januari. Till följd av ovan antydda förskjutningar i olika riktningar av efterfrågan inom olika verksamhetsområden var emellertid motsvarande jämförelsetal för enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. 370 i februari mot 274 i januari men för enbart jordbruk 99 resp. 135. — Genom de offentliga arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under februari 81 700 platser, varav 55 100 manliga och 26 600 kvinnliga. Antalet tillsatta platser var 2 % mindre än under januari. Minskningen hänförde sig huvudsakligen till den kvinnliga avdelningen.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex var antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden till följd av konflikten inom metallindustrin 17 % lägre i slutet av februari än i slutet av januari. Om de av konflikten berörda företagen ej medtagas vid jämförelsen, erhålles emellertid i stället en ökning med 1 %. Nyanställningarna under månaden gällde främst kvinnlig arbetskraft inom livsmedels- och kemisk-teknisk industri. — Poängsiffran för arbetstillgången var densamma som föregående månad eller 3·6, vilket närmast betecknar »god arbetstillgång».

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 6·3 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid månadsskiftet januari/februari mot 7·2 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter föreligga intill utgången av februari månad, utgjorde vid denna tidpunkt 12 862, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning av 774, eller 6 %. Liksom tidigare hade hjälpbehovet den största omfattningen i Västernorrlands län.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget i februari 1944 visar, att i fråga om förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 132 mot 157. För enbart industri och byggnadsverksamhet förelåg emellertid på grund av lönekonflikten under innevarande redovisningsmånad en höjning av relationstalet, som nu utgjorde 370 mot föregående år 350. Sysselsättningsnivån inom industri och angränsande verksamhetsområden var, om de av konflikten berörda företagen inbegripas i jämförelsen, 16 % lägre än föregående år men med bortseende från dessa företag 6 % högre. Arbetslösheten inom fackförbunden visade nedgång och utgjorde, såsom förut nämnts, 6·3 % mot 8·5 % i fjol vid månadsskiftet januari/februari. Antalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna var 4 686 (27 %) lägre än i februari 1944.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under februari inom olika områden av näringslivet.

Jordbrukets arbetskraftsbehov visade en icke obetydlig ökning inför vårflyttningarna och gällde såväl gift som ogift personal. Genom utplacering av flyktingar, som genomgått ladugårdsskötarkurser, syntes de föreliggande behoven vara lättare att tillgodose än tidigare.

Skogsdrivningarna, vilkas planenliga genomförande försvårats av otjänliga väderleksförhållanden under januari, kunde under februari forceras i de södra och mellersta delarna av landet. Däremot försvårades eller omöjliggjordes ved- och virkestransporterna. I de nordliga länen försenades skogskörningarna av återkommande snöfall i förening med blidväder. Särskilt stora svårigheter voro för handen för anläggande och underhåll av basvägar. Trots dylika ogynnsamma omständigheter intensifierades arbetet i skogarna över hela landet, sedan produktionsplikt återinförts i början av redovisningsmånaden i samtliga län med undantag av Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. På arbetsförmedlingarna anmäldes 20 900 lediga platser inom skogsbruk, varav 15 100 tillsattes. Endast 3 100 kunde besättas med yrkesvana sökande, varför det sålunda till övervägande del var ovan arbetskraft, som utplacerades. Enligt inventeringsuppgifter voro vid utgången av februari 103 000 man sysselsatta med avverkningsarbeten mot 121 000 vid denna tidpunkt i fjol.

Vid gruvfälten förekommo inga ytterligare driftsinskränkningar, men sysselsättningen begränsades genom tillämpande av korttidsarbete. Efter lönekonfliktens utbrott den 5 februari var antalet sysselsatta vid mekaniska och elektriska verkstäder närmare 70 % och vid skeppsvarv bortåt 80 % lägre än i slutet av januari. Inom övriga industriella verksamhetsområden hade sysselsättningen endast undergått mindre förändringar. Inom träindustrin samt massa- och pappersindustrierna syntes läget vara ungefär detsamma som tidigare. Inom livsmedelsindustrin förekommo nyanställningar av främst kvinnlig personal vid kvarnar, choklad- och karamellfabriker m. m. Textil- och beklädnadsindustrin

hade god arbetstillgång; brist rådde som förut på väveri- och spinneriarbeterskor. Inom skofabrikationen uppgavs arbetstillgången vara bättre vid de större fabrikerna än vid de mindre företagen, vilka syntes ha vissa svårigheter med materialtillgången. Vana nåtlerskor kunde icke erhållas i önskad omfattning. Vid gummivarufabriker samt färg-, olje- och parfymfabriker rapporterades ökad sysselsättning.

Byggnadsverksamheten var som en följd av de i samband med den statliga regleringen på området vidtagna säsongutjämnande åtgärderna fortfarande mycket omfattande. På grund av verkstadskonflikten uppstod emellertid brist på vissa material. Enligt särskilda rapporter, som lämnas till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i byggnadsfacken i vissa större städer, voro vid utgången av februari månad endast 15 % av byggnadsarbetarna fristämplade på grund av arbetslöshet mot 26 % vid samma tidpunkt föregående år.

Vad sjöfarten beträffar, voro sysselsättningsmöjligheterna ytterligare reducerade, och på grund av verkstadskonflikten fingo även de tillfälliga underhålls- och reparationsarbetena på upplagda fartyg inskränkas. Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt endast 518 påmönstringar och 1 150 avmönstringar mot 1 190 och 2 455 en månad tidigare. Motsvarande siffror för februari 1944 voro 1 986 och 1 698.

På de speciellt kvinnliga arbetsområdena, nämligen inom hälsovård och sjukvård samt husligt arbete, var alltjämt platsöverskottet betydligt i fråga om nästan samtliga yrkesgrupper. Genom propagandan för »hemhjälp — timtjänst» tillfördes arbetsförmedlingarna ett ökat antal sökande, varigenom de tillfälliga platserna lättare kunde tillsättas.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under februari 1945.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 81 668 platser, varav 55 045 manliga och 26 623 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 2 001 personer (därav 57 kvinnor) utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under februari 5 656 platser tillsattes, varav 4 709 manliga och 947 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 3 053 personer (2 501

män och 552 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 28 februari samtliga avverkare, som sysselsatte särskild för ändamålet anställd arbetskraft, mot endast större avverkare den 31 januari. Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 102 800 man. Antalet arbetare sysselsatta hos större avverkare uppgick till 96 900, vilket innebär en ökning under månaden med 5 200. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades för samtliga avverkare till 16 900. Av dessa ansågo sig dock avverkarna själva kunna anskaffa 3 600, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 13 300 man. Inventeringen den 29 februari föregående år redovisade 121 100 sysselsatta arbetare och en brist på 4 100 man.

Vid inventeringen infordrades även uppgifter rörande arbetskraftsbehovet under april och maj månader. Av dessa framgår, att det av avverkarna uppgivna arbetskraftsbehovet utöver tillgänglig arbetskraft beräknas för april till 11 700 och för maj till 11 000.

Av 10 020 avverkare, som lämnat inventeringsuppgift för den 28 februari 1945 och som sysselsatte lejd arbetskraft eller hade behov av sådan, hade 2 235 eller 22 % uppgivit brist på arbetskraft under någon månad under mars—maj. Av dessa hade $^2/_3$ (66 %) behov av endast 1—2 man, något mer än $^1/_5$ (21 %) behövde mellan 3—9 man, 8 % mellan 10—24 man och 5 % 25 man och däröver.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under februari 15 139 man i skogsarbete. Av dessa kommo 12 032 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid februari månads utgång pågingo 1 027 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 10 245 deltagare. Dessa åtnjöto särskilda bidrag, för vilka tidigare redogjorts (*januarirapporten 1945*). Dylika förmåner tillkommo dessutom 7 675 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid februari månads utgång 17 920 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt, kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid februari månads utgång till 12 862, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning med 774 eller 6·4 %. Av de hjälpsökande voro 696 (5·4 %) i åldern 16—25 år, 6 186 (48·1 %) 26—50 år samt 5 980 (46·5 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 63 (0·5 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under februari månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 7·6 milj. kr. För perioden 1 juli 1944—28 februari 1945 var motsvarande summa 35·8 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid februari månads utgång åtnjöto 9 863 (76·7 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 8 805 (89·3 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 6 707 (52·2 %) hjälpta genom arbete och 3 156 (24·5 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under februari månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden januari 1944—februari 1945 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 58 arbetsplatser i kommissionens regi 1 217 arbetslösa, vid 79 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 2 844 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 15 arbetslösa. Vid 75 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 246 arbetslösa och vid 5 statskommunala reservarbeten 47 arbetslösa. Vid 123 arkivarbetsplatser sysselsattes 343 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 88 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 690 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 20 städer och 18 landskommuner till sammanlagt 2 751 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 2 049 (74·5 %) voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 2 119 (77·0 %) hemmahörande i städer.

För februari månad hade av understödskommunerna 17 städer och 8 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna vid de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande, voro 254 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 892 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 759 i Göteborgs och Bohus, 89 i Blekinge och 44 i Kalmar län. Av samtliga voro 97 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid februari månads utgång pågingo 44 beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och en kurs för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Hela antalet elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* fördelade på olika yrkesavdelningar, framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	28	309	bågsvetsare	3	27
finmekaniker	4	56	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	4	Summa	44	475
bilservicemekaniker	2	16			
gassvetsare	5	54			

Samtliga deltagare voro manliga. Sedan verksamhetens början (maj 1940) till och med utgången av februari 1945 ha 11 145 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna. Av dessa ha 7 662, varav 195 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs. Dessutom har ett antal icke svenska medborgare utbildats vid kurserna.

I en beredskapskurs för *kvinnlig industriell reservarbetskraft* anordnad för mekaniker deltogo 24 elever.

I det redovisade antalet elever ingå 16 kvinnor, vilka intagits i avdelning för mekaniker vid beredskapskurs för verkstadsindustrin å tre orter. Hittills ha 1 893 elever varit inskrivna vid beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Förslag till ändrad semesterlagstiftning. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 11 januari avgivit utlåtande över 1942 års semesterkommittés betänkande med förslag till ändrad semesterlagstiftning.

Kommittén har företagit en allmän översyn av gällande semesterlag med särskild hänsyn till möjligheterna att bereda korttidsanställda arbetstagare lagstadgad semester. För att tillgodose nämnda syftemål har kommittén föreslagit, att nuvarande minimitid om 180 dagars anställning för erhållande av semesterrätt minskas till 30 dagar, varvid den s. k. avbrottsregeln skulle bliva obehövlig. Vidare skall semesterrätt kunna förvärvas i en anställning, som har karaktär av bisyssla. Bland övriga förslag märkas bestämmelser, som ge möjlighet att från lagens tillämpning undantaga kommunala befattningshavare, föreskrifter som tillerkänna arbetstagare, för vilka arbete normalt pågår även

på sön- och helgdagar, lika många ledighetsdagar som andra arbetare, bestämmelser om sex dagars sammanhängande ledighet för jordbruksarbetare samt anvisning att semester företrädesvis bör förläggas till sommarhalvåret.

Kommissionen har i sitt utlåtande anslutit sig till kommitténs förslag med de ändringar — utom såvitt gäller semesterersättning i visst fall — som föreslagits i en reservation av hrr Adamsson, Jansson och Sölvén. Detta innebär, att kommissionen förordat bland annat, att lagen alltid skall äga tillämpning på kommunala befattningshavare, att avbrottsregeln bibehålles samt att arbetsgivare icke skall ha rätt att utgiva enbart semesterlön till djurskötare i vad avser semestertid utöver sex dagar.

Mot kommissionens beslut ha reservationer anförts av ledamöterna Brodén och Carell samt av ledamöterna Falk, Vahlberg och fru Västberg. Enligt ledamöterna Brodéns och Carells mening borde kommissionen ha anslutit sig till kommittéledamöterna Odholms och Wikanders reservation, i vilket bl. a. föreslagits bibehållande av kravet på 180 dagars anställning för rätt att erhålla semester.

Kommissionens ordförande och vice ordförande ha i särskilt uttalande funnit det vara förtjänt att närmare undersökas, om hinder ur tekniska synpunkter skulle möta att slopa kravet på viss minsta anställningstid och att göra rätt till en dags semester beroende allenast av kravet, att arbetstagare för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst sexton dagar under en kalendermånad. Ledamoten Lundquist har i särskilt uttalande ifrågasatt, om icke behov förelåge av omarbetning av förslaget att bisyssla skall medföra semesterrätt, med hänsyn till konsekvenserna för bl. a. vissa timlärare.

Betänkande i abortfrågan. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 18 januari avgivit utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings betänkande i abortfrågan. Arbetsmarknadskommissionens sakkunniga i frågor rörande kvinnlig arbetskraft ha yttrat sig i ärendet.

Kommissionen framhåller, att tryggandet av de havande kvinnornas anställningsförhållanden är en viktig abortprofylaktisk åtgärd. Av verkställda undersökningar framgår, att abortfrekvensen är avsevärt högre bland förvärvsarbetande kvinnor än bland s. k. hemkvinnor. Det synes därför lämpligt att i lag föreskriva bestämmelser, som i möjligaste mån tillförsäkra kvinnorna skydd och stöd i detta avseende.

Befolkningsutredningen föreslår ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av trolovning eller äktenskap m. m., innebärande bland annat, att arbetstagare, som sedan minst ett år (enligt nu gällande lag två år) innehaft stadigvarande anställning, icke får uppsägas av det skälet att arbetstagaren trolovat eller gift sig, blivit havande eller fött barn. Förslaget innebär även, att kvinnlig arbetstagare skall vara berättigad till åtta månaders tjänstledighet i samband med havandeskap och barnsbörd (enligt nu gällande lag tolv veckor). Enligt kommissionens mening finnes icke skäl att kräva viss tids tjänstgöring för att arbetstagaren skall vara skyddad mot uppsägning annat än då fråga är om uppsägning på grund av havan-

deskap. I detta fall bör karenstiden sättas till ett år. Kommissionen föreslår vidare, att rätten att i samband med havandeskap eller barnsbörd erhålla tjänstledighet begränsas till sex månader.

Utredningen har vidare föreslagit, att lagen, som nu endast gäller företag med minst tre anställda, skall få tillämpning på alla företag, men vill i anslutning härtill undantaga de fall, där arbetstagaren bor i arbetsgivarens hem; det är framför allt hembiträdena som åsyftas. Kommissionen tillstyrker utvidgningen av lagens tillämpningsområde men ifrågasätter, om det nämnda undantaget är behövligt.

Kommissionen tillstyrker vidare utredningens förslag, att förmedling av anställning åt s. k. obemärkta bör handhavas av den offentliga arbetsförmedlingen, och framhåller önskvärdheten av att i utbildningen av de av befolkningsutredningen föreslagna kuratorerna för det abortsökande klientelet även ingår praktik vid någon arbetsförmedling. Ytterligare framhåller kommissionen nödvändigheten av att institutioner för halvöppen barnavård anordnas i sådan utsträckning, att mödrarna beredas möjligheter att taga förvärvsarbete.

Mot kommissionens beslut ha på några punkter reservationer avgivits av ledamöterna Andersson och Carell samt ersättaren Styrman.

Förslag till ny utlänningslag. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 8 februari avgivit yttrande över 1943 års utlänningssakkunnigas betänkande med förslag till ny utlänningslag m. m.

Kommissionen har begränsat sitt yttrande till den del av de sakkunnigas förslag, som avser rätten för utlänning att taga arbetsanställning. Denna fråga har av kommissionen utförligt behandlats redan tidigare i yttrande över den promemoria rörande den centrala organisationen för utlänningsärendenas handläggning, som de sakkunniga avgåvo den 13 februari 1944 (se februarirapporten 1944).

De sakkunniga föreslå, att arbetstillstånd skall meddelas av den centrala utlänningsmyndigheten, vilken i regel skulle inhämta yttrande från central arbetsmarknadsmyndighet eller från den offentliga arbetsförmedlingen. Kommissionen vidhåller emellertid den huvudsynpunkt i frågan, som kommissionen gav uttryck åt i förutnämnda yttrande, nämligen att meddelandet av arbetstillstånd för utlänningar väsentligen är en arbetsmarknadsfråga och att åt det centrala arbetsmarknadsorganet måste förbehållas bestämmanderätten i dessa ärenden eller i varje fall ett avgörande inflytande på deras bedömande. Frågan om inplacering av utlänningar i vårt arbetsliv är på samma gång en fråga om arbetsanskaffning och en fråga om arbetstillstånd. Dessa båda sidor av problemet hänga oupplösligt samman och kunna icke skiljas åt. Det är betydelsefullt, att anställningsfrågan kan anses klar i och med att arbetsgivaren gått med på att anställa en av arbetsförmedlingen anvisad utlänning och att det icke skall vara en senare fråga, om arbetstillstånd kommer att meddelas.

Att man likväl velat uppdraga åt utlänningsmyndigheten att bevilja arbetstillstånd torde, framhålles det vidare i kommissionens yttrande, motiveras, dels därmed, att på frågor om arbetstillstånd även måste läggas vissa säkerhetssyn-

punkter, dels av önskemålet att förfarandet förenklas, så att uppehålls- och arbetstillstånd kunna sökas och meddelas i ett sammanhang. I yttrandet utvecklas emellertid utförligt, huru även dessa önskemål skulle kunna praktiskt tillgodoses, om prövningen av frågor om arbetstillstånd uppdroges åt arbetsmarknadsmyndigheterna.

1944 års militära uppskovsutrednings betänkande. På grund av remiss har arbetsmarknadskommissionen den 22 februari 1945 avgivit utlåtande över 1944 års militära uppskovsutrednings betänkande med förslag till det militära uppskovsväsendets ordnande.

Kommissionen tillstyrker utredningens förslag om uppskovsväsendets frigörande från mobiliseringsbegreppet och dess anknytning till 28 § värnpliktslagen samt vidare förslaget om slopande av den nuvarande indelningen i uppskovsgrupper. Indelningen av uppskoven i två kategorier efter angelägenhetsgrad tillstyrkes också med vissa mindre jämkningar liksom förslaget om att regler om anstånd och s. k. kollektiv yrkesledighet inarbetas i uppskovskungörelsen.

Utredningen föreslår en särskild form av uppskov för viss personal inom de delar av krigsindustrin, för vilka krigsmaterielverket utfärdar produktionsbesked. Sådan personal skall kunna erhålla en latent rätt till uppskov, s. k. industriuppskovsrätt, som endast får tagas i anspråk då detta nödvändiggöres av aktuella krigsmaterieltillverkningar. Industriuppskovsrätten skall å ena sidan säkerställa krigsmaterielproduktionen genom att erforderligt antal värnpliktiga skall kunna ställas till krigsindustrins förfogande under krigs- och beredskapstillstånd och å andra sidan möjliggöra att den inom krigsindustrin anställda personalen under tider, då dess arbetskraft ej är oundgängligen erforderlig, utnyttjas militärt.

Kommissionen framhåller i sitt yttrande, att industriuppskovsrätten skulle vålla vissa svårigheter i tillämpningen. Den tanke, som ligger bakom industriuppskovsrätten, bör emellertid på något sätt förverkligas, och enligt kommissionens mening bör den genomföras även i fråga om personal som sysselsättes vid företag, för vilka krigsmaterielverket icke utfärdat produktionsbesked. I stället för regler om industriuppskovsrätt bör i uppskovskungörelsen införas en bestämmelse om rätt för arbetsmarknadskommissionen att för viss tid eller tills vidare suspendera ett beviljat uppskov. Vid inträde av beredskaps- eller krigstillstånd böra de uppskovsmän, som fått sitt uppskov suspenderat, icke få inkallas till militärtjänstgöring, förrän tillstånd därtill meddelats av arbetsmarknadskommissionen.

Undersökning av arbetskraften inom verkstadsindustrin. För att genom eventuella åtgärder söka motverka en väntad omställningsarbetslöshet i samband med ett vapenstillestånd har arbetsmarknadskommissionen, såsom tidigare meddelats (junirapporten 1944), utfört en statistisk undersökning av arbetskraften inom större järn- och verkstadsindustriföretag, som kunna befaras få minskad sysselsättning efter kriget. Undersökningen, som nu slutförts, har efter fram-

ställning av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering överlämnats till denna.

Undersökningen omfattade 108 företag med sammanlagt omkring 87 000 anställda arbetare, av vilka närmare hälften nyanställts efter den 1 januari 1938. Då en eventuell arbetslöshet i första hand kunde väntas gå ut över arbetare med relativt kort anställningstid, begränsades undersökningen till sistnämnda kategori. Frågeformuläret, som tillställdes varannan nyanställd arbetare, besvarades av något mer än 13 000 personer eller omkring 60 % av de tillfrågade.

Bearbetningen av det inkomna materialet utvisade bl. a., att ifrågavarande arbetares ålder i allmänhet icke utgör något hinder för övergång till annat arbete. Medelåldern var för män 28·2 år och för kvinnor 24·0 år. Närmare hälften av samtliga arbetare hade inflyttat till nuvarande bostadsort i samband med tillträdandet av den nuvarande anställningen, och endast 30 % hade sedan födelsen oavbrutet varit bosatta därstädes. Endast ¼ av samtliga hade uppgivit personliga hinder för avflyttning från nuvarande bostadsort.

Omkring 50 % hade tidigare haft arbete inom andra näringsgrenar än metallindustrin, och ytterligare 8 % ansågo sig ha förutsättningar att trots bristande yrkesvana antaga arbete inom annat yrkesområde. En stor del av uppgiftslämnarna, 37 %, ansåg, att en kortvarig yrkesutbildning kunde underlätta möjligheterna till ny anställning, och 5 % hade själva förberett åtgärder i händelse av arbetslöshet.

Förmedling av social hemhjälp. För att få samlade uppgifter om i vilken utsträckning förmedlingen av social hemhjälp ombesörjes av de offentliga arbetsförmedlingarna har statens arbetsmarknadskommission anmodat länsarbetsnämnderna insända rapport härom.

Av nämndernas uppgifter framgår, att arbetsförmedlingen för närvarande (den 1 mars 1945) ombesörjer förmedling av social hemhjälp på 75 orter. Nämnderna uppge vidare, att de muntligen eller skriftligen sökt kontakt med respektive hemhjälpsstyrelser och hemhjälpsnämnder och att underhandlingar pågå beträffande ytterligare ett 80-tal kommuner. Sannolikt är, att flertalet av dessa så småningom kommer att anförtro förmedlingen av social hemhjälp åt arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadskommissionens kansli. På framställning av arbetsmarknadskommissionen har Kungl. Maj:t den 9 mars föreskrivit, att fr. o. m. den 16 mars 1945 skall inom andra avdelningen av kommissionens kansli, vid sidan av byråerna, vara inrättad ytterligare en sektion, benämnd sociala beredskapssektionen. (Betr. kansliets indelning se decemberrapporten 1944). Till chef för nämnda sektion har kommissionen förordnat sekreteraren i kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering fil. dr Arne Björnberg.

Till chef för tekniska beredskapssektionen har kommissionen förordnat vägingenjören i Gävleborgs län Allan Tånneryd.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

December 1944.

Antalet medlemmar av erkända arbetslöshetskassor var vid redovisningsmånadens utgång 752 128, varav 608 350 män och 143 778 kvinnor. Medlemsrörelsen under månaden ledde till en ökning av medlemsantalet med 1 863, varvid antalet män ökat med 1 997 och antalet kvinnor minskat med 134.

För samtliga kassor i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för december 1944 8·1 mot 3·3 för närmast föregående månad och 8·5 för december 1943. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 7·8 och 9·6 för december 1944 mot 3·1 och 4·2 för närmast föregående månad samt 8·1 och 10·3 för december 1943. En stark ökning av arbetslöshetsprocenten konstateras i de flesta kassor. Denna torde emellertid i huvudsak härleda sig från allmänt förekommande permitteringar kring årsskiftet. Någon egentlig konjunkturförsämring antyder sålunda ej denna ökning (jfr diagram å sid. 196). Den mest omfattande arbetslösheten är givetvis att finna i kassor, där medlemmarnas sysselsättning är underkastad en allmän säsongförsämring under vinterhalvåret. Inom stenindustriarbetarnas kassa har emellertid under december inträtt en avsevärd försämring av sysselsättningen.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningar icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna jan. 1943—dec. 1943 till jan. 1944—dec. 1944 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för dec. 1943—dec. 1944 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1943	1944											
	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
a) under angiven månad .	8·5	9·4	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·3	8·1
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·9	4·9	5·0	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1	5·1	5·1

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. December 1944.

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	28 059	17 825	15·9	5·5	7·7	10 345	9·7	48 824	1 343	13 545
Sadelmak. m. fl. »	3 959	1 537	9·7	2·3	8·0	894	9·7	5 232	703	1 480
Stenindustriarb. »	4 180	4 218	25·2	8·2	12·7	6 897	27·3	32 933	8 262	7 762
Handelsanst. m. fl. »	42 374	2 909	1·7	1·5	1·5	5 626	32·2	27 842	3 376	23 098
Sko- o. läderarb. »	10 255	7 325	17·9	3·4	9·2	957	2·2	4 344	558	3 385
Träindustriarb. . (1936)	33 978	22 970	16·9	3·1	6·9	13 460	9·8	81 459	12 865	27 841
Musikernas . . »	6 673	3 001	11·2	5·2	6·0	1 314	7·3	5 359	765	5 583
Lantarbetarnas . »	46 247	11 630	6·3	4·2	4·0	281	0·4	1 313	388	1 096
Frisörernas . . »	3 952	286	1·8	1·0	1·2	134	7·8	551	66	520
Livsmedelsarb. . (1937)	31 952	9 386	7·3	4·5	6·1	13 916	24·7	71 021	7 536	51 247
Textilarbetarnas »	39 828	11 100	7·0	2·1	3·5	7 419	11·1	35 989	2 853	12 195
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 103	3 112	7·7	1·8	3·3	3 195	17·1	19 701	2 674	7 589
Gruvindustriarb. »	10 027	5 003	12·5	2·1	3·0	3 164	10·5	15 340	3 139	7 121
Handelstjänstem. (1940)	6 322	80	0·3	0·3	0·5	194	40·4	1 164	149	1 328
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 517	4 808	8·9	2·0	3·9	1 787	6·2	9 067	1 266	6 106
Bleck- o. plåtslag. »	2 789	1 283	11·5	4·8	8·8	1 926	25·0	10 617	1 560	4 999
Försvarsv. civ. pers. »	22 543	1 347	1·5	0·8	0·9	2 524	31·2	13 518	2 229	6 552
Bryggeriarb. . . (1942)	6 214	910	3·7	2·9	2·8	869	15·9	3 168	452	3 403
Transportarb. . »	6 694	1 560	5·8	4·2	4·8	2 049	21·9	12 389	2 679	9 338
Metallindustriarb. »	197 933	25 096	3·2	1·3	2·7	33 687	22·4	185 239	24 617	121 140
Bokbinderiarb. . »	9 727	279	0·7	0·3	0·7	318	19·0	1 572	190	1 411
Hotell- o. rest.-anst. »	17 928	2 956	4·1	3·7	3·2	4 032	22·7	17 455	1 187	14 914
Handelsresandenas »	524	12	0·6	—	0·2	4	5·6	24	4	230
Ind.-tjänstem. . »	31 899	588	0·5	0·4	0·5	877	24·9	5 120	663	1 359
Arbetsledarnas . »	15 016	72	0·1	0·1	0·1	228	52·8	1 448	308	620
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	95 567	61 971	16·2	7·1	10·6	39 750	10·7	175 465	39 133	100 742
Elektrikernas . »	12 429	1 188	2·4	0·9	2·8	419	5·9	2 112	348	907
Sjöfolkets . . . »	8 033	6 718	20·9	15·2	20·4	8 766	21·7	31 504	5 206	11 534
Målarnas . . . »	13 746	12 910	23·5	10·8	13·6	1 268	1·6	8 102	1 128	119 497
Väg- o. vattenb.-arb. (1944)	18 845	21 467	28·5	11·3	18·7	6 443	5·0	24 446	9 143	6 364
Summa	751 313	243 547	8·1	3·3	5·1	172 743	11·8	852 318	134 790	572 906

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.

Antalet arbetslöshetsveckor i procent av hela antalet möjliga veckor i de erkända arbetslöshetskassorna för varje månad 1944.

Kassa	1944													1943
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Hela året	
Beklädnadsarb. . .	14·5	10·0	5·1	5·8	3·7	5·7	8·6	8·7	7·8	5·1	3·5	15·9	7·7	9·1
Sadelmak. m. fl. .	23·0	13·6	8·5	7·7	5·6	7·0	9·3	4·8	4·5	3·4	2·3	9·7	8·0	9·5
Stenindustriarb. . .	33·8	20·2	16·6	14·7	8·2	5·8	6·1	5·1	5·4	5·6	8·2	25·2	12·7	13·0
Handelsanst. m. fl. .	2·7	2·6	1·8	1·6	1·0	1·1	1·3	1·0	1·3	1·3	1·5	1·7	1·5	1·9
Sko- o. läderarb. .	17·0	15·2	8·0	8·1	6·0	7·3	10·2	9·3	5·1	4·8	3·4	17·9	9·2	18·9
Träindustriarb. . .	18·1	10·6	6·0	6·5	3·8	4·3	5·5	3·7	3·4	3·5	3·1	16·9	6·9	7·7
Musikernas	5·9	7·7	5·1	5·6	4·5	6·7	3·4	3·8	7·0	6·9	5·2	11·2	6·0	5·5
Lantarbetarnas . .	5·8	6·6	5·4	4·2	3·0	2·3	2·5	2·5	2·9	2·5	4·2	6·3	4·0	3·2
Frisörernas	2·1	2·2	1·2	1·1	0·7	1·0	0·5	0·7	0·6	1·3	1·0	1·8	1·2	1·7
Livsmedelsarb. . .	11·8	9·8	7·2	6·2	4·8	4·7	4·1	4·1	4·5	4·9	4·5	7·3	6·1	7·3
Textilarbetarnas .	6·0	3·4	2·6	3·1	2·1	3·4	6·3	2·4	3·1	2·3	2·1	7·0	3·5	4·5
Gjuteriarbetarnas .	6·9	4·7	2·8	3·8	2·2	2·6	3·5	1·8	1·8	1·6	1·8	7·7	3·3	3·0
Gruvindustriarb. .	4·0	3·3	2·7	2·4	2·1	1·6	1·3	1·5	1·4	2·1	2·1	12·5	3·0	2·8
Handelstjänstem. .	0·4	0·8	0·6	0·6	0·5	0·6	0·5	0·3	0·4	0·4	0·3	0·3	0·5	0·4
De kem.-tekn. arb.	8·8	3·4	3·6	4·0	2·1	2·5	6·8	1·8	2·0	2·2	2·0	8·9	3·9	6·0
Bleck- o. plåtslag.	18·1	17·0	17·4	15·0	7·3	4·4	3·1	2·2	2·4	3·0	4·8	11·5	8·8	7·7
Försvarsv. civ. pers.	1·2	1·2	1·0	0·8	0·7	0·7	0·5	0·6	0·6	0·7	0·8	1·5	0·9	1·0
Bryggeriarb. . . .	5·3	4·6	3·7	3·1	1·6	1·6	1·1	1·2	2·0	2·9	2·9	3·7	2·8	3·2
Transportarb. . .	9·5	8·0	6·3	5·0	3·8	3·1	3·1	2·9	2·9	3·6	4·2	5·8	4·8	4·6
Metallindustriarb. .	5·3	4·5	3·1	3·9	2·5	1·9	2·6	1·7	1·4	1·7	1·3	3·2	2·7	2·5
Bokbinderiarb. . .	1·8	1·3	1·1	0·9	0·5	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·3	0·7	0·7	1·1
Hotell- o. rest.-anst.	3·6	3·7	3·8	3·3	2·4	2·5	2·3	2·3	3·3	3·4	3·7	4·1	3·2	3·9
Handelsresandenas	0·6	—	—	—	—	0·2	0·6	—	0·2	—	—	0·6	0·2	0·1
Ind.-tjänstem. . .	0·5	0·7	0·5	0·6	0·5	0·4	0·5	0·4	0·4	0·5	0·4	0·5	0·5	0·6
Arbetsledarnas . .	0·2	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·2
Grov- o. fabr.-arb. .	21·5	18·7	15·5	13·9	7·6	6·7	5·8	5·1	5·8	6·5	7·1	16·2	10·6	11·6
Elektrikernas . . .	5·0	4·9	4·5	6·6	2·9	2·4	2·1	1·0	1·1	1·0	0·9	2·4	2·8	2·1
Sjöfolkets	8·9	13·1	19·4	34·0	33·8	36·0	22·1	14·7	15·3	15·3	15·2	20·9	20·4	3·0
Målarnas	36·2	31·3	24·6	21·0	3·0	5·5	3·6	2·2	1·7	5·7	10·8	23·5	13·6	16·1
Väg- o. vattenb.-arb.	21·0	32·3	22·0	23·2	17·5	18·4	14·7	13·0	13·2	12·8	11·3	28·5	18·7	—
Samtl.	9·4	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·3	8·1	5·1	4·9

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av juni 1944 till 5·1 eller samma procenttal som vid månadens början.

Antalet understödsdagar under december 1944 utgjorde 172 743 emot 109 623 under närmast föregående månad, motsvarande 0·2 resp. 0·1 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under december 1944 till 1 461 282. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 11·8 mot 14·8 för närmast föregående månad och 16·2 för december 1943.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under december 1944 ett sammanlagt understödsbelopp av 852 318 kr, varav 717 528 kr som daghjälp och 57 501 kr resp. 77 289 kr såsom barn- och hustrutillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp av 4·15 kr, under det att de nämnda tilläggen tillhopa uppgå till 0·78 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 4·93 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·44, 0·78 och 5·22 kr samt för december 1943 4·15, 0·76 och 4·91 kr resp.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i tabellen på sid. 245. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1942—december 1944 framgå av diagram å omslagets andra sida.

Uppgifter beträffande arbetslöshetsprocenten i de olika kassorna för varje månad 1944 ha sammanställts i vidstående tabell.

Enligt preliminära beräkningar ha under 1944 från de erkända arbetslöshetskassorna försäkringsersättningar utgått för 2 000 056 dagar med tillhopa 9·90 milj. kr, varav 1·56 milj. kr som barn- och hustrutillägg. Statsbidraget till daghjälp har beräknats till 1·69 milj. kr, eller till i genomsnitt 20·2 % av utbetalad daghjälpssumma. För de nämnda tilläggen utgör statsbidraget 75 %, vilket för 1944 motsvarar 1·17 milj. kr. Det statliga understödsbidraget för 1944 uppgår sålunda till 2·86 milj. kr, vilket motsvarar 28·9 % av försäkringsersättningarnas totalsumma. Förvaltningsbidraget har beräknats till 1·99 milj. kr, varigenom det sammanlagda statsbidraget till de erkända arbetslöshetskassorna för 1944 kommer upp till ett belopp av 4·86 milj. kr. För året erlagda medlemsavgifter utgjorde 17·41 milj. kr. Kassornas sammanlagda fonder den 31 december 1944 ha preliminärt uppskattats till 54·0 milj. kr, vilket innebär en ökning under året med 10·6 milj. kr.

Sveriges offentliga arbetsförmedling år 1944.

Arbetsförmedlingens organisation. Under år 1940 ställdes den offentliga arbetsförmedlingen tills vidare under statlig ledning, varvid arbetsmarknadskommissionen blev chefsmyndighet för arbetsförmedlingen. Såsom lokal myndighet för biträde åt kommissionen i arbetsmarknads- och arbetsförmedlingsfrågor fungerar sedan dess en länsarbetsnämnd i varje län och en arbetsnämnd i Stockholms stad. Under dessa nämnder sortera arbetsförmedlingarna. Genom kungörelse den 20 oktober 1944 (nr 703) ha vissa ändringar vidtagits i den tidigare kungörelsen om länsarbetsnämnder, att gälla från den 1 januari 1945.

Antalet arbetsförmedlingsorgan (kontor och ombud), som under 1944 varit i verksamhet inom de olika länen, samt kontorens lokala förläggning framgår av omstående översikt.

För sjömansförmedlingen funnos specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg samt särskilda sjömansförmedlingsombud å 12 orter, nämligen Kalmar, Oskarshamn, Åhus, Landskrona, Halmstad, Uddevalla, Lysekil, Gävle, Söderhamn, Sundsvall, Härnösand och Örnsköldsvik. På ytterligare 18 platser, Södertälje, Oxelösund, Norrköping, Motala, Västervik, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Ronneby, Sölvesborg, Simrishamn, Trelleborg, Ystad, Karlstad, Västerås, Hudiksvall, Umeå och Luleå, var sjömansförmedling anordnad i direkt samband med arbetsförmedlingen. På sammanlagt 34 orter voro sålunda sjömansförmedlingar i verksamhet.[1]

Sveriges offentliga arbetsförmedling omfattade under år 1944 inalles 25 huvudkontor, 203 avdelningskontor, 453 ortsombud och 16 fristående sjömansförmedlingar, eller tillsammans 697 förmedlingsorgan. Av dessa voro 18 avdelningskontor nyinrättade under året.[2]

Förutom nu nämnda mera ordinarie arbetsförmedlingsorgan ha under året inemot 600 lokalombud, sorterande under kontor eller ortsombud, varit anställda å sådana orter, där avdelning av erkända arbetslöshetskassor funnits eller behov i övrigt förelegat av organ för den offentliga arbetsförmedlingen.

Länscentraler för ungdomsförmedling och yrkesvägledning finnas numera i samtliga län (närmare redogörelse å s. 268).

För att samordna och organisera arbetsförmedlingsverksamheten för de mera intellektuellt betonade yrkena beslöt arbetsmarknadskommissionen den 19 maj 1944 inrätta en särskild tjänstemannaförmedling, vilken skall omfatta tjänstemän i ordets vidsträcktaste bemärkelse med eller utan universitets- eller hög-

[1] En särskild redogörelse för sjömansförmedlingen under 1944 lämnas å sid. 272.

[2] I början av år 1945 ha ytterligare avdelningskontor inrättats, nämligen i Nacka, Vimmerby, Hunnebostrand, Munkedal, Säter, Vansbro, Robertsfors och Älvsbyn.

Förteckning över arbetsförmedlingens huvud- och avdelningskontor.

Län	Ant. kontor	Ant. ortsombud	Kontorens förläggning (Huvudkontor utmärkas med *kursiv* stil.)
Stockholms stad .	1	—	*Stockholm.*
Stockholms län . .	12	30	*Stockholm*, Djursholm, Gustavsberg, Lidingö, Norrtälje, Nynäshamn, Rimbo, Solna, Sundbyberg, Södertälje, Vaxholm, Österhammar.
Uppsala län . . .	4	7	*Uppsala*, Enköping, Tierp, Älvkarleby.
Södermanlands län	8	15	*Eskilstuna*, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Vingåker[1].
Östergötlands län .	11	18	*Linköping*, Finspång, Kisa, Mjölby, Motala, Norrköping, Skänninge, Söderköping, Vadstena, Valdemarsvik, Åtvidaberg.
Jönköpings län . .	7	27	*Jönköping*, Eksjö, Huskvarna, Nässjö, Tranås, Vetlanda, Värnamo.
Kronobergs län . .	10	23	*Växjö*, Alvesta, Hohultslätt, Ljungby, Markaryd, Ryd, Strömsnäs bruk[1], Tingsryd, Åseda, Älmhult.
Kalmar län . . .	9	23	*Kalmar*, Borgholm, Emmaboda, Hultsfred, Högsby, Nybro, Oskarshamn, Virserum, Västervik.
Gotlands län . . .	1	4	*Visby.*
Blekinge län . . .	6	15	*Karlskrona*, Karlshamn, Lyckeby, Olofström, Ronneby, Sölvesborg.
Kristianstads län .	10	28	*Kristianstad*, Hässleholm, Klippan, Osby, Simrishamn, Tomelilla, Åhus, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga.
Malmöhus län . .	14	14	*Malmö*, Eslöv, Hälsingborg, Höganäs, Hörby, Kävlinge[1], Landskrona, Lund, Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg, Vellinge, Ystad.
Hallands län . .	6	9	*Halmstad*, Falkenberg, Kungsbacka, Laholm, Oskarström, Varberg.
Göteborgs och Bohus län	6	27	*Göteborg*, Kungälv, Lysekil, Mölndal, Strömstad, Uddevalla.
Älvsborgs län . .	9	34	*Borås*, Alingsås, Bengtsfors, Kinna, Svenljunga, Trollhättan, Ulricehamn, Vänersborg, Åmål.
Skaraborgs län . .	12	11	*Skövde*, Falköping, Grästorp, Götene[1], Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Tidaholm, Töreboda, Vara.
Värmlands län . .	11	22	*Karlstad*, Arvika, Filipstad, Forshaga[1], Grums[1], Hagfors[1], Kristinehamn, Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby.
Örebro län	9	14	*Örebro*, Askersund, Degerfors, Hällefors, Karlskoga, Kopparberg, Kumla, Lindesberg, Nora.
Västmanlands län .	9	14	*Västerås*, Arboga, Fagersta, Hallstahammar[1], Kungsör[1], Köping, Norberg, Sala, Tärnsjö[1].
Kopparbergs län .	7	14	*Falun*, Avesta, Borlänge, Hedemora[1], Ludvika, Malung, Mora.
Gävleborgs län . .	11	22	*Gävle*, Arbrå[1], Bergsjö, Bollnäs, Edsbyn[1], Hofors, Hudiksvall Ljusdal, Sandviken, Storvik, Söderhamn.
Västernorrlands län	20	19	*Härnösand*, Alnö, Bjärtrå, Fränsta, Hoting, Husum[1], Hässjö, Järkvitsle, Kramfors, Kvissleby, Köpmanholmen[1], Matfors, Nyland, Skön, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Veda, Ånge, Örnsköldsvik.
Jämtlands län . .	9	31	*Östersund*, Bräcke, Hammarstrand, Hammerdal, Järpen, Nälden, Strömsund, Sveg, Vigge.
Västerbottens län .	16	15	*Umeå*, Bureå, Burträsk, Byske, Dorotea, Holmsund[1], Lycksele, Nordmaling[1], Norsjö, Skellefteå, Skellefteå, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Vännäs, Åsele.
Norrbottens län . .	10	17	*Luleå*, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Piteå, Överkalix[1].
	228	**453**	

[1] Nyinrättat under år 1944.

skolebildning, alltså i första hand förvaltningstjänstemän, kontorister, tekniker, lantbruks- och skogstjänstemän samt lärare. Tjänstemannaförmedlingen organiseras med länscentraler i varje län och huvudcentral i Stockholm.

I juni 1944 beslöt arbetsmarknadskommissionen i princip att i samtliga län (utom Gotland) inrätta befattningar, »sociala kuratorer», för arbetsberedning åt partiellt arbetsföra. Ifrågavarande tjänst knytes organisatoriskt till arbetsförmedlingens huvudkontor men har hela länet som verksamhetsområde.

I syfte att effektivisera arbetsförmedlingsverksamheten vid de kvinnliga avdelningarna fattades i oktober 1944 beslut om att inrätta särskilda konsulentbefattningar vid länsarbetsnämnderna.

Därjämte ha under 1944 inom den offentliga arbetsförmedlingens organisation åtgärder vidtagits för att förbättra arbetsförmedlingen för artister, musiker, statister och liknande yrkesgrupper. Vid vissa större arbetsförmedlingar ha sålunda under året särskilda s. k. artist- och musikerförmedlingar inrättats.

För effektivisering av arbetsförmedlingen för flyktingar vidtogos särskilda anordningar (se s. 266).

Arbetsförmedlingsverksamheten under året. Läget på den svenska arbetsmarknaden under år 1944 karakteriserades av en fortsatt god sysselsättning inom flertalet näringsgrenar, trots att under senare delen av året handelsförbindelserna med kontinenten praktiskt taget varit avbrutna, samtidigt som förbindelserna västerut endast upprätthållits genom lejdbåtstrafiken. Den industriella produktionens omfattning var oaktat dessa inskränkande faktorer fullt jämförlig med 1943 års, och beträffande byggnadsindustrin konstaterades en så stor uppgång, att under sommar- och höstmånaderna viss brist på kvalificerade yrkesarbetare uppstod inom denna näringsgren. Den höga sysselsättningsnivån återspeglas också i arbetslöshetssiffrorna. Augusti uppvisade sålunda ett nytt bottenläge beträffande arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet) med 2·8 %. Årsmedeltalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna (så kallas fr. o. m. den 1 juli 1944 de förutvarande arbetslöshetskommittéerna) var visserligen större år 1944 (11 255) än år 1943 (7 081), men ökningen var främst lokaliserad till Västernorrlands län, där sågverks- och cellulosaindustrin i början av året hade särskilt stora svårigheter att på grund av de fortsatta dåliga exportmarknaderna bereda de anställda arbete inom deras normala sysselsättningsområden. Det förtjänar uppmärksammas, att det stora flertalet hjälpsökande erhållit sysselsättning antingen i öppna marknaden eller, om detta icke varit möjligt, i statliga och statskommunala beredskapsarbeten.

Liksom under föregående år hörde det under 1944 till den offentliga arbetsförmedlingens förnämsta uppgifter att söka åstadkomma utjämning mellan å ena sidan orter eller arbetsområden med brist på arbetskraft och å andra sidan orter eller områden med överskott på dylik, men till följd av den relativt stabila industriella sysselsättningen voro förändringarna i utbud och efterfrågan på arbete och arbetskraft mindre starkt markerade än under 1943. Omnämnas bör, att den svenska arbetsmarknaden under år 1944 erhållit ett betydande tillskott

Tab. 1. Verksamheten under olika månader år 1944.[1]

Månad	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen				Summa tillsatta platser	Därutöver hänvisade till beredskaps- och reservarbeten
	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser		
Januari .	102 941	108 623	51 094	43 878	28 371	35 850	37 213	22 350	66 228	1 619
Februari	93 792	98 598	45 524	37 093	25 591	33 683	38 777	21 975	59 068	2 200
Mars . .	95 512	101 345	52 575	41 561	25 277	34 984	45 748	24 386	65 947	1 927
April . .	95 442	100 772	62 729	48 657	24 390	33 286	48 445	24 757	73 414	1 857
Maj . .	90 112	97 036	76 495	58 645	27 345	36 684	53 440	28 069	86 714	1 967
Juni . .	77 317	83 762	74 569	55 158	29 019	37 884	52 100	29 380	84 538	1 165
Juli . .	67 972	73 666	71 476	49 776	21 290	32 084	45 706	23 888	73 664	639
Augusti .	82 650	89 324	82 960	61 330	27 418	36 729	53 958	27 927	89 257	564
September	79 929	86 240	75 600	55 630	31 305	41 259	58 356	32 006	87 636	468
Oktober .	88 799	98 496	78 250	62 135	36 609	47 995	60 152	38 338	100 473	505
November	80 887	89 234	60 186	48 982	27 900	37 689	46 960	28 157	77 139	781
December	74 943	82 468	47 899	39 289	21 003	29 893	39 488	22 664	61 953	782
År 1944	**466 034**	**1 109 564**	**683 291**	**602 184**	**185 754**	**438 020**	**454 842**	**323 897**	**926 031**	**14 474**
1943	468 810	1 001 341	682 487	586 497	193 210	451 489	428 992	306 768	893 265	7 003
1942	410 835	977 547	638 315	513 528	203 206	516 695	378 563	284 624	798 152	11 537
1941	354 186	1 001 919	453 235	380 491	185 502	475 870	292 965	228 719	609 210	21 734
1940	315 114	784 317	379 958	315 301	161 235	368 847	254 718	194 596	509 897	8 300

av utländsk arbetskraft, främst flyktingar av olika kategorier, vilka bidragit att fylla arbetskraftsbehovet, företrädesvis inom jordbruk och torvhantering.

Omfattningen av den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet under år 1944 framgår av *tab. 1.* Inalles voro cirka 651 800 personer inskrivna vid de olika förmedlingsorganen, eller cirka 10 000 färre än under 1943. Huvudparten utgjordes av manliga arbetssökande, eller 466 000; kvinnornas antal belöpte sig till 185 800. Tillsammans gjorde dessa personer 1 547 600 ansökningar om arbete. Att sistnämnda antal är så mycket högre än antalet arbetssökande personer förklaras därav, att en arbetssökande person anses förnya sin ansökning *om arbete varje* månad han återkommer till arbetsförmedlingen samt att dessutom en person, som erhållit en plats genom förmedlingen men slutat densamma och under samma månad vänder sig till arbetsförmedlingen för att på nytt söka arbete, räknas i månadsstatistiken göra en ny arbetsansökan. På manliga avdelningen steg antalet ansökningar med 108 200. Denna kraftiga uppgång hörde närmast samman med förhållandena i norrlandslänen, speciellt Västernorrland. Den rådande arbetslösheten därstädes medförde nämligen, att de sökande under flera månader än genomsnittligt varit fallet tidigare under

[1] De *arbetssökande personerna* äro i slutsiffrorna för varje år endast räknade *en* gång, oberoende av det antal gånger de besökt arbetsförmedlingen.

Beträffande *lediga platser* gäller, att talen för varje särskild månad angiva hela det under månaden disponibla antalet lediga platser, således med inräknande även av dem, som kvarstått aktuella från föregående månad. Dessa sistnämnda platser ha däremot i siffrorna för hela året inräknats endast en gång, varav förklaras, att årssiffrorna äro mindre än de enskilda månadernas siffror tillsammantagna.

Tab. 2. Verksamheten vid de sär-

	Arbetsförmedlingsanstalter	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen			
		Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser
1	Stockholms stad	46 049	140 210	73 223	65 190	26 062	92 454	104 568	72 476
2	Stockholms län	16 057	32 274	25 908	21 011	6 917	15 970	19 369	13 557
3	Uppsala län	10 258	20 517	14 239	12 127	3 504	7 385	6 954	4 332
4	Södermanlands län . . .	15 276	32 744	25 125	21 371	5 173	9 285	10 130	6 074
5	Östergötlands län	25 415	56 918	40 978	36 767	12 395	22 601	21 429	15 586
6	Jönköpings län	14 194	25 070	21 176	19 213	5 960	10 836	10 910	8 492
7	Kronobergs län	16 361	26 187	21 093	19 443	5 176	7 446	8 149	5 950
8	Kalmar län	14 092	32 442	21 987	19 232	5 372	10 223	10 834	8 067
9	Gotlands län	2 097	3 719	3 678	2 801	1 074	1 627	2 852	1 511
10	Blekinge län	9 845	24 092	14 288	13 235	4 596	11 720	11 292	9 822
11	Kristianstads län	17 013	32 032	27 268	21 306	7 259	12 850	15 195	8 488
12	Malmö stad	15 679	45 265	28 423	27 060	10 767	29 544	26 248	21 356
13	Malmöhus län i övrigt .	23 462	55 934	42 958	35 478	11 029	22 973	23 125	16 693
14	Hallands län	9 815	20 925	16 867	15 810	4 864	10 151	9 418	7 642
15	Göteborgs stad	28 398	99 912	43 446	41 078	13 523	47 040	46 966	37 000
16	Göteb. och Boh. län i övr.	12 746	37 736	18 135	16 239	3 306	7 397	8 690	5 590
17	Älvsborgs län	18 223	38 850	28 179	24 900	6 661	14 344	13 749	9 736
18	Skaraborgs län	12 795	23 995	21 248	16 614	4 526	8 337	10 300	6 033
19	Värmlands län	17 425	34 534	21 866	18 620	5 483	11 743	11 351	7 924
20	Örebro län	15 123	33 522	23 763	20 551	7 374	16 590	15 896	11 493
21	Västmanlands län . . .	12 680	24 525	20 151	16 454	4 811	8 869	9 061	5 860
22	Kopparbergs län	16 067	29 573	17 077	15 544	5 482	11 318	11 482	7 422
23	Gävleborgs län	21 963	44 270	27 110	25 119	6 436	12 493	11 483	8 205
24	Västernorrlands län . . .	28 330	96 943	29 529	27 392	5 102	12 101	10 020	7 271
25	Jämtlands län	13 267	22 916	18 832	15 185	3 841	6 551	8 821	5 796
26	Västerbottens län	15 689	29 070	16 614	15 428	5 047	9 005	8 551	6 306
27	Norrbottens län	17 715	45 389	20 130	18 966	4 014	7 167	7 999	5 215
28	Tillsammans	466 034	1 109 564	683 291	602 134	185 754	438 020	454 842	323 897

kriget kvarstodo såsom aktuella arbetssökande på arbetsförmedlingarna. På kvinnliga avdelningen minskades antalet ansökningar med inemot 13 500. De anmälda lediga platserna uppgingo tillsammans till cirka 1 138 100, av vilka arbetsförmedlingen kunde tillsätta 926 000. Relationen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft blev i genomsnitt ej fullt så gynnsam under år 1944 som under år 1943. Sålunda var antalet ansökningar på 100 lediga platser under redovisningsåret 136 mot 131 år 1943. En jämförelse mellan tillsättningsresultatet under år 1944 och närmast föregående år ger vid handen, att de tillsatta platsernas antal under det senast tilländalupna året med 32 800 översteg det för år 1943 noterade. I genomsnitt tillsattes 77 200 platser per månad. Det förtjänar uppmärksammas, att arbetsförmedlingens tillsättningssiffror stego under 1944, trots det att tjänsteplikten avvecklades i början av året och den frivilliga arbetshjälpen till jordbruket var något mindre än föregående år. Arbetsförmedlingen kom sålunda att taga hand om en alltjämt ökad andel av omsättningen på den svenska arbetsmarknaden. I arbetsförmedlingens siffror ingå

skilda arbetsförmedlingarna år 1944.

Tillsammans				På 100 lediga platser						Jordbruksförmedlingen i % av			
Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar			Tillsatta platser			Ansökningar	Lediga platser	Tillsatta platser	
				Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a				
72 111	232 664	177 791	137 666	191	88	131	89	69	77	1·6	0·7	0·9	1
22 974	48 244	45 277	34 568	125	82	107	81	70	76	10·9	14·1	11·4	2
13 762	27 902	21 193	16 459	144	106	132	85	62	78	8·6	14·1	11·3	3
20 449	42 029	35 255	27 445	130	92	119	85	60	78	9·0	11·7	9·7	4
37 810	79 519	62 407	52 353	139	105	127	90	78	84	8·0	12·0	10·2	5
20 154	35 906	32 086	27 705	118	99	112	91	78	86	4·9	6·5	5·0	6
21 537	33 633	29 242	25 393	124	91	115	92	73	87	8·3	6·9	5·1	7
19 464	42 665	32 821	27 299	148	94	130	87	74	83	5·5	9·6	6·5	8
3 171	5 346	6 530	4 312	101	57	82	76	53	66	9·7	23·4	16·9	9
14 441	35 812	25 580	23 057	169	104	140	93	87	90	3·3	6·2	4·8	10
24 272	44 882	42 463	29 794	117	85	106	78	56	70	10·3	18·5	15·4	11
26 446	74 809	54 671	48 416	159	113	137	95	81	89	3·6	4·5	4·4	12
34 491	78 907	66 083	52 171	130	99	119	83	72	79	10·7	26·8	24·7	13
14 679	31 076	26 285	23 452	124	108	118	94	81	89	6·5	13·4	12·5	14
41 921	146 952	90 412	78 078	230	100	163	95	79	86	0·9	1·0	1·0	15
16 052	45 133	26 825	21 829	208	85	168	90	64	81	2·0	7·4	5·2	16
24 884	53 194	41 928	34 636	138	104	127	88	71	83	3·6	5·4	4·3	17
17 321	32 332	31 548	22 647	113	81	102	78	59	72	10·4	19·8	14·2	18
22 908	46 277	33 217	26 544	158	103	139	85	70	80	4·0	6·2	4·3	19
22 497	50 112	39 659	32 044	141	104	126	86	72	81	3·9	7·6	6·4	20
17 491	33 394	29 212	22 314	122	98	114	82	65	76	6·4	8·8	6·4	21
21 549	40 891	28 559	22 966	173	99	143	91	65	80	4·0	5·7	4·9	22
28 399	56 763	38 593	33 324	163	109	147	93	71	86	4·4	6·2	6·0	23
33 432	109 044	39 549	34 663	328	121	276	93	73	88	2·8	3·6	2·7	24
17 108	29 467	27 653	20 981	122	74	107	81	66	76	5·4	4·7	3·8	25
20 736	38 075	25 165	21 734	175	105	151	93	74	86	4·4	5·1	3·9	26
21 729	52 556	28 129	24 181	225	90	187	94	65	86	4·0	3·2	2·0	27
651 788	**1 547 584**	**1 138 133**	**926 031**	**162**	**96**	**136**	**88**	**71**	**81**	**4·8**	**8·1**	**6·6**	**28**

icke hänvisningar till beredskaps- och reservarbeten; förmedlingsresultatet avser alltså uteslutande platstillsättningen på den öppna marknaden. Däremot är det att märka, att en person, som placerats på ett statligt eller statskommunalt beredskapsarbete, alltjämt betraktas såsom stående till arbetsmarknadens disposition och under hela tiden redovisas såsom aktuell arbetssökande på hemortens arbetsförmedling.

En översikt över arbetsförmedlingsverksamheten inom de olika länen lämnas i tabellen på s. 258—262.

Med hänsyn till att, såsom förut antytts, en kännbar brist på arbetskraft förelåg inom vissa områden, nödvändiggjordes alltjämt anordningar för åstadkommande av en rationell fördelning av den tillgängliga arbetskraften. Arbetsförmedlingarnas interlokala förmedlingsarbete, varmed förstås i samverkan mellan skilda kontor tillsatta platser, underlättades genom de bidrag till arbetssökandes resor och flyttningskostnader m. m., som även under redovisningsåret ställdes till förfogande vid överflyttning av arbetskraft mellan olika yr-

kesområden. Till belysning av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet lämnas i efterföljande sammanställning uppgift om i samverkan mellan olika arbetsförmedlingskontor och ombud tillsatta platser under åren 1936—1944.

Den interlokala förmedlingen åren 1936—1944.

År	Antal arbetssökande, placerade genom annat kontor	därav utom länet
1936	6 727	3 674
1937	11 978	6 722
1938	14 020	8 380
1939	19 626	12 005
1940	33 413	17 956
1941	44 097	23 052
1942	68 912	36 833
1943	82 271	47 140
1944	72 641	40 885

I samverkan mellan olika kontor och ombud tillsattes under år 1944 över 72 600 platser, av vilka 59 500 manliga och 13 100 kvinnliga. Dessa siffror innebära en sänkning i jämförelse med föregående år med 12 %. Anledningen till nedgången är den minskade omfattningen i förmedlingsverksamheten, då det gällde att anskaffa arbetskraft till skogarna. Genom ovannämnda platstillsättningar i samverkan bereddes tillsammans nära 40 900 personer anställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Lagstiftningen om tillståndstvång för byggnadsarbete har även under 1944 varit i kraft. Syftet med denna lagstiftning har varit att åstadkomma en reglering av byggnads- och anläggningsverksamheten inom en ram, som bestämmes av tillgången på arbetskraft och material samt förändringarna i det allmänna ekonomiska läget. Under redovisningsåret har till följd av förbättrad materialtillgång och gynnsammare bränsleläge antalet beviljade byggnadstillstånd successivt kunnat ökas, varigenom en markerad höjning av sysselsättningsnivån inom byggnads- och anläggningsverksamheten åstadkommits. I jämförelse med 1943 har antalet av arbetsförmedlingarna tillsatta platser inom byggnadsverksamheten ökat från 138 000 till 152 700 år 1944, eller med 11 %.

Från och med utgången av januari månad 1944 upphävdes bestämmelserna om tjänsteplikt för utförande av skogsarbete. Däremot har arbetsförmedlingstvång fortsatt att gälla för torvhanteringen. Under våren 1944 upphörde åläggandet av produktionsplikt för skogsägare i hela landet, och till följd härav var efterfrågan av arbetskraft till skogen av avsevärt mindre omfattning än under föregående år. Antalet lediga platser inom skogsbruket utgjorde under 1943 sålunda 151 800, medan antalet under 1944 sjönk till 78 600. De tillsatta platserna visade också en markerad nedgång från 122 400 år 1943 till 65 000 år 1944, eller en minskning med nära 50 %. Den minskade efterfrågan på arbetskraft i skogen återspeglades också i antalet skogshuggarkurser, som anordnats av länsarbetsnämnderna för ovan arbetskraft. Under redovisningsåret voro endast något över 2 200 kurser i verksamhet med ett deltagarantal av cirka 30 700, som längre eller kortare tid deltogo i skogsarbete. Motsvarande siff-

ror för år 1943 voro 3 350 och 45 500. Några kurser av det slag, som av länsarbetsnämnderna i samarbete med skogs- och flottledsinspektören tidigare anordnats för utbildning av instruktörer och kockor, ha ej pågått under året. — Genom åtgärder av olika slag för att överflytta arbetskraft från andra yrkesområden överfördes under år 1944 31 700 man till skogsbruket mot sammanlagt 88 900 under år 1943.

För tillgodoseende av jordbrukets behov av arbetskraft fortsattes och utvidgades de under föregående år tillämpade åtgärderna. Blockorganisationen inom jordbruket har utnyttjats vid utplacering av den frivilliga, tillfälliga arbetskraften. Kollektiva hempermitteringar av värnpliktiga ha i samråd med arbetsmarknads- och livsmedelskommissionerna samt representanter för berörda näringsintressen medgivits av överbefälhavaren vid tillfällen, då akuta svårigheter uppkommit att tillgodose jordbruksnäringens behov av arbetskraft exempelvis vid sådd och skörd. I likhet med vad som varit fallet under tidigare år ha under redovisningsåret Sveriges ungdomsberedskap, Kvinnoföreningarnas beredskapskommitté och Riksförbundet kvinnlig samhällstjänst i intimt samarbete med länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar medverkat till att ett stort antal personer, främst ungdomar, utplacerats i frivilligt jordbruksarbete. Verksamheten hade ungefär samma omfattning som år 1943. Antalet genom arbetsförmedlingen tillsatta platser uppgick till omkring 63 000. Under 1944 ha särskilda utbildningsläger organiserats för ungdom, som önskat *första* utbildning i jordbruksarbete, trädgårdsskötsel, skogsskötsel och lanthushåll. Antalet dylika läger uppgick till 12 och besöktes av sammanlagt 247 ungdomar, varav 102 flickor. Därjämte ha genom länsarbetsnämnderna bidrag lämnats för upprättande av daghem, dit mödrar, som åtagit sig arbete inom jordbruket, kunnat inlämna sina småbarn, eller för upprättandet av gemensamhetshushåll för arbetskraft, som exempelvis åtagit sig arbete på betfälten i södra Sverige.

Under året kunde arbetsförmedlingarna göra 11 200 utplaceringar i frivillig luftbevakning och 2 000 utplaceringar i frivillig värnpliktstjänst.

Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft belyses i nedanstående tablå.

	Ansökningar per 100 lediga platser						*Tillsatta platser per 100 lediga*					
	Män		Kvinnor		Tillsammans		Män		Kvinnor		Tillsammans	
	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943
Januari	213	142	96	125	164	137	86	81	60	65	75	76
Februari	217	148	87	107	157	133	81	72	57	62	70	68
Mars	193	129	76	88	139	114	79	72	53	57	67	66
April	161	126	69	82	121	109	78	72	51	58	66	65
Maj	127	112	69	79	103	99	77	71	53	54	67	65
Juni	112	104	78	77	96	93	74	69	56	57	67	64
Juli	103	94	70	79	90	89	70	66	52	54	63	62
Augusti	108	98	68	79	92	90	74	67	52	55	65	62
September	114	101	71	82	95	93	74	70	55	64	65	67
Oktober	126	124	80	87	106	109	79	75	64	64	73	71
November	148	159	80	89	118	129	81	82	60	62	72	73
December	172	211	76	81	129	150	82	81	57	58	71	70
Hela året	162	147	96	105	136	131	88	86	71	72	81	80

Beträffande de här meddelade siffrorna för antalet ansökningar på 100 lediga platser må nämnas, att för de särskilda månaderna antalet ansökningar om arbete satts i relation till hela det under månaden disponibla antalet lediga platser, således med inräknande även av dem, som kvarstått aktuella från föregående månad. Då det gäller årssiffrorna däremot, ha dessa sistnämnda platser endast inräknats en gång, varav förklaras, att årssiffrorna äro relativt ogynnsammare än de enskilda månadernas siffror.

Proportionen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft var som vanligt avsevärt gynnsammare på kvinnliga avdelningen än på manliga. I förhållande till år 1943 framträdde för männens vidkommande, efter relationstalen att döma, en viss tillbakagång med undantag för årets båda sista månader. Skillnaden är emellertid av mindre betydenhet och hänför sig i huvudsak till den minskade efterfrågan på arbetskraft till skogen. I fråga om kvinnorna var arbetstillgången under årets samtliga månader väsentligt större än efterfrågan på arbete och ansökningssiffrorna på 100 lediga platser alltså låga. Ur arbetstagarsynpunkt utvisa sådana siffror ett gynnsamt läge, medan de ur arbetsgivarnas synpunkt äro uttryck för de rådande svårigheterna att erhålla nödig arbetskraft. Förmedlingsverksamheten under året vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna framgår av *tab. 2*.

Arbetsförmedlingsverksamheten inom olika yrkesgrupper. Verksamhetens fördelning på olika yrkesgrupper framgår av *tab. 3*. I vad mån förskjutningar i fråga om de olika huvudgruppernas andel i tillsättningssiffran ägt rum under året utvisas av nedanstående sammanställning.

De tillsatta platsernas fördelning på olika yrkesgrupper (i %).

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943[1]	1944
Jordbruk o. skogsbruk	20·7	20·3	17·8	17·2	15·7	18·5	20·5	17·7	20·0	13·7
Industri o. hantverk	11·4	11·4	11·0	13·0	15·2	17·3	19·3	22·6	27·5	29·5
Sjöfart o. fiske	7·6	7·6	7·6	7·2	8·0	5·4	3·7	2·9	2·7	2·6
Handel, samfärdsel o. allm. tj.	17·7	19·1	19·8	23·7	25·4	24·9	26·3	18·4	19·4	23·7
Husligt arbete	28·0	27·5	25·3	27·0	26·2	22·3	20·6	17·8	17·0	17·3
Diversearbete	14·6	14·1	18·5	11·9	9·5	11·6	9·6	8·1	4·1	5·0
Frivilliga arbetsuppgifter	—	—	—	—	—	—	—	12·5	9·3	8·2
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Som synes ha vissa förskjutningar inträffat de olika grupperna emellan. Nedgången inom gruppen jordbruk och skogsbruk är uteslutande betingad av att — såsom förut nämnts — antalet tillsatta platser inom skogsbruket nedgått med nära 50 % sedan föregående år. Stegringen för industri och hantverk hör samman med de ökade platstillsättningssiffrorna inom byggnadsverksamheten men förklaras också av att arbetsförmedlingen inom övriga industrigrenar kunnat tillsätta flera platser än under föregående år.

Enligt de i tab. 3 meddelade absoluta talen uppvisade flertalet grupper ökat antal lediga och tillsatta platser i förhållande till föregående år, även om för-

[1] Vid ingången av år 1943 omlades statistiken i viss utsträckning. I allt väsentligt har dock kontinuiteten med tidigare uppgifter bevarats.

Tab. 4. Antal tillsatta platser inom olika yrkesområden vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna åren 1943—1944.

Näringsgrenar	Män				Kvinnor			
	1943	1944	Ökning (+) Minskning (−)		1943	1944	Ökning (+) Minskning (−)	
			Antal	%			Antal	%
Jordbruk (och fiske) . . .	48 594	54 230	+ 5 636	+ 11·6	8 016	7 326	− 690	− 8·6
Skogsbruk	122 331	64 867	− 57 464	− 47·0	82	139	+ 57	·
Industri och hantverk . .	217 874	243 607	+ 25 733	+ 11·8	27 865	29 505	+ 1 640	+ 5·9
Malmbrytn. o. metallind.	28 881	31 967	+ 3 086	+ 10·7	3 266	3 475	+ 209	+ 6·4
Träindustri	9 842	12 443	+ 2 601	+ 26·4	297	303	+ 6	·
Livsmedelsindustri . . .	5 128	6 967	+ 1 839	+ 35·9	4 830	6 112	+ 1 282	+ 26·5
Textil- o. beklädnadsind.	3 534	3 825	+ 291	+ 8·2	9 622	10 256	+ 634	+ 6·6
Byggnadsverksamhet . .	137 995	152 663	+ 14 668	+ 10·6	11	13	+ 2	·
Samfärdsel	61 203	72 092	+ 10 889	+ 17·8	1 279	1 406	+ 127	+ 9·9
Landtransport	38 308	49 180	+ 10 872	+ 28·4	314	347	+ 33	+ 10·5
Sjöfart	22 895	22 912	+ 17	+ 0·1	965	1 059	+ 94	+ 9·7
Handel	16 651	22 224	+ 5 573	+ 33·5	52 510	62 730	+ 10 220	+ 19·5
Affärs- o. lagerarbete . .	10 093	13 076	+ 2 983	+ 29·6	7 487	8 875	+ 1 388	+ 18·5
Hotell-, kafé- o. rest.-rör.	6 558	9 148	+ 2 590	+ 39·5	45 023	53 855	+ 8 832	+ 19·6
Förvaltning, arbetsledning och fria yrken	13 925	22 231	+ 8 306	+ 59·6	15 278	16 801	+ 1 523	+ 10·0
Förvaltn. o. tekn. ledning	1 898	3 360	+ 1 462	+ 77·0	163	214	+ 51	+ 31·3
Kontorsarbete	3 991	4 845	+ 854	+ 21·4	9 191	10 688	+ 1 497	+ 16·3
Undervisn. o. vetensk. verks.	2 974	3 447	+ 473	+ 15·9	4 105	4 159	+ 54	+ 1·3
Hälsovård och sjukvård . .	1 291	1 791	+ 500	+ 38·7	9 358	11 475	+ 2 117	+ 22·6
Husligt arbete	425	329	− 96	·	151 336	159 707	+ 8 371	+ 5·5
Arbete, ej hänfört till annan grupp	104 203	120 763	+ 16 560	+ 15·9	41 044	34 808	− 6 236	− 15·2
Summa	586 497	602 134	+ 15 637	+ 2·7	306 768	323 897	+ 17 129	+ 5·6

skjutningarna i stort sett ej äro betydande. En viss tendens till nedgång i antalet arbetsansökningar och till ökning i antalet tillsatta platser förelåg till följd av ett förbättrat försörjningsläge inom vissa konsumtionsvaruindustrier, t. ex. livsmedels-, textil- och beklädnadsindustrierna. Antalet arbetssökande personer och tillsatta platser ökade icke oväsentligt inom gruppen förvaltning och fria yrken, vilket till en del sammanhänger med att arbetsförmedlingen under redovisningsåret effektiviserat sin organisation för dessa kategorier arbetssökande.

I *tab. 4* lämnas en närmare redogörelse för antalet tillsatta platser under år 1944 i jämförelse med år 1943 för vissa arbetssökande grupper inom olika näringsgrenar.

Inom jordbruket (inklusive fisket) tillsattes under år 1944 54 200 platser för män och 7 300 platser för kvinnor. Svårigheterna att anskaffa erforderlig arbetskraft till jordbruket voro starkt märkbara såväl under vårarbetet som vid hö- och stråsädesskördens bärgande. Vårarbetena kommo osedvanligt sent i gång och krävde på grund härav ett särskilt stort behov av tillfällig arbetskraft. Anskaffande av arbetskraft till betfälten för gallringsarbeten var 1944 ett mera svårlöst problem än under föregående år, men genom överföring av

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Jord- o. stenindustri			Träindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	578	252	230	627	24	19	18 068	6 453	4 416	736	84	60	1 681	773	599
2	Stockholms län . .	5 279	5 979	3 716	635	3 940	3 070	4 003	1 483	1 197	684	747	576	498	311	221
3	Uppsala län	2 526	2 783	1 786	379	1 985	1 736	2 424	443	333	447	210	176	699	371	247
4	Södermanlands län .	3 897	4 024	2 594	575	2 895	2 027	5 466	3 347	2 953	1 468	454	394	923	647	548
5	Östergötlands län .	6 449	7 080	4 992	712	2 407	2 181	6 005	2 192	1 793	866	604	543	1 728	705	597
6	Jönköpings län . .	1 753	1 805	1 262	622	2 347	2 186	2 515	1 153	971	1 070	3 015	2 723	2 404	1 547	1370
7	Kronobergs län . .	2 529	1 539	1 071	1 341	2 452	2 314	1 813	652	523	5 247	6 698	6 443	1 369	753	572
8	Kalmar län	2 418	2 777	1 670	760	2 247	1 890	2 540	937	740	1 684	810	763	3 365	1 135	958
9	Gotlands län . . .	461	1 079	614	84	113	94	156	66	29	178	501	438	22	8	4
10	Blekinge län . . .	1 286	1 436	1 016	226	1 124	1 012	1 492	688	590	2 960	710	655	556	132	90
11	Kristianstads län .	4 271	6 656	4 002	624	1 013	900	1 613	829	508	2 028	2 633	2 018	1 194	753	446
12	Malmö stad	2 162	2 108	1 852	24	116	116	4 224	2 226	1 964	400	136	130	480	240	219
13	Malmöhus län i övr.	7 268	15 321	10 922	154	296	223	4 401	2 002	1 515	1 314	1 367	1 059	724	362	269
14	Hallands län . . .	1 942	3 060	2 641	355	1 206	1 103	2 068	602	514	834	771	680	429	189	166
15	Göteborgs stad . . .	1 083	794	655	32	70	70	9 608	2 934	2 859	859	49	44	3 381	399	296
16	Gbg o. Boh. län i övr.	1 100	1 806	1 079	103	1 386	1 140	1 302	437	359	15 681	1 586	1 529	1 009	230	212
17	Älvsborgs län . . .	1 917	2 079	1 380	881	2 653	2 227	5 236	1 730	1 440	2 065	2 457	2 216	1 268	726	657
18	Skaraborgs län . .	3 268	5 645	3 006	261	1 233	1 015	2 482	1 273	1 015	886	1 560	1 215	1 050	573	432
19	Värmlands län . .	1 797	1 705	1 028	2 323	4 811	3 636	6 414	1 215	957	808	460	405	1 451	378	288
20	Örebro län	1 861	2 891	2 017	699	3 530	2 472	5 357	1 698	1 349	532	246	180	812	242	196
21	Västmanlands län .	2 026	2 288	1 321	572	1 838	1 110	5 531	3 350	2 802	476	713	608	581	280	198
22	Kopparbergs län . .	1 604	1 212	986	3 320	5 524	5 115	4 706	1 413	1 162	164	56	53	1 439	605	513
23	Gävleborgs län . .	2 554	1 891	1 740	3 622	7 998	6 969	4 837	845	715	391	432	377	2 802	538	451
24	Västernorrlands län .	3 300	1 106	893	7 461	8 784	7 720	3 688	639	518	432	67	65	11472	1 573	1349
25	Jämtlands län . . .	1 566	831	686	5 651	10 897	7 932	932	206	147	389	144	140	374	171	104
26	Västerbottens län .	1 683	791	661	3 736	3 525	3 101	1 210	507	406	345	188	188	2 118	1 176	1088
27	Norrbottens län . .	2 129	505	407	5 431	4 161	3 489	1 872	238	190	84	47	47	2 812	506	381
	Kvinnliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	3 050	964	963	—	—	—	2 017	1 508	1 073	36	23	8	20	28	9
2	Stockholms län . .	183	465	284	—	25	25	459	199	141	48	160	151	3	5	4
3	Uppsala län	97	215	76	—	—	—	169	58	38	9	37	28	9	—	—
4	Södermanlands län .	103	122	84	—	—	—	432	504	330	51	8	8	37	39	25
5	Östergötlands län .	137	433	344	—	—	—	479	348	260	50	58	52	8	11	6
6	Jönköpings län . .	139	296	122	—	13	13	77	62	49	107	423	414	43	31	28
7	Kronobergs län . .	443	478	215	—	3	3	4	12	6	585	1 330	1 248	—	1	1
8	Kalmar län	153	444	159	—	1	1	114	136	136	26	74	74	77	44	38
9	Gotlands län . . .	101	449	116	—	—	—	2	—	—	9	12	12	—	—	—
10	Blekinge län . . .	73	164	89	—	9	9	106	141	120	125	189	176	2	—	—
11	Kristianstads län .	393	1 221	612	5	10	10	33	52	49	99	315	252	35	59	21
12	Malmö stad	570	359	290	—	—	—	522	246	193	59	5	2	45	38	22
13	Malmöhus län i övr.	1 295	2 400	1 961	3	27	27	106	53	31	72	73	67	16	4	3
14	Hallands län . . .	160	483	301	—	4	3	104	56	36	15	30	30	1	3	3
15	Göteborgs stad . .	326	133	119	—	—	—	586	384	315	64	20	8	22	15	11
16	Gbg o. Boh. län i övr.	47	215	103	—	—	—	14	48	35	—	25	25	—	6	6
17	Älvsborgs län . . .	32	169	98	—	1	1	753	399	367	45	120	119	11	4	4
18	Skaraborgs län . .	207	611	201	—	—	—	23	75	51	153	162	147	19	5	1
19	Värmlands län . .	83	358	116	15	15	15	89	19	17	5	63	59	27	27	27
20	Örebro län	98	138	46	—	—	—	363	76	68	9	1	1	21	6	5
21	Västmanlands län .	152	290	106	—	—	—	313	158	106	23	101	72	7	5	5
22	Kopparbergs län . .	158	425	145	—	—	—	48	42	16	14	1	1	5	1	1
23	Gävleborgs län . .	202	535	259	—	6	6	86	41	26	70	115	80	18	28	22
24	Västernorrlands län	111	378	89	—	—	—	8	2	2	4	—	—	4	1	1
25	Jämtlands län . . .	133	472	117	—	8	8	1	1	1	—	—	—	—	—	—
26	Västerbottens län .	206	526	228	—	—	—	1	—	—	20	19	19	54	102	58
27	Norrbottens län . .	109	420	82	—	18	18	3	2	1	—	—	—	—	—	—

Pappers- o. grafisk industri			Livsmedels-industri			Textil- o. beklädnads-industri			Läder-, hår- o. gummi-industri			Kemisk-teknisk industri			Byggnads-verksamhet			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
739	368	207	2 670	1 919	1 482	1 665	263	146	1 565	379	218	304	107	81	34 609	6 819	6 549	1
100	39	24	216	164	139	86	23	18	130	73	49	66	146	130	11 024	6 621	6 214	2
606	304	285	413	119	81	99	31	30	195	48	36	17	15	7	6 583	4 513	4 337	3
117	46	30	359	153	112	641	99	84	289	71	52	80	66	60	9 866	7 820	7 474	4
400	95	80	937	703	583	1 088	568	499	539	228	195	129	87	82	17 377	10038	9 698	5
502	100	87	368	168	136	251	143	119	910	592	531	212	37	37	6 367	5 015	4 823	6
464	201	185	388	276	204	110	173	160	339	81	64	9	21	21	5 401	4 464	4 255	7
397	48	42	646	200	131	88	20	17	188	92	48	564	64	62	6 430	3 570	3 370	8
1	1	1	40	47	28	3	26	21	14	15	2	2	1	—	792	550	433	9
106	12	9	471	284	263	102	41	34	120	43	30	9	14	14	4 961	3 480	3 372	10
268	76	56	1 315	715	599	203	123	77	678	138	102	64	95	79	7 573	5 778	5 264	11
96	55	50	897	213	207	848	324	297	461	178	145	228	196	196	9 519	3 755	3 643	12
177	73	51	2 656	1 027	902	608	146	97	1 399	402	351	123	239	211	11 147	6 462	5 809	13
489	56	47	432	168	156	557	240	210	621	117	99	5	29	24	5 750	4 664	4 529	14
497	171	146	1 321	196	177	1 223	283	234	793	156	120	174	89	81	16 525	2 741	2 666	15
190	185	149	562	361	305	473	205	147	541	234	205	145	74	53	7 135	4 871	4 700	16
1 932	725	711	615	313	245	3 259	1 560	1 197	925	317	264	31	56	32	12 521	8 639	8 441	17
70	38	27	580	340	251	233	120	58	162	59	37	243	225	184	7 916	5 054	4 716	18
1 607	225	193	527	219	178	245	148	129	311	54	35	67	22	15	11 312	8 199	7 853	19
207	65	43	478	154	124	208	50	41	2 481	1 071	898	456	516	502	13 075	7 594	7 398	20
143	40	35	324	205	155	70	23	9	108	63	37	35	5	5	8 658	7 104	6 514	21
210	224	219	771	111	90	73	43	39	746	168	164	68	114	104	8 831	4 064	3 940	22
2 414	256	200	852	131	105	325	124	112	161	109	87	52	6	6	12 705	7 889	7 758	23
13866	2 052	2031	772	112	93	75	14	13	587	88	72	156	189	179	29 892	9 894	9 668	24
305	11	11	168	109	76	51	15	12	45	24	19	20	89	89	8 342	3 988	3 760	25
2 155	436	432	237	101	59	28	23	12	107	53	20	51	20	20	9 886	5 989	5 817	26
577	90	78	225	126	88	29	14	13	226	38	25	18	2	1	18 962	9 909	9 680	27
723	908	540	1 734	1 186	797	3 015	3 083	1 048	352	353	152	735	554	423	4	6	1	1
80	40	26	212	150	88	349	228	142	115	53	22	40	56	46	1	—	—	2
15	12	7	250	85	44	660	164	94	40	11	5	10	5	1	—	—	—	3
96	95	44	78	152	103	362	401	208	52	9	5	52	8	3	—	6	5	4
115	124	78	632	540	387	2 606	1 671	934	103	87	51	50	4	2	—	—	—	5
33	79	41	62	98	52	1 424	1 010	795	146	163	118	121	110	32	—	—	—	6
59	104	72	78	98	52	197	228	132	106	19	13	15	8	8	1	1	1	7
40	82	47	430	113	69	167	184	124	6	1	1	166	85	82	2	—	—	8
2	1	—	12	48	27	33	43	26	—	—	—	6	1	1	—	—	—	9
13	13	8	546	323	309	313	265	231	24	10	9	3	12	10	4	1	1	10
100	153	86	403	305	178	666	685	395	85	107	64	11	8	6	—	—	—	11
274	289	195	882	761	594	2 570	1 661	828	413	382	274	87	142	130	—	—	—	12
99	111	58	890	433	291	1 091	770	478	1 033	637	444	50	98	37	—	—	—	13
30	23	11	146	62	49	1 144	532	383	230	165	131	59	61	20	—	—	—	14
290	401	258	3 288	1 283	985	3 909	1 873	952	310	131	52	132	218	98	—	—	—	15
48	105	19	1 390	1 353	1 093	515	561	240	194	247	138	31	—	—	—	—	—	16
138	91	62	425	220	179	2 815	2 660	1 453	126	107	72	19	18	18	1	1	1	17
19	53	31	254	190	103	306	598	293	23	13	2	245	378	259	—	—	—	18
107	18	13	293	145	105	937	262	192	27	58	44	42	13	12	5	—	—	19
84	100	46	698	188	124	1 315	754	460	1 290	1 607	1 172	520	377	350	—	—	—	20
32	17	5	82	83	42	269	195	128	67	13	2	102	59	43	—	—	—	21
9	15	8	319	172	126	203	229	158	174	96	71	99	69	42	—	—	—	22
26	39	26	464	205	164	673	371	248	55	40	30	20	45	36	—	—	—	23
13	7	2	177	58	42	162	102	65	31	30	10	5	3	2	—	—	—	24
3	1	1	29	114	54	72	94	66	10	2	1	2	32	32	—	—	—	25
18	18	13	236	80	37	196	179	128	48	13	8	6	5	4	—	—	—	67
8	9	3	79	59	26	103	91	54	10	8	3	3	1	1	—	4	4	22

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kraft- o. vattenverk			Landtransport			Sjöfart			Affärs- o. lagerarbete			Hotell- o. restaurangrörelse		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	3	124	124	9 843	14 123	13 840	11 294	5 116	4 856	8 737	5 770	5 295	3 317	2 925	2 669
2	Stockholms län . .	22	9	5	997	993	866	733	154	116	595	330	268	77	100	83
3	Uppsala län	14	1	1	818	183	158	279	8	8	401	91	62	87	118	115
4	Södermanlands län .	7	13	13	1 194	853	819	2 660	504	488	578	223	168	149	262	230
5	Östergötlands län .	8	4	2	4 809	6 084	6 009	2 502	574	567	1 393	646	572	270	265	240
6	Jönköpings län . .	15	5	5	711	396	347	426	10	10	537	374	333	142	243	228
7	Kronobergs län . .	9	6	6	741	460	433	760	—	—	404	211	193	121	90	83
8	Kalmar län	14	2	2	1 268	2 546	2 469	4 853	1 283	1 268	588	313	266	128	147	127
9	Gotlands län . . .	3	5	3	220	58	48	636	207	195	92	115	105	11	23	9
10	Blekinge län . . .	2	—	—	696	1 826	1 797	3 773	796	789	347	137	120	92	67	57
11	Kristianstads län .	7	10	9	1 074	1 060	947	1 381	228	180	1 051	1 129	963	169	181	148
12	Malmö stad	1	16	16	5 520	2 868	2 866	3 482	1 077	1 064	2 423	547	522	1 172	1 068	1 056
13	Malmöhus län i övr.	31	20	20	1 776	1 641	1 528	7 669	2 279	2 227	1 723	1 001	912	314	292	219
14	Hallands län . . .	6	8	8	764	489	479	1 069	179	174	417	264	256	107	129	118
15	Göteborgs stad . .	5	92	91	8 020	9 777	9 769	28 359	8 290	8 289	4 770	866	804	2 455	2 527	2 472
16	Gbg o. Boh. län i övr.	1	—	—	951	1 831	1 822	1 794	832	680	369	329	300	101	180	147
17	Älvsborgs län . . .	8	13	11	907	617	603	420	37	25	691	387	314	161	251	202
18	Skaraborgs län . .	15	15	15	712	563	512	565	102	73	432	310	241	98	91	77
19	Värmlands län . .	7	4	4	1 040	453	411	809	293	239	540	278	252	70	65	43
20	Örebro län	10	13	13	756	257	227	147	9	9	580	169	120	109	205	190
21	Västmanlands län .	29	4	4	639	545	460	1 053	263	261	429	270	193	103	210	162
22	Kopparbergs län . .	16	11	11	669	179	169	469	3	3	466	127	97	176	120	101
23	Gävleborgs län . .	23	6	2	2 479	278	258	2 274	536	527	588	228	198	174	116	103
24	Västernorrlands län	55	2	2	6 974	785	763	3 336	493	459	965	161	136	216	55	42
25	Jämtlands län . . .	22	4	2	843	213	200	263	4	4	317	120	97	108	170	154
26	Västerbottens län .	23	30	29	1 405	912	901	623	171	156	249	198	179	47	45	34
27	Norrbottens län . .	7	—	—	2 012	494	477	1 045	245	245	228	123	108	75	48	37
	Kvinnliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	—	—	—	359	84	50	1 541	1 035	859	2 516	3 050	1 488	23464	25411	22063
2	Stockholms län . .	—	—	—	24	29	13	5	5	2	270	262	113	717	1 449	734
3	Uppsala län	—	—	—	14	12	3	—	—	—	224	160	63	444	791	411
4	Södermanlands län .	—	—	—	40	22	11	2	4	4	488	371	224	870	1 440	701
5	Östergötlands län .	—	—	—	73	28	10	8	12	9	769	656	420	1 473	2 080	1 339
6	Jönköpings län . .	2	—	—	9	16	15	—	—	—	231	227	159	783	1 269	940
7	Kronobergs län . .	—	—	—	12	12	5	4	—	—	183	159	113	649	952	616
8	Kalmar län	—	—	—	19	14	9	23	14	10	322	243	127	645	998	591
9	Gotlands län	—	—	—	23	13	7	12	10	6	83	57	36	163	273	128
10	Blekinge län . . .	—	—	—	42	11	8	5	1	1	383	336	280	615	1 274	1 089
11	Kristianstads län .	—	—	—	58	61	34	2	—	—	738	513	290	1 216	2 051	876
12	Malmö stad	—	—	—	41	13	13	32	1	—	1 690	1 349	1 054	4 204	3 844	3 501
13	Malmöhus län i övr.	—	—	—	54	25	10	28	3	3	1 057	981	689	1 962	2 777	1 804
14	Hallands län . . .	—	—	—	16	3	1	—	—	—	470	324	266	1 019	1 151	937
15	Göteborgs stad . .	—	—	—	86	23	22	305	102	102	1 861	1 854	1 177	5 910	7 080	6 156
16	Gbg o. Boh. län i övr.	—	—	—	24	8	4	—	4	—	277	357	185	551	1 158	642
17	Älvsborgs län . . .	—	—	—	17	10	5	1	1	—	588	428	293	975	1 083	674
18	Skaraborgs län . .	—	—	—	17	12	7	1	—	—	325	229	157	759	1 196	668
19	Värmlands län . .	—	—	—	4	14	9	7	9	4	537	229	164	990	1 356	977
20	Örebro län	—	—	—	81	56	37	6	11	7	532	349	231	1 725	1 757	1 293
21	Västmanlands län .	—	—	—	35	13	7	—	4	4	541	413	274	889	1 389	896
22	Kopparbergs län . .	—	—	—	26	37	25	—	—	—	580	364	254	1 661	2 497	1 564
23	Gävleborgs län . .	—	—	—	26	4	4	7	12	12	543	391	297	1 587	1 839	1 235
24	Västernorrlands län	—	—	—	58	4	3	22	19	12	582	197	158	1 095	1 295	952
25	Jämtlands län . . .	—	—	—	71	43	31	—	—	—	173	69	49	1 614	2 628	1 652
26	Västerbottens län .	—	—	—	34	9	6	7	20	10	322	211	184	909	888	692
27	Norrbottens län . .	—	—	—	20	3	2	3	19	10	315	190	130	862	1 080	724

Förvaltning			Teknisk ledning			Kontorsarbete			Undervisning o. vetenskaplig verksamhet			Litterär o. konstnärlig verksamhet			Hälsovård o. sjukvård			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
3 581	520	493	5 253	680	543	7 347	1 808	1 640	1 451	602	520	9 566	5 602	5 348	802	973	566	1
111	23	15	82	14	6	141	62	40	7	1	1	55	45	45	31	53	28	2
196	43	23	64	20	18	130	78	61	1 141	333	289	129	100	100	54	81	54	3
112	21	19	190	47	32	294	93	70	51	74	41	60	6	6	64	64	46	4
451	85	76	456	84	54	573	150	119	116	135	118	167	16	11	79	60	36	5
141	19	19	113	58	48	333	148	123	71	73	62	43	13	13	81	99	78	6
131	54	51	74	22	21	173	66	63	100	112	111	35	48	45	93	59	49	7
80	42	36	78	25	21	198	63	41	53	77	52	52	11	10	53	26	17	8
36	8	7	18	4	2	16	9	5	2	1	1	—	—	—	5	7	3	9
141	37	36	72	41	26	177	86	72	32	85	80	32	37	26	18	27	18	10
199	47	43	155	44	28	301	116	83	100	198	180	36	36	32	50	38	16	11
249	53	52	253	35	33	1 163	305	290	24	3	3	1 754	1 215	1 213	135	13	12	12
369	140	119	130	32	21	511	231	195	874	477	407	194	154	153	364	374	272	13
52	26	26	38	16	15	103	40	38	75	85	74	19	11	11	17	16	8	14
1 192	522	485	1 072	342	290	3 235	1 010	942	1 459	751	666	3 790	2 383	2 383	319	267	247	15
31	26	26	29	36	12	86	87	83	14	25	22	51	27	27	95	84	68	16
78	26	20	191	89	57	326	171	155	48	142	95	32	15	15	84	59	45	17
187	22	19	63	25	15	243	107	81	64	86	78	26	3	3	42	34	18	18
86	19	15	88	48	43	218	114	101	102	196	121	26	42	42	25	28	15	19
91	20	19	178	39	31	356	187	166	89	97	93	66	2	2	51	51	28	20
70	19	18	101	61	42	189	78	52	77	58	48	26	10	8	54	85	42	21
101	27	26	137	49	28	234	63	45	84	83	41	28	2	1	87	66	50	22
82	68	68	113	25	20	223	125	117	62	94	72	1 092	1 106	1 071	39	21	13	23
96	12	11	176	80	70	599	128	119	102	135	103	34	9	8	68	36	26	24
46	29	20	86	20	18	131	38	30	39	70	53	8	—	—	30	11	9	25
47	15	14	79	38	34	124	47	47	61	93	64	4	—	—	35	27	16	26
110	24	19	146	96	53	210	78	67	46	122	52	8	7	6	29	27	8	27
106	47	38	105	18	14	5 051	4 576	2 794	1 322	499	396	1 922	956	940	3 882	2 556	1 368	1
9	5	3	—	—	—	255	181	111	25	2	1	11	6	6	326	990	445	2
33	7	6	6	2	2	475	239	153	761	179	167	92	67	67	154	367	168	3
11	11	6	2	1	1	472	301	196	90	87	71	11	1	—	361	770	368	4
15	8	6	2	—	—	1 127	694	524	231	206	182	48	11	9	661	963	554	5
9	10	9	1	—	—	362	340	264	126	124	107	—	3	2	323	529	321	6
3	5	4	—	—	—	236	213	167	120	148	146	2	6	6	250	306	190	7
2	2	1	2	—	—	288	208	143	159	153	101	5	2	2	271	463	230	8
—	—	—	—	—	—	57	51	37	5	8	7	1	—	—	85	134	58	9
1	2	2	—	—	—	315	269	232	118	128	128	7	2	2	311	460	354	10
2	2	1	3	2	2	451	318	213	160	211	206	10	13	13	385	618	235	11
5	2	2	1	—	—	1 460	968	764	13	1	—	202	72	72	488	406	248	12
23	26	20	2	2	2	946	520	435	843	356	303	51	38	37	639	851	443	13
3	1	1	—	—	—	233	122	111	75	81	70	5	5	5	479	507	366	14
44	58	54	23	3	2	2 764	1 884	1 632	939	533	459	706	329	328	1 067	1 672	1 278	15
1	6	3	—	—	—	243	264	208	11	12	8	9	1	1	334	609	282	16
4	2	1	3	1	1	532	423	348	63	126	103	4	2	2	383	756	451	17
2	1	—	—	—	—	430	307	245	127	124	112	1	—	—	404	746	383	18
3	5	5	—	—	—	363	292	240	166	233	177	8	13	12	372	563	366	19
6	4	4	—	2	2	525	390	322	312	230	223	23	4	3	494	746	420	20
4	—	—	1	—	—	441	301	200	108	97	78	2	1	1	391	642	387	21
2	7	5	1	1	1	493	293	204	237	203	146	12	1	1	541	1 079	571	22
7	7	6	—	—	—	412	363	310	274	219	197	236	230	230	413	570	316	23
8	3	—	—	—	—	1 022	306	275	392	284	260	3	1	1	349	648	431	24
1	—	—	—	—	—	318	169	133	294	269	249	—	—	—	365	827	498	25
10	10	9	—	1	1	433	263	246	251	217	148	—	—	—	503	625	471	26
1	1	—	—	—	—	338	236	181	194	243	141	1	—	—	284	478	290	27

	Arbetsförmedlingsanstalter	Husligt arbete			Genomgående yrken			Diversearbete			Frivilliga arbetsuppgifter			Utan särsk. utbildn.
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.
	Manliga avdeln.													
1	Stockholms stad . .	23	16	14	6 057	7 418	5 185	6 080	8 969	8 954	375	1 136	1 136	3 239
2	Stockholms län . .	23	43	39	927	817	585	1 576	1 587	1 469	3 484	2 151	2 089	712
3	Uppsala län	—	1	—	410	492	342	888	993	885	778	957	957	740
4	Södermanlands län .	2	13	12	607	644	453	1 049	1 075	1 051	1 319	1 611	1 600	727
5	Östergötlands län .	19	60	59	1 499	1 735	1 314	1 704	1 036	1 017	5 050	5 343	5 330	1 592
6	Jönköpings län . .	6	46	46	731	743	611	1 786	1 061	1 028	2 014	2 050	2 017	946
7	Kronobergs län . .	10	17	17	970	569	496	1 073	562	560	1 233	1 507	1 503	1 250
8	Kalmar län	4	6	6	1 042	1 046	779	1 292	746	724	3 108	3 757	3 723	551
9	Gotlands län . . .	—	2	2	224	144	84	459	283	277	139	405	396	105
10	Blekinge län . . .	—	2	2	871	743	690	3 096	1 141	1 141	1 120	1 299	1 296	1 334
11	Kristianstads län .	15	5	4	1 563	1 280	960	2 054	1 063	1 003	2 618	3 024	2 659	1 426
12	Malmö stad	45	12	12	540	1 730	1 168	2 455	5 379	5 379	4 589	4 555	4 555	2 121
13	Malmöhus län i övr.	5	15	15	2 311	2 020	1 470	4 018	2 122	2 056	3 333	4 463	4 455	2 341
14	Hallands län . . .	—	4	4	709	588	538	777	1 321	1 313	2 439	2 589	2 579	851
15	Göteborgs stad . .	—	4	4	1 852	3 645	2 200	3 577	3 240	3 240	1 264	1 848	1 848	3 047
16	Gbg o. Boh. län i övr.	1	1	—	967	662	574	3 579	1 692	1 682	753	938	913	672
17	Älvsborgs län . . .	5	10	6	860	1 132	778	2 038	1 936	1 736	1 419	2 039	2 020	932
18	Skaraborgs län . .	2	11	10	823	828	679	1 260	1 121	1 050	1 520	1 810	1 787	792
19	Värmlands län . .	16	7	7	1 539	1 013	807	1 683	952	932	502	918	891	921
20	Örebro län	21	42	42	690	986	753	1 553	1 929	1 906	1 671	1 732	1 732	988
21	Västmanlands län .	4	11	9	788	892	654	990	870	841	680	866	866	769
22	Kopparbergs län . .	1	3	3	1 141	660	482	2 439	1 098	1 060	795	1 052	1 052	798
23	Gävleborgs län . .	3	7	7	874	934	815	3 679	2 182	2 169	808	1 165	1 159	1 042
24	Västernorrlands län	4	5	4	2 876	816	700	7 550	1 822	1 809	373	540	540	1 818
25	Jämtlands län . . .	1	1	1	578	246	225	1 738	788	763	13	633	633	850
26	Västerbottens län .	3	1	1	1 385	705	644	2 164	614	610	161	909	897	1 104
27	Norrbottens län . .	2	4	4	1 555	662	658	6 020	1 698	1 613	443	1 269	1 220	1 088
	Kvinnliga avdeln.													
1	Stockholms stad . .	32 480	53 785	34 799	2 537	3 553	2 268	—	—	—	328	385	385	5 155
2	Stockholms län . .	9 366	13 088	9 285	183	195	153	4	1	1	2 490	1 777	1 761	795
3	Uppsala län	2 591	3 987	2 388	41	109	52	—	—	—	575	560	559	716
4	Södermanlands län .	3 839	4 872	2 883	194	242	132	—	—	—	581	664	662	1 061
5	Östergötlands län .	7 945	9 219	6 359	588	839	643	1	4	4	3 362	3 433	3 412	2 118
6	Jönköpings län . .	3 553	4 005	2 867	182	235	166	3	—	—	2 060	2 016	1 978	1 040
7	Kronobergs län . .	2 933	3 153	2 065	22	104	80	11	18	18	667	791	789	866
8	Kalmar län	4 407	5 174	3 761	84	183	124	2	1	1	2 051	2 235	2 235	762
9	Gotlands län . . .	814	1 324	661	49	66	34	—	—	—	20	362	355	150
10	Blekinge län . . .	4 830	6 610	5 719	81	242	215	—	—	—	771	830	830	3 032
11	Kristianstads län .	4 442	5 812	2 716	232	480	403	3	4	4	1 836	2 195	1 822	1 482
12	Malmö stad	11 045	13 655	11 238	1 878	558	440	—	—	—	1 762	1 496	1 496	1 301
13	Malmöhus län i övr.	8 540	10 421	7 167	579	690	554	—	—	—	1 503	1 829	1 829	2 091
14	Hallands län . . .	2 196	3 314	2 496	81	213	165	—	—	—	2 198	2 278	2 257	1 487
15	Göteborgs stad . .	18 387	26 594	20 907	689	852	566	1	—	—	1 364	1 524	1 524	3 967
16	Gbg o. Boh. län i övr.	2 747	3 451	2 375	139	139	102	—	—	—	100	121	121	722
17	Älvsborgs län . . .	5 375	6 566	4 808	327	389	230	1	—	—	772	471	444	930
18	Skaraborgs län . .	3 391	5 043	2 855	125	189	155	4	—	—	281	368	363	1 221
19	Värmlands län . .	5 738	7 085	4 883	102	287	222	—	1	—	197	286	265	1 626
20	Örebro län	5 923	7 776	5 374	243	651	541	1	11	11	724	753	753	1 597
21	Västmanlands län .	3 486	4 765	3 131	365	339	204	10	12	9	42	164	160	1 507
22	Kopparbergs län . .	4 832	5 099	3 285	551	294	246	4	7	6	299	550	546	1 050
23	Gävleborgs län . .	4 517	5 924	4 292	175	265	196	—	8	4	132	226	209	2 550
24	Västernorrlands län	6 275	6 264	4 573	138	171	146	5	143	143	446	107	104	1 191
25	Jämtlands län . . .	2 809	3 580	2 404	37	73	62	10	13	12	4	426	426	605
26	Västerbottens län .	4 487	4 743	3 432	305	135	124	1	3	3	170	484	484	788
27	Norrbottens län . .	3 659	4 560	2 968	40	74	74	—	1	1	270	502	502	865

Tab. 3. Verksamheten inom olika yrkesgrupper under år 1944.

Yrkesgrupper	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen				Tillsammans				Ans. per 100 l. p.		
	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.	Män	Kv.	S:a
Jordbruk och skogsbruk	**65 599**	**109 919**	**157 879**	**119 097**	**3 833**	**8 785**	**13 299**	**7 465**	**69 432**	**118 704**	**171 178**	**126 562**	**70**	**66**	**69**
Jordbruk och fiske	41 397	68 709	79 447	54 230	3 810	8 762	13 159	7 326	45 207	77 471	92 606	61 556	86	67	84
Skogsbruk	24 202	41 210	78 432	64 867	23	23	140	139	24 225	41 233	78 572	65 006	53	16	52
Industri och hantverk	**231 232**	**581 618**	**268 248**	**243 607**	**27 202**	**59 458**	**45 340**	**29 505**	**258 434**	**641 076**	**313 588**	**273 112**	**217**	**131**	**204**
Malmbrytning och metallindustri	46 955	109 973	39 519	31 967	2 869	6 910	4 630	3 475	49 824	116 883	44 149	35 442	278	149	265
Jord- och stenindustri	17 831	43 035	26 738	23 733	1 244	1 698	3 347	3 053	19 075	44 733	30 085	26 786	161	51	149
Träindustri	18 460	46 641	15 320	12 443	255	484	461	303	18 715	47 125	15 781	12 746	304	105	299
Pappers- och grafisk industri	9 459	28 635	5 977	5 428	1 260	2 473	2 893	1 701	10 719	31 108	8 870	7 129	479	85	351
Livsmedelsindustri	7 782	19 258	8 634	6 967	5 160	14 089	8 496	6 112	12 942	33 347	17 130	13 079	223	166	195
Textil- och beklädnadsindustri	5 279	12 621	4 842	3 825	12 411	26 082	18 762	10 256	17 690	38 703	23 604	14 081	261	139	164
Läder-, hår- och gummiindustri	6 182	14 635	4 882	3 905	2 777	5 072	4 362	2 894	8 959	19 707	9 244	6 799	300	116	213
Kemisk-teknisk industri	1 269	3 324	2 524	2 277	1 215	2 630	2 370	1 698	2 484	5 954	4 894	3 975	132	111	122
Byggnadsverksamhet	117 808	303 138	159 395	152 663	9	18	19	13	117 817	303 156	159 414	152 676	190	.	190
Kraft- och vattenverk	207	358	417	399	2	2	—	—	209	360	417	399	86	.	86
Samfärdsel	**41 394**	**140 518**	**74 160**	**72 092**	**1 264**	**3 305**	**1 865**	**1 406**	**42 658**	**143 823**	**76 025**	**73 498**	**189**	**177**	**189**
Landtransport	17 640	57 843	50 483	49 180	728	1 283	573	347	18 368	59 126	51 056	49 527	115	224	116
Sjöfart	23 754	82 675	23 677	22 912	536	2 022	1 292	1 059	24 290	84 697	24 969	23 971	349	157	339
Handel	**14 135**	**39 955**	**24 712**	**22 224**	**29 580**	**74 351**	**84 918**	**62 730**	**43 715**	**114 306**	**109 630**	**84 954**	**162**	**88**	**104**
Affärs- och lagerarbete	11 062	29 907	14 714	13 076	9 321	16 600	13 914	8 875	20 383	46 507	28 628	21 951	203	119	162
Hotell- och restaurangrörelse	3 073	10 048	9 998	9 148	20 259	57 751	71 004	53 855	23 332	67 799	81 002	63 003	101	81	84
Förvaltning och fria yrken	**20 218**	**58 816**	**24 616**	**22 231**	**15 048**	**31 273**	**21 473**	**16 801**	**35 266**	**90 089**	**46 089**	**39 032**	**239**	**146**	**195**
Förvaltning	3 581	8 067	1 950	1 778	170	315	232	186	3 751	8 382	2 182	1 964	414	136	384
Teknisk ledning	4 714	9 430	2 070	1 582	84	152	33	28	4 798	9 582	2 103	1 610	456	.	456
Kontorsarbete	6 792	17 642	5 488	4 845	11 116	20 041	14 493	10 688	17 908	37 683	19 981	15 533	321	138	189
Undervisning	2 032	6 344	4 208	3 447	2 800	7 393	4 953	4 159	4 832	13 737	9 161	7 606	151	149	150
Litterärt och konstnärligt arbete	3 099	17 333	10 900	10 579	878	3 372	1 762	1 740	3 977	20 705	12 662	12 319	159	191	164
Hälso- och sjukvård	**1 360**	**2 804**	**2 688**	**1 791**	**8 099**	**14 515**	**19 870**	**11 475**	**9 459**	**17 319**	**22 558**	**13 266**	**104**	**73**	**77**
Husligt arbete	**149**	**215**	**348**	**329**	**53 319**	**170 624**	**229 746**	**159 707**	**53 468**	**170 839**	**230 094**	**160 036**	**62**	**74**	**74**
Annat arbete	**91 947**	**175 719**	**130 640**	**120 763**	**47 409**	**75 709**	**38 331**	**34 808**	**139 356**	**251 428**	**168 971**	**155 571**	**135**	**198**	**149**
Genomgående yrken	15 352	34 389	33 178	24 525	3 773	9 969	11 468	8 290	19 125	44 358	44 646	32 815	104	87	99
Diversearbete	21 561	66 567	47 094	46 340	51	60	226	216	21 612	66 627	47 320	46 556	141	27	141
Utan särskild utbildning	21 609	32 762	—	—	23 930	40 675	—	—	45 539	73 437	—	—	—	—	—
Frivilliga arbetsuppgifter	33 425	42 001	50 368	49 898	19 655	25 005	26 637	26 302	53 080	67 006	77 005	76 200	83	94	87
Tillsammans	**466 034**	**1109561**	**683 291**	**602 184**	**185 754**	**438 020**	**454 842**	**323 897**	**651 788**	**1547584**	**1138133**	**926 081**	**162**	**96**	**136**

arbetskraft från arbetslöshetsområden i Norrland samt med arbetsinsatser från skolungdom och flyktingar kunde behovet täckas. På grund av relativt gynnsam väderlek och ett effektivt utnyttjande av alla tillgängliga arbetskraftsreserver kunde arbetet med bärgande av hö- och stråsädesskörden i stort sett försiggå på ett tillfredsställande sätt. Hempermitterade jordbrukare med uppgiftskort samt värnpliktiga, tillhörande 1943 års klass, gjorde därvid stor insats. Betydelsefull medverkan i skördearbetet fick man även genom frivillig arbetskraft, bestående av skolungdom och andra semesterlediga. Höstens betupptagning kunde försiggå under relativt gynnsamma betingelser. Brist på lämplig arbetskraft förelåg i likhet med under 1943 inom lokalt begränsade områden, men genom en intensiv interlokal förmedling, varvid Norrland i större utsträckning än tidigare utgjorde rekryteringsområdet för tillfällig arbetskraft, kunde restbehoven fyllas. Jordbrukets behov av ladugårdspersonal och mjölkningskunniga lanthembiträden var lika framträdande som tidigare, och under hela året rådde brist på arbetskraft till dylika platser.

Som tidigare framhållits, var efterfrågan på arbetskraft till skogarna efter produktionspliktens upphörande av avsevärt mindre omfattning än under föregående år. Antalet arbetssökande vana skogsarbetare var ungefär lika stort (24 000) som under 1943 (23 000). Antalet arbetsansökningar uppvisade en större stegring (1943 — 34 000; 1944 — 41 000), vilket betyder, att även efterfrågan på yrkesvana skogsarbetare minskats och att skogsarbetarna under längre tid kvarstodo såsom aktuella arbetssökande på arbetsförmedlingarna. De tillsatta platsernas antal uppgick till 65 000 (122 400 under år 1943), vilket utvisar, att en del av arbetskraften i skogarna allt fortfarande kom från andra yrkesområden. — Torvhanteringen kom till följd av regn under försommaren sent i gång, och det på grund härav intensifierade arbetet under högsommaren framkallade vissa svårigheter att täcka arbetskraftsbehovet. Genom att i ökad omfattning anlita i landet befintlig utländsk arbetskraft, bland annat genom förflyttning av vissa utlänningar från beredskapsarbeten, kunde torvhanteringen dock nöjaktigt få sin arbetskraftsfråga löst.

För praktiskt taget alla yrkesgrenar inom huvudgruppen industri och hantverk redovisades högre platstillsättningssiffror för år 1944 än för 1943. De absoluta talen för hela näringsgrenen utgjorde 273 100 respektive 245 700. Endast inom läder-, hår- och gummiindustrin noterades en minskning, främst sammanhängande med råvarubristen inom gummiindustrin. Arbetstillgången var i stort sett god vid gruvorna samt vid skeppsvarven och inom den mekaniska verkstadsindustrin. Den under senare delen av 1944 inställda malmexporten föranledde emellertid vissa inskränkningar i gruvdriften. Vid de norrländska järnmalmsgruvorna har antalet sysselsatta arbetare icke undergått någon väsentlig minskning, och vad vissa mellansvenska gruvor beträffar har den friställda arbetskraften till följd av det allmänt gynnsamma läget på arbetsmarknaden kunnat beredas arbete vid andra gruvor eller också inom andra yrkesområden. Den under krigsåren framträdande bristen på kompetenta yrkesarbetare inom den mekaniska verkstadsindustrin har under 1944 väsentligt reducerats. Detta sammanhänger till stor del med att inkallelserna till beredskapstjänst ej varit av

samma omfattning som under 1943 samt att antalet yrkesarbetare successivt vuxit genom yrkesutbildningsverksamheten inom industrin och vid offentliga yrkesutbildningsorgan. Sysselsättningen vid sågverk, pappersmassefabriker och pappersbruk rönte i likhet med föregående år inflytande av de starkt begränsade exportmöjligheterna. Under första halvåret 1944 var sysselsättningen väsentligt lägre än under senare delen av året, trots att en allt mindre del av den europeiska marknaden då stod till förfogande. Den högre sysselsättningsgraden under andra halvåret sammanhängde med att utlandet verkställt köp av vissa trävaror och cellulosaprodukter för omedelbar leverans, när sjövägarna så medgiva. — Snickeri- och möbelfabriker höllo väl sin ställning sedan föregående år med synnerligen god sysselsättning för arbetare av olika kategorier. Inom textil- och beklädnadsindustrin var råvarutillgången större än under 1943 och sysselsättningen på grund härav hög och jämn. I vissa fall måste produktionen begränsas till följd av brist på lämplig arbetskraft, främst kvinnlig sådan. Även beträffande livsmedelsindustrierna karakteriserades läget av gynnsammare råvarutillgång. Samma var förhållandet inom sko- och läderindustrin. Den under 1943 träffade överenskommelsen mellan skofabrikanterna och de råvarudirigerande myndigheterna rörande normal arbetsvecka för skoarbetarna ledde till, att korttidsarbete inom nämnda industrigren praktiskt taget icke förekom under 1944. Den arbetskraft, som genom överenskommelsen friställdes, kunde genom arbetsförmedlingens försorg utan större svårighet placeras inom andra arbetsområden.

En av de väsentligaste orsakerna till den höga sysselsättningsnivån under 1944 var, såsom tidigare framhållits, den livliga byggnadsverksamheten beträffande framför allt bostadsbyggen men jämväl industribyggen. Efter en successiv ökning av antalet byggnadstillstånd har produktionen varit så hög, att under sommarmånaderna viss brist på kvalificerade yrkesarbetare, i första hand murare, uppstod på åtskilliga orter, främst i städerna. Strävandena att utjämna byggnadssäsongen gåvo gynnsammare resultat under redovisningsåret än under 1943. Arbetslöshetsprocenten bland byggnadsarbetarna under senare delen av 1944 var den lägsta sedan statistikens början. Som följd av byggnadsproduktionens betydande omfattning ha byggnadsämnesindustrierna kunnat uppvisa en motsvarande hög sysselsättning, som till stor del underbyggts av en under året förbättrad tillgång på råvaror, delvis beroende på att åtgärder, som tidigare vidtagits för inhemsk produktion, under 1944 börjat lämna resultat. Inom glasindustrin har viss arbetslöshet uppstått, förorsakad av brist på fossilt bränsle.

Inställandet av sjöfarten på Tyskland förorsakade uppläggningar av ett stort antal fartyg och därmed en betydlig ökning av antalet ansökningar om arbete bland sjömän och stuveriarbetare. Emellertid har lejdbåtstrafiken kunnat uppehållas i beräknad omfattning, och därjämte har viss ökning i sjöfarten på Finland inträtt, vilket medfört, att sysselsättningen bland sjöfolket under året ej blev så låg, som man haft anledning att vänta.

Inom grupperna affärs- och lagerarbete samt hotell- och restaurangrörelse var läget gynnsammare än under 1943. Antalet lediga platser för såväl man-

lig som kvinnlig personal uppvisade en jämn stegring, och då tillgången på arbetskraft var någorlunda tillfredsställande, kunde arbetsförmedlingarna öka sina tillsättningssiffror.

Inom gruppen husligt arbete förelågo alltjämt svårigheter att tillsätta de lediga hembiträdesplatserna. Under året tillsattes cirka 28 300 hembiträdesplatser, eller samma antal som föregående år. Däremot kunde behovet av tillfällig hemhjälp tillgodoses i något större omfattning än under 1943. Antalet förmedlade platser för tillfällig hemhjälp av olika slag ökade med omkring 9 500 till 114 500.

I den mån förskjutningar förekommo inom övriga, här ej tidigare angivna grupper, voro dessa av mindre betydelse. För utförligare uppgifter angående de tillsatta platserna åren 1943—1944 hänvisas till tab. 4.

Antalet *ansökningar på 100 lediga platser* har under det senaste decenniet utgjort:

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943[1]	1944
Jordbruk o. skogsbruk	180	112	93	116	133	72	62	45	43	67
Industri o. hantverk	1 375	991	682	621	413	472	527	316	218	204
Sjöfart o. fiske	408	322	219	235	167	223	310	293	285	348
Handel, samfärdsel o. allm. tj.	278	208	161	146	125	158	150	140	125	119
Husligt arbete	98	94	88	87	88	104	103	89	77	74
Diversearbete	644	413	170	226	246	132	166	107	153	141
Frivilliga arbetsuppgifter	—	—	—	—	—	—	—	86	92	87
Samtliga grupper	**865**	**262**	**187**	**196**	**173**	**182**	**198**	**147**	**181**	**186**

I jämförelse med år 1943 visade samtliga huvudgrupper med undantag av jordbruk och skogsbruk samt sjöfart och fiske sjunkande relationstal (d. v. s. arbetsansökningar på 100 lediga platser) och alltså bättre överensstämmelse mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Stegringen av relationstalet för jordbruk och skogsbruk sammanhängde främst med det minskade antalet lediga platser inom skogsbruket. År 1943 utgjorde sålunda relationstalen för jordbruk respektive skogsbruk 79 och 22, medan för år 1944 motsvarande siffror voro 80 och 52. Inom husligt arbete var underskottet på hemhjälp av olika slag större än tidigare om åren, trots att den tillfälliga hemhjälpen i viss utsträckning lyckats begränsa behovet av heltidsanställd arbetskraft.

Arbetsförmedlingsverksamheten för utlänningar. Den omorganisation av arbetsförmedlingsverksamheten för utlänningar, som arbetsmarknadskommissionen genomförde i slutet av år 1943, innebar, att de ordinarie arbetsförmedlingsorganen i vidgad omfattning fingo medverka vid utplacering av flyktingar i arbete på öppna marknaden. Under år 1944 har förmedlingsarbetet för flyktingar också i hög grad kunnat effektiviseras, och uppgifter av mera social natur, som redan förut i viss utsträckning förbundits med förmedlingsverksamheten för utlänningar, ha kunnat ägnas en mera omsorgsfull handläggning. Möjligheterna till flyktingarnas placering i arbete ha också kunnat rationellare utnyttjas. För lösning av de många olika uppgifterna ha arbetsförmedlingarna

[1] Vid ingången av år 1943 omlades statistiken i viss utsträckning. I allt väsentligt har dock kontinuiteten med tidigare uppgifter bevarats.

i många fall utökats med särskilda utlänningsavdelningar. och därjämte ha talrika tillfälliga arbetsförmedlingar knutits till mottagningsförläggningarna för flyktingar av olika nationaliteter.

Den stora baltiska flyktingströmmen, som satte in i slutet av september 1944, medförde naturligt nog, att de baltiska flyktingproblemen under senare delen av året kommo i förgrunden. På några få veckor sökte sig över 29 000 flyktingar till vårt land, en rad extra åtgärder måste vidtagas av de olika för mottagningsförfarandet ansvariga myndigheterna. För inkvartering av flyktingarna upprättades i vissa län sålunda närmare 100-talet förläggningar, många av ytterst provisorisk och improviserad karaktär, och det flertal arbetsförmedlingar, som i samband härmed organiserades, fick omedelbart träda i funktion. Till en början var huvuduppgiften att förse flyktingarna med nödvändiga gångkläder, och här vilade i stort sett hela ansvaret på länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar. Efter föreskriven karantänstid och sedan polismyndigheterna företagit viss säkerhetsundersökning, kunde själva utplaceringen påbörjas. Trots att ackvisitionen av platser inföll under den del av året — november och december månader — som ur arbetsmarknadssynpunkt är den minst lämpliga för placering av arbetskraft, kunde arbetsförmedlingarna under denna tid anskaffa arbete åt 7 222 baltiska flyktingar, vilka tillsammans med sina anhöriga — sammanlagt cirka 14 000 personer — kunde lämna mottagningsförläggningarna.

Vissa länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar fingo även ingående medverka i verksamheten för de till Nord-Sverige evakuerade finnarna. Här var utrustningsarbetet huvuduppgiften. Någon förmedlingsverksamhet av större omfattning blev icke aktuell på grund av att den arbetsföra delen av de evakuerade endast utgjorde 5 % och behövde utnyttjas för läger- och sjukhusverksamhet. Den omständigheten, att finnarna även medförde en hel del boskap, för vars skötsel krävdes stor personal, bidrog också till att antalet finska evakuerade, som kunde antaga arbete i öppna marknaden, blev begränsat. Dock tillfördes vår arbetsmarknad ett visst tillskott av vana finska skogsarbetare och kunniga hembiträden till landsbygden.

I många fall ha arbetsförmedlingarna kunnat placera yrkeskunniga utlänningar i respektive fack, men dessa placeringar voro dock vanligen beroende av väl vitsordad skicklighet och förtrogenhet med svenska språket. Detta gällde speciellt för yrkesmän inom mekaniska verkstadsindustrin. Inom träindustrin kunde ett flertal flyktingar placeras liksom även inom textilindustrin, som härigenom fick ett välbehövligt tillskott av yrkeskunnigt folk. Svårigheter att placera yrkesfolk i restaurangfacket förelågo vanligen icke och ej heller i husligt arbete och sjukvård, därest någon utbildning kunnat åberopas.

I de fall placering inom eget yrkesområde ej kunde ske, hänvisades de manliga flyktingarna i första hand till skogs- och jordbruk, medan de kvinnliga oftast erhöllo anställningar som hembiträden eller på hotell och restauranger, sjukhus och vårdanstalter. Därjämte ha olika industrigrenar absorberat relativt mycken arbetskraft. Särskilt inom textilindustrin har en stor del av den kvinnliga ovana arbetskraften funnit sysselsättning. I övrigt har

det huvudsakligen varit fråga om mera okvalificerat fabriksarbete eller hjälp- och tempoarbete vid fabriker. Även inom tegel- och torvindustrierna kunde utländsk arbetskraft placeras. Slutligen må nämnas, att intellektuella flyktingar i viss utsträckning erhållit arkivarbete.

Flyktingarnas ovana vid svensk miljö och svenska arbetsförhållanden har gjort det nödvändigt, att arbetsförmedlingen håller intim kontakt med den anvisade, tills han funnit sig till rätta på arbetsmarknaden.

Ett speciellt problem utgöra de partiellt arbetsföra flyktingarna, och möjligheterna att placera dessa i arbete ha varit rätt begränsade. De arbetsuppgifter, som närmast stått till buds, ha förutom lättare vägarbeten med förkortad arbetstid varit textilarbete, tempoarbete inom verkstadsindustrin, lättare sysslor i lantbruket samt inom hotell- och restaurangbranschen. Därtill kommer, som redan anförts, arkivarbete för de intellektuella.

Arbetsförmedlingen förmedlade under år 1944 45 376 arbetsanställningar åt utlänningar (34 olika nationaliteter), därav 36 453 för män och 8 923 för kvinnor. Beträffande fördelningen nationsvis kan nämnas, att 11 369 platser avsågo norrmän, 10 542 danskar och 11 300 balter. Därnäst kommo finnarna med 4 809 och estlandssvenskarna med 2 454 placeringar. De tillsatta platsernas fördelning på olika yrkesgrupper var följande: jordbruk cirka 8 000, skogsarbete 11 100, industriarbete 10 000, byggnadsverksamhet 3 050, hotell- och restaurangrörelse 3 300, husligt arbete 3 800 samt hälsovård och sjukvård 1 400; återstoden, 4 726 platser, kom på andra yrkesgrupper.

Vid sidan av själva förmedlingsarbetet ha arbetsförmedlingsorganen varit flyktingar behjälpliga vid anskaffande av pass, ansökan om visering och ransoneringskort samt i vissa fall vid utfärdande av tillfälliga resebevis. En mångfald andra uppgifter ha även åvilat arbetsförmedlingarna. Hit höra utrustning med kläder och bohag åt flyktingarna, utbetalning av vissa startbidrag och resetraktamenten, utställande av biljettrekvisitioner m. m. och sist men icke minst en omfattande verksamhet av kuratorskaraktär. Vid utrustning av flyktingar ha arbetsmarknadsorganen samarbetat med privata hjälporganisationer.

Ungdomsförmedlingen. För att ytterligare effektivisera förmedlingen för ungdom under 18 år och skapa nya förutsättningar för den mera yrkesvägledande sidan av verksamheten fattade arbetsmarknadskommissionen i juni 1944 beslut om utbyggnad av organisationen. Denna utbyggnad, som påbörjades under senare delen av året, avser att dels förstärka de vid huvudkontoren redan upprättade länscentralerna, dels göra även avdelningskontoren bättre rustade för uppgifter i samband med ungdomsförmedling och yrkesvägledning. Vid 1944 års utgång funnos sålunda särskilda avdelningar för denna gren av verksamheten inrättade vid avdelningskontoren i Hälsingborg, Karlskoga, Lund, Norrköping, Skellefteå, Sundsvall, Södertälje och Ängelholm. Dessutom hade till avdelningskontor i Stockholms län knutits 8 deltids- och arvodesanställda s. k. »kontaktmän» avsedda att biträda med den yrkesvägledande verksamheten. Avsikten är att inrätta dylika tjänster även i övriga län. Sedan även Got-

Tab. 5. Ungdomsförmedlingen under år 1944.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbr. o. skogsbruk										
Jordbruk	3 163	3 674	2 625	368	992	723	2 388	3 531	4 666	3 348
Fiske	65	8	6	—	9	9	38	65	17	15
Skogsbruk	359	629	626	15	26	26	294	374	655	652
Industri o. hantverk										
Malmbr. o. metallind.	4 187	6 128	4 693	292	641	283	2 744	4 479	6 769	4 976
Jord- o. stenind.	601	1 660	1 427	164	607	554	590	765	2 267	1 981
Träindustri	779	942	686	31	100	58	541	810	1 042	744
Pappers- o. graf.ind.	318	786	472	421	1 407	654	462	739	2 193	1 126
Livsmedelsindustri	465	522	387	859	948	564	519	824	1 470	951
Textil- o. bekl.-ind.	201	515	264	918	2 477	957	767	1 119	2 992	1 221
Läder- o. gummiind.	312	627	412	261	834	386	301	573	1 461	798
Kemisk-teknisk ind.	116	174	99	99	272	145	117	215	446	244
Byggnadsverksamh.	562	671	583	—	2	—	352	562	673	583
Kraft- o. vattenverk	3	17	15	—	—	—	3	3	17	15
Samfärdsel										
Landtransport	377	770	552	156	163	113	339	533	933	665
Sjöfart	2 552	690	681	2	4	4	935	2 554	694	685
Handel										
Affärs- o. lagerarb.	876	1 319	999	2 605	4 702	3 218	2 228	3 481	6 021	4 217
Hotell- o. rest.-rör.	218	328	246	1 406	2 356	1 639	1 075	1 624	2 684	1 885
Förvaltn. o. fria yrken										
Förvaltning	66	325	325	3	47	47	48	69	372	372
Tekn. ledning	48	234	209	13	22	15	45	61	256	224
Kontorsarbete	503	888	650	2 122	3 401	2 523	1 609	2 625	4 289	3 173
Undervisn. samt vetenskapl., litterär o. konstn. verksamhet	27	50	42	12	85	75	27	39	135	117
Hälso- o. sjukvård	65	103	51	367	1 186	808	297	432	1 289	859
Husligt arbete	14	12	12	7 533	14 127	7 805	5 028	7 547	14 139	7 817
Annat arbete										
Bud	8 088	18 263	11 144	1 991	5 976	3 478	5 861	10 079	24 239	14 622
Övriga genomg. yrken	74	112	82	7	16	13	66	81	128	95
Diversearbete	372	558	511	146	56	49	306	518	614	560
Skolungdom	14 135	—	—	12 760	—	—	19 909	26 895	—	—
Annan ungdom utan särsk. yrkesutbildn.	10 309	—	—	8 990	—	—	11 819	19 299	—	—
Frivill. luftbevakning	1 394	2 665	2 660	607	1 101	1 100	1 873	2 001	3 766	3 760
Summa	**50 249**	**42 670**	**30 459**	**41 648**	**41 557**	**25 246**	**60 581**	**91 897**	**84 227**	**55 705**
Frivill. arbetshjälp (utom luftbevakn.)	18 507	20 117	19 646	16 272	18 836	18 350	25 166	34 779	38 953	37 996
Medeltal för femårsperioden 1930/34	42 977	17 311	14 434	31 879	20 218	14 717	·	74 856	37 529	29 151
Medeltal för femårsperioden 1935/39	35 578	24 656	17 126	31 633	27 063	17 252	·	67 211	51 719	34 378
Under år 1943	45 914	39 599	27 489	41 095	38 713	24 162	56 216	87 009	78 312	51 651

lands län under året erhållit en särskild länscentral för ungdomsförmedling och yrkesvägledning, finnas numera dylika länscentraler i samtliga län.

Den yrkesvägledande verksamheten har under året omfattat såväl folkskoleungdom som elever vid högre skolor. Sålunda har under läsåret 1943/44 yrkes-

vägledning ägt rum i 69 gymnasier för något över 4 200 elever (motsvarande cirka 85 % av antalet elever i berörda klasser), vid 129 realskolor, 13 kommunala mellanskolor, 8 praktiska mellanskolor, 6 högre folkskolor och 46 flickskolor för sammanlagt cirka 10 000 ungdomar samt i folk- och fortsättningsskolor på 350 orter för 22 000 elever.

Vid ungdomsförmedlingen inskrevos under året cirka 32 400 pojkar och cirka 28 200 flickor (under 18 år) exkl. ungdomsberedskapen. Inklusive ungdomsberedskapen utgjorde antalet cirka 43 500 respektive 42 200.

Omfattningen av förmedlingsarbetet framgår av *tab. 5*. Jämfört med 1943 utvisade verksamhetens omfattning i alla avseenden en ökning. Denna uppgick exempelvis i fråga om antalet tillsatta platser (exkl. ungdomsberedskapen) till över 4 000, motsvarande cirka 8 %. I jämförelse med medeltalet för femårsperioden 1935/39 ökade antalet tillsatta platser med 62 %. Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser uppvisade på manliga avdelningen en obetydlig ökning från föregående år (från 116 till 118), på kvinnliga avdelningen däremot en fortsatt minskning (från 106 till 100). En jämförelse med motsvarande siffror för arbetsförmedlingen i dess helhet ger vid handen, att arbetsmarknadsläget för den manliga ungdomens del var betydligt gynnsammare än för de vuxna manliga arbetssökandena, medan däremot beträffande de kvinnliga ingen nämnvärd skillnad förelåg.

Student- och lärarförmedlingen. Under redovisningsåret voro liksom förut fyra studentförmedlingar i verksamhet. Lärarförmedlingar (länscentraler)

Tab. 6. Student- och lärarförmedlingen under år 1944.

Yrkesgrupper	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen				Summa tillsatta platser
	Arbetssökande personer	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Förvaltnings-, domstolstjänst m. m.	688	1 480	571	441	86	163	105	87	528
Läroverks- och folkhögskollärare	498	1 842	464	390	321	1 092	171	148	538
Folkskollärare	556	1 353	2 240	1 678	677	1 752	2 578	2 168	3 846
Småskollärarinnor	—	—	—	—	858	2 139	1 185	992	992
Yrkes- och övningslärare	160	411	154	102	423	978	389	308	410
Kindergartenlärarinnor	—	—	—	—	35	63	42	20	20
Privatlärare	561	2 177	1 167	1 113	303	1 082	447	418	1 531
Idrottsledare, gymnaster	4	6	20	15	1	2	9	5	20
Journalister, översättare m. m.	79	209	64	57	32	59	54	51	108
Läkare	138	227	272	184	12	14	8	8	192
Kontorstjänstemän	23	41	309	303	106	284	292	254	557
Annat arbete	174	846	320	282	76	223	350	301	583
Studenter utan särskild yrkesutbildning	1 588	2 927	—	—	872	1 708	—	—	—
Tillsammans år 1944	**4 469**	**11 519**	**5 581**	**4 565**	**3 802**	**9 559**	**5 630**	**4 760**	**9 325**
1943	3 214	9 070	4 619	3 692	3 679	9 929	5 207	4 527	8 219
1942	2 821	8 608	3 901	3 200	3 547	10 591	3 569	3 217	6 417
1941	—	9 231	3 787	3 265	—	12 721	3 159	2 846	6 111
1940	—	7 758	3 621	3 094	—	11 389	3 157	2 898	5 992

funnos inom samtliga län utom Gotlands, där emellertid dylik inrättades vid 1945 års början. Förmedlingsverksamhetens omfattning framgår av *tab. 6.*

Verksamheten under året utmärktes av ökad livaktighet. Inalles inskrevos 8 271 personer, av vilka 4 469 på manliga och 3 802 på kvinnliga avdelningen. Antalet tillsatta platser uppgick till 9 325, av vilka inemot 5 300 kommo på lärarförmedlingen.

Stor brist rådde även under 1944 på såväl manliga som kvinnliga folkskollärare, och då även småskollärarinnorna syntes ha bättre sysselsättningsmöjligheter än förut, blevo svårigheterna än större att fylla de vakanser, som uppstodo till följd av bl. a. inkallelser till beredskapstjänst.

Arbetstillgången inom sjömansyrket år 1944.

På- och avmönstringar vid sjömanshusen. Enligt till socialstyrelsen från rikets samtliga sjömanshus ingångna uppgifter uppgick hela antalet under år 1944 påmönstrade sjömän till 27 752 och antalet avmönstrade till 29 073. Härav voro i inrikes fart 4 908 påmönstringar och 4 508 avmönstringar eller 17·7 resp. 15·5 %. Fördelningen på olika sjömanshus framgår av följande översikt:

	På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade
Luleå	338	343	Oskarshamn	692	766	Hälsingborg	1 378	1 477
Umeå	379	368	Kalmar	940	969	Halmstad	192	169
Örnsköldsvik	28	38	Visby	585	570	Göteborg	7 261	7 161
Härnösand	240	226	Karlskrona	152	137	Marstrand	613	611
Sundsvall	619	592	Karlshamn	349	403	Uddevalla	577	505
Söderhamn	225	204	Sölvesborg	505	499	Lysekil	521	406
Gävle	749	894	Kristianstad	179	215	Strömstad	138	177
Stockholm	5 185	5 741	Ystad	364	347	Karlstad	351	579
Nyköping	1 420	1 562	Trelleborg	297	335	Summa 1944	27 752	29 073
Norrköping	735	768	Malmö	1 515	1 934	» 1943	28 585	29 554
Västervik	315	286	Landskrona	910	791	» 1942	27 383	27 016

Den avgjort största frekvensen kom, efter vad härav synes, på sjömanshuset i Göteborg med 26 % av påmönstringarna och 25 % av avmönstringarna, därnäst kom Stockholm med motsvarande 19 resp. 20 %. Fördelningen på de olika månaderna framgår av nedanstående tablå:

År 1944		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Påmönstrade		1 742	1 986	3 225	3 286	3 409	2 876	2 603	2 015	1 825	1 584	1 856	1 345
Avmönstrade		1 992	1 698	2 332	2 365	2 240	2 367	2 572	3 732	3 786	1 753	1 806	2 430
Påmönstr. per 100 avmönstr.	1944	87	117	138	139	152	122	101	54	48	90	103	55
	1943	57	75	191	161	134	112	104	82	94	97	61	40
	1942	29	23	71	307	238	119	107	100	94	84	71	45

Inalles kan man per 100 avmönstringar under år 1944 räkna 95 påmönstringar, mot 97 resp. 101 åren 1943 och 1942.

Bland de under året påmönstrade utgjordes 1 870 av fartygsbefälhavare, 4 626 av styrmän och maskinister, 10 335 av däcksmanskap, 6 365 av maskinmanskap och 4 556 av kökspersonal. Bland de avmönstrade voro 1 872 fartygsbefälhavare, 4 985 styrmän och maskinister, 10 774 däcksmanskap, 6 774 maskinmanskap och 4 668 kökspersonal.

Till nationaliteten voro av de under året påmönstrade 27 752 sjömännen 27 241 (eller 98·2 %) svenskar, 52 norrmän, 94 danskar, 82 finnar, 5 tyskar och 278 andra vita. Bland de under samma tid avmönstrade 29 073 sjömännen voro 28 436 (eller 97·8 %) svenskar, 57 norrmän, 99 danskar, 100 finnar, 8 tyskar och 372 andra vita samt 1 av annan ras.

Sjömansförmedlingsverksamheten. Statistiska uppgifter rörande sjömansförmedlingen föreligga för 1944 från 34 arbetsförmedlingar (kontor eller sjömansförmedlingsombud).

Sjömansförmedlingens verksamhet under år 1944.

Hamnar	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 lediga platser	Påmönstringar och tillsatta platser inom manskapsgrupperna							
					Däcksmanskap		Maskinmanskap		Kökspersonal		Tillsammans	
					Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.
Luleå	784	240	240	327	116	112	125	96	41	26	282	234
Umeå	626	173	157	362	141	9	90	16	56	3	287	28
Örnsköldsvik	94	30	30	313	7	91	14	46	1	14	22	151
Härnösand .	384	86	72	447	83	34	58	20	33	12	174	66
Sundsvall . .	1 396	349	328	400	231	152	194	120	79	42	504	314
Hudiksvall .	92	37	33	249	—	18	—	6	—	9	—	33
Söderhamn .	232	42	42	552	81	18	58	18	33	4	172	40
Gävle	1 668	435	432	383	269	191	237	190	104	49	610	430
Stockholm .	11 979	6 142	5 706	195	1 741	1 621	1 326	1 315	821	1 235	3 888	4 171
Västerås . .	847	260	258	326	—	123	—	106	—	25	—	254
Södertälje . .	47	40	35	118	—	18	—	14	—	2	—	34
Oxelösund. .	2 241	505	490	444	490	184	402	182	203	40	1 095	406
Norrköping .	1 630	380	368	429	280	163	217	136	100	41	597	340
Motala . . .	321	190	188	169	—	130	—	45	—	12	—	187
Västervik . .	158	101	96	156	156	55	36	16	48	22	240	93
Oskarshamn .	1 668	556	556	300	313	311	144	183	88	58	545	552
Kalmar . . .	2 159	584	584	370	536	403	99	90	113	67	748	560
Visby . . .	597	214	198	279	243	126	99	49	110	23	452	198
Karlskrona .	523	101	97	518	67	53	21	7	25	17	113	77
Ronneby . .	125	12	11	1 042	—	9	—	—	—	1	—	10
Karlshamn .	1 142	246	244	464	148	151	35	35	50	51	233	237
Sölvesborg .	1 988	438	438	454	180	214	89	89	79	64	348	367
Åhus	613	129	123	475	100	79	26	16	26	20	152	115
Simrishamn .	251	95	53	264	—	37	—	—	—	12	—	49
Ystad . . .	422	131	131	322	156	81	50	31	44	15	250	127
Trelleborg . .	938	202	179	464	102	83	57	45	40	31	199	159
Malmö . . .	3 140	1 078	1 064	291	627	435	384	315	175	88	1 186	838
Landskrona .	1 575	627	600	251	326	263	181	171	119	55	626	489
Hälsingborg .	4 096	1 324	1 320	309	547	434	311	286	190	149	1 048	869
Halmstad . .	588	160	157	368	111	111	20	21	24	19	155	151
Göteborg . .	26 347	8 177	8 177	322	2 349	2 383	1 860	1 763	1 735	693	5 944	4 839
Lysekil . . .	705	578	454	122	210	367	19	40	30	40	259	447
Uddevalla . .	743	231	207	322	216	50	103	39	75	13	394	102
Karlstad . .	468	193	174	242	116	88	63	45	49	12	228	145
Tillsammans	70 587	24 086	23 242	293	9 942	8 597	6 318	5 551	4 491	2 964	20 751	17 112

Såsom närmare framgår av ovanstående tabell, uppgingo samtliga ansökningar om arbete till 70 587, lediga platser till 24 086 och tillsatta platser till 23 242, vilket betecknar en ökning sedan föregående år för ansökningarna med 15·2 % och för lediga och tillsatta platser med resp. 0·6 och 0·8 %. Det genomsnittliga antalet ansökningar per 100 lediga platser var för hela riket 293 under 1944 mot 256 och 266 under resp. 1943 och 1942.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på årets skilda månader framgår av efterföljande uppställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Arbetssökande personer	6 379	6 369	6 821	6 331	5 840	5 261	5 064	5 282	5 944	5 168	5 401	4 870
Ansökningar	6 432	6 455	6 920	6 464	5 972	5 444	5 261	5 523	6 244	5 318	5 518	5 031
Lediga platser	1 313	1 615	2 126	2 296	2 698	2 632	2 691	2 391	2 040	1 501	1 758	1 052
Tillsatta »	1 303	1 565	2 050	2 232	2 600	2 492	2 520	2 313	1 962	1 444	1 717	1 044
Ansökningar pr 100 lediga pl.	490	400	325	282	221	207	196	231	306	354	314	478

Det vid sjömansförmedlingsanstalterna inregistrerade överskottet på arbetskraft uppgick i medeltal per månad till 3 718 personer eller, om man bortser från de förmedlingar, som avse tillfälligt arbete å fartyg i hamn, till 4 152 personer. Överskottet var störst under januari och minst under juli med 5 066 resp. 2 373 personer.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på olika bemanningskategorier klarlägges i efterföljande tablå:

	Ansökningar om arbete		Lediga platser		Tillsatta platser		Per 100 lediga platser	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Ansökningar	Tills. platser
Befälhavare	118	0·2	19	0·1	17	0·1	621	89
Styrmän[1]	1 386	2·0	503	2·1	483	2·1	276	96
Maskinister	1 511	2·1	551	2·3	535	2·3	274	97
Däcksmanskap	30 278	42·9	8 982	37·3	8 596	37·0	337	96
Maskinmanskap	27 106	38·4	5 609	23·3	5 550	23·8	483	99
Kökspersonal	10 169	14·4	3 228	13·4	2 966	12·8	315	92
Andra platser	19	·	5 194	21·5	5 095	21·9	·	98
Tillsammans	**70 587**	**100·0**	**24 086**	**100·0**	**23 242**	**100·0**	**293**	**96**

Av kökspersonalen utgjordes ca $^1/_6$ av kvinnor (1 642 ansökningar och 1 023 tillsatta platser). Denna gren av förmedlingsverksamheten var livligast vid kontoret i Stockholm, där antalet tillsatta platser utgjorde 859.

Av 1 691 arbetssökande utländska sjömän bereddes 421 anställning genom sjömansförmedlingens försorg.

Verksamhetens omfattning vid de olika förmedlingsställena ävensom förhållandet mellan antalet påmönstringar och förmedlade platser inom manskapsgrupperna framgår av tabellen å föregående sida.

Göteborg låg fortfarande främst med 37·3 % av samtliga ansökningar om arbete och 35·2 % av antalet tillsatta platser; härnäst kom Stockholm med 17·0 resp. 24·6 %. Hälsingborg hade 5·8 resp. 5·7 % och Malmö 4·4 resp. 4·6 %.

Av de under året förmedlade 23 242 platserna avsågo 21 985 eller 94·6 % anställning å ång- och motorfartyg samt 1 257 (5·4 %) å segel- och pråmfartyg.

---

[1] Till styrmän ha hänförts jämväl radiotelegrafister.

Arbetslösheten inom fackförbunden år 1944.

Den på fackföreningarnas uppgifter grundade fortlöpande statistiken över arbetslösheten inom olika fackförbund, vars preliminära resultat för varje månad publiceras i denna tidskrift, omfattade under 1944 i genomsnitt 791 500 arbetare mot 771 600 föregående år. Dessa siffror motsvara under båda åren ungefär 93 % av hela medlemsantalet i de rapporterande 29 förbunden. Inom de olika facken var det material, varpå denna månadsstatistik grundar sig, som framgår av det nyss sagda, icke alldeles fullständigt, då de till förbunden anslutna avdelningarna endast i viss utsträckning insände månadsrapporter till arbetsmarknadskommissionen. Genom medverkan av förbunden har det insända materialet under redovisningsåret varit rikhaltigare än tidigare. Rapporteringens omfattning framgår av följande tablå, där för varje förbund angivits dess genomsnittliga totala medlemsantal under året (a) och i statistiken redovisade arbetare i genomsnitt (b) samt i procent den del av förbundets hela medlemsantal, som i medeltal redovisats i statistiken under 1944 (c).

Fackförbund	a. Hela medlemsant. (1 000)	b. Redovisade arb. (1 000)	c. b i % av a
Beklädnadsarb.-förbundet	26·8	26·8	100
Bleck- o. plåtslagareförb.	2·8	2·7	96
Bokbindareförbundet	9·5	9·5	100
Bryggeriindustriarbetareförb.	7·1	6·9	97
Byggnadsträarbetareförb.	38·4	34·4	90
De förenade förbunden	14·1	13·4	95
Elektriska arbetareförb.	12·2	9·7	80
Gjutareförbundet	10·4	9·3	89
Grov- o. fabriksarb.-förb.	95·0	73·6	77
Gruvindustriarbetareförb.	10·8	10·6	98
Handelsarbetareförbundet	43·9	43·9	100
Kommunalarbetareförbundet	49·6	49·6	100
Lantarbetareförbundet	48·1	48·1	100
Litografförbundet	3·0	3·0	100
Livsmedelsarbetareförb.	31·7	29·8	94
Metallindustriarbetareförb.	200·7	198·2	99
Murareförbundet	11·9	10·5	88
Målareförbundet	14·4	14·0	97
Pappersindustriarb.-förb.	33·7	31·7	94
Sadelm.- o. tapetserareförb.	3·9	3·9	100
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	10·5	9·1	87
Stenindustriarbetareförb.	6·2	5·1	82
Sågverksindustriarb.-förb.	21·8	19·7	90
Textilarbetareförbundet	40·1	40·1	100
Tobaksindustriarbetareförb.	2·3	2·3	100
Transportarbetareförb.	36·4	29·2	80
Träindustriarbetareförb.	33·3	26·5	80
Typografförbundet	12·6	12·6	100
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	20·7	17·3	84
Samtliga förbund	851·9	791·5	93

Siffrorna växlade, som synes, från 77 till 100 % av totala medlemsantalet, ett förhållande som givetvis måste beaktas, därest man på grundval av den publicerade månadsstatistiken vill söka bedöma arbetslöshetens verkliga omfattning och fluktuationer dels inom varje fack för sig och dels inom samtliga förbund tillsammantagna.

Antal redovisade medlemmar och arbetslösa

	Fackförbund	Antal redovisade medlem-								
		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.
1	Beklädnadsarbetareförb.	26 758	26 950	27 184	27 228	26 781	27 112	26 709	26 477	26 672
2	Bleck- o. plåtslagareförb.	2 708	2 714	2 713	2 696	2 714	2 724	2 758	2 743	2 782
3	Bokbindareförbundet	9 252	9 279	9 399	9 405	9 358	9 371	9 441	9 452	9 488
4	Bryggeriindustriarb.-förb.	6 897	6 921	6 866	6 868	6 957	6 851	6 901	6 925	6 911
5	Byggnadsträarbetareförb.	34 220	33 708	33 828	33 788	33 625	33 921	34 268	34 473	34 936
6	De förenade förbunden	12 807	12 977	12 691	12 588	13 443	13 170	13 187	13 679	13 853
7	Elektriska arbetareförb.	9 724	9 988	9 701	9 402	9 318	9 142	9 394	9 266	9 301
8	Gjutareförbundet	9 245	9 372	9 593	9 559	9 197	9 170	9 046	9 286	9 379
9	Grov- o. fabriksarb.-förb.	72 152	72 450	72 498	71 162	71 860	72 274	73 523	74 118	74 434
10	Byggnadsind.-arb.	32 247	32 155	31 775	31 620	31 601	33 032	33 182	33 663	33 844
11	Byggnadsämnesind.-arb.	12 072	11 840	11 490	11 203	11 595	11 716	11 744	12 132	11 592
12	Glasbruksarb.	3 369	3 228	3 647	3 284	3 329	3 289	3 271	3 229	3 136
13	Sockerfabriksarb.	4 532	4 537	4 294	4 417	4 414	4 263	4 470	4 594	4 664
14	Tändsticksarb.	1 079	1 410	1 415	1 341	1 401	1 395	1 386	1 370	1 360
15	Övriga arb.	18 853	19 280	19 877	19 297	19 520	18 579	19 520	19 130	19 838
16	Gruvindustriarbetareförb.	10 456	10 588	10 603	10 528	10 809	10 591	10 599	10 632	10 525
17	Handelsarbetareförb.	43 269	43 421	43 668	43 814	43 845	43 840	43 805	43 806	43 772
18	Kommunalarbetareförb.	49 379	49 802	48 735	49 263	47 437	49 837	49 812	50 231	50 460
19	Lantarbetareförbundet	47 323	47 529	47 553	47 621	48 049	48 395	48 719	48 506	48 302
20	Litografförbundet	2 983	2 675	2 996	2 985	3 028	3 039	3 062	3 072	3 086
21	Livsmedelsarbetareförb.	29 740	29 815	29 276	29 546	29 746	29 993	29 614	29 714	29 236
22	Metallindustriarb.-förb.	196 787	197 748	199 015	198 923	198 135	198 361	197 892	197 355	197 684
23	Järnbruksarbetare	39 185	39 297	39 346	39 528	38 981	39 811	39 476	39 516	39 407
24	Verkstadsarbetare	157 652	158 451	159 669	159 395	159 154	158 550	158 416	157 839	158 277
25	Murareförbundet	10 600	10 646	10 455	10 488	10 481	10 316	10 623	10 558	10 460
26	Målareförbundet	13 740	13 697	13 619	13 590	13 620	13 705	13 920	14 247	14 474
27	Pappersindustriarb.-förb.	31 770	31 641	31 582	32 255	31 489	31 712	31 838	31 801	31 458
28	Sadelm.- o. tapetseraref.	3 841	3 872	3 891	3 878	3 866	3 862	3 852	3 860	3 874
29	Sko- o. läderindustriarb.-förb.	9 043	9 068	9 056	9 071	9 043	9 001	8 988	8 978	9 092
30	Stenindustriarbetareförb.	5 859	5 612	5 606	5 478	5 158	5 206	5 326	5 460	5 308
31	Sågverksindustriarb.-förb.	19 935	20 019	20 265	20 005	19 583	19 880	18 909	18 478	18 927
32	Textilarbetareförbundet	39 526	40 179	40 471	40 485	40 496	40 258	39 915	39 811	39 792
33	Tobaksindustriarb.-förb.	2 241	2 257	2 262	2 292	2 310	2 307	2 300	2 286	2 289
34	Transportarbetareförb.	29 717	29 502	29 250	29 490	28 823	29 186	29 342	29 144	29 174
35	Träindustriarbetareförb.	25 742	25 917	27 117	26 905	26 521	26 575	26 597	26 094	26 070
36	Typografförbundet	12 369	12 369	12 529	12 529	12 647	12 647	12 647	12 704	12 704
37	Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	16 796	16 393	17 185	16 992	16 954	17 477	17 503	17 677	17 226
38	Summa	**784 879**	**787 109**	**789 607**	**788 884**	**785 293**	**789 923**	**790 490**	**790 833**	**791 669**

månadsvis i olika fackförbund år 1944.

mar			Därav arbetslösa												
Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
26 567	26 877	26 936	1 208	1 004	641	527	469	871	1 096	938	590	516	610	1 463	1
2 771	2 796	2 815	429	499	453	280	114	73	50	47	49	71	139	266	2
9 559	9 720	9 857	160	124	110	73	54	43	40	32	30	28	33	100	3
6 900	6 904	6 898	266	277	211	148	95	70	60	71	124	158	165	151	4
35 029	35 305	35 990	10 622	10 677	9 986	7 157	4 796	3 686	2 829	2 567	2 835	3 776	4 819	7 085	5
13 918	13 959	13 933	471	426	434	366	287	313	308	174	239	270	259	354	6
9 974	9 941	10 772	265	425	472	352	243	145	92	55	66	84	88	199	7
9 225	9 409	9 280	270	289	292	212	158	195	136	123	130	129	147	284	8
74 191	75 439	78 658	10 045	9 716	8 560	4 888	3 256	2 391	2 157	2 362	2 819	2 973	3 733	10 118	9
33 995	34 322	36 391	7 036	6 777	5 962	3 228	1 978	1 384	1 231	1 478	1 825	1 938	2 412	5 766	10
11 883	11 811	12 284	1 243	1 345	1 069	515	371	260	214	225	257	333	554	1 495	11
2 907	8 819	8 487	129	110	117	94	86	92	97	78	77	72	48	177	12
5 007	5 057	4 978	603	498	317	231	144	103	70	62	84	86	88	1 089	13
1 876	1 886	1 879	114	118	123	78	105	98	97	106	96	93	94	85	14
19 023	19 544	20 144	920	873	972	742	572	454	448	413	480	501	537	1 556	15
10 684	10 533	10 189	181	172	196	166	142	101	72	93	116	136	224	309	16
44 120	44 421	44 810	846	805	684	583	504	491	485	476	538	608	697	718	17
50 417	50 425	49 919	2 184	1 844	1 259	930	327	761	785	651	538	878	993	1 398	18
48 096	48 252	48 625	2 665	2 690	2 569	1 750	1 401	1 236	1 354	1 368	1 566	1 315	2 317	3 753	19
3 087	3 128	3 153	23	17	21	16	15	12	13	13	17	16	12	14	20
30 046	30 621	30 585	2 419	1 905	1 671	1 314	925	730	717	861	995	1 157	1 175	2 014	21
197 891	198 890	199 572	7 094	7 468	7 380	6 316	4 469	3 666	3 542	3 297	3 278	3 562	4 023	5 426	22
38 852	38 399	39 242	764	702	623	687	487	344	305	300	344	277	388	598	23
159 089	160 491	160 330	6 330	6 766	6 757	5 629	4 032	3 322	3 287	2 997	2 934	3 285	3 635	4 828	24
10 400	10 661	10 503	3 576	3 636	3 107	1 445	717	491	385	400	631	894	1 418	2 524	25
14 507	14 546	14 797	3 764	3 161	2 572	1 946	545	371	247	158	201	913	1 406	4 532	26
31 547	31 926	31 056	4 866	3 288	3 290	3 450	2 542	2 166	1 958	1 836	1 458	1 328	1 620	1 576	27
3 885	3 935	3 964	306	242	255	215	207	179	129	116	99	76	86	367	28
9 112	9 137	9 156	457	486	427	345	289	397	294	196	211	220	238	290	29
4 864	4 964	5 409	1 001	794	748	493	321	281	209	216	230	207	386	980	30
21 676	19 262	19 133	4 265	3 621	3 715	3 298	2 284	1 535	1 053	1 078	1 173	1 873	2 550	3 934	31
39 969	40 234	40 119	1 091	952	943	762	842	1 073	758	941	770	872	861	1 054	32
2 300	2 299	2 284	45	39	25	31	26	28	26	21	31	21	35	25	33
29 678	29 365	27 814	3 326	3 181	2 855	2 643	1 728	1 899	1 645	1 790	1 914	2 002	2 053	2 605	34
26 402	26 545	27 648	1 676	1 386	1 025	913	645	747	566	517	555	576	576	1 827	35
12 783	12 783	12 783	243	156	89	51	35	9	12	35	116	105	169	147	36
18 199	17 347	17 429	2 881	3 373	2 905	2 568	1 994	1 497	1 532	1 572	1 486	1 705	2 512	4 467	37
797 797	799 624	804 087	66 645	62 653	56 895	43 238	29 430	25 457	22 550	22 004	22 805	26 469	33 344	57 980	38

Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet.

Fackförbund	31/1	29/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Årsmedeltal 1944	Årsmedeltal 1943
Beklädnadsarbetareförb.	4·5	3·7	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·3	5·4	3·1	4·5
Bleck- o. plåtslagareförb.	15·8	18·4	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0	9·4	7·5	6·7
Bokbindareförbundet	1·7	1·3	1·2	0·8	0·6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	1·0	0·7	1·3
Bryggeriindustriarbetareförb.	3·9	4·0	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2·3	2·4	2·2	2·2	2·5
Byggnadsträarbetareförb.	31·0	31·7	29·5	21·2	14·3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·6	19·7	17·1	19·5
De förenade förbunden	3·7	3·3	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·3	1·7	1·9	1·9	2·5	2·4	4·3
Elektriska arbetareförb.	2·7	4·3	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0·6	0·7	0·8	0·9	1·8	2·1	1·8
Gjutareförbundet	2·9	3·1	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6	3·1	2·1	1·9
Grov- o. fabriksarbetareförb.	13·9	13·4	11·8	6·9	4·5	3·3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9	12·9	7·1	8·9
Byggnadsind.-arb.	21·8	21·1	18·8	10·2	6·3	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	7·0	15·8	10·3	13·5
Byggnadsämnesind.-arb.	10·3	11·4	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·8	4·7	12·2	5·6	5·3
Glasbruksarb.	3·8	3·4	3·2	2·9	2·6	2·8	3·0	2·4	2·5	2·5	1·4	5·1	3·0	2·6
Sockerfabriksarb.	13·3	10·9	7·4	5·2	3·3	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7	20·9	5·9	6·9
Tändsticksarb.	10·6	8·4	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8	6·2	7·4	11·5
Övriga arb.	4·9	4·5	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7	7·7	3·6	4·0
Gruvindustriarbetareförb.	1·7	1·6	1·8	1·6	1·3	1·0	0·7	0·9	1·1	1·3	2·1	3·0	1·5	1·4
Handelsarbetareförb.	2·0	1·9	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6	1·6	1·4	1·7
Kommunalarbetareförb.	4·4	3·7	2·6	1·9	0·7	1·5	1·6	1·3	1·1	1·7	2·0	2·8	2·1	2·7
Lantarbetareförbundet	5·6	5·7	5·4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8	7·7	4·2	3·4
Litografförbundet	0·8	0·6	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4	0·4	0·5	0·9
Livsmedelsarbetareförb.	8·1	6·4	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8	6·6	4·4	5·8
Metallindustriarbetareförb.	3·6	3·8	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0	2·7	2·5	2·2
Järnbruksarbetare	2·0	1·8	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	0·9	0·7	1·0	1·5	1·2	1·0
Verkstadsarbetare	4·0	4·3	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3	3·0	2·8	2·5
Murareförbundet	33·7	34·2	29·7	13·8	6·8	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·3	24·0	15·2	18·1
Målareförbundet	27·4	23·1	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7	30·6	11·8	15·3
Pappersindustriarbetareförb.	15·3	10·4	10·4	10·7	8·1	6·8	6·1	5·8	4·6	4·2	5·1	5·1	7·7	8·7
Sadelm.- o. tapetserareförb.	8·0	6·3	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3·0	2·6	2·0	2·2	9·3	4·9	5·9
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	5·1	5·4	4·7	3·8	3·2	4·4	3·3	2·2	2·3	2·4	2·6	3·2	3·5	13·7
Stenindustriarbetareförb.	17·1	14·1	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·8	18·1	9·6	8·9
Sågverksindustriarbetareförb.	21·4	18·1	18·3	16·5	11·7	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·2	20·6	12·9	13·2
Textilarbetareförbundet	2·8	2·4	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1	2·6	2·3	2·9
Tobaksindustriarbetareförb.	2·0	1·7	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5	1·1	1·3	8·9
Transportarbetareförb.	11·2	10·8	9·8	9·0	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0	9·4	7·9	9·2
Träindustriarbetareförb.	6·5	5·3	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2·0	2·1	2·2	2·2	6·6	3·5	4·2
Typografförbundet	2·0	1·3	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3	1·1	0·7	1·1
Väg- o. vattenb.-arbetareförb.	17·2	20·6	16·9	15·1	11·8	8·6	8·8	8·9	8·6	9·4	14·5	25·6	13·7	13·2
Summa	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	4·9	5·7

Det absoluta antalet redovisade medlemmar och arbetslösa, varpå den sammanställda årsstatistiken grundar sig, framgår av tabellen å s. 276—277. Den genomsnittliga arbetslöshetssiffran för samtliga förbund utgjorde i avrundat tal 39 100. Som arbetslösa räknas sådana medlemmar, vilka på grund av arbetsbrist eller tillfällig orsak varit utan arbete och vilka enligt av förbunden tillämpade fristämplingsgrunder äro att betrakta som arbetslösa. Emellertid skola, i enlighet med särskilda anvisningar till uppgiftslämnarna, sådana medlemmar icke upptagas som arbetslösa, vilka på grund av förkortad arbetstid per dag eller per vecka av förbunden medgivits fristämpling en eller annan vecka i månaden. Icke heller skola såsom arbetslösa räknas medlemmar, som varit arbetslediga på grund av sjukdom, arbetskonflikt, värnplikt och semester.

Antalet arbetslösa i procent av det redovisade medlemsantalet i olika fackförbund framgår av tabellen å s. 278. Årsmedeltalet för det relativa antalet arbetslösa inom de rapporterande fackförbunden beräknades till 4·9 %. Vid beräkningen av dessa slutsiffror för den totala arbetslösheten under året har man icke tagit hänsyn till att rapporteringen i vissa fackförbund varit ofullständig, utan genomsnittssiffran är grundad på det redovisade medlemsantalet och arbetslösheten i de rapporterande avdelningarna av ovannämnda fackförbund. För att eliminera denna felkälla har den totala arbetslösheten i de rapporterande fackförbunden även beräknats på så sätt, att man utgått från antagandet, att arbetslösheten bland de icke rapporterande avdelningarna av fackförbunden överensstämmer med arbetslösheten bland de rapporterande. Det på detta sätt erhållna genomsnittliga antalet arbetslösa i samtliga förbund uppgick till 43 400, vilket ger en arbetslöshetsprocent för året på 5·1 i stället för den ovanstående, som var 4·9. Förskjutningarna under åren 1936—1944 framgår av följande sammanställning:

	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Genomsnittl. antal medl., 1 000-tal .	589·8	638·6	688·1	771·0	799·8	805·9	819·0	833·8	852·1
Beräknat genomsnittl. antal arbetslösa, 1 000-tal	80·2	74·7	79·1	75·6	99·9	94·3	63·1	49·4	43·4
Beräknad arbetslöshetsprocent . . .	13·6	11·7	11·5	9·8	12·5	11·7	7·7	5·9	5·1

De sålunda framräknade årsmedeltalen för arbetslöshetsprocenten ligga, som synes, högre än de å s. 280 publicerade, beroende på att de fackförbund, vilkas avdelningar ej fullständigt fullgjort sin rapportering, som regel hade en relativt hög arbetslöshet. Arbetslöshetsprocenten nådde sitt maximum år 1933 och sjönk sedan år från år fram till 1940, då på grund av de inträffade krisförhållandena läget på arbetsmarknaden försämrades och arbetslösheten ökade. Därefter har arbetslösheten för varje år åter gått ned, och redovisningsårets procentsiffra är den lägsta sedan 1918.

Utvecklingen på arbetsmarknaden månad för månad, sådan den återspeglas i fackföreningsstatistiken, åskådliggöres i tablån på s. 280, vari arbetslöshetsprocenten angivits för åren 1935—1944.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
1935	22·3	20·1	18·5	16·0	12·1	11·3	9·9	10·2	10·9	12·7	14·9	21·3	15·0
1936	19·0	18·1	16·5	13·8	10·2	9·3	8·1	8·1	8·7	10·3	12·3	17·5	12·7
1937	16·3	14·8	14·5	11·2	8·3	7·7	6·4	6·2	6·8	8·3	11·1	17·8	10·8
1938	15·6	14·5	13·0	10·7	8·4	8·5	7·2	7·2	7·5	9·0	11·2	17·8	10·9
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·3	5·6	4·8	5·0	6·3	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·3	7·8	7·5	7·3	8·2	10·0	13·0	11·3
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·3	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·8	4·2	7·2	4·9

Ovanstående procenttal ge vid handen, att arbetsmarknadsläget även under 1944 i stort sett varit särdeles gynnsamt, och årets arbetslöshetssiffror voro, med undantag för månaderna februari och mars, lägre än vid motsvarande tidpunkter under varje i tabellen upptaget år.

Av de 29 fackförbund, för vilka uppgifter förelågo, hade det övervägande flertalet lägre arbetslöshetssiffror än år 1943. De förekommande förändringarna voro i allmänhet relativt obetydliga. Ordnas förbunden i arbetslöshetshänseende efter årsmedeltalens storlek, får man följande bild av situationen inom de olika facken.

	%		%		%
Byggnadsträarbetareförb.	17·1	Sadelm.- o. tapetseraref.	4·9	Elektriska arbetareförb.	2·1
Murareförbundet	15·2	Livsmedelsarbetareförb.	4·4	Gjutareförbundet	2·1
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	13·7	Lantarbetareförbundet	4·2	Kommunalarbetareförb.	2·1
Sågverksind.-arb.-förb.	12·9	Sko- o. läderindustriarb.-f.	3·5	Gruvindustriarbetareförb.	1·5
Målareförbundet	11·8	Träindustriarbetareförb.	3·5	Handelsarbetareförb.	1·4
Stenindustriarbetareförb.	9·6	Beklädnadsarbetareförb.	3·1	Tobaksindustriarb.-förb.	1·3
Transportarbetareförb.	7·9	Metallindustriarb.-förb.	2·5	Bokbindareförbundet	0·7
Pappersindustriarb.-förb.	7·7	De förenade förbunden	2·4	Typografförbundet	0·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	7·5	Textilarbetareförbundet	2·3	Litografförbundet	0·5
Grov- o. fabriksarb.-förb.	7·1	Bryggeriindustriarb.-förb.	2·2		

Som av ovanstående sammanställning framgår, rådde rätt stora skillnader i arbetstillgången de olika facken emellan, ehuru ej lika framträdande som under tidigare år. Vissa förbund inom byggnadsbranschen uppvisade trots den goda sysselsättningen inom byggnadsindustrin fortfarande ganska hög arbetslöshetsprocent. Detsamma gällde också vissa exportindustrier, under det att årsmedeltalen för flertalet övriga fack voro relativt låga. Särskilt anmärkningsvärd är siffran 3·5 procent för arbetslösheten inom sko- och läderindustriarbetareförbundet, vilken motsvarades av 13·7 procent för år 1943. Anledningen till denna gynnsamma utveckling var den under senare delen av år 1943 träffade överenskommelsen mellan skofabrikanterna och de råvarudirigerande myndigheterna rörande normal arbetsvecka för skoarbetarna, varigenom korttidsarbete praktiskt taget icke längre förekom.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under februari 1945.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	15 948	8 787	8 202	9 936	12 016	7 704	25 884	20 803	15 906	124
Stockholms län . .	3 502	2 792	2 293	1 269	1 782	972	4 771	4 574	3 265	104
Uppsala län . . .	2 106	1 685	1 167	665	666	342	2 771	2 351	1 509	118
Södermanlands län	3 485	2 322	1 762	868	970	490	4 353	3 292	2 252	132
Östergötlands län .	5 808	3 574	2 903	1 757	2 091	1 013	7 565	5 665	3 916	134
Jönköpings län . .	2 329	2 125	1 697	857	958	618	3 186	3 083	2 315	103
Kronobergs län . .	1 834	1 687	1 399	554	711	383	2 388	2 398	1 782	100
Kalmar län . . .	3 260	1 852	1 406	840	992	504	4 100	2 844	1 910	144
Gotlands län . . .	433	254	168	136	190	89	569	444	257	128
Blekinge län . . .	2 210	1 200	1 016	892	1 060	689	3 102	2 260	1 705	137
Kristianstads län .	3 112	2 240	1 582	891	1 414	500	4 003	3 654	2 082	110
Malmö stad . . .	4 079	1 818	1 716	2 568	2 450	1 632	6 647	4 268	3 348	156
Malmöhus län i övr.	6 014	2 863	2 325	1 871	2 142	1 130	7 885	5 005	3 455	158
Hallands län . . .	1 998	1 480	1 351	715	707	434	2 713	2 187	1 785	124
Göteborgs stad . .	10 249	5 424	5 203	4 280	3 970	3 034	14 529	9 394	8 237	155
Gbg o. Boh. län i övr.	3 073	1 721	1 472	583	670	394	3 656	2 391	1 866	153
Älvsborgs län . .	3 316	2 729	2 135	1 117	1 361	788	4 433	4 090	2 923	108
Skaraborgs län . .	2 288	1 988	1 308	756	971	426	3 044	2 959	1 734	103
Värmlands län . .	3 198	3 296	2 594	1 064	1 159	673	4 262	4 455	3 267	96
Örebro län	2 666	1 880	1 413	1 285	1 539	832	3 951	3 419	2 245	116
Västmanlands län .	2 935	1 915	1 569	975	909	548	3 910	2 824	2 117	138
Kopparbergs län .	2 791	2 298	1 542	1 105	1 176	661	3 896	3 474	2 203	112
Gävleborgs län . .	4 117	3 253	2 978	1 136	1 119	749	5 253	4 372	3 727	120
Västernorrlands län	7 572	2 922	2 198	1 042	921	615	8 614	3 843	2 813	224
Jämtlands län . .	1 686	1 651	1 016	504	717	452	2 190	2 368	1 468	92
Västerbottens län .	2 030	1 357	1 020	651	705	486	2 681	2 062	1 506	130
Norrbottens län . .	5 515	2 092	1 610	674	805	465	6 189	2 897	2 075	214
Summa febr. 1945	**107 554**	**67 205**	**55 045**	**38 991**	**44 171**	**26 623**	**146 545**	**111376**	**81 668**	**132**
» jan. 1945	106 782	66 829	55 324	39 271	44 958	27 979	146 053	111787	83 303	131
» febr. 1944	98 598	45 524	37 093	33 683	38 777	21 975	132 281	84 301	59 068	157
» » 1943	80 204	54 286	39 140	34 219	32 054	19 734	114 423	86 340	58 874	133
» » 1942	95 303	46 768	37 113	44 594	22 530	16 029	139 897	69 298	53 142	202

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid d

A = ansökningar L = ledig

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	6 162	5 944	2 491	3 163	20 870	15 139	18515	1 482	1 027	6 104	1 532	1 318
2	Stockholms stad . . .	67	1	—	56	1	—	3 426	174	94	283	64	56
3	Stockholms län	432	378	123	80	1 293	1 105	880	48	37	83	18	13
4	Uppsala län	204	222	95	38	801	476	270	8	4	184	47	44
5	Södermanlands län . .	335	347	128	46	906	644	1 235	85	65	83	70	58
6	Östergötlands län . . .	485	646	246	52	608	450	1 112	68	44	225	49	45
7	Jönköpings län	155	276	79	85	766	655	548	76	40	323	165	151
8	Kronobergs län	140	203	88	161	696	588	236	43	40	185	139	109
9	Kalmar län	264	228	84	67	733	576	539	40	25	397	117	110
10	Gotlands län	33	49	8	3	54	42	14	6	3	2	—	—
11	Blekinge län	98	93	37	13	440	384	116	39	20	63	22	19
12	Kristianstads län . . .	423	605	201	26	597	510	312	47	20	132	82	47
13	Malmö stad	214	68	68	2	25	25	510	57	47	80	21	17
14	Malmöhus län i övr. .	857	718	435	19	196	164	613	97	49	101	23	12
15	Hallands län	157	194	120	81	415	386	267	26	19	73	19	17
16	Göteborgs stad	140	39	27	5	61	61	1 462	83	76	426	24	19
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	103	141	31	22	555	502	179	17	12	70	18	15
18	Älvsborgs län	195	183	74	122	1 133	827	615	70	53	269	72	66
19	Skaraborgs län	274	672	174	8	436	326	511	33	23	84	73	59
20	Värmlands län	127	114	42	203	2 378	1 801	721	48	46	356	62	57
21	Örebro län	184	274	125	90	676	448	440	62	50	74	18	16
22	Västmanlands län . . .	188	212	99	44	644	522	962	96	79	82	35	17
23	Kopparbergs län . . .	145	90	52	287	1 589	932	576	67	48	134	22	19
24	Gävleborgs län	208	81	78	277	1 390	1 171	391	37	34	425	24	15
25	Västernorrlands län . .	297	41	24	513	1 640	1 000	336	76	49	1 548	215	215
26	Jämtlands län	103	29	20	277	1 199	619	97	21	10	38	4	3
27	Västerbottens län . . .	145	20	17	230	637	335	129	18	15	212	98	90
28	Norrbottens län	189	20	16	356	1 001	590	2 018	40	25	172	31	31
29	*Kvinnliga avdeln.*	776	1 082	228	—	—	—	933	228	75	267	349	161
30	Stockholms stad . . .	306	1	—	—	—	—	271	139	26	58	80	37
31	Stockholms län	21	44	15	—	—	—	79	5	4	8	5	1
32	Uppsala län	8	44	4	—	—	—	13	2	1	—	—	—
33	Södermanlands län . .	10	6	1	—	—	—	67	9	9	13	11	10
34	Östergötlands län . . .	6	20	7	—	—	—	57	32	2	7	21	5
35	Jönköpings län	14	48	10	—	—	—	16	3	3	3	4	3
36	Kronobergs län	14	85	11	—	—	—	1	4	4	3	19	8
37	Kalmar län	13	98	9	—	—	—	18	—	—	30	17	15
38	Gotlands län	5	18	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Blekinge län	2	13	1	—	—	—	2	3	3	3	—	—
40	Kristianstads län . . .	34	107	35	—	—	—	—	—	—	16	56	24
41	Malmö stad	59	—	—	—	—	—	50	5	3	21	41	16
42	Malmöhus län i övr. . .	147	66	36	—	—	—	20	1	—	12	7	5
43	Hallands län	7	44	15	—	—	—	14	—	—	3	3	1
44	Göteborgs stad	29	—	—	—	—	—	94	7	2	33	31	15
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	6	15	4	—	—	—	14	—	—	1	10	—
46	Älvsborgs län	10	21	3	—	—	—	53	—	—	10	6	1
47	Skaraborgs län	7	49	15	—	—	—	3	—	—	5	5	1
48	Värmlands län	2	39	6	—	—	—	8	—	—	14	3	2
49	Örebro län	6	11	1	—	—	—	25	—	—	9	7	6
50	Västmanlands län . . .	19	49	7	—	—	—	102	18	18	2	3	1
51	Kopparbergs län . . .	8	69	8	—	—	—	11	—	—	3	2	1
52	Gävleborgs län	12	36	8	—	—	—	12	—	—	7	7	4
53	Västernorrlands län . .	5	34	3	—	—	—	3	—	—	3	3	3
54	Jämtlands län	8	70	9	—	—	—	—	—	—	1	—	—
55	Västerbottens län . . .	11	34	10	—	—	—	—	—	—	2	5	2
56	Norrbottens län	7	61	7	—	—	—	—	—	—	—	3	—

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
28547	8 133	7 942	8 928	2 327	1 937	17 094	4 910	4 646	6 892	3 094	2 732	348	283	232	11 801	18 630	17580	1
3 598	248	243	788	273	220	3 480	1 310	1 268	2 311	625	480	96	86	74	1 843	6 005	5 767	2
1 197	319	297	155	50	41	323	151	150	48	11	9	3	13	12	301	511	506	3
581	172	157	122	12	11	172	17	13	145	30	22	8	2	2	382	374	348	4
852	391	386	237	44	36	341	85	75	131	26	21	9	5	4	216	368	345	5
1 559	591	586	315	101	82	917	526	514	701	483	478	15	10	6	427	492	452	6
555	295	294	146	67	48	199	78	71	63	24	19	9	21	20	246	357	320	7
443	222	216	252	69	61	141	76	74	61	26	23	16	5	5	199	208	195	8
595	216	209	375	115	94	677	122	101	48	13	7	6	7	6	292	261	194	9
115	20	19	82	10	4	86	58	54	12	8	—	—	2	—	86	47	38	10
596	215	211	441	89	79	470	116	113	43	20	14	3	2	2	367	164	137	11
758	379	361	579	179	155	384	154	127	89	26	20	9	9	6	400	162	135	12
1 214	303	302	317	95	87	1 070	122	119	304	164	161	18	5	5	350	958	885	13
1 379	601	583	882	245	210	1 203	299	286	202	138	121	35	31	23	723	515	442	14
687	297	297	270	125	115	237	47	44	41	11	10	5	8	7	180	338	336	15
1 767	77	77	509	55	51	3 925	991	987	1 345	446	400	31	22	20	639	3 626	3 485	16
558	259	253	1 383	166	146	264	252	220	14	13	6	2	1	—	478	299	287	17
967	477	467	443	182	131	277	88	82	86	35	23	10	8	7	332	481	406	18
772	281	274	218	93	84	160	54	39	42	17	9	8	9	5	211	320	315	19
959	319	316	228	25	16	226	44	37	29	19	16	14	10	9	335	277	254	20
1 048	278	274	337	93	73	149	53	38	84	44	25	9	8	6	251	374	358	21
866	335	315	84	43	30	202	43	38	60	16	15	8	4	4	439	487	450	22
754	156	151	183	42	35	238	32	28	70	15	10	9	5	2	395	280	265	23
1 011	384	384	169	33	26	434	40	35	797	800	780	8	2	2	397	462	453	24
2 599	495	480	227	52	50	987	49	41	72	29	25	7	4	3	986	321	311	25
732	133	129	47	16	9	122	25	21	26	9	7	3	—	—	241	215	198	26
668	254	248	73	32	28	178	44	42	34	20	17	7	2	2	354	232	226	27
1 717	416	413	66	21	15	232	34	29	34	26	14	—	2	—	731	501	477	28
—	—	—	3 705	4 066	1 907	7 148	6 918	4 768	2 836	2 148	1 441	19 592	28 169	17 332	3 784	1 211	711	29
—	—	—	532	614	193	2 506	2 346	1 864	689	573	301	5 048	7 824	5 074	526	439	209	30
—	—	—	77	64	44	132	152	60	53	25	8	832	1 477	834	67	10	6	31
—	—	—	38	44	25	63	71	35	116	42	17	345	444	248	82	19	12	32
—	—	—	60	91	43	152	137	59	63	40	22	417	654	327	86	22	19	33
—	—	—	208	341	122	245	253	117	168	136	107	821	1 200	600	245	88	53	34
—	—	—	99	139	84	133	156	104	54	37	29	457	553	370	81	18	15	35
—	—	—	11	46	21	91	89	49	48	54	38	327	408	249	59	6	3	36
—	—	—	82	43	22	88	108	48	37	26	13	512	678	386	60	22	11	37
—	—	—	10	8	3	16	30	17	11	21	5	72	108	58	22	5	3	38
—	—	—	65	68	52	100	144	99	46	35	31	446	774	488	228	23	15	39
—	—	—	113	153	61	166	215	84	43	47	30	405	808	247	114	28	19	40
—	—	—	384	466	197	533	376	283	161	134	92	1 118	1 356	1 000	242	72	41	41
—	—	—	304	247	139	243	282	135	143	109	72	845	1 345	682	157	85	61	42
—	—	—	137	86	63	131	91	71	38	30	29	269	436	246	116	17	9	43
—	—	—	615	347	144	788	607	518	481	223	187	1 878	2 670	2 113	362	85	55	44
—	—	—	126	169	68	77	107	70	23	27	17	282	329	226	54	13	9	45
—	—	—	157	359	157	105	144	83	62	57	32	639	743	487	81	31	25	46
—	—	—	87	101	42	105	116	59	56	47	32	355	637	265	138	16	12	47
—	—	—	58	50	28	130	147	88	44	51	46	676	838	481	132	31	22	48
—	—	—	256	324	181	193	186	109	84	68	45	594	893	462	118	50	28	49
—	—	—	62	21	11	159	143	86	50	37	18	432	605	383	149	33	24	50
—	—	—	49	46	30	237	306	216	59	42	30	569	683	354	169	28	22	51
—	—	—	65	123	97	224	151	108	80	111	100	505	668	418	281	23	14	52
—	—	—	39	34	21	140	118	88	108	60	51	645	655	444	99	17	5	53
—	—	—	16	25	18	157	228	172	42	36	31	265	352	216	15	6	6	54
—	—	—	28	30	24	99	73	53	43	38	32	439	513	358	29	12	7	55
—	—	—	27	27	17	135	142	93	34	42	26	399	518	316	72	12	6	56

Tab. 8. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under februari 1945.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	9 325	26 814	17 630	776	1 082	228	9 525	10 101	27 896	17 858
Jordbruk o. fiske .	6 162	5 944	2 491	776	1 082	228	6 410	6 938	7 026	2 719
Skogsbruk	3 163	20 870	15 139	—	—	—	3 115	3 163	20 870	15 139
Industri o. hantverk .	62 094	13 474	12 225	4 905	4 643	2 143	62 839	66 999	18 117	14 368
Malmbr. o. metallind.	18 515	1 482	1 027	933	228	75	18 591	19 448	1 710	1 102
Jord- o. stenind. .	3 933	834	754	66	73	46	3 753	3 999	907	800
Träindustri	4 284	1 166	975	54	46	26	4 074	4 288	1 212	1 001
Pappers- o. graf.-ind.	1 870	366	344	213	303	135	2 004	2 083	669	479
Livsmedelsindustri .	2 278	617	476	1 013	623	331	3 015	3 291	1 240	807
Textil- o. bekl.-ind.	1 021	306	227	1 924	2 575	1 087	2 790	2 945	2 881	1 814
Läder- o. gummiind.	1 379	397	315	438	552	296	1 727	1 817	949	611
Kemisk-teknisk ind.	262	120	114	264	243	147	480	526	368	261
Byggnadsverksamh.	28 547	8 133	7 942	—	—	—	26 357	28 547	8 133	7 942
Kraft- o. vattenverk	55	53	51	—	—	—	48	55	53	51
Samfärdsel	12 995	3 432	3 335	330	88	49	11 925	13 325	3 520	3 384
Landtransport . . .	5 744	2 890	2 832	100	73	36	4 854	5 844	2 963	2 868
Sjöfart	7 251	542	503	230	15	13	7 071	7 481	557	516
Handel	4 099	1 478	1 311	6 818	6 830	4 719	8 703	10 917	8 308	6 030
Affärs- o. lagerarb. .	3 282	886	760	1 773	1 247	667	4 696	5 055	2 133	1 427
Hotell- o. rest.-rör. .	817	592	551	5 045	5 583	4 052	4 007	5 862	6 175	4 603
Förvaltn. o. fria yrken	6 892	3 094	2 732	2 836	2 148	1 441	8 175	9 728	5 242	4 173
Förvaltning	885	120	93	51	31	24	898	936	151	117
Tekn. ledning . . .	1 101	221	126	12	4	1	1 083	1 113	225	127
Kontorsarbete . . .	1 514	412	305	1 952	1 574	938	3 376	3 466	1 986	1 243
Undervisning . . .	489	303	263	515	363	309	908	1 004	666	572
Litter. o. konstn.arb.	2 903	2 038	1 945	306	176	169	1 910	3 209	2 214	2 114
Hälso- o. sjukvård .	324	217	172	1 420	2 133	1 044	1 578	1 744	2 350	1 216
Husligt arbete . . .	24	66	60	18 172	26 036	16 288	11 359	18 196	26 102	16 348
Annat arbete	11 801	18 630	17 580	3 734	1 211	711	13 751	15 535	19 841	18 291
Genomgående yrken	3 595	2 616	1 723	877	1 133	685	3 992	4 472	3 749	2 358
Diversearbete . . .	5 759	14 057	13 903	2	21	19	4 849	5 761	14 078	13 922
Utan särsk. utbildn.	1 880	—	—	2 830	—	—	4 318	4 710	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	567	1 957	1 954	25	57	57	592	592	2 014	2 011
Summa	**107 554**	**67 205**	**55 045**	**38 991**	**44 171**	**26 623**	**127 855**	**146545**	**111376**	**81 668**
Därav under 18 år	3 999	3 366	2 129	3 115	4 000	1 743	6 963	7 114	7 366	3 872

Tab. 4. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under februari och januari 1945 samt februari 1944.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga Febr. 1945		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	35	47	49	72	82	75	36	48	50	66	21	64
Jordbruk o. fiske .	104	146	87	72	82	75	99	135	85	42	21	39
Skogsbruk	15	22	27	—	—	·	15	22	27	78	—	78
Industri o. hantverk .	461	328	415	106	104	131	370	274	350	91	46	79
Samfärdsel	379	322	306	·	·	·	379	323	306	97	·	96
Handel	277	215	248	100	85	97	131	112	126	89	69	73
Husligt arbete . . .	·	·	·	70	70	65	70	70	65	·	63	63
Samtliga	**160**	**160**	**217**	**88**	**87**	**87**	**132**	**131**	**157**	**82**	**60**	**73**
Därav under 18 år	119	98	104	78	81	71	97	89	86	68	44	58

Tab. 5. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under februari och januari 1945 samt februari 1944.

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944	Febr. 1945	Jan. 1945	Febr. 1944
Jordbruk	6 360	6 866	6 059	6 992	5 485	7 262	2 691	2 632	2 554
Skogsbruk	3 163	4 084	3 094	20 870	18 344	11 329	15 139	12 600	9 470
Malmbrytning o. metallind.	19 448	11 396	11 547	1 710	4 054	2 843	1 102	2 979	2 164
Gruvarbetare	2 382	1 294	301	73	79	82	66	52	69
Järn- o. metallverksarbetare	914	868	1 485	187	409	280	164	379	268
Gjuteriarbetare	1 411	822	831	41	254	121	36	207	103
Verktygsarbetare	443	148	154	31	76	89	14	30	46
Maskinarbetare	3 477	1 690	1 779	201	661	532	123	479	404
Filare o. maskinuppsättare	1 302	738	655	64	212	110	39	167	93
Jord- o. stenindustri	3 999	4 320	4 068	907	849	782	800	689	632
Torvindustriarbetare	275	284	264	55	27	195	51	27	131
Stenindustriarbetare	2 430	2 583	2 429	345	314	274	325	297	254
Träindustri	4 288	5 672	5 449	1 212	1 870	1 438	1 001	1 538	1 232
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	2 075	2 506	3 164	541	547	560	479	490	523
Pappers- o. grafisk industri	2 083	2 656	2 963	669	971	914	479	764	747
Pappersmassefabriksarbetare	1 559	2 067	2 273	260	529	504	260	528	502
Pappersbruksarbetare	114	137	238	36	48	58	22	36	50
Livsmedelsindustri	3 291	4 050	3 911	1 240	1 565	1 104	807	1 202	862
Kvarnarbetare	134	173	191	33	71	25	24	46	14
Bageri- o. konditoriarbetare	1 191	1 571	1 658	673	774	491	387	562	356
Sockerindustriarbetare	359	441	289	12	27	30	12	27	30
Textil- o. beklädnadsindustri	2 945	4 054	3 617	2 881	3 321	2 413	1 314	1 739	1 138
Textilarbetare	1 136	1 382	1 349	982	1 399	843	470	819	395
Beklädnadsarbetare	1 454	2 218	1 914	1 373	1 427	1 140	598	712	548
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 817	2 272	2 239	949	1 315	898	611	1 010	530
Skofabriksarbetare	594	644	938	401	526	383	257	369	265
Byggnadsverksamhet	28 547	29 539	30 687	8 133	9 205	7 719	7 942	8 987	7 583
Byggnadsträarbetare	4 840	4 792	5 492	1 779	2 010	1 731	1 757	1 971	1 716
Murare	1 437	1 552	1 774	730	745	650	712	722	636
Målare	2 670	2 510	2 706	325	234	310	313	222	293
Rörarb. o. elektr. montörer	2 713	2 262	3 285	343	521	386	292	454	363
Byggnadsgrovarbetare	10 085	10 717	10 135	3 505	3 753	3 209	3 448	3 715	3 180
Sjöfart	7 481	7 769	7 480	557	952	1 644	516	940	1 584
Kontorsarbete	3 466	3 704	3 261	1 986	2 342	1 698	1 243	1 630	1 102
Undervisning o. vetensk. verks.	1 094	1 440	1 149	666	1 292	818	572	1 078	679
Lärare	958	1 402	1 113	643	1 266	797	555	1 058	675
Husligt arbete	18 196	17 541	14 475	26 102	25 077	22 272	16 348	16 113	12 759
Hembiträden	4 807	4 651	4 246	8 886	8 472	9 124	3 007	3 078	2 665
Tillfällig hemhjälp	10 340	9 538	8 015	12 973	12 218	9 651	11 331	10 619	8 651

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten den 28 februari 1945.

Län m. m.	Antal avverkare		Sysselsatta arbetare				Ytterligare arbetskraftsbehov		Därav arbetskraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa	
			Samtliga		Hos större avverkare					
	Hela antalet	därav större avverkare[1]	antal	ökning eller minskning fr. 29/2 1944	antal	ökning eller minskning fr. 31/1 1945	antal	ökning eller minskning fr. 29/2 1944	antal	ökning eller minskning fr. 29/2 1944
Stockholms	385	261	3 103	+ 151	2 920	+ 612	401	+ 133	310	+ 79
Uppsala	497	301	3 069	— 506	2 826	+ 105	740	+ 417	638	+ 360
Södermanlands	683	381	3 522	+ 96	3 152	+ 388	629	+ 402	520	+ 313
Östergötlands	970	602	3 927	— 927	3 454	+ 226	786	+ 431	607	+ 353
Jönköpings	455	323	1 523	— 669	1 364	+ 103	407	+ 211	274	+ 156
Kronobergs	398	253	2 192	— 629	1 989	+ 113	347	+ 233	257	+ 204
Kalmar	915	640	3 461	— 362	3 119	+ 533	637	+ 305	501	+ 324
Gotlands	106	26	342	— 216	195	+ 127	69	— 44	57	— 14
Blekinge	389	207	1 336	— 146	1 064	+ 118	261	+ 91	208	+ 72
Kristianstads	432	256	2 125	— 291	1 798	+ 218	227	+ 179	174	+ 160
Malmöhus	121	70	1 234	— 73	1 150	— 2	122	+ 88	94	+ 88
Hallands	131	76	806	— 307	710	+ 158	156	+ 72	115	+ 73
Göteborgs o. Bohus	261	147	874	— 42	666	+ 143	168	+ 89	92	+ 50
Älvsborgs	455	322	2 342	— 965	2 159	+ 333	479	+ 307	321	+ 236
Skaraborgs	297	195	2 094	— 499	1 937	+ 59	377	+ 257	265	+ 176
Örebro	493	221	3 304	— 443	3 059	— 100	511	+ 336	440	+ 308
Västmanlands	339	233	2 124	— 127	1 985	+ 333	369	+ 192	308	+ 164
S:a södra Sverige	**7 327**	**4 514**	**37 378**	**— 5 955**	**33 547**	**+ 3 467**	**6 686**	**+ 3 699**	**5 181**	**+ 3 102**
Värmlands	809	354	8 707	+ 475	8 008	+ 325	1 119	+ 821	958	+ 830
Kopparbergs	209	124	9 447	— 2 566	9 320	+ 764	1 272	+ 1 149	1 016	+ 962
Gävleborgs	467	249	8 511	— 2 675	8 204	+ 403	1 616	+ 1 402	1 271	+ 1 149
Västernorrlands	526	221	8 205	— 2 643	7 745	— 620	2 042	+ 1 487	1 766	+ 1 345
Jämtlands	268	176	8 025	— 3 055	7 856	— 890	1 169	+ 87	977	+ 215
Västerbottens	257	127	12 570	— 283	12 335	+ 942	931	+ 513	702	+ 492
Norrbottens	157	88	9 996	— 1 597	9 864	+ 830	2 068	+ 1 538	1 472	+ 1 108
S:a norra Sverige	**2 693**	**1 339**	**65 461**	**—12344**	**63 332**	**+ 1 754**	**10 217**	**+ 6 997**	**8 162**	**+ 6 101**
S:a hela landet	**10 020**	**5 853**	**102839**	**—18299**	**96 879**	**+ 5 221**	**16 903**	**+10696**	**13 343**	**+ 9 203**
Kronoskogar	144	139	14 732	— 3 562	14 725	+ 139	1 316	+ 1 047	1 208	+ 1 004
Andra allmänna skogar	584	524	4 683	— 638	4 574	+ 552	1 055	+ 792	796	+ 602
Aktiebolagsskogar	510	488	56 835	— 5 287	56 746	+ 1 111	8 862	+ 6 264	7 350	+ 5 329
Övriga enskilda skogar	8 782	4 702	26 589	— 8 812	20 834	+ 3 419	5 670	+ 2 593	3 989	+ 2 268
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare	8 843	4 689	16 854	— 6 917	11 041	+ 1 754	4 385	+ 2 046	2 930	+ 1 893
10—24 »	622	609	8 002	— 673	7 855	+ 1 341	1 249	+ 697	909	+ 440
25—ω »	555	555	77 983	—10709	77 983	+ 2 126	11 269	+ 7 953	9 504	+ 6 870

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, som under avverkningsåret 1944/45 antingen ålagts en produktionsplikt av minst 200 m³t (avverkare i södra Sverige) resp. 500 m³t (avverkare i norra Sverige) eller eljest beräknas avverka minst nämnda kvantitet.

Tab. 7. Sysselsatta arbetare i slutet av februari 1945 i jämförelse med slutet av januari 1945.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl februari 1945 som januari 1945							
	Antal företag	Februari 1945			Indextal för februari 1945 (januari 1945 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	1 477	69 788	4 317	74 105	49·2	38·4	48·4	47·9
Gruvor o. anrikningsverk	28	4 282	21	4 303	100·4	·	100·4	100·4
Järn-, stål- o. kopparverk	43	24 717	269	24 986	99·2	96·4	99·2	99·3
Järn- o. stålmanufaktur	275	8 220	509	8 729	57·3	36·9	55·5	55·4
Mekaniska verkstäder	815	23 295	691	23 986	33·7	17·8	32·8	32·5
Skeppsvarv	54	1 882	—	1 882	22·4	—	22·4	22·8
Elektriska verkstäder	92	3 774	1 795	5 569	28·2	46·7	32·3	31·2
Annan metallindustri	170	3 618	1 032	4 650	48·7	56·1	50·2	49·1
Jord- o. stenindustri	431	18 720	1 861	20 581	99·6	109·7	100·5	101·2
Kolgruvor	4	1 158	3	1 161	102·4	·	102·4	104·3
Torvindustri	52	686	4	690	97·9	·	97·6	98·6
Stenbrott o. stenhuggerier	100	2 939	30	2 969	105·7	·	105·8	108·3
Cementfabriker, kalkbruk	83	3 748	57	3 805	99·1	109·6	99·2	99·2
Tegelbruk	125	4 516	72	4 588	96·3	105·9	96·4	96·7
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	2 119	1 463	3 582	97·7	109·8	102·3	101·8
Glasbruk	37	2 299	217	2 516	100·6	113·0	101·5	103·4
Annan jord- o. stenindustri	9	1 255	15	1 270	100·5	·	100·4	101·3
Träindustri	793	27 791	789	28 580	101·1	101·4	101·1	101·2
Sågverk o. hyvlerier	310	12 188	64	12 252	102·0	83·1	101·9	102·2
Snickeri- o. möbelfabriker	417	13 077	501	13 578	100·1	104·4	100·3	100·3
Annan trävaruindustri	66	2 526	224	2 750	101·6	101·4	101·6	100·9
Pappers- o. grafisk ind.	504	33 462	7 116	40 578	99·9	100·4	100·0	99·8
Pappersmassefabriker	71	12 149	127	12 276	99·8	117·6	99·9	99·8
Pappersbruk o. pappfabr.	58	10 940	2 160	13 100	100·7	102·6	101·0	101·1
Annan pappersindustri	113	2 376	3 473	5 849	95·0	98·7	97·2	97·3
Grafisk industri	262	7 997	1 356	9 353	100·4	99·8	100·3	99·9
Livsmedelsindustri	793	19 520	9 622	29 142	102·0	103·7	102·6	102·8
Kvarnar	65	1 900	385	2 285	104·7	114·9	106·3	106·7
Bagerier	158	3 432	1 607	5 039	*103·0*	*101·5*	*102·5*	*103·0*
Råsockerbruk o. raffinad.	26	2 795	615	3 410	96·1	102·8	97·2	96·5
Choklad- o. karamellfabr.	54	1 076	2 214	3 290	112·8	105·6	107·9	107·9
Bryggerier o. läskedrycksf.	172	3 599	824	4 423	100·1	98·4	99·8	99·7
Tobaksfabriker	8	450	1 485	1 935	100·9	101·1	101·0	100·7
Slakterier o. konservfabr.	184	3 703	1 698	5 401	102·5	103·0	102·7	104·0
Annan livsmedelsindustri	126	2 565	794	3 359	103·7	112·0	105·6	105·0
Textil- o. beklädnadsind.	703	24 888	45 834	70 722	101·9	102·3	102·1	102·3
Bomullsindustri	43	7 794	7 954	15 748	102·3	101·5	101·9	102·1
Jute- o. linneindustri	18	1 614	1 764	3 378	97·8	100·8	99·3	99·4
Ylleindustri	71	5 430	6 458	11 888	100·6	102·2	101·5	101·7
Trikåfabriker	107	2 233	6 581	8 814	101·3	102·1	101·9	101·9
Skrädderier o. sömnadsfabr.	308	3 419	18 249	21 668	104·2	103·1	103·3	103·3
Annan hithörande industri	156	4 398	4 828	9 226	103·0	101·5	102·2	102·4
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	316	10 458	6 824	17 282	101·2	104·2	102·4	102·6
Garverier	32	2 125	261	2 386	99·5	101·2	99·7	100·3
Skofabriker	117	3 690	2 822	6 512	101·1	103·2	102·0	101·9
Gummivarufabriker	26	2 330	2 096	4 426	101·7	107·9	104·5	105·1
Annan hithörande industri	141	2 313	1 645	3 958	102·3	102·0	102·2	102·6
Kemisk-teknisk industri	259	10 847	3 151	13 998	100·8	109·3	102·6	102·6
Färg-, olje- o. parfymfabr.	98	2 280	1 149	3 429	102·5	115·9	106·6	105·9
Sprängämnesfabriker	9	1 115	593	1 708	102·3	103·3	102·6	103·9
Tändsticksfabriker	8	500	280	780	102·7	98·6	101·2	100·8
Annan kemisk-tekn. ind.	144	6 952	1 129	8 081	99·9	109·1	101·1	101·2
Samtliga industrigrupper	5 276	215 474	79 514	294 988	75·2	94·3	79·6	79·5
Byggnadsverksamhet	863	17 603	—	17 603	99·1	—	99·1	99·9
Statl. verk o. byggnadsarb.	161	26 412	2 848	29 260	100·0	98·9	99·9	99·8
Komm. verk. o. byggnadsarb.	209	17 106	76	17 182	99·8	92·7	99·8	99·7
Handel o. varulager	540	5 053	705	5 758	100·7	102·2	100·8	100·8
Samfärdsel	130	4 541	51	4 592	100·1	100·0	100·1	99·8
Samtliga näringsgrenar	7 179	286 189	83 194	369 383	80·1	94·5	83·0	82·9

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. Indextal över antalet sysselsatta arbetare[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1944												1945	
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.
Malmbrytning o. metallind.	**112**	**113**	**111**	**107**	**107**	**106**	**105**	**105**	**107**	**112**	**113**	**114**	**114**	**55**
Gruvor o. anrikningsverk .	100	101	98	91	90	94	94	95	94	94	92	90	89	90
Järn-, stål- o. kopparverk .	104	105	102	101	100	99	98	97	97	101	103	104	105	105
Järn- o. stålmanufaktur . .	92	93	92	88	85	84	83	83	87	89	91	92	92	51
Mekaniska verkstäder . . .	124	125	123	119	119	119	117	118	120	126	127	128	128	42
Skeppsvarv	120	122	119	115	115	112	110	111	116	119	122	125	124	28
Elektriska verkstäder . . .	124	125	122	118	119	119	118	118	123	129	131	131	130	42
Annan metallindustri . . .	93	94	92	88	86	85	84	85	87	91	93	93	94	47
Jord- o. stenindustri	**74**	**74**	**75**	**80**	**87**	**90**	**89**	**86**	**85**	**82**	**81**	**80**	**78**	**79**
Kolgruvor	115	116	114	110	108	107	105	106	111	112	113	118	127	130
Torvindustri	85	76	81	183	271	319	323	218	151	126	108	88	75	74
Stenbrott o. stenhuggerier .	36	37	37	38	36	36	36	36	36	36	36	35	34	35
Cementfabriker, kalkbruk .	82	83	86	88	91	92	92	94	96	96	97	96	94	94
Tegelbruk	56	55	57	68	84	88	88	89	86	77	73	71	67	64
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	93	93	92	88	88	88	86	86	88	91	92	94	100	103
Glasbruk	77	76	76	73	68	67	66	67	70	71	70	71	70	71
Träindustri	**66**	**69**	**70**	**71**	**73**	**74**	**73**	**74**	**74**	**75**	**74**	**72**	**72**	**73**
Sågverk o. hyvlerier . . .	52	55	59	62	67	68	66	67	66	66	64	60	61	62
Snickeri- o. möbelfabriker .	82	83	81	80	79	80	79	80	82	84	84	84	84	84
Annan trävaruindustri . . .	100	100	100	96	102	106	103	108	109	109	110	110	110	112
Pappers- o. grafisk ind. . .	**77**	**79**	**79**	**78**	**79**	**80**	**79**	**80**	**83**	**87**	**88**	**86**	**87**	**87**
Pappersmassefabriker . . .	55	59	61	59	62	63	60	64	68	71	71	64	68	68
Pappersbruk o. pappfabr. .	70	72	71	70	72	73	73	73	76	79	81	81	79	80
Annan pappersindustri . .	98	98	98	96	96	98	97	98	102	105	108	106	106	103
Grafisk industri	108	109	107	106	105	105	104	105	108	112	114	115	115	115
Livsmedelsindustri	**93**	**95**	**94**	**94**	**96**	**99**	**103**	**103**	**102**	**113**	**110**	**98**	**96**	**99**
Kvarnar	90	93	85	86	95	88	87	84	86	88	89	88	89	95
Bagerier	102	109	104	104	107	113	114	110	105	106	108	105	109	111
Råsockerbruk o. raffinad. .	108	112	110	114	114	122	136	144	148	249	227	130	113	110
Choklad- o. karamellfabr. .	88	96	98	96	92	87	91	97	104	106	106	98	95	103
Bryggerier o. läskedrycksf. .	88	89	88	90	94	99	103	100	93	92	92	96	92	92
Tobaksfabriker	74	75	77	77	77	77	77	76	76	75	73	73	75	75
Slakterier o. konservfabr. .	106	104	99	99	105	110	114	113	115	117	115	106	105	108
Annan livsmedelsindustri .	103	105	104	106	105	111	111	111	109	111	112	110	110	116
Textil- o. beklädnadsind. . .	**90**	**92**	**92**	**92**	**90**	**89**	**87**	**88**	**90**	**92**	**93**	**92**	**93**	**95**
Bomullsindustri	92	93	94	92	90	89	87	87	90	92	94	95	94	96
Jute- och linneindustri . .	91	92	92	93	93	92	92	92	95	97	99	99	99	98
Ylleindustri	98	100	98	97	96	94	92	93	95	97	98	100	101	102
Trikåfabriker	83	84	84	83	81	80	79	78	81	81	83	81	83	84
Skrädderier o. sömnadsfabr.	87	90	90	90	88	86	85	87	89	89	90	89	89	92
Annan hithörande industri .	101	102	103	104	103	101	100	102	104	106	105	103	105	107
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**83**	**84**	**83**	**82**	**83**	**82**	**81**	**82**	**85**	**88**	**90**	**90**	**90**	**92**
Garverier	107	107	104	100	99	99	96	103	107	109	112	111	110	110
Skofabriker	73	74	75	75	76	76	75	79	83	86	88	87	87	89
Gummivarufabriker	80	81	80	79	80	79	76	75	76	78	79	80	81	85
Annan hithörande industri .	91	92	89	88	87	85	87	89	92	97	98	98	95	97
Kemisk-teknisk industri . .	**91**	**94**	**92**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**94**	**97**	**99**	**95**	**95**	**97**
Färg-, olje- o. parfymfabr. .	103	107	105	104	105	106	104	107	108	113	116	108	108	116
Sprängämnesfabriker . . .	113	113	106	106	107	104	111	115	112	112	114	102	102	105
Tändsticksfabriker	34	33	33	32	30	29	29	32	37	39	40	42	40	41
Annan kemisk-teknisk ind. .	103	108	107	105	107	108	108	108	107	109	111	110	109	110
Samtliga industrigrupper	**93**	**94**	**93**	**92**	**92**	**93**	**92**	**93**	**94**	**97**	**98**	**97**	**97**	**77**
Byggnadsverksamhet	50	50	49	53	58	63	67	71	72	70	70	65	63	62
Statliga verk o. byggnadsarb.	107	107	107	109	119	123	127	127	126	126	121	115	112	112
Komm. verk o. byggnadsarb.	83	86	85	85	90	90	90	89	90	90	91	90	90	90
Handel o. varulager	75	79	77	76	75	76	76	77	80	81	82	82	77	78
Samtliga näringsgrenar	**90**	**91**	**91**	**90**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**96**	**97**	**95**	**95**	**78**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under februari 1945.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	febr. 1945	17	46	26	9	2	3·7	·	·	·	0·3
	jan. 1945	10	59	25	4	2	3·7	15	84	1	0·4
	febr. 1944	14	49	26	10	1	3·7	·	·	·	0·7
Jord- o. stenindustri	febr. 1945	27	49	16	5	3	3·9	·	·	·	2·8
	jan. 1945	32	39	16	9	4	3·9	19	75	6	3·0
	febr. 1944	21	41	22	13	3	3·6	·	·	·	3·5
Träindustri	febr. 1945	8	41	39	9	3	3·4	·	·	·	3·4
	jan. 1945	7	42	37	10	4	3·4	6	89	5	4·2
	febr. 1944	6	32	36	17	9	3·1	·	·	·	7·9
Sågverk	febr. 1945	2	29	52	12	5	3·1	·	·	·	5·4
	jan. 1945	2	30	45	18	5	3·1	3	88	9	7·2
	febr. 1944	9	42	29	13	7	3·3	·	·	·	13·2
Pappers- o. grafisk industri	febr. 1945	16	35	26	15	8	3·4	·	·	·	5·9
	jan. 1945	16	36	24	17	7	3·4	11	81	8	5·3
	febr. 1944	13	37	27	14	9	3·3	·	·	·	8·8
Pappersmassefabriker	febr. 1945	2	23	31	25	19	2·7	·	·	·	15·6
	jan. 1945	1	19	33	30	17	2·6	—	83	17	15·5
	febr. 1944	1	28	23	27	21	2·6	·	·	·	22·4
Livsmedelsindustri	febr. 1945	6	49	34	10	1	3·5	·	·	·	1·0
	jan. 1945	5	44	39	11	1	3·4	5	92	3	1·3
	febr. 1944	4	46	41	7	2	3·4	·	·	·	1·8
Textil- o. beklädnadsindustri	febr. 1945	33	46	19	2	0	4·1	·	·	·	0·2
	jan. 1945	31	48	19	2	0	4·1	54	46	0	0·3
	febr. 1944	19	54	23	3	1	3·9	·	·	·	0·2
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	febr. 1945	12	61	25	2	0	3·8	·	·	·	0·6
	jan. 1945	10	65	23	2	0	3·8	39	60	1	0·4
	febr. 1944	3	49	37	10	1	3·4	·	·	·	1·7
Skofabriker	febr. 1945	25	61	13	1	0	4·1	·	·	·	0·4
	jan. 1945	25	69	6	0	—	4·2	33	67	—	0·5
	febr. 1944	5	39	47	6	3	3·4	·	·	·	3·4
Kemisk-teknisk ind.	febr. 1945	6	34	48	4	8	3·3	·	·	·	1·3
	jan. 1945	4	35	51	3	7	3·3	5	94	1	0·9
	febr. 1944	7	32	36	18	7	3·2	·	·	·	2·3
Samtliga industrigrupper	febr. 1945	18	45	27	8	2	3·7	·	·	·	1·4
	jan. 1945	15	51	26	6	2	3·7	21	76	3	1·4
	febr. 1944	13	46	28	10	3	3·6	·	·	·	2·3
Byggnadsverksamhet	febr. 1945	4	33	39	17	7	3·1	·	·	·	5·8
	jan. 1945	4	35	40	16	5	3·2	0	90	10	4·6
	febr. 1944	2	22	42	20	14	2·8	·	·	·	6·0
Samtliga näringsgrenar	febr. 1945	16	44	29	8	3	3·6	·	·	·	1·8
	jan. 1945	13	49	28	7	3	3·6	18	78	4	1·6
	febr. 1944	12	45	30	10	3	3·5	·	·	·	2·4

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.[1]

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 januari 1945.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	94	26 911	21 969	1 170	4·3	1 000	26 936	1 463	5·4
Bleck- o. plåtslagareförb.	57	2 815	—	199	7·1	—	2 815	266	9·4
Bokbindareförbundet . .	59	9 855	5 987	83	0·8	43	9 857	100	1·0
Bryggeriindustriarb.-förb.	120	6 960	1 493	166	2·4	89	6 898	151	2·2
Byggnadsträarbetareförb.	366	36 390	—	8 101	22·3	—	35 990	7 085	19·7
De förenade förbunden .	61	13 587	3 637	394	2·9	164	13 933	354	2·5
Elektriska arbetareförb. .	91	10 330	—	221	2·1	—	10 772	199	1·8
Gjutareförbundet	101	8 768	47	189	2·2	4	9 280	284	3·1
Grov- o. fabriksarb.-förb.	490	78 043	7 501	8 119	10·4	492	78 658	10 118	12·9
Byggnadsind.-arbetare .	165	35 614	454	5 175	14.5	103	36 391	5 766	15·8
Byggnadsämnesind.-arb.	154	12 589	317	1 189	9·4	25	12 284	1 495	12·2
Glasbruksarbetare . .	33	3 431	106	114	3·3	10	3 487	177	5·1
Sockerfabriksarbetare .	18	4 718	856	588	12·5	41	4 973	1 039	20·9
Tändsticksarbetare . .	7	1 399	559	87	6·2	60	1 379	85	6·2
Övriga arbetare . . .	113	20 292	5 209	966	4·8	253	20 144	1 556	7·7
Gruvindustriarbetareförb.	68	10 289	107	294	2·9	20	10 189	309	3·0
Handelsarbetareförb. . .	271	44 873	18 357	872	1·9	281	44 810	718	1·6
Kommunalarbetareförb. .	387	53 189	18 126	1 390	2·6	767	49 919	1 398	2·8
Lantarbetareförbundet .	763	48 420	1 978	3 306	6·8	1 348	48 625	3 753	7·7
Litografförbundet . . .	21	3 176	163	16	0·5	2	3 153	14	0·4
Livsmedelsarbetareförb. .	126	28 178	8 230	1 633	5·8	771	30 585	2 014	6·6
Metallindustriarb.-förb.[2]	310	199 000	12 500	5 151	2·6	405	199 572	5 426	2·7
Järnbruksarbetare . .	50	89 000	500	351	0·9	45	89 242	598	1·5
Verkstadsarbetare . .	260	160 000	12 000	4 800	3·0	360	160 330	4 828	3·0
Murareförbundet	130	10 731	—	2 630	24·5	—	10 503	2 524	24·0
Målareförbundet	207	11 919	—	3 321	27·9	—	14 797	4 532	30·6
Pappersindustriarb.-förb.	126	29 800	1 639	1 754	5·9	231	31 056	1 576	5·1
Sadelm.- o. tapetseraref.	65	3 988	841	336	8·4	93	3 964	367	9·3
Sko- o. läderindustriarb.-f.	55	9 216	3 436	261	2·8	119	9 156	290	3·2
Stenindustriarbetareförb.	123	4 870	2	736	15·1	—	5 409	980	18·1
Sågverksindustriarb.-förb.	239	18 908	24	2 384	12·6	1	19 133	3 934	20·6
Textilarbetareförbundet .	103	40 265	21 737	776	1·9	585	40 119	1 054	2 6
Tobaksindustriarb.-förb.	10	2 252	1 718	25	1·1	20	2 284	25	1·1
Transportarbetareförb. .	173	26 175	2 015	2 482	9·5	97	27 814	2 605	9·4
Träindustriarbetareförb.	278	25 397	564	1 185	4·7	54	27 648	1 827	6·6
Typografförbundet . . .	107	12 904	588	123	1·0	10	12 783	147	1·1
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	228	15 395	—	2 327	15·1	—	17 429	4 467	25·6
Summa	5 229	792 604	132 659	49 644	6·3	6 596	804 087	57 980	7·2

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under januari uppgivits till inalles 267 866.

[1] **Tab. 11** återfinnes å s. 278.
[2] Januarisiffrorna preliminärt beräknade.

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av februari 1945.*									
Stockholms stad	1	2 019	—	2 019	+ 181	— 716	1 316	1 072	3·2
Stockholms	12	129	75	204	+ 22	— 246	149	100	0·7
Uppsala	4	56	78	134	+ 73	+ 45	108	79	1·0
Södermanlands	2	2	108	110	+ 14	+ 13	99	41	0·6
Östergötlands	3	292	9	301	+ 70	— 196	235	158	0·9
Jönköpings	3	95	—	95	+ 4	— 46	81	44	0·4
Kronobergs	2	1	11	12	+ 1	— 2	10	7	0·1
Kalmar	6	241	18	259	+ 48	+ 44	200	126	1·1
Gotlands	2	114	5	119	— 19	+ 29	69	33	2·0
Blekinge	13	76	89	165	+ 2	— 113	146	78	1·1
Kristianstads	2	14	15	29	+ 21	— 37	21	20	0·1
Malmö stad	1	470	—	470	+ 3	— 178	371	238	2·9
Malmöhus i övrigt	8	444	13	457	— 29	— 343	350	211	1·2
Hallands	4	151	6	157	+ 17	+ 26	114	93	1·0
Göteborgs stad	1	1 341	—	1 341	+ 198	— 590	984	697	6·5
Göteborgs o. Bohus i övrigt	34	216	852	1 068	— 35	— 461	914	584	3·7
Älvsborgs	9	81	37	118	+ 15	— 182	95	62	0·4
Skaraborgs	4	69	1	70	— 1	— 22	53	23	0·3
Värmlands	15	131	267	398	— 75	— 624	320	208	1·5
Örebro	1	137	—	137	+ 22	— 141	111	79	0·6
Västmanlands	1	2	—	2	— 1	— 63	1	—	0·0
Kopparbergs	5	15	56	71	— 12	+ 12	39	24	0·3
Gävleborgs	11	157	205	362	+ 75	+ 13	301	194	1·3
Västernorrlands	40	123	3 075	3 198	+ 337	— 1 420	2 779	1 375	11·6
Jämtlands	2	48	1	49	— 3	— 2	35	11	0·3
Västerbottens	12	33	309	342	— 57	+ 63	279	152	1·5
Norrbottens	21	92	1 083	1 175	— 97	+ 451	934	271	5·2
Summa	**219**	**6 549**	**6 313**	**12 862**	**+ 774**	**— 4 686**	**10 114**	**5 980**	**2·0**
b) *Januari 1944—Februari 1945.*									
1944							procenttal		
januari	226	8 566	7 279	15 845	+ 4 169	+ 5 853	75·8	41·2	2·4
februari	242	9 657	7 891	17 548	+ 1 703	+ 7 979	74·4	40·5	2·7
mars	250	8 593	8 679	17 272	— 276	+ 8 722	74·8	41·0	2·6
april	245	6 456	9 204	15 660	— 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	— 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	— 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	— 1 477	+ 2 742	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	— 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	— 632	78·1	42·5	1·7
1945									
januari	214	6 035	6 053	12 088	+ 1 044	— 3 757	79·0	45·9	1·9
februari	219	6 549	6 313	12 862	+ 774	— 4 686	78·6	46·5	2·0

Tab. 13. De arbetslösas yrkestillhörighet. Februari 1945.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	**52**	**388**	**440**	**— 15**	**— 64**	**329**	**74·8**
Förvaltnings- o. befälspersonal	8	4	12	+ 4	+ 2	5	·
Jordbruksarbetare	40	105	145	+ 1	— 10	90	62·1
Skogsarbetare	4	279	283	— 20	— 56	234	82·7
Industri och hantverk	**3 133**	**4 376**	**7 509**	**+ 428**	**— 4 296**	**5 791**	**77·1**
Malmbrytning och metallindustri	516	189	705	+ 172	— 150	427	60·6
Jord- o. stenindustri	143	861	1 004	+ 36	— 380	804	80·1
stenindustri	106	766	872	+ 30	— 370	705	80·8
Träindustri	135	756	891	+ 34	— 791	716	80·4
sågverksindustri	93	743	836	+ 30	— 707	677	81·0
Pappers- o. grafisk industri	36	791	827	+ 32	— 752	731	88·4
Livsmedelsindustri	98	10	108	+ 15	— 57	62	57·4
Textil- o. beklädnadsindustri	54	4	58	+ 7	— 14	40	69·0
Läder-, hår- o. gummiindustri	63	4	67	+ 3	— 65	47	70·1
Kemisk-teknisk industri	40	2	42	+ 4	— 39	34	·
Byggnadsverksamhet	2 035	1 755	3 790	+ 118	— 2 030	2 924	77·2
husbyggnadsarbete	1 758	408	2 166	+ 80	— 1 966	1 664	76·8
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	277	1 347	1 624	+ 38	— 64	1 260	77·6
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	13	4	17	+ 7	— 18	6	·
Samfärdsel	**1 542**	**478**	**2 020**	**+ 267**	**+ 98**	**1 474**	**73·0**
Landtransport	1 288	437	1 725	+ 197	+ 130	1 279	74·1
hamn- o. stuveriarbetare	949	364	1 313	+ 148	+ 309	986	75·1
chaufförer o. åkeriarbetare	275	59	334	+ 52	— 184	242	72·5
Sjöfart	254	41	295	+ 70	— 32	195	66·1
fartygsbefälhavare m. fl.	32	3	35	+ 4	+ 14	30	·
Handel	**440**	**16**	**456**	**+ 16**	**— 108**	**363**	**79·6**
Affärs- o. lagerarbete	367	16	383	+ 14	— 83	308	80·4
affärsföreståndare m. fl.	127	5	132	— 2	+ 14	118	89·4
affärsbiträden m. fl.	46	—	46	+ 1	— 15	37	·
agenter o. försäljare	59	6	65	+ 9	— 5	56	86·2
lagerarbetare och förrådsbiträden	135	5	140	+ 6	— 77	97	69·3
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	73	—	73	+ 2	— 25	55	75·3
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	**425**	**23**	**448**	**+ 24**	**— 41**	**387**	**86·4**
Förvaltning	75	2	77	+ 11	+ 3	61	79·2
Teknisk ledning	59	2	61	+ 12	— 10	53	86·9
Kontorsarbete	161	6	167	+ 6	— 34	149	89·2
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	5	4	9	— 1	—	6	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	125	9	134	— 4	—	118	88·1
Hälsovård och sjukvård	**22**	**1**	**23**	**+ 4**	**— 3**	**19**	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	6	—	6	—	— 2	5	·
Övriga hithörande grupper	16	1	17	+ 4	— 1	14	·
Husligt arbete	**2**	**—**	**2**	**+ 1**	**— 16**	**—**	·
Arbete, ej hänfört till annan grupp	**933**	**1 031**	**1 964**	**+ 49**	**— 256**	**1 500**	**76·4**
Summa	6 549	6 313	12 862	+ 774	— 4 686	9 863	76·7

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela antalet hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		utbildningshjälp
		i kommissionens regi	i annan myndighets regi		arkivarbete och musikerhjälp	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
a) *Vid utgången av februari 1945.*										
Stockholms stad .	1 439	224	—	307	294	—	—	520	45	49
Stockholms . . .	149	44	—	6	20	—	—	46	30	3
Uppsala	42	—	—	—	6	—	34	—	—	2
Södermanlands .	76	12	36	16	1	—	10	—	—	1
Östergötlands . .	175	—	—	49	7	—	9	106	3	1
Jönköpings . . .	80	12	—	56	5	—	—	—	—	7
Kronobergs . . .	12	—	—	—	1	—	11	—	—	—
Kalmar	113	—	—	22	3	1	58	23	—	6
Gotlands	88	—	—	5	—	—	73	—	—	10
Blekinge	146	91	—	—	1	—	54	—	—	—
Kristianstads . .	14	—	—	—	2	—	12	—	—	—
Malmö stad . .	358	26	—	21	8	—	—	289	8	6
Malmöhus i övrigt	364	16	—	14	3	—	107	208	14	2
Hallands	121	—	—	10	2	—	80	16	—	13
Göteborgs stad .	1 141	67	101	—	55	5	—	857	10	46
Göteborgs o. Bohus i övrigt .	857	62	605	92	1	21	27	44	—	5
Älvsborgs . . .	84	5	3	8	1	—	45	—	7	15
Skaraborgs . . .	35	—	—	—	2	—	10	—	20	3
Värmlands . . .	308	—	57	104	4	—	73	54	8	8
Örebro	110	5	—	48	6	—	31	12	—	8
Västmanlands .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs . .	25	—	—	—	2	—	22	—	—	1
Gävleborgs . . .	187	—	71	40	4	—	23	38	—	11
Västernorrlands .	2 827	221	1 690	338	1	7	53	473	5	39
Jämtlands . . .	46	—	—	—	1	—	44	—	—	1
Västerbottens . .	174	—	43	37	1	13	42	35	—	3
Norrbottens . .	892	432	253	73	—	—	89	30	1	14
Summa	**9 863**	**1 217**	**2 859**	**1 246**	**431**	**47**	**907**	**2 751**	**151**	**254**
därav städer	4 817	443	186	727	413	27	598	2 119	128	176
b) *Januari 1944—Februari 1945.*										
1944										
januari	10 504	1 114	1 486	955	398	55	856	5 013	257	370
februari	12 334	1 173	2 110	1 364	417	80	1 274	5 213	270	433
mars	12 697	1 177	2 644	1 512	442	79	1 257	4 929	214	443
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	38	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	337	94	288	210	14	177
september . . .	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november . . .	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
1945										
januari	8 811	1 163	2 571	1 207	420	55	883	2 180	127	205
februari	9 863	1 217	2 859	1 246	431	47	907	2 751	151	254

F. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1945.

Tab. 15. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	193	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	105	118	129	136
1945	131	132											
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·8	5·6	4·8	5·0	6·8	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·8	8·2	10·0	13·0	11·8
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·8	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·8	4·2	7·2	4·9
1945	6·8												
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
1945	12 088	12 862											
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—
1945	95	78											

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För februari 1945 ha rapportkorten utsänts till omkring 14 000 företagare, av vilka ca 8 600 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för februari 1945 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 15.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 februari—10 mars 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

FREDRIKSSON, K. Aktuella frontlinjer i ekonomisk politik. Tiden 1945, nr 2.
HARMAJA, LAURA. Värdet av husmoderns arbete. Sunt förnuft 1945, nr 2.
HOFSTEN, E. v. Försvar för storstaden. Tiden 1945, nr 2.
»ABC-bok för en ny värld.» (Rec.) Industria 1945, nr 5.
Förslagen från Dumbarton Oaks med kommentarer. Mellanfolkligt samarbete 1945, nr 1/2.
The twenty-sixth session of the International labour conference. The I. L. O. at work 1944, nr 4.

Sverige.

STOLPE, H. En ny sparform. Vad kan vi lära av de amerikanska Credit Unions. Sv. sparbanksstidskrift 1944, nr 9/10.
THAM, H. S. En industriförvaltnings sociala program. Affärsekonomi 1945, nr 3.
THUNBORG, F. Ofantligt offentligt tryck. Grafiskt forum 1945, nr 2.
WIGFORSS, E. Företagsamhet och socialisering. Tiden 1945, nr 2.
Näringslivets konjunkturkänslighet. Affärsvärlden 1945, nr 7.
Stuveriarbetarnas arbetsförhållanden under krisåren. Undersökning utförd av statens arbetsmarknadskommission. Transportarbetaren 1945, nr 2.

Amerikas förenta stater.

THEDIN, N. Den ekonomiska maktkoncentrationen i U. S. A. Kooperatören 1945, nr 3.

Danmark.

De sociale Udgifter. Arbejdsgiveren 1945, nr 4.

Finland.

CRONHJORT, B. Socialpolitiken i förgrunden i Finland. Industritjänstemannen 1945, nr 2.
MEINANDER, N. Inflationen i Finland. Industria 1945, nr 4.

Tyskland.

Den tyska inflationens bakgrund. Industria 1945, nr 5.

Arbetarskydd.

WENNESLAND, R. Erfaringer fra kulloksyd-gengass-undersökelser hos norske sjåfförer og arbeidere. Sv. läkartidningen 1945, nr 7.

Sverige.

DAHLGREN, Å. Säkerhetstjänsten vid cementkoncernen. Arbetarskyddet 1945, nr 1.
GYLLENCREUTZ, S. Med säkerheten i högsätet. Arbetarskyddet 1945, nr 1.
HEDENSTRÖM, C. H. Vad är ett olycksfall? Allmänheten och olycksfallsbegreppet. Arbetarskyddet 1945, nr 1.
Sociala anläggningar vid AB Sveriges förenade trikåfabriker i Borås och Torsbo. Arbetarskyddet 1945, nr 1.
Utredning om skogsarbetarnas bostäder. Skogen 1945, nr 5.

Amerikas förenta stater.

Bostadsstandarden i nybyggda amerikanska fartyg. Maskinbefälet 1945, nr 2.
Injuries and accident causes in the foundry industry in 1942. Monthly labor review dec. 1944.

Storbritannien.

The nurse's role in industry. Production and engineering bulletin jan. 1945.

Arbetslön och arbetstid.

OLSSON, EJNAR. Semesterlagstiftning i andra länder. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 9.

Sverige.

LANDSORGANISATIONEN. Ny semesterlag. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 7.
LIEDSTRAND, E. Oantastbar pensionsrätt föreslås åt statstjänstemännen. Bankvärlden 1945, nr 2.
RADHE, S. Frånskild hustrus pensionsrätt. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 1.
Pensionsfrågan ordnad för Bolidens arbetare. Gruvindustriarbetaren 1945, nr 1/2.

Amerikas förenta stater.

Wages in the rayon industry, May 1944. Monthly labor review dec. 1944.

Finland.

Kring den reviderade löneregleringen. Industritidningen 1945, nr 1.

Schweiz.

Erhebung über die Familienzulagen-Ausgleichskassen. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1945, nr 6.
Löneutvecklingen i Schweiz. Industria 1945, nr 4.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

Sverige.

BRAGNUM, L. Skogsbrukets behov av arbetskraft. Från departement och nämnder 1945, nr 3.

CANARP, C. Industriens sysselsättning i Stockholm. Ekonomisk revy 1945, nr 1.

RÖSSEL, J. Reserverna av kvinnlig arbetskraft. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 7.

SVENNILSON, I. Kvinnorna på arbetsmarknaden efter kriget. Hertha 1945, nr 2.

ÅSBRINK, P. Är Norrland överbefolkat? Skogsindustriarbetaren 1945, nr 4.

Storbritannien.

RADCLIFFE, R. A. C. The spirit of reinstatement. The journal of the industrial welfare society jan./febr. 1945.

WITTKOWER, E., & MAYO, PATRICIA. The employment of the blind in industry. The journal of the industrial welfare society jan./febr. 1945.

Befolkningsfrågor.

Befolkningsutvecklingen i Europa. Affärsvärlden 1945, nr 8.

Sverige.

TEGNER, G. Kampen mot aborterna. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 1.

Nederländerna.

ROOSENSCHOON, C. F. Zusammanhänge zwischen Bevölkerungsdichte und Betriebstypus in der niederländischen Landwirtschaft. Weltwirtschaftliches Archiv B. 60, s. 329.

Bostadsförhållanden.

FEYERABEND, O. D. Ang. rökgångar och eldstäder, bränsle och sotbildning samt soteldar. Sv. skorstensfejaren 1945, nr 1/2.

Sverige.

FISCHER, G. Vatten och avlopp på landsbygden. Hygienisk revy 1945, nr 2.

JOHANSSON, GOTTHARD. Hur bor vårt folk? Bostadsvanorna utforskas. Form 1945, nr 1.

KANTZOW, E. v. Egna hem för jordbrukets arbetskraft. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1945, nr 2.

LARSSON, LENA. På visit hos 100 familjer. Form 1945, nr 1.

LUNDBERG, A. S. Samhället bör äga tomtmarken. S.A.P.information 1945, nr 3/4.

L[UNDBER]G, B. Lort-Sverige lever. På bostadsinspektion med doktorn i Älvkarleö. Vi 1945, nr 10.

VEGESACK, BITTI v. Industriföretagen och arbetarbostäderna. Textil och konfektion 1945, nr 1.

ÖDLUND-VÄTTERBERG, ANNA, & ENGKVIST, O. En byggnadsdiskussion. Sunt förnuft 1945, nr 2.

Frisk och positiv bostadskonferens. Vår bostad 1945, nr 5.

Danmark.

Huslejestatistik 1944. Statistiske Efterretninger 1945, nr 6.

Finland.

TOMMILA, O. Hyrorna i Finland höjas? Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 4.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

MICHELET, MARIE. Nordens Husmorforbund 25 år. Husmodersförbundets medlemsblad 1945, nr 3.

Den fackliga Londonkongressen. Industria 1945, nr 5.

Världskongressen. [Fackliga världskongressen i London.] Signalen 1945, nr 9.

Sverige.

Kring verkstadskonflikten. Verkstäderna 1945, nr $2^1/_2$.

Strejkens risker och sportler. Industria 1945, nr 5.

Svagt svar. [Ang. strejkande verkstadsarbetares avstängning från skogsarbete.] Metallarbetaren 1945, nr 10.

Amerikas förenta stater.

STERNER, R. CIO [Congress of industrial organizations] en amerikansk fackorganisation på frammarsch. Metallarbetaren 1945, nr 8.

— USA:s arbetarrörelse av i dag och i morgon. Metallarbetaren 1945, nr 9.

— Varför USA har en svag arbetarrörelse. Metallarbetaren 1945, nr 7.

Försvarsberedskap och soldatvård.

Sverige.

LANDSORGANISATIONEN. Långtidsinkallades återförande till civil verksamhet. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 8.

Hälso- och sjukvård.

SUNDELIN, F. De reumatiska sjukdomarna och tropikklimatet. Sv. läkartidningen 1945, nr 8.

Health in Europe. Bulletin of the health organisation 1943/44, nr 4.

Sverige.

E[KMAN], R. Kring hälsokampanjen. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 2.

FISCHER, G. Hälsovårdens huvudvägar. Sv. läkartidningen 1945, nr 8.

HANSSON, NILS. Utvecklingen av sjukhusväsendet i Stockholm. Sjukhuset 1945, nr 1.

HERLITZ, C. W. Skolhälsovården. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 1.

HÖJER, A. Våra folksjukdomar och kampen mot dem. Friskt folk 1945, nr 2.

PARENIUS, M. Anslag från pensionsstyrelsen till folkhälsans höjande. Folkpensioneringen 1945, nr 1.

TÖCKSBERG, B. H. Förebyggande sjukvård. Pensionsstyrelsens kuranstalter. Allsvensk samling 1945, nr 2.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

Sverige.

ANSTRIN, H. Norrlandsskogarnas omtaxering fullbordad. Industria 1945, nr 5.

NANNESON, L. Driftens inriktning och jordbrukets lönsamhet. Lantmannen 1945, nr 7—8.

OLSSON, HELMER. Justeringen av jordbrukskalkylen och prissättningen på jordbruksprodukter. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 2.

SJÖSTRAND, J. Köksväxtodling på åkern år 1944. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 2.

Nya arrendelagens bestämmelser om uppsägningstid. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1945, nr 2.

Finland.

Hur de jordlösa skall få jord i Finland. Mjölkpropagandan 1945, nr 2.

Kooperation.

Sverige.

ODHE, TH. Den svenska kooperationens krönika. [Anmälan.] Kooperatören 1945, nr 3.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

WIKLUND, D. Alkoholister i militärtjänst. Intressant utslag av Kungl. Maj:t. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 2.

— Åtalseftergift för alkoholister. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 2.

Kring en spritstöld. Reformatorn 1945, nr 9.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

BLOMBERG, A. Sund föda — en av folkhälsans grundpelare. Friskt folk 1945, nr 2.

Sverige.

GAMBY, E. *Nykterhetsfolket och restaurantnäringen.* Restauratören 1945, nr 5.

MYRBÄCK, K. Vitamin B_1 i bröd och mjöl. Sv. läkartidningen 1945, nr 8.

MYRDAL, ALVA. Folkvaror—kvalitetsvaror. Vi 1945, nr 8.

WIEDESHEIM-PAUL, G. Om prisocker. Kommersiella meddelanden 1945, nr 2.

Schweiz.

Preis, Lohn und Währung. Thesen und Postulate der nationalrätlichen Vollmachtenkommission. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1945, nr 7.

Socialförsäkring.

Sverige.

Enhetlighet mellan olika socialförsäkringsgrenar. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 3.

Folkpensioner m. m. under år 1943. Folkpensioneringen 1945, nr 1.

Danmark.

BLØCHER, J. *Bør Indtægts- og Formuegrænserne* for nydende Medlemsskab af anerkendte Sygekasser opretholdes? Socialt Tidsskrift 1945, nr 1.

Schweiz.

Le développement de l'assurance maladie. Journal des associations patronales 1945, nr 5.

Socialvård.

ALMER, LISA. Något om arbetsterapi. Sv. vanföre-tidskrift 1945, nr 2.

HOLMSTEDT, G. Taxor för hemunderstöd vid fattigvården. Tidskrift för fattigvård 1945, nr 1.

HÖJER, SIGRID. Vanförevården och dess problem. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 1.

OLSSON, CURT. Fattigvårdens omfattning i olika städer 1943. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 1.

PETRÉN, A. Vården av bildbara sinnesslöa. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 2.

RONACH, E. Bonaanstaltens framtida öde. Sunt förnuft *1945*, nr 2.

SV. FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET. Vidgad inspektionsrätt för socialstyrelsen. (Yttrande.) Tidskrift för fattigvård 1945, nr 1.

SÖDERLING, B. Industri och social barnavård. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 1.

Danmark.

SKJERBÆK, O. J. Forebyggende Børneværn i 1943. Børnesagens Tidende 1945, nr 4.

— Om forebyggende Børneværn. Socialt Tidsskrift 1945, nr 1.

En statistisk Undersøgelse af Hjem og Boliger for Aldersrentenydere. Socialt Tidsskrift 1945, nr 1.

Undervisning.

MICHAELSEN, V. F. Dansk folkhögskola — och svensk. Medborgaren 1945, nr 3.

Sverige.

ARVIDSON, S. Demokratien i skoldebatten. Samtid och framtid 1945, nr 3.

JONASSON, OLOF. Handelns folk och deras yrkesutbildning. Kontoristen 1945, nr 3.

MALMSTEN, C. Skola och kultur. Hem i Sverige 1945, nr 1.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1944.
782. Strikes in 1943.
783. Trend of earnings among white-collar workers during the war.
784. *Stewart, Stella.* Demobilization of manpower, 1918—19.
787. Wages in iron mining, Oct. 1943.
788. *Epstein, Lenore A.* Wartime earnings and spending in Honolulu, 1943.
789. Cost of clothing for moderate-income families 1935—44.
790. Average hourly earnings in the airframe industry, 1943.
792. Union agreements in the airframe industry, 1944.
793. Intercity variations in wage levels.
— Social security board.
Social security yearbook. 1943. Wash. 1944.

BEVERIDGE, W. H. Full employment in a free society. A report. Lond. 1944.

DANMARK. Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1944.
Bd 122: H. 1. Husholdningsregnskaber i Aaret 1/4 1939—31/8 1940 og i 4 Ugers Perioden 11/4—8/5 1942.
» 123: » 1. Landbrugsstatistik 1943.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1944.
7 A. Sparbanksstatistik. 52 (1942).

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. Montreal 1944.
Ser. B. (Economic conditions.)
39. *Condliffe, J. B., & Stevenson, A.* The common interest in international economic organisation.

KONJUNKTURINSTITUTET.
Meddelanden. Sthlm 1945.
Ser. B: 5. *Lundberg, E.* Det svenska näringslivets konjunkturkänslighet.

KRAGH, B. Svensk penningpolitik 1914—1942. Lund 1943. (Skrifter utg. av Nationalekonomiska föreningen i Skåne. 4.)

MARCUS, M., [utg.] Arbetstidslagen för hotell, restauranger och kaféer. Sthlm 1944.

ODHE, TH. Brittisk kooperation av i dag. Sthlm 1944.

PSYKOLOGISK PEDAGOGISK UPPSLAGSBOK. Verkst. red.: *G. Mattsson.* Bd 2. Sthlm 1944.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1945. Sthlm 1945.
3. Betänkande rörande särskilda åtgärder vid återförandet till civil verksamhet av till beredskapstjänstgöring inkallad personal. Avg. [d. 31 jan. 1945]. (Fö.)
4. Betänkande angående den husliga utbildningen. Avg. [d. 15 febr. 1945] av 1941 års befolkningsutredning. (S.)
5. Betänkande med utredning och förslag angående yrkesutbildning av sjöfolk av manskapsgrad samt åtgärder till höjande av sjöfolkets allmänna och medborgerliga bildning. Avg. [d. 20 febr. 1945]. (E.)
6. Utredning rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande. 7. Förslag till åtgärder för livsmedelforskningens ordnande. [Avg. d. 12 febr. 1945.] (H.)

STORBRITANNIEN. Chief inspector of factories.
Annual report. 1943. Lond. 1944.
— Ministry of labour and national service.
Industrial relations handbook. Lond. 1944.

SUNDBERG, H. G. F. Förvaltningsrättslig specialprocess. Enligt föreläsningar. Sthlm 1944.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1945.
Försäkringsväsen.
Enskilda försäkringsantalter år 1943. Av Försäkringsinspektionen.

DEN UNGA FÖRBRYTAREN. Utg. av Ungdomsövervakningen. Del 1—2. Hfors 1943.

VALENTIN, H. Det judiska folkets öde. Forntid, nutid, framtid. Sthlm 1944.

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{2}$—$^{20}/_{3}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Socialdep.	Ang. besvär av G. E. Öberg över avslag av socialstyrelsen å framställning om tandvård (VI) . . . . . (Exp. d. $^{23}/_{2}$)	$^{20}/_{2}$
Utrikesdep.	Ang. beräkning av levnadskostnaderna för personal vid svenska beskickningar och konsulat i främmande länder (IV) . . . . . (Exp. d. $^{26}/_{3}$)	$^{23}/_{2}$
Socialdep.	Ang. särskild gottgörelse till vissa polisdistrikt (III)	$^{23}/_{2}$
Riksd. 2:a lagutsk.	Ang. mot. om viss ändring i lagen om nyttjanderätt till fast egendom (III)	$^{23}/_{2}$
Ecklesiastikdep.	Ang. ändring av gällande bestämmelser i fråga om prästutbildningen (SOU 1944: 67) (II)	$^{24}/_{2}$
Försvarsdep.	Utl. över förslag till det militära uppskovsväsendets ordnande (III) . .	$^{26}/_{2}$
Finansdep.	Ang. framställning från stadsfullmäktige i Fagersta ang. stadens dyrortsplacering (IV) . . . . . (Exp. d. $^{27}/_{2}$)	$^{26}/_{2}$
Socialdep.	Ang. förhöjd tilläggspension till pensionstagare i Huskvarna (IV) (Exp. d. $^{27}/_{2}$)	$^{26}/_{2}$
»	Ang. framställning från stadsfullmäktige i Fagersta om stadens uppflyttning i ortsgrupp *jämlikt lagen om folkpensionering* (IV) . (Exp. d. $^{27}/_{2}$)	$^{26}/_{2}$
Finansdep.	Ang. uppflyttning i dyrortsgrupp av Enköpings stad (IV) . (Exp. d. $^{1}/_{3}$)	$^{28}/_{2}$
»	Ang. framställning om placering i dyrorts- och hyresgrupp av Säffle köpings *förortsområde* (IV) . . . . . (Exp. d. $^{1}/_{3}$)	$^{28}/_{2}$
Socialdep.	Utl. över remiss ang. en framställning från en skyddshemselevs föräldrar om att flickan måtte få återvända till hemmet (II)	$^{1}/_{3}$
»	Utl. i anledning av B. Hellgrens besvär över socialstyrelsens beslut att förordna G. Persson till ombudsman hos länsnykterhetsnämnden i Östergötlands län (VI) . . . . . (Exp. d. $^{6}/_{3}$)	$^{2}/_{3}$
»	Ang. föreslagna avtal rörande skyddshemsverksamheten i Stockholm och Göteborg (II)	$^{5}/_{3}$
»	Utl. över remiss ang. framställning från styrelsen för Fröbergska stiftelsen i Kalmar om fastställelse av reglementsändring (II)	$^{6}/_{3}$
Riksd. A. K:s 3:e tillf. utsk.	Ang. mot. om åtgärder mot gengasfaran (III)	$^{8}/_{3}$
Socialdep.	Utl. över en framställning från utlandssvenskarnas förening om ökat statsbidrag till hjälpåtgärder för svenska medborgare m. fl., som hemvända till Sverige (III)	$^{8}/_{3}$
Finansdep.	*Ang. interpellation inom riksdagens A. K. i fråga om sommarsemester* (III)	$^{12}/_{3}$
Riksd. F. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. mot. om planläggning av det fortsatta utredningsarbetet på socialpolitikens och socialvårdens områden (III)	$^{13}/_{3}$
Riksd. A. K:s 1:a tillf. utsk.	Ang. mot. om åtgärder för ökad social allmänbildning och upplysningsverksamhet för kommunala förtroendemän och tjänstemän (III) . . .	$^{14}/_{3}$
Riksd. A. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. mot. om utredning om vissa åtgärder i samband med den inom produktionslivet pågående rationaliseringen: se sid. 226 i detta häfte (III)	$^{14}/_{3}$
Riksd. A. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. mot. om utredning rörande byggnadsverksamhetens inverkan på arbetskraftens sysselsättning inom andra områden av *näringslivet* (V) .	$^{14}/_{3}$
Riksd. F. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. mot. om utredning rörande statens medverkan till en lösning av industrins arbetarbostadsproblem (V)	$^{14}/_{3}$
Socialdep.	Ang. framställning av *förstamajblommekommittén* i Borgholm, Vänersborgskretsen av Svenska röda korset och Karlshamns barnens dags förening om understöd ur allmänna arvsfonden (3 särsk. skr.) (II) . .	$^{10}/_{3}$
»	Ang. framställningar om befrielse för Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landsting från skyldigheten att upprätta arbetshem (II) . .	$^{16}/_{3}$
»	Ang. ansökning av Barbro Hermansson och Elna Hurd om understöd ur allmänna arvsfonden *för viss utbildning* (2 särsk. skr.) (II)	$^{16}/_{3}$
Riksd. 2:a lagutsk.	Ang. mot. om rätt för barnavårdsnämnd att i vissa fall vidtaga åtgärder beträffande barn, som fyllt 16 år (II)	$^{19}/_{3}$

Departement		Daterad
Socialdep.	Ang. av Södra Luggudekretsen av Svenska röda korset anförda besvär över länsstyrelsens i Malmöhus län beslut rörande tillstånd att i Fjärestads kommun inrätta barnhem för finska barn (II)	19/3
»	Ang. medgivande att överskrida vissa i omkostnadsstaten för statens skyddshem för budgetåret 1944/45 upptagna anslagsposter (II)	19/3
Riksd. 2:a lagutsk.	Ang. mot. om översyn av lagen om medling i arbetstvister (Förlikningsm.-exp.)	19/3
»	Ang. mot. om förhandlingsrätt för arbetstagarförening med avseende å till denna anslutna pensionärer (Förlikningsm.-exp.)	19/3
»	Ang. mot. rörande utredning om förkortning av arbetstiden vid skift- och nattarbete samt vid arbete under jord m. m. (III)	19/3
Socialdep.	Ang. ansökning av K. F. U. M. i Brännkyrka, föreningen Timmermansgården, Nynäshamns daghem för barn, mödrakretsen av Hedvigs församling i Norrköping, Norrköpings bomullsväveriaktiebolag (för inrättande av barnkrubba), föreningen Visby barnkrubba, barnavårdsnämnden i Landskrona (för uppförande av anstalter för halvöppen barnavård), Barnens vänner i Mölndal, stiftelsen S:t Pauli barnhem i Göteborg och föreningen Barnens väl i Köpmanholmen om understöd ur allmänna arvsfonden (10 särsk. skr.) (II)	20/3

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 21/2—20/3 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
22.	K. brev till statens bränslekommission ang. åtgärder för främjande av vedanskaffningen	26/1
35.	K. kung. om fortsatt giltighet av kung. den 4 juni 1943 (nr 310) ang. allmänt prisstopp	23/2
40.	K. kung. ang. ändring av accisen å margarin	2/3
41.	K. kung. ang. tullen å margarin m. m.	2/3

Nr 4.

INNEHÅLL

Förslag om inrättandet av ett social-*museum* 303
Barnavårdsmannaförordnande i moderns eller barnets vistelsekommun . . . 306

Kortare meddelanden
Blinda och synsvaga personers arbetsförhållanden på den öppna marknaden . 309
Folkmängden vid årsskiftet 1944/45 . . . 311
Hyresstegringen i Danmark åren 1940—1944 311
Arbetarsemester i England 312

INDEX

Projet en vue de la création d'un Musée social.
Constitution de curateurs domiciliés dans la même commune que la mère ou l'enfant.
Courtes notices.
Les conditions de travail dans le marché ouvert des personnes atteintes de cécité ou d'acuité visuelle réduite.
Chiffre de la population au 1er janvier 1945.
L'Augmentation des loyers au Danemark de 1940 à 1944.
Congés payés pour les ouvriers en Angleterre.

Periodiska översikter

Samhällets barnavård år 1943 . . . 313
Flyktingar i Sverige omkring den 15 april 1945 321
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1944 323
Levnadskostnaderna i mars 1945 . . 326
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under mars 1945 . . . 339
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under mars 1945 342
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning 344
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 345
Lönesumman inom industri och handel m. m. under första kvartalet 1945 . . 347
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Januari 1945 350
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 353
Litteraturöversikt 368
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 373
Författningar rörande sociala frågor . 374

Aperçus périodiques

La protection de l'enfance en 1943.
Réfugiés en Suède environ le 15 avril 1945.
Valeur nutritive et prix des principaux aliments en 1944.
Coût de la vie en mars 1945.
Marché du travail.
Le marché du travail pendant mars 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en mars 1945.
Cours préparatoires arrangés par la Direction de l'enseignements professionnels.
Communications de la Commission du marché du travail.
Somme des salaires payées dans l'industrie, le commerce, etc. pendant le 1er trimestre 1945.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Janvier 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail.
Bibliographie.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.
Lois concernant les questions sociales.

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Projet en vue de la création d'un Musée social. Le 19 avril 1945, l'A.T.P.S. a remis son rapport au sujet d'une requête faite au Gouvernement d'effectuer une enquête touchant la création d'un Musée social. L'A.T.P.S. recommende cette enquête mais estime qu'une telle institution doit être limitée dans ses attributions et, notamment, ne pas comporter, comme il a été proposé, des cours complémentaires d'enseignement social. Par contre, un bureau d'informations sociales devrait, éventuellement, être attaché au Musée. P. 303.

Constitution de curateurs domiciliés dans la même commune que la mère ou l'enfant. Il ressort d'une enquête effectuée par l'A.T.P.S. que des 93 500 curateurs d'enfants qui se trouvaient constitués à la date du 31 décembre 1944, 71 % étaient domiciliés dans la même commune que l'enfant et la mère, 10 % dans la même commune que la mère seulement, 14 % dans la même commune que l'enfant seulement et finalement 5 % dans une commune ou n'étaient domiciliés ni la mère ni l'enfant. P. 306.

Les conditions de travail dans le marché ouvert des personnes atteintes de cécité ou d'acuité visuelle réduite. L'enquête, qui a été effectuée par le curateur de la Protection des aveugles, spécialement désignés par certaines organisations d'aveugles, touche une cinquantaine de personnes atteintes de cécité ou d'acuité visuelle réduite et qui ont obtenu du travail dans l'industrie ou autres métiers en dehors des »métiers d'aveugles» traditionnels. L'article contient des données sur les questions de contrats, les conditions de salaires, divers arrangements sur les lieux de travail, dans quelle mesure les aveugles se plaisent à leur travail, etc. L'enquête montre que cette main-d'œuvre peut trouver des formes convenables d'occupation dans de larges domaines de l'industrie suédoise. P. 309.

La protection sociale de l'enfance en 1943. A la fin de 1943, 5 200 curateurs avaient été constitués pour un total de 92 900 enfants sous la surveillance des Commissions de protection de l'enfance. Des avances de pension alimentaire ont été versées au cours de l'année pour 26 700 enfants et une somme totale de 4·8 millions de cour. Les pères redevables de ces avances en ont remboursé 2·0 millions de cour. Pendant 1943, 7 705 enfants étaient recueillis dans des établissements d'éducation surveillée et 27 544 placés sous la Protection sociale. Des mesures préventives étaient prises à l'égard de 4 379 enfants. Le nombre des pupilles surveillés était 24 245. La plupart de ces chiffres, comparés à ceux de 1940, montrent une sensible diminution. Les dépenses totales faites par les Commissions de protection de l'enfance pour les enfants recueillis s'élevaient à 11·8 millions de cour. P. 313.

Réfugiés en Suède environ le 15 avril 1945. Sur la base des données fournies par les autorités contrôlant les entrées aux frontières et les estimations de la Commission des étrangers, on calcule que le nombre des réfugiés en Suède (y compris les évacués finlandais et les enfants finlandais) s'élevait à environ 163 100. Le nombre total des étrangers en Suède à la même époque était d'environ 175 000. P. 321.

Valeur nutritive et prix des principaux aliments en 1944. Le coût moyen de 10 000 calories b] dans l'alimentation ordinaire d'un ouvrier était en moyenne de 4·86 cour. en 1944 contre 4·89 en 1943 et 2·87 en 1933. Les aliments les meilleur marché par rapport à leur valeur calorique étaient en 1944 la farine, les préparations d'avoine, le sucre, le macaroni et le pain. Des aliments compris dans les calculs, le brochet était le plus cher par rapport à la valeur calorique; venaient immédiatement après les œufs. Du même point de vue, la viande aussi se rangeait parmi les denrées les plus coûteuses. P. 323.

Coût de la vie en mars 1945. Le calcul du coût de la vie en mars a donné pour résultat que l'indice est monté d'une unité, tant dans la série de 1935 que dans celle de 1914. Dans la série de 1935, le poste de l'alimentation est monté d'une unité, par suite d'une diminution prévue du nombre des cartes de rabais pour les catégories que l'indice considère et d'une hausse du prix du hareng baltique et des pommes de terre. La post d'impôts dans les calculs a entraîné une augmentation de 2 unités de l'indice dans la série de 1935. Les différents postes secondaires ne montraient que de légères variations. P. 326.

Le marché du travail en mars 1945 n'a présenté aucune hausse particulièrement marque de la demande de main-d'œuvre ou du niveau de l'occupation, contrairement à ce qui est d'ordinaire le cas pendant le mois de mars. Le nombre moyen des demandes de travail pour 100 places disponibles était 128 contre 132 le mois précédent. Le nombre des ouvriers occupés dans l'industrie ou branches d'activité connexes était à peu près le même à la fin de mars et à la fin de février. Le chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats était au 28 février 6 % du total des membres contre 6·5 % un mois plus tôt. Les chômeurs demandant des secours étaient à la fin de mars 13 521, ce qui constituait une augmentation au cours du mois de 659. P. 339.

CONTENTS

No. 4.

	Page
Proposal for the establishment of a Social Museum	303
The appointment of child-welfare visitors in the home district of the mother or the child	306
Short notices	
The working conditions of blind and partially blind persons in the open market	309
The population at the turn of the year 1944/45	311
The rise in rents in Denmark during the period 1940—1944	311
Workers' holidays in England	312
Periodical Surveys	
Socially organized child welfare in 1943	313
Refugees in Sweden on about the 15th April 1945	321
The alimental value and prices of essential foods in 1944	323
Costs of living in March 1945	326
The Labour Market	
The Labour Market in March 1945	339
The activities of the State Labour-Market Commission during March 1945	342
Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training	344
Reports issued by the State Labour Market Commission	345
The wage total in industry and trade etc. during the first quarter of 1945	347
Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. January 1945	350
Tables relating to the reports on the Labour Market	353
Bibliography	368
Reports and representations made by the Social Board	373
Legislation on social questions	374

SUMMARY

No. 4.

Proposal for the establishment of a Social Museum. On the 19th April 1945 the Social Board gave its opinion on the question of establishing a Social Museum. The Board recommends an enquiry, but considers that the functions of such an institution should be limited and should not, as has been proposed, comprise, inter alia, the organizing of continuation courses on social matters, and suchlike. On the other hand, a Social Information Bureau might possibly be attached to the Museum. Page 303.

The appointment of child-welfare visitors in the home district of the mother or the child. It appears from an investigation undertaken by the Social Board that out of all the 93 500 cases as at $^{31}/_{12}$ 1944 in which child-welfare visitors were appointed, 71 % related to cases in which both mother and child were resident in the supervisory municipal district, 10 % to cases in which only the mother and 14 % to cases in which only the child was living in the supervisory municipal district, while 5 % were cases in which neither the mother nor the child belonged to the municipality. Page 306.

The working conditions of blind and partially blind persons in the open market. This enquiry, carried out by the consultant on the care of the blind who has been appointed by certain blind organizations, is concerned with 50-odd blind and partially blind persons who have obtained employment in industrial and other occupations outside the traditional »handicrafts for the blind». Particulars are given of questions of contract, wage conditions, special arrangements at the places of work, amenities while at work, etc. The enquiry shows that there are suitable jobs for this type of labour in large sections of our industry. Page 309.

Socially organized child welfare in 1943. By the end of 1943 there were 5 200 child-welfare visitors appointed to look after altogether 92 900 children under the supervision of the Child Welfare Committees. Contributary grants were paid out in advance during the year for 26 700 children to a total amount of 4·8 mill. kr. In return for the contributory advances paid-out the fathers from whom refunds were due paid-in a total of 2·0 mill. kr. During the year 7 705 children were taken in hand for protective upbringing and 27 544 for social care. Preventive measures were taken in the case of 4 379 children. The number of foster children under supervision was 24 245. Compared with 1940, most of these figures imply a substantial reduction. The Child Welfare Committees' total expenditure on the care of children taken in hand amounted to 11·8 mill. kr. Page 313.

Refugees in Sweden on about the 15th April 1945. On the basis of the special entry statistics sent in by the frontier authorities and of calculations made by the Aliens Commission, the number of refugees (including Finnish evacuees and Finnish children) is estimated at about 163 100. The total number of aliens in the country at the same date is estimated at about 175 000.Page 321.

The alimental value and prices of essential foods in 1944. The average cost of 10 000 gross calories in a normal workingman's diet amounted to 4·86 kr in 1944 as against 4·89 kr in 1943 and 2·87 kr in 1933. The cheapest foodstuffs on the basis of the caloric value were in 1944 flour, groats, sugar, macaroni and bread. Of the kinds of food included in the survey, pike was the most expensive in proportion to the caloric value, and next came eggs. Meat was also one of the expensive articles of food in this respect. Page 323.

Cost of living in March 1945. According to the cost-of-living index calculations for March, the index numbers went up 1 point in both the 1935 and the 1914 series. In the 1935 series the item Foodstuffs went up 1 point mainly in consequence of an estimated decline in the number of »discount-allowance» cards for those categories to which the index chiefly relates, as well as owing to increases in the price of Baltic herring and potatoes. The revision of the item Taxes involved a rise of 2 points in the 1935 index series. Only minor changes occurred in the other sub-items. Page 326.

The Labour Market in March 1945 failed to record any very marked increase in the demand for labour or rise in the volume of employment, as is otherwise generally the case during that month. The average number of applications for 100 vacant jobs was 128 as compared with 132 in the preceding month. The number of workers in industry and kindred occupations was about the same at the end of March as at the end of February. Unemployment among trade-union members at the turn of the month February/March affected 6·0 % of the members as against 6·5 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief was 13 521 at the end of March, implying an increase during the month of 659. Page 339.

Häftets huvudinnehåll.

April 1945.

Förslag angående utredning om inrättandet av ett socialmuseum. Socialstyrelsen har den 19 april 1945 avgivit yttrande över en framställning till Kungl. Maj:t om utredning rörande inrättandet av ett socialmuseum. Styrelsen tillstyrker en sådan utredning men anser, att uppgifterna för en sådan institution böra begränsas och bl. a. icke, såsom föreslagits, omfatta anordnandet av sociala fortbildningskurser o. dyl. Däremot bör ev. till museet knytas en social informationsbyrå. Sid. 303.

Barnavårdsmannaförordnande i moderns eller barnets vistelsekommun. Av en inom socialstyrelsen företagen undersökning framgår, att av samtliga 93 500 barnavårdsmannaförordnanden den $^{31}/_{12}$ 1944 avsågo 71 % sådana fall, där både moder och barn voro bosatta inom tillsynskommunen, 10 % sådana fall, där endast modern och 14 % fall, där endast barnet befann sig inom tillsynskommunen, samt slutligen 5 % fall, där varken modern eller barnet befann sig i kommunen. Sid. 306.

Blinda och synsvaga personers arbetsförhållanden på den öppna marknaden. Undersökningen, som utförts av den av vissa blindorganisationer tillsatta blindvårdskonsulenten, avser ett 50-tal blinda och synsvaga, vilka erhållit arbetsanställning inom industriella och andra yrken utanför de traditionella »blindhantverken». Uppgifter lämnas om avtalsfrågor, löneförhållanden, särskilda anordningar på arbetsplatserna, trivseln i arbetet m. m. Utredningen visar, att lämpliga uppgifter för denna arbetskraft finnas inom stora delar av vårt näringsliv. Sid. 309.

Samhällets barnavård år 1943. Vid utgången av år 1943 stodo 5 200 barnavårdsmän, förordnade för sammanlagt 92 900 barn, under tillsyn av barnavårdsnämnderna. Bidragsförskott utbetalades under året för 26 700 barn med ett sammanlagt belopp av 4·8 milj. kr. Såsom ersättning för utbetalade bidragsförskott inbetalades av ersättningspliktiga fäder sammanlagt 2·0 milj. kr. Under året voro 7 705 barn omhändertagna för skyddsuppfostran och 27 544 för samhällsvård. Förebyggande åtgärder företogos mot 4 379 barn. Antalet fosterbarn under tillsyn var 24 245. Jämförda med år 1940 innebära de flesta av dessa siffror en avsevärd minskning. Barnavårdsnämndernas sammanlagda kostnad för vården av omhändertagna barn utgjorde 11·8 milj. kr. Sid. 313.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 april 1945. Med ledning av de särskilda inreseuppgifterna från gränsmyndigheten och uppskattningar inom utlänningskommissionen beräknas antalet flyktingar (inklusive de finska evakuerade och de finska barnen) till omkring 163 100. Hela antalet utlänningar i landet vid samma tidpunkt uppskattas till c:a 175 000. Sid. 321.

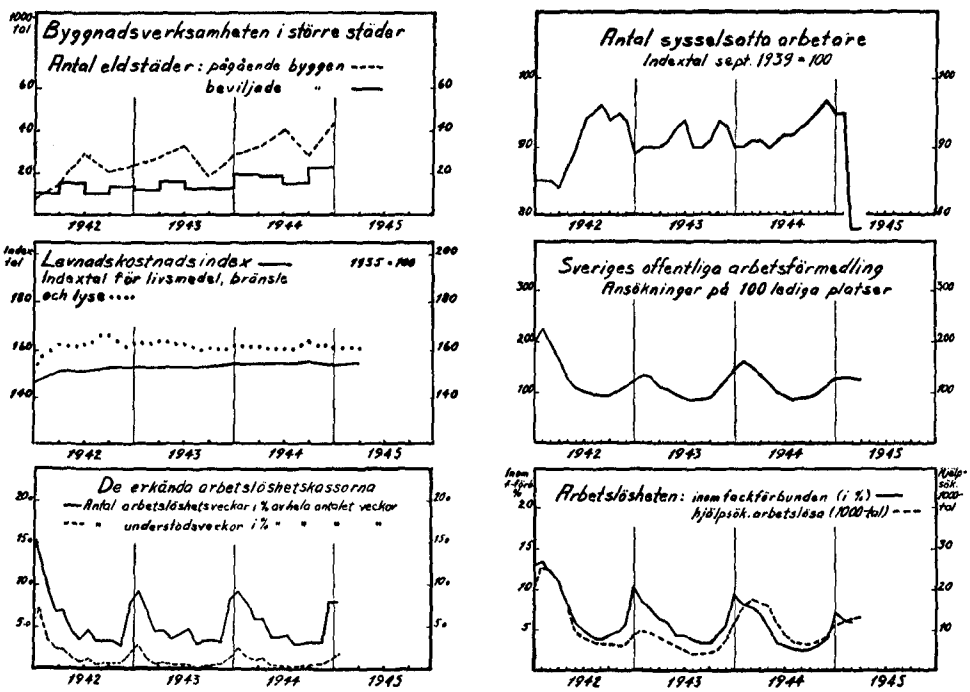
Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1944. Den genomsnittliga kostnaden för 10 000 bruttokalorier i en vanlig arbetarkost uppgick i genomsnitt till 4·86 kr år 1944 mot 4·89 kr år 1943 och 2·87 kr år 1933. De efter kalorivärdet billigaste livsmedlen voro år 1944 mjöl, havregryn, socker, makaroner och bröd. Av de medtagna varuslagen vargädda det i förhållande till kalorivärdet

dyraste, närmast följt av ägg. Till de i denna mening dyra varuslagen hörde även kött. Sid. 323.

Levnadskostnaderna i mars 1945. Beräkningen av levnadskostnadsindex i mars har givit till resultat, att indextalen stigit med 1 enhet i såväl 1935 som 1914 års serie. I 1935 års serie steg livsmedelsposten med 1 enhet, närmast till följd av en beräknad minskning av antalet rabattkort för de kategorier index närmast avser samt prisstegringar på strömming och potatis. Skattepostens omräkning medförde en ökning av indextalet i 1935 års serie med 2 enheter. Inom övriga delposter förekommo endast mindre förändringar. Sid. 326.

Arbetsmarknaden under mars 1945 visade icke någon mera framträdande uppgång av efterfrågan på arbetskraft eller av sysselsättningsnivån, vilket annars brukar vara fallet under denna månad. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 128 mot föregående månad 132. Arbetarantalet inom industri och angränsande verksamhetsområden var ungefär detsamma i slutet av mars som i slutet av februari. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet februari/mars 6·0 % av medlemmarna mot 6·5 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde vid utgången av mars 13 521, vilket innebär en ökning under månaden med 659. Sid. 339.

Socialstatistiska diagram.

Förslag om inrättandet av ett socialmuseum.

Sedan socialstyrelsen genom remiss den 1 februari 1945 anmodats avgiva yttrande över en av fil. lic. Mauritz Bonow med flera den 9 januari 1945 ingiven framställning om utredning rörande inrättandet av ett socialmuseum, har styrelsen i skrivelse till socialministern den 19 april 1945 anfört i huvudsak följande.

Enligt framställningen skulle det ifrågasatta socialmuseet omfatta avdelningar, som skildra den successiva sociala förbättringen och sociallagstiftningens utveckling, befolkningsutvecklingen, förhållandet mellan land och stad, stadsbyggandet och bostadspolitiken samt sjuk- och hälsovården. Till den sistnämnda avdelningen skulle anknytas en särskild medicinhistorisk avdelning. Vidare framföres tanken, att museet borde kunna giva en inblick i hur det svenska statsmaskineriet i sin helhet arbetar.

Det framhålles emellertid även, att museet bör ha andra uppgifter. Det bör ha möjlighet att utföra självständiga undersökningar på den beskrivande sociologiens arbetsfält, särskilt på det socialhistoriska området. Det bör vidare vara en central för upplysning och propaganda på den sociala utvecklingens område, särskilt nödvändig med tanke på turisternas behov att på ett enda ställe kunna studera landets sociala förhållanden (därvid synes man närmast ha haft utländska turister i åtanke). I detta sammanhang nämnes, att museet skulle få värde för utbildningen av guider. Till sist nämnes, att möjlighet skulle ges att till socialmuseet förlägga viss del av den sociala utbildningen, särskilt vidareutbildningen av vissa socialarbetare.

Det är sålunda en hel rad uppslag, av vilka flertalet tidigare vid åtskilliga tillfällen ha varit under diskussion, som i framställningen framkastas till övervägande. Med den breda uppläggning förslagsställarna ha givit sin framställning, hade det likväl varit skäl att upptaga ytterligare en fråga, nämligen den om en central eller byrå för våra egna behov, dit allmänheten kunde få vända sig med speciella frågor rörande allehanda angelägenheter på det sociala området. Styrelsen återkommer i det följande till denna fråga.

Alltsedan industrialismens genombrott ha genomgripande förändringar ägt rum i vårt lands ekonomiska och sociala liv. Utvecklingen har varit särskilt intensiv från tiden omkring 1920, framför allt under de sistförflutna tio—femton åren. De sociala reformer, som ha genomförts under ifrågavarande tidsperiod, ha varit av den största betydelse för både samhället som helhet och den enskilde medborgaren. Kännedomen om de åtgärder, som vidtagits, och dessas betydelse torde dock vara jämförelsevis ringa bland den stora allmänheten. Det synes därför vara av behovet påkallat, att allmänheten på lämpligt sätt bibringas större kännedom om den sociala utvecklingen i vårt land. Upprättandet av ett socialmuseum skulle möjligen vara ett verksamt medel att väcka intres-

se för dylika frågor och sprida kunskap om desamma. Ett sådant museum torde också, om det finge en lämplig utformning, kunna bli av stort värde vid utbildningen av befattningshavare av olika slag inom socialvården. Det skulle otvivelaktigt även vara av stor betydelse för strävandena att göra vårt land känt i utlandet och kunna bli till nytta i den betydelsefulla verksamhet, som avses komma att bedrivas av det nyligen skapade svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet.

Allt kommer emellertid an på i vad mån man kan finna former, som verkligen göra museet ägnat för här antydda syften. Museiformen på det sociala området är ju heller icke oprövad. I Helsingfors finnes exempelvis ett socialt museum. I vårt eget land har föreningen för arbetarskydd sedan 1906 en permanent utställning i Stockholm, som omfattar i huvudsak följande avdelningar:

I. Anordningar till förebyggande av olycksfall i arbete. II. Yrkeshygien. III. Välfärdsanordningar och bostäder. IV. Skyddsanvisningar och propagandamaterial. Antalet besökande, som antecknat sina namn i den på utställningen framlagda liggaren, uppgick under år 1943 till 5 432. Totala antalet besökande har enligt uppgift dock varit betydligt större, enär många personer underlåtit att göra anteckning i liggaren vid sina besök. Under 1943 höllos i utställningslokalen 98 föredrag rörande arbetarskydd eller fabrikshygien i samband med visning av utställningen för bl. a. ämbetsläkare, medicine kandidater, studerande vid socialinstitutet och arbetsledareinstitutet samt elever i lärlings- och yrkesskolor, folk- och fortsättningsskolor. Dessa föredrag besöktes av tillsammans 2 221 personer. Intresset för utställningen synes således ha varit stort.

Även om möjligheterna att uppnå en tillfredsställande effekt av ett socialmuseum beträffande andra sidor av de sociala åtgärderna äro långt sämre, bör frågan om ett socialmuseum med den i framställningen angivna huvuduppgiften enligt socialstyrelsens mening bli föremål för utredning. Därvid böra självfallet erfarenheterna från utlandet tillgodogöras.

Socialstyrelsen vill emellertid ifrågasätta, huruvida icke en del av de framförda uppslagen ligga så pass långt ifrån socialmuseets egentliga uppgift, att de böra uteslutas från utredningsuppdraget. I första hand syftar styrelsen härvid på tanken, att socialmuseet skulle inbegripa även sjuk- och hälsovård. Det har tidigare varit ifrågasatt, att ett särskilt museum för sjuk- och hälsovård skulle anknytas till statens institut för folkhälsan. Utan att ha haft tillfälle att närmare överväga denna fråga finner socialstyrelsen dock, att många skäl kunna anföras för en sådan lösning. Styrelsen utgår ifrån att medicinalstyrelsen kommer att beredas tillfälle att avgiva yttrande i denna angelägenhet.

Styrelsen ifrågasätter även lämpligheten av att museet skulle få till uppgift att söka giva en överblick av hur det svenska statsmaskineriet i sin helhet arbetar. Under förutsättning att man här inskränker sig till korta schematiska översikter, vilka få karaktären av en bakgrund till studiet av de sociala förhållandena, torde föga finnas att däremot erinra. Avses däremot, att museet skall ge en tämligen fullständig bild av svensk samhällsorganisation överhuvud taget, förryckes museets hela karaktär till uppenbar skada för dess egentliga uppgift.

Beträffande de särskilda uppgifter, som enligt framställningen skulle ankomma på museet, märkes först, att museet borde få möjlighet att utföra självständiga undersökningar. Därmed får emellertid frågan om inrättandet av ett socialmuseum nära samband med förslaget att skapa ett samhällsvetenskapligt forskningsråd. I utlåtande den 14 oktober 1944 över betänkande om inrättande av ett dylikt råd har socialstyrelsen framhållit som sin mening, att det vore sannolikt, att den största behållningen skulle vinnas, om till forskningsrådet knötes ett verkligt forskningsinstitut. Därest ett forskningsråd kommer till stånd, synes det socialstyrelsen ligga närmare till hands att forskningsuppgifterna anknytas dit än till ett socialmuseum. En kombination torde även kunna tänkas. Om en särskild utredning rörande ett socialmuseum verkställes, så bör denna utredning därför på ett eller annat sätt anknytas till de fortsatta övervägandena om ett samhällsvetenskapligt forskningsråd och ett forskningsinstitut.

Museets uppgift att vara informationscentral för utländska turister är säkerligen av avsevärd betydelse. Styrelsen vill emellertid i detta samband även taga upp frågan om behovet av en informationsbyrå för svenska medborgare.

Socialstyrelsen har tidigare vid vissa tillfällen haft anledning framhålla, att det hos den stora allmänheten föreligger ett stigande behov av informationsmöjligheter i fråga om sociala angelägenheter. Styrelsen har för egen del i betydande omfattning fått genom sin lagbyrå fungera såsom ett slags allmän upplysningscentral på det sociala området. Med hänsyn till den knappa tillgången på arbetskraft har det emellertid icke varit möjligt att utveckla denna verksamhet till vad den borde vara. I själva verket föreligger det ett behov av en informationsbyrå, till vilken allmänheten kan få vända sig för att erhålla upplysningar i för den enskilde viktiga sociala frågor, eventuellt hänvisning till den speciella myndighet, som kan lämna besked. En sådan byrå skulle också kunna påtaga sig uppgiften att stå utlänningar till tjänst med upplysningar och vägledning i sociala frågor. Vad beträffar utländska besökande, torde man i stor utsträckning kunna räkna med personer, vilka besitta sakkunskap på motsvarande områden i sitt eget hemland och därför vilja göra tämligen ingående studier av de svenska förhållandena. Här torde det i mycket stor omfattning bli informationsbyråns uppgift att förmedla kontakten mellan utlänningen och lämplig svensk tjänsteman.

Med hänsyn till mångfalden av socialstyrelsens arbetsuppgifter och den goda utblick styrelsen på grund därav har över det sociala arbetsområdet överhuvud taget, ligger det nära till hands att anknyta en informationscentral eller informationsbyrå av antytt slag till styrelsen. Kommer emellertid ett socialmuseum till stånd, kan det onekligen också anföras skäl för att centralen eller byrån bör knytas till museet. I varje fall bör hela denna fråga tagas under övervägande i samband med frågan om skapandet av ett socialmuseum.

Vad till sist angår tanken att till socialmuseet förlägga viss del av den sociala utbildningen måste styrelsen starkt ifrågasätta, huruvida icke detta vore att över hövan utbygga museets uppgifter och att gå helt utanför det syfte, som i framställningen angives vara det egentliga. Socialstyrelsen håller före.

att ett eventuellt utredningsuppdrag icke bör inbegripa den här berörda uppgiften.

I framställningen uttalas det önskemålet, att redan under förarbetena en intim kontakt skall sökas med vissa angivna, för sociala frågor intresserade organisationer. I detta sammanhang ha emellertid centrala ämbetsverk, vilka arbeta på det sociala området, överhuvud taget icke omnämnts. Med hänsyn härtill får styrelsen framhålla, att såväl under den föreslagna utredningen som i fortsättningen en intim kontakt torde böra upprätthållas med socialstyrelsen samt, i den mån hälso- och sjukvården kommer att inbegripas i utredningen, medicinalstyrelsen. Det sociala arbetet i Sverige bygger i så hög grad på statsmakternas åtgöranden och medelsanvisningar, att det borde vara uteslutet att betrakta frågan om ett socialmuseum med de uppgifter, som berörts i framställningen, såsom en sak främst för enskilda organisationer.

Under åberopande av det anförda tillstyrker socialstyrelsen en utredning om skapandet av ett socialmuseum.

Barnavårdsmannaförordnande i moderns eller barnets vistelsekommun.

Socialstyrelsen har företagit en undersökning för att belysa, i vilken utsträckning barnavårdsmans verksamhet står under tillsyn av barnavårdsnämnd i annan kommun än den, där moder resp. barn äro bosatta. För detta ändamål har styrelsen från barnavårdsnämnderna i ett antal kommuner inhämtat uppgifter om antalet barnavårdsmannaförordnanden, som stodo under deras tillsyn den 31 december 1944, varvid dessa skulle fördelas på sådana fall, där 1) såväl moder som barn voro bosatta i kommunen, 2) endast modern eller 3) endast barnet var bosatt i kommunen. Undersökningen har verkställts enligt representativ metod. Den har omfattat samma kommuner, som utvaldes för den partiella folkräkningen år 1936, sammanlagt 552, varav 505 landskommuner och 47 städer. En förteckning över dessa kommuner återfinnes i berättelsen för den särskilda folkräkningen 1935/36, del IV, tab. 4 i tabellbilagan. Frågeformulären ha vid den nu företagna undersökningen besvarats av barnavårdsnämnderna i 436 landskommuner och 43 städer.

Resultatet av undersökningen framgår i sammandrag av omstående tabell, där särskilda uppgifter även lämnas för olika delar av riket. Landsbygden har indelats i fem riksområden, nämligen 1) *Mälarlänen* (omfattande Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro och Västmanlands län), 2) *Östra Götaland* (omfattande Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län), 3) *Skåne, Blekinge och Halland,* 4) *Bohuslän och Vänerlänen* (omfattande Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län) samt 5)

Antal barnavårdsmannaförordnanden under barnavårdsnämndernas tillsyn vid utgången av år 1944, fördelade efter moderns och barnets bosättning inom eller utom tillsynskommunen.

Landsdelar	Antal barnavårdsmannaförordnanden den 31/12 1944	Därav antal fall, där tillsynskommunen var bosättningsort för			
		såväl moder som barn	endast modern	endast barnet	varken moder eller barn
Absoluta tal.					
Landsbygden	**55 027**	**40 661**	**2 575**	**9 849**	**1 942**
Mälarlänen	8 056	5 833	475	1 410	338
Östra Götaland	6 954	4 548	368	1 829	209
Skåne, Blekinge o. Halland	9 005	5 953	657	1 927	468
Bohuslän och Vänerlänen	7 482	5 432	322	1 436	292
Dalarna och Norrland	23 530	18 895	753	3 247	635
Städerna	**38 556**	**26 379**	**6 533**	**3 106**	**2 538**
Stockholm	9 215	5 870	2 212	350	783
Göteborg	4 418	2 933	919	177	389
Malmö	3 423	2 649	479	185	110
Övriga städer över 30 000 inv.	8 807	6 156	1 286	757	608
Städer under 30 000 inv.	12 693	8 771	1 637	1 637	648
Hela riket	**93 583**	**67 040**	**9 108**	**12 955**	**4 480**
Relativ fördelning.					
Landsbygden	**100·0**	**73·9**	**4·7**	**17·9**	**3·5**
Mälarlänen	100·0	72·4	5·9	17·5	4·2
Östra Götaland	100·0	65·4	5·3	26·3	3·0
Skåne, Blekinge o. Halland	100·0	66·1	7·3	21·4	5·2
Bohuslän och Vänerlänen	100·0	72 6	4·3	19·2	3·9
Dalarna och Norrland	100·0	80·3	3·2	13·8	2·7
Städerna	**100·0**	**68·4**	**16·9**	**8·1**	**6·6**
Stockholm	100·0	63·7	24·0	3·8	8·5
Göteborg	100·0	66·4	20·8	4·0	8·8
Malmö	100·0	77·4	14·0	5·4	3·2
Övriga städer över 30 000 inv.	100 0	69·9	14·6	8·6	6·9
Städer under 30 000 inv.	100·0	69·1	12·9	12·9	5·1
Hela riket	**100·0**	**71·6**	**9·7**	**13·9**	**4·8**

Dalarna och Norrland. Städerna ha uppdelats så, att Stockholm, Göteborg och Malmö redovisas var för sig, medan övriga större städer (med över 30 000 invånare) och mindre städer förts till var sin grupp.

I fråga om städer över 30 000 invånare ha samtliga kommuner undersökts, men beträffande övriga landsdelar endast en del av kommunerna, omfattande i genomsnitt ungefär en femtedel av folkmängden inom resp. områden. Vid sammanställandet av tabellen ha emellertid i senare fallet de absoluta talen uppmultiplicerats med den kvot, som anger urvalets omfattning inom resp. landsdelar, till tal, som avse hela antalet barnavårdsmannaförordnanden inom vederbörande landsdelar.

Undersökningen utvisar, att hela antalet barnavårdsmannaförordnanden vid sagda tidpunkt var cirka 93 500. Av dessa utgjordes icke mindre än 67 000 (71 %) av sådana fall, där såväl moder som barn voro bosatta i den kommun,

vars barnavårdsnämnd hade tillsynen över barnavårdsmannaskapet (tillsynskommunen). Antalet fall, där endast modern var bosatt i tillsynskommunen, i vilken barnavårdsmannen även i regel bodde, var ungefär 9 100 (10 %) och antalet fall, där endast barnet var bosatt därstädes, 13 000 (14 %). I återstoden eller 4 500 fall (5 %) var varken moder eller barn bosatt i kommunen. Det bör påpekas, att bland nyssnämnda 9 100 fall, där endast modern var bosatt i tillsynskommunen, ha inräknats sådana, där barnavårdsman förordnats före barnets födelse. Deras antal är icke bekant, men de torde utgöra en relativt liten del. Den grupp om 4 500 fall, där varken moder eller barn var bosatt i tillsynskommunen, torde framför allt omfatta sådana, där barnavårdsnämnd omhändertagit barnet för skyddsuppfostran eller samhällsvård och där man av denna anledning ansett lämpligt, att nämnden har tillsynen över barnavårdsmannens verksamhet, ehuru varken moder eller barn vistas i kommunen. En dylik praxis synes vara särskilt vanlig i städerna och framför allt i Stockholm och Göteborg, vilkas klientel till mellan 8 och 9 % utgöres av dylika fall, under det att motsvarande siffra för landsbygden är endast 3·5 % och för hela riket knappt 5 %.

Ehuru de från fall till fall skiftande omständigheterna göra det svårt att direkt ur siffrorna utläsa en viss praxis, torde desamma dock utgöra ett stöd för det påståendet, att barnavårdsnämnderna fästa stort avseende vid det lokala sambandet mellan barnet och barnavårdsmannen och därför gärna låta vistelsekommunen utse barnavårdsman och därmed övertaga tillsynen över barnet. Det är svårt att förstå, hur man eljest skulle kunna förklara, att barnets bosättningskommun är tillsynskommun i så väsentligt flera fall än moderns bosättningskommun.

Fördelas siffrorna på olika delar av riket, får man ganska skiftande relationstal, vilka i första hand skulle kunna anses tala för en skiftande praxis. Emellertid torde en sådan slutsats vara förhastad av den orsaken, att själva utgångspunkterna äro olika på olika håll. Om en kvinna i t. ex. Stockholm får barn utom äktenskapet, och stadens barnavårdsnämnd således utser barnavårdsman, så är det synnerligen vanligt, att kvinnan sedan placerar ut barnet på landet. Vid samma förhållande på landsbygden får barnet ofta stanna i födelsekommunen, t. ex. i morföräldrarnas hem eller i annat fosterhem, medan kvinnan själv kanske tar plats i stad. Även om praxis i städerna skulle vara ungefär ensartad med den på landsbygden, kan det därför hända, att sådana fall, där moderns vistelsekommun är tillsynskommun, bli jämförelsevis flera i städerna än på landsbygden. Ehuru relativa antalet dylika fall i städerna var 17 % och på landsbygden knappt 5 %, vågar man därför icke draga någon slutsats om skiftande praxis, och detsamma gäller om skiftningar mellan på annat sätt avgränsade delar av riket.

Kortare meddelanden.

Blinda och synsvaga personers arbetsförhållanden på den öppna marknaden.[1] De vanliga »blindhantverken» äro icke tillräckliga som försörjningskällor för blinda och synsvaga personer. Det är såväl av ekonomiska skäl som ur anlagssynpunkt önskvärt med ett vidgat arbetsområde för dessa medborgargrupper.

Då och då har en blind eller starkt synsvag person med växlande framgång brutit sig ur den trånga yrkesramen. Men det är först på senare åren, som man kan säga, att det skett i någon större utsträckning. Det är därvid för mycket sagt, att det skett ett genombrott, men det har skett en förändring, som ger löften för framtiden.

Det är särskilt inom industrin, som den blinda och synsvaga arbetskraften funnit nya arbetsmöjligheter, och för att få en bild av dessa arbetares förhållanden utsändes i mitten av februari månad 1945 ett frågeformulär upptagande frågor om löneförhållanden, trivsel i arbetet etc. till alla de blinda och synsvaga,[2] som då antogos ha arbete på den öppna marknaden.

Undersökningen bygger på 47 personliga fall, vilket som statistiskt material naturligtvis är för litet, men det totala antalet blinda och synsvaga på den öppna marknaden är sannolikt endast obetydligt större än det av undersökningen omfattade.

I undersökningen ha icke medtagits personer, som huvudsakligen försörja sig på egen rörelse (kioskägare, cigarrhandlare, massörer och sjukgymnaster), och ej heller personer, som arbeta inom jordbruket.

Antalet blinda och synsvaga arbetare av olika kategorier med fördelning efter veckoförtjänstens storlek.

Förtjänst per vecka, kr	Blindhetsersättning		Män	Kvinnor	Inom Stockholm	Utom Stockholm	Hemarb.	Vid industri	Summa
	utgår	utgår ej							
Mindre än 30	5	—	2	3	3	2	5	—	5
30—49	8	6	2	12	9	5	6	8	14
50—69	14	7	10	11	10	11	3	18	21
70 o. däröver	4	3	4	3	6	1	—	7	7
Tillhopa	31	16	18	29	28	19	14	33	47

Ur dessa uppgifter kan bl. a. framläsas, att Stockholm har större antal arbetsplaceringar än landsorten (28 resp. 19). Detta beror på Stockholmsortens relativa rikedom på lämplig industri men även därpå, att den arbetsberedande verksamheten här kunnat bedrivas med större grundlighet. Härtill bör dock fogas, att detta icke betyder, att 28 stockholmare fått arbete och 19 icke-stockholmare. Det är nämligen flera av de i Stockholm arbetande, som förflyttats från orter utan lämplig arbetstillgång. Ur denna synpunkt är det 25 icke-stockholmare och 22 stockholmare, som erhållit arbete.

Det framgår också av tabellen, att 14 personer ha hemarbete åt industrin och att 33 arbeta vid företagen. Av de 14 hemarbetarna är det endast 1, som icke har blindhetsersättning. Hemarbete är ofta särskilt lämpligt, då man vid detta kringgår problemet om arbetarens förflyttning till och från arbetsplatsen.

Men även bland dem, som arbeta *vid* företagen, finnas åtskilliga, som ha blindhetser-

[1] Undersökningen har utförts av blindvårdskonsulenten Karl Montan, som även utarbetat den här föreliggande redogörelsen.

[2] Såsom synsvag har i detta sammanhang den betecknats, som på grund av sin synnedsättning kommit i kontakt med blindskolor eller övrig blindvård.

sättning (18 fall). Dessa ha således en synnedsättning, »som är så betydande, att den omöjliggör tillrättafinnande utan hjälp på gata eller främmande plats». Men träning och lokalsinne få uppväga den bristande synförmågan. En mindre del är dock i behov av ledsagning, vilken sker av arbetskamrater eller anhöriga.

På en fråga om arbetsgivaren företagit några speciella åtgärder för denna arbetskraft nämner en del uppgiftslämnare, att tidstämplingskorten placerats på något lätt-lokaliserat ställe, t. ex. i ett hörn av kortstället. På en del arbetsplatser föreskriver arbetsledningen, att dessa arbetare på grund av olycksfallsrisken skola bära de blindas armbindel. I en del fall har man gjort särskilda anordningar vid företagets lunch- och middagsservering. Man har t. ex. givit de blinda reserverade platser i matsalen och låter en servitris servera dem, där självservering tillämpas.

En aktuell frågeställning, som i detta sammanhang anmäler sig, är: Kan denna arbetskraft finna sig till rätta med de ovana arbetsförhållanden, som industrimiljön utgör? Många anse ju, att det är lyckligast för de partiellt arbetsföra, om de få arbeta bland sina gelikar, som ha samma handikap. Andra åter anse, att det är bäst, om de partiellt arbetsföra spridas bland »vanlig» arbetskraft. Av det föreliggande materialet kan man icke få någon djupare inblick i detta problem. Men anmärkningsvärt är, att det endast är 1 person av de 47, som på en särskild fråga svarar, att hon finner arbetet enformigt. Någon annan väsentlig anmärkning mot trivseln i arbetet förekommer icke i materialet.

Vad det gäller denna arbetskrafts avlöningsförhållanden, föreligger i allmänhet ackordslön (33 fall), men även timlön förekommer (14 fall). Den kvinnliga arbetskraften utgör i detta hänseende icke något problem, då den går in under vanliga kollektivavtalsbestämmelser. Den manliga, blinda arbetskraften erbjuder däremot vissa svårigheter, enär de lämpliga arbetsuppgifterna vanligen äro att hänföra till s. k. kvinnligt arbete med därav betingad lönesättning. Arbetsgivaren är härvid naturligt nog obenägen att anställa dyrare arbetskraft än nödvändigt och en arbetskraft, som dessutom är partiellt arbetsför. Kollektivavtalens undantagsbestämmelser kunna visserligen här få sin tillämpning, men det är dock endast 5 av de på den öppna marknaden anställda blinda männen (totalt 14), som arbeta med lägre lön än den i kollektivavtalet för normala fall fixerade. Dessa svårigheter, som delvis äro av psykologisk natur, avspegla sig i disproportionen mellan antalet anställda kvinnor och män.

För övrigt framgår det av undersökningen, att på de arbetsplatser, där fackorganisation finnes, äro 20 organiserade (där arbetslöshetskassa finnes, äro de också anslutna till denna), medan 9 äro oorganiserade.

Den i tabellen redovisade veckoinkomsten avser i allmänhet veckan närmast före uppgiftslämnandet. Det visar sig, att den genomsnittliga veckoförtjänsten för de 47 arbetarna är 53 kr. Om man gör en jämförelse mellan dem, som ha och icke ha blindhetsersättning, får man medeltalen 50 kr resp. 59 kr per vecka. Medeltalet för män är 60 kr och för kvinnor 49 kr. Hemarbetet för industrin visar sig åtskilligt lägre betalt än arbetet vid företagen; veckomedeltalen äro 35 kr resp. 61 kr. Men man bör härvid lägga märke till att bland hemarbetarna befinna sig ett par, som endast ha sysselsättning ett fåtal timmar i veckan.

Dessa lönesiffror äro mycket höga i förhållande till de för hantverksyrkena beräknade arbetsinkomster, som återfinnas i den statliga utredningen år 1937 om de blindas arbetsförhållanden (SOU 1937: 34). Där redovisas medelförtjänsten per dag för de fyra »blindhantverken». Under förutsättning av full sysselsättning, vilken emellertid långtifrån alltid är för handen, skulle veckomedelförtjänsten bli: för borstbindare 13·62 kr, för korgmakare 14·86 kr, för väverskor 4·98 kr och för stickerskor 5·22 kr.

Men i själva verket är det svårt att jämföra dessa båda undersökningar. Mellan de båda undersökningarna ligger sålunda en tidrymd av nära 10 år. Vidare bygger hantverksundersökningen på för alla parter svårkontrollerbara inkomstsiffror och avser ett antal arbetsföra blinda under 60 år, vilkas arbetsförhet säkerligen i många fall är mycket låg. Industriundersökningen däremot bygger på exakta inkomstsiffror och behandlar — med endast ett par undantag — mycket god arbetskraft inom de blindas och synsvagas krets.

Av de 47 uppgiftslämnarna arbeta 19 inom den elektrotekniska industrin, 7 inom övrig metallindustri, 3 inom textilindustrin, 3 inom livsmedelsindustrin, 2 inom träindustrin, 2 inom bandageindustrin, 2 inom pianoindustrin, 2 inom tobaksindustrin, 2 vid madrassframställning, 1 inom glödlampsindustrin, 1 inom kemisk-tekniska industrin, 1 inom pappersindustrin, 1 inom korkmattsindustrin och 1 vid ett badhus.

Metallindustrin — särskilt den elektrotekniska branschen — dominerar således men spridningen på vitt skilda arbetsområden visar dock, att man kan finna lämpliga uppgifter för denna arbetskraft inom större delen av vårt näringsliv.

Folkmängden vid årsskiftet 1944/45. Enligt en inom statistiska centralbyrån verkställd preliminär sammanräkning av de från prästerskapet inkomna summariska folkmängdsredogörelserna utgjorde rikets folkmängd vid årsskiftet 1944/45 6 597 348 personer, vilket vid jämförelse med folkmängdssiffran för årsskiftet 1943/44, 6 522 827 personer, visar en tillväxt under år 1944 av 74 521 personer, motsvarande 11·42 promille.

För landsbygden och städerna i hela riket framgår folkmängden vid början och slutet av år 1944 samt folkökningen under året av följande sammanställning:

	1 januari	31 december	Folkökning Absolut	Folkökning ‰
Landsbygden	3 885 790	3 883 939	— 1 851	— 0·48
Städerna	2 637 037	2 713 409	+ 76 372	+ 28·96

På grund av områdesregleringar mellan landsbygd och städer har den 1 januari 1945 landsbygdens befolkning ytterligare minskats och städernas ökats med 23 892 personer till resp. 3 860 047 och 2 737 301 personer.

För både landsbygden och städerna föreligga, såsom framgår av här nedan anförda siffror, födelseöverskott och nettoimmigration. För bådadera har uppkommit överskott av överförda till boken över obefintliga.

	Landsbygden	Städerna	Hela riket
Levande födda	74 529	58 638	133 167
Döda	44 474	26 673	71 147
Födelseöverskott	30 055	31 965	62 020
Immigranter	3 968	9 445	13 413
Emigranter	127	402	529
Nettoimmigration	3 841	9 043	12 884
Överförda från boken över obefintliga	510	1 390	1 900
Överförda till boken över obefintliga	652	2 063	2 715
Överskott av överförda till boken över obefintliga	142	673	815

Omflyttningen mellan landsbygd och städer har givit till resultat ett inflyttningsöverskott på omkring 36 000 personer för de senare, oberäknat inkorporeringar av landsbygdsområden med städer.

Hyresstegringen i Danmark åren 1940—1944. En partiell hyresundersökning av växlande omfattning har i Danmark årligen företagits sedan år 1919, närmast i anledning av vissa bestämmelser i tjänstemannalagen av samma år. Den senaste undersökningen avser november 1944 och omfattar en fjärdedel av lägenheterna i huvudstaden och samtliga lägenheter i 43 förstäder, landsortsstäder och stadsliknande samhällen på landsbygden. I den publicerade redogörelsen jämföras de erhållna hyresmedeltalen med motsvarande tal för år 1940, då en mera omfattande undersökning ägde rum. Den genomsnittliga årshyran år 1944 och hyresstegringen sedan år 1940 för lägenheter av olika storlek och inom olika ortsgrupper framgår av följande tabell.

Årshyra i kr	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 rum o. kök	6 eller flera rum o. kök	Samtl. lägenh.
Köpenhamn 1944	414	624	895	1 132	1 509	2 459	**897**
Stegring 1940—1944, %	16·3	4·2	6·3	3·9	2·2	— 1·2	**4·1**
2 förstäder till Köpenhamn 1944 . . .	536	696	833	983	1 118	1 540	**830**
Stegring 1940—1944, %	33·3	11·7	6·5	2·9	5·1	3·5	**8·2**
22 landsortstäder 1944	271	433	571	707	869	1 205	**562**
Stegring 1940—1944, %	21·5	10·2	9·8	7·6	8·0	5·0	**9·1**
4 förstäder till landsortsstäder 1944	281	418	525	615	764	1 185	**523**
Stegring 1940—1944, %	48·7	20·1	12·4	4·2	4·1	2·0	**12·0**
15 stadsliknande samhällen 1944 . . .	248	366	491	581	690	958	**470**
Stegring 1940—1944, %	38·5	18·4	17·5	12·4	11·1	9·2	**16·0**

Hyresstegringen i huvudstaden har således varit avsevärt mindre än i övriga städer och samhällen. Genomgående har hyresstegringen varit störst i smålägenheterna.

En samtidigt företagen undersökning av antalet hyreslediga lägenheter gav till resultat, att ledighetsprocenten praktiskt taget var noll.

Statistiske Efterretninger 1945, nr 6.

Arbetarsemester i England. Omkring 10 milj. arbetare voro enligt uppgifter i The Ministry of Labour Gazette under år 1944 tillförsäkrade betald semester, och denna förmån tillkom dessutom ett stort antal butiks- och kontorsanställda m. fl. Semesterrätten har under krigsåren utsträckts till många nya grupper av arbetare och anställda med tillhjälp av antingen kollektivavtal eller förordningar (statutori orders), de båda sätt på vilka semesterbestämmelser kunna tillkomma. Bland de industrier, inom vilka semesterrätt tillkommit genom kollektivavtal, märkas de flesta av de engelska storindustrierna inklusive byggnadsverksamheten och samfärdseln.

Semesterns längd varierar vanligtvis mellan 6 och 12 dagar; mer än 12 dagars arbetarsemester är sällsynt. De 12 dagarna bestå vanligen av 6 på varandra följande ledighetsdagar och 6 allmänna helgdagar. Om den sammanhängande ledighetsperioden är 6 dagar, utbetalas som semesterlön en veckoavlöning, medan ingen ersättning utgår för de arbetsfria helgdagarna. Särskild övertidsersättning brukar utgå till arbetare, som måste arbeta sådana dagar.

Enligt de flesta avtalen gäller för rätt till semester att arbetaren skall ha varit anställd på arbetsplatsen en viss tid, i allmänhet 12 månader. Vissa avtal föreskriva, att kvalifikationstiden skall falla inom en fastställd period, medan den enligt andra bör ligga omedelbart före semestern. En vanlig bestämmelse är, att arbetet skall ha varit sammanhängande, men många avtal kräva ej, att det skall ha utförts hos samma arbetsgivare. Om kvalifikationstiden icke är uppfylld, har arbetaren ofta rätt till en proportionsvis kortare semester. För ledigheten under helgdagarna gäller i regel ej någon kvalifikationstid. Avtalen medgiva sällan semesterrätt utan några villkor, men kolindustrin bildar härvidlag ett viktigt undantag. En gruvarbetare, som är i arbete dagen före den årliga ledigheten på arbetsplatsen, får under alla förhållanden åtnjuta semester. I vissa fall utgår semesterlönen ur särskilda fonder, till vilka arbetsgivare och arbetare i lika mån bidragit. Det viktigaste exemplet på denna finansieringsmetod påträffas inom skoindustrin.

I praktiskt taget alla industrier, inom vilka förordningar om minimilöner utfärdats, ha myndigheterna föreskrivit 6 dagars sammanhängande semester. För full semester kräves vanligen 48 veckors föregående anställning. Genom resp. förordningar ha inga föreskrifter givits om betalning för allmänna helgdagar, men i somliga yrken ha frivilliga överenskommelser träffats om sådan betalning. Särskilda förordningar reglera semesterbestämmelserna för bl. a. jordbruks- och transportarbetare.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Samhällets barnavård år 1943.

Preliminär redogörelse.

Sedan år 1928 har för vart tredje år upprättats statistik rörande barnavårdsnämndernas verksamhet. Befattningen med denna statistik åvilade ursprungligen statistiska centralbyrån men överflyttades år 1937 till socialstyrelsen. Statistiken har fr. o. m. år 1940 utvidgats att omfatta icke endast uppgifter angående barna- och ungdomsvården utan också vissa uppgifter angående barnavårdsmannaskap och bidragsförskott m. m.[1] Sedan granskningen av de uppgifter, som lämnats för 1943 års statistik, fullbordats, har några *preliminära* huvudsiffror framräknats, vilka återgivas i det följande. En summarisk jämförelse med tidigare redogörelseår har i detta sammanhang ansetts lämplig. Efter avslutad bearbetning av det föreliggande materialet kommer en utförligare redogörelse att publiceras i publikationen »Samhällets barnavård år 1943».

Barnavårdsmannaförordnanden. Jämte de arbetsuppgifter, som åvila barnavårdsnämnderna enligt barnavårdslagen, ha de även andra åligganden, såsom förordnande av barnavårdsmän och tillsyn av deras verksamhet enligt lagen om barn utom äktenskap (1917) och lagen om barn inom äktenskap (1920). Enligt lagen om barn utom äktenskap skall barnavårdsnämnden för varje barn utom äktenskap förordna en barnavårdsman, som har att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behörigen tillvaratages. Uppdraget att vara barnavårdsman upphör när barnet fyllt 18 år. Dessutom entledigas barnavårdsmannen om barnet avlider, adopteras eller får äktenskaplig börd genom att föräldrarna ingå äktenskap med varandra. Enligt lagar, vilka trädde i kraft med ingången av år 1940, skall barnavårdsman i vissa fall kunna förordnas även för barn och adoptivbarn i söndrade eller upplösta äktenskap.

I nedanstående tablå ha för åren 1940 och 1943 sammanställts uppgifter angående antalet barnavårdsmannaförordnanden.

	Antal barnavårdsmannaförordnanden vid utgången av respektive år för barn		
	inom äktenskap	utom äktenskap	tillhopa
Landsbygden			
1940	1 748	60 801	62 549
1943	2 459	52 240	55 392
Städerna			
1940	1 800	34 554	36 354
1943	3 779	33 697	37 467
Hela riket			
1940	3 548	95 355	98 903
1943	6 238	85 937	92 859

[1] Se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 503.

Antalet barnavårdsmannaförordnanden under barnavårdsnämndernas tillsyn utgjorde vid slutet av år 1943 92 859, vilket innebär en minskning från 1940 med c:a 6 000 eller 6·1 %. Nedgången gäller enbart förordnanden för barn utom äktenskap, medan en avsevärd ökning observeras av antalet inomäktenskapliga barn, för vilka barnavårdsman förordnats. Minskningen för de utomäktenskapliga barnen (c:a 10 %) torde endast till en mindre del kunna förklaras av nedgången i antalet utomäktenskapliga födelser. Den sammanhänger möjligen också med en ökning av antalet legitimeringar under krigsåren. I städerna är minskningen av antalet barnavårdsmannaförordnanden för barn utom äktenskap tämligen liten (2·5 %), medan nedgången för landsbygden är betydande (14·1 %).

Antalet utomäktenskapliga barn, som vid slutet av år 1943 stodo under tillsyn av barnavårdsman, utgjorde 37 % av samtliga 235 000 barn, som fötts utom äktenskap under de senaste 18 åren (1926—1943). För det övervägande antalet under samma tid födda utomäktenskapliga barn — till antalet 149 000 eller 63 % av samtliga — hade sålunda barnavårdsmannaförordnandena upphört till följd av barnens död, adoption eller legitimering genom föräldrarnas äktenskap, vilken sistnämnda orsak torde vara den vanligaste. Av verkställda undersökningar framgår, att numera över hälften av de utom äktenskap födda barnen fått äktenskaplig börd genom föräldrarnas giftermål.[1]

Tab. 1. Antal barnavårdsmän och utbetalade arvoden åren 1940 och 1943.

	Antal barnavårdsmän						Utbetalat arvode för barnavårdsmannauppdrag, kr
	Manliga		Kvinnliga		Samtliga		
	Antal	Därav med arvode, %	Antal	Därav med arvode, %	Antal	Därav med arvode, %	
Landsbygden							
1940	5 154	35·5	620	43·2	5 774	36·4	460 436
1943	4 082	44·0	619	49·3	4 701	44·7	488 056
Städerna							
1940	253	41·9	294	51·7	547	47·2	453 267
1943	215	40·9	271	45·8	486	43·6	477 438
Hela riket							
1940	5 407	35·8	914	46·0	6 321	37·8	913 703
1943	4 297	43·8	890	48·2	5 187	44·6	965 494

Antalet personer, som vid utgången av år 1943 fungerade såsom barnavårdsmän under barnavårdsnämndernas tillsyn, var 5 187 (6 321 år 1940), vilket framgår av tab. 1. Av barnavårdsmännen voro 4 297 eller 83 % män och 890 eller 17 % kvinnor. På landsbygden voro 13 % och i städerna 56 % av barnavårdsmännen kvinnor.

Av samtliga barnavårdsmän åtnjöto 45 % särskilt arvode för sina uppdrag. I

[1] Se »Undersökning rörande barnavårdsmannaförordnanden, fastställelse av faderskap m. m. för utomäktenskapliga barn» i Soc. Medd. årg. 1944, sid. 99.

övriga fall fullgjordes barnavårdsmannauppdraget antingen av oavlönade förtroendemän eller av hos barnvårdsnämnderna anställda tjänstemän, i vilkas arbetsuppgifter det ingått att utan ersättning mottaga barnavårdsmannaförordnanden. År 1940 åtnjöto 37 % av barnavårdsmännen särskilt arvode. En anmärkningsvärd ökning av denna andel har sålunda ägt rum fram till år 1943.

Sammanlagt utbetalades under år 1943 i runt tal 965 000 kr såsom arvoden till barnavårdsmän. Motsvarande summa var år 1940 914 000 kr. Trots minskningen av såväl antalet barn med förordnad barnavårdsman som av antalet barnavårdsmän ha sålunda kommunernas sammanlagda utgifter för denna verksamhet ökat.

Bidragsförskott. Till barnavårdsnämndernas uppgifter vid sidan av barnavårdslagen hör vidare fr. o. m. 1938 att handlägga ärenden rörande förskottering av underhållsbidrag till barn, s. k. bidragsförskott. Dylika bidragsförskott utgå under vissa förutsättningar och enligt vissa normer till utomäktenskapliga barn eller till frånskild kvinnas barn, därest barnafadern icke fullgör sin underhållsskyldighet. Bidragsförskott kan endast utgå till barn under 16 år, för vilka faderskap och underhållsskyldighet fastställts och vilkas föräldrar icke sammanbo.

Vissa uppgifter angående omfattningen av bidragsförskottsverksamheten under åren 1940 och 1943 ha sammanställts i nedanstående tablå.

År	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	Antal barn med bidragsförskott	Utbetalade bidragsförskott, kr	Antal barn med bidragsförskott	Utbetalade bidragsförskott, kr	Antal barn med bidragsförskott	Utbetalade bidragsförskott, kr
1940	16 248	2 997 085	13 457	2 732 180	29 705	5 729 265
1943	14 772	2 516 743	11 910	2 327 232	26 682	4 843 975

Under år 1943 utgick bidragsförskott för 26 700 barn, vilket innebär en nedgång jämfört med 1940 med c:a 10 %. Av samtliga barn, som under år 1943 stodo under tillsyn av barnavårdsman, åtnjöto 29 % bidragsförskott; för landsbygden var motsvarande siffra 27 % och för städerna 32 %.

De belopp, som utbetalats i bidragsförskott, utgjorde år 1943 4·8 milj. kr, vilket jämfört med 1940 innebär en nedgång med drygt 15 %. Av det såsom bidragsförskott utbetalade beloppet återbetalades av de ersättningsskyldiga fäderna under år 1943 nästan 2 milj. kr.[1] Av de c:a 21 000 fäderna till de barn, för vilka bidragsförskott utgått, hade 12 600 eller 62 % under året gäldat någon del av de förskotterade beloppen. Mer än 8 000 ersättningspliktiga fäder eller drygt $^1/_3$ av samtliga hade ej gjort någon återbetalning till barnavårdsnämnder-

[1] Avser hela den summa, som under år 1943 inbetalats till barnavårdsnämnderna såsom ersättning för utgivna bidragsförskott, oavsett om bidragsförskotten utgått under år 1943 eller dessförinnan.

na under 1943. Återbetalningsfrekvensen framgår i sammandrag av följande tablå.

	Fäder, som helt eller delvis ersatt utbetalat bidragsförskott		Återbetalat belopp	
	Antal	I % av samtliga fäder	Kr	I % av utbetalat belopp
Landsbygden				
1940	6 095	42·6	726 584	24·2
1943	6 240	52·7	902 096	35·8
Städerna				
1940	5 726	53·2	799 204	29·4
1943	6 406	74·3	1 093 483	47·0
Hela riket				
1940	11 821	47·2	1 525 788	26·6
1943	12 646	61·8	1 995 579	41·2

En del av de för utbetalade bidragsförskott ersättningspliktiga fäderna föra ett kringflackande liv eller vistas på för vederbörande barnavårdsnämnd okänd ort, varför det ofta varit mycket svårt att nå dem ens med krav på återbetalning. Av följande tablå framgår, hur många för bidragsförskott ersättningsskyldiga fäder, som vistats på för barnavårdsnämnderna känd ort, hur många, som efterlysts under året, och hur många, som vid årets utgång ej anträffats.

	Antal fäder med känd vistelseort hela året	Efterlysta fäder		Antal fäder, som icke anträffats vid årets utgång[1]
		Hela antalet	Därav anträffade	
Landsbygden				
1940	12 889	755	312	1 098
1943	10 791	587	301	742
Städerna				
1940	9 796	476	204	760
1943	7 977	304	209	432
Hela riket				
1940	22 685	1 231	516	1 858
1943	18 768	891	510	1 174

Medan vid utgången av år 1940 1 858 ersättningsskyldiga fäder vistades på okänd ort, var motsvarande siffra för år 1943 1 174, alltså en betydligt lägre siffra. Efterlysningarna under år 1943 ledde också till jämförelsevis flera anträffanden än efterlysningarna under år 1940.

Barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen. Barnavårdsnämndernas direkta verksamhet enligt barnavårdslagen består i att i särskilda fall ingripa för att bereda skydd, vård eller uppfostran åt barn och ungdom antingen genom förebyggande åtgärder eller genom omhändertagande samt att utöva tillsyn över fosterbarnsvården. Den omhändertagande verksamheten kan ha formen av skyddsuppfostran eller samhällsvård. Omhändertagande för skyddsuppfostran tillämpas som regel i sådana fall, då ett ingripande bedömes böra

[1] Avser även de för bidragsförskott ersättningspliktiga fäder, vilka efterlysts före 1943, men vid sistnämnda års utgång alltjämt vistades på för vederbörande barnavårdsnämnd okänd ort.

ske oavsett föräldrarnas medgivande. Hit höra alla uppfostringsfall (vanart och fara för vanart) men även fall av misshandel och allvarlig vanvård eller fara till liv eller hälsa. Vid ifrågasatt omhändertagande för skyddsuppfostran böra vissa förebyggande åtgärder vidtagas, så att ett skiljande från hemmet ej sker, förrän det visat sig, att rättelse icke kunnat vinnas på annat sätt. Omhändertagande för samhällsvård, som icke kan ske mot föräldrarnas vilja, tillämpas som regel, då det är fråga om avhjälpande av nöd eller beredande av särskild vård; dock alltid med den förutsättningen att omhändertagande är nödvändigt. I de fall, då understöd är tillräckligt, skall sådant utgå genom fattigvårdsstyrelsen och ej genom barnavårdsnämnden.

Hur vården skall ordnas för ett barn, som omhändertagits, är beroende av omständigheterna i varje särskilt fall. Icke vanartade barn skola i regel utackorderas i ett för ändamålet lämpat enskilt hem. De kunna även intagas på barnhem, om så befinnes lämpligt, eller om något passande enskilt hem ej finnes att tillgå. För vanartade barn skall i första hand intagning på skyddshem ifrågakomma. Barn, som på grund av sjukdom äro i behov av särskild vård, skola beredas vård på sjukvårdsanstalt.

Barnavårdsnämndernas tillsyn över fosterbarnsvården skall enligt barnavårdslagen omfatta barn under 16 år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet. Barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem, räknas som fosterbarn, även om ersättning ej utgår. Barn, som vårdas i fosterhem utan ersättning, kan av barnavårdsnämnden förklaras vara fosterbarn, om behov av tillsyn anses föreligga. Från den särskilda fosterbarnskontrollen äro undantagna bl. a. av kommunens barnavårdsnämnd omhändertagna barn, som överlämnats till enskilt hem eller barnhem inom kommunen.

I följande tablå redovisas det antal barn och ungdomar, som under år 1943 varit föremål för åtgärder enligt barnavårdslagen, samt antalet fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn.

	Barn och ungdom, som varit föremål för skyddsuppfostran, samhällsvård eller förebyggande åtgärder			Fosterbarn under tillsyn		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
Hela antalet	20 547	18 762	39 309	16 225	8 020	24 245
Därav i %						
a) födda inom äktenskap	52·0	63·0	57·3	32·9	37·8	34·5
gossar	29·3	36·9	32·9	18·1	19·0	18·4
flickor	22·7	26·1	24·4	14·8	18·8	16·1
b) födda utom äktenskap	48·0	37·0	42·7	67·1	62·2	65·5
gossar	25·8	20·8	23·4	35·7	32·6	34·7
flickor	22·2	16·2	19·3	31·4	29·6	30·8

Drygt 39 000 barn voro under år 1943 omhändertagna för skyddsuppfostran eller samhällsvård eller föremål för förebyggande åtgärder, medan drygt 24 000 stått under barnavårdsnämndernas tillsyn som fosterbarn. De barn, som voro föremål för åtgärder enligt barnavårdslagen (skyddsuppfostran, samhällsvård och förebyggande åtgärder), fördelade sig ungefär lika på landsbygden

Tab. 2. Antal barn, omhändertagna av barnavårdsnämnderna, och antal fosterbarn åren 1928—1943.

	1928	1931	1934	1937	1940	1943
I. Antal barn, som voro föremål för barnavårdsnämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet	37 182	41 118	44 944	44 518	39 149	39 309
A. Därav barn[1], som voro föremål för						
a) förebyggande åtgärder	2 061	2 455	2 154	2 569	2 920	4 379
b) skyddsuppfostran	4 765	5 578	6 151	6 418	6 516	7 705
c) samhällsvård	30 689	33 358	36 874	35 782	30 021	27 544
B. Därav, i %, barn, som vårdats						
a) i enskilt hem	72·8	71·9	71·5	68·5	63·8	58·3
b) på barnhem	12·5	12·8	12·8	14·1	18·3	21·8
c) på skyddshem	4·1	4·1	4·0	4·2	4·8	6·6
d) på annan anstalt	10·6	11·2	11·7	13·2	13·1	13·3
II. Antal fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn	29 562	31 517	32 313	29 647	27 105	24 245
Därav, i %, utackorderade						
a) i enskilt hem	·	84·1	83·4	80·7	79·0	79·0
b) på barnhem	·	15·9	16·6	19·3	21·0	21·0

och städerna. Av fosterbarnen däremot funnos ungefär $^2/_3$ på landsbygden och $^1/_3$ i städerna. Utomäktenskaplig börd hade drygt $^2/_5$ av de barn, som blivit föremål för åtgärd enligt barnavårdslagen, medan $^2/_3$ av alla fosterbarn voro födda utom äktenskap.

En jämförelse med de tidigare år, för vilka statistiska uppgifter om barnavårdsnämndernas verksamhet finnas tillgängliga, lämnas i tab. 2.

De olika formerna för barnavårdsnämndernas ingripanden visa helt olika utvecklingsgång.[2] Förebyggande åtgärder och omhändertaganden för skyddsuppfostran visa en tydlig tendens att öka år från år, vilket väl närmast torde bero på den ökade effektiviteten i barnavårdsnämndernas verksamhet. Samhällsvården, som är den kvantitativt dominerande verksamhetsformen, är givetvis beroende av den allmänna ekonomiska konjunkturutvecklingen. Behovet av omhändertagande på grund av nöd i hemmet måste inställa sig oftare under ekonomiska depressionstider än under en högkonjunktur. Samhällsvårdssiffrorna följa också mycket nära den ekonomiska konjunkturutvecklingen. Som i redogörelsen för samhällets barnavård år 1940 omnämndes, har förmodligen även tillkomsten av barnbidrags- och bidragsförskottslagarna medverkat till att sänka antalet samhällsvårdsfall sedan år 1938.

Då ett stort antal fosterbarn omhändertagits för samhällsvård och utackorderats i främmande kommuner, visar antalet fosterbarn under tillsyn i stort sett samma utvecklingstendens som samhällsvårdsfallen.

Totalantalet barn, som blivit föremål för åtgärder enligt barnavårdslagen, har varierat avsevärt under de gångna 15 åren. Den högsta siffran uppnåddes år

[1] Barn, som varit föremål för två eller flera åtgärder, äro dubbelredovisade.

[2] Då statistiska uppgifter ej finnas för mellanliggande år, kan man ej med bestämdhet avgöra, hur utvecklingskurvan skulle ha tett sig, därest siffror varit tillgängliga för varje år. De i tabellen anförda siffrorna få därför användas med försiktighet.

1934 med 44 944. Antalet förebyggande åtgärder har under perioden mer än fördubblats. Skyddsuppfostran har ökat från 4 800 år 1928 till 7 700 år 1943. För samhällsvården noteras den lägsta siffran år 1943 med 27 500. År 1934 var antalet samhällsvårdsfall störst med 36 900. Även för antalet fosterbarn under tillsyn noteras den lägsta siffran år 1943 med 24 200 och den högsta år 1934 med 32 300.

Av tab. 2 framgår även, hur barnen placerats med hänsyn till vårdform. För de omhändertagna barnen är vården på barnhem numera vanligare än för 15 år sedan. År 1943 vistades sålunda 22 % av de omhändertagna barnen på barnhem mot 13 % år 1928. Även vård på övriga anstalter, främst då skyddshem, sinnesslöanstalter och sjukvårdsanstalter har blivit något vanligare. Tillväxten av anstaltsvården har medfört, att, medan år 1928 73 % av de omhändertagna barnen vårdades i enskilt hem, motsvarande siffra för år 1943 var 58 %. Denna utveckling har varit starkast i städerna, där vården i enskilt hem nedgått från 64 % till 43 % av de omhändertagna fallen. Även på landsbygden noteras en minskning av vården i enskilt hem, men minskningen är här avsevärt mindre. År 1928 vårdades nästan 80 % av landskommunernas omhändertagna barn i enskilt hem mot 72 % år 1943. En märklig utveckling har för städernas vidkommande ägt rum i fråga om vården på skyddshem. År 1943 funnos inemot 10 % av städernas omhändertagna ungdom på skyddshem. Siffran har ökat alltsedan 1928, då den var 5 %. För landsbygdens del har den varierat omkring 3 à 4 %.

Även för fosterbarnen noteras en förskjutning mot barnhemsvård.

Utvecklingen inom den samhälleliga barnavårdens olika verksamhetsformer framgår av tab. 3, där en sammanställning gjorts av redovisade orsaker till omhändertagande.

Av de 7 700 personer, som under 1943 voro omhändertagna för skyddsuppfostran, redovisade barnavårdsnämnderna 3 200 såsom vanartiga, 2 100 som vanvårdade och 2 900 såsom löpande fara att bli vanartade.

De för skyddsuppfostran omhändertagna fördela sig med avseende på orsakerna till omhändertagandet på ungefär samma sätt under de senaste redogörelseåren som tidigare. Den ökning, som kan observeras inom samtliga grupper, sammanhänger, som ovan nämnts, med ökningen av hela antalet fall av skyddsuppfostran. Jämförelsen mellan olika år registrerar inga förändringar i övrigt av betydelse. Mellan landsbygd och städer föreligger emellertid en viktig skillnad. Medan hela antalet omhändertaganden för skyddsuppfostran är ungefär lika stort på landsbygden som i städerna, vilket innebär att städerna äro överrepresenterade, eftersom närmare 70 % av hela antalet barn i riket finnas på landsbygden, ha städerna mer än dubbelt så många fall av skyddsuppfostran för vanart som landsbygden. Då barnavårdsnämnderna efter eget bedömande avgöra vilken bestämmelse i barnavårdslagen, som i varje särskilt fall är tillämplig, kan den anförda skillnaden snarare förmodas bero på olikheter i praxis än på att vanartsfallen skulle vara mera sällsynta på landsbygden än i städerna. I fråga om ingripande mot ungdomar i åldern 18—21 år,

Tab. 3. Orsaker till omhändertagande åren 1928—1943.

År	Antal omhändertagna[1] enligt barnavårdslagens					
	22 § (skyddsuppfostran)				29 § (samhällsvård)	
	a) Vanvård m. m.	b) Fara för vanart	c) Vanart, under 18 år	d) Asocial livsföring, 18—21 år	1 o. 3 mom. nöd i hemmet el. värnlöshet	2 mom. sjukdom
Landsbygden						
1928	608	1 058	762	—	16 538	1 858
1931	847	1 229	805	—	18 875	2 174
1934	958	1 385	925	—	20 693	2 833
1937	1 091	1 413	871	53	19 768	3 016
1940	951	1 534	749	55	15 852	2 570
1943	1 189	1 622	960	85	13 119	2 247
Städerna						
1928	215	861	1 362	—	10 825	1 528
1931	398	932	1 448	—	10 643	1 729
1934	418	1 016	1 478	—	11 372	2 021
1937	523	1 073	1 417	116	10 823	2 254
1940	494	1 058	1 547	133	9 607	2 030
1943	914	1 249	1 993	192	10 255	2 036
Hela riket						
1928	823	1 919	2 124	—	27 363	3 386
1931	1 245	2 161	2 253	—	29 518	3 903
1934	1 376	2 401	2 403	—	32 065	4 854
1937	1 614	2 486	2 288	169	30 591	5 270
1940	1 445	2 592	2 296	188	25 459	4 600
1943	2 103	2 871	2 953	277	23 374	4 283

var det under 1943 mer än dubbelt så många sådana i städerna som på landsbygden (192 resp. 85).

Såsom framgår av 1940 års barnavårdsstatistik är antalet för skyddsuppfostran omhändertagna, relativt sett, ungefär dubbelt så stort i städerna som på landsbygden. Per 1 000 barn under 15 år 1940 voro i runt tal på landsbygden 4 och i städerna 8 personer föremål för skyddsuppfostran.

Med avseende på orsakerna till omhändertagande för samhällsvård ha de fall, då barnen utsatts för nöd i hemmet eller omhändertagits på grund av att föräldrarna avlidit eller övergivit barnen (värnlöshet), liksom under tidigare redovisningsår sammanförts till en grupp. När det gällt att avgöra vilket av dessa två skäl, som varit för handen, har nämligen resultatet blivit så olika i fråga om landsbygd och städer, att uppgifterna icke förefalla särdeles tillförlitliga. Som framgår av tabellen variera talen efter denna sammanslagning på ett sådant sätt, att några utpräglade skillnader i fördelningen på orsaksgrupper mellan olika år eller mellan landsbygden och städerna ej kunna observeras. Samhällsvården är, relativt sett, något vanligare i städerna än på landsbygden. Per 1 000 barn år 1940 voro i runt tal i landskommunerna 21 och i städerna 29 barn föremål för samhällsvård.

En översikt över den förebyggande verksamhetens omfattning lämnas i tab. 4, där de olika åtgärderna redovisas för åren 1940 och 1943.

[1] I tabellen redovisas antalet åtgärder, varvid dubbelräkningar stundom förekomma.

Tab. 4. Antal förebyggande åtgärder åren 1940 och 1943.

Åldersgrupper och åtgärder[1]	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1940	1943	1940	1943	1940	1943
Barn under 18 år						
Förmaning till föräldrarna	462	860	298	547	760	1 407
Varning till barnet	496	1 017	826	1 010	1 322	2 027
Åtgärder till stöd för hemuppfostran	27	81	16	21	43	102
Övervakning	99	501	1 042	1 913	1 141	2 414
Ungdom 18—21 år						
Varning	24	43	46	61	70	104
Hjälp till arbete	3	9	3	7	6	16
Övervakning	13	30	95	150	108	180
Summa åtgärder	**1 124**	**2 541**	**2 326**	**3 709**	**3 450**	**6 250**

Av de 4 400 barn och ungdomar, som under 1943 voro föremål för förebyggande åtgärder, varnades 2 100 och stodo 2 600 under övervakning. Föräldrarna till 1 400 barn förmanades och i något mer än 100 fall biträdde barnavårdsnämnden vid anskaffande av lämplig anställning eller dylikt.

Jämfört med 1940 konstateras 1943 en avsevärd ökning inom samtliga kategorier av åtgärder. Denna ökning kommer att bli föremål för en närmare undersökning i samband med färdigställandet av den definitiva redogörelsen och kan ej nu närmare analyseras. Den fördelar sig emellertid ungefär lika på landsbygd och städer.

Liksom i fråga om omhändertagande för skyddsuppfostran är man, när det gäller förebyggande åtgärder, mera benägen att tillgripa strängare åtgärder i städerna än på landsbygden. Övervakning, som städernas barnavårdsnämnder beslutat i över 2 000 fall, är en relativt sällan använd åtgärd på landsbygden.

Barnavårdsnämndernas kostnader för vården av omhändertagna barn utgjorde under år 1943 11·8 milj. kr, vilket innebär en ökning från 1940 med 2·0 milj. kr. Landskommunernas vårdkostnader voro 6·1 milj. kr (1940 5·5 milj. kr) och städernas 5·7 milj. kr (1940 4·3 milj. kr).

Flyktingar i Sverige omkring den 15 april 1945.

Socialstyrelsen har på samma sätt som föregående månad verkställt en beräkning av antalet under mars och första hälften av april månader hitkomna flyktingar, d. v. s. andra utlänningar än sådana, som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheten i gränsorten insänder till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. De under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna fördela sig efter nationalitet, ålder och kön såsom tab. 1 utvisar.

[1] Då samma barn ej sällan varit föremål för två eller flera olika arter av förebyggande åtgärder, förekommer dubbelredovisning. Antalet barn, som under år 1943 varit föremål för förebyggande åtgärder, var 4 379 (se tab. 2).

Tab. 1. Antal till Sverige anlända flyktingar.

Nationalitet \ Åldersgrupper	Under mars 1945						Under tiden 1—15 april 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	5	15	221	12	—	253	23	27	405	60	5	520
Finsk	—	—	8	—	—	8	—	—	3	—	—	3
Norsk	244	304	1 499	137	32	[2]2217	157	230	1 382	193	33	1 995
Estländsk	11	2	26	8	5	52	17	9	44	12	3	85
Lettländsk	18	4	62	18	1	103	2	1	8	2	—	13
Litauisk	—	—	6	2	—	8	—	4	18	1	—	23
Polsk	—	1	16	—	—	17	—	1	27	—	—	28
Rysk	—	—	22	—	—	22	—	1	12	1	—	14
Tysk [1]	75	2	63	8	4	152	86	7	84	21	8	206
Holländsk	2	3	31	3	—	39	—	—	16	—	—	16
Belgisk	—	—	8	—	—	8	—	—	5	—	—	5
Fransk	—	—	38	—	—	38	1	1	14	2	—	18
Övriga nationaliteter	3	1	23	1	1	29	2	—	16	2	1	21
Samtliga	358	332	2 023	189	43	2 946	288	281	2 034	294	50	2 947
Därav kvinnor	167	73	474	72	15	801	137	60	487	83	14	781

Med utgångspunkt från socialstyrelsens kvartalsredogörelse över antalet utlänningar med vistelsetillstånd i Sverige per 1 januari 1945 har liksom föregående månad med hjälp av dessa uppgifter och inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av april beräknats till drygt 100 000, vartill komma c:a 21 500 finska evakuerade och 41 100 finska barn. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget i landet vid samma tidpunkt leder fram till närmare 175 000, såsom framgår av följande tablå. Minskningen sedan föregående månad beror främst på att antalet finska evakuerade nedgått.

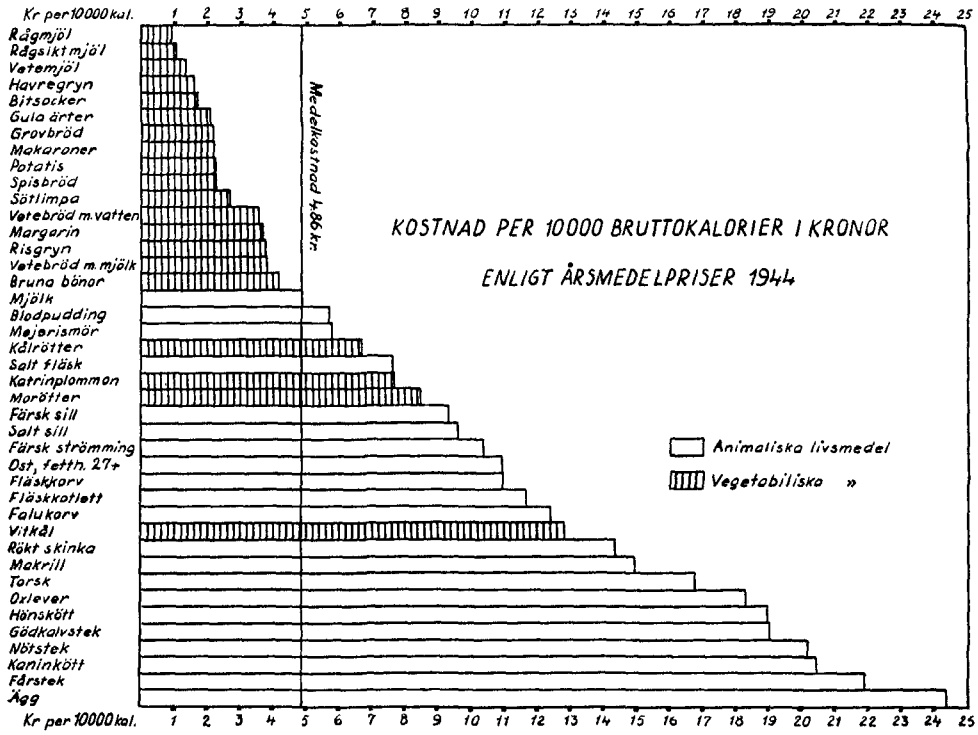
Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	300
Dansk	16 200	Belgisk	100
Finsk	3 400	Fransk	400
Norsk	40 700	Övriga nationaliteter	800
Estlandssvensk	6 500	Summa	100 500
Estländsk	21 500		
Lettländsk	3 000	Finska evakuerade	21 500
Litauisk	300	Finska barn	41 100
Polsk	900	*Övriga utlänningar*	11 800
Rysk	900	Summa utlänningar	174 900
Tysk	5 500		

Talen i tablån äro givetvis endast approximativa. Beroende främst på en viss eftersläpning vid behandlingen av viseringsärendena samt på att barn under 16 år i allmänhet sakna egna viseringar måste kvartalsstatistikens siffror alltid kompletteras med en uppskattning av antalet utlänningar utan visering.

[1] Inklusive tjecker och österrikare.
[2] Inklusive 1 person med okänd ålder.

Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1944.

I enlighet med den resolution angående verkställande av levnadskostnadsundersökningar, som antogs vid den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève i oktober 1926 och som bl. a. innehöll, att de olika länderna

skulle publicera beräkningar över födoämnenas pris och näringsvärde, framläggas resultaten av vissa sådana beräkningar för Sveriges vidkommande i följande redogörelse, som hänför sig till den genomsnittliga prisnivån år 1944 och utarbetats i anslutning till tidigare i denna tidskrift meddelade sammanställningar (Soc. Medd. årg. 1944, sid. 236).

Som utgångspunkt för bedömandet av frågan, om ett varuslag är dyrt eller billigt i förhållande till sin energialstrande förmåga, kan användas medeldyrheten per 10 000 bruttokalorier i den kost, som förekommer i ett vanligt arbetar- eller tjänstemannahushåll. Kostens sammansättning bland arbetare och tjänstemän (av lägre grad) i större och mindre stadssamhällen samt industriorter har utrönts bl. a. genom socialstyrelsens hushållskostnadsundersökningar år 1932/33. Vid den år 1933 rådande prisnivån belöpte sig den genomsnittliga kostnaden per 10 000 bruttokalorier till 2·87 kr. Härvid har man tagit med i beräkningen samtliga förekommande matvaror (utom kryddor, konserveringsmedel och dylikt), alltså ej blott de i tabellen redovisade varuslagen utan även en del ar-

Kalorivärde, årsmedelpris och kostnad (i öre) per 10 000 bruttokalorier för viktigare livsmedel (medeltal för socialstyrelsens ombudsorter).

Varuslag	Antal bruttokalorier per kg (l)	1914		1935		1939		1943		1944	
		Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.
Sammalet rågmjöl	3 530	23	65	24	68	28	79	34	96	33	93
Rågsiktmjöl (samsiktmjöl[1])	3 530	29	82	33	93	37	105	37	105	37	105
Vetemjöl	3 530	33	93	38	108	43	122	47	133	47	133
Havregryn	3 840	42	109	35	91	44	115	61	159	61	159
Bitsocker	4 090	65	159	46	112	49	120	69	169	69	169
Gula ärter	3 380	35	104	48	142	41	121	78	231	70	207
Mjukt rågbröd, grovbröd	2 720	31	114	45	165	51	188	59	217	58	213
Makaroner	3 700	.	.	.	.	.	.	80	216	80	216
Potatis	900	9	100	12	133	15	167	20	222	20	222
Hårt, grovt spisbröd	3 660	43	117	59	161	66	180	83	227	82	224
Sötlimpa	2 720	40	147	58	213	65	239	74	272	72	265
Vetebröd, bakat med vatten	2 650	46	174	72	272	80	302	94	355	94	355
Bordsmargarin	7 940	144	181	135	170	165	208	300	378	292	368
Risgryn	3 500	41	117	40	114	48	137	139	397	132	377
Vetebröd, bakat med mjölk	2 700	61	226	85	315	95	352	102	378	102	378
Bruna bönor	3 380	49	145	62	183	112	331	140	414	140	414
Osk. mjölk, (stand.) (l)[2]	600	15	231	21	323	25	385	29	483	29	483
Blodpudding	2 400	.	.	.	.	.	.	162	675	136	567
Mejerismör	7 870	239	304	268	341	328	417	455	578	455	578
Kålrötter	420	.	.	.	.	.	.	26	619	28	667
Salt fläsk	5 100	137	269	182	357	232	455	379	743	388	761
Katrinplommon	2 720	.	.	101	371	87	320	205	754	209	768
Morötter	460	.	.	.	.	.	.	38	826	39	848
Färsk sill	1 450	35	241	62	428	71	490	121	834	135	931
Salt sill	2 120	45	212	62	292	56	264	222	1 047	203	958
Färsk strömming	1 120	39	348	57	509	63	563	127	1 134	116	1 036
Ost, fetthalt 27 +[3]	2 530	162	425	177	465	212	556	276	1 091	276	1 091
Fläskkorv	2 500	.	.	.	.	.	.	299	1 196	274	1 096
Fläskkotlett i bit	3 630	.	.	.	.	.	.	400	1 102	423	1 165
Falukorv	2 500	.	.	.	.	.	.	334	1 336	310	1 240
Vitkål	320	.	.	24	750	28	875	36	1 125	41	1 281
Rökt skinka	3 900	.	.	.	.	.	.	547	1 403	560	1 436
Makrill	1 400	.	.	.	.	.	.	154	1 100	209	1 493
Torsk	620	57	919	89	1 435	90	1 452	112	1 806	104	1 677
Oxlever	1 400	.	.	.	.	.	.	283	2 021	256	1 829
Hönskött[4]	1 950	.	.	.	.	.	.	415	2 128	370	1 897
Gödkalvstek	1 900	130	684	217	1 142	270	1 421	362	1 905	361	1 900
Nötkött, stek	1 630	116	712	179	1 098	214	1 313	343	2 104	329	2 018
Kaninkött	1 400	.	.	.	.	.	.	340	2 429	286	2 043
Fårkött, stek	2 090	130	622	205	981	255	1 220	471	2 254	458	2 191
Ägg	1 520	142	934	154	1 013	183	1 204	363	2 388	370	2 434
Gädda	450	110	2 444	153	3 400	161	3 578	308	6 844	309	6 867

tiklar utan kalorivärde (exempelvis kaffe, te och salt) eller med ett relativt lågt sådant i förhållande till sitt pris (exempelvis vissa grönsaker). Det kan nämnas, att om man räknar med hushållens samtliga utgifter för förtäring

[1] För åren 1914, 1935 och 1939 avses rågsiktmjöl och därefter samsiktmjöl. — [2] För åren 1914, 1935 och 1939 avses ej standardiserad mjölk med 650 kalorier per l. — [3] För åren 1914, 1935 och 1939 avses helfet ost med 3 810 kalorier per kg. — [4] Avser plockad höna.

(i vilka sålunda även utgifter för dryckesvaror och förtäring utom hemmet m. m. ingå) erhålles ett högre genomsnittspris för 10 000 kalorier eller 3·10 kr. Utgår man emellertid från nyssnämnda genomsnittskostnad år 1933 av 2·87 kr för 10 000 kalorier, och omräknar man densamma med hjälp av socialstyrelsens indextal för livsmedel, erhåller man för åren 1939—1944 resp. 3·51, 4·01, 4·60, 4·93, 4·89 och 4·86 kr. Som jämförelse har motsvarande kostnad beräknats på grundval av resultatet i den fortlöpande undersökning av livsmedelskonsumtionen inom städer och stadssamhällen, som socialstyrelsen verkställer en gång i kvartalet sedan år 1940. I medeltal för de fyra kvartalen 1944 uppgick den genomsnittliga kostnaden per 10 000 bruttokalorier till 5·00 kr, medan motsvarande tal enligt det ovan använda beräkningssättet uppgick till 4·86 kr.

I tabellen ha varuslagen ordnats efter priset år 1944 per 10 000 kalorier sådant detta tedde sig i genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter (jfr även diagrammet).

I samband med den under år 1943 genomförda omläggningen av indexberäkningarna företogos en del ändringar i fråga om antalet ombudsorter och kvaliteten på några av de noterade varuslagen, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Priserna äro från och med år 1943 vägda medeltal för 60 orter, medan priserna för tidigare år äro ovägda medeltal för 49 orter (år 1914 44 orter). Medeltalen för mjölk, smör och margarin avse pris utan avdrag för rabatt. För familjer, som erhålla rabatt, bli dessa varuslag betydligt billigare. Dessa rabatter ingå emellertid i de ovan redovisade kostnaderna per 10 000 kalorier.

Man finner, att de livsmedel, vilkas pris varit lägre än det ovan angivna genomsnittet (4·86 kr), med undantag av mjölk tillhörde den vegetabiliska varugruppen, medan animalierna i regel voro att finna bland de dyrare varuslagen. Bland vegetabilierna voro endast kålrötter, katrinplommon, morötter och vitkål dyrare än genomsnittet. Det billigaste varuslaget bland de animaliska livsmedlen var mjölk, för vilket varuslag kostnaden per 10 000 kalorier låg obetydligt under genomsnittskostnaden 4·86 kr. De i förhållande till kalorivärdet billigaste livsmedlen voro mjöl, havregryn och socker. Med avseende på kalorivärdet hörde kött till de dyra varuslagen. Dyrast av de i tabellen medtagna varuslagen voro ägg och gädda.

Det bör emellertid påpekas, att ett livsmedels värde för konsumenten icke enbart bestämmes av kalorivärdet utan också av andra egenskaper, t. ex. halten av sådana för kroppen viktiga näringsämnen som mineralämnen och vitaminer. Bedömda efter dylika egenskaper skulle de i tabellen förekommande varuslagen intaga en helt annan rangordning. Om det sålunda antages, att man önskar inköpa de i tabellen upptagna matvarorna endast med tanke på deras halt av kalcium, skall man finna, att mjölk och ost nu äro de billigaste varuslagen följda av kålrötter, morötter, bruna bönor, vitkål, havregryn, hårt spisbröd och potatis. Angående vitaminer kan nämnas, att socker helt saknar dylika och att mjöl och gryn endast innehålla vitamin B_1 och B_2. Potatis och vissa i tabellen ej upptagna varuslag (nypon, apelsiner) höra till de billigaste bärarna av C-vitamin.

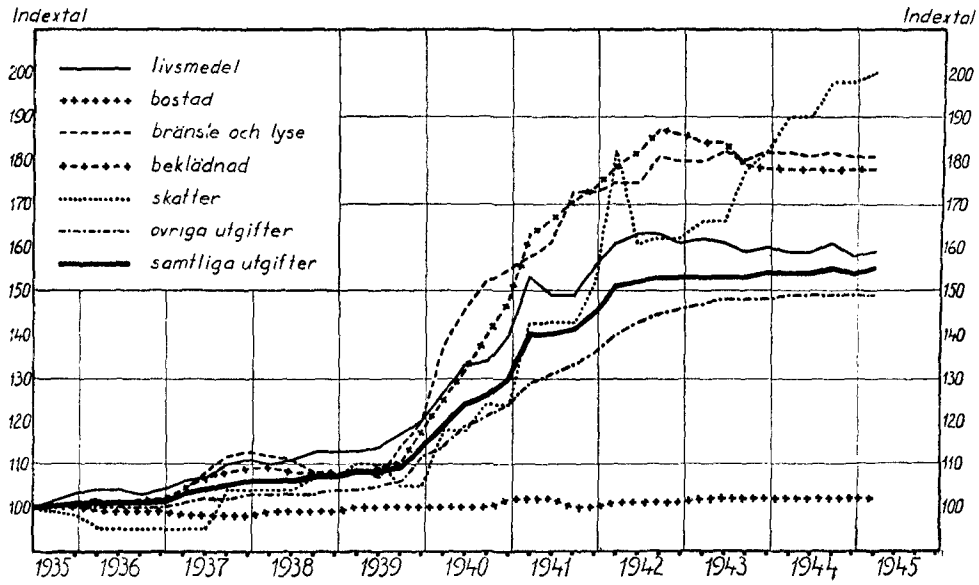
Levnadskostnaderna i mars 1945.

Levnadskostnadsindex.

Beräkningens huvudresultat. Beräkningen av levnadskostnadsindex i mars har givit till resultat, att indextalen för samtliga kostnader stigit med en enhet i såväl 1935 som 1914 års indexserie eller till talen 155 resp. 242. Indextalen sedan seriernas tillkomst framläggas i tab. 1 och 2, varjämte nedanstående diagram ytterligare åskådliggör förändringarna i 1935 års serie.

Av tab. 3 och 4 framgår den procentuella levnadskostnadsförändringen under första kvartalet 1945 liksom dess fördelning på olika delposter. Om man med de 0·29 %, vartill stegringen mellan december 1944 och mars 1945 belöper

Levnadskostnadernas förändringar åren 1935—1945 enligt socialstyrelsens levnadskostnadsindex (år 1935 = 100).

sig, ökar indextalen för samtliga levnadskostnader i december 1944, vilka med decimaler voro 154·27 resp. 241·1, erhållas för mars talen 154·72 och 241·8 eller avrundat 155 resp. 242. Medtagas icke de direkta skatterna i beräkningen, blir stegringen mindre eller 0·22 %. Vid avrundning till helt tal medför emellertid denna stegring icke någon ändring av indextalet utan direkta skatter i 1935 års serie, vilket alltså kvarstår vid 151.

Tab. 1. Levnadskostnadsindex med och utan direkta skatter (1935 = 100).[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Samtliga utgifter: Utan skatter	Samtliga utgifter: Med skatter
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	**100**	**100**
1936								
1 jan. (dec. 35)	103	100	101	100	98	100	**101**	**101**
1 april (mars)	104	99	102	101	95	100	**101**	**101**
1 juli (juni)	104	99	101	101	95	100	**101**	**101**
1 okt. (sept.)	103	99	102	101	95	100	**101**	**101**
1937								
1 jan. (dec. 36)	104	99	102	102	95	100	**102**	**101**
1 april (mars)	106	98	104	104	95	101	**103**	**103**
1 juli (juni)	107	98	108	107	95	102	**104**	**104**
1 okt. (sept.)	110	98	112	108	104	102	**106**	**105**
1938								
1 jan. (dec. 37)	111	98	113	109	104	103	**106**	**106**
1 april (mars)	110	99	112	109	104	103	**106**	**106**
1 juli (juni)	111	99	111	108	104	103	**106**	**106**
1 okt. (sept.)	113	99	108	108	107	103	**107**	**107**
1939								
1 jan. (dec. 38)	113	99	108	108	107	104	**107**	**107**
1 april (mars)	113	100	108	108	110	104	**108**	**108**
1 juli (juni)	114	100	107	109	110	105	**108**	**108**
1 okt. (sept.)	117	100	114	110	105	106	**110**	**109**
1940								
1 jan. (dec. 39)	120	100	120	118	105	112	**114**	**114**
1 april (mars)	127	100	138	125	118	114	**119**	**119**
1 juli (juni)	133	100	146	132	118	119	**124**	**124**
1 okt. (sept.)	134	100	152	140	124	121	**126**	**126**
1941								
1 jan. (dec. 40)	140	102	155	148	124	124	**131**	**130**
1 april (mars)	153	102	158	163	143	129	**140**	**140**
1 juli (juni)	149	102	161	166	143	131	**140**	**140**
1 okt. (sept.)	149	100	173	171	143	133	**141**	**141**
1942								
1 jan. (dec. 41)	156	100	173	174	152	136	**145**	**145**
1 april (mars)	161	101	175	179	[2]182	140	**149**	[2]**151**
1 juli (juni)	163	101	175	182	161	143	**151**	**152**
1 okt. (sept.)	163	101	181	187	162	145	**152**	**153**
1943								
1 jan. (dec. 42)	161	101	180	186	162	146	**152**	**153**
mars	162	102	180	184	166	147	**153**	**153**
juni	161	102	182	184	166	148	**152**	**153**
september .	159	102	180	179	178	148	**151**	**153**
december . .	160	102	182	178	182	148	**152**	**154**
1944								
mars	159	102	182	178	190	149	**151**	**154**
juni	159	102	181	178	190	149	**151**	**154**
september .	161	102	182	178	198	149	**152**	**155**
december . .	158	102	181	178	198	149	**151**	**154**
1945								
mars	159	102	181	178	200	149	**151**	**155**

Vid studiet av tab. 3 och 4 bör observeras, att alla de kostnadsförändringar, som där framträda för skilda poster, icke ha inträffat mellan sistlidna december och mars. Bostadspostens ökning beror sålunda på förändringen mellan nu löpande och föregående hyresår och skattepostens på förändringar av kommunalskatterna sedan föregående år.

Viktsystemet har vid den nu slutförda indexberäkningen varit detsamma som det i december 1944 använda, blott med den skillnaden att apelsiner och citroner borttagits. Livsmedelspostens totala vikt har emellertid behållits oförändrad, vilket innebär, att vikterna för apelsiner och citroner fördelats på övriga livsmedel.

De olika delposterna. Detaljerade uppgifter om levnadskostnadernas förändringar återfinnas i tab. 3 och 4. Beträffande de olika i beräkningarna ingående delposterna kan följande nämnas.

[1] De per 1 januari, 1 april, 1 juli och 1 oktober daterade indextalen grunda sig i allt väsentligt på prismaterial insamlat under föregående december resp. mars, juni och september.

[2] Omräknas skatteindextalet per 1 april 1942 i enlighet med de direktiv, som av chefen för finansdepartementet meddelats för beräkningstillfället den 1 juli 1942, erhålles talet 161. Index för samtliga levnadskostnader per 1 april 1942 blir med sistnämnda ändring 150. I 1914 års serie bli motsvarande tal 290 resp. 234.

Tab. 2. Levnadskostnadsindex med direkta skatter (juli 1914 = 100).[1]

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Samtliga utgifter
1914 juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916 dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917 maj	174	108	190	170	109	130	**152**
sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918 1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919 1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920 1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921 1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922 1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923 1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924 1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
1 april	160	178	183	192	173	185	**173**
1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925 1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926 1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
1 april	158	188	170	188	185	179	**173**
1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927 1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928 1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929 1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930 1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931 1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932 1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**
1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933 1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**
1 april	119	202	139	163	187	175	**153**
1 juli	120	202	138	162	187	175	**153**
1 okt.	123	202	136	163	189	175	**154**
1934 1 jan.	120	202	136	164	189	174	**153**
1 april	120	202	136	165	191	174	**153**
1 juli	123	201	136	166	191	174	**155**
1 okt.	125	201	136	167	189	174	**155**
1935 1 jan.	124	201	137	168	189	174	**155**
1 april	126	198	137	167	178	174	**155**
1 juli	129	198	137	167	178	174	**156**
1 okt.	131	198	138	167	179	173	**157**
1936 1 jan.	132	198	138	168	179	173	**158**
1 april	134	196	140	169	170	172	**158**
1 juli	134	196	139	169	170	173	**158**
1 okt.	132	196	140	169	170	173	**157**
1937 1 jan.	133	196	141	170	170	174	**158**
1 april	137	195	143	174	166	176	**161**
1 juli	138	195	148	179	166	177	**162**
1 okt.	140	195	153	182	177	177	**165**
1938 1 jan.	142	195	154	183	177	177	**165**
1 april	141	196	154	182	176	178	**165**
1 juli	143	196	152	182	176	178	**166**
1 okt.	145	196	150	181	181	178	**167**
1939 1 jan.	145	196	149	181	181	180	**167**
1 april	145	198	149	181	188	180	**168**
1 juli	147	198	147	182	198	182	**169**
1 okt.	150	198	156	184	190	183	**171**
1940 1 jan.	154	198	164	197	190	195	**178**
1 april	163	198	189	210	214	198	**186**
1 juli	170	198	201	220	214	207	**193**
1 okt.	172	198	209	234	223	210	**197**
1941 1 jan.	180	202	213	248	223	214	**204**
1 april	197	203	217	272	258	223	**219**
1 juli	192	203	221	278	258	228	**219**
1 okt.	191	198	238	287	258	231	**221**
1942 1 jan.	201	198	238	291	274	236	**227**
1 april	207	201	240	299	[2]329	242	[2]**236**
1 juli	210	201	241	305	290	248	**237**
1 okt.	209	201	249	312	292	251	**239**
1943 1 jan.	207	201	248	311	292	254	**239**

[1] Jfr not 1 till tab. 1. — [2] Jfr not 2 till tab. 1.

(forts.)

Tab. 2 (forts.). **Levnadskostnadsindex med direkta skatter (juli 1914 = 100).**

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Samtliga utgifter		Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Samtliga utgifter
1943 mars	208	202	248	309	299	254	**240**	1944 sept.	207	202	250	298	357	258	**243**
juni	207	202	250	307	299	256	**239**	dec.	203	202	249	298	357	259	**241**
sept.	205	202	247	300	321	257	**239**	1945 mars	204	203	248	297	361	258	**242**
dec.	205	202	250	299	328	257	**240**								
1944 mars	204	202	250	299	343	258	**241**								
juni	203	202	249	299	343	258	**240**								

Livsmedel. Under första kvartalet stego livsmedelskostnaderna med något över $^1/_2$ %, vilket medförde en stegring av livsmedelsindex med en enhet i såväl 1935 som 1914 års serie.

I fråga om mjölk och mjölkprodukter ha inga nämnvärda prisrörelser förekommit. Till följd av ändringar i de beskattningsbara beloppen, vilka orsakats av tidigare inträffade inkomstförbättringar, har man emellertid räknat med att den i slutet av år 1944 företagna omprövningen av rätten att erhålla de statliga rabattkorten på mjölk och matfett medfört viss indragning av sådana kort för hushållen. Det beräknade genomsnittliga rabattbeloppet sjönk härigenom från 91·53 kr till 86·51 kr, varvid sålunda livsmedelsutgiften ökats med differensen, 5·02 kr. Beräkningarna ha utförts med utgångspunkt från förhållandena inom den befolkningsgrupp av 580 hushåll, fördelade på 9 inkomstgrupper och 5 hushållstyper, varmed socialstyrelsen räknar i dessa fall, liksom då det gäller skatteberäkningen. Stegringen för fisk kommer huvudsakligen på strömming, som stigit i pris till följd av att priskontrollnämnden medgivit höjning av normalpriserna. Inom gruppen rotsaker, frukt och grönsaker ha vissa prisrörelser förekommit i såväl uppåt- som nedåtgående riktning. Den mest betydelsefulla av dessa har varit prissteg-ringen på potatis till följd av de särskilda köldtillägg, som medgivits av priskontrollnämnden.

Bostadsposten, som omräknats med hänsyn till hyresnivåns förändringar mellan hyresåren 1943/44 och 1944/45, har stigit med 0·3 %. Indextalet i 1914 års serie steg härigenom med en enhet, medan indextalet i 1935 års serie blev oförändrat. Höjningen har beräknats enligt samma principer som föregående år och förklaras av justeringar av hyrorna, som i vissa fall medgivits av hyresnämnderna, samt tillkomsten av nybyggda lägenheter med proportionsvis högre hyror.

Bränsle och lyse. Inom denna post ha endast obetydliga prisrörelser förekommit under första kvartalet 1945. På grund av sänkning av avgifterna för elektrisk ström på ett par orter har dock kostnaden för lyse sjunkit något. Vid avrundning till helt tal medförde detta, att indextalet i 1914 års serie sjönk en enhet. I serien med år 1935 som basår kvarstod dock indextalet oförändrat.

Beklädnadsposten har under första kvartalet 1945 undergått en mindre sänkning, varigenom indextalet i serien med juli 1914 som bas sjönk en enhet,

Tab. 3. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1944—mars 1945. Livsmedel, bränsle och lyse.

Varuposter	Indextal (1935 = 100)								Utgift, kr per år, enl. pris i		Procentuell förändring dec. 1944—mars 1945
	1942	1943	1944	Aug. (1/9) 1939	Mars 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Mars 1945	dec. 1944	mars 1945	
Livsmedel	**162**	**160**	**160**	**116**	**159**	**158**	**159**	**159**	**1 961·87**	**1 974·13**	**+ 0·6**
Mjölk, utan rabatt .	134	134	135	117	135	135	135	135	301·96	301·96	—
Ost	194	197	197	121	197	197	197	198	53·82	53·82	—
Mejerismör, utan rabatt	170	170	170	127	170	170	170	170	209·41	209·41	—
Ägg	213	223	233	125	246	246	246	245	85·19	85·35	+ 0·2
Margarin, utan rabatt	222	222	216	126	222	200	200	200	61·59	61·59	—
Rabattbelopp . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	— 91·53	— 86·51	+ 5·8
Mejeriprod. o. margarin, med rabatt, samt ägg	138	142	146	121	147	147	147	146	620·44	625·62	+ 0·8
Mjöl	126	128	127	114	127	126	126	126	69·06	69·06	—
Bröd	139	138	137	113	138	137	137	137	196·07	195·91	— 0·1
Kött	192	191	185	125	188	180	180	180	448·15	448·75	+ 0·1
Fisk	243	231	222	102	223	227	230	233	108·05	111·86	+ 3·5
Rotsaker, frukt o. grönsaker	194	182	180	107	170	178	181	184	259·18	262·00	+ 1·1
Specerier	157	155	153	102	154	151	151	151	221·00	220·99	0·0
Maltdrycker	135	137	137	103	136	137	137	137	26·96	26·98	+ 0·1
Restaurangmåltider	148	154	154	114	154	154	154	154	12·96	12·96	—
Bränsle och lyse . .	**177**	**181**	**181**	**107**	**182**	**181**	**181**	**181**	**280·13**	**279·97**	**— 0·1**
Elektrisk ström . .	96	97	95	91	95	95	95	94	44·82	44·40	— 0·9
Fotogen	—	—	—	104	—	—	—	—	—	—	—
Kokgas	141	141	139	100	139	139	139	139	27·27	27·27	—
Ved	225	233	227	120	232	223	223	223	170·22	170·45	+ 0·1
Kol	176	175	175	107	175	175	175	175	2·86	2·86	—
Koks	225	225	225	115	225	225	225	225	34·96	34·99	+ 0·1
Livsm., bränsle o. lyse	**163**	**162**	**162**	**115**	**162**	**161**	**161**	[1]**161**	**2 242·00**	**2 254·10**	**+ 0·5**

medan indextalet i 1935 års serie kvarstod oförändrat. Några mindre prisrörelser ha förekommit, bland vilka märkas prissänkningar på poplinskjorta, ullgarn och galoscher. Priskontrollerade och fria kostymer och överrockar inräknades i mars med samma proportioner som under år 1944.

Skatteposten har i mars omräknats med hänsyn till årets skatt till primärkommunerna. Denna grundar sig på år 1944 fastställda skattesatser och inkomsten år 1943. Enligt dessa beräkningar steg skatteutgiften i genomsnitt med 1 %. Skatteindextalen stego härigenom i 1935 års serie från 198 till 200 och i 1914 års serie från 357 till 361. Stegringen beror uteslutande på att hänsyn tagits till den mellan åren 1942 och 1943 inträdda inkomststegringen (4·1 %) för de befolkningsskikt index närmast avser. Kommunalskattesatsen hade däremot i genomsnitt sjunkit med 4 %, vilken siffra dock endast är preliminär, enär statsbidragen till skattetyngda kommuner ännu icke äro fastställda för året.

[1] Anknytes detta tal till juli 1914, erhålles indextalet 209.

(*Forts.* av texten på sid. 338.)

Tab. 4. Indextal för olika delposter samt dessas andel i levnadskostnadsförändringen december 1944—mars 1945.

Varuposter	Indextal (1935 = 100)							Utgift, kr per år, enl. pris i		Differens, kr	Procentuell förändring dec. 1944—mars 1945
	1942	1943	1944	Juni (1/7) 1939	Mars 1944	Dec. 1944	Mars 1945	dec. 1944	mars 1945		
Livsmedel [1]	**162**	**160**	**160**	**114**	**159**	**158**	**159**	**1 961·87**	**1 974·18**	**+12·26**	**+0·6**
Bostad	**101**	**102**	**102**	**100**	**102**	**102**	**102**	**568·53**	**570·24**	**+ 1·71**	**+0·3**
Bränsle och lyse [1] .	**177**	**181**	**181**	**107**	**182**	**181**	**181**	**280·13**	**279·97**	**— 0·16**	**—0·1**
Beklädnad	**182**	**182**	**178**	**109**	**178**	**178**	**178**	**628·87**	**627·12**	**— 1·75**	**—0·3**
Herrkostym	183	177	165	108	165	165	165	140·98	140·94	— 0·04	0·0
Herröverplagg . . .	182	172	164	108	165	163	163	78·00	78·02	+ 0·02	0·0
Arbetskläder . . .	169	167	167	106	167	167	167	24·97	24·98	+ 0·01	0·0
Skjorta	241	255	254	119	254	253	250	37·37	36·87	— 0·50	—1·3
Kalsonger	186	176	174	110	174	175	175	10·95	10·95	—	—
Herrstrumpor . . .	217	222	221	114	221	222	221	14·56	14·52	— 0·04	—0·3
Damstrumpor . . .	128	131	130	94	130	130	130	14·57	14·54	— 0·03	—0·2
Barnstrumpor . . .	178	175	174	105	174	174	174	27·56	27·51	— 0·05	—0·2
Hattar o. mössor . .	137	143	144	101	144	144	145	29·93	29·96	+ 0·03	+0·1
Klänningstyg: ylle .	221	226	227	108	227	227	227	63·92	63·92	—	—
bomull, cellull	165	165	165	107	165	165	165	33·24	33·24	—	—
Domestik, oblekt . .	·	139	137	·	137	137	137	3·94	3·94	—	—
Ullgarn	257	259	259	112	259	259	253	14·54	14·19	— 0·35	—2·4
Bomullsgarn	·	147	145	·	145	145	145	14·00	14·00	—	—
S:a kläder	**186**	**184**	**179**	**108**	**179**	**179**	**179**	**508·53**	**507·58**	**— 0·95**	**—0·2**
Herrskodon, grövre .	182	195	196	110	196	196	196	6·39	6·39	—	—
D:o av boxkalv . .	170	179	179	109	179	179	179	9·23	9·23	—	—
Damskodon	177	187	187	109	187	187	187	21·83	21·83	—	—
Barnskodon	180	190	190	114	190	190	189	24·81	24·80	— 0·01	0·0
Halvsuln. o. klackn .	150	157	158	111	158	158	158	42·44	42·44	—	—
Galoscher	149	160	160	102	160	160	152	15·64	14·85	— 0·79	—5·1
S:a skodon	**168**	**177**	**178**	**111**	**178**	**177**	**176**	**120·34**	**119·54**	**— 0·80**	**—0·7**
Skatter	**164**	**171**	**192**	**110**	**190**	**198**	**200**	**423·35**	**427·63**	**+ 4·28**	**+1·0**
Övriga utgifter . .	**142**	**147**	**149**	**105**	**149**	**149**	**149**	**1 146·15**	**1 144·18**	**— 1·97**	**—0·2**
Möbler	162	181	181	114	181	181	181	47·68	47·67	— 0·01	0·0
Hushållstextilier . .	189	193	193	102	192	193	192	31·28	31·24	— 0·04	0·0
Husgeråd, verktyg .	159	163	163	109	163	163	163	58·90	58·88	— 0·02	0·0
Tvål och såpa . . .	214	229	230	105	234	225	221	53·32	52·36	— 0·96	—1·8
Tvätt	136	139	142	102	141	142	142	9·93	9·93	—	—
Kroppsvård	129	133	133	105	133	133	133	20·41	20·41	—	—
Sjukvård	107	109	111	94	112	112	112	53·80	53·52	— 0·28	—0·5
Intell. ändamål . .	120	126	127	103	127	127	127	81·58	81·58	—	—
Fören.- o. förs.-avg.	116	117	118	112	118	118	118	247·33	247·38	+ 0·05	0·0
Nöjen	133	138	138	104	138	138	138	76·89	76·89	—	—
Resor	126	129	129	98	129	129	129	76·79	76·79	—	—
Ränta å lån	102	102	102	91	102	102	91	6·86	5·65	— 0·71	—11·2
Tel., post, skrivm. .	122	126	125	100	125	126	126	23·72	23·72	—	—
Arbetshj. i hemmet .	138	145	151	106	149	154	154	35·41	35·41	—	—
Tobak	185	193	193	98	193	193	193	61·82	61·82	—	—
Spritdrycker	214	231	239	112	239	239	239	108·78	108·78	—	—
Övriga ej spec. utg.	·	·	·	·	·	·	·	152·15	152·15	—	—
Samtliga utgifter .	**151**	**153**	**154**	**108**	**154**	**154**	**155**	**5 008·90**	**5 023·27**	**+14·37**	**+0·3**

[1] Årsmedeltalen för livsmedel, bränsle och lyse grunda sig på indextalen för 12 månader, medan motsvarande medeltal för övriga poster och samtliga utgifter grunda sig på indextalen för berörda kvartalsmånader.

Tab. 5. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = kortransonering. N = normalpriser. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/5 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Mars 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Mars 1945	Mars-priserna förändringar i % sedan aug. 1939	Mars-priserna förändringar i % sedan mars 1944
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost[1] kg	K,N	162	177	215	*276	276	277	276	276	*300	+ 63	0
Mejerismör »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	—
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	292	300	270	270	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska »	K,N	142	154	172	*370	392	389	391	391	390	+124	0
Nötkött: stek »	K,N	116	179	218	*329	321	313	313	313	313	+ 39	− 2
soppkött »	K,N	95	143	169	*270	280	272	272	272	272	+ 56	− 3
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	308	311	301	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek »	K,N	130	217	269	361	358	359	359	359	359	+ 34	0
bog »	K,N	·	·	·	321	324	325	325	325	325	·	0
Fårstek, färsk »	K,N	130	205	260	458	469	435	435	438	438	+ 67	− 7
Hönskött »	N	·	124	157	*370	376	366	376	389	395	+152	+ 5
Kaninkött »	N	·	·	·	286	277	322	327	331	328	·	+18
Fläskkotlett i bit »	K,N	·	·	·	423	390	431	431	431	431	·	+11
Salt sidfläsk »	K,N	137	182	230	388	386	376	376	376	376	+ 64	− 2
Rökt skinka, rullad »	K,Ö	·	312	369	*560	559	565	564	565	565	+ 56	+ 1
Fläskkorv »	K,Ö	·	·	172	274	294	259	259	259	259	+ 49	−12
Falukorv »	K,Ö	·	·	·	310	331	295	295	295	295	·	−11
Oxlever »	K,N	·	·	·	256	274	234	234	234	234	·	−15
Blodpudding »	Ö	·	·	·	136	147	125	125	125	125	·	−15
Färsk fisk: sill »	N	35	62	74	*135	127	126	127	127	128	+ 55	0
strömming »	N	39	57	64	116	129	127	128	132	138	+114	+ 7
makrill »		·	·	·	209	152	*262	—	—	—	·	·
abborre »		76	110	112	185	205	201	204	200	206	+ 78	+ 1
gädda »		110	153	168	309	306	337	340	350	351	+103	+13
torsk »	N	57	89	90	*104	100	87	87	87	87	+ 21	−13
rödspotta »	N	81	145	150	*236	229	228	228	228	229	+ 79	0
kolja »	N	·	116	116	*196	164	164	164	164	164	+ 61	0
vitling »	N	·	·	·	·	·	123	124	124	124	·	·
Salt sill »	N	45	62	55	*203	204	197	201	204	204	+258	0
Ansjovis, hel ½ burk		·	·	·	133	134	132	132	132	132	·	− 1
Vetemjöl kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl »	K	23	24	27	33	33	33	33	33	33	+ 22	− 1
Samsiktmjöl »	K	29	33	36	37	37	36	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. »	K	42	35	43	61	61	60	60	60	60	+ 35	− 1
Risgryn »	K,N	41	40	45	132	139	118	118	118	118	+166	−15
Makaroner »	K	·	·	·	80	80	79	79	79	79	·	− 1
Grovt spisbröd »	K,Ö	43	59	66	82	82	82	82	82	81	+ 21	− 2
Knäckebröd »	K,Ö	·	82	85	99	99	98	98	98	97	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) »	K,N	40	58	66	72	72	72	72	72	72	+ 7	0
Samsiktbröd »	K,N	·	·	·	67	66	66	66	66	66	·	—
Grovt rågbröd »	K,N	31	45	51	58	58	58	58	58	58	+ 16	0
Skorpor av vete »	K	78	132	144	199	199	198	198	198	198	+ 34	0
Matbröd av vete: bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
Matbröd av vete: bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 5	+ 1
Mjukt kaffebröd: bullar o. d. »	K,N[2]	·	97	113	157	160	154	154	154	154	+ 37	− 3
Mjukt kaffebröd: wienerbröd »	K,N	·	·	·	399	331	400	400	400	400	·	0
Kaffe: santosblandning »	K,Ö	·	291	288	546	549	531	532	532	533	+ 85	− 3
mest gångbara sort »	K,Ö	·	·	·	568	575	549	549	549	549	·	− 5

[1] T. o. m. mars 1941 helfet, april 1941—febr. 1945 fetthaltsmärkt 27+ och fr. o. m. mars 1945 fetthaltsmärkt 30+.

[2] Normalpriser på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 1901).

I genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—mars 1945.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/3 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Mars 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Mars 1945	Mars-prisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Mars-prisernas förändringar i % sedan mars 1944
Kaffesurrogat . . . . . kg		·	·	·	235	235	235	235	235	235	·	—
Kakao i paket . . . . . »	K	·	·	·	416	418	403	403	403	403	·	— 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	0
Matsalt . . . . . »	K	10	15	15	26	27	26	26	26	26	+ 71	0
Jäst . . . . . hg		·	·	·	17	17	17	17	17	17	·	— 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	70	73	63	63	63	63	+ 52	—14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	—
Ärter på burk, hush.- ½ burk		·	46	53	83	87	78	79	78	78	+ 47	—11
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[1]15·7	20·1	18·2	20·6	20·7	21·8	21·8	+ 38	+20
Morötter, gamla . . . . »	N	·	27	36	39	33	29	29	32	32	·	— 8
» färska . . . . »					119	—	—	—	—	—	·	·
Kålrötter . . . . . »	N	·	·	·	28	23	18	18	19	19	·	—19
Vitkål . . . . . »	N	·	24	29	41	34	30	30	37	37	+ 32	+ 8
Lök, gul . . . . . »	N	·	·	·	166	117	187	190	186	188	·	+61
Ätäpplen: svenska . . . »	N	·	101	94	158	—	180	176	179	—	·	·
importerade . »	N				309	341	197	186	183	—	·	·
Apelsiner . . . . . »	N	·	76	82	201	196	—	174	—	173	+113	—11
Citroner . . . . . »	N	·	·	·	218	218	—	204	207	—	·	·
Torkade nypon, orensade »		·	·	·	375	375	374	375	375	375	·	0
Pilsner . . . . . 1/3 l		·	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 34	—
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*129	129	129	129	129	129	·	0
Såpa . . . . . kg	K	·	46	51	92	92	92	90	87	87	+ 72	— 5
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		·	35	32	32	32	32	32	32	32	— 1	— 3
Kokgas (inkl. div. avg.) m³		·	17	17	20	20	20	20	20	20	+ 43	—
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	*2090	2 125	2 045	2 045	2 046	2 044	+ 68	— 4
Barrved » » »	N	595	730	885	*1875	1 910	1 830	1 830	1 829	1 830	+ 90	— 4
Pannved » » »	N	·	·	·	1 610	1 640	1 580	1 580	1 581	1 580	·	— 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	977	976	977	977	977	977	+ 53	—
hushålls-, prima hemk. »	B	242	291	326	573	573	573	573	573	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm hemk. »	B	·	230	263	511	511	512	512	512	512	+ 96	0
c:a 40-60 el. 60-80 mm hemk. »	B	·	215	249	477	477	476	476	476	477	+ 94	0

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1944 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende eliminerats. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm†	Göteborg†	Malmö†	Orter med 25 000– Borås	Eskilstuna	Gävle	Halmstad†	Hälsingborg	Jönköping	Kristianstad†	Karlstad
1	Mjölk, fetthaltsstandardiserad	l	32	30	29	29	28	29	27	28	28	28	29
2	Ost, fetthalt 30 +	kg	300	300	300	300	300	297	296	300	300	300	300
3	Mejerismör	»	455	455	455	453	455	455	455	455	455	455	455
4	Ägg, runmärkta	»	395	387	379	387	395	400	377	379	385	379	395
5	Nötkött: stek, extra prima	»	310	310	310	310	320	320	310	310	310	310	320
6	soppkött, extra prima	»	275	277	266	267	273	272	267	267	267	260	277
7	malet (köttfärs)	»	310	300	290	300	300	310	290	290	290	290	300
8	Gödkalvkött: stek	»	360	360	350	360	360	370	350	350	350	350	360
9	bog	»	330	330	320	320	320	330	320	320	320	320	330
10	Fårstek, färsk	»	450	450	450	430	430	430	450	450	440	450	430
11	Fläskkotlett i bit	»	450	440	400	430	430	450	410	400	420	405	430
12	Salt sidfläsk	»	380	380	370	370	380	380	370	370	370	370	380
13	Fläskkorv	»	280	270	250	250	250	254	250	250	250	210	250
14	Falukorv	»	320	300	290	290	290	290	280	280	280	280	290
15	Oxlever	»	240	235	220	230	235	240	225	220	230	220	235
16	Blodpudding	»	140	130	120	120	120	120	120	120	120	120	120
17	Färsk fisk: sill, storlek 2	»	130	120	125	124	130	135	125	120	130	110	130
18	strömming	»	135	140	135	140	135	135	140	145	140	—	140
19	abborre	»	246	279	183	250	189	200	200	214	207	—	150
20	gädda	»	410	388	367	365	350	350	370	365	334	300	300
21	torsk, storlek 3	»	95	75	85	85	90	95	75	85	85	75	90
22	rödspotta, storlek 2	»	235	215	230	225	230	235	215	230	230	—	230
23	kolja, storlek 1	»	170	150	—	160	165	170	150	165	165	—	165
24	vitling, storlek 1	»	130	110	125	120	125	130	110	125	125	125	125
25	Salt sill, storlek 1	»	205	200	210	203	201	206	203	201	199	—	210
26	Ansjovis, hel, standardkvalitet	½ burk	133	130	132	130	132	135	131	130	137	130	131
27	Vetemjöl	kg	46	48	45	46	44	48	46	45	45	47	47
28	Rågmjöl	»	33	34	33	34	32	33	32	32	32	34	34
29	Samsiktmjöl	»	35	38	36	36	35	36	36	36	35	37	36
30	Havregryn, ångpreparerade	»	66	59	55	56	60	54	57	56	56	59	59
31	Makaroner	»	86	78	79	77	81	74	79	78	75	78	80
32	Grovt spisbröd	»	81	86	82	89	74	76	79	80	82	82	86
33	Knäckebröd	»	104	98	93	97	90	89	90	91	99	91	112
34	Sötlimpa (V-R-bröd)	»	78	76	63	73	72	71	62	60	63	65	72
35	Samsiktbröd	»	66	77	65	61	61	70	67	—	66	59	57
36	Grovt rågbröd (ej kavring)	»	61	64	45	71	54	55	56	46	57	54	57
37	Skorpor av vete	»	226	193	200	204	180	194	172	146	189	180	230
38	Matbröd av vete: bakat med vatten	»	104	92	—	92	92	92	92	—	92	92	92
39	bakat med mjölk	»	110	104	100	100	100	99	99	93	100	100	100
40	Mjukt kaffebröd: bullar, levar o. d.	»	163	154	150	147	154	152	154	142	162	150	150
41	äkta wienerbröd	»	448	400	400	400	385	400	395	400	400	300	390
42	Kaffe: santosblandning	»	530	509	—	—	547	550	—	—	513	550	540
43	mest gångbara sort	»	550	550	550	550	549	547	550	548	550	550	540
44	Bitsocker	»	66	68	68	68	66	69	70	69	68	70	71
45	Jäst	hg	17	17	17	16	13	15	18	18	16	18	16
46	Ärter på burk, hushålls-	½ burk	84	75	75	72	79	73	71	75	80	75	76
47	Potatis, gammal	kg	25	23	20	21	22	22	19	20	20	19	22
48	Morötter	»	35	31	28	29	32	35	28	28	29	28	33
49	Kålrötter	»	19	18	17	18	19	19	17	17	18	17	19
50	Vitkål	»	40	36	33	34	36	37	33	33	34	33	38
51	Lök, gul	»	—	220	176	188	—	183	183	180	180	190	180
52	Apelsiner	»	—	170	172	170	—	180	170	175	—	175	—
53	Torkade nypon, orensade	»	380	380	380	375	376	360	380	380	360	373	380
54	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	28	25	34	30	30	41	39	33	35	40	42
55	Björkved, helved, hemkörd	m³	2425	2490	2280	2000	1875	1825	1900	2260	2000	1900	1925
56	Barrved » »	»	2150	2240	2030	1750	1700	1650	1750	2010	1725	1725	1750
57	Pannved » »	»	1950	1900	1825	1400	1400	1400	1425	1825	1350	1425	1450
58	Kol: antracit-, hemkört	hl	973	965	940	1004	996	952	949	945	1018	965	978
59	hushålls-, prima, hemkört	»	573	565	540	604	596	552	549	545	618	565	578
60	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	»	499	510	483	535	529	498	488	490	553	500	506
61	c:a 40—80 mm »	»	459	466	456	495	499	458	458	460	523	455	466

[1] Enligt 1940 års folkräkning. — † Ort på vilken även priser på beklädnadsartiklar, inventarier m. m.

75 000 inv.[1]							Orter med 10 000—25 000 inv.[1]												
Linköping	Lund	Norrköping†	Sundsvall†	Uppsala	Västerås†	Örebro†	Avesta	Falun	Kalmar†	Kiruna†	Kristianstad	Landskrona	Lidköping	Luleå	Motala†	Nyköping	Söderhamn	Södertälje	
28	29	29	31	28	28	29	29	29	28	35	27	27	27	33	27	27	30	31	1
300	300	300	300	300	300	300	300	299	300	305	300	300	300	300	300	300	300	300	2
455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	465	455	455	455	465	455	455	455	455	3
385	379	385	404	398	398	395	401	401	381	415	379	379	379	410	385	395	401	395	4
310	310	310	330	320	320	320	320	320	310	330	310	310	310	330	310	320	320	310	5
267	267	267	283	277	277	273	277	277	267	283	267	267	267	283	267	273	277	277	6
300	290	300	310	300	300	300	310	310	290	320	290	290	300	320	300	300	310	310	7
360	350	360	370	360	360	360	370	370	350	370	350	350	360	370	360	360	370	360	8
320	320	320	340	330	330	320	330	330	320	340	320	320	320	340	320	320	330	330	9
430	450	430	410	430	430	430	430	430	440	390	450	450	430	390	430	430	430	450	10
430	400	430	440	430	430	430	450	450	420	460	400	400	430	450	430	430	450	450	11
370	370	370	390	380	380	380	380	380	370	390	370	370	370	390	370	380	380	380	12
250	250	250	260	250	250	250	260	260	250	260	250	250	250	260	250	250	260	280	13
290	280	290	300	290	290	290	290	290	280	300	278	280	290	300	290	290	290	320	14
230	225	230	240	235	235	235	240	240	230	245	225	225	230	245	230	235	240	240	15
120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	140	16
130	120	130	135	135	130	130	133	135	130	140	120	120	125	140	129	130	134	130	17
135	—	135	140	135	140	140	140	140	130	150	140	—	130	145	135	135	135	135	18
225	208	220	250	222	150	169	200	200	200	—	167	—	200	—	200	200	—	195	19
350	350	320	375	368	350	369	338	350	300	—	299	359	300	300	350	300	300	379	20
90	83	90	95	90	90	90	95	95	85	100	85	85	85	98	90	90	95	90	21
230	230	230	235	235	230	230	234	235	230	—	230	230	225	—	230	230	235	230	22
165	165	165	170	170	165	165	170	170	165	175	165	—	160	175	165	165	170	165	23
125	125	125	130	130	125	125	130	130	125	—	125	125	120	—	125	125	130	125	24
198	210	205	209	210	209	204	215	210	200	220	210	207	205	206	193	198	212	209	25
131	130	131	134	130	132	131	131	132	131	146	130	130	128	135	119	133	138	131	26
46	45	46	49	46	45	46	47	48	45	49	46	46	47	50	47	46	49	47	27
32	32	32	35	33	34	32	34	35	32	36	33	33	33	36	32	34	34	35	28
35	36	36	40	37	36	36	36	36	36	40	36	36	37	40	35	37	38	37	29
57	55	60	64	58	57	58	56	57	57	68	55	56	55	60	69	65	60	61	30
88	80	73	75	78	78	77	75	75	72	88	80	80	76	74	84	80	75	82	31
81	80	73	81	78	77	74	74	72	86	78	—	82	83	79	85	76	81	86	32
93	92	98	94	95	97	88	90	89	106	100	81	105	104	92	89	89	92	105	33
74	63	74	74	70	75	71	74	74	67	81	62	64	74	78	74	75	72	86	34
71	63	69	—	67	71	71	74	74	56	—	62	65	57	57	71	71	74	86	35
64	48	66	57	56	55	54	57	—	60	71	47	49	71	71	57	56	57	57	36
200	177	217	201	211	219	173	187	198	198	235	195	151	175	240	188	200	233	175	37
92	—	89	92	92	87	92	92	90	92	92	92	—	92	92	92	92	87	108	38
100	100	99	100	99	93	99	100	100	100	—	100	100	100	100	100	100	97	110	39
150	164	174	154	179	151	149	141	170	150	154	154	153	154	170	156	154	148	180	40
390	400	399	395	394	400	400	316	350	387	392	400	400	400	400	400	400	385	390	41
550	—	540	—	543	544	509	534	548	541	—	—	520	538	500	—	544	548	—	42
550	550	550	550	550	550	548	548	548	550	550	550	550	520	550	550	547	550	550	43
68	69	68	72	70	69	68	69	68	69	76	69	68	69	75	67	68	73	69	44
16	18	16	19	15	16	15	16	16	15	19	16	17	14	18	16	15	17	15	45
77	73	74	80	79	80	72	76	69	77	83	73	79	77	73	75	77	74	68	46
20	19	22	22	22	22	22	22	22	19	26	19	20	21	23	19	22	22	25	47
29	28	29	36	33	33	33	36	36	29	46	28	28	29	38	29	33	36	35	48
18	17	18	21	19	19	19	21	21	18	31	17	17	18	23	18	19	21	19	49
34	32	34	41	38	38	38	41	41	34	51	33	33	34	43	34	38	41	40	50
190	186	190	195	210	—	—	—	210	189	230	—	155	190	208	205	—	174	140	51
—	175	174	—	—	175	—	175	—	175	180	—	—	—	—	—	175	180	—	52
378	370	380	380	375	360	376	373	375	377	383	373	380	380	360	370	380	380	380	53
29	33	33	36	25	26	33	33	25	37	25	22	35	26	35	33	28	35	30	54
2025	2270	2175	1850	1925	1950	1950	1775	1775	1850	1900	2050	2260	1938	1875	1875	1800	1750	2025	55
1850	2020	1925	1675	1750	1775	1775	1600	1600	1675	1700	1850	2010	1713	1700	1700	1625	1575	1900	56
1550	1775	1650	1475	1375	1450	1450	1375	1375	1375	1550	1525	1825	1475	1575	1400	1350	1350	1550	57
976	975	940	972	987	948	1004	—	1016	921	1099	—	944	958	—	992	972	957	942	58
576	575	540	542	587	548	604	—	615	521	699	573	544	558	557	592	572	557	—	59
515	520	490	483	524	500	546	—	547	473	610	504	488	503	503	530	511	501	493	60
471	475	455	458	484	455	506	—	512	448	570	474	458	468	463	498	481	461	468	61

[1] insamlas kvartalsvis.

	Varuslag	Kvantitet	Orter med 10 000—25 000 inv.[1] (forts.)										
			Umeå†	Varberg	Visby	Vänersborg	Västervik†	Växjö	Ystad	Östersund†	Arvika†	Bodafors	Degerhamn
1	Mjölk, fetthaltsstandardiserad	l	30	27	28	27	27	27	27	31	29	26	25
2	Ost, fetthalt 30 +	kg	298	300	298	300	300	300	300	300	300	300	300
3	Mejerismör	»	455	455	455	455	455	455	455	455	455	445	455
4	Ägg, runmärkta	»	407	379	379	379	385	381	379	404	395	385	381
5	Nötkött: stek, extra prima	»	330	310	307	310	310	310	310	330	320	304	310
6	soppkött, extra prima	»	283	267	266	267	267	267	267	283	277	244	267
7	malet (köttfärs)	»	310	290	290	300	290	290	290	310	300	290	290
8	Gödkalvkött: stek	»	370	350	350	360	350	350	350	370	360	347	350
9	bog	»	340	320	319	320	320	320	320	340	330	273	320
10	Fårstek, färsk	»	417	450	440	430	440	440	450	408	430	—	440
11	Fläskkotlett i bit	»	447	410	419	430	420	420	400	440	430	357	420
12	Salt sidfläsk	»	390	370	369	370	370	370	370	390	380	357	370
13	Fläskkorv	»	258	250	250	250	250	250	250	260	250	243	250
14	Falukorv	»	290	280	280	290	280	280	280	300	290	250	280
15	Oxlever	»	245	225	230	230	230	230	225	240	235	223	230
16	Blodpudding	»	120	117	120	117	120	120	120	120	120	100	120
17	Färsk fisk: sill, storlek 2	»	140	118	—	125	—	130	115	135	130	130	—
18	strömming	»	145	140	130	140	130	140	—	145	140	135	—
19	abborre	»	—	—	200	—	170	200	200	254	150	—	—
20	gädda	»	290	300	320	275	290	300	300	369	300	350	—
21	torsk, storlek 3	»	98	75	74	85	84	85	56	95	90	85	—
22	rödspotta, storlek 2	»	—	215	—	225	—	230	230	235	230	—	—
23	kolja, storlek 1	»	175	150	—	160	—	165	—	170	165	—	—
24	vitling, storlek 1	»	135	109	—	120	112	125	125	130	125	125	—
25	Salt sill, storlek 1	»	205	205	215	205	210	210	206	211	139	203	198
26	Ansjovis, hel, standardkvalitet	½ burk	136	133	132	132	130	131	130	132	132	132	139
27	Vetemjöl	kg	50	47	48	48	46	46	46	47	47	45	46
28	Rågmjöl	»	34	33	32	34	31	32	32	32	36	31	33
29	Samsiktmjöl	»	39	36	38	38	37	36	36	36	36	35	36
30	Havregryn, ångpreparerade	»	64	57	62	55	57	59	55	52	58	56	68
31	Makaroner	»	76	80	77	76	73	75	83	75	80	75	72
32	Grovt spisbröd	»	73	83	84	80	78	85	83	74	83	80	93
33	Knäckebröd	»	100	104	94	92	95	94	93	96	106	91	108
34	Sötlimpa (V-R-bröd)	»	76	63	74	74	65	65	60	71	74	64	63
35	Samsiktbröd	»	71	56	71	71	—	71	47	57	77	61	57
36	Grovt rågbröd (ej kavring)	»	57	54	64	71	59	57	43	56	71	57	57
37	Skorpor av vete	»	193	175	200	180	180	200	150	200	200	193	170
38	Matbröd av vete: bakat med vatten	»	92	92	92	92	92	92	92	92	92	—	92
39	bakat med mjölk	»	100	100	100	100	100	100	100	—	100	100	100
40	Mjukt kaffebröd: bullar, levar o. d.	»	185	147	152	154	154	152	120	133	155	95	123
41	äkta wienerbröd	»	400	400	369	400	308	331	308	395	400	—	369
42	Kaffe: santosblandning	»	—	500	520	550	—	550	545	533	—	—	—
43	mest gångbara sort	»	550	531	548	550	550	550	550	550	550	545	550
44	Bitsocker	»	78	70	76	69	71	71	69	69	70	69	70
45	Jäst	hg	18	16	18	15	15	16	18	15	16	15	15
46	Ärter på burk, hushålls-	½ burk	73	71	79	84	78	75	82	75	74	80	85
47	Potatis, gammal	kg	23	19	22	21	20	20	20	22	22	20	19
48	Morötter	»	38	28	33	29	29	29	28	37	33	29	27
49	Kålrötter	»	23	17	19	18	17	17	17	21	19	18	17
50	Vitkål	»	43	33	38	34	34	34	33	41	38	34	34
51	Lök, gul	»	200	—	165	185	—	190	180	198	—	140	175
52	Apelsiner	»	—	170	180	170	170	—	—	—	180	—	—
53	Torkade nypon, orensade	»	—	380	378	380	373	390	—	375	380	350	350
54	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	33	42	44	35	34	39	32	25	27	35	30
55	Björkved, helved, hemkörd	m³	1700	1925	—	1875	1850	1800	—	1975	1800	1500	2250
56	Barrved » »	»	1525	1775	1625	1750	1675	1625	2010	1800	1575	1300	2100
57	Pannved » »	»	1300	1475	1425	1400	1350	1325	1675	1425	1325	1100	1900
58	Kol: antracit-, hemkört	hl	—	950	947	967	932	1000	943	1053	1030	—	—
59	hushålls-, prima, hemkört	»	553	553	547	567	537	—	543	653	630	—	—
60	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	»	495	491	498	515	488	547	478	573	550	520	—
61	c:a 40—80 mm »	»	453	461	468	490	458	512	448	528	510	498	—

[1] Enligt 1940 års folkräkning. — † Ort på vilken även priser på beklädnadsartiklar, inventarier m. m.

Orter med mindre än 10 000 inv.[1]																				Medelpris (vägt)	
Ed	Filipstad	Gimo	Gällivare o. Malmb.	Höör†	Kisa	Kramfors	Ludvika†	Lysekil†	Markaryd†	Morastrand†	Ringarum	Simrishamn†	Sundsv. sågv.-d.	Tidaholm†	Tingsryd	Töreboda†	Vilhelmina	Värnamo†		
27	29	27	35	25	27	30	29	27	26	31	27	26	31	27	26	27	31	27		29·2	1
300	300	298	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300		300	2
455	455	455	458	455	454	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455		455	3
379	395	397	410	379	385	404	400	379	381	401	385	379	404	379	381	379	407	384		390	4
310	320	320	330	310	307	330	320	310	307	320	310	308	330	310	300	310	330	310		313	5
267	277	277	283	267	264	283	277	267	262	277	267	266	283	265	253	267	279	267		272	6
297	300	300	320	290	300	310	310	300	290	310	300	290	310	300	290	300	307	290		301	7
360	360	360	370	350	357	370	370	360	350	370	360	350	370	358	350	360	—	350		359	8
320	330	320	340	320	310	340	330	320	320	330	320	317	340	315	300	320	—	320		325	9
430	—	—	390	450	—	407	430	425	435	430	—	450	410	430	440	430	—	440		438	10
430	430	430	460	400	430	440	450	430	393	450	430	400	440	425	420	430	443	418		431	11
370	380	380	390	370	370	390	380	370	370	380	370	368	—	370	360	370	390	370		376	12
250	250	250	260	250	247	260	260	250	247	260	250	248	260	250	250	250	255	250		259	13
290	290	290	300	280	282	293	290	288	280	290	290	280	300	290	275	290	293	280		285	14
230	235	235	245	223	230	240	240	230	228	240	—	224	240	230	230	230	245	230		234	15
120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	118	120	120	120	120		125	16
108	*130*	*135*	*140*	*120*	*130*	—	135	120	130	135	—	110	135	125	130	—	131	130		128	17
—	140	135	150	140	135	145	140	—	—	140	133	—	140	140	—	140	130	140		138	18
—	—	—	180	—	165	—	200	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—		206	19
250	350	290	300	375	250	320	375	—	—	—	—	—	375	—	300	—	—	300		351	20
—	90	90	100	85	—	95	92	75	82	95	83	72	95	85	82	85	—	85		87	21
—	230	—	—	230	230	—	235	215	—	—	—	—	235	—	230	—	—	230		229	22
160	165	170	—	—	165	—	170	150	—	—	—	—	170	160	165	160	170	165		164	23
120	125	130	—	—	125	130	130	110	125	130	—	105	130	120	125	120	133	125		124	24
205	201	210	220	210	198	213	204	—	200	—	203	—	215	203	195	199	207	204		204	25
134	132	130	145	131	131	130	130	133	123	135	132	130	130	131	131	130	133	137		132	26
46	47	49	47	45	46	50	47	47	46	48	46	46	48	47	46	48	48	45		47	27
33	34	34	34	32	32	36	32	35	32	33	32	33	33	33	33	33	38	32		33	28
36	38	38	39	36	35	40	36	37	35	38	36	36	38	37	36	38	39	33		36	29
59	58	59	60	56	57	60	54	59	57	59	61	59	60	55	59	55	64	56		60	30
80	80	78	73	80	78	78	72	78	75	75	80	80	80	76	75	76	73	77		79	31
81	87	74	74	78	78	73	78	81	84	76	75	80	76	88	83	73	74	84		81	32
95	100	84	91	108	91	97	89	93	99	88	92	92	90	94	95	98	92	102		97	33
78	74	74	80	63	74	78	71	70	63	73	71	63	74	74	65	74	75	63		72	34
77	71	57	—	64	57	—	71	54	60	—	55	49	—	71	71	77	—	63		66	35
71	57	57	—	46	60	—	57	57	49	71	—	47	57	—	57	57	—	56		58	36
220	220	167	240	200	167	193	155	172	189	198	210	183	204	160	200	158	180	173		198	37
—	92	—	92	—	92	90	85	92	92	92	88	—	92	92	92	92	92	91		94	38
100	100	100	—	100	100	100	100	98	99	—	—	100	100	100	100	100	—	100		102	39
171	160	135	155	170	155	151	155	151	134	185	183	118	154	133	152	121	154	152		154	40
400	—	400	—	400	—	—	369	380	—	392	—	400	381	400	400	369	—	345		400	41
—	—	—	—	—	543	—	535	520	—	—	530	—	550	540	530	550	—	—		533	42
550	548	550	550	550	550	550	550	550	547	550	550	538	550	550	550	550	550	550		549	43
69	71	70	72	69	70	81	68	69	67	70	69	68	74	69	68	69	74	69		69	44
14	16	16	19	15	14	19	16	18	15	15	16	17	18	15	17	15	20	16		17	45
77	68	91	72	70	75	77	74	70	73	74	81	80	80	76	—	80	79	79		78	46
21	22	20	[2] 28	19	20	22	22	21	19	22	19	19	22	20	16	20	22	20		21·8	47
29	33	33	41	28	29	38	36	29	29	36	29	27	36	29	27	27	41	29		32	48
18	19	19	26	17	18	23	21	18	18	21	18	15	21	18	17	17	26	18		19	49
34	38	38	46	33	34	43	41	34	33	41	34	33	41	34	28	28	45	34		37	50
187	—	140	200	175	176	172	—	200	—	—	168	200	195	188	175	165	210	220		188	51
170	—	—	—	175	—	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	—	170		173	52
—	—	—	360	380	373	380	350	—	370	380	360	—	380	380	—	380	—	370		375	53
45	37	30	28	36	38	37	34	34	38	34	34	34	34	35	40	39	39	31		32	54
1550	1813	1450	1700	1825	1488	1800	1750	2125	1563	1700	1550	2400	1850	—	1550	1800	1450	1675		2044	55
1400	1588	1300	1500	1600	1313	1600	1575	1925	1375	1500	1375	2175	1675	1625	1300	1625	1300	1475		1830	56
1200	1300	1100	1200	1500	1113	1500	1350	1625	1150	1200	1175	1975	1475	1250	1100	1250	1200	1200		1580	57
—	1028	—	—	974	987	956	—	956	—	—	—	—	997	992	—	999	—	995		977	58
—	—	—	—	574	582	—	—	556	—	—	—	541	567	592	—	599	—	595		578	59
—	538	547	—	511	527	505	545	500	—	—	—	480	508	533	—	539	—	539		512	60
—	506	517	—	481	488	475	510	460	—	—	—	455	483	503	—	509	—	514		477	61

[1] Insamlas kvartalsvis. — [2] Mandelpotatis.

Tab. 7. Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige (år 1935 = 100).

	Socialstyrelsens index		Kommerskollegii partiprisindex											Finanstidningens partiprisindex (1914 = 100)
	Samtl. levnadskostnader	Livsmedel, bränsle o. lyse	Samtliga varor	Konsumtionsvaror	Ej el. oväsentl. bearb. varor	Väsentligt bearb. varor	Animaliska livsmedel	Vegetabiliska livsmedel	Bränsle	Gruv-, metall- o. maskinind.v.	Hudar och ädervaror	Kautschuk o. kautschukvaror	Spånadsämnen o. textilvaror	
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	111
1936 . . .	101	104	102	101	104	101	104	101	104	101	106	101	102	116
1937 . . .	104	108	114	106	120	108	108	107	129	127	118	107	109	139
1938 . . .	106	111	111	106	114	107	114	104	119	118	108	88	102	128
1939 . . .	109	115	115	109	121	108	120	105	138	124	114	79	104	132
1940 . . .	128	133	146	134	157	133	140	131	231	155	140	98	143	173
1941 . . .	139	153	172	162	190	153	176	157	324	165	150	114	174	191
1942 . . .	151	163	189	179	210	167	186	181	350	173	162	124	191	202
1943 . . .	153	162	196	185	216	174	194	187	356	178	171	134	194	202
1944 . . .	154	162	196	185	217	173	194	189	356	178	171	136	192	203
Aug. 1939	·	115	111	108	116	105	121	103	120	117	110	77	99	127
Mars 1944	154	162	195	185	216	173	196	189	341	178	171	137	192	203
Dec. »	154	161	195	183	216	173	191	186	363	178	171	135	192	202
Jan. 1945	·	161	195	182	217	172	191	186	363	178	171	132	191	202
Febr. »	·	161	195	182	217	172	191	187	363	178	171	132	190	203
Mars »	155	161	196	183	218	172	192	187	363	178	171	132	190	204

Övriga utgifter. Inom denna post ha endast mindre prisrörelser förekommit. Sålunda ha priset på såpa och räntan på lån blivit lägre. Indextalet i 1935 års serie kvarstår oförändrat. I serien med juli 1914 som bas medförde emellertid dessa förändringar, att indextalet vid avrundning till helt tal sjönk en enhet.

Vissa andra indexberäkningar.

Partiprisindex. I tab. 7 sammanställes socialstyrelsens index med partiprisindex, beräknad dels av kommerskollegium och dels av Finanstidningen. Under första kvartalet 1945 steg kommerskollegii index med en enhet och Finanstidningens med två enheter.

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Från och med januari 1945 har dock ett på vissa punkter reviderat viktsystem kommit till användning. Indextalen, vilka grunda sig på uppgifter från 25 orter, avse mittveckan i varje månad. Generalindextalen med augusti 1939 = 100 framgå av nedanstående tablå.

Mars 1944	Juni 1944	Sept. 1944	Nov. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Mars 1945
148·2	148·3	148·1	147·7	147·8	147·8	147·8	147·9

Sättes september 1931 = 100, blir generalindextalet för mars 1945 158·7.

Arbetsmarknaden under mars 1945.

Den uppgång av efterfrågan på arbetskraft och av sysselsättningen, som brukar kännetecknа arbetsmarknaden under mars månad, har i år icke varit lika framträdande som andra år. En säsongmässig ökning av efterfrågan på arbetskraft bl. a. till jordbruk och byggnadsverksamhet har dock kunnat konstateras, medan på andra områden, särskilt samfärdselns, arbetstillgången varit mindre än tidigare. Knappheten på arbetskraft till skogsavverkningarna och till de speciellt kvinnliga arbetsområdena har varit lika stor eller t. o. m. större än förut. Härutöver må framhållas, att verkningarna av den pågående konflikten inom verkstadsindustrin under mars månad framträtt med ökad tydlighet.

I det följande anförda data från de statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under mars månad med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt i fråga om sysselsättning och arbetslöshet.

Enligt de offentliga arbetsförmedlingarnas rapporter var antalet arbetsansökningar inemot 3 % lägre i mars än i februari. Antalet lediganmälda platser var ungefär oförändrat för de manliga och kvinnliga avdelningarna tillsammantagna. För enbart den manliga avdelningen framkom emellertid en minskning av platstillgången med 9 %, medan för den kvinnliga avdelningen 13 % ökning redovisades. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde som en följd av de inträffade förändringarna 128 i mars mot 132 i februari. För enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. voro motsvarande siffror 281 och 370. De lägre jämförelsetalen för mars bero närmast på ökad efterfrågan på arbetskraft inom torvhantering och byggnadsverksamhet. — Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under redovisningsmånaden i runt tal 75 000 platser, varav 46 900 manliga och 28 100 kvinnliga. Antalet tillsatta platser var 8 % mindre än under februari. På manliga avdelningen uppgick minskningen till 15 %, medan på den kvinnliga noterades en ökning i platstillsättningen med 6 %.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex var antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden ungefär detsamma i slutet av mars som i slutet av februari. Poängsiffran för arbetstillgången var likaledes densamma som föregående månad eller 3·6, vilket närmast betecknar »god arbetstillgång».

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 6·0 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid månadsskiftet februari/mars mot 6·5 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter föreligga intill utgången av mars månad, utgjorde vid denna tidpunkt 13 521, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning av 659, eller 5 %. Större delen av ökningen hänförde sig till Stockholms stad och var av mera tillfällig art. En viss ökning förelåg emellertid även i bl. a. Norrbottens län. Liksom tidigare var hjälpbehovet störst i Västernorrlands län.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget i mars 1944 visar, att i fråga om förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 128 mot 139; för enbart industri och byggnadsverksamhet var motsvarande jämförelsetal endast en enhet lägre i år än i fjol. Sysselsättningsnivån inom industri och angränsande verksamhetsområden var, om de av den pågående verkstadskonflikten berörda företagen inbegripas i jämförelsen, 16 % lägre än föregående år men med bortseende från dessa företag 6 % högre. Arbetslösheten inom fackförbunden utgjorde, såsom förut nämnts, 6·0 % mot 8·0 % i fjol vid månadsskiftet februari/mars. Antalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna var 22 % lägre än i mars 1944.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under mars inom olika områden av näringslivet.

Jordbrukets behov av arbetskraft visade kraftig ökning sedan föregående månad, och tillgången på sökande var som vanligt otillräcklig. Då en stor del av de lediganmälda platserna emellertid icke skulle tillträdas förrän den 1 maj, var den aktuella bristen på arbetskraft dock icke så stor, som siffrorna ge vid handen. Mest kännbar var bristen på kunniga ladugårdsskötare.

Den forcering av avverkningsarbetet i skogarna, som måste företagas under februari månad, fortsatte även under mars. Till följd av vårens hastiga inträdande i södra delarna av landet försvårades emellertid i hög grad ved- och virkestransporterna, medan det starka tövädret i norra delarna av landet medförde, att de egentliga gagnvirkeshuggningarna på sina håll måste avbrytas. Trots att all van arbetskraft, som önskade deltaga i skogsarbete för att skogsägarna skulle kunna fullgöra dem ålagd produktionsplikt, medgavs hempermittering från beredskapstjänst, förelåg här och var brist på yrkesvana arbetare. Efterfrågan på ovan arbetskraft syntes i allmänhet väl kunna tillgodoses, i den mån skogsägarna kunde ställa bostäder till förfogande. Antalet yrkesvana skogsarbetare, som under mars efterhörde skogsarbete på arbetsförmedlingarna, uppgick till omkring 2 100. Antalet lediganmälda platser för huggningsarbete utgjorde omkring 16 800, varav 12 500 kunde tillsättas, i huvudsak med icke yrkesvan arbetskraft. Enligt inventeringsuppgifter för avverkningsarbeten hos större avverkare voro vid utgången av mars 85 000 man sysselsatta med avverkningsarbeten mot 89 000 vid denna tidpunkt i fjol. Det ytterligare behov av arbetskraft, som avverkarna ej själva kunde anskaffa, utgjorde bortåt 12 000 man eller 9 000 flera än i fjol. I slutet av månaden påbörjades rekryteringen av ar-

betskraft till torvindustrin och därest väderleksförhållandena även i fortsättningen bli gynnsamma för torvhanteringen, torde man inom detta område ha att vänta en mycket stark efterfrågan på arbetskraft.

Inom gruvindustrin var sysselsättningen oförändrad, med tillämpande av korttidsarbete. Antalet på arbetsförmedlingarna anmälda arbetssökande, som blivit arbetslediga genom verkstadskonflikten, hade nedgått, sedan tidigare en del kunnat placeras i skogsarbete. Inom övriga industriella områden hade inga större förändringar inträffat. Vid sågverken pågingo emellertid förberedande arbeten inför den stundande säsongen. Inom massaindustrin rapporterades minskad sysselsättning, sedan lagren fyllts. Inom livsmedelsindustrierna var arbetstillgången mindre än månaden förut vid bl. a. konservfabriker, under det att nyanställningar förekommo vid bryggerier. Textil- och beklädnadsindustrierna hade ungefär samma sysselsättning som tidigare. Brist förelåg alltjämt på kvinnlig arbetskraft, främst textilarbeterskor av olika slag samt kapp- och klänningssömmerskor. I en del fall rapporterades, att materialbrist vållade svårigheter för driftens upprätthållande i normal omfattning. Inom skofabrikationen var sysselsättningen i allmänhet god, men i något enstaka fall hade korttidsarbete tillfälligt måst tillgripas på grund av materialbrist. Underskott rådde fortfarande på yrkesvan kvinnlig arbetskraft.

Utvecklingen inom byggnadsämnesindustrierna och byggnadsverksamheten visade en fortgående säsongförbättring. Enligt särskilda rapporter, som lämnas till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i vissa större städer, voro vid utgången av mars månad endast 13·8 % av arbetarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 21·7 % vid samma tidpunkt föregående år.

För landtransportyrkena synes i år den sedvanliga säsongökningen av arbetstillfällena ha uteblivit, vilket sammanhänger bl. a. med verkstadskonflikten och med de minskade vedtransporterna. Åkeriernas och expressernas behov av arbetskraft var sålunda betydligt mindre än normalt. Arbetstillgången för hamn- och stuveriarbetare var fortfarande ringa.

Vid sjömansförmedlingen var omsättningen på personal något livligare än i februari, men arbetstillgången var för samtliga kategorier sjöfolk otillräcklig. Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt 1 404 påmönstringar och 760 avmönstringar mot 518 och 1 150 en månad tidigare. Motsvarande siffror för mars 1944 voro 3 225 och 2 332.

För affärs- och lagerarbete var efterfrågan på arbetskraft något större än under föregående månad, samtidigt som arbetssökandesiffrorna visade nedgång. Tillgången på kvinnliga affärsbiträden inom livsmedels- och beklädnadsbranschen var på sina håll otillräcklig. Inom kontorsyrkena efterfrågades yngre kvinnlig personal för stenografi och maskinskrivning, och underskott rådde på dylik arbetskraft. En viss förbättring konstaterades för yngre manliga kontorister, medan äldre sökande alltjämt hade mindre lätt att få arbete.

Inom restaurangfacket förelåg ökad efterfrågan på arbetskraft för såväl fasta som tillfälliga anställningar. Så gott som samtliga yrkesgrupper hade underskott på sökande, främst köks- och diskpersonal.

Svårigheterna att skaffa erforderlig personal inom gruppen hälsovård och sjukvård voro alltjämt betydande, vilket bl. a. belyses därav, att på 100 vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser av hithörande slag endast kommo 64 arbetsansökningar.

På det husliga arbetsområdet noterades en säsongmässig ökning av efterfrågan på hemhjälp av olika slag. Ehuru även antalet arbetsansökningar steg, var underskottet på sökande ännu mera framträdande än tidigare. Allt flera husmödrar ha på grund av rådande förhållanden måst övergå från heltidsanställda hembiträden till korttidshjälp. Den sociala hemhjälpsverksamheten, som på många håll omhänderhaves av arbetsförmedlingen, har visat sig vara av värde, och allt flera kommuner börja tillämpa denna hjälpverksamhetsform. Tillgången på hemvårdarinnor och hemsystrar är dock ännu mycket begränsad, varför det är förenat med stora svårigheter att besätta lediga tjänster på detta område.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under mars 1945.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 75 013 platser, varav 46 857 manliga och 28 156 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 1 515 personer (därav 81 kvinnor) utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under mars 4 949 platser tillsattes, varav 4 072 manliga och 877 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 2 577 personer (2 089 män och 488 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 31 mars endast större avverkare (jfr not till tab. 6). Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 84 700, vilket innebär en minskning under månaden med 12 200. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades till 14 400. Av dessa ansågo sig dock avverkarna själva kunna anskaffa 2 700, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 11 700.

Inventeringen den 31 mars föregående år, som likaledes omfattade endast större avverkare, redovisade 88 700 sysselsatta arbetare och en brist på 2 500.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under mars 12 456 man i skogsarbete. Av dessa kommo 9 787 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid mars månads utgång pågingo 1 082 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 10 809 deltagare. Dessa åtnjöto särskilda bidrag, för vilka tidigare redogjorts (januarirapporten 1945). Dylika förmåner tillkommo dessutom 12 087 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid mars månads utgång 22 896 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid mars månads utgång till 13 521, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en ökning med 659 eller 5·1 %. Av de hjälpsökande voro 720 (5·3 %) i åldern 16—25 år, 6 668 (49·3 %) 26—50 år samt 6 133 (45·4 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 83 (0·6 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under mars månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 6·4 milj. kr. För perioden 1 juli 1944—31 mars 1945 var motsvarande summa 51·3 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid mars månads utgång åtnjöto 10 504 (77·7 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 9 323 (88·8 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 7 110 (52·6 %) hjälpta genom arbete och 3 394 (25·1 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under mars månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden februari 1944—mars 1945 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 57 arbetsplatser i kommissionens regi 1 285 arbetslösa, vid 83 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 3 179 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 3 arbetslösa. Vid 72 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 372 arbetslösa och vid 6 statskommunala reservarbeten 65 arbetslösa. Vid 129 arkivarbetsplatser sysselsattes 362 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 88 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 890 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 20 städer och 14 landskommuner

till sammanlagt 2 708 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 1 920 (70·9 %) voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 2 206 (81·5 %) hemmahörande i städer.

För mars månad hade av understödskommunerna 18 städer och 8 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna vid de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande, voro 261 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 933 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 789 i Göteborgs och Bohus, 101 i Blekinge och 43 i Kalmar län. Av samtliga voro 100 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid mars månads utgång pågingo 45 beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och en kurs för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Hela antalet elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* fördelade på olika yrkesavdelningar, framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	30	314	gassvetsare	3	30
finmekaniker	4	54	bågsvetsare	4	39
verktygsskötare	1	2	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	9	Summa	45	468
bilservicemekaniker	1	11			

Samtliga deltagare voro manliga. Sedan verksamhetens början (maj 1940) till och med utgången av mars 1945 ha 11 329 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna. Av dessa ha 7 765, varav 195 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs. Dessutom har ett antal icke svenska medborgare utbildats vid kurserna.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 februari 1945 har överstyrelsen bemyndigats att, i samråd med arbetsmarknadskommissionen och statens utlänningskommission, anordna kurser för yrkesutbildning av flyktingar i huvudsaklig enlighet med de riktlinjer, som gälla för anordnande av beredskapskurser. Ett par dylika kurser ha igångsatts.

I en beredskapskurs för *kvinnlig industriell reservarbetskraft* anordnad för mekaniker deltogo 23 elever.

I det redovisade antalet elever ingå 15 kvinnor, vilka intagits i avdelning för mekaniker vid beredskapskurs för verkstadsindustrin å två orter. Hittills ha 1 899 elever varit inskrivna vid beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Arbetspremier till yrkesvana skogsarbetare. För att stimulera vedanskaffningen för nästa bränslesäsong har Kungl. Maj:t den 23 mars 1945 infört vissa premier för skogsarbete, avsedda att förmå skogsägare, skogsarbetare m. fl. att ägna sig åt vedavverkning i större utsträckning än eljest under våren och försommaren. Vidare har införts förbättring av framkörningspremierna till skogsägare och viss förhöjning av priserna på massaved och props.

Kungl. Maj:t uppdrog åt arbetsmarknadskommissionen att i samråd med bränslekommissionen utforma de närmare bestämmelserna beträffande arbetspremien. Resultatet har blivit ett system, enligt vilket premien beräknas i förhållande till den arbetsinkomst, som vederbörande under en viss fastställd period uppnått genom huggning eller framkörning av kastved, massaved, props eller långved, medräknat kolved. För olika grupper — skogsägare och deras familjemedlemmar, skogsarbetare och jordbruksarbetare — ha olika beräkningsgrunder utarbetats, avsedda att åstadkomma största möjliga rättvisa. Gemensamt för samtliga är, att premien utgår endast till den, som icke under perioden i fråga åtnjutit omskolningsbidrag eller familjetillägg såsom ovan skogsarbetare. Premien är sålunda avsedd uteslutande för den vana arbetskraften.

Systemet kan förefalla komplicerat på grund av de många faktorer, man tvingas taga hänsyn till vid beräkningen, men blankettmaterialet har i möjligaste mån förenklats.

Med hänsyn till väderleks- och andra förhållanden har landet indelats i två premieringsområden, nämligen norra området, där premieringsperioden omfattar tiden $^{23}/_{4}$—$^{30}/_{6}$, och södra området, där premieringstiden är $^{1}/_{4}$—$^{30}/_{6}$. Gränsen mellan de båda områdena följer i stort landskapsgränsen mellan Värmland och Dalarna, går genom södra Dalarna samt når Bottniska viken vid gränsen mellan Gästrikland och Hälsingland.

Åt skogsarbetare utgår premien för huggning med 40 procent av den arbetsförtjänst, han haft av detta arbete under perioden, minskad med ett »grundbelopp» på 150 kr. Premien för körning utgår med 20 procent av skogsarbetarens hela förtjänst av körningen. Till de skogsägare jämte deras familjemedlemmar, som hugga egen skog, utgår premien för huggning med 40 procent av det enligt viss prissättning beräknade värdet av prestationen, minskat med grundbeloppet. Skogsägarens premie för körning har fastställts till 45 öre per kubikmeter i norra och 35 öre per kubikmeter i södra området. En fast anställd

jordbruksarbetare, som utför huggning på ackord, erhåller i premie 20 procent av hela förtjänsten. Arbetar han mot fast lön, utgår premien med 20 procent av hela värdet av prestationen. Jordbruksarbetarens premie för körning beräknas på samma sätt som skogsägarens. Att märka är att vederbörande vid beräkningen av grundbeloppet får tillgodoräkna sig även inkomst av flottningsarbete i biflottled.

Vederbörande skall själv ansöka om premie. Skogsarbetaren skall insända sin ansökan direkt till länsarbetsnämnden i det län, där han utfört arbetet, medan skogsägaren skall sända sin egen ansökan jämte sina familjemedlemmars och fast anställda jordbruksarbetares till kristidsnämnden, som vidarebefordrar handlingarna till länsarbetsnämnden. På skogsarbetarens ansökan skall arbetsgivaren lämna uppgift om den avlöning, han utbetalat till arbetaren för huggning, framkörning och flottningsarbete under perioden. Med de av honom insända ansökningarna skall skogsägaren lämna uppgift om hur stor kvantitet här avsedd ved, som avverkats på hans fastighet under perioden, samt namnen på dem, som utfört arbetet.

Arbetsmarknadskommissionen har bl. a. utgivit en broschyr med en redogörelse för de detaljerade bestämmelserna. Broschyren skall distribueras genom länsarbetsnämnderna, bränslekontoren och vederbörande organisationer.

Utredning angående arbetslöshetskostnadernas inverkan på kommunernas finansiella ställning. Arbetsmarknadskommissionen har tillsatt en kommitté för utredning, hur gällande bestämmelser angående statsbidrag till kommunernas arbetslöshetskostnader återverkat på kommunernas finansiella ställning. Till utredningsmän ha kallats direktören Folke Thunborg, tillika ordförande, förste inspektören Nils Andreen, kommunalkamreraren J. G. F. Berje, Skön, stadsdirektören Axel Camitz, Gävle, ombudsmannen Harald Foss, Uddevalla, byråchefen Waste Lingren, ordföranden i Kville arbetslöshetsnämnd Elof Rosén samt kommunalkamreraren R. Sundin, Ytterlännäs.

Till sekreterare har utsetts notarien A. G. Liljeblad, varjämte amanuensen John Collett såsom expert skall biträda kommittén.

Lönesumman inom industri och handel m. m. under första kvartalet 1945.

Från företagare inom industri och handel m. m. inhämtar socialstyrelsen varje månad, med användande av ett särskilt rapportkort, vissa uppgifter om läget på arbetsmarknaden. Bl. a. erhållas uppgifter om antalet arbetare.[1] För den mellersta månaden i varje kvartal efterfrågas dessutom den till arbetare utbetalda lönesumman vid sista avlöningstillfället i månaden, antalet sysselsatta personer utom arbetare samt till sådan personal utbetald lönesumma för hela månaden. På grundval av sådana uppgifter för februari och november 1944 samt februari 1945 ha i tabellen på nästa sida indextal beräknats, vilka visa lönesummans förändringar från fjärde kvartalet 1944 till första kvartalet 1945 och från första kvartalet 1944 till första kvartalet 1945. För att möjliggöra jämförelser mellan sysselsättningsvolym och lönesumma anföras i tabellen därjämte indextal över antalet sysselsatta arbetare och övriga sysselsatta.

Indextalen för samtliga näringsgrenar tillhopa visa från slutet av november 1944 till slutet av februari 1945 en minskning av antalet sysselsatta arbetare med 20·2 % och av den utbetalda lönesumman med 21·2 %. För enbart industrin sjönk arbetarantalet med 22·9 % och lönesumman med 24·9 %. Den minskning av arbetarantal och lönesumma, som dessa procenttal återspegla, är till största delen en följd av den sedan början av februari 1945 pågående metallarbetarstrejken. Inom gruppen malmbrytning och metallindustri var sålunda i slutet av februari 1945 såväl antalet sysselsatta arbetare som den utbetalda lönesumman 52 % mindre än i slutet av november 1944. Till den för säsongen normala nedgången av arbetarantal och lönesumma mellan fjärde och första kvartalen, vilken brukar uppgå till några få procent, kommer alltså i år den minskning, som är en följd av metallarbetarstrejken. Inom de olika industrigrupperna har lönesumman i allmänhet förändrats på samma sätt som arbetarantalet. För en del industrigrupper har den dock sjunkit svagare eller stigit starkare än arbetarantalet, vilket åtminstone i vissa fall (t. ex. chokladfabriker, tobaksfabriker, textil- och konfektionsindustri) kan sättas i samband med lönehöjningar, som trätt i kraft mellan slutet av november 1944 och slutet av februari 1945. — Beträffande annan personal än arbetare steg antalet sysselsatta personer med 0·2 % och den till sådan personal utbetalda lönesumman med 2·6 %.

Enligt indextalen i tabellens senare avdelning var i slutet av februari 1945 antalet sysselsatta arbetare 16·0 % och den utbetalda lönesumman 13·6 % mindre än i slutet av februari 1944. För enbart den egentliga industrin sjönk arbetarantalet med 20·2 % och lönesumman med 19·8 %. Inom gruppen malmbrytning och metallindustri var i februari 1945 antalet sysselsatta arbetare 52·7 % och den utbetalda lönesumman 51·3 % mindre än vid samma tidpunkt förra

[1] Se tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden, sid. 359—361.

Näringsgrenar	7 903 företag med uppgifter för såväl 4:e kv. 1944 som 1:a kv. 1945					7 946 företag med uppgifter för såväl 1:a kv. 1944 som 1:a kv. 1945				
	Febr. 1945	Indextal för februari 1945 (november 1944 = 100)				Febr. 1945	Indextal för februari 1945 (februari 1944 = 100)			
		Arbetare		Övriga			Arbetare		Övriga	
	Arbetare	Antal	Lönesumma	Antal	Lönesumma	Arbetare	Antal	Lönesumma	Antal	Lönesumma
Malmbrytning o. metallind.	**76 655**	**48·1**	**47·6**	**101·7**	**104·4**	**75 908**	**47·3**	**48·7**	**104·9**	**108·7**
Gruvor o. anrikningsverk	4 854	96·0	92·3	101·1	100·1	4 779	84·9	84·6	99·8	100·4
Järn-, stål- o. kopparverk	26 656	101·3	97·0	103·8	106·3	27 308	99·0	101·7	110·9	110·7
Järn- o. stålmanufaktur .	9 399	53·9	53·7	101·0	104·9	9 404	53·1	58·2	104·9	111·0
Mekaniska verkstäder . .	24 869	33·2	35·0	101·4	103·9	24 374	32·8	37·0	103·5	108·8
Skeppsvarv	1 758	16·4	15·7	102·1	107·0	1 654	15·6	15·1	106·1	110·3
Elektriska verkstäder . .	5 230	32·5	33·8	101·3	105·0	4 755	30·5	31·4	104·7	107·4
Annan metallindustri . .	3 889	43·9	41·6	102·7	100·8	3 634	40·5	37·8	108·1	104·1
Jord- o. stenindustri . . .	**22 787**	**96·7**	**98·6**	**102·1**	**104·4**	**22 139**	**105·2**	**112·7**	**104·8**	**111·0**
Kolgruvor	1 051	112·6	116·1	102·0	102·6	928	108·9	112·6	.	.
Torvindustri	635	65·7	62·9	98·2	96·0	647	92·0	93·3	89·1	91·5
Stenbrott o. stenhuggerier	3 055	101·3	102·1	101·7	101·2	2 900	102·3	105·9	111·7	119·4
Cementfabriker, kalkbruk	3 783	99·4	107·0	100·2	104·4	3 697	107·5	118·8	105·1	103·4
Tegelbruk	4 426	84·2	84·1	102·1	101·3	4 173	108·7	114·8	97·2	104·9
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	4 984	104·4	105·4	103·9	106·8	5 002	103·1	110·7	108·5	111·3
Glasbruk	3 593	101·8	102·3	103·6	114·2	3 547	103·6	118·0	103·0	115·7
Annan jord- o. stenindustri	1 260	97·4	99·5	101·8	101·2	1 245	112·6	107·8	118·9	120·4
Träindustri	**28 572**	**98·0**	**96·5**	**100·8**	**102·1**	**29 320**	**106·5**	**110·1**	**107·4**	**112·8**
Sågverk o. hyvlerier . .	13 146	94·6	93·7	99·0	100·2	13 591	107·2	109·0	103·4	108·8
Snickeri- o. möbelfabriker	12 882	101·3	99·1	101·4	104·2	13 158	104·1	107·7	109·0	116·5
Annan trävaruindustri . .	2 544	99·9	98·0	106·8	100·1	2 571	115·7	129·8	119·4	112·4
Pappers- o. grafisk ind. .	**40 470**	**97·9**	**98·0**	**101·6**	**103·2**	**38 264**	**110·1**	**114·5**	**105·1**	**110·0**
Pappersmassefabriker . .	11 460	96·4	97·1	101·3	104·7	11 056	117·6	120·6	100·4	106·3
Pappersbruk o. pappfabr. .	13 403	99·0	101·9	100·7	102·7	12 675	110·8	115·0	105·9	109·1
Annan pappersindustri .	5 730	96·2	92·7	102·9	102·3	5 540	104·2	113·7	106·4	112·8
Grafisk industri	9 877	99·3	97·7	101·9	102·9	8 993	104·7	109·2	106·3	111·6
Livsmedelsindustri . . .	**27 223**	**88·0**	**87·8**	**97·0**	**98·4**	**26 470**	**103·8**	**108·1**	**105·1**	**106·6**
Kvarnar	1 785	104·7	104·9	96·1	93·2	1 625	107·1	112·7	97·6	92·2
Bagerier	4 752	103·9	104·1	101·9	102·9	4 828	104·9	109·0	105·2	108·5
Råsockerbruk o. raffinad. .	3 167	47·2	43·8	75·4	84·9	2 980	96·1	101·9	100·0	101·6
Choklad- o. karamellfabr.	3 371	95·8	103·0	96·9	103·0	2 992	101·8	111·6	105·4	108·7
Bryggerier o. läskedrycksf.	3 934	99·2	97·1	100·6	100·1	3 860	101·4	104·1	102·2	102·8
Tobaksfabriker	1 697	101·5	105·0	93·2	94·5	1 697	101·4	99·0	90·9	92·5
Slakterier o. konservfabr.	5 389	94·6	95·4	96·5	97·8	5 249	107·1	108·5	106·6	108·5
Annan livsmedelsindustri	3 128	101·3	105·4	101·1	102·9	3 239	109·6	117·2	109·3	114·9
Textil- o. beklädnadsind. .	**67 939**	**101·7**	**104·2**	**101·0**	**104·3**	**68 453**	**102·1**	**109·4**	**105·8**	**110·0**
Bomullsindustri	14 825	101·9	105·2	99·9	105·8	14 610	102·3	106·7	106·3	113·5
Jute- och linneindustri .	3 184	99·4	100·8	98·9	103·5	3 200	105·3	114·6	100·4	104·8
Ylleindustri	12 285	103·3	102·0	101·5	104·9	12 203	102·5	115·0	106·7	113·3
Trikåfabriker	8 349	101·8	104·0	101·7	105·1	8 539	99·6	106·2	106·3	106·9
Skrädderier o. sömnadsfabr.	20 329	101·1	105·2	100·8	102·1	20 900	102·4	110·5	106·1	109·4
Annan hithörande industri	8 967	101·1	105·3	101·9	105·8	9 001	102·2	105·2	104·6	107·7
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**18 693**	**101·7**	**101·4**	**101·5**	**102·8**	**18 674**	**107·8**	**111·5**	**106·9**	**108·9**
Garverier	2 269	97·7	97·8	98·7	100·5	2 296	100·9	103·6	104·4	108·5
Skofabriker	6 634	101·9	102·5	104·0	103·5	6 572	117·5	118·1	110·6	112·7
Gummivarufabriker . . .	5 661	106·1	107·1	100·5	102·5	5 661	103·8	109·8	106·8	109·4
Annan hithörande industri	4 129	98·0	94·8	101·3	103·8	4 145	104·4	109·9	104·0	103·8
Kemisk-teknisk industri .	**12 647**	**97·5**	**98·2**	**103·6**	**106·6**	**12 683**	**103·8**	**106·8**	**111·2**	**114·4**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	3 323	97·6	96·4	103·7	107·3	3 422	110·5	114·1	114·2	115·0
Sprängämnesfabriker . .	1 960	91·0	91·9	108·4	108·6	2 098	94·9	100·1	106·6	111·9
Tändsticksfabriker . . .	752	100·9	103·7	100·0	101·2	752	131·2	132·4	104·1	109·9
Annan kemisk-tekn. ind. .	6 612	99·2	101·1	102·5	105·7	6 411	101·2	104·1	110·1	115·1
Samtliga industrigrupper	**294 986**	**77·1**	**75·1**	**101·1**	**103·6**	**291 911**	**79·8**	**80·2**	**105·6**	**109·3**
Byggnadsverksamhet . .	16 890	90·9	85·6	105·0	104·8	17 155	116·1	126·6	107·1	110·1
Statl. verk o. byggnadsarb.	27 330	90·5	91·4	99·6	99·7	28 282	102·1	106·3	103·5	104·3
Komm. verk o. byggn.-arb.	19 043	99·4	103·5	102·4	102·8	19 234	108·2	118·4	108·0	109·1
Handel o. varulager . . .	6 456	97·2	97·5	97·1	99·6	6 202	101·0	106·7	104·4	108·9
Samfärdsel	4 217	80·6	77·7	94·3	96·6	3 103	85·1	93·9	101·9	103·6
Banker	—	—	—	101·3	103·3	—	—	—	100·1	102·0
Försäkringsföretag . . .	—	—	—	100·8	102·6	—	—	—	106·9	103·7
Samtliga näringsgrenar	**368 922**	**79·8**	**78·8**	**100·2**	**102·6**	**365 887**	**84·0**	**86·4**	**105·1**	**108·2**

året. För flertalet andra industrigrupper än de till malmbrytning och metallindustri hörande uppvisades en ökning av såväl arbetarantal som lönesumma. Lönesumman hade ofta stigit mer än arbetarantalet, vilket för somliga grupper (t. ex. sockerbruk, chokladfabriker, tobaksfabriker, textilindustri, konfektionsindustri, kemisk-teknisk industri och byggnadsverksamhet) delvis förklaras av högre löner i februari 1945 än ett år tidigare. Olikheter i arbetstidens längd vid de båda jämförda tidpunkterna kunna givetvis också ha medverkat till att de utbetalda lönesummorna ej stigit eller sjunkit lika mycket som antalet arbetare.

Förändringarna i antalet sysselsatta arbetare och i den till arbetare utbetalda lönesumman alltsedan första kvartalet 1935 framgå av nedanstående indextal, vilka beräknats med första kvartalet 1935 som fast basperiod. Indextalen ha enligt den s. k. kedjemetoden uträknats på grundval av samma slags indextal, som i tabellen beräknats för första kvartalet 1945 i jämförelse med fjärde kvartalet 1944.

Lönesumma

År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
1935	100·0	104·4	110·9	111·7	1941	142·8	148·8	158·8	163·7
1936	107·1	113·2	119·5	120·1	1942	155·8	168·9	181·2	184·5
1937	117·8	130·6	131·4	130·5	1943	178·0	182·6	172·2	183·4
1938	126·5	127·8	132·0	132·7	1944	179·4	178·9	182·8	196·8
1939	131·0	139·5	140·6	143·1	1945	154·7			
1940	133·2	135·1	140·6	148·8					

Arbetarantal

År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	År	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
1935	100·0	105·5	106·1	104·9	1941	104·4	108·5	112·8	112·7
1936	104·5	110·5	112·0	110·2	1942	104·7	110·7	114·7	114·7
1937	111·7	119·1	120·6	116·4	1943	110·2	112·7	107·4	113·1
1938	114·7	117·9	117·8	116·3	1944	110·3	109·4	110·1	116·9
1939	114·1	120·3	120·3	118·6	1945	93·3			
1940	109·7	107·0	107·5	110·7					

Den utbetalda lönesumman steg sålunda starkt under åren 1935—1939. Om man bortser från en regelbundet återkommande sänkning mellan sista kvartalet varje år och första kvartalet närmast påföljande år, visar indexserien på ett undantag när (fjärde kvartalet 1937) en ständig stigning från kvartal till kvartal. Med år 1940 inledes en period av starkare ökning än tidigare. Efter en minskning från sista kvartalet 1939 till första kvartalet 1940, som var avsevärt starkare än säsongnormalt, ökade lönesumman under år 1940, till stor del beroende på avtalsmässiga lönehöjningar enligt levnadskostnadsindex. Ökningen fortsatte även de två följande åren, endast med avbrott för den vanliga minskningen vid årsskiftena. Liksom 1940 berodde ökningen till stor del på lönehöjningar enligt levnadskostnadsindex. Även åren 1943 och 1944 har lönesumman stigit, dock i saktare tempo än 1942. Till följd av metallarbetarstrejken blev minskningen mellan fjärde kvartalet 1944 och första kvartalet 1945 mångdubbelt starkare än den normala minskningen mellan fjärde och första kvartalen.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

Januari 1945.

Med januari 1945 tillkommo två nya kassor, nämligen för järnvägsmän och maskinbefälspersonal på fartyg. Medlemsantalet i dessa kassor är i avrundade tal resp. 22 000 och 2 000.

Totala medlemsantalet för samtliga kassor var vid redovisningsmånadens utgång 779 545, varav 635 055 män och 144 490 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet ökat med 27 417, varav 26 705 män och 712 kvinnor.

Från och med januari 1945 tillämpas i metallindustriarbetarnas kassa ett i någon mån förenklat redovisningssystem, vid vilket bl. a. uppgiften om antalet fristämplade veckor på grund av arbetslöshet kommer att avse en tvåmånadersperiod. Den i följande tabell förekommande uppgiften om antalet arbetslöshetsveckor för januari 1945 motsvarar hälften av det för januari och februari redovisade antalet. Denna siffra är följaktligen approximativ, men under förutsättning att inga större förändringar av arbetslösheten försiggå under tvåmånadersperioden torde i allmänhet detta förfaringssätt få anses giva en tillfredsställande noggrannhet. För nämnda kassa kommer även framdeles antalet arbetslöshetsveckor för en viss månad att beräknas som en så stor del av antalet för den tvåmånadersperiod, vari redovisningsmånaden ingår, som svarar mot förhållandet mellan antalet redovisningsveckor under månaden och tvåmånadersperioden i fråga. Den sålunda erhållna uppgiften ligger som grund för arbetslöshetsprocenten och det procentuella förhållandet mellan antalet understödsdagar och antalet arbetslöshetsdagar.

För samtliga kassor i genomsnitt var arbetslöshetsprocenten för januari 1945 8·0 mot 8·1 för närmast föregående månad och 9·4 för januari 1944. Arbetslöshetsprocenten för både manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde 8·0 för januari 1945 mot 7·8 och 9·6 för närmast föregående månad samt 9·3 och 9·5 för januari 1944. Beträffande de olika kassorna märkes särskilt den försämrade sysselsättningen i stenindustriarbetarnas kassa med var tredje medlem arbetslös.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshets-

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Januari 1945.

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	28 083	11 955	10·6	15·9	7·4	11 517	16·1	54 186	1 432	48 824
Sadelmak. m. fl. »	3 979	3 038	19·1	9·7	7·8	6 743	37·0	38 114	4 165	5 232
Stenindustriarb. »	4 172	5 580	33·4	25·2	12·6	18 553	55·4	88 565	21 751	32 933
Handelsanst. m. fl. »	42 596	3 597	2·1	1·7	1·5	8 455	39·2	42 607	5 455	27 842
Sko- o. läderarb. »	10 284	4 195	10·2	17·9	8·6	4 064	16·1	18 832	2 912	4 344
Träindustriarb. . (1936)	34 123	21 097	15·5	16·9	6·7	68 141	53·8	417 594	65 910	81 459
Musikernas . . »	6 762	3 001	11·1	11·2	6·4	1 401	7·8	5 724	835	5 359
Lantarbetarnas . »	46 437	13 514	7·3	6·3	4·1	2 323	2·9	8 782	1 730	1 313
Frisörernas . . »	3 973	261	1·6	1·8	1·1	182	11·6	862	80	551
Livsmedelsarb. . (1937)	32 081	11 631	9·1	7·3	5·9	31 907	45·7	153 068	13 974	71 021
Textilarbetarnas »	39 787	6 746	4·2	7·0	3·4	12 256	30·3	57 532	4 549	35 989
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 138	1 815	4·5	7·7	3·2	6 896	63·3	44 752	7 372	19 701
Gruvindustriarb. »	10 003	4 167	10·4	12·5	3·5	11 651	46·6	61 010	13 201	15 340
Handelstjänstem. (1940)	6 323	96	0·4	0·3	0·5	254	44·1	1 334	74	1 164
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 513	3 941	7·3	8·9	3·3	10 054	42·5	50 569	6 978	9 067
Bleck- o. plåtslag. »	2 798	1 381	12·3	11·5	8·3	3 230	39·0	17 782	2 688	10 617
Försvarsv. civ. pers. »	22 591	1 208	1·3	1·5	0·9	3 678	50·7	20 479	3 787	13 518
Bryggeriarb. . . (1942)	6 213	881	3·5	3·7	2·6	1 861	35·2	8 786	864	3 168
Transportarb. . »	6 745	1 776	6·6	5·8	4·6	2 661	25·0	15 872	3 103	12 389
Metallindustriarb. »	198 568	[4]29 364	3·7	3·2	2·6	75 321	42·8	419 633	59 668	185 239
Bokbinderiarb. . »	9 711	397	1·0	0·7	0·6	670	28·1	3 150	363	1 572
Hotell- o. rest.-anst. »	17 915	2 464	3·4	4·1	3·2	3 006	20·3	12 799	876	17 455
Handelsresandenas »	526	—	—	0·6	0·1	—	—	—	—	24
Ind.-tjänstem. . »	32 411	524	0·4	0·5	0·5	342	10·9	2 244	378	5 120
Arbetsledarnas . »	15 063	56	0·1	0·1	0·1	240	71·4	1 516	316	1 448
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	95 828	63 538	16·6	16·2	10·3	70 099	18·4	299 600	73 008	175 465
Elektrikernas . »	12 494	1 493	3·0	2·4	2·7	767	8·6	3 645	557	2 112
Sjöfolkets . . . »	8 370	7 343	21·9	20·9	21·3	15 627	35·5	69 514	12 322	31 504
Målarnas . . . »	13 804	20 632	37·4	23·5	13·9	19	—	109	9	8 102
Väg- o. vattenb.-arb. (1944)	18 867	18 536	24·6	28·5	19·0	7 969	7·2	30 061	10 925	24 446
Järnvägsmännens (1945)	22 060	5 576	6·3	—	—	—	—	—	—	—
Maskinbefälets . »	1 742	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	777 960	249803	8·0	8·1	5·0	379 887	25·3	1948621	319 282	852 318

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = hälften av det för januari och februari redovisade antalet arbetslöshetsveckor.

procenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningar icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna febr. 1943—jan. 1944 till febr. 1944—jan. 1945 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för jan. 1944—jan. 1945 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1944												1945
	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.
a) under angiven månad .	9·4	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·8	8·1	8·0
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	4·9	5·0	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1	5·1	5·1	5·0

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av juli 1944 till 5·0 mot 5·1 vid månadens början.

Antalet understödsdagar under januari 1945 utgjorde 379 887 emot 172 743 under närmast föregående månad, motsvarande 0·5 resp. 0·2 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under januari 1945 till 1 498 818. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 25·3 mot 11·8 för närmast föregående månad och 29·1 för januari 1944.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under januari 1945 ett sammanlagt understödsbelopp av 1 948 621 kr, varav 1 629 339 kr som daghjälp och 133 400 kr resp. 185 882 kr såsom barn- och hustrutillägg. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp av 4·29 kr, under det att de nämnda tilläggen tillhopa uppgå till 0·84 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 5·13 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·15, 0·78 och 4·93 kr samt för januari 1944 4·17, 0·79 och 4·96 kr resp.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i omstående tabell. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1942—januari 1945 framgå av diagram å sid. 302.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under mars 1945.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	14 263	4 155	3 579	9 640	13 579	7 862	23 903	17 734	11 441	135
Stockholms län . .	3 455	2 606	2 084	1 121	2 052	885	4 576	4 658	2 969	98
Uppsala län . . .	1 983	1 496	967	611	691	321	2 594	2 187	1 288	119
Södermanlands län	3 313	2 163	1 567	741	997	447	4 054	3 160	2 014	128
Östergötlands län .	5 540	3 603	2 646	1 565	2 214	993	7 105	5 817	3 639	122
Jönköpings län . .	2 406	2 471	1 757	720	1 058	587	3 126	3 529	2 344	89
Kronobergs län . .	2 714	2 795	2 291	627	939	479	3 341	3 734	2 770	89
Kalmar län . . .	3 324	2 389	1 653	832	1 205	583	4 156	3 594	2 236	116
Gotlands län . . .	374	291	169	127	195	73	501	486	242	103
Blekinge län . . .	2 251	1 451	1 215	938	1 243	780	3 189	2 694	1 995	118
Kristianstads län .	2 806	3 007	1 818	1 005	1 827	562	3 811	4 834	2 380	79
Malmö stad . . .	3 618	1 767	1 587	2 400	2 523	1 788	6 018	4 290	3 375	140
Malmöhus län i övr.	5 397	3 413	2 649	1 733	2 337	1 218	7 130	5 750	3 867	124
Hallands län . . .	1 887	1 672	1 382	630	802	468	2 517	2 474	1 850	102
Göteborgs stad . .	9 888	2 380	2 216	4 823	4 791	3 744	14 711	7 171	5 960	205
Gbg o. Boh. län i övr.	2 896	1 686	1 370	544	795	420	3 440	2 481	1 790	139
Älvsborgs län . .	3 109	2 886	2 127	1 146	1 439	783	4 255	4 325	2 910	98
Skaraborgs län . .	2 231	2 353	1 355	757	1 110	447	2 988	3 463	1 802	86
Värmlands län . .	3 006	2 599	2 025	1 107	1 405	767	4 113	4 004	2 792	103
Örebro län	2 818	1 837	1 370	1 280	1 683	917	4 098	3 520	2 287	116
Västmanlands län .	2 443	1 808	1 271	799	998	509	3 242	2 806	1 780	116
Kopparbergs län .	2 773	1 819	1 407	991	1 300	631	3 764	3 119	2 038	121
Gävleborgs län . .	4 806	3 096	2 876	1 275	1 357	827	6 081	4 453	3 703	137
Västernorrlands län	7 901	2 616	2 124	997	1 011	623	8 898	3 627	2 747	245
Jämtlands län . .	1 685	2 000	965	442	713	382	2 127	2 713	1 347	78
Västerbottens län .	1 817	1 263	1 008	670	812	550	2 487	2 075	1 558	120
Norrbottens län . .	5 501	1 685	1 379	715	892	510	6 216	2 577	1 889	241
Summa mars 1945	**104 205**	**61 307**	**46 857**	**38 236**	**49 968**	**28 156**	**142 441**	**111275**	**75 013**	**128**
» febr. 1945	107 554	67 205	55 045	38 991	44 171	26 623	146 545	111376	81 668	132
» mars 1944	101 345	52 575	41 561	34 984	45 748	24 386	136 329	98 323	65 947	139
» » 1943	89 153	68 928	49 604	37 079	42 236	24 108	126 232	111164	73 712	114
» » 1942	86 699	48 397	34 080	44 244	29 433	19 700	130 943	77 830	53 780	168

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de

A = ansökningar L = lediga

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	6 390	9 392	3 718	2 726	16 787	12 437	16224	1 755	1 284	5 952	1 617	1 182
2	Stockholms stad . . .	56	19	19	57	—	—	2 384	209	123	226	47	28
3	Stockholms län	597	641	277	80	1 141	1 071	707	69	51	90	41	19
4	Uppsala län	275	401	134	46	575	362	233	10	8	126	31	26
5	Södermanlands län . .	390	607	209	42	646	539	1 007	65	48	99	42	27
6	Östergötlands län . . .	527	992	339	47	555	381	781	59	42	159	57	47
7	Jönköpings län	159	386	143	78	565	444	394	55	39	403	261	222
8	Kronobergs län	166	274	97	103	653	557	278	47	34	192	127	74
9	Kalmar län	261	405	132	67	790	560	525	38	10	390	110	82
10	Gotlands län	36	70	9	4	72	49	16	3	2	2	3	1
11	Blekinge län	121	166	61	41	323	274	170	34	21	60	17	12
12	Kristianstads län . . .	363	908	275	60	402	305	351	64	37	127	133	70
13	Malmö stad	183	139	122	2	25	25	412	78	59	46	44	35
14	Malmöhus län i övr. .	760	1 157	727	18	125	104	584	101	57	76	64	43
15	Hallands län	170	330	156	57	436	377	331	27	22	64	24	19
16	Göteborgs stad	102	90	59	3	36	36	1 274	66	62	361	26	23
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	113	214	60	26	398	344	196	12	10	102	66	60
18	Älvsborgs län	194	274	93	122	1 028	759	447	90	83	234	58	43
19	Skaraborgs län	279	898	209	30	439	336	418	72	62	104	72	37
20	Värmlands län	180	269	100	156	1 493	1 196	579	77	61	290	72	45
21	Örebro län	222	411	178	44	467	363	476	94	58	70	32	22
22	Västmanlands län . . .	174	357	91	46	575	427	715	161	127	72	29	24
23	Kopparbergs län . . .	159	124	65	233	1 072	816	599	113	78	141	30	22
24	Gävleborgs län	197	84	68	165	1 116	1 032	649	104	61	537	33	25
25	Västernorrlands län . .	308	56	28	515	1 356	945	463	56	44	1 507	97	89
26	Jämtlands län	90	57	24	238	1 509	541	86	10	7	58	8	4
27	Västerbottens län . . .	90	23	12	191	409	226	121	14	11	170	60	53
28	Norrbottens län	218	40	31	255	581	368	2 028	27	17	246	33	30
29	*Kvinnliga avdeln:*	894	1 463	367	—	19	19	908	180	81	281	347	169
30	Stockholms stad . . .	393	40	40	—	—	—	288	52	16	62	95	36
31	Stockholms län	17	44	9	—	—	—	47	5	4	4	5	3
32	Uppsala län	9	41	8	—	—	—	8	4	2	3	2	2
33	Södermanlands län . .	15	17	10	—	—	—	68	15	11	11	12	8
34	Östergötlands län . . .	2	19	2	—	—	—	48	30	—	7	13	6
35	Jönköpings län	20	58	17	—	—	—	11	—	—	7	5	4
36	Kronobergs län	10	94	6	—	1	1	1	—	—	2	16	8
37	Kalmar län	11	131	11	—	—	—	4	—	—	13	9	9
38	Gotlands län	4	36	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Blekinge län	17	16	4	—	15	15	2	—	—	—	—	—
40	Kristianstads län . . .	25	103	18	—	3	3	1	8	2	14	34	19
41	Malmö stad	67	44	44	—	—	—	48	3	3	28	28	7
42	Malmöhus län i övr. . .	150	145	101	—	—	—	11	2	—	11	9	3
43	Hallands län	5	50	9	—	—	—	10	1	—	3	—	—
44	Göteborgs stad	55	3	3	—	—	—	139	7	2	59	48	28
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	2	13	5	—	—	—	8	—	—	6	6	5
46	Älvsborgs län	3	16	3	—	—	—	50	5	—	8	8	3
47	Skaraborgs län	10	73	20	—	—	—	5	—	—	2	7	4
48	Värmlands län	4	60	6	—	—	—	7	—	—	12	4	2
49	Örebro län	4	17	4	—	—	—	28	—	—	7	10	3
50	Västmanlands län . . .	31	57	6	—	—	—	98	35	35	2	5	4
51	Kopparbergs län . . .	6	89	6	—	—	—	13	—	—	3	5	4
52	Gävleborgs län	12	54	8	—	—	—	10	12	5	10	9	8
53	Västernorrlands län . .	8	47	5	—	—	—	2	—	—	3	5	—
54	Jämtlands län	2	79	4	—	—	—	—	—	—	1	1	—
55	Västerbottens län . . .	8	62	10	—	—	—	1	1	1	3	7	2
56	Norrbottens län	4	55	3	—	—	—	—	—	—	—	4	1

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
29011	**10247**	**9 924**	**8 691**	**4 984**	**3 661**	**16 813**	**5 253**	**4 843**	**7 130**	**3 653**	**3 222**	**332**	**304**	**220**	**10 986**	**7 315**	**6 416**	1
3 935	287	286	626	274	181	3 233	1 170	1 087	2 156	838	683	93	75	44	1 497	1 236	1 128	2
1 177	302	293	150	54	46	298	90	80	40	7	5	7	11	10	309	250	232	3
559	180	177	104	21	13	153	17	13	136	25	19	6	6	6	345	230	209	4
940	528	516	217	46	30	310	59	52	107	17	8	5	3	2	196	150	136	5
1 739	662	659	275	115	88	899	423	411	692	450	436	15	10	6	406	280	237	6
623	421	389	171	449	244	200	65	46	69	19	13	10	25	22	299	225	195	7
531	390	362	898	1 102	1 002	206	51	40	62	29	23	18	13	13	260	109	89	8
720	332	323	336	196	129	693	280	256	60	34	16	4	5	5	268	199	140	9
120	36	33	47	19	13	65	51	41	15	7	—	3	3	1	66	27	20	10
597	359	347	382	157	143	415	196	188	56	21	16	3	3	1	406	175	152	11
565	464	435	488	589	344	358	170	137	77	30	21	3	8	2	414	239	192	12
970	449	448	230	125	114	1 090	219	215	325	163	157	19	6	5	341	519	407	13
1 199	774	724	658	263	216	1 172	323	287	218	111	89	36	37	28	676	458	374	14
560	410	401	290	196	176	214	56	49	41	18	18	6	5	3	154	170	161	15
1 553	147	147	464	53	47	4 153	1 015	1 008	1 393	489	449	27	14	11	558	444	374	16
459	212	205	1 315	214	175	260	363	328	21	31	24	3	4	1	401	172	163	17
969	594	582	481	429	257	229	137	112	97	47	34	13	12	10	323	217	154	18
734	379	368	268	254	138	155	77	60	53	15	13	2	6	3	188	141	129	19
1 035	413	402	196	42	25	225	45	39	37	18	10	7	19	19	301	151	128	20
1 219	395	395	301	138	109	149	66	56	112	57	26	8	12	11	217	165	152	21
897	412	384	66	54	29	160	42	33	48	23	20	5	6	4	260	149	132	22
886	184	180	158	32	19	167	30	23	62	14	4	7	5	1	361	215	199	23
1 217	421	407	158	39	29	388	38	34	1 039	1 069	1 060	17	8	6	439	184	154	24
2 693	677	674	240	40	35	1 076	44	43	102	40	24	4	2	2	993	248	240	25
767	129	128	53	13	6	125	38	37	23	15	11	1	—	—	244	221	207	26
680	288	266	67	49	43	161	72	66	28	27	22	7	2	2	302	319	307	27
1 667	402	393	52	21	10	259	116	102	61	39	21	3	4	2	712	422	405	28
—	—	—	**3 882**	**3 994**	**1 773**	**6 802**	**8 336**	**5 151**	**2 701**	**2 053**	**1 388**	**18 872**	**32 306**	**18455**	**3 896**	**1 270**	**753**	29
—	—	—	454	646	166	2 468	2 743	2 053	753	615	329	4 679	8 982	5 037	543	406	185	30
—	—	—	60	49	37	120	170	66	39	17	3	748	1 751	759	86	11	4	31
—	—	—	47	34	14	43	81	38	109	42	24	336	475	229	56	12	4	32
—	—	—	46	84	47	127	151	73	49	24	17	319	675	267	106	19	14	33
—	—	—	257	358	111	191	309	117	141	103	85	702	1 302	614	217	80	58	34
—	—	—	55	115	46	108	196	105	38	29	22	395	628	373	86	27	20	35
—	—	—	79	131	93	79	148	51	38	26	21	357	510	290	61	13	9	36
—	—	—	69	44	26	94	176	66	31	32	18	540	789	441	70	24	12	37
—	—	—	5	5	3	27	22	8	14	18	7	64	109	48	13	5	2	38
—	—	—	89	77	67	103	206	124	47	25	21	433	865	533	247	39	16	39
—	—	—	182	237	93	182	399	103	35	42	20	424	959	270	142	42	34	40
—	—	—	352	419	158	483	398	320	146	113	64	1 072	1 448	1 150	204	70	42	41
—	—	—	279	234	126	262	371	179	106	92	70	758	1 413	687	156	71	52	42
—	—	—	104	88	63	108	93	66	33	25	25	243	528	293	124	17	12	43
—	—	—	614	263	116	834	800	670	457	239	207	2 183	3 315	2 645	482	116	73	44
—	—	—	114	178	97	72	175	52	25	32	19	271	376	232	46	15	10	45
—	—	—	210	352	144	105	149	62	60	42	29	627	833	520	83	34	22	46
—	—	—	104	79	30	95	152	76	46	28	14	354	750	289	141	21	14	47
—	—	—	108	64	34	134	193	105	26	30	24	670	1 033	583	146	21	13	48
—	—	—	190	285	153	186	189	114	94	88	58	656	1 049	558	115	45	27	49
—	—	—	40	32	18	123	143	63	39	36	21	325	653	343	141	37	19	50
—	—	—	47	38	20	199	327	191	48	35	14	501	770	371	174	36	25	51
—	—	—	265	73	46	200	207	111	108	178	167	475	791	460	195	33	22	52
—	—	—	33	35	15	134	111	71	111	41	34	623	758	486	83	14	12	53
—	—	—	12	14	11	137	193	126	28	25	20	232	396	220	30	5	1	54
—	—	—	42	39	30	84	88	65	39	33	31	450	561	392	43	21	19	55
—	—	—	25	21	9	104	146	76	41	43	24	435	587	365	106	36	32	56

Tab. 3. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under mars 1945.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	9 116	26 179	16 155	894	1 482	386	9 570	10 010	27 661	16 541
Jordbruk o. fiske .	6 390	9 892	8 718	894	1 463	367	6 875	7 284	10 855	4 085
Skogsbruk	2 726	16 787	12 437	—	19	19	2 695	2 726	16 806	12 456
Industri o. hantverk .	59 878	18 603	16 001	5 071	4 521	2 023	62 092	64 949	23 124	18 024
Malmbr. o. metallind.	16 224	1 755	1 284	908	180	81	16 360	17 132	1 935	1 315
Jord- o. stenind. .	4 161	3 209	2 428	136	235	165	4 107	4 297	3 444	2 593
Träindustri	4 165	1 364	981	46	39	19	4 049	4 211	1 403	1 000
Pappers- o. graf.-ind.	1 787	253	201	235	308	150	1 962	2 022	561	351
Livsmedelsindustri .	1 999	777	509	1 117	731	376	2 853	3 116	1 508	885
Textil- o. bekl.-ind.	892	469	329	2 039	2 419	895	2 731	2 931	2 888	1 224
Läder- o. gummiind.	1 296	389	267	365	482	264	1 584	1 661	871	531
Kemisk-teknisk ind.	276	138	127	225	126	78	449	501	264	200
Byggnadsverksamh.	29 011	10 247	9 924	—	—	—	27 931	29 011	10 247	9 924
Kraft- o. vattenverk	67	2	1	—	1	—	66	67	3	1
Samfärdsel	12 828	3 433	3 338	360	152	107	12 202	13 188	3 585	3 445
Landtransport . . .	5 680	2 510	2 451	114	75	40	5 039	5 794	2 585	2 491
Sjöfart	7 148	923	887	246	77	67	7 163	7 394	1 000	954
Handel	3 985	1 820	1 505	6 442	8 184	5 044	8 033	10 427	10 004	6 549
Affärs- o. lagerarb. .	2 897	842	636	1 518	1 373	691	4 193	4 415	2 215	1 327
Hotell- o. rest.-rör. .	1 088	978	869	4 924	6 811	4 353	3 840	6 012	7 789	5 222
Förvaltn. o. fria yrken	7 130	3 653	3 222	2 701	2 053	1 388	7 970	9 831	5 706	4 610
Förvaltning	867	107	70	40	17	11	879	907	124	81
Tekn. ledning . . .	997	266	120	14	6	2	978	1 011	272	122
Kontorsarbete . . .	1 435	488	357	1 705	1 478	865	3 082	3 140	1 961	1 222
Undervisning . . .	519	301	253	461	279	235	919	980	580	488
Litter. o. konstn.arb.	3 312	2 491	2 422	481	278	275	2 112	3 798	2 769	2 697
Hälso- o. sjukvård .	309	228	150	1 302	2 306	975	1 429	1 611	2 534	1 125
Husligt arbete . . .	23	76	70	17 570	30 000	17 480	9 812	17 593	30 076	17 550
Annat arbete	10 936	7 315	6 416	3 896	1 270	753	13 191	14 832	8 585	7 169
Genomgående yrken	3 279	2 811	1 473	898	1 181	665	3 787	4 177	3 492	2 138
Diversearbete . . .	5 514	3 554	3 505	5	5	5	4 883	5 519	3 559	3 510
Utan särsk. utbildn.	1 757	—	—	2 947	—	—	4 139	4 704	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	386	1 450	1 438	46	84	83	432	432	1 534	1 521
Summa	**104 205**	**61 307**	**46 857**	**38 236**	**49 968**	**28 156**	**124 299**	**142441**	**111275**	**75 013**
Därav under 18 år	3 403	3 332	1 940	2 806	3 909	1 632	6 115	6 209	7 241	3 572

Tab. 4. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under mars och februari 1945 samt mars 1944.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga Mars 1945		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	35	35	55	60	72	56	36	36	56	62	26	60
Jordbruk o. fiske .	68	104	68	61	72	56	67	99	62	40	25	38
Skogsbruk	16	15	46	·	—	—	16	15	46	74	·	74
Industri o. hantverk .	322	461	322	112	106	118	281	370	282	86	45	78
Samfärdsel	374	379	232	237	·	187	368	379	231	97	70	96
Handel	219	277	171	79	100	81	104	131	101	83	62	65
Husligt arbete . . .	·	·	·	59	70	59	58	70	59	·	58	58
Samtliga	**170**	**160**	**193**	**77**	**88**	**76**	**128**	**132**	**139**	**76**	**56**	**67**
Därav under 18 år	102	119	90	72	78	65	86	97	76	58	42	49

Tab. 5. **Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under mars och februari 1945 samt mars 1944.**

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944	Mars 1945	Febr. 1945	Mars 1944
Jordbruk	6 720	6 360	6 450	10 828	6 992	10 743	4 068	2 691	3 724
Skogsbruk	2 726	3 163	3 226	16 806	20 870	6 999	12 456	15 139	5 970
Malmbrytning o. metallind.	17 132	19 448	11 631	1 935	1 710	3 694	1 315	1 102	2 715
Gruvarbetare	2 376	2 382	247	116	73	77	102	66	55
Järn- o. metallverksarbetare	1 278	914	1 410	405	187	497	309	164	419
Gjuteriarbetare	1 188	1 411	857	56	41	222	40	36	201
Verktygsarbetare	358	443	177	27	31	86	20	14	42
Maskinarbetare	2 761	3 477	1 814	160	201	601	110	123	431
Filare o. maskinuppsättare	1 210	1 302	754	60	64	153	42	39	116
Jord- o. stenindustri	4 297	3 999	4 399	3 444	907	1 610	2 593	800	1 339
Torvindustriarbetare	1 189	275	628	2 452	55	903	1 859	51	744
Stenindustriarbetare	2 078	2 430	2 384	341	345	228	318	325	208
Träindustri	4 211	4 288	5 012	1 403	1 212	1 466	1 000	1 001	1 142
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	2 160	2 075	3 021	563	541	607	422	479	526
Pappers- o. grafisk industri	2 022	2 083	2 672	561	669	619	351	479	394
Pappersmassefabriksarbetare	1 422	1 559	1 996	117	260	130	109	260	130
Pappersbruksarbetare	232	114	210	81	36	58	65	22	48
Livsmedelsindustri	3 116	3 291	3 930	1 508	1 240	1 598	885	807	1 217
Kvarnarbetare	153	134	205	34	33	30	21	24	26
Bageri- o. konditoriarbetare	1 059	1 191	1 583	926	673	710	439	387	484
Sockerindustriarbetare	330	359	243	38	12	20	37	12	20
Textil- o. beklädnadsindustri	2 931	2 945	3 169	2 888	2 881	2 575	1 224	1 314	1 125
Textilarbetare	1 285	1 136	1 221	898	982	909	417	470	446
Beklädnadsarbetare	1 244	1 454	1 625	1 371	1 373	1 170	504	598	474
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 661	1 817	2 305	871	949	1 092	531	611	774
Skofabriksarbetare	595	594	899	383	401	429	248	257	287
Byggnadsverksamhet	29 011	28 547	32 423	10 247	8 133	10 203	9 924	7 942	9 982
Byggnadsträarbetare	4 784	4 840	5 974	2 164	1 779	2 279	2 110	1 757	2 226
Murare	1 258	1 437	1 727	832	730	786	776	712	759
Målare	4 481	2 670	2 909	485	325	401	467	313	380
Rörarb. o. elektr. montörer	3 165	2 713	3 559	389	343	390	360	292	370
Byggnadsgrovarbetare	8 763	10 085	10 601	4 052	3 505	4 297	3 958	3 448	4 256
Sjöfart	7 394	7 481	7 983	1 000	557	2 226	954	516	2 127
Kontorsarbete	3 140	3 466	3 195	1 961	1 986	1 903	1 222	1 243	1 196
Undervisning o. vetensk. verks.	980	1 004	1 066	580	666	834	488	572	654
Lärare	936	958	1 046	551	643	817	465	555	741
Husligt arbete	17 593	18 196	15 236	30 076	26 102	26 036	17 550	16 348	14 155
Hembiträden	4 117	4 807	3 803	9 608	8 886	10 141	2 468	3 007	2 351
Tillfällig hemhjälp	10 559	10 340	9 146	15 874	12 973	12 281	12 990	11 331	10 503

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten hos större[1] avverkare den 31 mars 1945.

Län m. m.	Antal avverkare	Sysselsatta arbetare			Ytterligare arbetskraftsbehov			Därav arbetskraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa		
		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot	
			närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år
Stockholms . . .	244	2 735	− 185	+ 582	295	− 45	+ 170	258	− 11	+ 137
Uppsala	264	2 784	− 42	− 27	398	− 274	+ 140	364	− 238	+ 132
Södermanlands .	358	2 937	− 215	+ 431	421	− 94	+ 314	400	− 45	+ 309
Östergötlands . .	506	2 966	− 488	− 235	658	− 6	+ 430	611	+ 50	+ 426
Jönköpings . . .	380	1 408	+ 44	− 77	426	+ 119	+ 305	342	+ 136	+ 251
Kronobergs . . .	208	1 836	− 153	+ 222	404	+ 141	+ 351	331	+ 135	+ 298
Kalmar	655	2 898	− 221	+ 484	661	+ 120	+ 452	547	+ 105	+ 387
Gotlands	50	243	+ 48	+ 22	70	+ 43	− 5	54	+ 28	− 17
Blekinge	337	1 037	− 27	+ 462	274	+ 80	+ 158	227	+ 66	+ 111
Kristianstads . .	228	1 351	− 447	+ 268	170	− 3	+ 146	144	+ 4	+ 124
Malmöhus . . .	65	842	− 308	+ 224	75	− 26	+ 69	74	− 15	+ 70
Hallands	64	620	− 90	− 70	113	− 15	+ 88	109	+ 15	+ 89
Göteborgs o. Bohus	133	590	− 76	+ 125	125	− 4	+ 95	100	+ 25	+ 79
Älvsborgs . . .	458	2 141	− 18	+ 217	528	+ 115	+ 482	410	+ 124	+ 379
Skaraborgs . . .	152	1 716	− 221	+ 68	470	+ 146	+ 393	392	+ 161	+ 324
Örebro	211	3 179	+ 120	+ 11	631	+ 193	+ 528	558	+ 168	+ 457
Västmanlands .	214	1 970	− 15	+ 216	367	+ 44	+ 260	328	+ 45	+ 234
S:a södra Sverige	**4 527**	**31 253**	**− 2 294**	**+ 2 923**	**6 086**	**+ 534**	**+ 4 376**	**5 249**	**+ 753**	**+ 3 790**
Värmlands . . .	345	6 519	− 1 489	+ 1 933	1 117	+ 195	+ 956	968	+ 151	+ 900
Kopparbergs . .	132	7 217	− 2 103	− 2 014	1 280	+ 38	+ 1 256	976	− 20	+ 969
Gävleborgs . . .	261	7 012	− 1 192	− 437	1 582	+ 88	+ 1 479	1 251	+ 61	+ 1 183
Västernorrlands .	200	7 144	− 601	− 1 329	1 736	− 134	+ 1 391	1 413	− 231	+ 1 139
Jämtlands . . .	153	6 747	− 1 109	− 2 196	939	− 194	+ 367	781	− 173	+ 355
Västerbottens . .	108	11 193	− 1 142	− 131	406	− 479	+ 320	209	− 464	+ 157
Norrbottens . .	78	7 601	− 2 263	− 2 739	1 227	− 792	+ 1 012	826	− 610	+ 653
S:a norra Sverige	**1 277**	**53 433**	**− 9 899**	**− 6 913**	**8 287**	**− 1 278**	**+ 6 781**	**6 424**	**− 1 286**	**+ 5 356**
S:a hela landet	**5 804**	**84 686**	**− 12 193**	**− 3 990**	**14 373**	**− 744**	**+ 11 157**	**11 673**	**− 533**	**+ 9 146**
Kronoskogar . .	130	13 236	− 1 489	− 2 918	1 988	+ 677	+ 1 840	1 715	+ 511	+ 1 640
Andra allmänna skogar	491	4 241	− 333	+ 526	877	− 157	+ 746	546	− 240	+ 450
Aktiebolagsskogar	481	49 553	− 7 193	− 2 440	7 171	− 1 682	+ 5 646	5 983	− 1 363	+ 4 683
Övriga enskilda skogar	4 702	17 656	− 3 178	+ 842	4 337	+ 418	+ 2 925	3 429	+ 559	+ 2 373
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare .	4 728	10 511	− 530	+ 597	2 970	+ 343	+ 2 125	2 186	+ 371	+ 1 629
10—24 » .	544	6 547	− 1 308	+ 889	1 339	+ 118	+ 953	1 104	+ 217	+ 760
25—ω » .	532	67 628	− 10 355	− 5 476	10 064	− 1 205	+ 8 079	8 383	− 1 121	+ 6 757

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, som under avverkningsåret 1944/45 antingen ålagts en produktionsplikt av minst 200 m³t (avverkare i södra Sverige) resp. 500 m³t (avverkare i norra Sverige) eller eljest beräknas avverka minst nämnda kvantitet.

Tab. 7 Sysselsatta arbetare i slutet av mars 1945 i jämförelse med slutet av februari 1945.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl mars 1945 som februari 1945							
	Antal företag	Mars 1945			Indextal för mars 1945 (februari 1945 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	1 471	69 424	3 434	72 858	98·0	95·5	97·9	98·5
Gruvor o. anrikningsverk	34	6 352	21	6 373	97·9	·	97·9	97·6
Järn-, stål- o. kopparverk	48	27 823	276	28 099	99·4	95·8	99·3	99·4
Järn- o. stålmanufaktur	274	7 766	436	8 202	97·9	93·4	97·6	97·8
Mekaniska verkstäder	804	21 711	688	22 399	96·7	98·3	96·7	97·0
Skeppsvarv	52	949	—	949	96·6	—	96·6	107·5
Elektriska verkstäder	87	2 591	1 424	4 015	96·5	94·7	95·9	100·3
Annan metallindustri	172	2 232	589	2 821	98·8	95·8	98·2	99·1
Jord- o. stenindustri	444	21 099	2 318	23 417	103·6	100·1	103·2	103·4
Kolgruvor	4	1 134	3	1 137	97·9	·	97·9	96·4
Torvindustri	57	865	7	872	121·0	·	121·3	127·9
Stenbrott o. stenhuggerier	110	3 466	30	3 496	103·8	·	103·8	103·9
Cementfabriker, kalkbruk	80	3 492	74	3 566	103·0	98·7	102·9	103·8
Tegelbruk	124	4 961	75	5 036	106·4	104·2	106·4	106·8
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	22	3 327	1 833	5 160	100·6	99·3	100·1	100·0
Glasbruk	39	2 561	282	2 843	100·1	104·1	100·5	99·5
Annan jord- o. stenindustri	8	1 293	14	1 307	103·9	·	103·8	103·6
Träindustri	834	28 047	790	28 837	101·1	100·1	101·1	100·6
Sågverk o. hyvlerier	349	13 503	74	13 577	104·1	112·1	104·1	103·2
Snickeri- o. möbelfabriker	418	12 550	456	13 006	98·3	98·5	98·3	98·2
Annan trävaruindustri	67	1 994	260	2 254	99·6	100·0	99·6	100·1
Pappers- o. grafisk ind.	491	32 095	7 233	39 328	98·6	99·8	98·8	99·3
Pappersmassefabriker	67	10 777	131	10 908	95·6	101·6	95·7	96·3
Pappersbruk o. pappfabr.	54	11 004	2 148	13 152	99·9	98·3	99·7	99·8
Annan pappersindustri	119	2 506	3 613	6 119	100·2	100·4	100·3	100·5
Grafisk industri	251	7 808	1 341	9 149	100·7	100·5	100·7	101·7
Livsmedelsindustri	771	18 365	9 276	27 641	99·6	98·2	99·1	99·6
Kvarnar	50	1 367	228	1 595	95·7	93·8	95·4	95·9
Bagerier	162	3 529	1 630	5 159	100·1	100·1	100·1	100·3
Råsockerbruk o. raffinad.	22	2 488	612	3 100	100·9	101·2	101·0	101·6
Choklad- o. karamellfabr.	57	1 129	2 271	3 400	99·4	97·5	98·1	98·0
Bryggerier o. läskedrycksf.	171	3 513	871	4 384	102·4	111·7	104·1	105·2
Tobaksfabriker	8	452	1 511	1 963	100·4	101·8	101·4	100·7
Slakterier o. konservfabr.	186	3 517	1 437	4 954	96·6	86·9	93·6	94·2
Annan livsmedelsindustri	115	2 370	716	3 086	100·3	98·8	99·9	101·6
Textil- o. beklädnadsind.	727	25 048	46 815	71 863	99·3	100·9	100·3	100·4
Bomullsindustri	44	7 656	7 713	15 369	98·7	100·9	99·8	99·8
Jute- o. linneindustri	18	1 496	1 565	3 061	100·2	97·0	98·6	98·2
Ylleindustri	75	5 623	6 723	12 346	99·2	100·8	100·0	100·4
Trikåfabriker	112	2 247	6 753	9 000	98·8	101·0	100·4	100·5
Skrädderier o. sömnadsfabr.	320	3 581	19 134	22 715	99·2	100·8	100·5	100·5
Annan hithörande industri	158	4 445	5 027	9 472	100·3	103·0	101·7	101·8
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	315	11 199	7 717	18 916	100·3	99·7	100·0	100·1
Garverier	29	1 883	259	2 142	98·8	99·2	98·8	99·2
Skofabriker	113	3 743	2 794	6 537	101·1	100·1	100·7	100·6
Gummivarufabriker	25	3 242	2 741	5 983	99·5	101·1	100·2	99·9
Annan hithörande industri	148	2 331	1 923	4 254	101·0	97·4	99·4	100·0
Kemisk-teknisk industri	259	9 441	2 770	12 211	100·1	97·0	99·3	99·6
Färg-, olje- o. parfymfabr.	101	2 294	1 178	3 472	97·7	97·0	97·5	97·9
Sprängämnesfabriker	7	998	404	1 402	99·1	90·0	96·3	96·7
Tändsticksfabriker	8	493	278	771	98·6	99·3	98·8	99·6
Annan kemisk-tekn. ind.	143	5 656	910	6 566	101·3	99·7	101·1	101·2
Samtliga industrigrupper	5 312	214 718	80 453	295 171	99·5	100·0	99·6	99·9
Byggnadsverksamhet	854	15 774	—	15 774	99·2	—	99·2	99·0
Statl. verk o. byggnadsarb.	167	27 336	2 843	30 179	100·3	97·3	100·5	100·5
Komm. verk. o. byggnadsarb.	220	20 695	507	21 202	100·3	124·9	101·3	101·6
Handel o. varulager	546	4 982	804	5 786	100·4	107·1	101·3	101·8
Samfärdsel	128	4 031	47	4 078	96·9	·	97·0	96·8
Samtliga näringsgrenar	7 227	287 536	84 654	372 190	99·7	100·1	99·8	100·0

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. *Indextal över antalet sysselsatta arbetare*[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1944											1945		
	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars
Malmbrytning o. metallind.	113	111	107	107	106	105	105	107	112	113	114	114	55	54
Gruvor o. anrikningsverk .	101	98	91	90	94	94	95	94	94	92	90	89	89	87
Järn-, stål- o. kopparverk .	105	102	101	100	99	98	97	97	101	103	104	105	105	104
Järn- o. stålmanufaktur . .	93	92	88	85	84	83	83	87	89	91	92	92	50	49
Mekaniska verkstäder . . .	125	123	119	119	119	117	118	120	126	127	128	128	43	41
Skeppsvarv	122	119	115	115	112	110	111	116	119	122	125	124	21	20
Elektriska verkstäder . . .	125	122	118	119	119	118	118	123	129	131	131	130	41	39
Annan metallindustri . . .	94	92	88	86	85	84	85	87	91	93	93	94	49	48
Jord- o. stenindustri	74	75	80	87	90	89	86	85	82	81	80	78	79	82
Kolgruvor	116	114	110	108	107	105	106	111	112	113	118	127	130	127
Torvindustri	76	81	183	271	319	323	218	151	126	108	88	75	74	89
Stenbrott o. stenhuggerier .	37	37	38	36	36	36	36	36	36	36	35	34	35	37
Cementfabriker, kalkbruk .	83	86	88	91	92	92	94	96	96	97	96	94	94	97
Tegelbruk	55	57	68	84	88	88	89	86	77	73	71	67	64	68
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	93	92	88	88	88	86	86	88	91	92	94	100	103	103
Glasbruk	76	76	73	68	67	66	67	70	71	70	71	70	72	72
Träindustri	69	70	71	73	74	73	74	74	75	74	73	72	73	74
Sågverk o. hyvlerier . . .	55	59	62	67	68	66	67	66	66	64	60	61	62	64
Snickeri- o. möbelfabriker .	83	81	80	79	80	79	80	82	84	84	84	84	84	83
Annan trävaruindustri . . .	100	100	96	102	106	103	108	109	109	110	110	110	111	111
Pappers- o. grafisk ind. . .	79	79	78	79	80	79	80	83	87	88	86	87	87	86
Pappersmassefabriker . . .	59	61	59	62	63	60	64	68	71	71	64	68	68	65
Pappersbruk o. pappfabr. .	72	71	70	72	73	73	73	76	79	81	81	79	80	80
Annan pappersindustri . .	98	98	96	96	98	97	98	102	105	108	106	106	103	103
Grafisk industri	109	107	106	105	105	104	105	108	112	114	115	115	116	116
Livsmedelsindustri	95	94	94	96	99	103	103	102	113	110	98	96	98	98
Kvarnar	93	85	86	95	88	87	84	86	88	89	88	89	95	91
Bagerier	109	104	104	107	113	114	110	105	106	108	105	109	112	112
Råsockerbruk o. raffinad. .	112	110	114	114	122	136	144	148	249	227	130	113	110	111
Choklad- o. karamellfabr. .	96	98	96	92	87	91	97	104	106	106	98	95	102	100
Bryggerier o. läskedrycksf. .	89	88	90	94	99	103	100	93	92	92	96	92	92	96
Tobaksfabriker	75	77	77	77	77	77	76	76	75	73	73	75	75	76
Slakterier o. konservfabr. .	104	99	99	105	110	114	113	115	117	115	106	105	107	100
Annan *livsmedelsindustri* .	105	104	106	105	111	111	111	109	111	112	110	110	116	116
Textil- o. beklädnadsind. . .	92	92	92	90	89	87	88	90	92	93	92	93	95	95
Bomullsindustri	93	94	92	90	89	87	87	90	92	94	95	94	96	96
Jute- och linneindustri . .	92	92	93	93	92	92	92	95	97	99	99	99	98	97
Ylleindustri	100	98	97	96	94	92	93	95	97	98	100	101	103	103
Trikåfabriker	84	84	83	81	80	79	78	81	81	83	81	83	85	85
Skrädderier o. sömnadsfabr.	90	90	90	88	86	85	87	89	89	90	89	89	92	93
Annan hithörande industri .	102	103	104	103	101	100	102	104	106	105	103	105	107	109
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	84	83	82	83	82	81	82	85	88	90	90	90	92	92
Garverier	107	104	100	99	99	96	103	107	109	112	111	110	110	108
Skofabriker	74	75	75	76	76	75	79	83	86	88	87	87	89	89
Gummivarufabriker	81	80	79	80	79	76	75	76	78	79	80	81	84	84
Annan hithörande industri .	92	89	88	87	85	87	89	92	97	98	98	95	97	97
Kemisk-teknisk industri . .	94	92	91	92	92	93	94	94	97	99	95	95	97	96
Färg-, olje- o. parfymfabr. .	107	105	104	105	106	104	107	108	113	116	108	108	116	113
Sprängämnesfabriker . . .	113	106	106	107	104	111	115	112	112	114	102	102	104	100
Tändsticksfabriker	33	33	32	30	29	29	32	37	39	40	42	40	41	40
Annan kemisk-teknisk ind. .	108	107	105	107	108	108	108	107	109	111	110	109	110	111
Samtliga industrigrupper	94	93	92	92	93	92	93	94	97	98	97	97	77	77
Byggnadsverksamhet	50	49	53	58	63	67	71	72	70	70	65	63	62	62
Statliga verk o. byggnadsarb.	107	107	109	119	123	127	127	126	126	121	115	112	112	112
Komm. verk o. byggnadsarb.	86	85	85	90	90	90	89	90	90	91	90	90	90	91
Handel o. varulager	79	77	76	75	76	76	77	80	81	82	82	77	78	79
Samtliga näringsgrenar	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	95	78	78

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under mars 1945.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	mars 1945	9	45	34	8	4	3·5	20	79	1	0·4
	febr. 1945	17	46	26	9	2	3·7	.	.	.	0·3
	mars 1944	13	55	21	9	2	3·7	17	78	5	0·6
Jord- o. stenindustri	mars 1945	26	56	13	3	2	4·0	32	67	1	1·7
	febr. 1945	27	49	16	5	3	3·9	.	.	.	2·5
	mars 1944	34	36	19	9	2	3·9	29	66	5	2·8
Träindustri	mars 1945	11	40	38	8	3	3·5	9	88	3	4·0
	febr. 1945	8	41	39	9	3	3·4	.	.	.	3·9
	mars 1944	8	37	30	19	6	3·2	8	82	10	5·7
Sågverk	mars 1945	8	35	40	14	3	3·3	6	90	4	5·7
	febr. 1945	2	29	52	12	5	3·1	.	.	.	6·3
	mars 1944	3	35	33	23	6	3·1	6	83	11	8·9
Pappers- o. grafisk industri	mars 1945	16	43	20	15	6	3·5	14	81	5	6·6
	febr. 1945	16	35	26	15	8	3·4	.	.	.	5·7
	mars 1944	16	38	21	16	9	3·4	21	72	7	7·9
Pappersmassefabriker	mars 1945	1	29	28	24	18	2·7	—	87	13	18·7
	febr. 1945	2	23	31	25	19	2·7	.	.	.	15·6
	mars 1944	1	36	18	23	22	2·7	1	81	18	19·5
Livsmedelsindustri	mars 1945	5	50	38	7	0	3·5	8	89	3	1·5
	febr. 1945	6	49	34	10	1	3·5	.	.	.	1·0
	mars 1944	7	43	41	8	1	3·5	11	86	3	1·8
Textil- o. beklädnadsindustri	mars 1945	30	55	13	2	0	4·1	51	49	—	0·3
	febr. 1945	33	46	19	2	0	4·1	.	.	.	0·2
	mars 1944	21	57	19	3	0	4·0	45	55	0	0·2
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	mars 1945	10	69	20	1	—	3·9	42	58	0	0·4
	febr. 1945	12	61	25	2	0	3·8	.	.	.	0·5
	mars 1944	6	48	39	6	1	3·5	29	71	0	2·4
Skofabriker	mars 1945	19	66	15	0	—	4·0	36	64	—	0·3
	febr. 1945	25	61	13	1	0	4·1	.	.	.	0·4
	mars 1944	14	25	53	4	4	3·4	8	91	1	3·4
Kemisk-teknisk ind.	mars 1945	7	30	51	4	8	3·2	6	93	1	0·8
	febr. 1945	6	34	48	4	8	3·3	.	.	.	1·3
	mars 1944	3	39	34	18	6	3·1	4	94	2	2·9
Samtliga industrigrupper	mars 1945	18	48	27	7	2	3·7	25	73	2	1·5
	febr. 1945	18	45	27	8	2	3·7	.	.	.	1·4
	mars 1944	14	49	24	10	3	3·6	22	74	4	2·1
Byggnadsverksamhet	mars 1945	3	37	34	20	6	3·1	1	91	8	6·6
	febr. 1945	4	33	39	17	7	3·1	.	.	.	5·9
	mars 1944	1	29	33	24	13	2·8	0	79	21	6·0
Samtliga näringsgrenar	mars 1945	13	48	29	7	3	3·6	21	76	3	1·8
	febr. 1945	16	44	29	8	3	3·6	.	.	.	1·7
	mars 1944	13	47	27	10	3	3·6	19	76	5	2·1

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 28 februari 1945.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	95	26 895	22 050	733	2·7	581	26 911	1 170	4·3
Bleck- o. plåtslagareförb.	59	2 846	—	273	9·6	—	2 815	199	7·1
Bokbindareförbundet . .	59	9 815	5 932	66	0·7	29	9 855	83	0·8
Bryggeriindustriarb.-förb.	120	6 955	1 543	200	2·9	94	6 960	166	2·4
Byggnadsträarbetareförb.	358	35 878	—	8 627	24·0	—	36 553	8 133	22·2
De förenade förbunden .	63	13 817	3 782	407	2·9	149	13 587	394	2·9
Elektriska arbetareförb. .	96	9 814	—	378	3·9	—	10 404	227	2·2
Gjutareförbundet	96	7 955	40	177	2·2	4	8 919	199	2·2
Grov- o. fabriksarb.-förb.	485	78 624	7 680	7 291	9·3	408	78 551	8 173	10·4
Byggnadsind.-arbetare .	161	35 678	525	4 727	13.2	103	36 065	5 228	14·5
Byggnadsämnesind.-arb.	153	12 731	346	1 094	8·6	28	12 589	1 189	9·4
Glasbruksarbetare . .	34	3 459	106	82	2·4	11	3 481	114	3·3
Sockerfabriksarbetare .	18	4 705	854	508	10·8	22	4 718	588	12·5
Tändsticksarbetare . .	7	1 409	551	76	5·4	55	1 399	87	6·2
Övriga arbetare . . .	112	20 642	5 298	804	3·9	189	20 849	967	4·6
Gruvindustriarbetareförb.	66	8 950	86	353	3·9	15	10 289	294	2·9
Handelsarbetareförb. . .	271	45 140	18 495	835	1·8	276	44 873	872	1·9
Kommunalarbetareförb. .	409	55 771	19 584	1 277	2·3	712	56 476	1 421	2·5
Lantarbetareförbundet .	768	48 235	1 967	2 998	6·2	1 325	48 627	3 318	6·8
Litografförbundet . . .	21	3 199	165	23	0·7	4	3 176	16	0·5
Livsmedelsarbetareförb. .	131	31 135	9 071	1 592	5·1	641	30 209	1 687	5·6
Metallindustriarb.-förb.	287	195 479	13 051	4 990	2·6	471	199 000	5 151	2·6
Järnbruksarbetare . .	53	89 248	581	546	1·4	48	89 000	351	0·9
Verkstadsarbetare . .	234	156 231	12 470	4 444	2 8	423	160 000	4 800	3·0
Murareförbundet	125	10 695	—	2 144	20 0	—	10 731	2 630	24·5
Målareförbundet	208	12 935	—	3 333	25·8	—	14 841	4 974	33·5
Pappersindustriarb.-förb.	127	30 101	1 772	1 540	5·1	233	32 222	1 952	6·1
Sadelm.- o. tapetseraref.	65	4 014	863	200	5·0	68	3 988	336	8·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	58	9 400	3 544	293	3·1	109	9 216	261	2·8
Stenindustriarbetareförb.	123	5 497	2	751	13·7	—	4 987	768	15·4
Sågverksindustriarb.-förb.	240	19 070	24	2 235	11·7	6	19 299	2 497	12·9
Textilarbetareförbundet .	103	40 859	22 099	727	1·8	525	40 265	776	1·9
Tobaksindustriarb.-förb.	10	2 265	1 597	24	1·1	19	2 266	25	1·1
Transportarbetareförb. .	191	28 673	1 882	3 039	10·6	64	30 099	2 822	9·4
Träindustriarbetareförb.	281	27 293	635	1 033	3·8	31	27 527	1 263	4·6
Typografförbundet . . .	107	12 904	588	123	1·0	10	12 904	123	1·0
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	244	16 749	—	2 350	14·0	—	16 448	2 516	15·3
Summa	5 266	800 963	136 452	48 014	6·0	5 774	811 998	52 446	6·5

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under februari uppgivits till inalles 258 410.

Tab. 11. Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet $^{31}/_{1}$ 1944—$^{28}/_{2}$ 1945.

Fackförbund	$^{31}/_{1}$	$^{29}/_{2}$	$^{31}/_{3}$	$^{30}/_{4}$	$^{31}/_{5}$	$^{30}/_{6}$	$^{31}/_{7}$	$^{31}/_{8}$	$^{30}/_{9}$	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$	$^{31}/_{1}$	$^{28}/_{2}$
Beklädnadsarbetareförb.	4·5	3·7	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·3	5·4	4·3	2·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	15·8	18·4	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0	9·4	7·1	9·6
Bokbindareförbundet	1·7	1·3	1·2	0·8	0·6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	1·0	0·8	0·7
Bryggeriindustriarbetareförb.	3·9	4·0	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2·3	2·4	2·2	2·4	2·9
Byggnadsträarbetareförb.	31·0	31·7	29·5	21·2	14·3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·6	19·7	22·2	24·0
De förenade förbunden	3·7	3·3	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·8	1·7	1·9	1·9	2·5	2·9	2·9
Elektriska arbetareförb.	2·7	4·3	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0·6	0·7	0·8	0·9	1·8	2·2	3·9
Gjutareförbundet	2·9	3·1	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6	3·1	2·2	2·2
Grov- o. fabriksarbetareförb.	13·9	13·4	11·8	6·9	4·5	3·3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9	12·9	10·4	9·3
Byggnadsind.-arbetare	21·8	21·1	18·8	10·2	6·3	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	7·0	15·8	14·5	13·2
Byggnadsämnesind.-arbetare	10·3	11·4	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·3	4·7	12·2	9·4	8·6
Glasbruksarbetare	3·8	3·4	3·2	2·9	2·6	2·8	3·0	2·4	2·5	2·5	1·4	5·1	3·3	2·4
Sockerfabriksarbetare	13·3	10·9	7·4	5·2	3·3	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7	20·9	12·5	10·3
Tändsticksarbetare	10·6	8·4	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8	6·2	6·2	5·4
Övriga arbetare	4·9	4·5	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7	7·7	4·8	3·9
Gruvindustriarbetareförb.	1·7	1·6	1·8	1·6	1·3	1·0	0·7	0·9	1·1	1·3	2·1	3·0	2·9	3·9
Handelsarbetareförb.	2·0	1·9	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6	1·6	1·9	1·8
Kommunalarbetareförb.	4·4	3·7	2·6	1·9	0·7	1·5	1·6	1·3	1·1	1·7	2·0	2·8	2·5	2·3
Lantarbetareförbundet	5·6	5·7	5·4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8	7·7	6·8	6·2
Litografförbundet	0·8	0·6	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4	0·4	0·5	0·7
Livsmedelsarbetareförb.	8·1	6·4	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8	6·6	5·6	5·1
Metallindustriarbetareförb.	3·6	3·8	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0	2·7	2·6	2·6
Järnbruksarbetare	2·0	1·8	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	0·9	0·7	1·0	1·5	0·9	1·4
Verkstadsarbetare	4·0	4·3	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3	3·0	3·0	2·8
Murareförbundet	33·7	34·2	29·7	13·8	6·8	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·3	24·0	24·5	20·0
Målareförbundet	27·4	23·1	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7	30·6	33·5	25·8
Pappersindustriarbetareförb.	15·3	10·4	10·4	10·7	8·1	6·8	6·1	5·8	4·6	4·2	5·1	5·1	6·1	5·1
Sadelm.- o. tapetserareförb.	8·0	6·3	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3·0	2·6	2·0	2·2	9·3	8·4	5·0
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	5·1	5·4	4·7	3·8	3·2	4·4	3·3	2·2	2·3	2·4	2·6	3·2	2·8	3·1
Stenindustriarbetareförb.	17·1	14·1	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·8	18·1	15·4	13·7
Sågverksindustriarbetareförb.	21·4	18·1	18·3	16·5	11·7	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·2	20·6	12·9	11·7
Textilarbetareförbundet	2·8	2·4	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1	2·6	1·9	1·8
Tobaksindustriarbetareförb.	2·0	1·7	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5	1·1	1·1	1·1
Transportarbetareförb.	11·2	10·8	9·8	9·0	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0	9·4	9·4	10·6
Träindustriarbetareförb.	6·5	5·3	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2·0	2·1	2·2	2·2	6·6	4·6	3·8
Typografförbundet	2·0	1·3	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3	1·1	1·0	1·0
Väg- o. vattenb.-arbetareförb.	17·2	20·6	16·9	15·1	11·8	8·6	8·8	8·9	8·6	9·4	14·5	25·6	15·3	14·0
Summa	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	6·5	6·0

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av mars 1945.*									
Stockholms stad	1	2 632	—	2 632	+ 613	— 12	1 832	1 158	4·2
Stockholms	13	133	75	208	+ 4	— 250	148	105	0·7
Uppsala	5	48	60	108	— 26	+ 8	82	60	0·8
Södermanlands	3	5	157	162	+ 52	+ 128	153	68	0·8
Östergötlands	3	268	9	277	— 24	— 195	221	147	0·8
Jönköpings	3	89	—	89	— 6	— 76	75	44	0·4
Kronobergs	1	2	—	2	— 10	— 9	—	2	0·0
Kalmar	4	213	13	226	— 33	+ 28	172	99	1·0
Gotlands	2	98	5	103	— 16	+ 8	56	33	1·7
Blekinge	14	87	81	168	+ 3	— 94	148	79	1·1
Kristianstads	1	12	—	12	— 17	— 45	5	7	0·0
Malmö stad	1	383	—	383	— 87	— 110	292	203	2·3
Malmöhus i övrigt	8	377	13	390	— 67	— 110	302	203	1·0
Hallands	5	165	14	179	+ 22	+ 39	126	92	1·2
Göteborgs stad	1	1 317	—	1 317	— 24	— 202	950	683	4·5
Göteborgs o. Bohus i övrigt	33	219	918	1 137	+ 69	— 462	979	642	5·6
Älvsborgs	9	76	67	143	+ 25	— 126	116	77	0·4
Skaraborgs	3	35	1	36	— 34	— 65	25	12	0·1
Värmlands	17	153	223	376	— 22	— 733	291	210	1·4
Örebro	2	138	—	138	+ 1	— 232	114	78	0·6
Västmanlands	1	26	—	26	+ 24	— 12	11	6	0·1
Kopparbergs	4	15	26	41	— 30	— 12	21	17	0·2
Gävleborgs	13	181	228	409	+ 47	+ 14	345	263	1·5
Västernorrlands	38	144	3 131	3 275	+ 77	— 1 860	2 823	1 387	11·9
Jämtlands	2	50	3	53	+ 4	+ 15	40	11	0·4
Västerbottens	11	27	236	263	— 79	— 71	237	135	1·2
Norrbottens	21	101	1 267	1 368	+ 193	+ 685	1 116	312	6·0
Summa	**219**	**6 994**	**6 527**	**13 521**	**+ 659**	**— 3 751**	**10 680**	**6 133**	**2·1**
b) *Februari 1944—Mars 1945.*									
1944							procenttal		
februari	242	9 657	7 891	17 548	+ 1 703	+ 7 979	74·4	40·5	2·7
mars	250	8 593	8 679	17 272	— 276	+ 8 722	74·8	41·0	2·6
april	245	6 456	9 204	15 660	— 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	— 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	— 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	— 1 477	+ 2 742	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	— 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	— 632	78·1	42·5	1·7
1945									
januari	214	6 035	6 053	12 088	+ 1 044	— 3 757	79·0	45·9	1·9
februari	219	6 549	6 313	12 862	+ 774	— 4 686	78·6	46·5	2·0
mars	219	6 994	6 527	13 521	+ 659	— 3 751	79 0	45·4	2·1

Tab. 18. De arbetslösas yrkestillhörighet. Mars 1945.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	**44**	**414**	**458**	**+ 18**	**− 154**	**369**	**80·6**
Förvaltnings- o. befälspersonal	4	2	6	− 6	− 4	6	·
Jordbruksarbetare	36	115	151	+ 6	− 18	108	71·5
Skogsarbetare	4	297	301	+ 18	− 132	255	84·7
Industri och hantverk	**3 420**	**4 474**	**7 894**	**+ 385**	**− 3 634**	**6 051**	**76·7**
Malmbrytning och metallindustri	959	197	1 156	+ 451	+ 296	681	58·9
Jord- o. stenindustri	128	894	1 022	+ 18	− 412	793	77·6
stenindustri	89	785	874	+ 2	− 450	690	78·9
Träindustri	182	849	1 031	+ 140	− 694	786	76·2
sågverksindustri	125	835	960	+ 124	− 643	739	77·0
Pappers- o. grafisk industri	46	827	873	+ 46	− 726	791	90·6
Livsmedelsindustri	106	9	115	+ 7	− 26	76	66·1
Textil- o. beklädnadsindustri	34	2	36	− 22	− 25	25	·
Läder-, hår- o. gummiindustri	59	9	68	+ 1	− 49	60	88·2
Kemisk-teknisk industri	42	2	44	+ 2	− 74	32	·
Byggnadsverksamhet	1 859	1 682	3 541	− 249	− 1 895	2 804	79·2
husbyggnadsarbete	1 572	432	2 004	− 162	− 1 833	1 605	80·1
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	287	1 250	1 537	− 87	− 62	1 199	78·0
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	5	3	8	− 9	− 29	3	·
Samfärdsel	**1 619**	**491**	**2 110**	**+ 90**	**+ 339**	**1 628**	**77·2**
Landtransport	1 298	445	1 743	+ 18	+ 254	1 348	77·3
hamn- o. stuveriarbetare	952	371	1 323	+ 10	+ 396	1 005	76·0
chaufförer o. åkeriarbetare	262	66	328	− 6	− 120	273	83·2
Sjöfart	321	46	367	+ 72	+ 85	280	76·3
fartygsbefälhavare m. fl.	40	5	45	+ 10	+ 15	39	·
Handel	**489**	**14**	**503**	**+ 47**	**− 46**	**407**	**80·9**
Affärs- o. lagerarbete	416	14	430	+ 47	− 26	341	79·3
affärsföreståndare m. fl.	126	3	129	− 3	+ 2	120	93·0
affärsbiträden m. fl.	46	—	46	—	− 12	36	·
agenter o. försäljare	56	6	62	− 3	− 15	56	90·3
lagerarbetare och förrådsbiträden	188	5	193	+ 53	− 1	129	66·8
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	73	—	73	—	− 20	66	90·4
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	**446**	**24**	**470**	**+ 22**	**− 6**	**420**	**89·4**
Förvaltning	81	2	83	+ 6	+ 18	71	85·5
Teknisk ledning	56	2	58	− 3	− 13	53	91·4
Kontorsarbete	179	6	185	+ 18	− 11	165	89·2
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	8	4	12	+ 3	+ 2	10	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	122	10	132	− 2	− 2	121	91·7
Hälsovård och sjukvård	**21**	**1**	**22**	**− 1**	**+ 1**	**21**	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	7	—	7	+ 1	− 3	7	·
Övriga hithörande grupper	14	1	15	− 2	+ 4	14	·
Husligt arbete	**4**	—	**4**	**+ 2**	**− 15**	—	—
Arbete, ej hänfört till annan grupp	**951**	**1 109**	**2 060**	**+ 96**	**− 236**	**1 608**	**78·1**
Summa	**6 994**	**6 527**	**13 521**	**+ 659**	**− 3 751**	**10 504**	**77·7**

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela *antalet* hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		*utbildningshjälp*
		i kommissionens *regi*	i annan myndighets *regi*		*arkivarbete och musikerhjälp*	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
				a) *Vid utgången av mars 1945.*						
Stockholms stad .	1 922	241	—	304	312	—	—	691	331	43
Stockholms . . .	151	54	—	2	20	—	—	55	16	4
Uppsala	78	—	—	33	5	—	37	—	—	3
Södermanlands .	*96*	*29*	*36*	*16*	*1*	—	*11*	—	—	3
Östergötlands . .	216	—	—	49	7	—	9	144	7	—
Jönköpings . . .	69	13	—	46	4	—	—	—	—	6
Kronobergs . . .	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kalmar	123	—	—	33	2	7	48	27	—	6
Gotlands	68	—	—	5	—	—	54	—	—	9
Blekinge	141	78	—	10	1	—	52	—	—	—
Kristianstads . .	*12*	—	—	—	2	—	*10*	—	—	—
Malmö stad . .	310	24	—	35	10	—	—	229	4	8
Malmöhus i övrigt	305	14	—	—	2	—	101	168	19	1
Hallands	130	—	—	20	2	—	53	43	—	12
Göteborgs stad .	1 030	61	97	—	53	17	—	772	5	55
Göteborgs o. Bohus i övrigt .	853	55	612	92	1	21	12	56	—	4
Älvsborgs . . .	111	31	2	22	1	—	30	—	7	18
Skaraborgs . . .	21	—	—	—	2	—	9	—	7	3
Värmlands . . .	283	—	64	59	6	—	62	69	15	8
Örebro	109	4	—	58	7	—	24	7	—	9
Västmanlands .	8	—	—	—	—	—	8	—	—	—
Kopparbergs . .	23	—	—	—	2	—	20	—	—	1
Gävleborgs . . .	233	—	63	108	4	—	3	49	—	6
Västernorrlands .	*3 016*	*237*	*1 951*	*362*	*1*	7	*49*	*363*	*4*	42
Jämtlands . . .	50	—	—	—	1	—	48	—	—	1
Västerbottens . .	134	—	36	28	2	13	16	35	—	4
Norrbottens . .	*980*	*444*	*321*	*90*	—	—	*100*	—	*10*	15
Summa	**10 504**	**1 285**	**3 182**	**1 372**	**450**	**65**	**756**	**2 708**	**425**	**261**
därav städer	5 243	449	176	834	432	45	532	2 206	389	180
				b) *Februari 1944—Mars 1945.*						
1944										
februari	12 334	1 173	2 110	1 364	417	80	1 274	5 213	270	433
mars	*12 697*	*1 177*	*2 644*	*1 512*	*442*	*79*	*1 257*	*4 929*	*214*	*443*
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	38	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	327	94	288	210	14	177
september . . .	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november . . .	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
1945										
januari	8 811	1 163	2 571	1 207	420	55	883	2 180	127	205
februari	9 863	1 217	2 859	1 246	431	47	907	2 751	151	254
mars	10 504	1 285	3 182	1 372	450	65	756	2 708	425	261

F. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1945.

Tab. 15. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	193	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	186
1945	131	132	128										
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·3	5·6	4·8	5·0	6·3	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·3	8·2	10·0	13·0	11·3
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·3	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	4·9
1945	6·5	6·0											
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
1945	12 088	12 862	13 521										
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—
1945	95	78	78										

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För mars 1945 ha rapportkorten utsänts till omkring 12 500 företagare, av vilka ca 7 700 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för mars 1945 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 15.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 mars—10 april 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BENESJ, E. Att leva samman med sovjet-socialismen. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 12.
B[RUNIUS], TH. En naturlig intressegemenskap [mellan företag och anställda]. Industria 1945, nr 6.
EKEBERG, B. Sveriges insats i återuppbyggnadsarbetet. Från departement och nämnder 1945, nr 5.
KRAGH, B. Sparande, köpkraftsöverskott och likviditet. Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.
KÜNG, E. Sparen und Kapitalbildung. Weltwirtschaftliches Archiv B. 61, s. 13.
ÅKERLUND, H. Näringslivets produktivitetsstegring. Svensk tidskrift 1945, nr 2.
International labour organisation. 94th session of the governing body. The Ministry of labour gazette 1945, nr 2.

Sverige.

CEDERWALL, G. Efterkrigsplaneringen i Sverige. Ökonomi og Politik 1944, nr 4.
DU RIETZ, G. Privat eller statligt försäkringsväsende. Tiden 1945, nr 3.
ELMÉR, Å. Socialvårdens omfattning och kostnader efter 1930. Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.
GRANBERG, G. Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet. Utlandssvenskarna 1945, nr 1.
JONSSON, GUSTAF. Fakta och fraser i sexualfrågan. Vi 1945, nr 14.
LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND. Om rätt för svensk kommun att bereda hjälp åt kommun i utlandet. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1945, nr 3.
MÖHLENBROCK, S. Är biblioteket inget samhällsintresse? Samtid och framtid 1945, nr 4.
NILSSON, K.-G. Den svenska industriens kapitalinvesteringar åren 1943—1946. Kommersiella meddelanden 1945, nr 3.
Debatt om industriell demokrati. Industria 1945, nr 6.
Pris- och lönestoppet. Verkstäderna 1945, nr 3.
Den svenska räntepolitiken. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1945, nr 2.

Danmark.

WISTI, F. Et folkeligt dansk Oplysningsarbejde i andre Lande. Andelsbladet 1945, nr 9.

Frankrike.

Le problème des comités d'entreprises en France. Journal des associations patronales 1945, nr 11.

Schweiz.

OLBERG, P. Schweiz' efterkrigsprogram bygger på fri företagsamhet, socialiseringsförslag avvisas. Sv. utrikeshandel 1945, nr 5.

Storbritannien.

Industriell demokrati i England. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 11.

Arbetarskydd.

BILLBERG, A. Om krutstubin och riskerna vid dess användning. Arbetarskyddet 1945, nr 2.
Neuere Erfahrungen auf dem Gebiet der Unfallverhütung. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1945, nr 12/13.

Sverige.

FAHLMAN, T. Rationalisering och olycksfall vid gruvdrift. Arbetarskyddet 1945, nr 2.
MINDUS, E. Arbetshygien. Affärsekonomi 1945, nr 5.
Arbetsplatshygienen. Verkstäderna 1945, nr 3.

Arbetslön och arbetstid.

KLAUDER, G. Über die Unterbewertung der Landarbeit und ihre Beseitigung durch Preisveränderungen. Weltwirtschaftliches Archiv B. 61, s. 75.

Sverige.

MAGNUSSON, A. En semestermånad — en hälsomånad för tonåringarna! Frihet 1945, nr 6.
NYSTRÖM, B. Arbetsförtjänsterna i skogarna 1924—44. Skogen 1945, nr 6.
SIMONEN, A.E. Samverkan i lönefrågor de svenska städerna emellan. Finsk kommunaltidskrift 1945, nr 1.
SJÖBERG, S. Några anteckningar rörande tjänstebostad åt folkskollärare. Förvaltningsrättslig tidskrift 1945, nr 1.
STYRUD, S. Statstjänstemännen och löneläget. Statstjänstemannen 1945, nr 1.
SVENSKA YRKESSKOLFÖRENINGEN. För låg löneplacering [vid de centrala verkstadsskolorna]. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1945, nr 3.
[VERKSTADSFÖRENINGEN.] VF och tidtagarplågan. Metallarbetaren 1945, nr 12.

Danmark.

Dansk löneutveckling. Metallarbetaren 1945, nr 13/14.

Kanada.

Wages in the textile industry in Canada. The Ministry of labour gazette 1945, nr 3.

Schweiz.

Les congés payés dans l'industrie de bâtiment. Journal des associations patronales 1945, nr 9.

Soc. rådsrepublikernas union.

Sovjetlönernas struktur. [Anm. av A. Bergson: »The structure of Soviet wages».] Industria 1945, nr 7.

Storbritannien.

Agricultural wages in England and Wales. The Ministry of labour gazette 1945, nr 3.

Average earnings and working hours in the principal industries at July, 1944. The Ministry of labour gazette 1945, nr 2.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

THEDIN, N. Full sysselsättning och internationellt samarbete. Mellanfolkligt samarbete 1945, nr 3.

Sverige.

LINGREN, W. Statens arbetsmarknadskommission. Statsvetenskaplig tidskrift 1945, nr 1.

Storbritannien.

LUNDBERG, E. Den fulla sysselsättningens politik. (Rec.) Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.

Befolkningsfrågor.

Sverige.

HYRENIUS, H. Befolkningsrörelsen under 1930-talet. Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.

NÄSMARK, K.-E. Befolkningsfrågan och skolpolitiken. Tidning för Sveriges läroverk 1945, nr 7.

RÖSSEL, J. Folk och familj. (Rec.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 13/14.

Abortfrågan. Läkarförbundets yttrande. Sv. läkartidningen 1945, nr 13.

Bostadsförhållanden.

SWEDBERG, H. Svenska trähus kunna bli en stor exportvara. Sv. utrikeshandel 1945, nr 6.

De monteringsfärdiga husen och deras framtid. Arbetsledaren 1945, nr 5.

Sverige.

ALM, ULLA. Modern Swedish house building. The Anglo-Swedish review 1945, nr 2.

FAGRÆUS, I. Ovederhäftigt prat reduceras till rätt värde. [Förhållandet mellan räntesänkningen och hyrorna.] Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 5.

PETRÉN, V. Äger hyresnämnd befogenhet sätta utsökningslagen ur kraft? Sunt förnuft 1945, nr 3.

SVERIGES FASTIGHETSÄGAREFÖRBUND. Tomträtt passar inte för hyreshus. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 7.

Nya attacker mot fastighetsförvaltningens ekonomi. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 6.

Ingen makt i världen får hindra oss att bo ordentligt. Morgonbris 1945, nr 3.

Prissättning av tomtmark. Byggnadsvärlden 1945, nr 11.

Statligt subventions- och lånesystem för fastighetsreparationer. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 7.

Finland.

SIMONEN, A. E. Hyresregleringen i Finland. Vår bostad 1945, nr 6.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

CASPARSSON, R. Världskonferensen i London. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 10.

LIND, A. Fackföreningsinternationalens framväxt. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 11.

Encore l'unité syndicale. Journal des associations patronales 1945, nr 12/13.

Sverige.

DE GEER, G. Reflexioner kring verkstadskonflikten. Finanstidningen 1945, nr 13/14.

HANSSON, JOHAN. I stället för strejker och lockouter. Samtid och framtid 1945, nr 4.

LINDBERG, A. Verkstadsarbetarna, LO-understöd och extra uttaxering. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 11.

August Lindberg om verkstadsstrejken. Metallarbetaren 1945, nr 11.

Direktörsposten i TCO. Arbetsledaren 1945, nr 6.

Kvinnornas fackliga intresse — beroende av löneproblemet? [Diskussion.] Beklädnadsfolket 1945, nr 3.

Strejk och bränsleförsörjning. Verkstäderna 1945, nr 2 b.

TCO:s framtid. Industritjänstemannen 1945, nr 3.

Verkstadskonflikten i Sverige. Industritidningen 1945, nr 2.

Verkstadskonflikten och vedavverkningen. Industria 1945, nr 6.

Danmark.

Tillidsmandsinstitutionen. Arbejdsgiveren 1945, nr 5.

Soc. rådsrepublikernas union.

NEUMANN, R. Ryska fackföreningarna och staten. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 13/14.

Försvarsberedskap och soldatvård.

Sverige.

Tillgodoräkning av militärtjänstgöring. Folkskollärarnas tidning 1945, nr 12.

Hälso- och sjukvård.

KAHLMETER, G. De reumatiska ledsjukdomarna som folksjukdomar och som vårdproblem. Socialmedicinsk tidskrift 1945, nr 3.

KINNMARK, F. Fångvårdsstyrelsens förslag till ordnande av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. Sv. läkartidningen 1945, nr 10.
KOCK, W. Musik och hälsa. Sv. läkartidningen 1945, nr 10.
LIDÉN, C. Människans värmereglering. Textil och konfektion 1945, nr 2.
PEDERSEN, P. O. Tænder og Tandkød under Svangerskab og Diegivning. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1945, nr 11.
RIETZ, E. Personlig hälsovård. Hygienisk revy 1945, nr 3.
SUNDELIN, F. Reumatisk feber och tropikklimat. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 4.

Sverige.

BRUSEWITZ, P. E. Invalider bli arbetsföra .S.A.P. information 1945, nr 5.
DAHLGREN, I. Landstingsåtgärder för anskaffande av insulin, leverpreparat m. m. åt vissa sjuka. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 4.
FORSMAN, S. Erfarenheter från folkhälsoinstitutets verksamhet. Hygienisk revy 1945, nr 3.
KRISTENSON, A. Relationen mellan kost och tuberkulosmortalitet. (Föredrag.) Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1945, nr 1.
LANDSORGANISATIONEN. Åtgärder mot gengasfaran. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 12.
NYLANDER, E. Organisation av skärmbildsundersökning på landsbygden. (Föredrag.) Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1945, nr 1.

Finland.

VOIPIO, ANNIE. De finska krigsinvalidernas egen by. Svenska röda korset 1945, nr 2.

Norge.

Fylkestannlægestillingene. Kommunalt tidsskrift 1945, nr 2.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

BELSHAW, H. Foundations of rural welfare. International labour review mars 1945.

Sverige.

HAMMARSKJÖLD, B. Ett bärkraftigt och effektivt jordbruk en omistlig del av vårt svenska samhälle. Lantmannen 1945, nr 12.
LÖFGREN, T. Det norrländska jordbrukets problem. Lantmannen 1945, nr 12.
NANNESON, L. Jordbrukets lönsamhet 1943—1944. Lantmannen 1945, nr 10.
ÅSBRINK, P. Norrlands jordbruk. Skogsindustriarbetaren 1945, nr 6.

Finland.

Jordanskaffningslagen och tätorterna. Finsk kommunaltidskrift 1945, nr 10.

Kooperation.

Det internationella kooperativa samarbetets återupptagande. Kooperatören 1945, nr 5.

Sverige.

JOHANSSON, ALBIN. Konsumentkooperationen och jordbruket. Kooperatören 1945, nr 4.

Island.

KRISTJÁNSSON, G. Kraftig frammarsch för Islands kooperation under kriget. Kooperatören 1945, nr 5.

Kristidsfrågor.

Sverige.

WIEDESHEIM-PAUL, G. Lagstiftningen om prisocker. Från departement och nämnder 1945, nr 5.
Bränslekris? Affärsvärlden 1945, nr 12.
Bränslesituationen. Finanstidningen 1945, nr 10.

Nykterhetsfrågan.

G[AH]N, H. Alkoholkonsumtionen och fylleriförseelserna i Sverige och grannländerna enligt senaste uppgifter. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 3.
Är cellulosabrännvinet hälsovådligt? Tidskrift för systembolagen 1945, nr 3.

Sverige.

BJERRE, P. Några synpunkter på alkoholismens psykiska behandling. Sv. läkartidningen 1945, nr 11.
DAHLBERG, G. Alkohol och brott. Sv. läkartidningen 1945, nr 13.
ENGLUND, E. Några undersökningar rörande alkoholskadorna med ledning av systembolagens centralregister. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 3.
F[URUSKOG], J. Tollare. [Godtemplarordens folkhögskola.] Reformatorn 1945, nr 12.
G[AH]N, H. Fylleriförseelserna under år 1944. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 3.
HELLGREN, B. Om »kringflackande liv» som interneringsgrund. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 3.
TERNBLAD, H. Närbild av en nykterhetsorganisation. Tirfing 1945, nr 1.
WIKLUND, D. Ordningsstadgeutredningens betänkande. Tirfing 1945, nr 1.
ÅMAN, A. Utredning angående »kringflackande liv» som intagningsgrund för sjömän. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 3.
Frågan om omorganisationen av de allmänna restaurangbolagen. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 4.

Finland.

KARPIO, V. Finsk krönika för 1939—44. Tirfing 1945, nr 1.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

GEIGER, T. Vidräkning med märkesreklamen. Samtid och framtid 1945, nr 4.
LUNDIN, H. Konservering av livsmedel genom torkning och snabbfrysning. Kungl. lantbruksakademiens tidskrift 1944, nr 6.

Sverige.

CAMPBELL, Å. Den svenska brödkulturen i den historiska forskningens ljus. Sv. bageritidskrift 1945, nr 3.
DAHLGREN, E. Utrikeshandeln med livsmedel år 1944. Från departement och nämnder 1945, nr 4.
DICKSON, H. Priser och kostnader under kriget. (Rec.) Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.
SJÖHOLM, S. Den statliga lagringen i fryshus av vissa animalier. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 3.
TOLSTOY, N. Fiskmarknaden i Sverige år 1944. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 3.
WAGENIUS, Å. Översikt över livsmedelsproduktionen under 1944. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 3.
Den föråldrade dyrortsgrupperingen. Skogsmannen 1945, nr 6.

Soc. rådsrepublikernas union.

LENSCHOW, G. Methoden und Wirkungen der Preispolitik in der Sowjetunion 1913 bis 1937. Weltwirtschaftliches Archiv B. 61, s. 116.

Socialförsäkring.

GERBER, O. P. Läkaren och den allmänna sjukförsäkringen. Sv. läkartidningen 1945, nr 13.
Framtida nordiskt samarbete på socialförsäkringens område. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 4.

Sverige.

MALMAR, LILY. Kvinnorna och sjukförsäkringen. Hertha 1945, nr 3.
PERSSON, KONRAD. Om pensionsstyrelsens frivilliga försäkring. Landskommunernas tidskrift 1945, nr 3.
SCHULZENHEIM, H. v. Enhetlighet inom socialförsäkringen. Sjuk- och olycksfallsförsäkring. Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 2.
När skall sjukhjälp utgå i samband med barnsbörd? Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 4.
En statistisk undersökning rörande registrerade understödsföreningars verksamhet år 1942. Folkpensioneringen 1945, nr 2.

Finland.

UUSIKYLÄ, A. Samarbete på livförsäkringsområdet i Finland under ett kvarts sekel. Nordisk försäkringstidskrift 1945, nr 2.

Socialvård.

Sverige.

OLSSON, AXEL. Anmälan av: »Rätten att leva». Sv. socialvårds tidning 1945, nr 3.
Frånsidor. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 3.
Om barnbidrag för barn till okänd fader. Folkpensioneringen 1945, nr 2.

Danmark.

WIELL, K. Børneforsorgen under Krigen. Børnesagens Tidende 1945, nr 5.

Finland.

HOLMEN, T. G. Lagen om familjebidrag. Social tidskrift 1945, nr 11/12.
TARASTI, A. Den närmaste tidens vårduppgifter. Social tidskrift 1945, nr 11/12.

Undervisning och yrkesutbildning.

AHLBERG, A. Människan och arbetet. Anlagsprövning och yrkesval. Försäkringsvärlden 1945, nr 3.

Sverige.

JOHANSSON, BERTIL. Hr Andréns misstag. Frihet 1945, nr 6.
ÅKERMAN, G. Socialvetenskapernas gruppering. Nuvarande förhållanden och missförhållanden. Ekonomisk tidskrift 1945, nr 1.
Den husliga utbildningen. Sv. lärartidning 1945, nr 11.
Det nya förslaget till lärlingslag. Hantverk och småindustri 1945, nr 3.

Schweiz.

CRONER, F. Hur man i Schweiz blir »diplomerad» handelstjänsteman. Handelstjänstemannen 1945, nr 3.

Storbritannien.

Lärlingsutbildning vid en fabrik i London. Verkstäderna 1945, nr 3.

Ut- och invandring.

Sverige.

HAFSTRÖM, G. Estlandssvenskarna och deras kolonisation i Sverige. Nordisk tidskrift 1945, nr 1.
LINDSTRÖM, F. Den estlandssvenska överflyttningen till Sverige. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 3.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AKTIEBOLAGET VIN- & SPRITCENTRALEN jämte dotterbolag.
Förvaltnings- och revisionsberättelser för år 1944. Sthlm 1945.

ALLT om barn. En handbok för föräldrar och lärare. Red.: *S. Sivve & F. Borg.* Malmö 1945.

BARN i goda händer. Sthlm 1945. (Aktiv hushållning 1945: 1.)

DANMARK. Arbejds- og Socialministerierne.
Økonomisk-statistiske Undersøgelser. Khvn 1945.
7. En statistisk Undersøgelse af Hjem og Boliger for Aldersrentenydere.

DANMARKS SOCIALE LOVGIVNING. Udg. af Socialt Tidsskrift. 2. Udg. Khvn 1944.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1943.
3. Lanthushållning. 37 B. Lantbruksarbetarnas löner åren 1940 och 1941.

FISHER, R. A. Statistical methods for research workers. 9 ed., rev. a. enl. Edinb. & Lond. 1944. (Biological monographs and manuals. 5.)

INDUSTRIENS UTREDNINGSINSTITUT. Norrlandsutredningen.
Norrlandsbibliografi. Sthlm 1944.

KELLGREN, N. Om arbetsförmedling i Sverige. Sthlm 1944. (Studentföreningen Verdandis småskrifter. 472.)

KNUDSEN, R. Hovedpunktene i vår alkoholistforsorg. Utg. av Landsrådet for edruelighetsundervisning. Oslo 1944.

LANTUNGDOMEN väljer yrke. Framtidsutsikter, utkomstmöjligheter och utbildningsvägar inom jordbrukets område. Handledning under red. av *S. Örjangård, H. Röstin & Anna-Lisa Lyberg.* Sthlm 1944.

MALMQUIST, F. A mathematical theory of life insurance based on the assumption of a decreasing force of interest. Sthlm [m. fl.] 1945. (Arkiv för matematik, astronomi och fysik. Bd 31 A: 24.) Akad. avh.

MARRACK, J. R. Food and planning. Lond. 1943.

MYRDAL, ALVA. Folk och familj. Sthlm 1944.

OLSSON, HELMER. Jordbrukspolitiken under krisen. Sthlm 1945.

RIKSFÖRSÄKRINGSANSTALTEN.
Yrkesinspektionens verksamhet år 1942. Sthlm 1944.

RÄTTEN att leva. En samling kritiska studier i svensk rättvisa. Red. av *C. Björkman & H. Eek.* Sthlm 1945.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1945. Sthlm 1945.
7—8. Betänkande rörande Sveriges smalspåriga järnvägar. Avg. [d. 9 jan. 1945] av 1943 års järnvägskommitté. Del 1—2. (K.)
1. Allmänna synpunkter.
2. Blekingenätets järnvägar.
9. Promemoria med förslag till arrendebestämmelser för kommunal jord. Avg. [d. 16 febr. 1945]. (Jo.)
10. Betänkande och förslag rörande effektivisering av skyddshemselevernas eftervård m. m. Avg. [d. 4 jan. 1945] av 1942 års skyddshemsutredning. (S.)
11. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 8. Framställningar och utlåtanden från Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering. 2. [Avg. d. 7 febr. 1945.] (Fi.)

SVERIGE och uppbyggnadsarbetet. Av *E. Tegen, Alva Myrdal, E. Leijonhufvud & A. Björnberg.* Sthlm 1945. (Kulturell uppbyggnad. S.D.U:s serie. 1.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1945.
Det enskilda skogsbruket år 1943. Av K. Skogsstyrelsen.
Försäkringsväsen.
Riksförsäkringsanstalten år 1943.

TUNELD, J. Akademiska avhandlingar vid Sveriges universitet och högskolor läsåren 1910/11—1939/40. Bibliografi. Lund 1945.

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{3}$—$^{20}/_{4}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Handelsdep.	Ang. ansökning av Riksföreningen Sveriges barnaskydd om anslag ur lotterimedelsfonden (II)	$^{21}/_{3}$
Socialdep.	Ang. framställning om barnantalet på föreningen Malmö sagostunders sommarhem u. p. a. (II)	$^{21}/_{3}$
Utrikesdep.	Ang. åtgärder i Sverige för barns och ungdoms rekreation (III)	$^{21}/_{3}$
Finansdep.	Ang. vissa ändringar i skattegrupperingen (IV) (Exp. d. $^{28}/_{3}$)	$^{22}/_{3}$
Ecklesiastikdep.	Hemställan om åtgärder i syfte att snabbt öka tillgången på tandläkare (II)	$^{23}/_{3}$
Socialdep.	Ang. framställning om undersökning rörande länsnykterhetsnämndens i Blekinge län verksamhet m. m. (VI) (Exp. d. $^{27}/_{3}$)	$^{23}/_{3}$
»	Ang. utanordnande av statsbidrag till Arrie arbetshem för andra halvåret 1944, ehuru ansökningen icke inkommit inom föreskriven tid (II)	$^{26}/_{3}$
»	Ang. mödrahjälpstandvård (II)	$^{27}/_{3}$
»	Ang. framställning om beredande av pensionsrätt åt befattningshavare vid alkoholistanstalten Åsbrohemmet (VI) (Exp. d. $^{29}/_{3}$)	$^{27}/_{3}$
Riksd. A. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. motion om utredning rörande den framtida organisationen av handeln med brännoljor m. m. (III)	$^{28}/_{3}$
Riksd. A. K:s 1:a tillf. utsk.	Ang. utredning av behovet av ytterligare industrihem eller omskolnings- och träningsanstalter för personer, som utskrivits eller permitterats från fängelser, vissa sjukhus och anstalter (II)	$^{28}/_{3}$
Riksd. A. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. motioner om utredning rörande statens medverkan till en lösning av industrins arbetarbostadsproblem (V)	$^{29}/_{3}$
Socialdep.	Ang. ansökning av föreningen Nynäshamns daghem för barn om byggnadstillstånd för uppförande av ett daghem (II)	$^{4}/_{4}$
»	Ang. ansökning av Rya kommun om byggnadstillstånd för uppförande av ålderdomshem (II)	$^{5}/_{4}$
»	Ang. framställning av kommunalfullmäktige i Mönsterås köping om ändrad användning av en donation (II)	$^{5}/_{4}$
»	Ang. anställande under budgetåret 1945/46 av två barnavårdsinspektriser (III)	$^{5}/_{4}$
»	Ang. ansökning av Sällskapet sanningens härold om byggnadstillstånd för uppförande av ett pensionärshem (II)	$^{9}/_{4}$
»	Utl. över framställning av försvarets fabriksstyrelse ang. förvaltningen av byggnader och områden hörande till förutvarande tvångsarbetsanstalten i Landskrona (VI) (Exp. d. $^{11}/_{4}$)	$^{10}/_{4}$
»	Utl. ang. godkännande av ritningar till lärarbostad vid Gudmundsgårdens skolhem (II)	$^{12}/_{4}$
»	Framställning om rätt att överskrida anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vid statens skyddshem (II)	$^{12}/_{4}$
Riksd. F. K:s 2:a tillf. utsk.	Ang. motion om utredning av vissa befolknings- och näringsförhållanden i Sverige (III)	$^{12}/_{4}$
Finansdep.	Ang. beräkning av levnadskostnadsindex för mars månad 1945 (IV)	$^{14}/_{4}$
Socialdep.	Framställning om rätt att överskrida omkostnadsstaten för statens skyddshem för budgetåret 1944/45 för förstärkning av brandskyddet vid Johannisbergs skol- och yrkeshem (II)	$^{16}/_{4}$
»	Utl. över framställning om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete för Källeredhemmets elever (II)	$^{17}/_{4}$
»	Utl. över pensionsstyrelsens förslag till provisorisk förbättring av blindhetsersättningar (III)	$^{19}/_{4}$
»	Ang. framställning om visst medgivande beträffande Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyrå i Solna beviljat understöd ur allmänna arvsfonden (II)	$^{20}/_{4}$

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden $^{21}/_{3}$—$^{20}/_{4}$ 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
60.	K. förordn. om ändring i förordn. den 11 juli 1919 (nr 406) ang. försäljning av pilsnerdricka	$^{16}/_{3}$
67.	Lag ang. fortsatt giltighet av lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.	$^{23}/_{3}$
76.	K. kung. om ändrad lydelse av 1 § kung. den 30 juni 1942 (nr 609) med vissa bestämmelser ang. tillverkning och försäljning av bröd	$^{23}/_{3}$
77.	Lag ang. ändrad lydelse av 15 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning	$^{9}/_{3}$
78.	Lag ang. ändrad lydelse av 9 § lagen den 16 maj 1930 (nr 139) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete	$^{9}/_{3}$
81.	K. kung. om hyresbidrag till ovana skogsarbetare	$^{23}/_{3}$
96.	K. kung. ang. ändrad placering i dyrortsgrupp av vissa orter	$^{23}/_{3}$
97.	K. kung. ang. ändrad placering i hyresgrupp av vissa orter	$^{23}/_{3}$
102.	K. kung. ang. insamlande av uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik rörande skördeutsikterna och skörden under år 1945	$^{6}/_{4}$
103.	K. kung. ang. arealinventering och kreatursräkning inom riket m. m.	$^{6}/_{4}$
105.	K. kung. med vissa bestämmelser ang. avvisning och förpassning enligt utlänningslagen	$^{6}/_{4}$
106.	K. kung. ang. inskränkning av förbrukningen av gas	$^{6}/_{4}$

SOCIALA MEDDELANDEN

utgivna av Kungl. Socialstyrelsen

Pris per årgång (12 häften) 5 kr, per häfte 50 öre.
Prenumeration kan ske å postanstalt eller i bokhandeln.

1945 **Nr 5**

INNEHÅLL

Sid.

Tattarnas antal och levnadsförhållanden 377
Förslag om allmän bostadsräkning . 393
Fria sommarresor för barn och rabatterade resor för husmödrar . . . 405
Kortare meddelanden
Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 april 1945 408
Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1944 . . 408
Svenska arbetsgivareföreningen år 1944 409
Landsorganisationen i Sverige år 1944 410

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under första kvartalet 1945 411
Arbetskraften i industrin år 1941 . 417
Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under första kvartalet 1945 423
Utlänningar i Sverige
Utlänningar i Sverige omkring den 1 april 1945 430

Sid.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 maj 1945 435
Livsmedelskonsumtionen inom landsbygdshushåll fjärde kvartalet 1944 437
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1945 . . . 440
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i april 1945 441
Arbetsmarknaden
Arbetsmarknaden under april 1945 . . 444
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under april 1945 447
Beredskapskurser, anordnade av *överstyrelsen för yrkesutbildning* 449
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission 449
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Februari 1945 452
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden 455
Litteraturöversikt 470
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar 475
Författningar rörande sociala frågor . 476

25—450090. *Soc. Medd. 1945.*

INDEX

CONTENTS.

	Page	
Nombre et conditions de vie de la population dite »tattare» (gitanes) en Suède	377	The gipsy population and their living conditions.
Projet d'un recensement général des habitations	393	Proposal for a nation-wide housing census.
Voyages de vacances gratuits des enfants et réduction des frais de voyage pour les mères de famille	405	Free holiday trips for children and reduced fares for mothers.
Courtes notices		Short notices.
Coût de la construction à Stockholm de 1939—au 1er avril 1945	408	Building costs in Stockholm 1939—1st April 1945.
L'activité de l'Union Coopérative et des sociétés affiliées pendant l'année 1944	408	Activities of the Cooperative Wholesale Society (»K. F.») and allied organizations during 1944.
L'Union patronale suédoise en 1944	409	The Swedish Employers Association in 1944.
La Confédération générale du travail en Suède en 1944	410	The Federation of Trade Unions in Sweden in 1944.
Aperçus périodiques		**Periodical Surveys**
Conventions collectives pendant le 1er trimestre 1945	411	Collective agreements during the first quarter of 1945.
La main-d'œuvre de l'industrie en 1941	417	Man-power in industry in 1941.
Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le 1er trimestre 1945	423	Building activities in certain towns and urban districts during the first quarter of 1945.
Etrangers en Suède		Aliens in Sweden.
Etrangers en Suède au 1er avril 1945	430	Aliens in Sweden on about the 1st April 1945.
Réfugiés en Suède environ le 15 mai 1945	435	Refugees in Sweden on about the 15th May 1945.
La consommation des denrées alimentaires des ménages ruraux pendant le 4e trimestre 1944	437	Food consumption in rural households in the last quarter of 1944.
Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 1er trimestre 1945	440	Drunkenness and spirit-smuggling during the first quarter of 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en avril 1945	441	Food, fuel and light costs in April 1945.
Marché du travail		The Labour Market.
Le marché du travail pendant avril 1945	444	The Labour Market in April 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en avril 1945	447	The activities of the State Labour Market Commission in April 1945.
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionel	449	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	449	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Février 1945	452	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	455	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	470	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S.	475	Reports and representations made by the Social Board.
Lois concernant les questions sociales	476	Legislation on social questions.

The contents in English of no. 1—4 see the end of this number.

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Nombre et conditions de vie de la population dite »tattare» en Suède. Le recensement des »tattare» et des tziganes qui, en ce qui concernait ces derniers a été achevé en janvier 1944, vient d'être terminé touchant les »tattare». Il a été précédé, entre autre, d'une enquête anthropologique. Le caractère distinctif des »tattare» semble être constitué par leur genre de vie, d'une part, et par un mélange d'éléments tziganes, d'autre part. Le recensement a visé 8 000 »tattare» environ, répartis dans 436 communes et dans tous les départements du pays. Un cinquième des »tattare» adultes étaient estimés ne pas vivre d'une existence rangée et dans un certain nombre de familles se trouvaient des individus notoirement asociaux. L'A. T. P. S. propose une enquête sur les mesures à prendre contre l'inaptation des »tattare» à la vie sociale. P. 377.

Projet d'un recensement général des habitations. Après s'être concertée avec différentes autorités, l'A. T. P. S. a déposé un projet en vue de procéder à une vaste enquête sur les habitations, en relation avec le recensement de la population en 1945. L'enquête comprendrait un recensement général des habitations et des loyers dans les villes et agglomérations urbaines, un recensement semblable à la campagne, une enquête détaillée d'un certain nombre de localités, un compte-rendu des revenus familiaux et une statistique étendue sur les habitations des ménages. Les frais de l'enquête s'éleveraient de 1·5 à 2·3 millions de couronnes, selon différentes alternatives. P. 393.

Voyages de vacances gratuits des enfants et réduction des frais de voyage pour les mères de famille. Les dispositions fixées pour l'année 1945 impliquent certaines modifications des conditions pour les voyages de vacances gratuits des enfants et, en même temps, à titre d'essai, une réduction des frais de voyage pour les mères de famille ayant au moins trois enfants mineurs qui vivent avec elles. P. 405.

Conventions collectives pendant le Ier trimestre 1945. Les négociations ont été particulièrement actives pendant ce trimestre et un grand nombre d'accords ont été conclus. Ces accords ont impliqué, dans la plupart des cas, une augmentation de salaire, s'élevant en moyenne à 6 öre par heure de travail et à environ 3 couronnes par semaine. Pour l'industrie des constructions mécaniques, une commission spéciale d'arbitrage a été constituée au début de janvier. Les négociations devant cette commission ont cependant échoué et une grève a éclaté le 5 février 1945. Ce conflit, qui touche environ 120 000 ouvriers, s'est poursuivie pendant le reste du trimestre. P. 411.

La main-d'œuvre de l'industrie en 1941. Le rapport sur l'industrie pour l'année 1941, publié par le Conseil supérieur du commerce, contient certains renseignements, notamment sur le nombre relatif des ouvriers industriels dans différents départements et différentes localités et la part de la main-d'œuvre féminine et mineure dans différentes branches de l'industrie. P. 417.

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le Ier trimestre 1945. Dans les 119 localités touchées par l'enquête, 5 935 logements contenant 18 306 pièces ont été construits pendant le Ier trimestre 1945. En comparaison avec le trimestre correspondant de 1944, le nombre des logements avait diminué de 6 % et celui des pièces augmenté de 0·2 %. Dans les mêmes localités, la permission de construire a été accordée pour 8 469 logements de 26 704 pièces, ce qui, en comparaison avec le trimestre correspondant de 1944, constitue une diminution de 19 et 15 % respectivement. P. 423.

Etrangers en Suède. Le nombre des étrangers pourvus d'un permis d'entrée et de séjour s'élevait au Ier avril à 99 460. Environ le 15 mai, le nombre des réfugiés était estimé à 110 100, dont 19 700 évacués finlandais et 39 500 enfants finlandais. Le nombre total des étrangers à la même date était calculé à 180 200. Les entrées d'étrangers en Suède pendant le Ier trimestre ont été de 8 712 et les sorties de 11 963. P. 430.

La consommation des denrées alimentaires des ménages ruraux pendant le 4e trimestre 1944. Aucune modification importante dans la quantité ou la composition de la consommation ne semble être survenue. La teneur en vitamine C de l'alimentation avait cependant diminué sensiblement par suite d'une consommation réduite des pommes de terre. La teneur en vitamine A avait aussi diminué quelque peu. P. 437.

Le marché du travail en avril 1945 a été caractérisé par une augmentation assez importante de la demande de différentes catégories de main-d'œuvre mais surtout de la main-d'œuvre masculine. Le nombre moyen des demandes de travail pour 100 places disponibles a été 116 en avril contre 128 en mars. Le nombre des ouvriers occupés dans l'industrie et domaines d'activité connexes était de 2 % plus élevé à la fin d'avril qu'à la fin de mars. Le chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats était au 31 mars 5·7 % du total des membres contre 6·2 un mois plus tôt. Les chômeurs demandant des secours étaient, à la fin d'avril, au nombre de 12 044, ce qui constituait une diminution au cours du mois de 1 477. P. 444.

Sociala Meddelanden.

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden.

The gipsy population and their living conditions. The census of »tattare» (a hybrid gipsy race) and gipsies proper which was taken in 1942, and which in the case of the latter category was completed in Jan. 1944, has now been concluded in respect of the former also. It was preceded, inter alia, by an anthropological investigation. The peculiar character of the »tattare» apparently consists partly in their manner of living and partly in the racial element derived from the gipsies. The census shows that about 8 000 »tattare» are dispersed amongst 436 municipalities in all counties. One-fifth of the adult »tattare» were described as unreliable, and in a number of families one or more of the members were notoriously asocial. — The Social Board proposes that an enquiry be made into the taking of measures to remedy the gipsies' and the »tattare's» lack of adaptability within the community. Page 377.

Proposal for a nation-wide housing census. After consultation with a number of authorities, the Social Board has submitted proposals for a comprehensive enquiry into housing in conjunction with the forthcoming census of 1945. The investigation would comprise a general census of dwellings and rents in urban districts, a similar housing census in rural districts, an intensive sociological survey of a number of localities, a report on family incomes and comprehensive statistics on domestic economy. Page 393.

Free holiday trips for children and reduced fares for mothers. The regulations laid down for 1945 entail certain amended conditions for children's free summer-holiday trips and also certain tentative measures for providing reduced fares for mothers with at least 3 minor children living at home. Page 405.

Collective agreements during the first quarter of 1945. During the past quarter there have been lively negotiations and a large number of extensive collective agreements have been reached. In most cases they have involved an increase in wages, amounting on an average to 6 öre on hourly wages and about 3 kr on weekly wages. On behalf of the engineering industry there was appointed at the turn of the year a special Arbitration Commission. However, the negotiations under the aegis of this Commission stranded and a strike was called on the 5th February 1945. This dispute, which affects about 120 000 workers, has continued throughout the remainder of the quarter. Page 411.

Man-power in industry in 1941. Certain particulars are taken from the Board of Trade's recently published Industrial Report for 1941 regarding, inter alia, the relative number of industrial workers in the different counties and districts and the existence of female and non-adult labour in the various branches of industry. Page 417.

Building activities in certain towns and urban districts during the first quarter of 1945. In all the 119 districts accounted for, there were built during the first quarter of 1945 5 935 apartments (incl. one-family houses) comprising 18 306 rooms. Compared with the corresponding quarter of 1944 the number of apartments has declined by 6 %, while the number of rooms has increased by 0·2 %. In the same districts building permits were granted during the first quarter of 1945 for 8 469 apartments and 26 704 rooms, which in comparison with the same quarter of 1944 implies a reduction of 19 and 15 % respectively. Page 423.

Aliens in Sweden. The number of aliens possessing entry and residence permits amounted on the 1st April to 99 460. About the middle of May the number of refugees was estimated at 110 100, in addition to which there were about 19 700 Finnish evacuees and 39 500 Finnish children. The number of aliens altogether at the same date was estimated at 182 000. — During the first quarter 8 712 aliens entered the country and 11 963 left the country. Page 430.

Food consumption in rural households in the last quarter of 1944. No appreciable changes appear to have taken place in the quantity and composition of the consumption. The vitamin-C content of the diet had, however, undergone a not inconsiderable reduction in connection with a decline in the consumption of potatoes. The vitamin-A content has likewise decreased somewhat. Page 437.

The Labour Market in April 1945 recorded an increase in the demand for labour of various kinds, particularly for male workers. The average number of applications per 100 vacant jobs was 116 in April as against 128 in March. The number of workers employed in industry and kindred occupations was 2 % higher at the end of April than at the end of March. Unemployment among trade union members affected 5.7 % at the turn of the month March/April as compared with 6.2 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief at the end of April totalled 12 044, implying a decrease of 1 477 during the month. Page 444.

The main contents of no. 1—4 see the end of this number.

Häftets huvudinnehåll.

Maj 1945.

Tattarnas antal och levnadsförhållanden. Den år 1942 anbefallda inventeringen av tattare och zigenare, vilken i fråga om zigenarna avslutades i januari 1944, har nu slutförts även beträffande tattarna. Den har föregåtts av bl. a. en antropologisk undersökning. Tattarnas särart synes konstitueras, dels av levnadssättet, dels av rasinslag från zigenarna. Vid inventeringen redovisades c:a 8 000 tattare fördelade på 436 kommuner. En femtedel av de vuxna tattarna betecknades såsom icke skötsamma, och i åtskilliga familjer voro en eller flera medlemmar notoriskt asociala. — Socialstyrelsen föreslår utredning om åtgärder mot zigenarnas och tattarnas brist på anpassning i samhället. Sid. 377.

Förslag om allmän bostadsräkning. Efter samråd med ett flertal myndigheter har socialstyrelsen framlagt förslag om en allmän bostadsundersökning i samband med 1945 års folkräkning. Undersökningen skulle omfatta en allmän bostads- och hyresräkning i stadssamhällena, en liknande bostadsräkning å landsbygden, en sociologisk undersökning av ett antal orter, en redovisning av familjeinkomsterna och en omfattande bostadshushållsstatistik. Kostnaderna beräknas till 1·5—2·3 milj. kr enligt olika alternativ. Sid. 393.

Fria sommarresor för barn och rabatterade resor för husmödrar. De för år 1945 fastställda bestämmelserna innebära vissa ändrade villkor för barnens fria sommarresor och därjämte en försöksverksamhet i fråga om rabatterade resor för husmödrar med minst 3 hemmavarande minderåriga barn. Sid. 405.

Kollektivavtalen under första kvartalet 1945. Förhandlingsverksamheten har under detta kvartal varit synnerligen livlig, och ett stort antal omfattande avtalsuppgörelser har kommit till stånd. Uppgörelserna ha i de flesta fall medfört en löneförhöjning, uppgående till i medeltal 6 öre på timlönerna och ungefär 3 kr på veckolönerna. För verkstadsindustrin tillsattes vid årsskiftet en särskild medlingskommission. Förhandlingarna inför denna strandade emellertid, och strejk utbröt den 5 februari 1945. Denna konflikt, som berör omkring 120 000 arbetare, har pågått under hela återstoden av kvartalet. Sid. 411.

Arbetskraften i industrin år 1941. Ur den av kommerskollegium nyligen utgivna industriberättelsen för år 1941 lämnas vissa uppgifter om bl. a. industriarbetarnas relativa antal inom olika län och orter samt förekomsten av kvinnlig och minderårig arbetskraft inom olika industrigrenar. Sid. 417.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under första kvartalet 1945. I samtliga 119 redovisade orter tillkommo under första kvartalet 1945 5 935 lägenheter och 18 306 rumsenheter. I förhållande till motsvarande kvartal 1944 hade antalet lägenheter minskats med 6 %, under det antalet rumsenheter ökats med 0·2 %. I samma orter beviljades under första kvartalet 1945 byggnadslov för 8 469 lägenheter och 26 704 rumsenheter, vilket i jämförelse med samma kvartal 1944 innebär en minskning med resp. 19 och 15 %. Sid. 423.

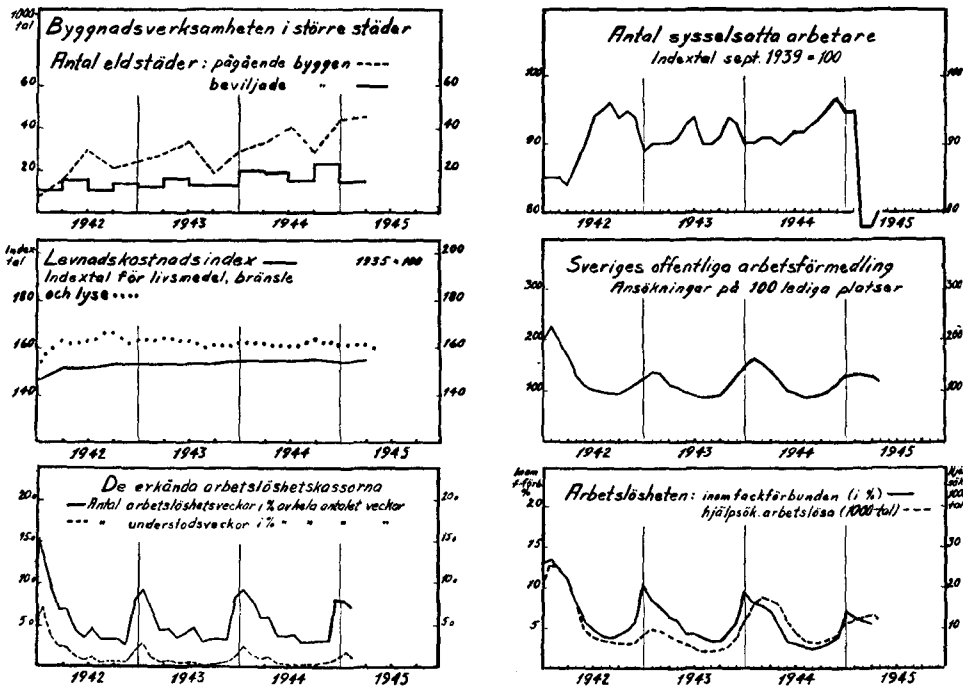
Utlänningar i Sverige. Antalet utlänningar med inrese- och uppehållsvisering uppgick den 1 april till 99 460. Omkring mitten av maj kunde antalet flyktingar uppskattas till 110 100, vartill kommo omkring 19 700 finska evakuerade och 39 500 finska barn. Antalet utlänningar överhuvud taget vid samma tidpunkt beräknades till 180 200. — Antalet kontrol-

lerade inresor av utlänningar uppgick under första kvartalet till 8 712 och antalet utresor till 11 963. Sid. 430.

Livsmedelskonsumtionen inom landsbygdshushåll fjärde kvartalet 1944. Inga större förändringar i konsumtionens kvantitet och sammansättning synas ha inträtt. Kostens halt av vitamin C har dock minskat ej obetydligt i samband med minskad potatisförbrukning. Även konsumtionen av A-vitamin har nedgått något. Sid. 437.

Arbetsmarknaden under april 1945 kännetecknades av en betydligt ökad efterfrågan på arbetskraft av skilda slag, framför allt inom de manliga arbetsområdena. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 116 i april mot 128 i mars. Antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden var 2 % högre i slutet av april än i slutet av mars. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet mars/april 5·7 % av medlemmarna mot 6·2 en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde vid utgången av april 12 044, vilket innebär en minskning under månaden med 1 477. Sid. 444.

Socialstatistiska diagram.

Tattarnas antal och levnadsförhållanden.

Genom brev den 25 september 1942 anbefallde Kungl. Maj:t socialstyrelsen att verkställa inventering av de tattare och zigenare, som finnas inom riket. Beslut om denna inventering hade föranletts av vissa framställningar till Kungl. Maj:t om de sociala problem, som de s. k. tattarna givit upphov till på en del orter på grund av sitt levnadssätt och olägenheterna därav för den övriga befolkningen.

Vid socialstyrelsens planläggning av den anbefallda inventeringen ansågos särskilda undersökningar böra verkställas för resp. tattare och zigenare.

En räkning av zigenarna i landet utfördes den 31 maj 1943 genom länsstyrelsernas försorg. Resultaten därav meddelades i en redogörelse, som överlämnades till Kungl. Maj:t den 31 januari 1944.[1]

I fråga om tattarna ansågs lämpligt att verkställa vissa förberedande undersökningar, innan en hela landet omfattande räkning av den ifrågavarande befolkningsgruppen igångsattes. Under senare delen av 1943 utfördes sålunda dels en antropologisk undersökning av ett antal tattare, dels en försöksvis anordnad inventering av tattarbefolkningen inom Stockholms och Värmlands län. Med ledning av de erfarenheter, som vunnos vid dessa undersökningar, insamlades under våren 1944 även uppgifter om tattarna i övriga län.

Begreppet tattare. Tattare var tidigare den vanliga benämningen i vårt land på zigenare. Ordet uppges stamma från lågtyskan och skall ha uppkommit därigenom, att zigenarna vid sitt första uppträdande i norra Tyskland troddes leda sitt ursprung från tatariska folk.

Genom en betydelseförskjutning har tattare sedermera blivit beteckning för en särskild befolkningsgrupp, mindre särpräglad och primitiv i sin livsföring än zigenarna men påminnande om dessa genom sin benägenhet för ett vagabonderande levnadssätt och även enligt en tämligen spridd folklig föreställning i fråga om utseende.[2] Då därtill i varje fall en del av tattarna sinsemellan använder ett språk, som karakteriserats såsom »en grammatiskt förfallen dialekt av zigenarspråket»,[3] ha de vanligen ansetts vara mer eller mindre uppblandade avkomlingar av zigenare, som under 1500- och 1600-talen slogo sig ned på det dåvarande svensk-finländska riksområdet och som ännu skulle fortleva i Finland.

---

[1] Publicerad i Soc. Medd. årg. 1944, sid. 116.

[2] Vid sidan av benämningen tattare finnas flera andra vanligen mera lokalt förekommande synonymer, t. ex. skojare, fanter, kältringar. I Norge äro benämningarna på den där förekommande likartade befolkningsgruppen tater eller fanter. I Danmark känner man till vissa tämligen fåtaliga vagabonderande grupper, såsom zigenare, tater, natmandsfolk o. a. De finska zigenarna synas i fråga om livsföring och sedvänjor visa större likheter med de svenska tattarna och de norska fanterna än med övriga europeiska zigenarstammar.

[3] Etzler: Zigenarna och deras avkomlingar i Sverige. Stockholm 1944. Sid. 157.

Tattarna synas även själva betrakta sig som en från svenska folket i övrigt skiljaktig grupp. Såvitt man vet, uppfatta de sig dock ej såsom avkomlingar av zigenarrasen och tyckas i allmänhet ej heller ha någon närmare beröring med den under 1800-talet invandrade zigenarstam, som numera finnes i Sverige.[1]

I syfte att söka fastställa tattarnas beskaffenhet ur rassynpunkt lät socialstyrelsen i samarbete med statens rasbiologiska institut utföra antropologiska undersökningar av personer, vilka vistades på straffanstalter, alkoholistanstalter, fattigvårdsinrättningar m. m. och vilka på dessa anstalter betecknades som tattare. På grundval av detta material, omfattande ett 60-tal individer, har chefen för rasbiologiska institutet, professorn Gunnar Dahlberg, verkställt en utredning, vars resultat tidigare framlagts i en särskild redogörelse.

Utredningen ger enligt professor Dahlbergs framställning inga hållpunkter för antagandet, att tattare i större utsträckning skulle härstamma från zigenare. De undersökta tattarnas kroppslängd var i genomsnitt 10 cm mindre än svenskarnas, men denna skillnad var icke så stor, som man skulle ha kunnat vänta, om inblandning från zigenare spelat större roll. Förekommande avvikelser mellan tattare och andra svenskar med avseende på huvudmått kunde ej heller förklaras genom antagandet om tattarnas zigenarursprung, lika litet som de hos tattarna smala axlarna. Näsans form skulle ej heller tala för ovannämnda antagande. På det hela taget kunde en god överensstämmelse konstateras mellan tattare och andra svenskar i fråga om kroppsbyggnad. Tattarna tycktes dock vara ett urval av personer med liten hjärnskål och spenslig kroppsbyggnad.

Tattarna voro mera mörklagda än svenskar i allmänhet.[2] Personer med rakt, kolsvart hår voro dock sällsynta bland dem, i motsats till vad som är fallet bland zigenare. Frekvensen brunögda och mörkhåriga tattare var med en konkret exemplifiering av pigmenteringsgraden något högre än bland sydtyskar och något lägre än bland italienare; tattarna överensstämde härvidlag närmast med schweizare.

Professor Dahlberg uttalar, att man på antropologisk väg endast kan utesluta ett mera dominerande zigenarinslag hos tattarna. Han finner det emellertid troligt, att påverkan med hänsyn till språk och sedvänjor spelat en större roll än blodsförbindelser. Beteckningen tattare skulle från att ursprungligen ha avsett rena zigenare och sedan under en övergångstid personer med zigenarpåbrå så småningom ha kommit att användas även för vagabonderande individer och släkter, som icke härstammade från zigenare. Den betydligt större utsträckning, vari mörkt hår och bruna ögon förekomma bland tattare, skulle förklaras därav, att beteckningen tattare dock företrädesvis brukats om sådana personer med oregelbunden och vagabonderande livsföring, som voro mörklagda.

Professor Dahlbergs uppfattning av tattarna som en viss social miljö utan nämnvärd rasinblandning från zigenare men med en viss påverkan från dem i

[1] Jfr Etzler, a. a., sid. 158 o. f.

[2] I fråga om pigmenteringen inbegripas i materialet även ett 50-tal kvinnor och barn förutom det 60-tal män i vuxna åldrar, som sammanställningarna angående kroppsbyggnad och huvudmått begränsats till.

fråga om språk och sedvänjor har gjorts till föremål för kritik av fil. dr Allan Etzler i en avhandling om zigenarna och deras avkomlingar i Sverige. Dr Etzler anser, att framför allt tattarnas språk utgör ett bindande bevis för deras zigenarursprung. Tattarna skulle icke ha kunnat tillägna sig zigenarnas språk och andra egenarter genom förbindelser av så lösligt slag, som professor Dahlberg förutsätter. Dr Etzler definierar begreppet tattare såsom en person, *tillhörande en släkt av tattarkaraktär och uppvuxen med tattarspråket* som naturligt tungomål. Till den kärna av tattarbefolkningen, som denna karakteristik passar in på, skulle sedan även sluta sig personer med tattarpåbrå, vilka upptagits i andra miljöer och sakna vissa för den typiske tattaren säregna drag men vilka, liksom denne, ofta visa oro och ostadighet.[1]

Bland de personer, som rasundersökningen avsåg, kunde enligt socialstyrelsens sedermera inhämtade inventeringsuppgifter endast en med säkerhet anses motsvara dr Etzlers definition av begreppet tattare, varjämte ett par andra tillhörde släkter med en dylik »typisk» tattarprägel. Det är därför tänkbart, att rasundersökningen icke skulle vara representativ för samtliga personer, för vilka beteckningen tattare numera användes. Denna beteckning skulle med hänsyn till å ena sidan rasundersökningens resultat och å andra sidan dr Etzlers ovan anförda invändningar däremot kunna tänkas avse dels en grupp, vars särart huvudsakligen konstitueras av levnadssättet, dels en annan, förmodligen mindre grupp med även främmande rasinslag.

Ur social synpunkt har den svårutredda frågan om tattarnas ursprung endast sekundär betydelse. Folkminnesarkivens uppteckningar om tattare samt socialstyrelsens material från provinventeringen i Stockholms och Värmlands län ha emellertid gett vid handen, att beteckningen tattare användes om medlemmar av särskilda i ortstraditionerna kända släkter och icke om s. k. asociala element i allmänhet. Detta förhållande bestyrkes bl. a. därav, att tattare uppgivas förekomma i vissa bygder men icke i andra.

Socialstyrelsen har på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt en hela landet omfattande inventering av samtliga de personer, som enligt ortstraditionerna betraktas som tattare. Inventeringens syfte är endast att fastställa förekomsten och antalet av dylika personer i olika delar av landet samt att, på grundval av dessa uppgifter och vissa kompletterande upplysningar om vederbörandes levnadsförhållanden, ge en allmän bild av den s. k. tattarfrågans betydelse.

Inventeringens anordnande. Under medverkan av överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtades genom polismyndigheterna nominativa uppgifter angående sådana personer, som ansågos vara tattare. Uppgifter skulle i första hand lämnas för personer, som i församlingsbokens kol. 2 antecknats vara tattare. Det var emellertid på förhand känt, att dylik anteckning endast förekommer beträffande en mindre del av dem, som enligt vedertagen uppfattning kunde hänföras till tattarbefolkningen, varför uppgifter skulle lämnas även för övriga såsom tattare betraktade personer. Då det icke är möjligt att efter generella bedömningsgrunder med avseende på utseende, levnadssätt m. m. avgränsa tattar-

[1] Jfr Etzler, a. a., sid. 157 o. f.

befolkningen från landets övriga invånare, skulle urvalet av såsom tattare redovisade personer ske med anlitande av särskilda sagesmän, präster, lärare, kommunala förtroendemän och funktionärer samt enskilda, som voro förtrogna med ortstraditionerna. Polismyndigheterna behövde däremot icke låta uppsöka och utfråga de personer, som skulle redovisas såsom tattare. För undvikande av ett ensidigt urval framhölls i de av socialstyrelsen meddelade anvisningarna för primärmaterialets insamling särskilt vikten av att inventeringen borde omfatta samtliga tattare och icke begränsades till enbart asociala element.

Inventeringsuppgifterna innehålla de redovisade personernas födelsedata, födelseort, bostadsort, civilstånd, sysselsättning m. m. Personer tillhörande samma bostadshushåll redovisades å samma blankett av det för ändamålet utarbetade frågeformuläret. För hushållet i dess helhet efterfrågades skälen för medlemmarnas redovisande såsom tattare, deras levnadssätt samt huruvida de använde sig av det s. k. tattarspråket.

I syfte att erhålla ett så fullständigt inventeringsmaterial som möjligt begärdes redogörelse för å olika orter såväl kyrkobokförda som stadigvarande bosatta men av någon anledning å bostadsorten icke kyrkobokförda tattare. Upplysningar begärdes därjämte om från resp. orter utflyttade medlemmar av de redovisade bostadshushållen.

Inventeringsmaterialets omfattning och beskaffenhet. Till socialstyrelsen inkomna inventeringsuppgifter avsågo 1 947 bostadshushåll. I fråga om ungefär hälften av hushållen syntes uppgifterna enbart stödja sig på polismyndigheternas och kyrkobokförarnas kännedom om förhållandena, medan i fråga om något över en fjärdedel av hushållen även kommunala förtroendemän och funktionärer samt i fråga om något mindre än en fjärdedel enskilda, med ortstraditionerna förtrogna personer anlitats såsom sagesmän.

De redovisade 1 947 hushållen omfattade tillhopa 7 668 personer. Härtill kommo omkring 300 personer, vilka antecknats tidigare ha tillhört de redovisade hushållen, men för vilka specificerade uppgifter ej finnas i materialet. Tattarbefolkningen skulle därför i sin helhet uppgå till i runt tal 8 000 personer. I detta antal ha icke medräknats de omkring 500 personer, som voro gifta med såsom tattare redovisade personer, men som icke själva skulle härstamma från tattare.

De anvisningar, som lämnades för inventeringen, uteslöto icke möjligheten, att en och samma person kunde komma att redovisas från olika orter. I många fall ha också uppgifter för samma person inkommit från dels en ort, där han varit kyrkobokförd, dels en ort, där han brukat uppehålla sig men ej varit skriven. I några fall ha t. o. m. uppgifter avgivits från tre olika håll. Detta förhållande, som vid materialets bearbetning nödvändiggjort ett tidskrävande identifieringsarbete, torde, såsom avsetts, utgöra en viss säkerhet för att de erhållna uppgifterna tämligen fullständigt omfatta den ifrågavarande befolkningsgruppen. Med hänsyn till könsfördelningen bland de redovisade personerna är det dock tänkbart, att en del kvinnor av tattarbörd, vilka genom gifte eller av andra skäl lämnat tattarmiljön, ej kommit med i materialet.

I detta sammanhang kan nämnas, att enligt en av fattigvårdslagstiftningskommittén år 1922 företagen enquête, skulle antalet tattare då endast ha utgjort 1 833 i hela landet.[1] Ifrågavarande undersökning synes dock ha varit mycket summarisk. Bättre jämförelsemöjligheter erbjuder en år 1934 verkställd utredning angående tattarna i Skåne.[2] Enligt denna, som grundade sig på ingående genealogiska studier, skulle till tattarbefolkningen i de båda skånska länen ha kunnat räknas 441 personer, medan enligt förevarande inventering motsvarande siffra var 1 138. I en av fattigvårdsnämnden i Jönköping nyligen publicerad undersökning om tattarna i denna stad uppges deras antal därstädes till 308,[3] under det att socialstyrelsens uppgifter från denna ort avse 305 personer.

Den större utsträckning, vari tattare redovisats i förevarande undersökning, jämförd med en del av de tidigare, kan i första hand antagas bero därpå, att inventeringen varit fullständigare. Det måste emellertid framhållas, att gränsdragningen mellan tattare och andra är svävande. Man får också räkna med möjligheten, att begreppet tattare i de folktraditioner, varpå föreliggande uppgifter huvudsakligen grunda sig, kan ha utvidgats under senare tid att omfatta personer, som genom sitt levnadssätt kommit i mer eller mindre nära beröring med tattarmiljön eller kanske endast förete vissa likheter med tattare.

För att klarlägga vad som varit vägledande vid polismyndigheternas och deras sagesmäns identifiering av tattarbefolkningen efterfrågades i formuläret, såsom förut nämnts, huruvida de redovisade personerna ansågos vara av tattarsläkt på grund av a) en i orten sedan länge hävdvunnen uppfattning, b) från den övriga befolkningen avvikande utseende eller rasdrag samt c) familjemedlemmarnas levnadssätt. Enligt de erhållna svaren grundade sig uppfattningen om vederbörandes tattarbörd företrädesvis på ortstraditionen. Beträffande ungefär hälften av de redovisade personerna besvarades emellertid alla tre frågorna jakande.

Bland de i inventeringen redovisade tattarna tillhörde endast 592 eller 7 % hushåll, vars medlemmar uppgåvos använda sig av tattarspråket. Det förefaller dock troligt, att tattarspråket har något större utbredning, än vad anförda siffror ge vid handen. Några skillnader i levnadsvanor mellan dem, som uppgåvos använda sig av tattarspråket och övriga som tattare redovisade personer, framkommo icke. Antalet personer, som i kyrkoböckerna antecknats vara tattare, utgjorde 436 eller 6 % av samtliga här redovisade. Bland dessa tillhörde ett femtiotal dem, som uppgåvos behärska tattarspråket.[4]

[1] SOU 1923: 2, sid. 134.
[2] Länsstyrelsen i Malmö i skrivelse till chefen för socialdepartementet den $^{30}/_{1}$ 1936.
[3] Tor Jacobsson: Om tattarna i Jönköping. Jönköping 1944, sid. 122.
[4] Med tanke på den förmodade frändskapen mellan svenska tattare och finska zigenare kan det nämnas, att ett trettiotal av de svenska tattarsläkterna ha samma tillnamn som finska zigenarsläkter. I de flesta fall äro dock dessa namn icke så ovanliga, att namnlikheten behöver innebära släktskap. I åtminstone ett fall, då man på grund av släktnamnets mera egenartade beskaffenhet skulle med någon sannolikhet kunna tänka sig, att det verkligen var fråga om samma släkt, är det av vissa skäl troligt, att det rör sig om en från Finland inflyttad zigenarfamilj, som gått upp i den svenska tattarmiljön.
Det kan i detta sammanhang nämnas, att i varje fall en medlem av den nuvarande zigenarstammen i Sverige och likaså en person tillhörande en dansk familj av blandzigenare skulle vara ingifta i svenska tattarsläkter.

Tab. 1. Tattarnas fördelning efter kön, civilstånd och ålder.

Kön och civilstånd	Antal redovisade tattare	Därav (i %) i åldern ..... år								
		under 10	10–20	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70	70 o. däröver	ej angivet
Män	4 100	25·8	23·0	16·3	13·1	9·7	5·8	4·1	2·0	0·2
Ogifta	2 722	38·8	34·6	16·9	4·5	2·2	1·3	1·1	0·5	0·1
Gifta	1 140	—	0·2	15·5	32·5	25·4	14·6	8·0	3·8	—
Samboende	102	—	—	19·6	25·5	20·6	17·6	8·8	4·9	3·0
Änklingar	71	—	—	1·4	7·1	12·7	12·7	42·3	23·8	—
Frånskilda	49	—	—	10·2	20·4	34·7	14·3	12·2	8·2	—
Ej angivet civilstånd	16	.	.	.	.	.	—	—	.	.
Kvinnor	3 568	26·6	23·8	16·7	12·0	9·1	5·7	3·8	2·2	0·1
Ogifta	2 113	44·9	39·5	10·3	1·4	1·2	0·9	1·1	0·7	—
Gifta	1 175	—	1·1	28·6	28·8	21·7	11·5	5·9	2·2	0·2
Samboende	110	—	—	30·9	26·4	17·3	13·6	7·3	3·6	0·9
Änkor	106	—	—	1·8	10·4	9·5	19·8	26·4	32·1	—
Frånskilda	55	—	—	7·3	27·3	23·6	25·5	12·7	1·8	1·8
Ej angivet civilstånd	9	—	.	.	.	—	—	—	—	.
Samtliga	7 668	26·1	23·4	16·5	12·6	9·4	5·8	3·9	2·1	0·2

Tab. 2. De redovisade tattarnas fördelning på olika län samt på landskommuner och städer.

Län	Antal kommuner med tattare	Därav		Antal tattare	Därav (i %)		Antal tattare på 1 000 inv.
		landskommuner	städer		i landskommuner	i städer	
Stockholms stad	1	—	1	39	—	100·0	0·1
Stockholms	19	15	4	236	61·0	39·0	0·8
Uppsala	9	7	2	186	28·5	71·5	1·3
Södermanlands	9	7	2	60	63·3	36·7	0·3
Östergötlands	10	6	4	254	24·4	75·6	0·8
Jönköpings	22	17	5	525	26·7	73·3	2·1
Kronobergs	15	14	1	122	82·0	18·0	0·8
Kalmar	15	11	4	194	51·5	48·5	0·8
Gotlands	2	2	—	11	100·0	—	0·2
Blekinge	14	13	1	196	98·0	2·0	1·3
Kristianstads	28	25	3	241	82·2	17·8	1·0
Malmöhus	23	17	6	897	17·4	82·6	1·7
Hallands	23	20	3	248	72·2	27·8	1·6
Göteborgs o. Bohus	15	12	3	1 043	10·3	89·7	2·1
Älvsborgs	29	25	4	455	53·8	46·2	1·4
Skaraborgs	35	31	4	284	73·2	26·8	1·2
Värmlands	34	30	4	761	59·9	40·1	2·8
Örebro	14	12	2	290	51·4	48·6	1·2
Västmanlands	12	10	2	106	51·9	48·1	0·6
Kopparbergs	24	20	4	334	82·6	17·4	1·3
Gävleborgs	17	13	4	326	44·2	55·8	1·2
Västernorrlands	25	24	1	412	97·6	2·4	1·5
Jämtlands	17	16	1	111	74·8	25·2	0·8
Västerbottens	15	14	1	182	91·8	8·2	0·8
Norrbottens	9	7	2	155	71·6	28·4	0·7
Hela riket	436	368	68	7 668	49·2	50·8	1·2

Kön, åldersfördelning, civilstånd m. m. Av samtliga redovisade 7 668 tattare voro 4 100 eller 53 % män och 3 568 eller 47 % kvinnor. Då sålunda bland tattarna, i motsats till vad som är förhållandet inom den svenska befolkningen i övrigt, männen skulle utgöra ett ganska betydande flertal, kan detta, såsom förut nämnts, möjligen bero därpå, att ett antal kvinnor av tattarbörd, vilka genom äktenskap, arbetsanställning eller av andra skäl kommit bort från sin ursprungsmiljö, icke redovisats vid inventeringen. Av naturliga skäl tilltalas kvinnor högst sällan av ett vagabonderande liv; kvinnliga luffare är ju — utanför zigenarnas och tattarnas krets — ett nästan okänt begrepp. Även bland de yngre åldersklasserna voro emellertid personer av mankön i flertal, ehuru icke i samma grad som inom övriga åldrar.

I fråga om åldersfördelningen företedde tattarbefolkningen, liksom zigenarna, ett påfallande stort antal i de uppväxande årsklasserna och ett litet antal åldringar. Relativt sett var sålunda antalet under 15 år dubbelt så stort bland tattarna som inom hela befolkningen i landet, under det att i åldern 50 år och däröver det procentuella antalet tattare uppgick till endast hälften av motsvarande jämförelsetal för befolkningen i dess helhet.

Antalet gifta, samboende under äktenskapsliknande förhållanden och förut gifta motsvarade omkring 65 % av samtliga redovisade vuxna, vilket motsvarar en högre familjebildningsfrekvens än för hela befolkningen. Då inventeringsmaterialet endast innehåller uppgifter om hemmavarande barn i de redovisade hushållen, kunna sifferuppgifter ej lämnas angående tattarnas fruktsamhet. Åldersfördelningen bland tattarna enligt tab. 1 torde emellertid ge vid handen, att fruktsamheten bland tattare är större än bland befolkningen i övrigt.

Tattarnas spridning i landet. I inventeringsuppgifterna redovisades tattare från samtliga län samt från tillhopa 436 kommuner, därav 368 landskommuner och 68 städer, d. v. s. från ungefär en sjättedel av samtliga kommuner i riket. Av de redovisade 7 668 tattarna voro 3 776 eller icke fullt hälften bosatta i landskommuner och 3 892 eller något mer än hälften i städer. Sammanfattande uppgifter om tattarnas fördelning på landsbygd och städer inom olika län lämnas i tab. 2. Antalet tattare inom olika län och vissa kommuner meddelas i bilaga till redogörelsen.

Inventeringen har bl. a. föranletts därav, att vissa kommuner sades ha stora olägenheter av tattare, emedan dessa skulle vara särskilt talrika på dessa orter och i stor utsträckning ligga det allmänna till last. Vad tattarnas antal på olika orter beträffar, lämnas en sammanställning härav i nedanstående tablå:

	Antal kommuner med tattare	Därav antal kommuner med nedanstående antal tattare							
		mindre än 5	5–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–99	100 o. fl.
Landskommuner	368	129	106	86	27	6	8	6	—
Städer	68	6	10	16	9	9	2	6	10
Hela riket	**436**	**135**	**116**	**102**	**36**	**15**	**10**	**12**	**10**

Det sammanlagda antalet tattare i de 32 kommuner, där enligt tablån 40 eller flera personer redovisats vid inventeringen, motsvarade nära hälften av samtliga tattare i riket. Bland tattarna på landsbygden voro omkring 20 % och bland tattarna i städerna nära 80 % koncentrerade till ifrågavarande orter. En förteckning över dessa orter jämte antalet där redovisade tattare lämnas nedan:

Landskommuner	Antal tattare	Städer	Antal tattare
Östmark (Värmlands län)	77	Göteborg	720
Sunne »	74	Malmö	492
Västra Frölunda (Göteb. o. Bohus län)	60	Jönköping	305
Hässjö (Västernorrlands län)	57	Hälsingborg	210
Örby (Älvsborgs län)	54	Borås	171
Umeå landsk. (Västerbottens län)	52	Karlstad	138
Grytnäs (Kopparbergs län)	46	Norrköping	135
Råneå (Norrbottens län)	46	Uppsala	128
Skön (Västernorrlands län)	45	Uddevalla	114
Kyrkhult (Blekinge län)	44	Mölndal	102
Arnäs (Västernorrlands län)	44	Örebro	95
Fellingsbro (Örebro län)	43	Arvika	95
Ekshärad (Värmlands län)	42	Sandviken	82
Räng (Malmöhus län)	40	Borlänge	80
		Solna	61
		Nässjö	52
		Karlskoga	46
		Filipstad	44

Inventeringsuppgifterna ge följande bild av tattarnas spridning i landet:

I Stockholms stad redovisades endast 39 personer. I angränsande eller närliggande kommuner av Stockholms län funnos emellertid mer än ett hundratal, varav flertalet i Solna. Inom länet i övrigt fanns en tattarbefolkning om ytterligare något över ett hundratal personer, huvudsakligen i kusttrakterna från Norrtälje och norrut. I övriga mälarlän — där liksom i Stockholms län antalet tattare var tämligen litet, jämfört med vissa andra områden av riket — var tattarbefolkningen företrädesvis lokaliserad till Uppsala med omgivningar, till Örebro, Fellingsbro i Bergslagen, Karlskoga samt i någon mån även Sala och trakten däromkring.

I Östergötland redovisades, såsom framgått av det föregående, jämförelsevis många tattare i Norrköping och dessutom även i Motala stad och landskommun. Inom Jönköpings län, där över 500 tattare redovisades, kommo omkring 300 på Jönköpings stad samt flertalet av de övriga på Nässjö och trakten söder därom. I Kalmar län förekommo tattare i större eller mindre antal i kusttrakterna från Västervik och söderut. På Öland och Gotland kände man endast till ett fåtal tattare. Kommunerna på båda sidor om gränsen mellan Småland samt Blekinge och Skåne utgjorde däremot ett annat stråk med tattarbefolkning, vilken var särskilt talrik i nordvästra Blekinge, framför allt i Kyrkhults kommun.

Inom Kristianstads län funnos tattare särskilt längs Smålandsgränsen samt dessutom på en hel del andra orter, ehuru vanligtvis endast i mindre antal inom varje kommun. Av de i det närmaste 900 tattarna i Malmöhus län voro nära 500 hemmahörande i Malmö och över 200 i Hälsingborg. I övrigt märktes smärre

anhopningar av tattare på olika platser vid sydkusten, bl. a. i Räng. I Halland var det huvudsakligen kustbygden, särskilt i städernas närhet, som utgjorde tattarnas hemvist.

Göteborg med omgivningar, Mölndal, Västra Frölunda, Kållered och Partille framstå som landets största tattarcentra med tillsammans omkring 900 personer. Inom länet i övrigt skulle över ett hundratal tattare finnas i Uddevalla men endast ett fåtal sådana i några andra kommuner. I Älvsborgs län funnos, såsom förut visats, tattare i större antal i Borås samt i Örby och även i Svenljunga inom södra delen av länet. I mera begränsat antal funnos tattare på olika andra håll i länet. I Skaraborgs län voro tattarna tämligen spridda på olika kommuner. I Falköping redovisades dock närmare ett fyrtiotal. I Värmlands län, som näst Göteborgs och Bohus län hade det största antalet tattare, förekommo dessa företrädesvis i städerna och i landskommunerna i länets centrala delar, särskilt Sunne, samt dessutom i Östmark på gränsen till Norge och i Ekshärad på gränsen till Kopparbergs län. I sistnämnda län var tattarbefolkningen främst tillfinnandes i Borlänge och angränsande kommuner samt i Avestatrakten, särskilt Grytnäs.

I Norrland var tattarbefolkningen i hög grad koncentrerad till vissa orter eller områden i kustlandet, således till Gävle och Sandviken med omnejd, Söderhamn och Bollnäs samt angränsande kommuner, Sundsvallstrakten (över 200 tattare, varav 57 i Hässjö och 45 i Skön), Sollefteåtrakten, bygden kring Örnsköldsvik (bl. a. Arnäs), Umeå landskommun och Vännäs samt slutligen i Luleå, Överluleå och Råneå. I det norrländska inlandet hade Östersund ett trettiotal tattare, varjämte enstaka personer eller familjer redovisades från olika orter vid Storsjön.

Sammanfattningsvis kan sägas, att tattarbefolkningen var särskilt koncentrerad till vissa städer eller till de närmaste omgivningarna av städer men i viss utsträckning även till mera avsides belägna trakter, bl. a. i södra delen av det sydsvenska höglandet och i de värmländska skogsbygderna.

Vagabondering och omflyttning. Tattarna äro sedan gammalt kända för ett vagabonderande levnadssätt. Tidigare synas de ofta ha dragit omkring i bygderna familjevis med vuxna och barn, ibland även i större följen. Deras färder tyckas dock vanligen, i motsats till zigenarnas, endast ha sträckt sig över begränsade områden. De flesta tattarsläkterna äro också, enligt vad som framgår av såväl folkminnesuppteckningar som förevarande inventeringsuppgifter, knutna till en viss trakt.

Bland de redovisade personerna uppgåvos 1 225 eller 16 % föra ett kringflackande liv; motsvarande jämförelsetal för resp. män och kvinnor utgjorde 18 % och 13 % samt för personer i resp. landsbygdskommuner och städer 20 % och 12 %. Det vagabonderande levnadssättet sammanhängde i de flesta fall med utövande av gårdfarihandel, agentverksamhet el. dyl. och gällde vanligtvis endast utövarna av sådana sysselsättningar men icke övriga medlemmar av deras familjer.

Till ytterligare belysning av tattarbefolkningens rörlighet lämnas i tab. 3

Tab. 8. De redovisade tattarnas omflyttning.

Åldersgrupper m. m.	Hela antalet tattare	Därav i % födda						
		i den kommun, vari de redovisats	i annan kommun men i samma län	i angränsande län	i annat län	på landsbygden	i städer	å ej angiven ort
Under 20 år	3 799	48·9	29·2	12·7	7·1	47·0	50·9	2·1
20—30 »	1 265	30·9	32·6	22·0	11·9	67·6	29·8	2·6
30—40 »	966	22·7	35·3	23·7	15·8	68·6	28·9	2·5
40—50 »	721	16·4	39·0	28·6	14·1	76·7	21·4	1·9
50—60 »	441	12·0	43·1	28·6	15·2	83·5	15·4	1·1
60 år o. däröver	463	7·3	41·2	32·4	15·8	85·5	11·2	3·3
Ej angiven ålder	13	—	·	·	—	·	—	·
Samtliga	**7 668**	**34·8**	**33·0**	**19·2**	**10·7**	**60·3**	**37·4**	**2·3**
Därav								
män	4 100	35·3	33·8	18·5	10·4	60·2	37·8	2·0
kvinnor	3 568	34·3	32·0	20·6	11·0	60·5	36·8	2·7
bosatta på landsbygden	3 776	26·2	41·0	21·4	9·0	80·3	17·3	2·4
» i städer	3 892	43·2	25·1	17·1	12·3	40·9	56·8	2·3

en sammanställning av vederbörandes redovisningsorter och födelseorter. Ehuru till följd av sättet för undersökningens anordnande redovisningsorten i en del fall kommit att bli den ort, där en person sedan länge, kanske från födelsen, varit kyrkobokförd, men där han icke längre uppehåller sig, torde sammanställningen likväl ge en ungefärlig bild av tattarbefolkningens omflyttning.

Enligt tabellen redovisades ungefär en tredjedel av samtliga tattare i den kommun, där de voro födda, en annan tredjedel hade inflyttat i annan kommun i det län, vari de voro födda, under det att en femtedel inflyttat från ett till redovisningslänet angränsande län. Endast en tiondel härstammade från längre bort belägna trakter, från redovisningsorten räknat. Omflyttningarna ha framför allt inneburit en invandring till städerna från landsbygden. Tattarbefolkningen i städerna skulle sålunda ha ökat med en fjärdedel genom inflyttning från landsbygden, detta även om hänsyn tages till den omflyttningsrörelse i motsatt riktning, som ägt rum i viss utsträckning.

Ett närmare studium av inventeringsmaterialet i berörda hänseenden ger vid handen, att inflyttningen varit särskilt stor till Göteborg från såväl de närmaste omgivningarna i länet som från närbelägna trakter i Älvsborgs och Hallands län samt även från Värmland. Till Malmö och Hälsingborg har på samma sätt en icke obetydlig inflyttning ägt rum från olika delar av Skåne. Vidare synes den förut omnämnda koncentrationen av tattare till industriområdena kring Sundsvall delvis ha uppstått genom inflyttning från grannlänen. Utflyttningen av tattare i förhållande till inflyttningen skulle enligt föreliggande uppgifter ha varit störst i Kronobergs, Kristianstads och Värmlands län.

Såsom framgår av tab. 3, var det övervägande flertalet i åldern 40 år och däröver samt även flertalet i åldersklasserna 20—40 år födda på landsbygden, under det att de yngre åldersklassernas fördelning efter födelseorten ungefär-

ligen motsvarade tattarbefolkningens nuvarande fördelning på resp. landsbygd och städer. Inflyttningen till städerna synes sålunda ha pågått under ett par generationer. Tabellen ger även vid handen, att den till städerna inflyttade tattarbefolkningen kommit att i betydligt större utsträckning än de på landsbygden kvarvarande tattarna få en stadigvarande hemort. Vid inventeringen redovisades sålunda 43 % av stadstattarna men endast 26 % av landsbygdstattarna å samma ort, som de fötts.

Yrkesutövning. Enligt i tab. 4 meddelade uppgifter om de redovisade tattarnas yrkesutövning och försörjningskällor hade beträffande män i åldern 15 år och däröver viss sysselsättning uppgivits för omkring tre fjärdedelar av dem, medan upplysningar därom saknades för en fjärdedel. De personer, för vilka något särskilt yrke ej angivits av uppgiftslämnarna, torde vanligtvis ej heller utöva något sådant. Omkring hälften av dessa utgjordes av ungdomar under 20 års ålder, som ännu ej skaffat sig någon sysselsättning, eller av äldre i åldern 60 år och däröver, som upphört att utöva tidigare verksamhet. Det är emellertid anmärkningsvärt, att även av män i åldern 20—30 år bortåt en fjärdedel tycktes vara utan sysselsättning och i övriga arbetsföra åldrar omkring en sjundedel.

Affärsverksamhet, till övervägande del i form av gårdfarihandel och i viss utsträckning även i form av agentverksamhet, skrothandel, häst- och kreatursshandel samt fiskhandel men endast i undantagsfall butiksrörelse, utövades av över 700 av männen eller av 28 % av samtliga män i vuxen ålder. Lönearbete i industri sysselsatte 23 %, i grov- och diversearbete av olika slag 9 % och i jordbruk 7 %. I övrigt fanns ett mindre antal självständiga hantverkare och utövare av olika andra yrken.

Av tab. 4 framgår, att handel av här ifrågavarande slag bedrevs i större utsträckning av de från landsbygden redovisade tattarna än av de i städerna bosatta, vilka senare i större utsträckning voro industri- eller grovarbetare. Ser man till yrkesfördelningen inom olika åldersgrupper, visar det sig, att utövarna av handelsverksamhet voro jämförelsevis flera inom den äldre generationen än inom den yngre, av vilken ett större antal i stället övergått till lönearbete.

Den i det föregående påvisade omflyttningen av tattare från landsbygden till städerna synes sålunda i viss utsträckning ha medfört en övergång från ambulerande handels- och hantverksrörelse till lönearbete. Även bland de på landsbygden bosatta var f. ö. antalet lönearbetare större bland yngre än bland äldre tattare.

Denna utveckling torde ha gynnats av konjunkturförhållandena under de senare åren och dess fortsättande kan också antagas i hög grad bliva beroende av läget på arbetsmarknaden. Det har icke visat sig möjligt att, såsom avsetts, erhålla systematiska uppgifter, huruvida de uppgivna sysselsättningarna varit av mera varaktigt slag eller av tillfällig natur. Att döma av en del exempel torde det emellertid för dem, som hade lönearbete, icke sällan vara fråga om tillfälliga eller säsongbetonade anställningar. Härtill kommer, att de arbetsföra inom den här redovisade befolkningskategorin i allmänhet syntes sakna yrkeskompetens. Den tendens till assimilering med det övriga samhället, som antydes

Tab. 4. Tattarnas yrkesutövning.

Kön, ålder m. m.	Antal tattare	Därav i % inom nedanstående yrken						
		handl., försäljare o. dyl.	lant- o. skogsarb.	industriarb.	grov- o. diversearb.	husligt arbete	andra yrken	ej angivet yrke
Män.								
15—20 år	462	6·5	7·2	10·8	4·8	—	9·8	61·9
20—30 »	668	23·7	9·0	29·0	10·8	—	4·8	22·7
30—40 »	539	35·2	5·4	28·9	10·4	—	5·8	14·3
40—50 »	398	35·9	6·8	25·9	10·8	—	6·0	14·6
50—60 »	236	46·2	4·7	16·5	8·0	—	10·2	14·4
60 år o. däröver	249	32·9	5·6	15·7	7·2	—	15·7	22·9
Okänd ålder	8	·	—	·	—	—	—	·
Samtliga vuxna män	**2 560**	**27·9**	**6·8**	**22·8**	**8·9**	—	**7·5**	**26·1**
Därav på landsbygden	1 295	31·7	11·6	16·2	7·0	—	8·5	25·0
i städer	1 265	23·9	1·9	29·6	10·9	—	6·6	27·1
Kvinnor.								
15—20 år	395	1·8	0·2	11·4	—	8·6	3·3	74·7
20—30 »	597	4·9	0·3	12·2	0·3	6·4	2·5	73·4
30—40 »	427	7·3	0·2	5·2	0·2	3·1	0·9	83·1
40—50 »	323	7·4	0·3	2·5	0·3	2·5	1·2	85·8
50—60 »	205	11·7	1·0	1·9	0·5	4·4	1·0	79·5
60 år o. däröver	214	15·0	—	0·9	—	4·2	2·8	77·6
Okänd ålder	5	·	—	—	—	—	—	·
Samtliga vuxna kvinnor	**2 166**	**6·9**	**0·3**	**7·1**	**0·2**	**5·1**	**2·0**	**78·4**
Därav på landsbygden	1 042	9·3	0·6	4·5	0·1	6·3	2·0	77·2
i städer	1 124	4·5	0·1	9·5	0·4	4·0	2·0	79·5

av de framkomna uppgifterna om yrkes- och försörjningsförhållandena, torde vara i hög grad beroende av de yttre omständigheterna. Uppgifterna medge emellertid ej alltför långt gående slutsatser om tendensens inneboende styrka.

Vad kvinnorna beträffar, uppgavs omkring en femtedel vara yrkesutövande. Halvtannat hundratal bedrevo gårdfarihandel eller liknande, och ungefär lika många hade industriell anställning, varjämte något över ett hundratal voro anställda i husligt arbete. Övervägande delen, mer än tre fjärdedelar, av kvinnorna redovisas dock under rubriken »ej angivet yrke» och voro sålunda huvudsakligen sysselsatta i hemmen.

Levnadsförhållanden. Enligt en gängse uppfattning skulle tattarna ofta leva under slumartade förhållanden i stora hushåll, bestående av förutom hushållsföreståndarens egen familj även släktingar och andra inneboende jämte deras mer eller mindre talrika familjer. Till belysning av förhållandena i dessa avseenden har det ansetts vara av intresse att på grundval av inventeringsuppgifterna utföra en sammanställning angående de redovisade hushållens sammansättning och storlek. Huvudresultaten därav meddelas i efterföljande tablå:

Hushållens sammansättning	Antal hushåll	Därav hushåll (i %), bestående av ..... personer					
		1—2	3—4	5—6	7—8	9—10	11 o. fl.
Ensamboende eller enbart makar . .	471	100·0	—	—	—	—	—
Föräldrar och barn	1 188	6·3	47·7	26·4	12·7	5·4	1·5
Hushåll med inneboende (släkt o. andra)	288	11·8	26·7	18·1	19·8	10·8	12·8
Samtliga hushåll	1 947	29·8	33·1	18·7	10·7	4·9	2·8
Därav på landsbygden	895	29·9	28·4	19·1	12·5	6·4	3·7
i städer	1 052	29·7	37·1	18·4	9·1	3·6	2·1

Av tablån framgår, att de redovisade personerna i allmänhet levde i familjehushåll av vanlig typ, men att i jämförelsevis många fall släktingar och andra voro inneboende. Som en följd av dels stort barnantal och dels — ehuru i mindre utsträckning — inneboendesystemet funnos också, särskilt på landsbygden, relativt många stora hushåll. Ett 50-tal hushåll hade 10 eller flera medlemmar och ett 10-tal av dessa hushåll bestodo av 15 eller flera personer.

Det kan i detta sammanhang nämnas, att enligt upplysningar, som lämnats av en del uppgiftslämnare, bruka kringresande tattare ofta ha sitt logi hos tattarhushåll på de orter, som besökas. Denna kommunikation mellan tattare på olika orter synes spela en viss roll för den allmänna uppfattningen av tattarna som en i förhållande till den övriga befolkningen relativt sluten grupp. Den bidrager kanske också till att bevara tattarnas samhörighetskänsla inbördes.

Såsom förut nämnts, begärdes i frågeformuläret upplysning, huruvida de såsom tattare redovisade personerna ansågos vara skötsamma samhällsmedlemmar samt i förekommande fall, på vad sätt vederbörande vållade den övriga ortsbefolkningen olägenheter. Beträffande närmare 4 000 av de redovisade personerna hade som svar på frågan uttryckligen angivits, att de voro skötsamma. Beträffande ytterligare omkring 1 600 hade frågan ej besvarats. Omkring 1 000 av de redovisade personerna, varav 750 män och 250 kvinnor, ansågos däremot av uppgiftslämnaren icke vara skötsamma. Detta skulle gälla drygt en femtedel av samtliga vuxna och bortåt en tredjedel av de vuxna männen; mot personer under 20 års ålder anfördes endast i ett fåtal fall anmärkningar mot deras skötsamhet.

De sålunda framkomna uppgifterna om tattarbefolkningens vandel måste självfallet tagas med stor reservation. Uppgifterna ha inhämtats genom polismyndigheterna och vid bedömandet av skötsamheten torde främst polisiära synpunkter ha varit vägledande. I vissa fall har sålunda enbart förhållandet, att vederbörande dömts för olaga gårdfarihandel, ansetts motivera omdömet icke skötsam. I andra fall åter rör det sig om allvarligare förseelser, vanligen bedrägeribrott, olaga rusdryckshantering, upprepade störande uppträden och slagsmål m. m. samt om superi, ävensom bland kvinnorna i viss utsträckning om sexuell lösaktighet. Erinringar av denna art rikta sig dock allenast mot en minoritet av klientelet. Man kan emellertid konstatera, att i åtskilliga familjer voro en eller flera av de vuxna medlemmarna notoriskt asociala.

Vid inventeringstillfället voro av de redovisade personerna ett hundratal

minderåriga omhändertagna av barnavårdsmyndigheterna, 80 vuxna voro häktade eller avtjänade frihetsstraff, varjämte 30 voro intagna på alkoholistanstalt. För sinnessjukdom vårdades 35 personer på anstalt.

I en hel del fall anfördes, att vederbörande voro arbetsovilliga eller hade svårt att anpassa sig till ordnat arbete. I fråga om tattarbefolkningens levnadsvanor i allmänhet och deras förhållande till den övriga befolkningen ger emellertid materialet endast mycket knapphändiga upplysningar. Det kan därför vara av intresse att anföra, vad som i detta avseende framkommer i folkminnesarkivens uppteckningar om tattare. Enligt arkivens meddelare på olika orter i västra och mellersta Sverige skulle särskilt för landsbygdens del de direkta olägenheterna av tattarna för den övriga befolkningen i allmänhet vara mindre nu än tidigare, sedan tattarna upphört att vandra omkring i större följen, vilka på sina vandringar icke sällan med hot eller med utnyttjande av befolkningens fruktan för deras tilltrodda förmåga att genom trolldom skada människor och kreatur tilltvingade sig förplägnad och logi i de trakter, där de drogo fram. I viss utsträckning har tattarnas levnadssätt förändrats. Emellertid är det för socialvårdsmyndigheterna nogsamt bekant — och upprepade notiser i pressen hålla även en större allmänhet väl underrättad därom — att inom dessa ofta stora tattarfamiljer ej sällan dölja sig kriminella och asociala individer.

I vilken utsträckning tattarbefolkningen åtnjuter understöd av det allmänna har icke särskilt efterfrågats vid inventeringen. Enligt den förut omnämnda specialundersökningen av tattarklientelet vid fattigvården i Jönköping skulle, relativt sett, understödskostnaderna för tattare icke vara större än för andra. Tattarna skulle snarast behandlats snävare än andra hjälpsökande. Förhållandena i detta avseende te sig sannolikt olika på olika orter. Då tattarbefolkningen vanligtvis lever under otrygga ekonomiska förhållanden och ofta har stora barnskaror, kan det i varje fall väntas, att understödsbehov ofta förefinnes.

Bilaga. Antal redovisade tattare inom olika län och vissa kommuner[1].

Län och kommun	Antal tattare	Län och kommun	Antal tattare	Län och kommun	Antal tattare
Stockholms stad	**39**	**Uppsala län**	**186**	**Östergötlands län**	**254**
Stockholms län	**236**	Gamla Uppsala	18	Ringarum	13
Edsbro	13	Älvkarleby	14	Motala lk	36
Ununge	11	Uppsala	128	Norrköping	135
Häverö	14	Länet i övrigt	26	Motala	35
Väddö	19			Skänninge	17
Rådmansö	12	**Södermanlands län**	**60**	Länet i övrigt	18
Vallentuna	15			**Jönköpings län**	**525**
Huddinge	25	Västra Vingåker	16	Linderås	16
Solna	61	Eskilstuna	17	Nässjö lk	13
Norrtälje	23	Länet i övrigt	27	Fryele	11
Länet i övrigt	43				

[1] Endast kommuner, från vilka minst 10 tattare redovisats, ha här nominativt angivits.

Län och kommun	Antal tattare
Vallsjö	19
Norra Sandsjö	21
Vetlanda lk	10
Jönköping	305
Nässjö	52
Gränna	13
Länet i övrigt	65
Kronobergs län	**122**
Södra Sandsjö	10
Almunderyd	28
Älmhults kpg	11
Göteryd	11
Kånna	10
Växjö	22
Länet i övrigt	30
Kalmar län	**194**
Döderhult	18
Mönsterås	17
Torsås	29
Kalmar	15
Nybro	38
Oskarshamn	14
Västervik	27
Länet i övrigt	36
Gotlands län	**11**
Blekinge län	**196**
Sillhövda	10
Tving	25
Asarum	29
Kyrkhult	44
Jämshög	20
Olofströms kpg	15
Mörrum	10
Mjällby	11
Länet i övrigt	32
Kristianstads län	**241**
Östra Nöbbelöv	15
Smedstorp	10
Västra Vram	21
Åhus	11
Loshult	17
Hästveda	16
Rya	10
Björnekulla	14
Västra Karup	16
Kristianstad	18
Simrishamn	15
Hässleholm	10
Länet i övrigt	68
Malmöhus län	**897**
Everlöv	14
Stora Hammar	19
Räng	40
Skurups kpg	10
Skivarp	29
Malmö	492
Hälsingborg	210
Ystad	23
Länet i övrigt	60
Hallands län	**248**
Slättåkra	17
Vessige	15
Stafsinge	10
Morup	10
Träslöv	17
Veddige	28
Ölmevalla	14
Halmstad	20
Falkenberg	18
Varberg	31
Länet i övrigt	68
Göteborgs o. Bohus län	**1043**
Kållered	12
Västra Frölunda	60
Skee	11
Göteborg	720
Mölndal	102
Uddevalla	114
Länet i övrigt	24
Älvsborgs län	**455**
Bengtsfors kpg	11
Rölanda	12
Erikstad	11
Alingsås lk	12
Herrljunga	11
Sandhult	12
Örby	54
Skephult	14
Svenljunga	31
Ullasjö	10
Alingsås	18
Borås	171
Ulricehamn	18
Länet i övrigt	70
Skaraborgs län	**284**
Nykyrka	18
Norra Kyrketorp	16
Våmb	12
Sventorp	12
Bällefors	12
Mölltorp	12
Töreboda kpg	10
Hova	25
Skara	24
Tidaholm	13
Falköping	38
Länet i övrigt	97
Värmlands län	**761**
Hammarö	13
Grava	17
Ransäter	17
Stora Kil	32
Frykerud	23
Nor	23
Ny	13
Brunskog	20
Sunne	74
Gräsmark	12
Östmark	77
Ekshärad	42
Norra Råda	16
Karlstad	138
Kristinehamn	28
Filipstad	44
Arvika	95
Länet i övrigt	77
Örebro län	**290**
Hallsbergs lk	18
Hardemo	15
Hammar	21
Askersunds lk	10
Fellingsbro	43
Örebro	95
Karlskoga	46
Länet i övrigt	42
Västmanlands län	**106**
Tärna	10
Västerås	14
Sala	37
Länet i övrigt	45
Kopparbergs län	**334**
By	12
Grytnäs	46
Hedemora lk	10
Grangärde	28
Järna	20
Äppelbo	10
Gagnef	24
Ore	10
Särna	16
Falun	12
Borlänge	80
Länet i övrigt	66
Gävleborgs län	**326**
Valbo	11
Söderala	23
Arbrå	20
Ljusdal	24
Los	14
Bjuråker	24
Gävle	36

Län och kommun	Antal tattare	Län och kommun	Antal tattare	Län och kommun	Antal tattare
Sandviken	82	Gudmundrå	22	Vännäs	34
Söderhamn	36	Bjärtrå	11	Umeå lk	52
Bollnäs	28	Styrnäs	22	Nysätra	10
Länet i övrigt	28	Nätra	11	Burträsk	10
		Arnäs	44	Skellefteå lk	14
		Sundsvall	10	Skellefteå	15
Västernorrlands län	**412**	Länet i övrigt	55	Länet i övrigt	25
Borgsjö	19				
Selånger	33	**Jämtlands län**	**111**	**Norrbottens län**	**155**
Tuna	12	Östersund	28	Piteå lk	20
Njurunda	36	Länet i övrigt	83	Överluleå	21
Skön	45			Råneå	46
Timrå	20	**Västerbottens län**	**182**	Luleå	39
Hässjö	57	Nordmaling	11	Länet i övrigt	29
Säbrå	15	Degerfors	11	**Hela riket**	**7668**

Förslag om ytterligare utredningar. I skrivelse den 18 maj 1945, varmed socialstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnade ovanstående utredning om tattarnas antal och levnadsförhållanden, erinrar styrelsen inledningsvis om uppdraget av den 25 september 1942 att verkställa inventering av tattare och zigenare inom riket samt om den i början av år 1944 överlämnade utredningen beträffande zigenare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 116). Sedan nu även undersökningarna beträffande tattarna färdigställts, framhåller styrelsen följande angående de åtgärder, som synas påkallade.

Styrelsen har i skrivelse den 16 juni 1942 med utlåtande om utredning av tattarproblemet framhållit att, sedan en grundlig utredning verkställts, man borde till övervägande upptaga de åtgärder, som kunna ifrågakomma för att upphäva denna befolkningsgrupps bristande anpassning i samhället. Den nu överlämnade utredningen bestyrker, att ett starkt behov av dylika överväganden föreligger. Visserligen kan det anses ådagalagt, att man icke kan tänka sig åtgärder, avseende tattarna såsom en antropologiskt avskild befolkningsgrupp, men å andra sidan ger utredningen starka skäl för att denna ur sociala m. fl. synpunkter särpräglade grupp göres till föremål för åtgärder inom den allmänna lagstiftningens ram. Innan man kan skrida till positiva åtgärder, tarvas emellertid ytterligare, mera på djupet gående undersökningar, som äro ägnade att kasta ljus över den säregna tattarfrågans verkliga innebörd.

Vad beträffar zigenarna kunna otvivelaktigt ifrågakomma på dem speciellt inriktade åtgärder. Styrelsen erinrar bland annat om att enligt den verkställda utredningen läs- och skrivkunnigheten är synnerligen ringa förekommande, något som synes karakteristiskt för denna rent antropologiskt från befolkningen i övrigt klart avskilda grupp.

Under åberopande av det anförda hemställer socialstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig utredning av frågan om zigenare och tattare och om åtgärder i syfte att motverka dessa befolkningsgruppers brist på anpassning i samhället samt de sociala olägenheterna av denna brist.

Förslag om allmän bostadsräkning.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 april 1945 har socialstyrelsen framlagt förslag angående allmän bostadsräkning m. m. år 1945. I skrivelsen anföres i huvudsak följande.

Behovet av en allmän bostadsräkning i riket vid slutet av innevarande år påvisades av befolkningsutredningen i underdånig skrivelse den 13 oktober 1944 med förslag om folkräkning den 31 december 1945. Viss samordning med folkräkningen borde ske, närmast för kombination av bostads- och hushållsdata. Även uppgifter om den aktuella hushållsstorleken i varje tätort och landskommun syntes vara erforderliga för planeringen av byggnadsverksamheten. I sitt utlåtande den 12 januari 1945 över denna befolkningsutredningens framställning anmälde socialstyrelsen sin avsikt att, så snart det bleve möjligt, framlägga plan till bostadsundersökningar och hemställa om medel härför. Det vore emellertid nödvändigt att först avvakta statistiska centralbyråns förslag till folkräkning 1945 och helst även 1943 års dyrortskommittés betänkande.

Statistiska centralbyrån har den 14 april 1945 avgivit framställning angående 1945 års folkräkning. Däri förutsättes bl. a. samarbete efter vissa linjer mellan folkräkning och bostadsräkning.

Efter samråd med bostadssociala utredningen, 1943 års dyrortskommitté, egnahemsstyrelsen, statens byggnadslånebyrå och statistiska centralbyrån framlägger socialstyrelsen efterföljande plan till allmän bostadsräkning m. m. år 1945.

Önskemål angående nya bostadsundersökningar. Socialstyrelsen redogör först i korthet för vissa önskemål och synpunkter, som nyligen i olika sammanhang framförts från skilda håll beträffande nya bostadsundersökningar, utöver vad redan nämnts beträffande befolkningsutredningens och socialstyrelsens framställningar.

I en *motion* — II: 50, likalydande med I: 21 — till innevarande års riksdag angående behovet av en ingående undersökning beträffande landsbygdens bostadsstandard påpekas, att möjligheter för närvarande saknas att vinna närmare kännedom om rådande bostadsförhållanden å landsbygden och om effektiviteten av den hittills förda bostadspolitiken. Den senaste bostadsundersökningen för landsbygden, som utfördes i samband med folkräkningen 1935/36, vore icke längre aktuell. För en intensifiering av bostadspolitiken erfordrades nya omfattande undersökningar rörande bostadsförhållandena på landsbygden, både en allmän räkning å hela landsbygden och en intensivundersökning inom till en början 100 landskommuner. Motionärerna framförde även ett förslag i annat hänseende, varom mera nedan.

Bostadssociala utredningen har i yttrande den 7 april 1945 över nämnda

motion understrukit behovet av nya bostadsundersökningar. Det saknades möjligheter att i detalj studera, hur de statliga stödformerna under det senaste årtiondet påverkat bostadsstandarden. Bristen på en fortlöpande allmän byggnadsstatistik för landsbygden gjorde det vidare omöjligt att bedöma i vilken takt landsbygdens bostadsbestånd förnyats och förändrats genom ny- och ombyggnader. Det vore av utomordentlig vikt, att en bostadsundersökning för landsbygden finge en sådan uppläggning och utformning, att den kunde bli ett effektivt instrument för den praktiska bostadspolitiken. Av denna anledning vore det lämpligt, att undersökningen av landsbygdens bostadsfråga finge ingå som ett led i en allmän bostadsräkning. Det vore av flera skäl önskvärt, att denna företoges samtidigt med 1945 års folkräkning. Undersökningen borde klarlägga huvuddragen av landsbygdens totala bostadsbestånd, antalet lägenheter av olika storlek och utrustning, antalet hushåll av olika storlek och sammansättning m. fl. översiktliga bostadsstatistiska data. Med hänsyn till rationaliseringssträvandena inom jordbruket och med hänsyn till de pågående förskjutningarna i landsbygdsbefolkningens sammansättning vore det av största vikt att få material för analyser av den nuvarande hushållsstrukturen och prognoser över det sannolika framtida antalet hushåll inom olika landsdelar och jordbruksområden.

Till denna allmänna inventering borde enligt utredningen knytas representativa intensivundersökningar, som vore ägnade att belysa de pågående förändringarna i landsbygdens bebyggelse- och bostadsförhållanden.

Med anledning av planeringen för folkräkningen har vidare *statens byggnadslånebyrå* i skrivelse den 26 februari 1945 till statistiska centralbyrån framfört sina önskemål beträffande uppgifter för planering av bostadspolitiken och den lokala byggnadsverksamheten.

Enligt byggnadslånebyråns mening komme av flera skäl uppgifter om hushållsbeståndets storlek och sammansättning att tillmätas allt större betydelse. En bostadspolitik i syfte att väsentligt förbättra de rådande bostadsförhållandena skulle kräva ingående kunskap om bostadshushållen på varje enskild ort. Dylika uppgifter utgjorde en nödvändig förutsättning för bedömningen av bostadsbehovet i framtiden.

Byggnadslånebyrån framhöll såsom ett bestämt önskemål, att folkräkningen den 31 december 1945 planerades på sådant sätt, att uppgifter kunde erhållas om bostadshushållens storlek och sammansättning. Det syntes byggnadslånebyrån önskvärt, att dylika uppgifter inhämtades för samtliga hushåll. Med hänsyn till den betydelse, som under de närmaste åren torde komma att tillmätas frågan om hyresnivån, bostadshushållens hyresbetalningsförmåga och behovet av stöd i första hand åt familjer med barn, vore det enligt byggnadslånebyråns mening synnerligen angeläget, att så fullständiga uppgifter som möjligt erhölles även om samtliga bostadshushålls inkomstförhållanden.

Det kan slutligen nämnas att *Svenska reklamförbundet* med anledning av folkräkningsplaneringen i skrivelse den 10 mars 1945 till statistiska centralbyrån framfört önskemål om en bostadsräkning samordnad med folkräkningen samt en hushållsstatistik och inkomststatistik även för små geografiska områden.

Behovet av nya bostadsundersökningar. Bostadspolitiken efter kriget lärer, särskilt i den mån vikt ges åt strävandena att förbättra bostadsförhållandena i landet, för sin rationella utformning och sitt praktiska förverkligande kräva ett hela riket omfattande, detaljerat erfarenhetsunderlag. 1939 års bostadsräkning torde visserligen ha givit god ledning under de gångna krigsåren, och den blir även framdeles av värde såsom jämförelsematerial för stadssamhällen under ett tidigare år. Men utvecklingen på bostadsmarknaden sedan 1939 och de senaste årens förändringar i förutsättningarna för bostadsbyggandet kräva nytt material som underlag för det framtida planerandet. Den senaste bostadsräkningen är även till sitt innehåll ofullständig med hänsyn till de krav bostadsplaneringsverksamheten torde komma att ställa; uppgifter för landsbygden saknas dessutom helt för år 1939. De senaste uppgifterna för landsbygden inhämtades vid 1935/36 års folkräkning och äro nu både ofullständiga och inaktuella. Behovet av aktuella uppgifter för landsbygdens del har särskilt starkt understrukits i olika framställningar.

Både *den statliga bostadspolitikens* utformning och *den lokala planeringen av bostadsbyggnadsverksamheten* förutsätta en bedömning av befolkningens bostadsbehov och hyresbetalningsförmåga, konsekvenserna av olika metoder för standardhöjning beträffande bostadsutrymme, utrustning m. m., bostadsbeståndets behov av sanering och därmed det framtida bostadsbyggnadsbehovet. Härför krävas aktuella uppgifter om hushållsfrekvensen, bostadshushållens storlek och sammansättning, familjernas inkomstförhållanden, bostadslägenheternas storlek, utrustning, kvalitativa tillstånd m. m., de olika hushållstypernas bostadsförhållanden etc.

Särskilt med hänsyn till den lokala planeringsverksamheten kräves en så långt möjligt ingående redovisning av varje regional enhet, även den minsta. Det är ej nödvändigt att allt publiceras; det räcker att tabeller för varje enhet finnas i manuskript tillgängliga för vederbörande, såsom i viss utsträckning varit fallet vid 1939 års bostadsräkning. Undersökningarna måste därför, såsom statens byggnadslånebyrå med skärpa hävdat, omsluta hela landets bestånd av bostäder och hushåll. Vidare behövs ett mera ingående studium av framför allt bostädernas kvalitativa standard och bostadsutrymmets faktiska utnyttjande, som måste avgränsas till en mindre, representativt utvald del av bostadsbeståndet.

Under förutsättning att *dyrortsgrupperingen* skall bibehållas, behövs en ny hyresräkning snarast möjligt. Redan vid uppgörandet av förslag till provisoriska jämkningar i dyrortsgrupperingen år 1943 ansågs det inom finansdepartementet nödvändigt att så långt möjligt taga hänsyn till mera avsevärda förändringar i hyresnivån, varför det gavs särskilda direktiv härom. En hyresräkning hösten 1945 är sålunda erforderlig; den kan beräknas vara färdig senast våren 1947. En dylik hyresräkning kräver insamling av uppgifter för samtliga bostadslägenheter i alla tätorter utom möjligen sådana under 1 000 invånare. Uppgiftsinsamlingen kan ej begränsas enbart till hyreslägenheter, enär dessa icke kunna tillförlitligt avgränsas av de uppgiftsskyldiga själva. Denna avgränsning är så komplicerad och av så avgörande betydelse för resul-

taten, att den måste ske centralt genom gallring i hela bostadsbeståndet. I och med en hyresräkning erhålles sålunda även material för en allmän bostadsräkning i rikets stadssamhällen.

Tidpunkten för nya bostadsundersökningar. Nya undersökningar av ovan angivet innehåll behövas sålunda. De totala räkningarna böra avse den $^{31}/_{12}$ 1945. En hyresräkning bör lämpligen icke uppskjutas, och bostadsräkningen i övrigt jämte bostadshushållsstatistiken böra så snart som möjligt ge resultat till ledning för bostadsplaneringen. Undersökningarna böra anknytas till en samtidig folkräkning, såsom närmare utvecklas i det följande. Intensivundersökningarna upptagas av särskilda omständigheter vid ett senare tillfälle.

När undersökningsresultaten framkomma, torde de i det väsentliga äga aktuell giltighet och kunna tjäna som underlag för de därpå följande årens planering. Möjligen kunna uppgifterna om hushållens inkomstförhållanden och hyresbetalningsförmåga ha blivit mindre aktuella. Men en sådan omständighet är ej av avgörande betydelse, särskilt som möjligheter finnas, att på olika sätt taga viss hänsyn härtill vid materialets användning.

Förslag till nya undersökningar. Med hänsyn till föreliggande behov skulle undersökningsprogrammet omfatta 1) en allmän bostadsräkning i alla stadssamhällen kombinerad med en hyresräkning, 2) en liknande allmän bostadsräkning å hela landsbygden, 3) en allmän bostadshushållsstatistik, 4) en representativ bearbetning av vissa detaljuppgifter inom bostadsräkningen, 5) en redovisning av familjeinkomsten inom bostadsräkningens klientel samt 6) intensivundersökningar av ett begränsat antal bostäder och hushåll.

1) *Den allmänna bostads- och hyresräkningen* i *stadssamhällena* behöver innefatta uppgifter om bostadshusen och lägenheterna av i huvudsak samma art som vid 1939 års räkning. De grunder för bostadspostens beräknande, som dyrortskommittén kan komma att rekommendera, föranleda eventuellt införandet av en eller annan ny frågepunkt. Även av andra anledningar kunna nya frågor i formuläret bli önskvärda.

Beträffande *hyresräkningen* ingår i föreliggande plan bl. a. framräkning för varje hyresmarknadsort av de uppgifter, med vilka orternas hyrestal skola beräknas vid en prisundersökning för dyrortsgrupperingsändamål. Beräkningen av hyrestalen är däremot ej medtagen i planen och kostnadsberäkningen; den upptages lämpligen i en eventuell framställning rörande dyrortsundersökningar, såsom skedde vid föregående tillfälle.

2) För *bostadsräkningen å landsbygden* krävas särskilda formulär av delvis annan utformning än tätortsformulären med hänsyn till de speciella bebyggelseförhållandena och bostadsvanorna.

3) Det föreligger behov av en omfattande *bostadshushållsstatistik* för hela riket, både landsbygd och stadssamhällen. Den redovisning av bostadshushållen, som tidigare folkräkningar plägat innehålla, saknar relevans i detta sammanhang. De speciella behoven tillgodosågos i väsentlig mån första gången vid 1939 års bostadsräkning. En viss bedömning av bostadsbehovet har därigenom

kunnat ske i olika sammanhang under de senaste åren. Denna statistik avsåg hösten 1939 och ingick endast i den representativa räkningen; den kunde alltså icke korrespondera med några samtidiga folkräkningsuppgifter rörande den totala befolkningens fördelning efter kön, ålder och civilstånd, vilket är nödvändigt för en tillförlitlig beräkning av hushållsfrekvensen. För framtiden behövas emellertid utförligare uppgifter om hushållen och dess medlemmar än de ett bostadsräkningsformulär någonsin kan innehålla. Särskilt med hänsyn till behovet av uppgifter för en kartläggning av hushållsfrekvens, hushållsbildningsvanor och bostadsbehov torde numera en bostadsräkning nödvändigtvis böra samordnas med en folkräkning, vid vilken primärmaterial kan inhämtas rörande bostadshushållen.

Hushållsstatistiken behöver uppgifter om hushållsföreståndarens och övriga hushållsmedlemmars kön, ålder och civilstånd samt ställning i hushållet (man, hustru, barn, annan familjemedlem, tjänare, inneboende), äktenskapens varaktighet, hushållens storlek och sammansättning. Den mera detaljerade kartläggningen av befolkningens fördelning på bostadshushåll m. m. kan betraktas som en fristående del av undersökningarna. Men dessutom skola de olika huvudtyperna av hushåll samt hushåll i olika utvecklingsskeden avgränsas och deras bostadsförhållanden klarläggas. En kombination av hushålls- och bostadsdata bör sålunda utföras.

Efter ingående prövning inom folkräkningsberedningen har följande form för samordningen mellan folkräkning och bostadsräkning i här nämnda hänseende befunnits mest ändamålsenlig. Av de mantalsuppgifter, som skola avlämnas vid höstens mantalsskrivning i hela landet, överlämnas huvudblanketterna (de s. k. A-blanketterna) till socialstyrelsen, sedan de under våren 1946 använts lokalt för folkräkningsändamål. Mantalsuppgifternas demografiska data skola därvid ha kontrollerats. Vissa tekniska anordningar skola vidtagas av folkräkningens eller bostadsräkningens lokalorgan, bl. a. en parallellnumrering av mantalsuppgifter och bostadsuppgifter samt en utmärkning av de hushåll, som ingå i folkräkningens partiella del (en tolftedel av samtliga hushåll).

Hushållsstatistiken skulle anförtros åt socialstyrelsen och sålunda vid folkräkningen endast upptagas till summarisk behandling. Uppgifterna om bostadshushållen granskas, förses med kodbeteckning, överföras å hålkort och bearbetas inom styrelsen. De torde kräva en särskild hålkortsserie, enär lägenhetshålkorten bli i det närmaste fyllda av andra uppgifter och medge utrymme endast för sådana hushållsdata, som behövas för kombination med bostadsdata. Hushållsstatistiken kommer därför att bli synnerligen kostnadskrävande.

Avsikten är att i en av folkräkningsberättelserna såsom hittills publicera vissa summariska uppgifter om bostadshushållen (deras antal och fördelning efter storlek i varje kommun och tätort). Socialstyrelsen ställer dessa uppgifter till statistiska centralbyråns förfogande.

4) Ett samarbete med folkräkningen är tänkbart även på en annan punkt. Avsikten är att den totala folkräkningen skall huvudsakligen innehålla redovisning av befolkningens kön, ålder och civilstånd samt yrke. Den grundas till denna del på församlingsboksutdragen, till vilka pastor överfört de å A-blan-

ketten ingående yrkesuppgifterna. Andra uppgifter skola inhämtas och bearbetas för en tolftedel av befolkningen, bland annat omfattande samtliga hushåll, vilkas äldste medlem är född under en viss månad. Fördelen härmed är, att $^{11}/_{12}$ av befolkningen icke behöva besväras med att besvara den s. k. B-blanketten, vilken innehåller frågor rörande yrkesverksamheten (för viss komplettering av yrkesräkningen), skolbildning, yrkesutbildning m. m. För denna tolftedel skola sedermera inkomstuppgifter inhämtas från länsstyrelserna. För att möjliggöra vissa jämförelser bör å de mantalsblanketter, som styrelsen erhåller, anteckning göras, huruvida hushållet (lägenheten) tillhör tolftedelen eller ej.

Anknytningen till folkräkningen ger möjlighet till den bästa tänkbara yrkesredovisning inom bostadsräkningen. Den behöver ej med nödvändighet ske för det totala materialet, utan den kan begränsas till ett representativt urval, lämpligen folkräkningens partiella del (tolftedelen).

De mantalsblanketter, styrelsen erhåller, innehålla huvudmaterialet för folkräkningens yrkesuppgifter (överfört i församlingsboksutdragen för detta ändamål). Med dessa uppgifter skulle kodbeteckning av yrket vid bostadsräkningen kunna ske enligt folkräkningens principer. Önskvärt vore emellertid, om man kunde undvika detta dubbelarbete och ur folkräkningsunderlaget hämta kodbeteckningarna, sedan nomenklatursättningen slutförts. Detta arbete är emellertid det utan jämförelse mest omfattande vid folkräkningen och torde bli slutfört först inom cirka 2 år efter folkräkningstidpunkten. Det vore i så fall ur styrelsens synpunkt tacknämligt, om det inom folkräkningen, såsom vid planeringsarbetet varit under övervägande, vore möjligt att börja med att anteckna yrkeskoden på tolftedelen och först därefter på de återstående $^{11}/_{12}$. Bostadsräkningen skulle då inom rimlig tid kunna överföra dessa uppgifter och inbespara arbetet med utskrivningen av kodbeteckningar. Om en sådan disposition av folkräkningsarbetet låter sig göra, torde det för övrigt bli möjligt för folkräkningen att inom relativt kort tid lämna preliminära sammanställningar angående yrkesförhållandena, vilket vore av värde i många sammanhang.

5) Uppgifter om *familjeinkomsten* äro påkallade vid bostadsräkningen. Angelägenheten härav hävdas av bl. a. statens byggnadslånebyrå i dess tidigare nämnda skrivelse till statistiska centralbyrån angående folkräkningen. Statistiska centralbyrån har i sin framställning omnämnt de önskemål om total inkomstredovisning, som framförts av statens byggnadslånebyrå m. fl., men har icke ansett sig kunna inom folkräkningen tillmötesgå önskemålen med hänsyn till de stora kostnader anskaffningen och bearbetningen skulle draga och till den försening av folkräkningen, som skulle uppstå. Endast anskaffningen av inkomstuppgifterna torde kosta omkring 300 000 kr för hela landet och ungefär halva beloppet för tätorter över 2 000 invånare.

Inkomstuppgifter för endast $^{1}/_{12}$ av hela materialet skulle icke vara utan värde inom bostadsräkningen. Därmed skulle ett någorlunda tillförlitligt erfarenhetsunderlag erhållas för statens allmänna bostadspolitik. Men uppgifterna skulle icke fylla de krav den praktiska lokala planeringsverksamheten kommer att ställa. Vid uppgörandet av bostadsplaner för olika orter skulle närmast

vederbörande kommunala myndigheter vara nödsakade att föranstalta om en komplettering. Dylika kompletteringar i efterhand, allteftersom de bli aktuella, torde göra bostadsräkningens utförande mer komplicerat, än om allt arbete, som obestridligen behöver utföras, finge ske i ett sammanhang. Önskemål om en komplettering torde kunna förväntas från åtskilliga håll, medan i andra fall initiativ i sådan riktning kunna utebli av olika skäl. Då den statliga bostadspolitikens praktiska förverkligande efter rationella linjer torde förutsätta upprättandet av lokala bostadsplaner, blir det för statsmakterna angeläget att dylika utföras. Starka skäl synas därför tala för att inom bostadsräkningen ge allt material för denna planeringsverksamhet och att sålunda bl. a. inhämta och bearbeta inkomstuppgifter för hela landet.

Totala inkomstuppgifter torde omedelbart bli allmänt efterfrågade i första hand för stadssamhällen och större tätorter, där bostadsbyggandet sker för en marknad. I mindre samhällen och på landsbygden har en inkomstredovisning icke fullt samma betydelse som i stadssamhällena.

Med hänsyn till de avsevärda kostnaderna för en total inkomstredovisning för hela landet och till den något varierande angelägenhetsgraden inom olika ortsgrupper föreslår styrelsen alternativt en begränsning av den totala inkomstredovisningen till tätorter över en viss storlek, förslagsvis över 2 000 invånare; för landet i övrigt skulle i så fall redovisningen begränsas till en representativ del (tolftedelen). Även ett tredje alternativ har kostnadsberäknats, innebärande inkomstredovisning endast för $^1/_{12}$ av hela landet. Styrelsen understryker dock, att detta alternativa program är uppenbart otillräckligt.

6) En allmän bostadsräkning bygger på uppgifter lämnade av fastighetsägare och lägenhetsinnehavare. Den blir därför begränsad till sådana frågor, som böra kunna bliva riktigt besvarade av den stora allmänheten. De måste avse förhållanden, som kunna objektivt konstateras och få ej ge utrymme för subjektiv bedömning vid besvarandet. Därmed bli exempelvis sådana frågor som bostädernas kvalitativa tillstånd och deras utnyttjande ofullständigt eller icke alls klarlagda. Ej heller torde fullt tillförlitliga uppgifter om lägenheternas ytstorlek kunna påräknas. Den senaste bostadsräkningen 1939/40 var därför avsedd att kompletteras med en intensivundersökning av ett starkt begränsat representativt bostadsbestånd (ett mindre antal orter helt eller partiellt undersökta). På grund av krigsårens mera omedelbart trängande behov blev denna del av undersökningsprogrammet icke genomförd.

Vid den planerade bostadsräkningen blir det än mer angeläget — särskilt med hänsyn till den planerade saneringsverksamheten — att utföra *intensivundersökningar* i ett antal orter, både stadssamhällen och landskommuner. Uppgifterna böra inhämtas av särskilt instruerade husbesökare, lämpligen i nära samarbete med vederbörande bostadsinspektion.

Då dylika intensivundersökningar äro synnerligen kostnadskrävande, måste urvalet planeras på sådant sätt, att tillförlitliga upplysningar kunna erhållas ur minsta möjliga material. Av värde i detta sammanhang vore åtminstone vissa huvudresultat ur den allmänna bostadsräkningen. När därtill komma sådana organisatoriska hänsyn som tillgång till personal för den centrala bearbetningen,

synes det nödvändigt att anordna intensivundersökningarna icke samtidigt med den allmänna räkningen utan senare, dock om möjligt senast sommaren 1947. Styrelsen avstår från att nu avge förslag till dylika intensivundersökningar men har för avsikt att senare återkomma med särskild framställning i ärendet.

Samordningen med folkräkningen. Det förslag, som ovan lämnats till nya bostadsundersökningar, förutsätter en samordning med en folkräkning den $^{31}/_{12}$ 1945. Huvudblanketterna vid mantalsskrivningen skulle ställas till styrelsens disposition för att ligga till grund för en bostadshushållsstatistik och för att ge uppgifter om de boende att kombineras med bostadsdata.

Folkräkningens uttagning av ett representativt material skulle kunna utnyttjas på olika sätt. I detta sammanhang skulle bland annat uppgifter om yrke kunna erhållas från folkräkningen, ev. med kodbeteckningarna införda.

Det kan här framföras som ett önskemål, att vid den personidentifiering, som planeras mellan 1940 och 1945 års folkräkningsmaterial för studium av yrkesväxling och inrikes omflyttning, även uppgift om familjeställning noteras. Detta torde kunna ske utan extra kostnad. En bearbetning av dessa uppgifter skulle för ett ringa belopp kunna ge kompletterande upplysningar rörande hushållsbildningen och hushållssprängningen.

Vid den planerade bostadsräkningen är det liksom vid folkräkningen nödvändigt att använda agglomerationerna, oberoende av kommungränser, såsom geografiska redovisningsenheter. Vid 1939 års bostadsräkning visade det sig ogörligt att genomgående nå ens en ungefärlig korrespondens med den indelning folkräkningen iakttagit. Gränsdragningen kan icke i någotdera fallet göra anspråk på att vara helt rationell och klart bestämd; i synnerhet är det omöjligt att behålla den oförändrad från en tidpunkt till en annan. Frågan om tätorternas avgränsning har nu kommit i ett nytt läge, som ger förhoppning om, att en definitiv lösning skall kunna nås. De nya plåt- och kortregister, som skola upprättas i samband med omläggningen av folkbokföringen, äro nämligen avsedda att innehålla uppgift även om agglomeration, varigenom kyrkobokföringsfastigheternas tillhörighet till sådan bebyggelse måste fastställas. Eventuellt skola även jordbruksagglomerationer upptagas.

Det torde icke behöva särskilt framhållas, hur angeläget det är, att vid bostadsräkningen få tätorternas avgränsning exakt bestämd. Deras gränser äro i åtskilliga sammanhang av större betydelse än kommungränserna. De skola kunna bibehållas från den ena räkningen till den andra och dessemellan även vid den fortlöpande redovisningen av byggnadsverksamheten.

Hälsovårdsnämndernas bostadsregister. Det finnes anledning att i denna framställning även beröra frågan om hälsovårdsnämndernas bostadsinspekterande verksamhet. I den mån bostadspolitiken under de kommande åren inriktas på sanering av bostadsbeståndet, blir det angeläget, att bostadsövervakningen intensifieras i hela landet och att därvid bostadsbeståndet inspekteras både i stadssamhällen och på landsbygden. Med hänsyn till bostadsinspektionens svaghet,

särskilt på landsbygden, och svårigheterna att övervinna denna finnes anledning att tillvarataga varje möjlighet att förstärka verksamheten. Bostadsräkningen ger nu en dylik möjlighet, såsom bl. a. framhållits i den ovan berörda motionen.

De uppgifter, som skola avgivas vid den ifrågasatta allmänna bostadsräkningen, skulle kunna utnyttjas för uppläggning av fullständiga bostadsregister med vissa huvuddata för varje lägenhet. Sådana torde ännu i stor utsträckning saknas på landsbygden och även i åtskilliga stadssamhällen, ehuruväl de utgöra en primär förutsättning för en effektiv bostadsinspektion. Med ett jämförelsevis obetydligt arbete skulle hälsovårdsnämnden kunna upplägga en stomme till register genom avskrift av bostadsräkningsmaterialet. Detta arbete bör ske under den tid, materialet är kvar i kommunerna för granskning och på sådant sätt, att granskningsarbetet icke nämnvärt försenas. Det synes socialstyrelsen önskvärt, att åtgärder vidtagas genom medicinalstyrelsens försorg, för att förmå hälsovårdsnämnderna i kommuner utan bostadsregister att begagna detta tillfälle att få ett dylikt register över bostadsbeståndet efter fastställt formulär.

Materialets insamling och lokala granskning. Den allmänna bostads- och hyresräkningen förutsätter, liksom vid tidigare tillfällen, en kungörelse, som föreskriver uppgiftsskyldighet för varje ägare av fastighet och ålägger vederbörande kommuner att låta ombesörja granskning och komplettering av bostadsuppgifterna enligt av socialstyrelsen meddelade anvisningar. Blanketterna kunna lämpligen tillhandahållas allmänheten och sedan avlämnas parallellt med mantalsuppgifterna vid höstens mantalsskrivning. Den lokala granskningen i stadssamhällena organiseras lämpligen på samma sätt som föregående gång. Då tillsatte de kommunala myndigheterna i regel särskilda granskningskommittéer. I några fall fungerade dock kommunalnämnden (municipal- eller köpingsnämnden) såsom dylikt organ, och i en del mindre orter tillsattes en ensam kontrollant. Med hänsyn till hyresräkningens betydelse för dyrortsgrupperingen bör liksom tidigare föreslås, att i kommittéerna representation beredes icke blott fastighetsägare och hyresgäster utan även arbetsgivare och löntagare. Även å landsbygden är en liknande organisation nödvändig. En noggrann kontroll av materialet behöves, även om materialet här har mindre betydelse ur dyrortsgrupperingssynpunkt.

Tidsplan. Utarbetandet av formulär, instruktioner för de kommunala granskningsorganen m. m. samt detaljplaneringen av undersökningarna böra påbörjas under instundande sommar. Bostadsuppgifterna från rikets samtliga kommuner beräknas komma styrelsen tillhanda successivt under första halvåret 1946. Mantalsuppgifterna komma under våren 1946 och inkomstuppgifterna inemot slutet av samma år.

Materialets bearbetning upptages omedelbart med största möjliga personal för att kunna slutföras så snabbt som möjligt. De olika undersökningarna böra bedrivas parallellt; dock torde hyresräkningen i stadssamhällena ges sådan förtursrätt, att den kan avslutas i början av år 1947. Om det blir möjligt att

snabbt nå upp till en personalstyrka av 180 à 200 personer, kan beräknas, att tabeller med översiktliga bostads- och hushållsdata för de minsta geografiska enheterna (kommuner och tätorter) successivt färdigställas från hyresräkningens avslutande och till någon av de första månaderna följande år (1948) eller kort tid efter det allt material blivit uppfört å hålkort. Under år 1948 slutföras tabellsammanställningar, i sista hand sådana, där data ur flera parallella undersökningar kombineras (rörande bostaden, hushållet och familjeinkomsten). Därefter återstår viss tid för den slutliga, sammanfattande analysen av hela materialet. Denna tidsplan gäller närmast det mellersta alternativet beträffande inkomstredovisningen. Det mindre och det större programmet medföra respektive en förkortning och en förlängning av undersökningstiden med några månader.

Det är givet, att alla möjligheter böra tillvaratagas, att så snart sig göra låter få resultaten tillgängliga för praktisk användning. Allteftersom kommuntabellerna bli färdiga i manuskript, tillställas de vederbörande kommuner i duplettexemplar eller bli på annat sätt disponibla, exempelvis för upprättande av lokala bostadsplaner. Det bör även övervägas att utge de tabellbilagor, som skola publiceras, i särskilda volymer utan att avvakta den tidskrävande analysen, som i så fall bör utges separat.

Den härmed antydda tidsplanen är givetvis mycket osäker med hänsyn till att alla inverkande faktorer ännu icke kunna överblickas.

Kostnadsberäkning. Endast beträffande bostadsräkningen i stadssamhällena jämte hyresräkningen föreligga erfarenheter från en tidigare räkning. Dessa uppgifter ge dock viss ledning även vid uppskattningen av arbetsåtgången för den allmänna räkningen å landsbygden. Beträffande bostadshushållsstatistiken saknas erfarenhetsunderlag för beräkningarna. Kostnaderna kunna även rubbas av förändringar i lönenivån och i utgifterna för maskiner. Det är under dessa omständigheter angeläget understryka, att kostnadsberäkningen är ungefärlig och endast utgör en förhandskalkyl.

En översikt över de beräknade kostnaderna för undersökningarna lämnas i efterföljande tablå. Redovisningen ansluter sig till de alternativa förslag, som lämnats beträffande inkomstredovisningen (se sid. 399). I beräkningen ingå ej kostnader för de intensivundersökningar, varom styrelsen har för avsikt att senare avgiva förslag.

I lönekostnaderna ha ej upptagits kristillägg och provisoriska lönetillägg till personalen. Beträffande lokaler förutsätter socialstyrelsen, att hyreskostnaderna bestridas av byggnadsstyrelsen. Därest lokaler utan centralvärme ställas till förfogande, behövas tilläggsanslag för bränslekostnaderna.

Socialstyrelsen förutsätter slutligen, att materialet för Stockholms stad omhändertages av stadens statistiska kontor för att där bearbetas efter de principer, som tillämpas vid bostadsräkningen inom landet i övrigt. En dylik anordning synes ändamålsenlig med hänsyn till, att å ena sidan Stockholms stad plägar för egen del utföra kommunala bostadsräkningar vart femte år och utge särskild publikation över resultaten och att det å andra sidan är önskvärt att

erhålla en för rikets alla delar enhetlig redovisning. Det kan vara anledning räkna med viss ersättning i olika former till staden för de särskilda sammanställningar socialstyrelsen önskar erhålla.

	Alt. I Med total inkomstredov. i hela riket	Alt. II Med total inkomstredov. i tätorter; i övrigt 1/12	Alt. III Med inkomstredov. för 1/12 i hela riket
	Kr	Kr	Kr
Personalkostnader	1 365 000	1 245 000	1 090 000
Anskaffning av inkomstuppgifter	405 000	215 000	—
Maskinkostnader	310 000	270 000	220 000
Bostadsformulär	55 000	55 000	55 000
Övriga utgifter	190 000	170 000	150 000
Summa	**2 325 000**	**1 955 000**	**1 515 000**

Eftersom bostadsräkningar av denna omfattning och bostadshushållsundersökningar i någon form icke förekommit tidigare, saknas jämförelsemöjligheter beträffande kostnaderna. Det kan endast anföras, att 1939 års bostadsräkning efter ovan iakttagna beräkningsgrunder nu skulle kostat uppskattningsvis över 300 000 kr. 1939 års bostadsräkning omfattade nära 850 000 lägenheter och 300 000 hus, medan den föreslagna räkningen (exkl. Stockholm) omsluter cirka 2 000 000 lägenheter och 1 000 000 hus. Därtill kommer denna gång bostadshushållsstatistiken på grundval av omkring 2 000 000 mantalsuppgifter.

Under rubriken personalkostnader har upptagits ersättning till såväl biträdespersonal i olika löneställning som kvalificerad personal.

För att undersökningarna skola kunna genomföras så rationellt som möjligt och färdigställas i snabbaste takt, böra de drivas parallellt, och vid varje undersökning bör en noga genomförd arbetsfördelning tillämpas. En förutsättning härför är att tillgång på lämplig kvalificerad personal och på kvinnliga arbetsbasar med erfarenhet av statistiskt arbete säkerställes.

Förberedelserna böra påbörjas av undersökningsledaren vid ingången av budgetåret 1945/46. Denne bör erhålla egen föredragningsskyldighet och tjänsteställning såsom byråchef (lönegrad 30). Så småningom behöva även anställas en befattningshavare i lönegrad 24 och 2 befattningshavare i lönegrad 21, av vilka var och en skall svara för ett avsnitt av undersökningsarbetet. Ersättning till dessa befattningshavare synes böra utgå i form av vikariatslön jämlikt 21 § 3 mom. civila avlöningsreglementet. Dessa tjänstemän behövas oavsett vilket alternativt förslag, som skall genomföras. Under tiden för arbetets planläggning kräves endast ett mindre antal biträden. I och med att materialet börjat inkomma efter årsskiftet, beräknas organisationen kunna snabbt utbyggas, så att full personalstyrka uppnås inom kort (180 à 200 personer). Till personalen räknas höra ett antal befattningshavare i amanuensgrad och högre biträdesgrad samt i övrigt befattningshavare i lägre biträdesgrad. Det sammanlagda antalet arbetsmånader för biträdespersonalen (exkl. eventuell personal för anskaffning av inkomstuppgifter) har uppskattats till 4 800 vid det största alternativet och 3 700 vid det minsta.

I de beräknade maskinkostnaderna ingå utgifterna för installation och hyra av stansmaskiner, sorterare, tabulatorer, summapunch och collator, för räkne- och skrivmaskiner, hålkort samt vissa mindre arbeten å servicebyrå.

Rubriken bostadsformulär gäller kostnaderna för den allmänna bostadsräkningens formulär (hus- och lägenhetsblanketter för landsbygd och stadssamhällen).

Endast kostnader för anskaffning av totala inkomstuppgifter ha upptagits. Vid det lägsta alternativet förutsättes, att det blir möjligt att taga del av de inkomstuppgifter, som folkräkningen inhämtar för sin del från länsstyrelserna.

I posten »övriga utgifter» ingå utgifter för elektrisk ström, renhållning och städning, telefon, skrivmaterial och papper, tryckning av arbetstabeller m. m., publikationstryck samt en mindre post för inköp av möbler. Det förutsättes, att större delen av möbelbehovet kan täckas i annan ordning än genom nyinköp.

Vid tidigare bostadsundersökningar har ersättning av statsmedel icke utgått för det arbete, som åvilat de kommunala granskningskommittéerna. Socialstyrelsen har icke heller vid denna kostnadsberäkning upptagit något belopp för detta ändamål. Det kan erinras om, att statistiska centralbyrån i sitt förslag angående 1945 års folkräkning icke ansett sig böra ifrågasätta ersättning av statsmedel åt de kommunala granskningsnämnderna, som skola biträda vid insamlingen och granskningen av mantals- och folkräkningsuppgifterna.

Socialstyrelsen har slutligen sökt beräkna de anslag, som erfordras för budgetåret 1945/46. Med utgångspunkt från den uppgjorda tidsplanen beräknas personalkostnaderna till 250 000 kr och maskinkostnaderna till 35 000 kr. Hela beloppet för tryckning av bostadsformulären (55 000 kr) kommer på detta budgetår. Under posten »övriga utgifter» förekomma slutligen kostnader för elektrisk ström, renhållning och städning, möbler samt skrivmaterial och papper om sammanlagt 30 000 kr. De på budgetåret 1945/46 belöpande kostnaderna bliva sålunda sammanlagt 370 000 kr, oavsett om en total inkomstredovisning skall ingå i undersökningarna eller icke.

Kungl. Maj:ts proposition. I en proposition daterad den 5 maj 1945 (nr 307) hemställer Kungl. Maj:t, att riksdagen för budgetåret 1945/46 måtte anvisa två reservationsanslag, det ena å 23 000 kr till undersökningar rörande levnadsvillkor och hushållsvanor (avseende en provundersökning för den i Soc. Medd. årg. 1945, sid. 5 berörda utredningen) och det andra å 370 000 kr till allmän bostadsräkning m. m.

Beträffande bostadsräkningen ansluter sig socialministern till socialstyrelsens förslag i fråga om undersökningens omfattning och planläggning. Han finner det i likhet med styrelsen icke nödvändigt att nu taga ställning till frågan om inkomstredovisningens omfattning utan förordar uppskov med detta ståndpunktstagande till nästa år. Det äskade anslaget överensstämmer med styrelsens nyssnämnda beräkning av kostnaderna för undersökningen under instundande budgetår.

Fria sommarresor för barn och rabatterade resor för husmödrar.

Den 26 januari 1945 överlämnade befolkningsutredningen förslag om fria eller rabatterade resor för barn, vårdare och husmödrar budgetåret 1945/46. Sedan Kungl. Maj:t den 2 mars 1945 förelagt riksdagen proposition (nr 210) i ärendet, har riksdagen den 9 maj 1945 beviljat ett anslag av 1 450 000 kr för främjande av barns sommarvistelse på landet under innevarande sommar samt för rabatterade resor för vissa husmödrar.

Av befolkningsutredningens förslag framgår, att utredningen förbereder ett förslag till en permanent organisation av fria resor för barn och vårdare, enligt vilket rätten till fria resor skulle bli väsentligt vidgad för både land och stad. Utredningen har vidare uppmärksammat möjligheten att genom fria resor underlätta lösningen av husmödrarnas semesterproblem. Befolkningsutredningen har emellertid av statsfinansiella och trafiktekniska skäl sett sig nödsakad framlägga ett provisoriskt förslag, som endast avser budgetåret 1945/46. Kungl. Maj:t och riksdagen ha i stort sett följt befolkningsutredningens förslag. Ehuru detta sålunda innebär ett nytt provisorium, betyder det dock, att vissa utvidgningar företagits.

Liksom under de två senaste åren äro de statliga åtgärderna för att främja barns lantvistelse av tre slag, nämligen 1) under vissa givna villkor fria resor för barn och vårdare till sommarvistelse i enskilda hem eller på privata sommarställen, 2) stöd åt sommarkoloniverksamheten genom att koloniernas resekostnader bestridas av staten samt 3) driftsbidrag till kolonier.

Fria resor till enskilda hem. Rätten till fria resor till enskilda hem har tidigare varit knuten till innehav av rabattkort för inköp av livsmedel. Det har nu beslutats, att rabattkortsgränsen skall ersättas med en inkomst- och förmögenhetsgräns. Rätt till fria resor för barn, mödrar och vårdare föreligger alltså i år, då familjens vid senaste taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp ej överstiger 1 500 kr och den skattepliktiga förmögenheten ej överstiger 10 000 kr. Barnavårdsnämnderna, vilka i år liksom under de föregående verksamhetsåren skola handha den lokala ledningen av dessa statens stödåtgärder, ha dock vissa möjligheter att, när särskilda omständigheter föreligga, kunna medgiva undantag från huvudregeln. På grundval av t. ex. särskilt intyg av taxeringsnämndens ordförande angående försämrade inkomstförhållanden enligt årets i regel ej avslutade taxering kan fri resa beviljas efter de allmänna reglerna. Därest det i undantagsfall möter svårigheter för en sökande att uppvisa kronodebetsedel eller inskaffa intyg från taxeringsnämnden, kan barnavårdsnämnden pröva frågan med ledning av dels hans egna uppgifter, dels de upplysningar i övrigt, som barnavårdsnämnden anser sig kunna och böra införskaffa.

Rätten till fria resor avser i första hand liksom föregående år barn bosatta i städer, köpingar och municipalsamhällen med minst 8 000 invånare. Tätorter med stadsliknande karaktär och större industrisamhällen kunna i år liksom tidigare efter ansökan hos socialstyrelsen erhålla dispens, så att dessa orters barn få beviljas fria resor. En utvidgning av dispensmöjligheten har beslutats såtillvida, att även vissa landskommuner — främst norrlandskommuner — skola kunna få rätt att bevilja fria resor. Antalet resor, som kunna beviljas av dylika landskommuner, har emellertid maximerats till sammanlagt 25 000, vilka skola fördelas av styrelsen bland de härom ansökande landskommunerna. Statsmakterna ha dessutom beslutat, att vissa klena landsbygdsbarn, som äro i uppenbart och trängande behov av miljöbyte, skola kunna erhålla fria resor. Detta behov av miljöbyte skall vara styrkt av ett läkarintyg. Ansökan om sådan enskild resa för ett barn och eventuellt för vårdare för barnet skall ingivas till hemortens barnavårdsnämnd. Denna skall undersöka sommarhemmets lämplighet och till- eller avstyrka ansökan, som prövas av socialstyrelsen i varje särskilt fall.

Under förutsättning att övriga uppställda villkor medgiva det, äro barn födda 1931 eller senare berättigade att erhålla fria sommarresor.

Maximilängden för de fria resorna är i år liksom under föregående år 60 mil, för Jämtlands och Västernorrlands län 80 mil samt för Västerbottens och Norrbottens län 100 mil. Minimilängden begränsas på så sätt, att biljettrekvisitioner icke få utfärdas för resor, då det ordinarie biljettpriset för tredje klass biljett på järnväg för vuxen person understiger 3 kr för enkel resa. I särskilda undantagsfall kan socialstyrelsen liksom föregående år i fråga om resor för Västerbottens och Norrbottens län medgiva fri resa för hela sträckan, alltså även för större avstånd än 100 mil. När det gäller resor i övrigt, måste den enskilde vid resa utöver maximigränsen alltid själv betala merkostnaden. De fria resorna måste alltid företagas på billigaste färdsätt.

Såsom ytterst viktiga villkor för de fria sommarresorna gälla, att barnet skall vistas på landsbygden och att tiden för vistelsen ej understiger 4 veckor. Undantag från dessa regler kan icke beviljas. Efter sommarvistelsens slut måste ett intyg anskaffas, som utvisar, att barnet verkligen vistats på landet under den stipulerade minimitiden.

Mödrar (eller andra vårdare) till barn, som äro födda 1935 eller senare, kunna få avgiftsfria biljetter för att följa barnen på resan, om barnen ej kunna få medfölja gruppresa. Om särskilda skäl föreligga, kan modern efter ansökan hos barnavårdsnämnden få följa med även äldre barn. Avgiftsfrihet gäller för vårdares återresa antingen tillsammans med barnet vid sommarvistelsens slut eller inom 10 dagar, såsom fallet är med en vanlig tur- och returbiljett.

Rätten till fria resor för feriebarn, d. v. s. barn, som komma i åtnjutande av sommarvistelse på landsbygden genom s. k. feriebarnsverksamhet, ävensom för dessa barns vårdare, har tidigare varit begränsad till städer och samhällen med minst 8 000 invånare. I år kunna feriebarn från alla orter erhålla fria resor under samma villkor, som gälla för enskilda sommarresor. Feriebarns-

institution, som önskar bli delaktig av statligt understöd för resorna, skall i förväg godkännas av socialstyrelsen, varvid riktlinjerna för verksamheten prövas. Med hänsyn till den svåra trafiksituationen har i år uppställts strängare förbud mot resor vissa tider och vissa dagar än under föregående år.

Fria resor för barn till kolonier. Denna understödsform står öppen för samtliga kolonier, även vår- och vinterkolonier — s. k. dagskolonier äro dock undantagna — oberoende av om de taga emot barn från städer eller från landsbygd. Såsom villkor för statsunderstöden gäller, att de kolonibarn, som kunna erhålla fria resor, skola vara födda 1931 eller senare. De fria koloniresorna avse tredje klass järnväg, buss eller båt samt omfatta både framresa och hemresa för barn och personal. I allmänhet böra endast gruppresor förekomma. Samtliga kolonianordnare, som önska komma i åtnjutande av statsbidrag till resekostnaderna, skola insända en anmälan härom till socialstyrelsen före den 1 juli 1945. Även när det gäller koloniresor, ha vissa restriktioner för restider och resdagar föreskrivits.

Bidrag till andra driftskostnader för kolonier än resor. Statsmakterna ha liksom under de två föregående åren även i år ansett det vara av vikt att stimulera intresset för såväl anordnandet av nya kolonier som utökning av tiden för öppethållandet och platsantalet vid befintliga kolonier. Därför ha statsmakterna anslagit medel till andra driftskostnader för kolonier än resor. Denna bidragsform skall i första hand utnyttjas till förmån för klena barn från landsbygden och barn från fattiga kommuner, där varken enskilda eller kommunala medel för koloniverksamhet stå till förfogande i erforderlig utsträckning. Rätten att bli delaktig av det statliga understödet är beroende av att vissa krav på koloniens standard uppfyllas. Maximibeloppet för driftsbidraget är en krona per dag och barn. Vissa medel måste sålunda alltid ställas till förfogande av kolonianordnaren själv.

Vissa specialkolonier kunna enligt riksdagens beslut numera av Kungl. Maj:t beviljas driftsbidrag med högre belopp än en krona per dag och barn, dock högst två kronor.

Rabatterade resor för husmödrar. I enlighet med befolkningsutredningens förslag ha statsmakterna beslutat, att en försöksverksamhet skall anordnas under budgetåret 1945/46 med rabatterade resor för husmödrar. Denna verksamhet skall anordnas så, att husmödrar i familjer med minst tre hemmavarande barn och med en inkomst och förmögenhet, som icke överstiger den stipulerade gränsen för fria sommarresor, skola beredas möjlighet till resor, för vilka mödrarna själva erlägga ett belopp för fram- och återresa, som motsvarar avgiften för enkel resa.

För de husmödrar, som komma i åtnjutande av rabatterade resor, skall bortovaron vara under en minimitid av 10 dagar. Då det ur husmödrarnas synpunkt icke ansetts nödvändigt att förlägga resorna till sommarmånaderna, under vil-

ken tid vissa kategorier husmödrar, speciellt på landsbygden, rent av torde ha svårt att lösgöra sig från arbetet, och då vidare järnvägarna under sommarmånaderna äro toppbelastade, har det bestämts, att rabatterade husmodersresor skola få företagas endast under tiden 1 september—19 december 1945 och 15 januari—1 juli 1946. Dessa husmodersresor stå öppna för ifrågavarande husmödrar i alla kommuner i hela landet.

Kortare meddelanden.

Byggnadskostnaderna i Stockholm 1939—1 april 1945. Enligt en inom socialstyrelsen verkställd beräkning ha byggnadskostnaderna för ett hyreshus i Stockholm från årsskiftet 1938/39 till den 1 april 1945 stigit med 40·9 %. Om byggnadskostnaden 1 januari 1939 sättes = 100, uppgick sålunda byggnadskostnadsindex för Stockholm den 1 april 1945 till 141 mot 140 den 1 januari 1945. I nedanstående tablå återgivas indextalen även för tidigare beräkningstillfällen.

1940 1/10	117	1942 1/4	133	1943 1/7	139	1944 1/7	140
1941 1/4	121	1/7	134	1/10	139	1/10	140
1/7	125	1/10	137	1944 1/1	139	1945 1/1	140
1/10	127	1943 1/1	139	1/4	140	1/4	141
1942 1/1	127	1/4	139				

Sedan den 1 januari 1945 ha lönekostnaderna stigit med 1·6 %. Materialkostnaderna ha stigit med 0·7 %. Stegringen betingas av en del smärre prisstegringar (bl. a. för armeringsjärn, rör, vissa material för elektriska installationer, färg, parkettgolv samt hyra för presenningar). I förhållande till den 1 januari 1939 hade materialkostnaderna den 1 april 1945 stigit med 62·3 % och lönekostnaderna för arbeten, utförda på byggnadsplatsen, med 15·1 %.

Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1944. Kooperativa förbundets förvaltningsråd och styrelse ha till kongressen den 31 maj och 1 juni 1945 framlagt berättelser över 1944 års verksamhet. Av följande sammanställning över varuavdelningarnas omsättning fr. o. m. år 1935 framgår, att mot en omsättning av 273·1 milj. kr år 1943 stod en sammanlagd varuförsäljning år 1944 av 298·8 milj. kr.

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Omsättning, milj. kr	177·7	192·8	217·2	229·9	269·4	279·1	270·9	277·0	273·1	298·8
Ökning, resp. milj. kr	12·6	15·1	24·4	12·7	39·5	9·7	−8·2	6·1	−3·9	25·7
minskning (−) %	7·6	8·5	12·7	5·8	17·2	3·6	−2·9	2·3	−1·4	9·4

Antalet försäljningskontor utgjorde 12. Stockholmskontoret uppvisade alltjämt den högsta omsättningen, 65·3 milj. kr, varefter följde Göteborgs försäljningskontor med 39·2 milj. kr.

Försäljningsvärdet av inom förbundets produktionsföretag tillverkade varor uppgick år 1944 till c:a 260 milj. kr mot 211 milj. kr närmast föregående år. Bland företagen märkas en margarinfabrik i Norrköping, en kvarn i Stockholm och en i Göteborg, en skofabrik i Örebro och en i Stockholm, en gummifabrik i Gislaved, en konstsilkefabrik i

Norrköping, en fodermedels- och oljefabrik i Karlshamn, en porslinsfabrik i Gustavsberg samt en kolningsanläggning i Lycksele. Dessutom omfattade förbundets industriella verksamhet en del övriga företag, såsom spisbrödsfabriker, kafferosterier, konfektionsfabriker, kemisk-teknisk fabrik o. s. v.

Förbundets inlåningsrörelse har under det gångna verksamhetsåret omfattat endast sparkasseräkning. Mot en den 1 januari 1944 innestående behållning av 109·3 milj. kr stod den 31 december samma år 120·9 milj. kr. De under året insatta medlen (40·9 milj. kr) och den under året gottskrivna räntan (3·7 milj. kr) överstego således uttagningarna med 11·6 milj. kr. Antalet sparkasseavdelningar ökades från 859 till 869. Antalet motböcker ökades från 119 149 till 122 261. Summan av innestående belopp ökades från 109·3 till 120·9 milj. kr.

Förbundets tillgångar och skulder balanserade vid 1944 års slut på 391·0 milj. kr mot 363·7 milj. kr ett år tidigare. Årets överskott utgjorde 6·1 milj. kr. För att erhålla en överblick över hela den centrala kooperativa rörelsens tillgångar och skulder bör man inarbeta även dotterföretagens balansräkningar i ovanstående uppgifter. Man finner då, att Kooperativa förbundets och dess dotterföretags tillgångar och skulder vid slutet av år 1944 balanserade på 440·2 milj. kr mot 404·3 milj. kr år 1943. Det totala överskottet av såväl förbundets som dotterföretagens verksamhet uppgick år 1944 till 9·1 milj. kr mot 9·3 milj. kr ett år tidigare.

Från förbundets bokförlag utgåvos under året ett stort antal böcker och broschyrer i kooperativa samt allmänna ekonomiska och politiska ämnen. Veckotidningen »Vi» och tidskriften »Kooperatören» utkommo i ökade upplagor.

Förbundets studieavdelning, som är inrymd i villaegendomen »Vår gård» i Saltsjöbaden, har bedrivit en omfattande kursverksamhet. Kurser ha hållits för konsumtionsföreningarnas anställda och funktionärer. I dessa kurser av minst en veckas längd deltogo sammanlagt 1 091 personer. Dessutom ha på inbjudan av förbundet hållits en del konferenser för utomstående organisationer på »Vår gård» i Saltsjöbaden. I den s. k. brevskolan inkommo 65 512 kursanmälningar, vilket innebär en ökning med 13 858 kurser mot året förut. Antalet under året verksamma gruppkurser uppgick till 3 872 med 49 283 deltagare.

Vid slutet av år 1944 voro 702 föreningar anslutna till förbundet. Av dessa utgjordes två av de kooperativa försäkringsföretagen Livförsäkringsanstalten Folket och Försäkringsanstalten Samarbete, en av Svenska hushållsföreningen och nitton av samorganisationer av konsumentföreningar. Medlemsantalet i konsumtionsföreningarna ökades under året med 19 292 och uppgick vid årets slut till 808 900. Antalet försäkringstagare i Livförsäkringsanstalten Folket uppgick vid årets slut till 325 341 mot 307 890 år 1943. Försäkringssummorna utgjorde resp. 440·2 och 407·4 milj. kr.

Omsättningen i de anslutna konsumtionsföreningarna utgjorde under år 1944 891·3 milj. kr. Jämfört med närmast föregående år innebär detta en ökning av 104·6 milj. kr eller 13·3 %. Tillägges försäljningen inom PUB:s varuhus och Special-Konsum i Stockholm samt minutförsäljningen i skokonsumbutikerna, blir totalomsättningen 936·8 och ökningen 108·6 milj. kr. Konsumtionsföreningarnas tillgångar och skulder balanserade under år 1944 på 335·9 milj. kr mot 314·2 milj. kr året förut, och årets överskott utgjorde 30·8 milj. kr mot 28·4 milj. år 1943.

Svenska arbetsgivareföreningen år 1944. Enligt den till svenska arbetsgivareföreningens ordinarie stämma i april 1945 avgivna styrelseberättelsen uppgick antalet delägare vid början av innevarande år till 7 886 mot 7 272 den 1 januari 1943. De under året nytillkomna delägarna sysselsatte 11 045 arbetare och de avgångna 1 333, medan de sedan föregående år kvarstående delägarna sammanlagt redovisat en ökning med 9 030 arbetare. Föreningens totala omslutning hade därigenom under år 1944 ökats från 494 429 till 514 504 arbetare. Dessa siffror, som grunda sig på de av delägarna i och för ansvarighetsbeloppens bestämmande avgivna arbetaruppgifterna, återgiva emellertid icke de mera tillfälliga växlingarna i arbetarantalet. Den hos föreningens samtliga delägare faktiskt sysselsatta ar-

betsstyrkan (kroppsarbetare) växlade under årets olika månader mellan lägst 436 756 (januari) och högst 486 293 (december), som närmare framgår av efterföljande tablå.

	1/1	1/2	1/3	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12
Sysselsatta arb. i tusental	436·8	454·8	456·3	454·2	455·4	458·6	457·6	455·4	462·7	473·2	485·4	486·3
Därav:												
Järnbruksförb. »	47·0	47·0	46·8	46·4	46·1	46·0	45·0	44·4	44·6	44·7	45·1	45·5
Verkstadsföreningen »	119·5	122·3	123·0	121·9	117·4	116·1	115·6	112·2	114·2	117·9	123·1	124·6
Sågverksförb. »	10·2	10·6	11·2	11·7	12·3	13·3	14·0	14·1	14·2	14·1	13·8	13·4
Träindustriförb. »	13·0	13·9	14·0	14·0	13·6	13·6	13·4	13·2	13·6	13·9	14·3	14·3
Pappersmasseförb. »	9·5	9·8	10·2	10·3	10·7	11·0	10·8	10·3	10·7	11·4	11·8	11·5
Pappersbruksförb. »	13·3	13·8	13·9	13·9	13·8	13·9	14·1	14·1	14·3	14·7	15·1	15·4
Byggnadsindustriförb. »	21·2	24·4	23·7	24·0	28·2	30·3	31·0	33·2	33·2	34·3	34·3	34·5
Byggnadsämnesförb. »	11·1	11·4	11·6	12·2	13·5	14·7	14·9	15·0	15·0	14·9	14·2	13·8
Textilindustriförb. »	40·8	43·3	43·5	43·5	42·7	41·8	41·4	40·1	40·5	41·7	42·9	43·7
Konfektionsind.förb. »	14·7	15·8	16·1	16·1	16·0	15·7	15·2	15·1	15·4	15·7	15·9	15·8

Under årets lopp har icke något nytt yrkes- eller ortförbund vunnit inträde i föreningen. Vid 1944 års utgång voro således, förutom allmänna gruppen, 39 yrkes- och ortförbund anslutna till föreningen.

Landsorganisationen i Sverige år 1944. Vid slutet av år 1944 redovisade de till landsorganisationen anslutna fackförbunden ett sammanlagt medlemsantal av 1 069 287 mot 1 038 808 vid årets början. Ökningen utgör alltså 30 479, motsvarande 2·93 %. Medlemsantalet fördelade sig den 31 december 1944 på de 46 förbunden sålunda:

	Antal medlemmar	+ Ökning — minskning		Antal medlemmar	+ Ökning — minskning
Metallindustriarbetareförb.	202 090	+ 2 874	Telegraf- o. telefonmannaförb.	12 586	+ 555
Grov- och fabriksarbetareförb.	98 382	+ 6 796	Murareförbundet	12 073	+ 401
Järnvägsmannaförbundet	56 909	+ 1 671	Gruvindustriarbetareförbundet	10 754	— 85
Kommunalarbetareförbundet	50 556	+ 2 383	Postmannaförbundet	10 606	+ 740
Lantarbetareförbundet	48 625	+ 1 221	Sko- o. läderindustriarb.-förb.	10 535	+ 73
Handelsarbetareförbundet	46 010	+ 1 711	Fastighetsarbetareförbundet	10 417	+ 1 908
Textilarbetareförbundet	40 175	+ 762	Gjutareförbundet	10 395	+ 32
Byggnadsträarbetareförbundet	39 322	+ 1 933	Bokbindareförbundet	9 855	+ 603
Transportarbetareförbundet	37 038	+ 1 211	Bryggeriindustriarbetareförb.	7 048	— 24
Träindustriarbetareförbundet	34 207	+ 1 790	Sjöfolksförbundet	6 635	— 1 629
Pappersindustriarbetareförb.	33 605	— 150	Stat. sjukhuspers. förbund	6 174	+ 73
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	32 848	— 1 199	Stenindustriarbetareförbundet	6 089	— 289
Livsmedelsarbetareförbundet	32 429	+ 1 483	Civilförvaltningens personalförb.	4 027	+ 68
Beklädnadsarbetareförbundet	26 801	+ 55	Sadelmakare- o. tapetserareförb.	3 985	+ 144
Försvarsverkens civ. pers.förb.	22 271	+ 1 368	Frisörarbetareförbundet	3 952	+ 265
Sågverksindustriarbetareförb.	21 524	— 482	Litografförbundet	3 208	+ 179
Väg- o. vattenbyggnadsarb.-förb.	20 012	— 1 309	Försäkringsfunktionärernas förb.	3 089	+ 247
Hotell- o. restaurangpers.-förb.	18 481	+ 153	Bleck- och plåtslagareförb.	2 822	+ 71
Målareförbundet	14 984	+ 1 262	Tobaksindustriarbetareförb.	2 292	+ 52
De förenade förbunden	14 325	+ 493	Fångvårdsmannaförbundet	1 145	+ 49
Musikerförbundet	13 495	+ 1 584	Skorstensfejeriarbetareförb.	828	+ 40
Typografförbundet	12 904	+ 375	Kakel- och plattarbetareförb.	669	+ 53
Elektriska arbetareförbundet	12 625	+ 907	Stat.vattenfallsverks tjänstem.f.	485	+ 61

Medlemsantalet har, såsom framgår av tablån, ökat i 38 och minskat i 8 förbund.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Kollektivavtalen under första kvartalet 1945.

Förhandlingsverksamheten har under detta kvartal varit synnerligen livlig, och ett stort antal omfattande avtalsuppgörelser har — särskilt under februari och mars månader — kommit till stånd. En tabellarisk översikt över de viktigare uppgörelserna lämnas i det följande. De nya avtalen ha i regel slutits på ett år; för bryggerierna, pälsskinnberedningsindustrin, skofabrikerna och systembolagen ha emellertid tvååriga avtal upprättats. Uppgörelserna ha i de flesta fall medfört en löneförhöjning, uppgående till i medeltal 4—5 % eller i allmänhet 6 öre på timlönerna och 3 kronor på veckolönerna.

För *den mekaniska verkstadsindustrin,* där det mellan Sveriges verkstadsförening samt Svenska metallindustriarbetareförbundet och Svenska gjutareförbundet upprättade riksavtalet utlöpte den 31 december 1944, tillsattes vid årsskiftet en särskild medlingskommission. Förhandlingarna inför denna strandade emellertid, och strejk utbröt den 5 februari 1945. Denna konflikt, som berör omkring 120 000 arbetare, har pågått under hela återstoden av kvartalet. Vid *tapetfabrikerna* har en strejk, berörande omkring 350 arbetare, varit rådande sedan den 12 februari. Den i föregående kvartalsredogörelse omnämnda konflikten vid *slakteri- och charkuteriföretag i Stockholm* löstes den 4 februari efter att ha pågått i 11 veckor. Vid *filmateljéerna* utbröt vid årsskiftet en strejk, som omfattade omkring 200 arbetare och pågick till den 26 mars, då nytt avtal upprättades.

Vid kvartalets utgång pågingo förhandlingar bl. a. för flottnings- och flottledsarbetare, sågverksindustrin, målarfacket, rörledningsfacket, det elektriska installationsfacket, försvarsverken, omnibus- och lastbilsfacken samt rederinäringen.

Viktigare avtalsuppgörelser under första kvartalet 1945.

Datum för uppgörelsen	Näringsgrupp och näringsgren	Avtalsparter	Ungef. antal berörda arb.	Avtalet gäller t.o.m.	Anmärkningar ang. uppgörelsens innehåll m. m.
	I. Malmbrytning och metallindustri.				
1/3	Järnbruk	Järnbruksförb. ./. Sv. metallindustriarbetareförb.	45 000	31/12 1945	6 öres höjning av minimitimlöner och individuallöner; 5 % höjning av ackord, ackordstimlöner, platstimlöner m. m., dock högst till 130 öre. Förbud mot tvåskiftsarbete kl. 0—4; söndagsstillestånd vid sådant arbete minst 38 timmar.
17/3	Bilverkstäder	Bilverkstädernas arbetsgivareförb. ./. Sv. metallindustriarbetareförb.	8 000	31/1 1946	I genomsnitt 5 öres höjning av minimitimlönerna; höjning av de individuella timlönerna med minst 4 öre, dock högst till 12 öre över minimilönen.
	II. Jord- och stenindustri.				
14/3	Stenkolsgruvor	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för Höganäs-Billesholms AB) ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	3 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna med i regel 7 öre för manliga och 6 öre för kvinnliga arbetare (delvis i form av ackordskompensation). Höjning av ackordsbaserna med motsvarande belopp. Övergång från 56 till 48 timmars arbetsvecka för brännare, ångpanneeldare m. fl.
24/1	Torvindustrin	Torvindustriförb. ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	3 000	23/2 1946	Justeringar i ackordsprislistorna för vissa torvströfabriker. Väsentligt högre arbetarantal under säsongen.
12/1	Marmor- och kalkstensindustrin	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. Sv. stenindustriarbetareförb.	500	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 5 öre.
19/3	Gravvårdsindustrin	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. Sv. stenindustriarbetareförb.	600	31/12 1945	Höjning av timlönerna med i regel 3—6 öre och av ackordskompensationen med 2 öre eller i visst fall 4 öre. Uppgörelsen berörde indirekt ytterligare omkring 1 000 arbetare.
23/3	Byggnadsämnesindustrin	Byggnadsämnesförb. ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	14 000	31/12 1945	Höjning av utgående timlöner med 5 öre och av ackordskompensationen med 3 öre (för kvinnliga arbetare 3 resp. 2 öre). Uppflyttning av åtskilliga orter till högre dyrortsgrupp. Högre övertids- och skiftersättning under natten till söndag.
7/3	Porslinsfabriker	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	2 500	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 6 öre för manliga och 5 öre för kvinnliga arbetare.
7/3	Skifferoljeverk i Närkes Kvarntorp och Kinne-Kleva	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för Sv. skifferolje AB) ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	1 500	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 6 öre för vuxna manliga arbetare samt med 3—5 öre för yrkes- och specialarbetare.

Datum för uppgörelsen	Näringsgrupp och näringsgren	Avtalsparter	Ungef. antal berörda arb.	Avtalet gäller t.o.m.	Anmärkningar ang. uppgörelsens innehåll m. m.
21/1	Småglasbruk	Sveriges småglasbruksförb. ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	2 900	31/12 1945	Höjning av timlönerna för grov- och diversearbetare med 5 öre och för andra arbetargrupper med varierande belopp. Avlösning av bostadsförmåner genom kontant ersättning. Uppgörelsen berörde indirekt ytterligare omkring 600 arbetare.
	III. Trävaruindustri och skogshantering.				
15/3	Träförädlingsfabriker	Sveriges träindustriförb. ./. Sv. träindustriarbetareförb.	30 000	31/12 1945	Ökning av minimilönerna med 4—7 öre och av ackordskompensationen med 2—3 öre per timme. Höjning av individuella löner med varierande belopp intill högst 19 öre över minimitimlönen. *Uppflyttning av vissa orter till högre dyrortsgrupp.*
	IV. Pappers- och grafisk industri.				
14/3	Pappersmassefabriker och pappersbruk	Pappersmasseförb. och Sveriges pappersbruksförb. ./. Sv. pappersindustriarbetareförb. m. fl. (två avtal).	30 000	31/1 1946	Förhöjning av timlönerna för manliga arbetare med i allmänhet 8 öre, för kvinnliga arbetare med 7 öre och för minderåriga arbetare med 5—7 öre. Höjning av driftsackorden med i regel 8 öre per timme.
	V. Livsmedelsindustri.				
28/1	Choklad- och karamellfabriker	Sveriges chokladindustriförb. ./. Sv. livsmedelsarbetareförb.	4 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 6 öre för manliga och 5 öre för kvinnliga arbetare (inkl. ackordskompensation). Slutlön efter 1 år (*förut efter 2 år*).
3/3	Bryggerier	Bryggeriarbetsgivareförb. ./. Sv. bryggeriindustriarbetareförb.	5 000	31/12 1946	Höjning av timlönerna med 7 öre jämte indextillägg därå.
26/1	Tobaksfabriker	AB Sv. tobaksmonopolet ./. Sv. tobaksindustriarbetareförb.	2 000	31/1 1946	Höjning av timlönerna för de lägre åldersgrupperna. Veckolön för vissa förut timavlönade grupper. Ytterligare 3 dagars semester för arbetare, fyllda 40 år och med minst 10 års anställning.
25/1	Mejerier m. m. i Stockholm	Mjölkcentralen och NENS mejeri AB ./. Sv. handelsarbetareförb.	750	31/10 1945	Höjning av månadslönerna med 15 kr för manliga och 20 kr för kvinnliga arbetare.
15/3	Mejerier (utom Stockholm)	Allm. arbetsgivareföreningen ./. Sv. handelsarbetareförb.	2 500	31/12 1945	Höjning av veckolönerna med 4 kr för manliga och 3 kr för kvinnliga mejeriarbetare. Uppflyttning av åtskilliga orter till högre ortsgrupp; slopande av de båda lägsta ortsgrupperna (nr 9 och 10). Beklädnadsbidrag 3·50 kr per månad.

Datum för uppgörelsen	Näringsgrupp och näringsgren	Avtalsparter	Ungef. antal berörda arb.	Avtalet gäller t.o.m.	Anmärkningar ang. uppgörelsens innehåll m. m.
22/1	Andelsslakterier	Allm. arbetsgivareföreningen ./. Sv. livsmedelsarbetareförb.	3 000	31/12 1945	Utjämning av löneklyftan mellan charkuteri- och slakteriarbetare genom höjning av veckolönerna för de senare med 3 kr. Dessutom generell höjning med 1 kr av veckolönerna i den lägsta ortsgruppen. Uppflyttning av vissa orter till högre ortsgrupp.
4/2	Slakteri- och charkuteriföretag m. m. i Stockholm	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. Sv. livsmedelsarbetareförb.	1 000	28/2 1946	Höjning av veckolönerna för flertalet grupper med 3 kr. Uppgörelsen träffades efter 11 veckors strejk.
	VI. Textil- och beklädnadsindustri.				
15/2	Textilfabriker	Sveriges textilindustriförb. ./. Sv. textilarbetareförb.	40 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 8 öre för manliga och 7 öre för kvinnliga arbetare (därav 2 öre i form av extra kristillägg). Höjning av övertidsersättningen och nattskiftsersättningen vid treskiftsarbete.
26/1	Konfektionsfabriker	Sveriges konfektionsindustriförb. ./. Sv. beklädnadsarbetareförb.	15 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 6 öre (för viss grupp 7 öre). Uppflyttning av vissa orter till högre tariffgrupp; slopande av den lägsta tariffgruppen (nr VI). Uppgörelsen berörde indirekt ytterligare omkring 7 000 arbetare.
	VII. Läder-, hår- och gummivaruindustri.				
26/3	Pälsskinnberedningsindustrin	Sv. garveriidkareföreningen ./. De förenade förbunden.	600	31/12 1946	Höjning av timlönerna med 5, 7 och 9 öre i resp. ortsgrupper.
6/2	Skofabriker	Sv. skofabrikantföreningen ./. Sv. sko- och läderindustriarbetareförb.	7 000	31/12 1946	Höjning av timlönerna med 7 öre. Uppgörelsen berörde indirekt ytterligare omkring 3 000 arbetare.
23/3	Gummivarufabriker	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. De förenade förbunden samt Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	5 000	28/2 1946	Höjning av timlönerna med i genomsnitt 7 öre för manliga och 6 öre för kvinnliga arbetare.
22/1	Sadelmakare- och tapetserarverkstäder	Sadelmakare- och tapetserarebranschens arbetsgivareförb. ./. Sv. sadelmakare- och tapetserareförb.	1 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna för en mindre grupp kvinnliga arbetare med 6 öre i Stockholm och Göteborg samt 5 öre på övriga platser.
	VIII. Kemisk-teknisk industri.				
15/2	Karbidfabriker m. m. i Ljungaverk, Alby och Stockviksverken	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för Stockholms superfosfatfabriks AB) ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	1 500	31/12 1945	Höjning av timlönerna för vuxna arbetare med 6 öre (för minderåriga med lägre belopp); höjning av skiftlönerna med belopp motsvarande 6,5—7 öre per timme.

Datum för uppgörelsen	Näringsgrupp och näringsgren	Avtalsparter	Ungef. antal berörda arb.	Avtalet gäller t.o.m.	Anmärkningar ang. uppgörelsens innehåll m. m.
28/1	Superfosfatfabriker	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för AB Förenade superfosfatfabriker) ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	600	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 5 öre. Smärre justeringar i ackordsbestämmelserna.
7/2	Sprängämnesfabrik	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för AB Bofors Nobelkrut) ./. De förenade förbunden.	1 200	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 5—6 öre. Oförändrade ackord.
12/1	Tändsticksfabriker	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp (för Jönköpings och Vulcans tändsticksfabriks AB) ./. Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	1 500	31/12 1945	Höjning av timlönerna för vuxna manliga och kvinnliga arbetare med 6 resp. 5 öre; för minderåriga arbetare med varierande belopp.
28/2	Kemisk-tekniska fabriker (utom Skåne)	Sv. arbetsgivareföreningens allm. grupp ./. De förenade förbunden samt Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	3 500	31/12 1945	Höjning av timlönerna för vuxna arbetare med 6 öre, därav 2 öre i form av ackordskompensation (för yrkes- och specialarbetare med 4 öre). Motsvarande höjning av veckolönerna.
28/2	Kemisk-tekniska fabriker i Skåne	Allm. arbetsgivareföreningen ./. De förenade förbunden.	600	31/12 1945	Höjning av timlönerna med 6 öre.
	IX. Byggnadsverksamhet.				
16/2	Murare, träarbetare, grovarbetare	Sv. byggnadsindustriförb. ./. Sv. murareförb., Sv. byggnadsträarbetareförb., Sv. grov- o. fabriksarbetareförb.	87 000	31/3 1946	Höjning av timlönerna med 7 öre samt av semestermedlen med 1½—2 öre i olika lönegrupper. Uppflyttning av vissa orter till högre ortsgrupp.
	X. Allmänna verk och arbeten.				
9/1	Städningspersonal vid statliga verk	Statliga verk ./. Civilförvaltningens personalförbund m. fl. (statstjänarkartellen).	5 000	31/12 1945	Höjning av månadslönen (för 4 timmars städning per dag) med 10 kr. Höjning av ersättningen för överskjutande tid med 10 öre per timme.
2/3	Spårvägs- och busspersonal	AB Stockholms spårvägar ./. Sv. kommunalarbetareförb.	5 000	31/12 1945	Höjning av månadslönerna med 10—30 kr, av veckolönerna med 4·80 kr och av timlönerna med 10 öre. Oförändrade ackord. Ökning av antalet fridagar.
	XI. Handel och varulager.				
3/3	Butikspersonal hos slakteri- och charkuterifirmor	Allm. arbetsgivareföreningen ./. Sv. handelsarbetareförb.	1 500	31/1 1946	Höjning av veckolönerna med 2—4 kr. Uppflyttning av ett stort antal orter till högre dyrortsgrupp.

Datum för uppgörelsen	Näringsgrupp och näringsgren	Avtalsparter	Ungef. antal berörda arb.	Avtalet gäller t.o.m.	Anmärkningar ang. uppgörelsens innehåll m. m.
19/3	Expeditions- och lagerarb., chaufförer m. fl. hos systembolagen	Systembolagens arbetsgivareförening ./. Sv. handelsarbetareförb.	250	31/12 1946	Provisoriskt tillägg å månadslönerna med i regel 20 kr å begynnelselönerna och 10 kr (i Stockholm 15 kr) å slutlönerna. Förbättring av semesterförmånen vid vissa systembolag i landsorten.
5/3	Spannmålsfirmor i södra Sverige	Handelns arbetsgivareorganisation ./. Sv. handelsarbetareförb.	700	31/12 1945	Höjning av veckolönerna med intill 3·50 kr.
	XII. Land- och sjötransport.				
20/3	Enskilda järnvägarna	Sv. järnvägarnas arbetsgivareförening ./. Sv. järnvägsmannaförb.	10 600	31/12 1945	Provisoriskt engångstillägg med 60—300 kr till linje-, lok- och verkstadspersonal i de lägre lönegrupperna. Höjning av timlönerna för banarbetare med 7 öre.
	XIII. Jordbruk och fiske.				
6/3	Sommarskötsel och upptagning av sockerbetor och foderrotfrukter m. m.	Sv. lantarbetsgivareföreningen ./. Sv. lantarbetareförb.	50 000	Utg. av 1945 års säsong	Höjning av ackordspriserna med omkring 10 %.
7/3	Handelsträdgårdar (utom Skåne)	Sv. trädgårdsarbetsgivareföreningen ./. Sv. lantarbetareförb.	2 100	31/12 1945	Höjning av timlönerna för vuxna manliga och kvinnliga arbetare med i regel 13 resp. 9 öre.
7/3	Handelsträdgårdar i Skåne	Allmänna arbetsgivareföreningen ./. Sv. lantarbetareförb.	1 000	31/12 1945	Höjning av timlönerna för vuxna manliga och kvinnliga arbetare med i regel 13 resp. 9 öre.
7/3	Trädgårdsanläggningsbranschen	Sv. trädgårdsarbetsgivareföreningen ./. Sv. lantarbetareförb.	300	31/1 1946	Höjning av timlönerna med i regel 15 öre.
	XIV. Annan yrkesrörelse.				
24/2	Skorstensfejare	Sveriges skorstensfejarmästares riksförb. ./. Sv. skorstensfejeriarbetareförb.	800	31/12 1945	Höjning av veckolönerna med i genomsnitt 3·50—4·00 kr. Ökad beklädnadsersättning.
26/3	Filmateljéer	Sv. film- och biografföreningen ./. Stockholms film- och teaterarbetareförening.	200	31/12 1945	Höjning av månadslönerna för ordinarie personal med 25 kr, av veckolönerna för chaufförer med 5 kr och av timlönerna för extra personal med 12 öre. Uppgörelsen träffades efter 12 veckors strejk.
26/2	Inkassoombud vid försäkringsbolag	Lifförsäkrings AB De förenade ./. Försäkringsfunktionärernas förbund.	2 000	31/12 1945	Ändrade bestämmelser angående ombudens arbete inom distrikten, inkassoprovision samt inkassobonus.

Arbetskraften i industrin år 1941.

Enligt den av kommerskollegium nyligen publicerade redogörelsen »Industri, berättelse för år 1941», vars offentliggörande uppskjutits med hänsyn till krigsförhållandena, utvisar den industriella produktionen i Sverige år 1941 en minskning i jämförelse med närmast föregående år.[1] Sättes industrins produktionsvolym år 1935 lika med 100, erhålles för år 1941 indextalet 120 mot 123 för 1940, alltså en minskning med drygt 2 %; åren 1937, 1938 och 1939 voro motsvarande indextal resp. 122, 123 och 134.

De under år 1940 av krigsläget orsakade svårigheterna i fråga om råvaruförsörjning och avsättningsförhållanden gjorde sig med ökad styrka gällande under år 1941. Särskilt kännbar var råvarubristen beträffande bränsle, vissa metaller, gummi och smörjoljor. Den s. k. lejdtrafiken var i rådande läge av stor betydelse för råvaruförsörjningen. Större eller mindre produktionsminskning förekom inom flertalet tillverkningsgrenar, men den industriella produktionen kunde i stort sett under året uppvisa ett tillfredsställande resultat. Ökad produktion uppvisade bl. a. stålverk, verkstads- och varvsindustri, kolgruvor, torvindustri, cementvarufabriker, tegelbruk, möbelfabriker, pappersvaru- och grafisk industri samt vissa livsmedelsindustrier.

Antalet redovisade *arbetsställen* uppgick år 1941 till 18 757 och antalet av den vid dem sysselsatta personalen till 638 043, varav 88 078 tillhörande förvaltnings- och 549 965 arbetarpersonalen. Den använda primära *drivkraften* har uppgivits till 3 653 483 effektiva hästkrafter. Därav nyttjades 243 792 för omedelbar maskindrift och 3 409 691 för drivande av elektricitetsgeneratorer. Med inräkning av elektriska motorer uppgick den direkt använda drivkraften till 3 053 982 hästkrafter.

Antalet arbetsställen har under året stigit med 0·4 %. Arbetarantalet har däremot sjunkit något eller med 0·8 %. Förvaltningspersonalen visar trots minskad produktionsvolym en fortsatt ökning uppgående till 5·7 %. Den för omedelbar fabriksdrift avsedda drivkraften nedgick med 0·2 %. Antalet av hela arbetarpersonalen utgjorda arbetstimmar har beräknats till c:a 1 150 miljoner, vilket i förhållande till år 1940 innebär en minskning med 1·1 %.

Industrins fördelning gruppvis och de olika gruppernas relativa betydelse belysas av tab. 1. Vad de vid fabrikerna anställda *arbetarna* beträffar, äro närmare uppgifter om dessas fördelning på olika industrigrenar att finna i följande specialredogörelse rörande kvinnors och minderårigas användande inom industrin.

---

[1] Soc. Medd. årg. 1944, sid. 927.

Tab. 1. Industriella anläggningar i Sverige år 1941.

Industrigrupper	Antal arbetsställen	Förvaltningspersonal	Arbetarpersonal			Tillverkningsvärde			Effekt. hkr använda i omedelbar maskindrift
			Antal	i % av hela antalet	per arbetsställe	i miljoner kr	i % av totalbeloppet	i kr per arbetsställe	
Malmbrytning	120	977	13 238	2·4	110	212·9	2·2	1 774 094	178 567
Metall- o. maskinindustri	4 567	38 208	206 446	37·5	45	3 087·8	32·8	676 103	915 005
Jord- o. stenindustri	1 377	3 295	36 178	6·6	26	251·1	2·6	182 340	156 555
Träindustri	3 244	4 710	54 262	9·9	17	534·4	5·7	164 750	332 550
Pappersmasse- o. pappers-tillverkning	143	3 078	28 297	5·1	198	460·9	4·9	3 223 488	780 567
Grafisk o. div. pappersind.	1 092	6 083	23 270	4·2	21	319·8	3·4	292 846	36 094
Livsmedelsindustri	4 580	9 225	50 925	9·3	11	2 257·2	24·0	492 834	310 479
Textil- o. beklädnadsindustri	1 188	9 726	81 715	14·9	69	1 032·7	11·0	869 248	145 289
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	748	3 724	26 876	4·9	36	393·2	4·2	525 667	46 448
Kemisk-teknisk industri	782	4 976	19 319	3·5	25	478·6	5·1	611 977	91 498
Kraft-, belysnings- och vattenverk	916	4 076	9 439	1·7	10	383·3	4·1	418 490	60 930
Summa år 1941	**18 757**	**88 078**	**549 965**	**100·0**	**29**	**9 411·9**	**100·0**	**501 780**	**3 053 982**
» » 1940	18 690	83 331	554 670	—	30	8 816·4	—	471 715	3 059 732
» » 1939	19 092	80 838	563 522	—	30	8 151·8	—	426 973	2 955 149
» » 1938	18 631	75 577	542 848	—	29	7 401·7	—	397 277	2 782 477
» » 1937	18 226	70 832	535 742	—	29	7 185·2	—	394 227	2 651 890

Under rubriken *förvaltningspersonal* (88 078 personer) ha sammanförts fyra personalgrupper med följande antal anställda:

	År 1941		År 1940	
Företagsledare	7 347	(därav 156 kvinnor)	7 568	(därav 164 kvinnor)
Teknisk förvaltningspersonal	33 392	(» 1 581 »)	30 692	(» 1 403 »)
Kontorspersonal	43 745	(» 19 237 »)	41 434	(» 17 741 »)
Resande i firmans tjänst	3 594	(» 71 »)	3 637	(» 57 »)

Industrins fördelning ortsvis åskådliggöres av efterföljande tab. 2. De viktigare städerna äro, som synes, i tabellen upptagna i ordningsföljd efter antalet redovisade industriarbetare. I förhållande till folkmängden utvisar Kungälv det största antalet industriarbetare (390 per 1 000 inv.) närmast följt av Tidaholm (374), Huskvarna (373), Avesta (321), Trollhättan (261), Sundbyberg (257) och Karlskoga (246).

Kvinnors och minderårigas användande inom industrin. Inom den svenska industrin sysselsattes år 1941 tillhopa 549 965 arbetare, mot 554 670 år 1940 och 563 522 år 1939. I vad mån kvinnor och minderåriga ingå i dessa siffror framgår av följande tablå:

	Antal			I % av hela antalet arbetare		
	1941	1940	1939	1941	1940	1939
Kvinnor, inalles	114 093	118 293	113 302	20·64	21·32	20·11
därav: vuxna	100 531	103 356	97 493	18·19	18·63	17·30
minderåriga	13 562	14 937	15 809	2·45	2·69	2·81
Män, »	32 676	33 315	34 506	5·91	6·01	6·12
Summa minderåriga	46 238	48 252	50 315	8·36	8·70	8·93
Hela antalet vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	**146 769**	**151 608**	**147 808**	**26·55**	**27·33**	**26·23**

Tab. 2. Industriarbetare inom olika län och orter.

Län och städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.	Städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.
Stockholms stad.	1 648	54 933	595 233	92	Trollhättan . . .	64	4 635	17 772	261
Stockholms län .	649	21 074	289 064	73	Landskrona . . .	68	4 531	21 091	215
Uppsala län . .	372	10 096	138 311	73	Uppsala	128	4 420	38 674	114
Södermanlands l.	640	20 506	192 730	106	Jönköping . . .	127	4 180	36 802	114
Östergötlands län	1 107	33 099	318 484	104	Halmstad . . .	103	3 841	28 207	136
Jönköpings län .	1 294	25 217	242 506	104	Karlskrona . . .	54	3 808	30 020	127
Kronobergs län .	561	10 742	151 422	71	Mölndal	43	3 703	16 500	224
Kalmar län . . .	813	15 712	228 012	69	Huskvarna . . .	26	3 520	9 431	373
Gotlands län . .	135	1 691	58 702	29	Södertälje . . .	57	3 101	15 927	195
Blekinge län . .	381	10 759	145 152	74	Sundbyberg . .	44	2 910	11 325	257
Kristianstads län	927	16 337	248 488	66	Karlstad	115	2 779	29 314	95
Malmöhus län .	1 690	53 159	531 232	100	Trelleborg . . .	64	2 654	14 648	181
Hallands län . .	442	9 312	151 803	61	Lidköping . . .	49	2 436	11 777	207
Göteb. o. Boh. l.	1 289	50 040	486 747	103	Alingsås	59	2 395	10 316	232
Älvsborgs län .	1 139	42 758	323 728	130	Lund	107	2 382	27 898	85
Skaraborgs län .	904	16 799	239 862	70	Nyköping . . .	77	2 319	13 544	171
Värmlands län .	630	20 769	267 792	78	Kristianstad . .	78	2 285	21 458	106
Örebro län . . .	807	30 264	227 417	133	Uddevalla . . .	62	2 274	17 012	134
Västmanlands län	496	22 818	169 708	134	Avesta	13	1 957	6 088	321
Kopparbergs län	780	25 611	249 247	103	Oskarshamn . .	41	1 903	8 944	213
Gävleborgs län .	654	24 619	273 916	90	Kalmar	73	1 880	21 479	88
Västernorrl. län .	488	14 774	275 397	54	Varberg	42	1 790	10 598	169
Jämtlands län .	226	2 666	139 298	19	Tidaholm . . .	24	1 717	4 586	374
Västerbottens län	391	7 720	220 751	35	Arvika	40	1 685	8 951	188
Norrbottens län .	294	8 490	217 951	39	Katrineholm . .	41	1 615	10 925	148
Hela riket	**18 757**	**549065**	**6 388 953**	**86**	Skellefteå . . .	46	1 593	10 295	155
					Kristinehamn . .	56	1 551	13 511	115
					Ludvika	23	1 525	6 798	224
Därav städer m. mer än 1 000 industriarbetare:					Höganäs	26	1 521	6 615	230
					Nässjö	77	1 434	10 359	138
					Tranås	70	1 366	7 596	180
Stockholm . . .	1 648	54 933	595 233	92	Åmål	30	1 331	7 092	188
Göteborg	783	33 603	282 243	119	Kungälv	15	1 285	3 298	390
Malmö	570	22 381	156 464	143	Lidingö	34	1 228	11 390	108
Borås	217	11 579	48 601	238	Vänersborg . . .	42	1 219	9 179	133
Norrköping . . .	300	10 964	70 993	154	Västervik . . .	58	1 160	12 968	89
Eskilstuna . . .	210	9 835	40 939	240	Motala	44	1 105	7 567	146
Örebro	227	8 022	49 299	163	Falköping . . .	52	1 071	9 048	118
Hälsingborg . .	210	7 800	62 432	125	Karlshamn . . .	44	1 003	10 067	100
Västerås	97	7 614	39 081	195	*Övriga städer*	**1 878**	**31 753**	**384 702**	**83**
Karlskoga . . .	55	6 621	26 950	246	**Samtliga »**	**8 716**	**304655**	**2 405 514**	**127**
Gävle	154	5 439	39 689	137					
Linköping . . .	151	4 999	39 818	126					

Kvinnor och minderåriga utgöra tillsammans nära tre fjärdedelar av de egentliga fabriksarbetarna inom gruppen textil- och beklädnadsindustri, vilket framgår av tab. 3. Övriga i tabellen redovisade industrier, där mer än halva arbetsstyrkan utgjordes av kvinnor och barn, voro: tobaksfabriker, choklad- och konfektindustri, fiskberedningsanstalter och konservfabriker, bokbinderier, papp- och pappersvaruindustri, päls- och skinnvarufabriker, läkemedelsfabriker, tvättmedels-, parfym- och *ljusfabriker*, *tändsticksfabriker*, korkin-

Tab. 3. Kvinnors och minderåriga

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		Kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av bägge könen	
		antal	% av hela antalet arb.	antal			% av hela antalet arb.	antal	% av hela antalet arb.
				manl.	kvinnl.	summa			
A. Egentliga fabriksarbetare.									
1. *Malmbrytning och metallind.*	**191 988**	**12 730**	**6·6**	**14 921**	**1 484**	**16 405**	**8·5**	**27 651**	**14·4**
Järnmalmsgruvor m. m.	8 454	69	0·8	199	13	212	2·5	268	3·2
Andra malmgruvor m. m.	1 609	—	—	15	—	15	0·9	15	0·9
Järn- och stålverk m. m.	19 508	24	0·1	776	13	789	4·0	800	4·1
Andra metallverk	2 953	455	15·4	66	14	80	2·7	521	17·6
Bleckvarufabriker m. m.	5 637	776	13·8	487	75	562	10·0	1 263	22·4
Järn- och stålmanufaktur	18 245	1 302	7·1	2 122	234	2 356	12·9	3 424	18·8
Annan metallmanufaktur	9 083	1 904	21·0	1 013	237	1 250	13·8	2 917	32·1
Guld-, silver- och nysilverfabriker	1 098	318	29·0	84	18	102	9·3	402	36·6
Galvaniserings- och dyl. fabriker	900	59	6·6	66	6	72	8·0	125	13·9
Mekaniska verkstäder och gjuterier	92 054	3 189	3·5	7 417	242	7 659	8·3	10 606	11·5
Skeppsvarv och båtbyggerier	12 869	2	0·0	680	—	680	5·3	682	5·3
Elektroteknisk industri	17 504	4 374	25·0	1 782	596	2 378	13·6	6 156	35·2
Instrument- och urfabriker	2 074	258	12·4	214	36	250	12·1	472	22·8
2. *Jord- och stenindustri*	**30 968**	**2 864**	**9·2**	**2 063**	**630**	**2 693**	**8·7**	**4 927**	**15·9**
Kolgruvor	967	—	—	3	—	3	0·3	3	0·3
Torvindustri	6 195	805	13·0	748	269	1 017	16·4	1 553	25·1
Stenindustri	6 380	25	0·4	64	—	64	1·0	89	1·4
Kalk- och kritbruk	1 584	11	0·7	7	—	7	0·4	18	1·1
Cementfabriker	495	1	0·2	10	—	10	2·0	11	2·2
Cementvarufabriker	1 865	14	0·8	53	—	53	2·8	67	3·6
Tegelbruk	5 262	48	0·9	438	5	443	8·4	486	9·2
Porslins-, kakel- och lergodsindustri	3 312	1 524	46·0	327	256	583	17·6	1 851	55·9
Glasindustri	4 039	415	10·3	385	97	482	11·9	800	19·8
Annan jord- och stenindustri	869	21	2·4	28	3	31	3·6	49	5·6
3. *Träindustri*	**50 917**	**876**	**1·7**	**4 338**	**179**	**4 517**	**8·9**	**5 214**	**10·2**
Sågverk och hyvlerier	23 960	12	0·1	1 760	1	1 761	7·3	1 772	7·4
Lådämnes- och lådfabriker	1 724	14	0·8	344	4	348	20·2	358	20·8
Fanér-, plywood- och wallboardfabriker	1 520	53	3·5	110	2	112	7·4	163	10·7
Snickeri- och möbelfabriker	21 647	491	2·3	1 930	126	2 056	9·5	2 421	11·2
Läst-, träsko- och trätoffelfabriker	318	2	0·6	32	1	33	10·4	34	10·7
Tunnbinderier och drittelfabriker	345	—	—	36	—	36	10·4	36	10·4
Korgfabriker	131	24	18·3	14	2	16	12·2	38	29·0
Korkindustri	235	135	57·4	6	7	13	5·5	141	60·0
Annan träindustri m. m.	1 037	145	14·0	106	36	142	13·7	251	24·2
4. *Pappers- och grafisk industri*	**39 188**	**8 663**	**22·1**	**2 012**	**1 654**	**3 666**	**9·4**	**10 675**	**27·2**
Pappersmassefabriker	8 654	41	0·5	269	5	274	3·2	310	3·6
Pappersbruk och pappfabriker	8 282	1 648	19·9	323	196	519	6·3	1 971	23·8
Papp- och pappersvaruindustri	4 822	2 971	61·6	315	709	1 024	21·2	3 286	68·1
Bokbinderier	4 108	2 798	68·1	136	531	667	16·2	2 934	71·4
Bok-, accidens- och tidningstryckerier	10 779	888	8·2	733	164	897	8·3	1 621	15·0
Annan grafisk industri	2 543	317	12·5	236	49	285	11·2	553	21·7
5. *Livsmedelsindustri*	[1]**36 094**	**12 202**	**33·8**	**1 119**	**1 314**	**2 433**	**6·7**	**13 321**	**36·9**
Kvarnar	2 293	74	3·2	105	12	117	5·1	179	7·8
Bagerilindustri	7 024	2 112	30·1	286	88	374	5·3	2 398	34·1
Sockerindustri	[1]4 690	669	14·3	58	—	58	1·2	727	15·5
Choklad- och konfektindustri	5 113	4 110	80·4	112	737	849	16·6	4 222	82·6
Mejeriindustri	1 424	403	28·3	2	9	11	0·8	405	28·4
Slakterier och charkuterier	5 441	600	11·0	213	70	283	5·2	813	14·9

[1] Här redovisade arbetarantal överensstämmer icke med de i tab. 1 och 2 redovisade, enär inom socker-

användande inom olika industrigrenar år 1941.

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav: Kvinnor (vuxna och minderåriga) antal	Kvinnor (vuxna och minderåriga) % av hela antalet arb.	minderåriga antal manl.	minderåriga antal kvinnl.	minderåriga antal summa	minderåriga % av hela antalet arb.	vuxna kvinnor och minderåriga av bägge könen antal	vuxna kvinnor och minderåriga av bägge könen % av hela antalet arb.
Fiskberedningsanstalter o. konservfabr.	2 815	1 953	69·4	134	233	367	13·0	2 087	74·1
Margarinindustri	308	78	25·3	10	11	21	6·8	88	28·6
Sprit- och jästfabriker	874	9	1·0	12	—	12	1·4	21	2·4
Bryggerier och maltfabriker	1 647	34	2·1	79	—	79	4·8	113	6·9
Vatten- och läskedrycksfabriker	729	271	37·2	49	3	52	7·1	320	43·9
Tobaksfabriker	1 631	1 365	83·7	14	75	89	5·5	1 379	84·5
Annan livsmedelsindustri	2 105	524	24·9	45	76	121	5·7	569	27·0
6. *Textil- och beklädnadsindustri.*	**78 247**	**54 465**	**71·4**	**1 667**	**5 791**	**7 458**	**9·8**	**56 132**	**73·6**
Ylleindustri: spinnerier	3 939	2 307	58·6	213	378	591	15·0	2 520	64·0
väverier	5 397	3 517	65·2	85	252	337	6·2	3 602	66·7
Bomullsindustri: spinnerier	7 340	4 618	62·9	302	524	826	11·3	4 920	67·0
väverier	6 594	3 932	59·6	150	278	428	6·5	4 082	61·9
Linne-, hamp- och juteind.: spinnerier	894	590	66·0	27	54	81	9·1	617	69·0
väverier	1 300	785	60·4	42	53	95	7·3	827	63·6
Konstfiberfabriker och sidenfabriker	1 185	599	50·5	19	72	91	7·7	618	52·2
Trikåfabriker	9 991	8 099	81·1	256	1 077	1 333	13·3	8 355	83·6
Repslagerier och bindgarnsfabriker	541	294	54·3	10	15	25	4·6	304	56·2
Band- o. gardinfabr. samt snörmakerier	1 514	1 048	69·2	52	170	222	14·7	1 100	72·7
Vadd-, schoddy- och drevfabriker	714	267	37·4	37	21	58	8·1	304	42·6
Färgerier, blekerier o. impregneringsfabr.	5 939	2 039	34·3	114	92	206	3·5	2 153	36·3
Sömnadsindustri	27 824	23 915	86·0	308	2 440	2 748	9·9	24 223	87·1
Hatt- och mössfabriker	2 434	2 089	85·8	26	282	308	12·7	2 115	86·9
Annan textil- och beklädnadsindustri	641	366	57·1	26	83	109	17·0	392	61·2
7. *Läder-, hår- och gummivaruind.*	**25 449**	**10 502**	**41·3**	**1 858**	**1 552**	**3 410**	**13·4**	**12 360**	**48·6**
Garverier	2 439	188	7·7	221	20	241	9·9	409	16·8
Päls- och skinnvarufabriker	2 891	1 719	59·5	181	243	424	14·7	1 900	65·7
Skoindustri	11 114	4 619	41·6	800	749	1 549	13·9	5 419	48·8
Andra lädervarufabriker	2 637	915	34·7	314	239	553	21·0	1 229	46·6
Borstbinderier och penselfabriker	706	214	30·3	60	34	94	13·3	274	38·8
Gummivarufabriker	5 265	2 793	53·0	253	266	519	9·9	3 046	57·9
Annan läder-, hår- och gummiindustri	397	54	13·6	29	1	30	7·6	83	20·9
8. *Kemisk-teknisk industri.*	**15 257**	**5 304**	**34·8**	**432**	**364**	**796**	**5·2**	**5 736**	**37·6**
Färg- och fernissfabriker	683	93	13·6	28	6	34	5·0	121	17·7
Olje- och fettindustri	378	13	3·4	10	—	10	2·6	23	6·1
Tvättmedels-, parfym- och ljusfabriker	1 476	908	61·5	28	127	155	10·5	936	63·4
Läkemedelsfabriker	456	283	62·1	12	33	45	9·9	295	64·7
Ugnskolnings- och trädestillationsverk	1 863	15	0·8	88	—	88	4·7	103	5·5
Sprängämnes- o. dyl. fabriker	5 177	2 659	51·4	87	60	147	2·8	2 746	53·0
Tändsticksfabriker	808	470	58·2	22	23	45	5·6	492	60·9
Fabriker för förtätade gaser	238	2	0·8	—	—	—	—	2	0·8
Elektroteknisk industri	942	10	1·1	35	—	35	3·7	45	4·8
Konstgödselfabriker	167	—	—	2	—	2	1·2	2	1·2
Annan kemisk-teknisk industri	3 069	851	27·7	120	115	235	7·7	971	31·6
9. *Kraft-, belysnings- o. vattenverk*	**7 743**	**57**	**0·7**	**90**	**1**	**91**	**1·2**	**147**	**1·9**
Elektricitetsverk	4 963	46	0·9	53	1	54	1·1	99	2·0
Gasverk	1 012	—	—	3	—	3	0·3	3	0·3
Vattenledningsverk	1 768	11	0·6	34	—	34	1·9	45	2·5
Samtliga egentliga industriarbetare	[1]473 851	107 663	22·7	28 500	12 969	41 469	8·8	136 163	28·7
B. Lagerarb., chaufförer, kuskar m. fl.	78 876	6 430	8·2	4 176	593	4 769	6·0	10 606	13·4
Samtliga arbetare	552 727	114 093	20·6	32 676	13 562	46 238	8·4	146 769	26·6

ndustrin sysselsatta kampanjarbetare i dessa tabeller omräknats till årsmedeltal.

Tab. 4. Inom industrin sysselsatta kvinnor och minderåriga i procent av hela arbetar-antalet inom olika län år 1941.

Län	Kvinnor (vuxna o. minderåriga)	Minderåriga (manl. o. kvinnl.)	Vuxna kvinnor o. minderåriga av båda könen	Län	Kvinnor (vuxna o. minderåriga)	Minderåriga (manl. o. kvinnl.)	Vuxna kvinnor o. minderåriga av båda könen
Stockholms stad . .	32·2	6·2	36·1	Göteborgs o. Bohus län	31·6	8·6	36·4
Stockholms län . . .	18·2	7·7	23·9	Älvsborgs län . . .	35·0	8·9	39·9
Uppsala län	20·2	8·6	26·7	Skaraborgs län . . .	20·9	7·5	26·4
Södermanlands län .	14·8	9·3	21·7	Värmlands län . . .	11·1	7·1	17·0
Östergötlands län . .	23·4	9·9	29·8	Örebro län	18·2	7·2	23·2
Jönköpings län . . .	18·2	9·6	25·1	Västmanlands län . .	7·4	9·2	15·5
Kronobergs län . . .	11·3	10·9	19·9	Kopparbergs län . .	7·0	6·7	12·7
Kalmar län	9·2	8·9	16·8	Gävleborgs län . . .	9·2	8·4	16·4
Gotlands län	8·0	5·6	13·6	Västernorrlands län .	4·8	7·2	11·7
Blekinge län	14·7	9·1	21·7	Jämtlands län . . .	6·5	5·9	11·6
Kristianstads län . .	19·7	10·9	27·2	Västerbottens län . .	4·0	6·3	10·1
Malmöhus län . . .	30·0	10·0	36·0	Norrbottens län . . .	2·0	4·3	6·3
Hallands län	25·3	10·1	32·3	Hela riket	20·7	8·4	26·7

dustri, gummivarufabriker, porslins-, kakel- och lergodsindustri samt sprängämnes- o. dyl. fabriker.

Av tab. 4 framgår, i vad mån olika län förete skiljaktigheter med avseende å förekomsten av kvinnor och minderåriga inom industrin. Deras sammanlagda antal var relativt taget störst i Älvsborgs län med nära fyra tiondelar, varefter följa Göteborgs och Bohus län, Stockholms stad, Malmöhus län, Hallands län och Östergötlands län. Sist kommer Norrbottens län med drygt 6 %.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under första kvartalet 1945.

Materialets omfattning. Fr. o. m. år 1934 har socialstyrelsen kvartalsvis inhämtat uppgifter om antalet fullbordade och beviljade samt vid kvartalsskiftena under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter (»eldstäder», d. v. s. boningsrum eller kök) i 12 städer med över 30 000 invånare. Denna kvartalsstatistik har sedan år 1937 successivt utsträckts till allt flera orter och omfattar numera 17 städer med över 30 000 invånare (»större städer»), flertalet städer med mellan 10 000 och 30 000 invånare (»medelstora städer») samt ett 80-tal orter med mindre än 10 000 invånare (»mindre orter»).[1]

I det följande återges de uppgifter angående bostadsproduktionen, som inkommit för första kvartalet 1945, jämte vissa motsvarande uppgifter för år 1944. Samtliga uppgifter avse nybyggnadsarbeten och sådana ändringsarbeten, som givit upphov till nya bostadsutrymmen, men ej smärre ändrings-, reparations- eller moderniseringsarbeten. Med avseende på sex av de största städerna meddelas även en sammanställning av inkomna kvartalsuppgifter om produktionen av lokaler för kommersiella, industriella o. dyl. ändamål.

Fullbordade och beviljade bostadslägenheter. I tab. 1 återges antalet lägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som resp. fullbordats och beviljats i större städer under år 1944 och första kvartalet 1945. Beträffande 34 medelstora städer (med 10 000—30 000 invånare) och 68 mindre orter (städer och stadsliknande samhällen med mindre än 10 000 invånare) meddelas i tab. 2 motsvarande uppgifter för första och fjärde kvartalen 1944 samt första kvartalet 1945. Av tab. 3 framgår, hur antalet fullbordade och beviljade lägenheter och rumsenheter i 14 större städer varierat sedan år 1939.

Tab. 1 ger vid handen, att antalet under första kvartalet 1945 fullbordade — d. v. s. i regel slutavsynade[2] — bostadslägenheter i de större städerna understeg motsvarande antal under första kvartalet 1944 med 7 %, under det antalet fullbordade rumsenheter var praktiskt taget oförändrat. I jämförelse med fjärde kvartalet 1944 sjönk antalet fullbordade lägenheter med 17 % och antalet rumsenheter med 18 %. Vid sådana jämförelser mellan olika kvartal bör det beaktas, att de tidsperioder, som förflyta innan ett färdigställt byggnadsföretag i statistiken redovisas som fullbordat, kunna växla från år till år och från ort till ort. De växlingar i antalet fullbordade lägenheter och rumsenheter, som framträda i statistiken, äro därför ej något klart uttryck för byggnadsverksamhetens säsongvariationer.

[1] I syfte att få städer med över 10 000 inv. redovisade för sig ha Finspångs köping och Kiruna municipalsamhälle med resp. 11 583 och 10 803 invånare hänförts till gruppen »mindre orter».
[2] Uppgifterna för Stockholm avse till slutavsyning anmälda byggnadsföretag.

Tab. 1. Antal bostadslägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som fullbordats resp. beviljats under år 1944 och första kvartalet 1945 i städer med över 30 000 invånare.

	Antal lägenheter						Antal rumsenheter					
	1944					1945	1944					1945
	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.
Fullbordade byggnadsföretag.												
Stockholm .	1 721	1 632	1 366	2 186	6 905	1 800	5 072	5 160	4 237	6 564	21 033	5 399
Göteborg . .	709	290	1 245	583	2 827	341	1 993	813	3 646	1 808	8 260	1 133
Malmö . . .	528	241	1 127	192	2 088	450	1 119	845	3 499	587	6 050	1 332
Norrköping .	305	87	402	85	879	308	877	179	1 119	219	2 394	856
Hälsingborg	176	—	313	63	552	169	531	—	769	174	1 474	473
Örebro . . .	84	107	368	140	699	122	250	315	1 030	473	2 068	371
Borås . . .	44	106	80	161	391	56	153	306	251	526	1 236	192
Linköping .	107	163	229	298	797	18	323	362	591	807	2 083	74
Eskilstuna .	127	63	107	85	382	165	336	151	295	259	1 041	504
Västerås . .	138	107	218	284	747	153	405	295	636	947	2 283	519
Gävle . . .	31	69	120	181	401	102	97	199	437	601	1 334	282
Uppsala . .	134	258	586	331	1 309	47	414	740	1 796	1 075	4 025	203
Jönköping .	30	126	210	45	411	151	85	358	632	161	1 236	398
Karlskrona .	142	15	136	138	431	20	415	44	381	412	1 252	68
Karlstad . .	45	94	52	136	327	38	129	274	166	487	1 056	152
Lund . . .	1	—	292	—	293	129	7	—	845	—	852	410
Halmstad .	73	6	238	16	333	22	227	27	839	69	1 162	69
Tillhopa	**4 395**	**3 364**	**7 089**	**4 924**	**19 772**	**4 091**	**12 433**	**10 068**	**21 169**	**15 169**	**58 839**	**12 435**
Beviljade byggnadsföretag.												
Stockholm .	3 154	2 804	1 545	2 688	10 191	1 749	9 224	8 995	4 666	8 183	31 068	5 536
Göteborg . .	899	766	598	1 475	3 738	869	2 514	2 213	1 795	4 318	10 840	2 819
Malmö . . .	614	314	1 205	520	2 653	391	1 802	976	3 648	1 662	8 088	1 229
Norrköping .	394	183	507	364	1 448	39	1 085	478	1 496	1 100	4 159	112
Hälsingborg	255	204	214	214	887	226	604	623	670	613	2 510	692
Örebro . . .	258	115	245	296	914	221	715	354	737	999	2 805	405
Borås . . .	143	216	225	193	777	104	509	527	686	618	2 340	294
Linköping .	138	325	173	201	837	212	357	897	568	649	2 471	652
Eskilstuna .	117	108	278	255	758	153	360	334	696	800	2 190	460
Västerås . .	173	365	27	258	823	432	571	1 203	74	919	2 767	1 529
Gävle . . .	125	202	124	262	713	299	372	692	424	916	2 404	947
Uppsala . .	289	16	79	516	900	163	905	63	267	1 782	3 017	644
Jönköping .	169	182	107	101	559	137	529	479	361	357	1 726	515
Karlskrona .	55	192	179	54	480	119	175	488	355	180	1 198	246
Karlstad . .	56	69	158	102	385	80	215	242	454	342	1 253	219
Lund . . .	215	64	50	141	470	119	628	220	172	455	1 475	297
Halmstad .	188	74	130	166	558	74	559	263	388	388	1 598	225
Tillhopa	**7 242**	**6 199**	**5 844**	**7 806**	**27 091**	**5 387**	**21 124**	**19 047**	**17 457**	**24 281**	**81 909**	**16 821**

Antalet lägenheter, som under första kvartalet 1945 fullbordats i de 34 medelstora städerna, var 8 % mindre och antalet rumsenheter 2 % mindre än under första kvartalet 1944. Från fjärde kvartalet 1944 till första kvartalet 1945 redovisas en minskning såväl av antalet fullbordade lägenheter som av antalet rumsenheter med 49 %.

Vad beträffar de 68 mindre orterna, framträder under första kvartalet 1945 i jämförelse med första kvartalet 1944 en ökning av antalet fullbordade lägen-

Tab. 2. Antal bostadslägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, som fullbordats resp. beviljats under första kvartalet 1944 och 1945 samt under fjärde kvartalet 1944 i vissa orter med under 30 000 invånare.

	Fullb. lägenheter			Fullb. rumsenheter			Bevilj. lägenheter			Bevilj. rumsenheter		
	1944		1945	1944		1945	1944		1945	1944		1945
	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.
Medelstora städer	**1 338**	**2 433**	**1 235**	**4 071**	**7 872**	**4 004**	**2 039**	**2 257**	**2 099**	**6 404**	**6 925**	**6 481**
Karlskoga . .	84	102	137	277	312	508	3	104	39	17	317	101
Kalmar . . .	13	93	39	47	295	132	81	31	103	267	67	322
Kristianstad .	4	170	18	16	457	51	129	150	21	340	407	83
Landskrona . .	12	44	38	36	143	123	31	124	71	78	325	249
Sundsvall . .	15	117	82	53	432	251	46	63	157	184	193	414
Östersund . .	34	135	24	139	454	72	69	64	10	270	201	46
Uddevalla . .	7	63	53	24	185	112	20	74	100	62	235	381
Sandviken . .	27	118	47	71	394	124	49	13	55	176	50	100
Södertälje . .	184	78	68	483	208	180	261	179	13	634	445	54
Mölndal . . .	7	46	34	27	122	89	27	99	96	89	160	244
Växjö	35	32	12	47	110	65	91	72	54	255	297	211
Luleå	48	124	9	147	397	33	25	117	59	80	451	205
Trelleborg . .	70	7	79	219	29	223	48	29	37	144	85	125
Nyköping . .	32	91	37	105	218	166	24	62	54	66	171	131
Umeå	40	26	82	126	106	287	82	99	69	278	266	226
Kristinehamn .	23	195	5	88	739	14	170	29	142	644	103	355
Skövde . . .	86	219	37	281	753	148	140	55	40	459	242	168
Arvika	31	15	19	106	68	69	24	32	34	67	106	113
Vänersborg . .	7	43	3	28	146	11	25	64	23	81	186	97
Västervik . .	32	12	33	94	49	122	8	63	22	31	223	80
Visby	56	58	24	187	199	77	37	51	87	123	157	274
Härnösand . .	32	—	11	144	—	44	22	49	59	79	184	228
Sundbyberg .	155	188	89	363	501	278	110	147	102	281	469	302
Lidköping . .	50	4	7	127	20	22	36	31	90	126	88	285
Ystad	10	2	—	60	6	—	59	50	31	192	166	91
Katrineholm .	56	97	55	191	327	136	6	37	31	30	144	123
Varberg . . .	—	5	39	—	25	133	11	43	3	45	168	13
Skellefteå . .	42	84	22	160	303	87	91	59	46	297	197	161
Nässjö	60	23	27	177	89	102	113	71	70	391	254	216
Alingsås . . .	3	3	—	8	10	—	28	45	70	71	112	225
Huskvarna . .	—	29	—	—	102	—	2	47	25	6	138	98
Karlshamn . .	—	58	—	—	184	—	21	—	44	65	—	91
Köping . . .	69	60	104	203	201	340	89	93	187	300	280	534
Fagersta . . .	14	92	1	37	288	5	61	11	56	176	38	135
Mindre orter	**577**	**1 500**	**609**	**1 765**	**5 158**	**1 867**	**1 144**	**1 011**	**983**	**3 763**	**3 332**	**3 402**
Djursholm . .	5	8	3	25	45	15	—	10	9	1	59	47
Vaxholm . . .	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	96	—
Norrtälje . . .	—	4	—	—	23	—	7	7	3	27	24	11
Öregrund . .	—	1		—	4	—	2	—	1	8	—	4
Sigtuna . . .	—	3	1	—	13	4	—	1	1	—	6	6
Enköping . .	10	112	35	42	395	94	145	7	9	496	24	38
Torshälla . .	—	8	—	—	18	—	—	—	6	—	—	18
Strängnäs . .	4	91	14	12	302	33	48	20	55	156	76	184
Mariefred . .	16	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—
Motala	—	105	18	1	361	46	40	25	55	132	67	201
Vadstena . . .	—	9	—	—	50	—	4	28	—	20	82	—
Skänninge . .	1	—	—	3	—	—	7	—	2	20	—	10
Mjölby	24	34	—	85	123	—	—	81	14	—	217	42
Värnamo . . .	—	44	4	—	160	16	8	14	25	30	56	90
Vetlanda . . .	1	27	14	6	100	56	46	34	33	160	79	128
Eksjö	1	39	—	4	126	—	45	11	16	146	33	38

Mindre orter (forts.)	Fullb. lägenheter			Fullb. rumsenheter			Bevilj. lägenheter			Bevilj. rumsenheter		
	1944		1945	1944		1945	1944		1945	1944		1945
	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	4 kv.	1 kv.
Tranås	4	94	—	16	303	—	16	26	37	72	103	118
Nybro	15	6	14	42	26	59	26	43	4	101	151	20
Oskarshamn	39	22	2	48	65	9	20	49	18	58	163	73
Vimmerby	6	24	14	14	62	46	22	20	14	58	75	39
Borgholm	1	1	—	4	4	—	1	4	11	4	19	56
Sölvesborg	—	32	8	—	123	32	21	4	40	81	16	140
Simrishamn	8	—	—	24	—	—	16	20	9	16	52	43
Hässleholm	—	188	87	—	650	254	59	17	66	200	91	240
Höganäs	13	20	13	75	108	64	8	43	6	45	140	29
Eslöv	—	15	—	—	36	—	43	6	80	81	29	187
Falkenberg	8	19	28	24	75	109	19	6	20	39	24	70
Marstrand	—	—	—	—	—	—	—	6	5	2	24	25
Strömstad	1	—	—	5	—	—	3	4	18	12	12	63
Ulricehamn	13	19	26	40	56	80	23	6	7	66	26	33
Åmål	2	5	—	9	24	—	18	1	7	71	6	32
Mariestad	—	—	—	—	—	—	33	3	1	135	23	16
Skara	12	47	—	54	135	—	8	33	41	25	99	136
Tidaholm	8	30	4	31	98	14	3	6	2	11	23	7
Nora	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	5	—
Lindesberg	21	20	3	32	67	12	7	1	2	28	6	4
Kumla	120	8	20	411	32	50	3	65	13	12	201	37
Sala	—	—	35	2	—	110	29	5	6	91	22	21
Arboga	76	25	—	197	78	—	12	71	—	33	214	—
Säter	12	—	11	30	—	30	—	20	3	—	57	13
Ludvika	1	53	—	6	170	—	28	10	48	94	45	145
Hudiksvall	—	34	56	—	116	161	4	35	5	12	131	17
Söderhamn	75	4	—	253	11	—	53	2	3	168	10	14
Sollefteå	2	10	2	11	30	8	65	1	7	193	1	32
Finspång	4	48	36	16	166	125	26	13	15	105	45	53
Valdemarsvik	—	8	2	—	33	8	8	30	3	26	66	11
Bodafors	—	12	—	—	48	—	18	7	1	79	30	12
Lessebo	—	16	—	—	16	—	—	—	1	—	—	5
Älmhult	3	15	1	8	47	6	—	23	9	—	77	36
Hultsfred	—	5	2	—	23	13	—	12	3	2	36	10
Olofström	16	9	7	44	38	17	6	12	16	21	39	54
Tomelilla	7	7	—	29	32	—	12	1	2	58	5	9
Hörby	—	15	—	—	52	—	7	6	1	26	20	3
Töreboda	—	15	—	—	62	—	6	2	20	18	11	60
Säffle	1	6	34	4	26	106	12	20	8	46	75	18
Hallsberg	5	44	6	18	136	22	20	33	22	52	85	68
Smedjebacken	—	1	—	—	3	—	3	13	—	9	33	—
Oxelösund	1	4	6	4	14	24	—	3	8	—	15	47
Vingåker	—	—	42	—	—	60	18	—	—	56	—	—
Åtvidaberg	—	30	4	—	113	16	23	47	36	78	135	131
Tyringe	1	6	2	6	21	7	1	1	22	4	4	68
Klippan	1	43	2	4	146	5	27	7	7	88	28	22
Arlöv	—	2	—	—	11	—	17	—	24	49	—	55
Tibro	1	10	—	4	45	—	3	1	41	12	4	167
Munkfors	—	7	—	—	26	—	—	2	5	—	9	24
Hagfors	12	6	12	46	12	36	20	2	1	54	8	5
Malmberget	6	3	5	18	15	11	—	3	13	—	12	39
Kiruna	20	27	36	22	82	107	25	3	23	76	8	78

heter och rumsenheter med 6 %, men i jämförelse med fjärde kvartalet 1944 en minskning med resp. 59 och 64 %.

I samtliga de 119 orter, som redovisas i tab. 1—2, tillkommo under första kvartalet 1945 5 935 lägenheter och 18 306 rumsenheter. I förhållande till

Tab. 3. Under första kvartalet 1939—första kvartalet 1945 fullbordade och beviljade byggnadsföretag i 14 städer med över 80 000 invånare.

	Antal lägenheter					Antal rumsenheter				
	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året
Fullbordade byggnadsföretag.										
1939	5 296	2 532	10 153	8 824	**26 805**	14 304	7 374	27 616	24 155	**73 449**
1940	4 428	1 616	3 285	3 799	**13 128**	11 662	4 470	9 486	10 448	**36 066**
1941	1 631	844	2 257	2 662	**7 394**	3 898	2 781	5 631	6 556	**18 866**
1942	1 610	732	3 977	4 593	**10 912**	3 790	1 996	10 324	12 384	**28 494**
1943	3 301	2 474	6 955	3 559	**16 289**	8 774	7 026	20 323	10 359	**46 482**
1944	4 276	3 264	6 507	4 772	**18 819**	12 070	9 767	19 319	14 613	**55 769**
1945	3 902					11 804				
Beviljade byggnadsföretag.										
1939	10 515	5 882	5 395	3 640	**25 432**	27 544	17 326	14 649	9 819	**69 338**
1940	1 104	617	539	1 209	**3 469**	3 192	2 484	1 626	2 954	**10 256**
1941	1 069	2 815	1 450	1 963	**7 297**	2 931	6 661	4 163	4 785	**18 540**
1942	4 135	5 446	3 546	4 630	**17 757**	10 556	15 329	10 405	13 542	**49 832**
1943	4 377	5 474	4 338	4 261	**18 450**	12 244	16 048	12 942	13 102	**54 336**
1944	6 783	5 992	5 506	7 394	**25 675**	19 722	18 322	16 443	23 083	**77 570**
1945	5 114					16 080				

första kvartalet 1944 hade antalet lägenheter minskats med 6 %, under det antalet rumsenheter ökats med 0·2 %.

Antalet lägenheter och rumsenheter i byggnadsföretag, för vilka byggnadslov beviljats under första kvartalet 1945, understeg i de 17 största städerna motsvarande antal under första kvartalet 1944 med resp. 26 och 20 %. Från fjärde kvartalet 1944 till första kvartalet 1945 redovisas en minskning med 31 % beträffande såväl lägenheter som rumsenheter.

I de medelstora städerna ökades antalet beviljade lägenheter och rumsenheter under första kvartalet 1945 i jämförelse med första kvartalet 1944 med resp. 3 och 1 %. I jämförelse med fjärde kvartalet 1944 framträder en minskning med resp. 7 och 6 %.

I de 68 mindre orterna minskades antalet beviljade lägenheter och rumsenheter från första kvartalet 1944 till första kvartalet 1945 med resp. 14 och 10 %. Från fjärde kvartalet 1944 till första kvartalet 1945 framträder en minskning av antalet beviljade lägenheter med 3 % och en ökning av antalet beviljade rumsenheter med 2 %.

I samtliga 119 redovisade orter beviljades under första kvartalet 1945 byggnadslov för 8 469 lägenheter och 26 704 rumsenheter; detta innebär i förhållande till första kvartalet 1944 en minskning med resp. 19 och 15 %.

Bostadslägenheter under byggnad. Belysande för bostadsproduktionens utveckling äro även uppgifterna om antalet under byggnad varande lägenheter och rumsenheter vid olika kvartalsskiften. I tab. 4 redovisas beträffande 14 av de större städerna (exkl. Karlstad, Lund och Halmstad) antalet lägenheter och

Tab. 4. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter 1 april 1944 och 1945 i städer med över 30 000 invånare.

	Lägenheter		Rumsenheter			Lägenheter		Rumsenheter	
	1/4 1944	1/4 1945	1/4 1944	1/4 1945		1/4 1944	1/4 1945	1/4 1944	1/4 1945
Stockholm	4 699	6 110	14 116	17 829	Eskilstuna	314	409	817	1 292
Göteborg	1 664	2 243	4 730	6 282	Västerås	495	657	1 561	2 307
Malmö	1 296	1 342	4 030	4 188	Gävle	223	584	684	1 932
Norrköping	483	532	1 271	1 590	Uppsala	905	696	2 728	2 438
Hälsingborg	264	611	608	1 869	Jönköping	245	186	759	520
Örebro	434	575	1 146	1 717	Karlskrona	100	285	305	683
Borås	140	476	451	1 423	Tillhopa	**11 453**	**15 077**	**33 784**	**45 184**
Linköping	191	371	528	1 114					

rumsenheter under byggnad omkring den 1 april 1944 och 1945. Av tabellen framgår, att i dessa städer sammanlagda antalet lägenheter och rumsenheter under byggnad den 1 april 1945 var resp. 32 och 34 % större än ett år tidigare.

I tab. 5 återges utvecklingen sedan början av år 1939 i 13 av de större städerna (exkl. Eskilstuna, Karlstad, Lund och Halmstad).

Antalet omkring den 1 april 1944 och 1945 under byggnad varande lägenheter och rumsenheter i vissa av de medelstora städerna framgår av tab. 6.

Produktionen av lokaler för industriella o. dyl. ändamål. På grundval av byggnadsnämndernas uppgifter om produktionen av lokaler för kommersiella, industriella, administrativa o. dyl. ändamål har, såsom förut nämnts, för Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Borås arealen beräknats i sådana lokaler, vilka redovisats som fullbordade resp. beviljade under år 1944 och första kvartalet 1945. Resultaten av denna beräkning meddelas i tab. 7. Då exakta arealuppgifter i vissa fall ej kunnat erhållas, ha beräkningarna delvis måst baseras på uppskattningar. De anförda talen torde dock ge en tillfredsställande bild av storleksordningen av här ifrågavarande byggnadsverksamhet, låt vara att de inkomna uppgifterna med hänsyn till de skiftande redovisningsmetoderna i olika städer ej kunna ge någon fullt klar bild av byggnadsverk-

Tab. 5. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter i 13 städer med över 30 000 invånare 1 januari 1939—1 april 1945.

År	Antal vid nedanstående kvartalsskiften under byggnad varande							
	lägenheter				rumsenheter			
	1/1	1/4	1/7	1/10	1/1	1/4	1/7	1/10
1939	14 956	18 560	22 484	11 885	39 945	48 632	60 663	31 963
1940	9 928	5 926	5 036	1 261	27 142	16 460	13 894	3 641
1941	1 744	2 669	4 914	2 808	4 247	6 352	11 433	7 071
1942	2 996	5 789	11 284	7 608	7 573	14 720	29 846	21 114
1943	8 359	9 676	11 554	6 715	23 775	27 550	33 332	19 067
1944	9 493	11 139	13 445	9 587	27 753	32 917	39 877	28 314
1945	14 736	14 668	—	—	42 972	43 892	—	—

Tab. 6. Under byggnad varande bostadslägenheter och rumsenheter 1 april 1944 och 1945 i städer med 10 000—30 000 invånare.

	Lägenheter		Rumsenheter			Lägenheter		Rumsenheter	
	1/4 1944	1/4 1945	1/4 1944	1/4 1945		1/4 1944	1/4 1945	1/4 1944	1/4 1945
Karlskoga	142	269	475	805	Umeå	·	128	·	358
Kalmar	280	313	945	972	Kristinehamn	·	122	·	357
Kristianstad	210	223	392	654	Västervik	32	62	92	209
Landskrona	185	283	532	812	Härnösand	·	167	·	587
Sundsvall	209	346	711	1 006	Sundbyberg	205	379	552	1 070
Östersund	202	134	738	446	Ystad	59	99	179	282
Uddevalla	155	274	362	871	Katrineholm	69	100	231	327
Sandviken	127	90	407	263	Varberg	28	49	105	160
Södertälje	266	349	696	851	Skellefteå	64	89	224	292
Mölndal	41	99	132	321	Nässjö	64	135	·	368
Växjö	·	71	·	250	Alingsås	24	78	69	217
Luleå	72	149	206	502					

samhetens fördelning på olika kvartal. Under första kvartalet 1945 tillkommo i de sex redovisade städerna kontors- och butikslokaler med en areal av c:a 24 000 m², fabriks- och verkstadslokaler om c:a 22 000 m² och övriga lokaler om c:a 20 000 m². Sammanlagt utvisade hithörande byggnadsverksamhet under första kvartalet 1945 i jämförelse med första kvartalet 1944 en minskning med 22 %. I fråga om beviljade byggnadsföretag redovisas en minskning med 36 %.

Tab. 7. Beräknad nettogolvyta (i m²) i för kommersiella, industriella, administrativa o. dyl. ändamål avsedda byggnadsföretag, fullbordade och beviljade under år 1944 och första kvartalet 1945 i 6 större städer.

	1944					1945
	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	Hela året	1 kv.
Fullbordade byggnadsföretag.						
Stockholm	56 611	33 001	43 911	48 695	182 218	39 221
Göteborg	13 460	15 095	12 120	17 125	57 800	11 605
Malmö	8 957	21 573	3 254	37 648	71 432	4 636
Norrköping	3 181	180	5 300	8 275	16 936	2 218
Hälsingborg	1 302	738	3 447	273	5 760	1 695
Borås	1 211	511	1 561	9 587	12 870	7 123
Samtliga 6 städer	**84 722**	**71 098**	**69 593**	**121 603**	**347 016**	**66 498**
Därav kontors- och butikslokaler	38 430	26 337	13 931	44 230	122 928	24 492
fabriks- och verkstadslokaler	28 790	37 832	44 752	33 497	144 871	21 642
övriga lokaler	17 502	6 929	10 910	43 876	79 217	20 364
Beviljade byggnadsföretag.						
Samtliga ovan nämnda 6 städer	**100 475**	**153 091**	**84 641**	**114 743**	**452 950**	**63 935**
Därav kontors- och butikslokaler	39 325	54 724	33 532	73 991	201 572	23 808
fabriks- och verkstadslokaler	37 750	45 222	25 170	21 125	129 267	23 226
övriga lokaler	23 400	53 145	25 939	19 627	122 111	16 901

Utlänningar i Sverige.

Utlänningar i Sverige omkring den 1 april 1945.

Utlänningar med vistelsetillstånd. De i redogörelsen lämnade uppgifterna avse utlänningar, som erhållit eller inlämnat ansökan om vid kvartalsskiftet gällande visering för inresa respektive vistelse och arbetsanställning. Viseringstvånget, som numera omfattar samtliga utlänningar, innebär, att utlänning för inresa, vistelse eller — i vissa fall — arbetsanställning i Sverige måste kunna uppvisa ett av vederbörlig svensk myndighet på legitimationshandlingen tecknat tillstånd därtill, en visering. Från och med den 1 juli 1944 handläggas ärenden om inrese-, uppehålls- och arbetsvisering av statens utlänningskommission. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t generellt förlängt vissa uppehållsviseringar för danska och norska medborgare. För danskar, vilka fått sina pass utställda av dansk diplomatisk eller konsulär representation i Sverige under tiden 1 september 1943—31 december 1944, har sålunda Kungl. Maj:t generellt förlängt de av socialstyrelsen eller statens utlänningskommission meddelade uppehållsviseringarna att gälla t. o. m. den 30 juni 1945. Även för norska medborgare, som inneha av Norges härvarande beskickning utfärdade pass, ha uppehållsviseringar, utfärdade före den 1 januari 1945, förlängts t. o. m. den 30 juni 1945.

Med de använda beräkningsgrunderna kan man icke erhålla fullt exakta uppgifter om antalet utlänningar, som vistades i landet vid kvartalsskiftet. Uppgifterna avse nämligen vid kvartalsskiftet gällande viseringar och icke härvarande utlänningar. Härigenom komma t. ex. icke de utlänningar, som vistas på utlänningskommissionens slutna förläggningar, att ingå i siffrorna. Ej heller barn under 16 år påverka siffrorna i någon större utsträckning, enär de i allmänhet äro införda på föräldrarnas pass och då ej behöva särskilt vistelsetillstånd. — I samband härmed kan nämnas, att varken de till Sverige evakuerade finska medborgarna eller de finska barn, som på grund av krigsförhållandena vistas i Sverige, i allmänhet erhållit personlig visering, och dessa kategorier äro således icke medräknade i tabellerna. Antalet evakuerade uppgick den 1 april 1945 till c:a 27 000. Enligt uppgift från Suomibyrån uppgick antalet finska barn i Sverige den 1 april 1945 till omkring 41 700. — Å andra sidan innebär ett givet tillstånd etc. ej alltid, att utlänningen vid beräkningstillfället uppehåller sig i landet.

Antalet utlänningar med visering uppgick den 1 april 1945 till 99 460, varav 65 215 voro män och 34 245 kvinnor. I dessa siffror ingå alla vid kvartalsskiftet gällande viseringar. Dessutom har medräknats en grupp på 1 971 personer, vilkas ansökningar ännu ej handlagts den 5 maj. För danskar

Tab. 1. Utlänningar med visering.

Nationalitet	1944				1945			
	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april	Därav	
							män	kvinnor
Dansk	10 654	12 045	13 151	13 691	14 608	15 641	10 568	5 073
Isländsk	49	56	60	61	65	65	49	16
Finsk	3 575	4 300	5 626	8 686	9 619	8 041	3 216	4 825
Norsk	17 852	20 295	21 673	25 073	31 262	36 084	28 029	8 055
Estländsk	1 868	2 826	4 135	8 629	22 099	22 092	12 029	10 063
Lettländsk	181	216	255	678	2 641	2 863	1 662	1 201
Litauisk	64	63	64	197	299	287	203	84
Amerikansk	247	257	301	325	346	436	327	109
Belgisk	68	64	78	100	130	173	153	20
Brittisk	470	486	447	488	519	521	314	207
Fransk	385	444	481	589	623	687	587	100
Holländsk	455	503	525	635	762	743	638	105
Italiensk	280	306	313	333	342	350	244	106
Polsk	716	757	802	983	1 267	1 076	824	252
Rysk	803	782	888	1 156	922	950	592	358
Schweizisk	208	225	232	239	240	248	154	94
Tysk	5 441	5 537	5 644	5 741	5 670	6 023	3 582	2 441
Ungersk	157	162	178	177	185	207	132	75
Övr. nationaliteter	1 949	2 139	1 892	1 993	2 470	2 973	1 912	1 061
Samtliga	**45 422**	**51 463**	**56 745**	**69 774**	**91 069**	**99 460**	**65 215**	**34 245**

och norrmän, som erhållit generellt förlängda viseringar (se ovan), har beräkningen av antalet skett på samma sätt som tidigare.[1]

Antalet utlänningar med visering har enligt tab. 1 under första kvartalet 1945 stigit med 5 391. Ökningen kommer till största delen på norrmän och danskar, vilka ökat i antal med 4 822 resp. 1 033. Antalet finska medborgare har däremot minskat med 1 578 under första kvartalet 1945.

Av här redovisade utlänningar voro 1 823, därav 588 män och 1 235 kvinnor, födda i Sverige. Av dessa voro 366 danskar, 286 finnar och 533 norrmän. Av de svenskfödda voro alltså närmare $^2/_3$ medborgare i de nordiska länderna.

Om hänsyn jämväl tages till utlänningar utan visering — främst de finska evakuerade och barn under 16 år utan visering — kan antalet utlänningar vid kvartalsskiftet uppskattas till omkring 179 000. Av dessa kunna, frånsett de finska evakuerade och de finska barnen, närmare 100 000 anses vara flyktingar (jfr sid. 435).

Utlänningar med arbetsvisering. De i tab. 2 och 3 lämnade uppgifterna om antalet utlänningar med arbetstillstånd omfatta numera endast en mindre del av de utlänningar, som vid kvartalsskiftet innehade arbetsanställning i Sverige. Genom Kungl. Maj:ts beslut har nämligen föreskrivits, att medborgare i de nordiska länderna samt medborgare eller statslös förutvarande medborgare i Estland, Lettland eller Litauen, som innehar svenskt främlingspass, må antaga arbetsanställning utan att inneha särskilt tillstånd därtill. Annan utlänning

[1] Se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 943.

Tab. 2. Utlänningar med arbetsvisering den 1 april 1945, fördelade efter närings- och yrkesgrupper.

Närings- och yrkesgrupper	Samtliga	Därav	
		män	kvinnor
Industri och hantverk	2 954	2 436	518
Därav			
företagsägare o. personer i chefsställning	81	77	4
tekniska tjänstemän	276	257	19
inköps-, försäljn.- och reklampersonal	50	49	1
kontorspersonal	83	44	39
verkmästare o. förmän	142	126	16
montörer	330	324	6
arbetare	1 938	1 517	421
övriga	54	42	12
Handel och samfärdsel	1 617	1 343	274
Därav			
företagsägare o. personer i chefsställning	111	105	6
tekniska tjänstemän	37	35	2
inköps-, försäljn.- och reklampersonal	159	149	10
affärs- o. kontorspersonal	257	121	136
restaurangpersonal	693	610	83
verkmästare och förmän	6	6	—
arbetare	124	112	12
övriga	230	205	25
Allmän tjänst och fria yrken	1 153	772	381
Därav			
hälso- och sjukvård	209	120	89
religionsvård	68	44	24
undervisning	219	125	94
vetenskaplig verksamhet	215	172	43
litterär och konstnärlig verksamhet	198	154	44
teater o. dyl.	158	110	48
övriga	86	47	39
Andra yrken	316	227	89
Personer under yrkesutbildning i	208	133	75
industri o. hantverk	129	90	39
handel o. samfärdsel	34	24	10
allmän tjänst och fria yrken	31	11	20
andra yrken	14	8	6
Samtliga	6 248	4 911	1 337

må utan arbetstillstånd eller -visering antaga och inneha anställning i husligt arbete eller såsom skogs-, jordbruks- och torvarbetare.

Av de redovisade arbetsviseringarna gälla närmare hälften industri och hantverk och över $^1/_4$ handel och samfärdsel. De olika nationaliteternas fördelning på olika yrkes- och näringsgrupper framgår av tab. 3. Av de redovisade arbetsviseringarna avser för polacker, ryssar och tyskar ungefär hälften industri och hantverk, medan av fransmännen med arbetsvisering hälften var sysselsatt inom handel och samfärdsel. — Någon uppskattning av totala antalet utlänningar, som den 1 april 1945 innehade arbetsanställning i Sverige, har icke kunnat göras. Enligt uppgifter, som erhållits från norska flyktingkontoret, beräknades i mars antalet norska flyktingar, som hade arbete, till över 10 000, varav närmare 8 000 män. Av männen voro ungefär $^2/_5$ sysselsatta med jordbruks- och skogsarbete och nästan lika många inom industri och hantverk. För övriga nationaliteter, vilka befriats från skyldigheten att ha arbetsvisering, föreligga däremot inga sådana uppgifter om arbetsförhållandena.

Utlänningarnas ålder. För att belysa åldersfördelningen har i tab. 4 för utlänningar med visering beräknats den procentuella fördelningen på olika åldersgrupper den 1 april 1945 och motsvarande tidpunkt 1944. Med hänsyn till att antalet utlänningar under denna tidsperiod i det närmaste fördubblats, måste förskjutningarna i ålderssammansättningen betecknas som små. För de

Tab. 3. Utlänningar med arbetsvisering den 1 april 1945, fördelade efter nationalitet samt närings- och yrkesgrupper.

Nuvarande eller tidigare medborgarskap	Antal utlänningar med arbetsvisering	Därav inom nedanstående närings- och yrkesgrupper						
		industri och hantverk			handel och samfärdsel	allmän tjänst och fria yrken	andra yrken	personer under yrkesutbildning
		samtliga	därav metallindustri	därav byggnadsverksamhet				
Amerikansk	90	44	20	6	19	19	4	4
Belgisk	77	34	15	1	34	5	2	2
Brittisk	195	48	10	5	56	76	12	3
Fransk	430	123	41	9	218	69	17	3
Holländsk	279	123	61	7	109	25	22	—
Italiensk	202	106	18	42	56	30	4	6
Polsk	469	263	104	19	127	51	18	10
Rysk	349	173	31	16	118	42	8	8
Schweizisk	120	50	12	3	39	11	15	5
Tysk	2 791	1 296	370	97	617	607	160	111
Ungersk	99	36	15	3	19	35	6	3
Övr. nationaliteter	1 147	658	217	26	205	183	48	53
Samtliga	6 248	2 954	914	234	1 617	1 153	316	208

finska medborgarna har dock åldersgruppen 20—44 år ökat med ungefär 10 %, medan främst den äldsta åldersgruppen minskat. Det bör observeras, att de finska evakuerade icke ingå i siffrorna för den 1 april 1945. Jämför man åter nationaliteternas fördelning på de olika åldersgrupperna, finner man, att för medborgarna i de nordiska länderna — främst då norrmännen — åldrarna mellan 20 och 44 år äro mycket talrikt företrädda. För britter och tyskar äro däremot åldrarna över 44 år relativt talrikare företrädda. Som redan framhållits, ha barn under 16 år endast sällan egna viseringar, varigenom den redovisade åldersgruppen under 20 år endast i ringa utsträckning omfattar barn under nämnda ålder.

Under första kvartalet beviljade nya uppehållsviseringar gällande den 1 april 1945. I tab. 5 lämnas för utlänningar, vilka under första kvartalet för första gången beviljats uppehållsvisering, uppgifter om antalet vid kvartalsskiftet gällande viseringar. Den 1 april 1945 uppgick antalet sådana tillstånd till 9 413, därav 6 652 för män och 2 761 för kvinnor. Den 1 januari 1945 voro motsvarande tal 26 748 resp. 16 834 och 9 914. Den kraftiga minskningen sedan föregående kvartal beror huvudsakligen på att antalet balter, som under det gångna kvartalet erhållit förstagångsuppehållsvisering, varit ringa i förhållande till fjärde kvartalet 1944, då ej mindre än 15 671 balter erhöllo förstagångstillstånd.

Av de ovan redovisade utlänningarna hade endast 314 jämväl arbetsvisering. Av dessa voro 165 sysselsatta inom industri och hantverk, 88 inom handel och samfärdsel och 47 inom allmän tjänst och fria yrken. Det ringa antalet arbets-

Tab. 4. Utlänningar med uppehållsvisering, fördelade efter ålder.

Ålders-grupp \ Nationalitet	Dansk	Finsk	Norsk	Baltisk	Brittisk	Tysk	Övr. nat.	Samtliga
1 april 1944.								
Antal	12 045	4 300	20 295	3 105	486	5 535	5 697	51 463
Därav (i %)								
under 20 år	8·1	5·2	7·8	12·2	5·1	10·8	8·8	8·3
20—44 år	69·7	64·3	83·5	65·5	54·1	51·8	61·3	71·4
45—59 år	13·8	15·7	6·7	12·2	20·2	21·8	19·7	12·6
60 år och däröver	8·4	14·7	2·0	10 0	20·6	15·6	10·1	7·6
okänd ålder	0·0	0·1	0·0	0·1	—	—	0·1	0·1
1 april 1945.								
Antal	15 641	8 041	36 084	25 242	521	6 023	7 908	99 460
Därav (i %)								
under 20 år	6·7	5·9	8·4	7·6	5·4	10·4	7·5	7·8
20—44 år	73·2	73·4	82·8	68·2	51·2	53·8	66·0	73·5
45—59 år	12·8	12·4	7·2	17·2	22·9	21·1	17·2	12·7
60 år och däröver	7·3	8·2	1·6	6·9	20·5	15·1	9·2	5·9
okänd ålder	0·0	0·1	0·0	0·1	—	0·1	0·1	0·1

viseringar förklaras av att medborgare i de nordiska länderna samt balter, som ovan nämnts, ej behöva särskilt arbetstillstånd.

In- och utresta utlänningar under första kvartalet 1945. I tab. 6 redovisas antalet in- och utresor under första kvartalet 1945. Materialet till tabellen, som även omfattar direkta genomresor och alla resande med kollektivpass, har erhållits genom bearbetning av dels de inresekort, som utlänningar äro skyldiga att fylla i vid inresa till Sverige, och dels de till inresekorten hörande talongerna, vilka skola avlämnas vid utresa. Det bör framhållas, att uppgifterna icke äro fullt representativa för antalet resande personer, då en och samma person kan ha företagit flera resor.

Antalet inresta under första kvartalet 1945 uppgick till 8 712 och antalet utresta till 11 963. Under fjärde kvartalet 1944 uppgick antalet inresta till

Tab. 5. Nya uppehållsviseringar beviljade under första kvartalet 1945.

Nationalitet	Antal personer, som beviljats uppehållsvisering	Därav		Nationalitet	Antal personer, som beviljats uppehållsvisering	Därav	
		män	kvinnor			män	kvinnor
Dansk	1 017	820	197	Holländsk	126	119	7
Isländsk	2	2	—	Italiensk	11	7	4
Finsk	747	349	398	Polsk	91	83	8
Norsk	4 954	3 662	1 292	Rysk	128	87	41
Estländsk	486	259	227	Schweizisk	7	7	—
Lettländsk	409	238	171	Tysk	354	293	61
Litauisk	17	14	3	Ungersk	13	8	5
Amerikansk	11	7	4	Övriga nationaliteter	933	603	330
Belgisk	21	18	3	Samtliga	9 413	6 652	2 761
Brittisk	14	6	8				
Fransk	72	70	2				

Tab. 6. Resandefrekvensen från utlandet under första kvartalet 1945.

Nationalitet	Januari		Februari		Mars		Inresor under första kvartalet 1945			Utresor under första kvartalet 1945			Inreseöverskott (+) resp. -underskott (—) för	
	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Samtliga	Därav avseende		Samtliga	Därav avseende		1:a kv. 1945	4:e kv. 1944
								män	kvinnor		män	kvinnor		
Dansk . . .	495	472	412	355	460	462	1 367	949	418	1 289	889	400	+ 78	+ 167
Finsk . . .	1 272	2 038	1 110	1 531	893	1 644	3 275	1 875	1 400	5 213	2 897	2 316	—1 938	—2 739
Norsk . . .	221	429	301	368	246	658	768	500	268	1 455	1 188	267	— 687	— 505
Amerikansk .	103	92	219	156	246	385	568	553	15	633	617	16	— 65	— 650
Brittisk . .	203	204	189	207	439	373	831	803	28	784	752	32	+ 47	— 56
Fransk . . .	1	4	6	24	5	144	12	8	4	172	160	12	— 160	— 24
Holländsk .	1	123	12	139	3	160	16	12	4	422	418	4	— 406	— 122
Italiensk . .	1	4	1	—	—	2	2	2	—	6	3	3	— 4	— 17
Rysk . . .	15	18	15	14	24	17	54	46	8	49	35	14	+ 5	— 402
Schweizisk .	14	15	13	14	8	13	35	31	4	42	32	10	— 7	+ 3
Tysk . . .	694	592	437	442	455	369	1 586	1 104	482	1 403	1 021	382	+ 183	— 176
Ungersk . .	2	1	3	1	—	3	5	2	3	5	2	3	± 0	+ 2
Utländ. utan hemlandspass . . .	5	8	5	39	1	16	11	6	5	63	45	18	— 52	+ 19
Övriga . . .	48	125	43	136	91	166	182	132	50	427	381	46	— 245	— 134
Samtliga	3 075	4 125	2 766	3 426	2 871	4 412	8 712	6 023	2 689	11 963	8 440	3 523	—3 251	—4 634
	— 1 050		— 660		— 1 541									

9 688 och antalet utresta till 14 322. Motsvarande siffror för första kvartalet 1944 voro 22 427 resp. 18 238. Resandefrekvensen har under de senaste kvartalen varit avsevärt lägre än normalt. Särskilt markant gör sig denna minskning gällande för danskar, norrmän och tyskar. Anmärkningsvärt stort är å andra sidan antalet utresta finska medborgare.

Flyktingar i Sverige omkring den 15 maj 1945.

Liksom tidigare har företagits en beräkning av antalet under april och första hälften av maj månader hitkomna flyktingar, varmed här förstås andra utlänningar än sådana som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheten i gränsorten insänder till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. Fördelningen på nationalitet, kön och ålder av de under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna framgår av tab. 7.

I dessa siffror ingå ej de flyktingar, som genom Röda korsets försorg förts till Sverige från Tyskland. Vid mitten av maj beräknades omkring 19 700 sådana flyktingar ha anlänt till Sverige. Av dessa voro omkring 7 500 polacker, 3 700 norrmän och 3 000 danskar.

Med hjälp av dessa siffror samt inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar, dels av antalet utlänningar utan visering och dels av antalet under

Tab. 7. Antal till Sverige anlända flyktingar.

Nationalitet \ Åldersgrupp	Under april 1945						Under tiden 1—15 maj 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	58	57	694	171	72	1 052	—	17	145	26	3	191
Finsk	2	—	8	2	—	12	—	1	1	1	—	3
Norsk	322	435	2 258	312	45	[1]3 373	47	78	349	40	6	520
Estländsk	21	10	61	12	5	109	—	3	16	1	—	20
Lettländsk	4	1	11	6	1	23	13	9	149	32	6	209
Litauisk	—	6	23	5	—	34	—	—	4	—	—	4
Polsk	—	3	45	2	1	51	—	3	30	—	—	33
Rysk	—	2	33	4	8	47	—	1	169	1	—	171
Tysk	287	33	318	77	32	747	3	2	80	12	1	98
Holländsk	—	—	34	—	—	34	—	1	12	—	—	13
Belgisk	—	—	9	—	—	9	—	—	—	—	—	—
Fransk	1	3	35	2	—	41	—	1	4	1	—	6
Övriga nationaliteter	6	3	66	4	6	85	—	—	51	17	2	70
Samtliga	701	553	3 595	597	170	[1]5 617	63	116	1 010	131	18	1 338
Därav kvinnor	329	165	940	206	77	1 717	32	24	143	18	9	226

tiden 1 april till 15 maj utresta kan totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av maj 1945 beräknas till omkring 110 100, vartill komma c:a 19 700 finska evakuerade och 39 500 finska barn, tillhopa 169 300. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget den 15 maj leder fram till talet 180 200, såsom framgår av nedanstående tablå.

Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	1 400
Dansk	18 300	Belgisk	700
Finsk	3 300	Fransk	1 800
Norsk	32 600	Övriga nationaliteter	3 800
Estlandssvensk	6 500	Summa flyktingar	110 100
Estländsk	21 500		
Lettländsk	3 400	Finska evakuerade	19 700
Litauisk	400	Finska barn	39 500
Polsk	8 600	*Övriga utlänningar*	10 900
Rysk	1 100	Summa utlänningar	180 200
Tysk	6 700		

Talen i tablån äro givetvis endast approximativa. Främst på grund därav, att barn under 16 år i allmänhet sakna egen visering, måste kvartalsstatistikens siffror alltid kompletteras med en uppskattning av antalet utlänningar utan visering. Vid framskrivningen av de siffror, som avse läget den 1 april, har denna gång antalet under de senaste veckorna utresta danskar och norrmän utgjort ett speciellt osäkerhetsmoment. Siffrorna per den 15 maj för dessa båda nationaliteter böra därför tagas med reservation.

[1] Därav 1 man av okänd ålder.

Livsmedelskonsumtionen inom landsbygdshushåll fjärde kvartalet 1944.

Undersökningen rörande livsmedelskonsumtionen på landsbygden har fortsatt även under hösten 1944.[1] Liksom tidigare undersökningar i samma serie grundar sig undersökningen på hushållsräkenskaper, som förts under 14 dagar av småbrukar- och lantarbetarhushåll. Bokföringsperioden inföll i de enskilda fallen mellan början av november och mitten av december.

I undersökningen deltogo 81 småbrukarhushåll (med 2—10 ha åker) och 218 lantarbetarhushåll. Liksom vid undersökningen andra kvartalet 1944 var antalet småbrukarhushåll så litet, att de siffror, som avse konsumtionen inom dessa, få anses skäligen osäkra. Särskilt gäller detta tab. 2, i vilken hushållen delats in i grupper. Av lantarbetarna voro 41 % (89) statavlönade mot 55 % vid närmast föregående undersökning och 46 % vid undersökningen i fjärde kvartalet 1943. Fördelningen på olika landsdelar var för lantarbetarna i stort sett densamma som vid närmast föregående undersökningar. Bland småbrukarna voro de norrländska hushållen starkare representerade än vid de båda närmast föregående undersökningstillfällena. De deltagande småbrukarhushållen voro i genomsnitt något mindre än vid undersökningen i fjärde kvartalet 1943. Lantarbetarhushållens genomsnittsstorlek var däremot oförändrad.

Förbrukade kvantiteter av livsmedel. Uppgifter om de förbrukade livsmedelskvantiteterna i genomsnitt per hushåll och 14 dagar återfinnas dels i tab. 1 för samtliga hushåll, dels i tab. 2 för vissa storlekstyper av hushåll. I sistnämnda tabell lämnas även vissa jämförelsesiffror hämtade från en samtidig undersökning av konsumtionen inom hushåll i städer och tätorter.

Några större förändringar i konsumtionens kvantitet och sammansättning komma icke till synes i tabellerna. För lantarbetarnas del kan dock en viss minskning i mjölkförbrukningen spåras, som möjligen förklaras av den minskade andelen av statavlönade hushåll. Konsumtionen av ost och ägg förefaller ha ökat något. Bland småbrukarna synes köttförbrukningen ha minskat sedan hösten 1943. Potatisförbrukningen synes inom de olika familjetyperna genomgående ha minskat något, vilket förmodligen sammanhänger med den mindre goda potatisskörden och för lantarbetarnas del möjligen även med den minskade förekomsten av statlön. En kvantitetsminskning för grönsaker och en ökning för frukt och bär framträder vidare tämligen genomgående för de olika hus-

[1] Redogörelse för föregående undersökningar återfinnas i Soc. Medd. årg. 1941, sid. 547, årg. 1942, sid. 146, 524 och 929, årg. 1943, sid. 398 och 889 samt årg. 1944, sid. 429 och 952.

Tab. 1. Förbrukade kvantiteter av livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar. Samtliga hushåll.

Varuslag		Småbrukare					Lantarbetare				
		1940	1941	1942	1943	1944	1940	1941	1942	1943	1944
		4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.	4:e kv.
Antal hushåll		*204*	*135*	*135*	*134*	*81*	*219*	*194*	*164*	*274*	*218*
Antal personer per hushåll		*4·61*	*5·03*	*5·30*	*4·95*	*4·85*	*4·10*	*4·59*	*4·46*	*4·38*	*4·37*
Kons.-enh. enl. skala för kalorier m. m.		*3·60*	*3·92*	*4·19*	*3·85*	*3·81*	*3·14*	*3·49*	*3·43*	*3·29*	*3·29*
» » » » *äggvita m. m.*		*4·34*	*4·72*	*4·97*	*4·61*	*4·59*	*3·80*	*4·25*	*4·17*	*4·01*	*4·01*
Mjölk, oskummad	l	40·8	42·4	43·2	50·8	48·3	46·2	46·5	49·0	45·1	42·9
» , skum- och kärn-	»	17·2	21·7	21·6	13·5	12·3	1·6	2·4	3·1	2·7	2·9
Grädde	dl	6·0	3·8	4·0	3·4	2·8	0·7	0·6	0·1	0·4	0·8
Ost	hg	8·6	5·0	6·2	6·3	8·1	6·7	3·7	2·8	4·7	6·4
Ägg	»	10·0	6·3	6·8	8·8	9·4	7·4	3·2	4·0	5·8	7·2
Matfett, alla slag	»	30·8	27·4	31·9	29·2	31·7	29·6	24·3	27·0	26·4	29·1
smör	»	24·3	22·3	27·7	27·0	27·5	15·1	17·0	14·8	15·7	14·8
margarin m. m.	»	6·5	5·1	4·2	2·2	4·2	14·5	7·3	12·2	10·7	14·3
Kött och fläsk	»	71·7	60·3	53·7	64·4	57·3	58·7	56·4	39·0	58·7	57·9
kött, blod och inälvor	»	36·3	27·7	29·1	32·0	24·1	23·5	22·4	17·7	25·5	21·5
fläsk	»	18·5	16·0	12·5	17·5	19·8	16·4	13·5	7·5	16·3	18·1
korv, sylta, smörgåsmat	»	16·0	15·7	8·8	10·3	11·3	17·2	19·1	12·1	13·7	15·2
kött- och fläskben	»	0·9	0·9	3·3	4·6	2·1	1·6	1·4	1·7	3·2	3·1
Fisk, alla slag	»	23·2	26·8	21·8	19·8	19·1	19·5	26·8	25·2	23·1	21·6
färsk	»	10·9	11·6	9·3	10·0	8·6	10·5	14·7	16·2	16·2	13·9
salt, torkad och konserverad	»	12·3	15·2	12·5	9·8	10·5	9·0	12·1	9·0	6·9	7·7
Mjöl, gryn och bröd[1]	»	222·9	205·9	214·5	200·5	205·5	206·9	172·8	176·6	174·1	174·5
mjöl och gryn	»	175·2	154·3	155·4	160·0	148·6	171·2	122·8	126·6	124·4	124·9
torrt bröd och skorpor	»	22·2	23·5	28·9	21·4	34·6	13·0	13·6	19·4	11·5	11·6
mjukt bröd	»	25·8	28·8	29·8	17·8	17·7	25·2	42·9	33·5	45·9	45·6
Potatis	kg	21·5	29·0	30·1	30·3	28·5	22·4	31·6	33·6	29·2	24·3
Morötter och andra rotfrukter	hg	17·3	17·4	20·1	12·4	13·9	11·6	12·7	17·6	12·8	11·2
Grönsaker	»	14·7	16·1	19·5	19·0	16·1	15·0	15·2	20·7	19·3	17·0
färska	»	6·6	10·5	14·2	10·8	8·8	8·4	8·8	12·7	11·3	9·2
torkade och konserverade	»	8·1	5·6	5·3	8·2	7·3	6·6	6·4	8·0	8·0	7·8
Frukt och bär	»	40·8	38·3	35·6	28·9	36·0	32·5	26·6	29·2	25·2	27·6
färska	»	9·4	11·6	9·7	8·5	10·0	8·4	7·9	7·2	7·1	8·1
torkade och konserverade	»	31·4	26·7	25·9	20·4	26·0	24·1	18·7	22·0	18·1	19·5
Socker, sirap, karameller o. dyl.	»	49·0	45·9	45·8	40·1	43·4	45·1	43·9	41·7	39·3	38·3
Kaffe	»	6·5	2·5	1·2	2·5	3·4	6·2	1·9	1·1	2·0	3·5
Surrogat för kaffe (och te)	»	0·4	4·0	5·0	4·1	1·8	0·4	4·2	5·0	4·7	2·6
Kakao	»	1·1	1·6	1·2	0·8	1·0	1·2	1·5	1·4	1·0	1·2
Färdiglagad mat	»	·	4·2	3·6	3·1	1·4	·	3·0	4·4	2·7	3·2
Öl, pilsner	fl.	0·1	0·3	0·1	0·0	0·1	0·2	0·1	0·1	0·5	0·4
Svagdricka o. dyl. måltidsdrycker	l	0·7	1·3	0·5	1·6	0·8	1·0	0·9	1·3	2·7	2·9

hållstyperna. Kaffekonsumtionen visar en ökning jämsides med en minskning för kaffesurrogat.

Kostens näringsvärde. Med hjälp av indextal redovisas i tab. 3 förändringarna i den konsumerade kostens näringsvärde. Indextalen ha beräknats på

[1] Brödet omräknat till mjöl (1 hg torrt bröd = 1·25 hg mjöl, 1 hg mjukt bröd = 0·77 hg mjöl).

Tab. 2. Förbrukade kvantiteter av livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar inom olika hushållstyper.

Hushållsgrupp och undersökningstillfälle	Mjölk, oskum. och skum., l	Matfett, hg	Ost, hg	Ägg, hg	Kött, korv, inälvor m. m., hg	Fläsk, hg	Fisk, hg	Mjöl, gryn o. bröd,[1] kg	Potatis o. rotfrukter, kg	Grönsaker, hg	Frukt och bär, hg	Socker och sirap, hg
Hushåll bestående av man, hustru och 1 barn 0—15 år.												
Småbrukare 4:e kv. 40	41·4	23·9	6·2	9·5	50·8	12·5	19·1	16·0	16·5	12·8	32·8	36·3
4:e » 41	44·3	19·5	3·7	7·3	32·0	11·5	16·1	17·3	16·9	14·0	33·5	33·1
4:e » 42	43·6	18·2	1·8	7·2	30·3	6·3	29·7	14·3	16·2	12·6	33·3	24·1
4:e » 43	43·1	20·9	5·4	8·2	42·0	10·7	20·4	13·5	21·0	13·1	25·5	28·6
4:e » 44	41·4	20·3	6·4	12·8	37·4	12·0	11·9	13·7	17·0	11·4	58·9	29·9
Lantarbetare 4:e » 40	43·2	23·5	5·4	6·8	39·9	12·9	17·9	16·5	18·4	15·0	31·1	36·8
4:e » 41	45·3	17·6	2·7	3·6	34·5	9·5	24·5	13·7	23·7	16·5	26·7	31·0
4:e » 42	46·3	19·1	4·0	4·0	24·7	5·7	26·8	13·6	22·9	19·4	31·2	30·6
4:e » 43	40·9	19·0	3·6	7·0	36·2	12·6	22·0	13·7	22·7	16·6	19·0	29·8
4:e » 44	38·0	22·9	4·4	6·5	34·5	13·0	28·3	13·5	19·6	14·2	24·2	29·8
Stadshushåll 4:e » 44	29·1	21·7	6·4	5·5	37·7	10·4	22·8	11·4	16·2	17·7	39·1	29·0
D:o och 2 barn 0–15 år.												
Småbrukare 4:e kv. 40	56·4	26·3	7·5	10·0	45·0	14·5	23·7	22·0	21·7	11·0	41·1	46·9
4:e » 41	59·7	23·2	4·0	8·5	39·2	14·2	25·3	16·5	26·6	9·2	32·8	40·5
4:e » 42	45·9	25·4	4·8	6·0	32·9	8·6	16·3	15·7	30·2	15·2	30·7	39·0
4:e » 43	53·3	26·1	4·3	9·4	41·6	17·4	11·9	17·0	24·8	17·9	29·8	35·2
4:e » 44	54·8	25·9	5·4	8·0	40·3	16·6	15·5	18·5	24·5	14·3	27·3	37·8
Lantarbetare 4:e » 40	48·3	28·6	7·2	7·2	41·6	14·7	19·3	20·5	22·1	14·2	33·4	43·7
4:e » 41	47·6	22·7	3·6	3·4	42·3	13·8	24·6	16·2	30·3	13·6	27·8	40·0
4:e » 42	52·3	23·3	1·8	3·2	29·4	5·3	22·2	16·5	31·6	24·3	30·2	36·6
4:e » 43	46·1	25·6	4·5	5·8	39·1	15·1	20·0	16·6	27·4	18·2	25·3	35·4
4:e » 44	46·0	26·6	6·4	7·8	37·1	16·1	21·6	16·5	23·0	17·8	27·8	36·9
Stadshushåll 4:e » 44	37·3	27·6	7·0	6·4	44·3	11·0	21·2	14·0	18·4	17·0	42·2	37·1
D:o och 3 barn 0–15 år.												
Småbrukare 4:e kv. 40	59·7	30·5	8·3	8·3	54·9	18·5	24·1	22·0	22·7	12·8	37·7	48·8
4:e » 41	60·0	29·4	6·6	5·4	36·9	15·2	24·8	19·7	36·2	15·7	31·5	49·1
4:e » 42	56·8	27·8	2·6	4·7	30·5	14·3	21·1	20·6	30·8	19·5	31·5	48·3
4:e » 43	68·0	30·3	7·1	11·7	50·2	16·8	20·3	20·5	34·1	22·6	30·6	39·3
4:e » 44	66·8	30·8	10·0	15·3	35·0	19·9	14·9	22·9	28·3	12·3	38·2	46·7
Lantarbetare 4:e » 40	50·4	34·6	7·8	10·2	39·4	18·8	19·0	23·3	27·3	16·8	33·6	47·7
4:e » 41	50·9	25·5	3·4	2·9	37·4	16·8	24·4	16·9	32·4	14·7	26·4	45·6
4:e » 42	57·7	33·1	4·4	4·0	33·1	9·6	22·9	20·9	33·1	14·0	31·3	44·1
4:e » 43	51·5	29·4	5·3	4·2	44·6	16·8	19·4	19·5	34·7	21·3	29·9	40·1
4:e » 44	51·4	29·4	6·5	7·9	43·3	24·3	18·5	18·3	28·1	18·1	36·4	38·5
Stadshushåll 4:e » 44	43·5	33·7	7·3	7·2	50·4	12·0	20·2	17·3	23·7	20·6	49·6	48·6

ovägda medeltal av genomsnittsvärdena för vissa hushållstyper. Hushåll med mer än fyra barn eller med vuxna barn ha därvid uteslutits. Jämfört med fjärde kvartalet 1943 framträder en viss ökning i kostens fettinnehåll. Den höga siffra, som redovisades för fetthalten under andra kvartalet 1944, sammanhängde med en relativt stor fläskkonsumtion vid detta undersökningstillfälle. En icke obetydlig minskning kommer till synes för vitamin C, sammanhängande

[1] Se not. till tab. 1.

Tab. 8. Indextal över förändringarna i kostens näringsvärde.
(Medeltal för 4:e kvart. 1940 och 2:a kvart. 1941 = 100.)

Undersökningsperiod	Kalorier	Fett	Järn	Vitamin A	Vitamin C
Småbrukare.					
4:e kvartalet 1941	95	89	96	106	126
2:a » 1942	92	90	94	64	94
4:e » »	88	85	88	110	126
2:a » 1943	93	93	100	72	96
4:e » »	95	94	100	122	140
2:a » 1944	95	101	99	71	98
4:e » »	95	99	101	114	120
Lantarbetare.					
4:e kvartalet 1941	91	87	95	106	131
2:a » 1942	91	91	96	68	90
4:e » »	91	83	99	109	140
2:a » 1943	92	89	98	72	96
4:e » »	92	89	101	105	130
2:a » 1944	94	100	99	78	93
4:e » »	90	94	96	101	109

med den minskade potatisförbrukningen. Även halten av A-vitamin synes ha nedgått något.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1945.

Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under första kvartalet 1945, tillhopa 8 267, av vilka 8 130 begåtts av män och 137 av kvinnor. Dessa siffror, som komma att ökas genom efteranmälningar, angiva en minskning i jämförelse med första kvartalet 1944.

I nedanstående tablå återgivas vissa huvudsiffror för 1944 samt för första kvartalet 1945:

	Antal avdömda fylleriförseelser	Därav begångna av: män	kvinnor	personer med motbok	personer utan motbok	personer i åldern 25 år och däröver	under 25 år
1944: 1 kv.	8 685	8 521	164	2 362	6 323	6 610	2 075
2 kv.	8 681	8 491	190	2 291	6 390	6 711	1 970
3 kv.	9 814	9 596	218	2 736	7 078	7 709	2 105
4 kv.	8 468	8 314	154	2 221	6 247	6 511	1 957
Hela året	**35 648**	**34 922**	**726**	**9 610**	**26 038**	**27 541**	**8 107**
1945: 1 kv.	8 267	8 130	137	2 185	6 082	6 423	1 844

Enligt från generaltullstyrelsens statistiska avdelning erhållna uppgifter gjordes under första kvartalet 1945 tillhopa 208 beslag, som helt eller delvis avsågo sprit eller brännvin; den beslagtagna kvantiteten utgjorde 276 liter.

Under första kvartalet föregående år gjordes 97 beslag om 95 liter och under hela året 1944 482 beslag om tillhopa 821 liter. — Inom Stockholms tulldistrikt gjordes i år 14 beslag om 10 liter under första kvartalet mot 6 beslag om 3 liter under samma kvartal förra året. Under hela året 1944 gjordes i Stockholms tulldistrikt 39 beslag om 101 liter sprit o. dyl.

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i april 1945.

De medelpriser på livsmedel, bränsle och lyse, som meddelas i tabellen på följande sidor, äro beräknade på noteringar i detaljhandeln, lämnade av socialstyrelsens ombud omkring mitten av april 1945.

Sedan föregående månad har en del prisförskjutningar ägt rum till följd av ändringar av gällande normalpriser, bland vilka kunna nämnas sänkningar på ägg, strömming och potatis samt höjning på lök. Dessa förändringar ha medfört en nedgång av livsmedelskostnaderna med inemot 1 %. Indextalen sjönko härigenom en enhet i vardera serien. Inom posten bränsle och lyse ha blott enstaka prisändringar förekommit.

	Årsmedeltal (12 månader)										1944		1945	
	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	april	dec.	mars	april
År 1935 = 100														
Livsmedel	100	104	108	111	116	132	151	162	160	160	159	158	159	158
Bränsle och lyse .	100	102	108	110	111	146	164	177	181	181	182	181	181	181
Tillhopa	100	104	108	111	115	133	153	163	162	162	161	161	161	160
Juli 1914 = 100														
Livsmedel	129	133	138	143	148	169	194	208	206	205	204	203	204	203
Bränsle och lyse .	137	140	149	152	152	201	226	244	248	249	250	249	248	248
Tillhopa	130	134	140	144	149	173	198	212	210	209	209	208	209	208

Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för bostad, kläder, skatter m. m.), vilket uträknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen för mars 1945 155, om år 1935 tages till basperiod, och 242, om juli 1914 sättes lika med 100 (se Soc. Medd. årg. 1945, sid. 326).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Fr. o. m. januari 1945 har dock ett på vissa punkter reviderat viktsystem kommit till användning. Indextalen, vilka grunda sig på uppgifter från 25 orter, avse mittveckan i varje månad. Generalindextalen med augusti 1939 = 100 framgå av nedanstående tablå.

April 1944	Juni 1944	Sept. 1944	Dec. 1944	Jan. 1945	Febr. 1945	Mars 1945	April 1945
148·8	148·3	148·1	147·8	147·8	147·8	147·9	147·8

Sättes september 1931 = 100, blir generalindextalet för april 1945 158·6.

Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = kortransonering. N = normalpriser. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/4 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Apr. 1944	Dec. 1944	Febr. 1945	Mars 1945	April 1945	Apr.-priserna förändringar i % sedan aug. 1939	Apr.-priserna förändringar i % sedan april 1944
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost [1] kg	K,N	162	177	215	*276	276	277	276	*300	300	+ 63	0
Mejerismör »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	—
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	292	300	270	270	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska »	K,N	142	154	172	*370	349	389	391	390	337	+ 94	− 3
Nötkött: stek »	K,N	116	179	218	*329	321	313	313	313	313	+ 39	− 2
soppkött »	K,N	95	143	169	*270	280	272	272	272	272	+ 56	− 3
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	308	311	301	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek »	K,N	130	217	269	361	358	359	359	359	359	+ 34	0
bog »	K,N	·	·	·	321	324	325	325	325	325	·	0
Färstek, färsk »	K,N	130	205	260	458	469	435	438	438	438	+ 67	− 7
Hönskött »	N	·	124	157	*370	378	366	389	395	399	+154	+ 5
Kaninkött »	N	·	·	·	286	280	322	331	328	330	·	+18
Fläskkotlett i bit »	K,N	·	·	·	423	389	431	431	431	431	·	+11
Salt sidfläsk »	K,N	137	182	230	388	386	376	376	376	376	+ 64	− 2
Rökt skinka, rullad »	K,Ö	·	312	369	*560	558	565	565	565	565	+ 56	+ 1
Fläskkorv »	K,Ö	·	·	172	274	293	259	259	259	259	+ 49	−12
Falukorv »	K,Ö	·	·	·	310	330	295	295	295	295	·	−11
Oxlever »	K,N	·	·	·	256	273	234	234	234	234	·	−15
Blodpudding »	Ö	·	·	·	136	147	125	125	125	125	·	−15
Färsk fisk: sill »	N	35	62	74	*135	132	126	127	128	127	+ 54	− 4
strömming »	N	39	57	64	116	128	127	132	138	129	+100	0
makrill »		·	·	·	209	—	*262	—	—	—	·	·
abborre »		76	110	112	185	205	201	200	206	208	+ 80	+ 1
gädda »		110	153	168	309	308	337	350	351	314	+ 82	+ 1
torsk »	N	57	89	90	*104	104	87	87	87	87	+ 21	−16
rödspotta »	N	81	145	150	*236	229	228	228	229	228	+ 79	0
kolja »	N	·	116	116	*196	191	164	164	164	164	+ 61	−14
vitling »	N	·	·	·	·	·	123	124	124	124	·	·
Salt sill »	N	45	62	55	*203	203	197	204	204	205	+259	+ 1
Ansjovis, hel ¼burk		·	·	·	133	133	132	132	132	132	·	− 1
Vetemjöl kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl »	K	23	24	27	33	33	33	33	33	33	+ 22	− 1
Samsiktmjöl »	K	29	33	36	37	37	36	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. »	K	42	35	43	61	61	60	60	60	60	+ 35	− 1
Risgryn »	K,N	41	40	45	132	139	118	118	118	118	+166	−15
Makaroner »	K	·	·	·	80	80	79	79	79	79	·	− 1
Grovt spisbröd »	K,Ö	43	59	66	82	82	82	82	81	81	+ 21	− 2
Knäckebröd »	K,Ö	·	82	85	99	99	98	98	97	97	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) »	K,N	40	58	66	72	72	72	72	72	72	+ 7	0
Samsiktbröd »	K,N	·	·	·	67	66	66	66	66	66	·	—
Grovt rågbröd »	K,N	31	45	51	58	58	58	58	58	58	+ 16	—
Skorpor av vete »	K	78	132	144	199	199	198	198	198	198	+ 34	0
Matbröd ⎫ bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
av vete ⎭ bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 5	+ 1
Mjukt kaf-⎫ bullar o. d. »	K,N[2]	·	97	113	157	160	154	154	154	154	+ 37	− 3
febröd ⎭ wienerbröd »	K,N	·	·	·	[3]399	*331	*400	400	400	*344	·	0
Kaffe: rantsblandning »	K,Ö	·	291	288	546	551	531	532	533	532	+ 85	− 4
mest gångbara sort »	K,Ö	·	·	·	568	576	549	549	549	549	·	− 5

[1] T. o. m. mars 1941 helfet, april 1941—febr. 1945 fetthaltsmärkt 27+ och fr. o. m. mars 1945 fetthaltsmärkt 30+. — [2] Normalpriser på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 2216). — [3] Medelpris för juni—dec. på »äkta wienerbröd» (med minst 1 kg matfett pr 1 degvätska).

i genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—april 1945.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/4 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Apr. 1944	Dec. 1944	Febr. 1945	Mars 1945	April 1945	Apr.-prisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Apr.-prisernas förändringar i % sedan april 1944
Kaffesurrogat . . . . . kg		·	·	·	235	235	235	235	235	235	·	—
Kakao i paket . . . . . »	K	·	·	·	416	418	403	403	403	403	·	— 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	0
Matsalt . . . . . »	K	10	15	15	26	26	26	26	26	26	+ 71	0
Jäst . . . . . hg		·	·	·	17	17	17	17	17	16	·	— 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	70	73	63	63	63	63	+ 52	—14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	—
Ärter på burk, hush.- ½ burk		·	46	53	83	85	78	78	78	78	+ 46	— 9
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[1]15·7	20·1	18·4	20·6	21·8	21·8	21·4	+ 36	+16
Morötter, gamla . . . . »	N	·	27	36	89	35	29	32	32	34	·	— 2
» färska . . . . »					119	—	—	—	—	—	·	·
Kålrötter . . . . . »	N	·	·	·	28	25	18	19	19	19	·	—24
Vitkål . . . . . »	N	·	24	29	41	35	30	37	37	41	+ 49	+20
Lök, gul . . . . . »	N	·	·	·	166	127	187	186	188	209	·	+65
Ätäpplen: svenska . . . »	N	·	101	94	158	—	180	179	—	—	·	·
importerade . »	N				309	346	197	183	—	—	·	·
Apelsiner . . . . . »	N	·	76	82	201	179	—	—	178	—	·	·
Citroner . . . . . »	N	·	·	·	218	217	—	207	—	—	·	·
Torkade nypon, orensade »		·	·	·	375	375	374	375	375	375	·	0
Pilsner . . . . . 1/8 l		·	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 33	— 1
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*129	129	129	129	129	129	·	0
Såpa . . . . . kg	K	·	46	51	92	92	92	87	87	87	+ 72	— 5
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		·	35	32	32	32	32	32	32	32	— 1	— 4
Kokgas (inkl. div. avg.) m³		·	17	17	20	20	20	20	20	20	+ 43	—
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	*2090	2 120	2 045	2 046	2 044	2 044	+ 68	— 4
Barrved » » »	N	595	730	885	*1875	1 910	1 830	1 829	1 830	1 830	+ 90	— 4
Pannved » » »	N	·	·	·	1 610	1 640	1 580	1 581	1 580	1 580	·	— 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	977	976	977	977	977	977	+ 53	—
hushålls-, prima kvalitet »	B	242	291	326	573	573	573	573	573	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm »	B	·	230	263	511	511	512	512	512	512	+ 96	0
c:a 40-60 el. 60-80 mm »	B	·	215	249	477	477	476	476	477	477	+ 94	0

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1944 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende elimínerats. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

Arbetsmarknaden under april 1945.

Arbetsmarknadsläget under april kännetecknades av en betydligt ökad efterfrågan på arbetskraft av skilda slag, framför allt inom de manliga yrkesområdena. Det ökade behovet av personal hänförde sig till samtliga näringsgrenar men var mest framträdande inom jordbruk, torvupptagning och byggnadsverksamhet. Svårigheterna att få arbetskraft för vedavverkningarna voro lika stora som förut.

I det följande anförda data från de statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under april månad med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt i fråga om sysselsättning och arbetslöshet.

Enligt rapporterna från de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet arbetsansökningar 9 % och antalet lediga platser 20 % högre i april än i mars. Ökningen av särskilt arbetstillgången var väsentligt större på den manliga avdelningen (27 %) än på den kvinnliga (11 %). Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 116 i april mot 128 i mars. För enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. voro motsvarande siffror 201 och 281. — Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under april i runt tal 91 100 platser (60 200 manliga och 30 900 kvinnliga), vilket innebär en uppgång med 21 % i jämförelse med föregående månad. Stegringen var emellertid betydligt större för den manliga avdelningen (28 %) än för den kvinnliga (10 %).

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex var antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden 2 % högre i slutet av april än i slutet av mars. Poängsiffran för arbetstillgången var ungefär densamma som föregående månad eller 3·7 mot förut 3·6; de anförda talen beteckna närmast »god arbetstillgång».

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 5·7 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid månadsskiftet mars/april mot 6·2 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter föreligga intill utgången av april månad, utgjorde vid denna tidpunkt 12 044, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en nedgång med 1 477, eller i det närmaste 11 %.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget i april 1944 visar, att i fråga om förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var lägre än året förut, eller 116 mot 121. För enbart industri och byggnadsverksamhet var däremot årets jämförelsetal högre än fjolårets, 201 mot 190, detta närmast beroende på de rådande förhållandena inom verkstadsindustrin. Sys-

selsättningsnivån inom industri och angränsande verksamhetsområden var, om de av den pågående verkstadskonflikten berörda företagen inbegripas i jämförelsen, 12 % lägre än föregående år men med bortseende från dessa företag 8 % högre. Arbetslösheten inom fackförbunden utgjorde, såsom förut nämnts, 5·7 % mot 7·2 % i fjol vid månadsskiftet mars/april. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 23 % lägre än i april 1944.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under april inom olika områden av näringslivet.

Inom jordbruket kvarstod i fråga om den fast anställda personalen ett stort behov av ogifta arbetare, särskilt ladugårdsskötare och mjölkningskunniga drängar. Läget var mest besvärligt vid de mindre gårdarna med i regel behov av ensamhjälp, som måste vara van vid alla slags arbeten. Vårbruket, som gynnades av goda väderleksförhållanden, kunde i år planeras och påbörjas tidigare än vanligt, varigenom arbetet kunde jämnare fördelas. Efterfrågan på betskötare till den stundande säsongen har hittills varit av större omfattning än vid motsvarande tidpunkt förra året.

Årets gagnvirkeshuggningar i skogarna voro under månaden helt slutförda, och i den mån snö- och vattenförhållanden det medgåvo, igångsattes eller planerades vedhuggningarna allmänt, varför behovet av arbetskraft ökade. Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att det tillämpade systemet med arbetspremier hade en stimulerande verkan på såväl skogsägare som skogsarbetare och bidrog till att förkorta tiden för övergång från gagnvirkes- till vedhuggningarna. Särskilt i de norra delarna av landet torde efterfrågan på arbetskraft för vedavverkningar inom den närmaste tiden bli mycket stor. I några sydligare län ledde en viss konkurrens från torvindustrin till avgång från skogsbruket, och därjämte visade den ovana arbetskraften tendens att övergå till andra säsongarbeten. Under månaden hade på arbetsförmedlingarna runt om i landet anmälts cirka 14 000 lediga platser inom skogsbruket, och med kvarstående obesatta platser sedan mars månad utgjorde det hos arbetsförmedlingarna registrerade behovet 16 900 platser. Av dessa tillsattes 11 400, huvudsakligast med ovan arbetskraft. Arbetsansökningarna på förmedlingarna av vana skogsarbetare uppgingo endast till 3 000. Enligt inventeringsuppgifter för avverkningsarbeten hos större avverkare voro vid utgången av april 50 000 man sysselsatta med avverkningsarbeten mot 39 600 vid samma tidpunkt i fjol. (Se sid. 447.) — Torvhanteringen kom under månaden i gång och absorberade ett stort antal arbetare. Behovet kunde så gott som helt tillfredsställas. Förberedelser ha träffats för att överföra flyktingar och senare även skolungdom till de kommande arbetena med vändning och kupning av torven.

Inom metallindustrin inverkade under månaden verkstadskonflikten hämmande på verksamheten. Från en del håll har meddelats, att även vid företag, som icke berördes av konflikten, permitteringar måst företagas på grund av minskad ordertillgång och materialbrist. Vid sågverken konstaterades en sä-

songenlig ökning av sysselsättningsnivån, och även inom massaindustrin voro sysselsättningsmöjligheterna större än tidigare. Vid möbel- och snickerifabriker rådde i allmänhet mycket god arbetstillgång. Inom livsmedelsindustrierna företogo bl. a. konservfabrikerna nyanställningar av arbetskraft. På bagerskor och konditoriarbetare rådde mångenstädes brist. Inom textil- och beklädnadsindustrierna var i genomsnitt tillgången på arbetskraft mindre än efterfrågan, och inför vårsäsongen ökade behovet av kapp- och klänningssömmerskor samt modister. Särskilt framträdande var vidare behovet av kvinnlig personal till tvätt- och strykinrättningar. Inom skoindustrin uppgavs materialbrist kunna komma att försvåra upprätthållandet av sysselsättningsnivån. Behovet av vana nåtlerskor kunde icke tillgodoses, under det att ovan kvinnlig arbetskraft efterfrågades i mindre omfattning än tidigare.

Ökad arbetstillgång noterades inom samtliga till byggnadsverksamheten hörande fack, och sysselsättningen var god utom för målare och rörarbetare, vilka senare voro beroende av den materialbrist, som verkstadskonflikten medförde. Enligt särskilda rapporter, som lämnas till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i vissa större städer, voro vid utgången av april månad endast 10·6 % av arbetarna inom byggnadsfacken fristämplade på grund av arbetslöshet mot 13·0 % vid samma tidpunkt föregående år.

Inom sjöfarten var situationen något förbättrad på grund av att kust- och insjötrafiken krävde jämförelsevis mycket folk och att en del linjebåtar nu gjordes klara för avgång. Arbetstillgången var emellertid alltjämt otillräcklig för sjöfolk av alla slag. Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt 2 261 påmönstringar och 781 avmönstringar mot 1 404 och 760 en månad tidigare. Motsvarande siffror för april 1944 voro 3 286 och 2 365.

I fråga om affärs- och lagerarbete hade inga nämnvärda förändringar inträffat. I en del fall rapporterades dock minskad sysselsättning för lagerarbetare, närmast till följd av verkstadskonflikten. Inom kontorsbranschen var det fortfarande svårt att fylla behovet av yngre kvalificerad kvinnlig personal.

Rekrytering av personal till hotell och restauranger för sommarsäsongen pågick under april månad i stor utsträckning, och bristen på sökande var mycket kännbar beträffande flertalet arbetarkategorier, framför allt i fråga om kvalificerade kallskänkor, kockar och kokerskor.

Inom hälsovård och sjukvård hade till följd av det redan nu anmälda behovet av semestervikarier efterfrågan på arbetskraft ytterligare ökat, och den föreliggande tillgången svarade knappast mer än till hälften mot det anmälda behovet. Liknande förhållanden i fråga om tillgång och efterfrågan på arbetskraft rådde jämväl på det husliga arbetsområdet, där på 100 vid arbetsförmedlingarna lediganmälda platser av olika slag endast kommo 56 arbetsansökningar. Av de lediga platserna för heltidsanställda hembiträden kunde icke ens fjärdedelen tillsättas.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under april 1945.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 91 052 platser, varav 60 193 manliga och 30 859 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 1 539 personer (därav 89 kvinnor) utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under april 8 382 platser tillsattes, varav 7 154 manliga och 1 228 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 4 780 personer (4 030 män och 750 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 30 april endast större avverkare (jfr not till tab. 6). Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 50 000, vilket innebär en minskning under månaden med 34 700. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades till 23 200. Av dessa ansågo sig dock avverkarna själva kunna anskaffa 6 100, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 17 100. Inventeringen den 30 april föregående år, som likaledes omfattade endast större avverkare, redovisade 39 600 sysselsatta arbetare och en brist på 3 200.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under april 11 708 man i skogsarbete. Av dessa komma 8 202 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid april månads utgång pågingo 1 048 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 9 929 deltagare. Dessa åtnjöto särskilda bidrag, för vilka tidigare redogjorts (januarirapporten 1945). Dylika förmåner tillkommo dessutom 11 959 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid april månads utgång 21 888 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid april månads utgång till 12 044, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 1 477 eller 10·9 %. Av de hjälpsökande voro 618 (5·1 %) i åldern 16—25 år, 5 823 (48·4 %) 26—50 år samt 5 603 (46·5 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 86

(0·7 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under april månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 5·5 milj. kr. För perioden 1 juli 1944—30 april 1945 var motsvarande summa 56·4 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid april månads utgång åtnjöto 9 827 (81·6 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 8 489 (86·4 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 7 089 (58·9 %) hjälpta genom arbete och 2 738 (22·7 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under april månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden mars 1944—april 1945 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 61 arbetsplatser i kommissionens regi 1 236 arbetslösa, vid 87 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 3 273 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 9 arbetslösa. Vid 92 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 425 arbetslösa och vid 6 statskommunala reservarbeten 73 arbetslösa. Vid 130 arkivarbetsplatser sysselsattes 375 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 85 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 900 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 18 städer och 10 landskommuner till sammanlagt 1 758 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 1 237 (70·4 %) voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 1 545 (87·9 %) hemmahörande i städer.

För april månad hade av understödskommunerna 16 städer och 6 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande, voro 255 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 955 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 814 i Göteborgs och Bohus, 101 i Blekinge och 40 i Kalmar län. Av samtliga voro 96 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid april månads utgång pågingo beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft samt för yrkesutbildning av flyktingar.

Hela antalet svenska elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* för delade på olika yrkesavdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	29	275	gassvetsare	3	28
finmekaniker	4	45	bågsvetsare	5	51
verktygsskötare	1	3	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	10	Summa	45	432
bilservicemekaniker	1	11			

Samtliga deltagare voro manliga. Vid månadens utgång inkomna rapporter giva vid handen, att 11 404 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna sedan verksamhetens början (maj 1940). Av dessa ha 7 835, varav 196 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs.

Antalet elever i *beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft* uppgick till 21, vilka utbildas till mekaniker. Hittills ha 1 901 elever varit inskrivna vid dylika kurser.

Antalet flyktingar i beredskapskurser uppgick vid månadens utgång till 142, av vilka 78 utbildas till mekaniker, 17 till finmekaniker, 6 till verktygsskötare, 5 till smeder, 1 till bilservicemekaniker och 35 till svetsare.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Förslag om tillgodoräknande av fullgjord tjänsteplikt för rätt till hemortslön. Kommissionen har i underdånig skrivelse den 30 april 1945 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förelägga årets riksdag förslag till förordning angående tillgodoräknande av genom skogsarbete m. m. fullgjord tjänsteplikt för rätt till hemortslön.

Enligt 20 § gällande krigsfamiljebidragsförordning äger värnpliktig, vilken uppbär avlöning enligt krigsavlöningsreglementet, efter en tjänstgöringstid om sammanlagt 90 dagar uppbära hemortslön med 1 kr per dag. Sedan tjänstgöringen varat 360 dagar, höjes hemortslönen till 1:50 kr per dag och efter 540 dagars tjänstgöring till 2 kr per dag. Såsom tjänstgöringstid räknas allenast krigs-(beredskaps)tjänstgöring. Enligt kommissionens förslag skall rätten till

hemortslön ävensom till förhöjning av densamma för sådana värnpliktiga, som helt fullgjort tjänsteplikten genom skogsarbete, inträda 90 dagar tidigare än eljest skulle ha varit fallet. För den, som endast delvis fullgjort den honom ålagda tjänstepliktsprestationen, skall denna rätt till hemortslön enligt förslaget inträda en dag tidigare för varje fullgjord eller tillgodoräknad nittiondel av prestationen.

Kungl. Maj:t har den 11 maj 1945 framlagt proposition i ärendet i överensstämmelse med kommissionens förslag.

Produktion på lager m. m. På grund av remiss har statens arbetsmarknadskommission den 17 maj 1945 avgivit utlåtande över tvenne av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering avgivna betänkanden angående produktion på lager (SOU 1944: 57) samt angående vissa åtgärder för att under en depressionsperiod stimulera avsättningen av varaktiga konsumtionsvaror (SOU 1945: 11).

Kommissionen har icke ansett sig böra gå närmare in på förslagens detaljer men anslutit sig till den principiella uppfattning, som däri kommit till uttryck, nämligen att eventuella tendenser till arbetslöshet under efterkrigstiden böra mötas med konjunkturpolitiska åtgärder av flera olika slag, vilka kunna samverka till att häva eller motverka depressionstendenser inom näringslivet.

Beträffande förslaget att genom vissa åtgärder under en depressionstid stimulera avsättningen av varaktiga konsumtionsvaror anser arbetsmarknadskommissionen, att sådana åtgärder, ehuru av begränsad betydelse för att möta en svårare arbetslöshetssituation, likväl skulle kunna bli av så stor vikt, att ett försök enligt de av planeringskommissionen angivna riktlinjerna borde göras. På denna punkt har emellertid reservation anförts av ledamoten Brodén, vilken anslutit sig till de synpunkter, vilka inom planeringskommissionen framförts i herr Söderlunds reservation.

Arbetslösheten bland medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna veckan 23—28 april 1945. För att erhålla närmare uppgifter om arbetslösheten — särskilt korttidsarbetslösheten — bland medlemmar i erkända arbetslöshetskassor har arbetsmarknadskommissionen liksom vid ungefär samma tidpunkt åren 1942—1944 genom länsarbetsnämnderna infordrat uppgifter om antalet kassamedlemmar, som i egenskap av arbetssökande besökt arbetsförmedlingarna under veckan 23—28 april 1945. Resultatet av undersökningen framgår av efterföljande sammanställning.

Medlemmarna i järnvägsmännens, sågverksindustriarbetarnas och maskinbefälets erkända arbetslöshetskassor ha icke medtagits i sammanställningen av den anledningen, att flertalet medlemmar i dessa kassor ännu icke hunnit förvärva understödsrätt.

De korttidsarbetslösa utgjorde vid undersökningen år 1945 endast 11 procent av kassornas arbetslösa medlemmar mot 17 procent år 1944. Motsvarande procenttal för åren 1943 och 1942 utgjorde resp. 34 och 64.

Arbetssökande arbetslösa i de erkända arbetslöshetskassorna veckan 23—28 april 1945.

Arbetslöshetskassa	Helt arbetslösa		Korttidsarbetslösa med 1—3 dagars arbetsvecka		Korttidsarbetslösa med 4—5 dagars arbetsvecka		Samtliga arbetslösa		Korttidsarbetslösa i % av samtl. arbetslösa	Anmälda hos arbetsförmedlingen i % av medlemsantalet
	Hela antalet	därav kvinnor	Hela antalet	därav kvinnor	Hela antalet	därav kvinnor	Hela antalet	därav kvinnor		
Beklädnadsarbetarnas .	47	30	7	7	88	81	137	118	65·7	0·5
Sadelmakarnas m. fl. .	95	8	9	—	9	1	113	9	15·9	2·8
Stenindustriarbetarnas .	146	—	18	—	2	—	166	—	12·0	4·0
Handelsanställdas m. fl.	374	48	36	9	11	11	421	68	11·2	1·0
Sko- o. läderarbetarnas	65	9	25	3	27	—	117	12	44·4	1·1
Träindustriarbetarnas .	607	31	81	11	52	6	740	48	18·0	2·1
Musikernas	105	34	6	—	—	—	111	34	5·4	1·6
Lantarbetarnas	41	20	13	12	1	—	55	32	25·5	0·1
Frisörernas	9	2	3	2	2	—	14	4	35·7	0·4
Livsmedelsarbetarnas .	643	217	144	44	22	9	809	270	20·5	2·5
Textilarbetarnas . . .	156	58	17	9	80	26	253	93	38·3	0·6
Gjuteriarbetarnas . . .	130	1	2	—	—	—	132	1	1·5	1·8
Gruvindustriarbetarnas	208	4	—	—	682	—	890	4	76·6	8·8
Handelstjänstemännens	25	11	—	—	12	12	37	23	32·4	0·6
De kem.-tekn. ind.arb. .	158	52	7	6	2	—	167	58	5·4	1·2
Bleck- o. plåtslagarnas	182	1	4	—	4	—	190	1	4·2	6·7
Försvarsverk. civ. pers.	181	35	—	—	5	4	186	39	2·7	0·8
Bryggeriarbetarnas . .	49	8	13	13	5	5	67	26	26·9	1·1
Transportarbetarnas . .	238	—	9	—	2	—	249	—	4·4	3·5
Metallindustriarbetarnas	3 483	76	104	25	72	11	3 659	112	4·8	1·8
Bokbinderiarbetarnas .	26	6	1	1	—	—	27	7	3·7	0·3
Hotell- o. rest.-anställdas	171	130	7	6	4	4	182	140	6·0	1·0
Handelsresandenas . .	3	1	—	—	—	—	3	1	—	0·6
Grov- o. fabriksarbetarnas	2 982	115	22	6	19	4	3 023	125	1·4	3·1
Ind.-tjänstemännens . .	31	2	—	—	—	—	31	2	—	0·1
Elektrikernas	380	—	—	—	1	—	381	—	0·3	3·0
Arbetsledarnas	8	—	—	—	—	—	8	—	—	0·1
Målarnas	1 875	—	11	—	3	—	1 889	—	0·7	13·7
Sjöfolkets	607	12	—	—	—	—	607	12	—	8·0
Väg- o. vattenbyggn.arb.	229	—	1	—	1	—	231	—	0·9	1·2
Summa	**13 254**	**911**	**540**	**154**	**1 101**	**174**	**14 895**	**1 239**	**11·6**	**2·0**
Därav										
under 40 år	6 883	563	220	87	422	73	7 525	723	8·5	
40—49 »	2 898	193	135	41	311	61	3 344	295	13·3	
50 år och däröver	3 473	155	185	26	368	40	4 026	221	13·7	

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

Februari 1945.

Antalet medlemmar av erkända arbetslöshetskassor var vid redovisningsmånadens utgång 784 707, varav 638 093 män och 146 614 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet ökat med 5 162, varav 3 038 män och 2 124 kvinnor.

Från och med februari 1945 har kristillägg i enlighet med beslut vid 1944 års höstriksdag utgått i grov- och fabriksarbetarnas och väg- och vattenbyggnadsarbetarnas kassor. I sjöfolkets kassa har nämnda tillägg utgått redan från den 1 januari 1945, under det att för övriga kassor bestämmelserna rörande kristillägg trädde i kraft den 1 mars 1945. Detta tillägg utgår med 75 öre per understödsdag och bekostas helt av statsbidrag.

För samtliga kassor var arbetslöshetsprocenten för februari 1945 7·1 mot 8·0 för närmast föregående månad och 8·1 för februari 1944. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 7·4 och 6·2 för februari 1945 mot 8·0 för såväl manliga som kvinnliga medlemmar under närmast föregående månad samt 8·3 och 7·1 för februari 1944.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningar icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna mars 1943—febr. 1944 till mars 1944—febr. 1945 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för febr. 1944—febr. 1945 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1944											1945	
	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
a) under angiven månad .	8·1	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·3	8·1	8·0	7·1
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	5·0	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1	5·1	5·1	5·0	4·9

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av augusti 1944 till 4·9 mot 5·0 vid månadens början.

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Februari 1945.

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	28 399	9 718	8·6	10·6	7·3	4 941	8·5	26 305	868	54 136
Sadelmak. m. fl. »	4 003	1 799	11·2	19·1	7·6	3 421	31·7	20 478	2 477	38 114
Stenindustriarb. »	4 170	3 774	22·6	33·4	12·8	12 755	56·3	62 072	15 305	88 565
Handelsanst. m. fl. »	42 972	3 452	2·0	2·1	1·5	7 623	36·8	38 017	5 169	42 607
Sko- o. läderarb. »	10 403	4 614	11·1	10·2	8·3	1 899	6·9	8 943	1 390	18 832
Träindustriarb. . (1936)	34 394	11 245	8·2	15·5	6·5	23 292	34·5	141 709	20 017	417 594
Musikernas . . »	6 890	2 314	8·4	11·1	6·5	1 380	9·9	5 516	844	5 724
Lantarbetarnas . »	46 449	12 183	6·6	7·3	4·1	7 982	10·9	31 755	7 073	8 782
Frisörernas . . »	3 986	364	2·3	1·6	1·1	336	15·4	1 576	135	862
Livsmedelsarb. . (1937)	32 290	9 551	7·4	9·1	5·7	17 645	30·8	92 925	10 774	153 068
Textilarbetarnas »	40 052	3 500	2·2	4·2	3·3	3 104	14·8	15 423	1 327	57 532
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 141	1 161	2·9	4·5	3·0	3 440	49·4	21 521	2 900	44 752
Gruvindustriarb. »	10 075	3 179	7·9	10·4	3·8	15 368	80·6	88 732	21 332	61 010
Handelstjänstem. (1940)	6 293	104	0·4	0·4	0·4	228	36·5	1 083	63	1 334
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 544	1 697	3·1	7·3	3·8	3 881	38·1	20 124	3 039	50 569
Bleck- o. plåtslag. »	2 815	976	8·7	12·3	7·7	2 198	37·5	11 806	1 966	17 732
Försvarsv. civ. pers. »	22 768	1 432	1·6	1·3	0·9	3 226	37·5	17 761	2 820	20 479
Bryggeriarb. . . (1942)	6 232	875	3·5	3·5	2·5	1 960	37·3	9 873	1 101	8 786
Transportarb. . »	6 841	1 622	5·9	6·6	4·4	2 918	30·0	17 522	3 225	15 872
Metallindustriarb. »	198 811	29 364	3·7	3·7	2·5	50 972	28·9	280 668	36 584	419 633
Bokbinderiarb. . »	9 803	298	0·8	1·0	0·6	541	30·3	2 840	331	3 150
Hotell- o. rest.-anst. »	18 003	2 748	3·8	3·4	3·2	4 382	26·6	22 031	1 800	12 799
Handelsresandenas »	524	—	—	—	0·1	—	—	—	—	—
Ind.-tjänstem. . »	33 410	488	0·4	0·4	0·4	679	23·2	3 884	410	2 244
Arbetsledarnas . »	15 430	60	0·1	0·1	0·1	261	72·5	1 602	297	1 516
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	96 334	64 325	16·7	16·6	10·2	59 810	15·5	336 919	91 867	302 397
Elektrikernas . »	12 611	2 155	4·3	3·0	2·6	2 520	19·5	12 400	1 993	3 645
Sjöfolkets . . . »	7 869	7 868	25·0	21·9	22·1	16 354	34·6	74 043	12 799	69 514
Målarnas . . . »	13 815	20 257	36·7	37·4	14·5	94	0·1	541	219	109
Väg- o.vattenb.-arb.(1944)	18 902	17 668	23·4	24·6	18·4	4 500	4·2	23 425	8 732	30 061
Järnvägsmännens (1945)	22 212	4 636	5·2	6·3	—	15	0·1	67	29	—
Maskinbefälets . »	1 744	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	782 185	223427	7·1	8·0	4·9	257 725	19·2	1391561	256 886	1951418

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.

Antalet understödsdagar under februari 1945 utgjorde 257 725 emot 379 887 under närmast föregående månad, motsvarande 0·3 resp. 0·5 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under februari 1945 till 1 340 562. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 19·2 mot 25·3 för närmast föregående månad och 20·4 för februari 1944.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under februari 1945 ett sammanlagt understödsbelopp av 1 391 561 kr, varav 1 134 675 kr som daghjälp och 116 235 kr resp. 140 651 kr såsom barn- och hustrutillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår i grov- och fabriksarbetarnas, sjöfolkets samt väg- och vattenbyggnadsarbetarnas kassor utbetalat kristillägg med 53 257 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 4·40 kr, under det att barn- och hustrutilläggen tillhopa uppgå till 1·00 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 5·40 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·29, 0·84 och 5·13 kr samt för februari 1944 4·18, 0·79 och 4·97 kr resp.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i omstående tabell. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1942—februari 1945 framgå av diagram å sid. 376.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under april 1945.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	15 050	5 099	4 378	10 003	14 190	8 373	25 053	19 289	12 751	130
Stockholms län . .	3 702	3 493	2 673	1 300	2 479	1 050	5 002	5 972	3 723	84
Uppsala län . . .	2 029	1 588	1 040	707	913	435	2 736	2 501	1 475	109
Södermanlands län	4 002	2 811	2 181	888	1 144	528	4 890	3 955	2 709	124
Östergötlands län .	6 481	4 609	3 708	1 687	2 390	1 072	8 168	6 999	4 780	117
Jönköpings län . .	3 584	3 857	3 119	846	1 228	653	4 430	5 085	3 772	87
Kronobergs län . .	3 483	4 088	3 504	798	1 182	663	4 281	5 270	4 167	81
Kalmar län . . .	3 644	2 938	1 988	897	1 325	628	4 541	4 263	2 616	107
Gotlands län . . .	391	457	315	192	319	135	583	776	450	75
Blekinge län . . .	2 276	1 404	1 104	1 081	1 394	919	3 357	2 798	2 023	120
Kristianstads län .	2 860	3 460	2 364	1 102	2 246	769	3 962	5 706	3 133	69
Malmö stad . . .	3 598	1 916	1 602	2 429	2 777	1 911	6 027	4 693	3 513	128
Malmöhus län i övr.	5 264	3 716	3 006	1 872	2 619	1 338	7 136	6 335	4 344	113
Hallands län . . .	1 854	1 754	1 332	694	957	551	2 548	2 711	1 883	94
Göteborgs stad . .	10 211	3 145	2 947	4 207	4 944	3 698	14 418	8 089	6 645	178
Gbg o. Boh. län i övr.	2 908	2 062	1 685	682	1 248	531	3 590	3 310	2 216	108
Älvsborgs län . .	3 771	3 802	3 105	1 180	1 620	867	4 951	5 422	3 972	91
Skaraborgs län . .	2 227	2 568	1 678	782	1 138	503	3 009	3 706	2 181	81
Värmlands län . .	2 975	3 249	2 177	1 076	1 538	767	4 051	4 787	2 944	85
Örebro län	3 112	2 736	1 773	1 331	1 822	945	4 443	4 558	2 718	97
Västmanlands län .	3 019	2 303	1 648	951	1 222	615	3 970	3 525	2 263	113
Kopparbergs län .	3 447	2 605	1 894	1 073	1 529	696	4 520	4 134	2 590	109
Gävleborgs län . .	5 394	4 069	3 602	1 401	1 465	852	6 795	5 534	4 454	123
Västernorrlands län	8 741	3 687	3 033	1 073	1 220	758	9 814	4 907	3 791	200
Jämtlands län . .	2 312	2 737	1 292	499	892	456	2 811	3 629	1 748	77
Västerbottens län .	2 427	1 469	1 307	754	975	616	3 181	2 444	1 923	130
Norrbottens län . .	6 051	1 941	1 738	727	915	530	6 778	2 856	2 268	237
Summa april 1945	**114 813**	**77 563**	**60 193**	**40 232**	**55 691**	**30 859**	**155 045**	**133254**	**91 052**	**116**
» mars 1945	104 205	61 307	46 857	38 236	49 968	28 156	142 441	111275	75 013	128
» april 1944	100 772	62 729	48 657	33 286	48 445	24 757	134 058	111174	73 414	121
» » 1943	87 449	69 576	49 918	36 529	44 388	23 663	123 978	113964	73 581	109
» » 1942	81 584	58 799	38 833	43 677	37 069	22 680	125 261	95 868	61 513	131

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de

A = ansökningar L = lediga

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	**6 199**	**11 106**	**4 989**	**3 660**	**17 177**	**11 669**	**19593**	**2 189**	**1 474**	**6 033**	**2 496**	**1 948**
2	Stockholms stad . . .	55	55	55	58	1	—	2 515	219	150	214	114	74
3	Stockholms län	509	1 066	520	57	805	756	801	57	43	93	61	42
4	Uppsala län	300	528	225	43	307	154	248	23	14	78	47	37
5	Södermanlands län . .	346	681	273	68	683	576	1 410	69	49	131	54	35
6	Östergötlands län . . .	492	911	400	47	661	498	1 169	84	57	185	78	51
7	Jönköpings län	170	409	134	89	734	576	850	55	31	367	260	202
8	Kronobergs län	263	264	101	235	584	471	381	53	34	209	185	119
9	Kalmar län	281	566	188	74	742	451	667	50	24	372	180	146
10	Gotlands län	36	96	18	10	89	71	7	8	4	2	3	1
11	Blekinge län	101	220	70	25	175	128	217	50	26	55	22	10
12	Kristianstads län . . .	348	834	317	69	195	111	339	73	36	116	111	65
13	Malmö stad	169	129	116	4	46	46	587	94	71	66	32	27
14	Malmöhus län i övr. .	516	1 087	727	13	50	45	792	74	41	60	49	35
15	Hallands län	171	484	184	28	285	253	351	30	22	99	22	20
16	Göteborgs stad	145	203	186	5	17	17	1 685	77	68	360	34	23
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	96	264	88	20	262	201	207	29	21	51	78	74
18	Älvsborgs län	179	347	152	124	818	592	660	82	69	215	107	86
19	Skaraborgs län	232	901	247	49	359	306	515	51	36	76	80	62
20	Värmlands län	153	361	154	174	1 712	1 025	605	117	71	240	91	64
21	Örebro län	175	516	252	60	739	340	588	194	126	66	41	24
22	Västmanlands län . . .	209	429	139	55	592	467	1 016	217	158	118	71	48
23	Kopparbergs län . . .	151	222	87	271	1 487	1 095	810	127	73	191	104	75
24	Gävleborgs län	294	211	150	274	1 472	1 225	654	119	98	538	53	44
25	Västernorrlands län . .	329	94	52	720	1 486	964	468	83	62	1 575	397	394
26	Jämtlands län	137	90	49	377	2 007	638	99	12	11	55	31	20
27	Västerbottens län . . .	128	85	62	311	370	282	139	66	62	251	152	144
28	Norrbottens län	214	53	43	400	499	381	1 813	26	17	250	39	33
29	*Kvinnliga avdeln.*	**1 051**	**2 055**	**756**	**8**	**39**	**39**	**983**	**166**	**94**	**277**	**348**	**146**
30	Stockholms stad . . .	515	179	179	—	—	—	274	56	28	48	100	33
31	Stockholms län	26	90	19	—	—	—	83	4	4	5	7	4
32	Uppsala län	8	51	2	—	—	—	14	1	—	3	1	—
33	Södermanlands län . .	11	17	9	—	—	—	77	8	7	7	13	6
34	Östergötlands län . . .	9	22	6	—	—	—	55	31	1	9	21	8
35	Jönköpings län	13	69	10	—	6	6	9	2	2	1	3	2
36	Kronobergs län	31	90	9	—	6	6	1	1	1	8	16	7
37	Kalmar län	10	129	11	—	—	—	16	—	—	17	10	9
38	Gotlands län	5	35	9	—	—	—	—	—	—	—	1	—
39	Blekinge län	20	19	4	—	15	15	4	1	1	3	—	—
40	Kristianstads län . . .	61	190	64	—	2	2	—	11	4	15	21	11
41	Malmö stad	46	27	26	—	—	—	56	2	2	42	39	10
42	Malmöhus län i övr. . .	111	164	122	—	—	—	17	—	—	11	18	12
43	Hallands län	11	58	24	—	2	2	15	2	2	6	5	5
44	Göteborgs stad	56	100	95	—	—	—	126	5	5	34	25	7
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	9	36	17	—	—	—	21	—	—	5	2	—
46	Älvsborgs län	10	24	4	8	8	8	48	5	—	9	6	1
47	Skaraborgs län	8	55	14	—	—	—	6	—	—	1	3	3
48	Värmlands län	4	83	12	—	—	—	1	—	—	21	4	2
49	Örebro län	6	18	3	—	—	—	22	3	3	3	11	4
50	Västmanlands län . . .	18	83	33	—	—	—	117	31	31	3	1	—
51	Kopparbergs län . . .	8	107	7	—	—	—	15	1	1	1	—	—
52	Gävleborgs län	10	101	26	—	—	—	4	2	2	15	13	12
53	Västernorrlands län . .	9	56	11	—	—	—	1	—	—	5	7	4
54	Jämtlands län	8	111	10	—	—	—	—	—	—	—	1	—
55	Västerbottens län . . .	14	69	14	—	—	—	—	—	—	3	15	3
56	Norrbottens län	14	72	16	—	—	—	1	—	—	2	5	3

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
30693	**14791**	**14136**	**9 168**	**10472**	**8 948**	**17 919**	**7 085**	**6 587**	**8 175**	**4 461**	**3 940**	**297**	**319**	**202**	**13 076**	**7 517**	**6 850**	1
3 939	419	416	562	323	237	3 354	1 794	1 678	2 603	1 008	859	92	73	50	1 658	1 093	859	2
1 360	841	799	147	263	181	275	132	110	49	24	18	5	16	11	406	228	193	3
669	418	395	93	31	14	166	34	31	167	53	47	10	6	3	255	141	120	4
1 072	752	734	186	143	132	387	102	94	146	47	31	6	6	2	250	274	255	5
1 790	951	905	350	270	240	1 050	616	600	961	689	673	9	7	4	428	342	280	6
799	711	687	447	1 361	1 213	217	125	104	99	34	28	14	21	15	532	147	129	7
547	454	421	966	2 314	2 165	278	82	66	72	26	24	18	5	5	514	121	98	8
785	467	426	375	266	206	742	362	330	74	41	27	3	3	1	321	261	189	9
108	29	28	48	128	119	73	60	48	16	9	3	1	5	2	90	30	21	10
566	385	371	360	162	137	468	189	182	55	42	38	—	2	1	429	157	141	11
495	571	523	504	1 072	823	349	180	137	98	45	40	8	8	2	534	371	310	12
798	456	382	203	101	93	1 012	221	217	368	183	171	16	7	6	375	647	473	13
1 040	755	689	580	641	574	1 240	301	279	217	143	119	22	44	24	784	572	480	14
494	382	361	248	310	277	228	63	51	47	28	28	7	4	4	181	146	132	15
1 285	213	211	344	78	64	4 234	1 331	1 316	1 558	708	665	26	12	10	569	472	387	16
405	344	331	1 350	394	368	302	471	414	12	10	8	8	16	5	462	194	175	17
1 021	744	732	713	1 145	1 020	314	171	135	133	119	63	7	13	11	405	256	245	18
652	410	392	229	489	395	176	102	80	40	16	13	1	7	6	257	153	141	19
1 019	538	522	211	175	131	185	67	55	38	24	15	7	18	15	343	146	125	20
1 230	636	615	316	264	156	203	85	69	169	85	37	4	6	5	301	180	149	21
938	565	508	118	160	108	210	67	57	48	32	20	4	8	3	303	162	140	22
1 090	346	317	176	51	38	238	52	40	80	28	22	12	11	4	428	177	143	23
1 514	873	856	186	82	54	525	124	114	925	962	916	5	8	5	479	165	140	24
3 052	1 020	1 002	278	138	125	1 122	157	154	90	31	20	4	6	5	1 103	275	255	25
1 058	420	420	47	40	27	146	32	30	29	16	14	2	1	1	362	88	82	26
979	489	486	70	37	31	186	119	105	39	30	26	5	4	1	319	117	108	27
2 043	612	607	61	34	20	239	46	41	42	28	15	1	2	1	988	602	580	28
—	—	—	**4 076**	**4 831**	**2 401**	**7 424**	**10613**	**6 263**	**2 991**	**2 331**	**1 494**	**18 909**	**33 973**	**18874**	**4 513**	**1 305**	**792**	29
—	—	—	462	725	199	2 606	3 259	2 465	927	776	404	4 564	8 696	4 881	607	399	184	30
—	—	—	57	80	41	153	297	83	39	32	4	846	1 959	892	91	10	3	31
—	—	—	51	49	34	86	127	65	114	40	21	370	627	311	61	17	2	32
—	—	—	35	63	37	149	182	71	63	43	27	408	802	360	138	16	11	33
—	—	—	229	332	111	213	330	133	150	83	62	784	1 475	691	238	96	60	34
—	—	—	127	176	96	103	176	85	42	39	33	439	749	414	112	8	5	35
—	—	—	143	323	272	79	157	57	28	39	33	408	535	270	100	15	8	36
—	—	—	78	78	40	125	252	101	46	36	27	527	790	428	78	30	12	37
—	—	—	13	17	12	37	57	26	12	12	2	96	184	77	29	13	9	38
—	—	—	90	108	98	147	261	194	50	39	30	492	922	566	275	29	11	39
—	—	—	166	333	180	179	509	119	31	53	27	463	1 013	256	187	114	106	40
—	—	—	352	494	190	508	558	437	143	113	70	1 005	1 475	1 129	277	69	47	41
—	—	—	288	277	157	270	461	190	150	95	68	826	1 539	742	199	65	47	42
—	—	—	103	60	43	132	204	141	28	21	20	272	582	304	127	23	10	43
—	—	—	569	357	186	827	841	692	468	274	218	1 630	3 285	2 466	497	57	29	44
—	—	—	191	262	151	85	519	99	18	33	17	306	386	240	47	10	7	45
—	—	—	216	332	145	125	220	83	76	70	49	597	921	554	91	34	23	46
—	—	—	130	82	40	95	174	79	48	30	22	353	771	328	141	23	17	47
—	—	—	72	74	47	148	239	113	34	37	24	637	1 075	551	159	26	18	48
—	—	—	195	295	142	228	262	143	131	104	65	578	1 088	555	168	41	30	49
—	—	—	53	63	21	146	205	106	49	50	28	378	754	375	187	35	21	50
—	—	—	52	56	25	254	364	185	59	57	36	511	902	412	173	42	30	51
—	—	—	278	80	51	246	295	181	89	97	74	522	844	484	237	33	22	52
—	—	—	34	16	11	142	186	122	79	55	49	706	881	550	97	19	11	53
—	—	—	8	17	8	128	225	126	41	22	19	274	507	285	40	9	8	54
—	—	—	69	63	50	95	119	74	42	39	36	497	656	428	34	14	11	55
—	—	—	15	19	14	118	164	93	34	42	29	420	555	325	123	58	50	56

Tab. 8. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under april 1945.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	9 859	28 283	16 658	1 059	2 094	795	10 375	10 918	30 377	17 453
Jordbruk o. fiske .	6 199	11 106	4 989	1 051	2 055	756	6 772	7 250	13 161	5 745
Skogsbruk	3 660	17 177	11 669	8	39	39	3 603	3 668	17 216	11 708
Industri o. hantverk .	65 487	29 898	26 506	5 336	5 345	2 641	67 665	70 823	35 243	29 147
Malmbr. o. metallind.	19 593	2 189	1 474	988	166	94	19 699	20 576	2 805	1 568
Jord- o. stenind. .	4 791	8 278	7 489	320	696	562	4 818	5 111	8 974	8 001
Träindustri	4 090	1 973	1 502	64	46	27	4 011	4 154	2 019	1 529
Pappers- o. graf.-ind.	1 943	523	446	215	802	119	2 075	2 156	825	565
Livsmedelsindustri .	1 866	880	600	1 149	925	544	2 748	3 015	1 805	1 144
Textil- o. bekl.-ind.	939	552	385	1 964	2 620	1 003	2 671	2 903	3 172	1 338
Läder- o. gummiind.	1 248	582	377	379	466	226	1 551	1 627	998	603
Kemisk-teknisk ind.	272	162	129	263	124	66	499	535	286	195
Byggnadsverksamh.	30 698	14 791	14 136	—	—	—	29 541	30 698	14 791	14 136
Kraft- o. vattenverk	52	68	68	1	—	—	52	58	68	68
Samfärdsel	13 754	4 770	4 603	354	216	166	12 935	14 108	4 986	4 769
Landtransport . . .	6 025	2 976	2 870	119	71	39	5 810	6 144	3 047	2 909
Sjöfart	7 729	1 794	1 733	235	145	127	7 625	7 964	1 939	1 860
Handel	4 165	2 315	1 934	7 070	10 427	6 097	8 702	11 235	12 742	8 031
Affärs- o. lagerarb. .	3 027	998	785	1 448	1 444	699	4 250	4 475	2 442	1 484
Hotell- o. rest.-rör. .	1 138	1 317	1 149	5 622	8 983	5 398	4 452	6 760	10 300	6 547
Förvaltn. o. fria yrken	8 175	4 461	3 940	2 991	2 331	1 494	8 774	11 166	6 792	5 434
Förvaltning	950	213	159	56	21	15	973	1 006	284	174
Tekn. ledning . . .	1 052	294	181	15	7	5	1 038	1 067	301	186
Kontorsarbete . . .	1 598	569	420	1 894	1 739	987	3 379	3 487	2 308	1 407
Undervisning . . .	604	312	258	550	864	298	1 076	1 154	676	551
Litter. o. konstn.arb.	3 976	3 078	2 922	476	200	194	2 808	4 452	3 273	3 116
Hälso- o. sjukvård .	270	249	136	1 420	2 838	1 194	1 504	1 690	3 087	1 330
Husligt arbete . . .	27	70	66	17 489	31 135	17 680	10 003	17 516	31 205	17 746
Annat arbete	13 076	7 517	6 350	4 513	1 305	792	15 506	17 589	8 822	7 142
Genomgående yrken	3 707	2 827	1 722	874	1 178	666	4 063	4 581	4 005	2 388
Diversearbete . . .	6 570	3 162	3 101	10	17	16	5 748	6 580	3 179	3 117
Utan särsk. utbildn.	2 329	—	—	3 509	—	—	5 140	5 838	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	470	1 528	1 527	120	110	110	555	590	1 638	1 637
Summa	**114 813**	**77 563**	**60 193**	**40 232**	**55 691**	**30 859**	**135 464**	**155045**	**133254**	**91 052**
Därav under 18 år	4 006	4 277	2 461	2 923	4 414	1 772	6 725	6 929	8 691	4 233

Tab. 4. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under april och mars 1945 samt april 1944.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga April 1945		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	April 1945	Mars 1945	April 1944	April 1945	Mars 1945	April 1944	April 1945	Mars 1945	April 1944	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	35	35	64	51	60	43	36	36	61	59	38	57
Jordbruk o. fiske .	56	68	52	51	61	48	55	67	50	45	37	44
Skogsbruk	21	16	98	.	.	.	21	16	97	68	.	68
Industri o. hantverk .	219	322	204	100	112	106	201	281	190	89	49	83
Samfärdsel	288	374	202	164	237	180	283	368	201	96	77	96
Handel	180	219	128	68	79	66	88	104	78	84	58	63
Husligt arbete . . .	.	.	.	56	59	54	56	58	54	.	57	57
Samtliga	**148**	**170**	**161**	**72**	**77**	**69**	**116**	**128**	**121**	**78**	**55**	**68**
Därav under 18 år	94	102	80	66	72	57	80	86	68	58	40	49

Tab. 5. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under april och mars 1945 samt april 1944.

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	April 1945	Mars 1945	April 1944	April 1945	Mars 1945	April 1944	April 1945	Mars 1945	April 1944
Jordbruk	6 649	6 720	6 429	13 068	10 828	13 069	5 668	4 068	5 148
Skogsbruk	3 668	2 726	3 869	17 216	16 806	3 991	11 708	12 456	3 110
Malmbrytning o. metallind.	20 576	17 132	10 314	2 305	1 935	4 385	1 568	1 315	3 028
Gruvarbetare	2 311	2 376	274	174	116	177	113	102	108
Järn- o. metallverksarbetare	1 292	1 278	1 336	524	405	400	398	309	338
Gjuteriarbetare	1 553	1 188	786	82	56	224	65	40	178
Verktygsarbetare	485	358	135	31	27	100	21	20	46
Maskinarbetare	3 659	2 761	1 585	204	160	721	145	110	478
Filare o. maskinuppsättare	1 595	1 210	611	49	60	163	40	42	124
Jord- o. stenindustri	5 111	4 297	5 845	8 974	3 444	6 884	8 001	2 593	6 063
Torvindustriarbetare	2 114	1 189	2 252	7 766	2 452	5 916	7 104	1 859	5 310
Stenindustriarbetare	1 937	2 078	2 556	278	341	276	236	318	239
Träindustri	4 154	4 211	4 935	2 019	1 403	1 884	1 529	1 000	1 292
Sågverks- o. trädgårdsarbetare	2 082	2 160	3 127	1 032	563	839	872	422	725
Pappers- o. grafisk industri	2 156	2 022	3 419	825	561	810	565	351	582
Pappersmassefabriksarbetare	1 559	1 422	2 682	305	117	313	304	109	313
Pappersbruksarbetare	196	232	386	98	81	148	76	65	139
Livsmedelsindustri	3 015	3 116	3 094	1 805	1 508	1 748	1 144	885	1 180
Kvarnarbetare	181	153	153	43	34	20	26	21	11
Bageri- o. konditoriarbetare	1 035	1 059	1 233	889	926	805	439	439	441
Sockerindustriarbetare	294	330	207	53	38	46	53	37	46
Textil- o. beklädnadsindustri	2 903	2 931	2 832	3 172	2 888	2 571	1 338	1 224	1 059
Textilarbetare	1 525	1 285	1 288	1 031	898	899	447	417	398
Beklädnadsarbetare	1 018	1 244	1 256	1 437	1 371	1 173	556	504	465
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 627	1 661	1 834	998	871	895	603	531	567
Skofabriksarbetare	616	595	798	408	383	440	251	248	294
Byggnadsverksamhet	30 693	29 011	33 228	14 791	10 247	14 993	14 136	9 924	14 248
Byggnadsträarbetare	5 175	4 784	5 996	2 853	2 164	3 052	2 719	2 110	2 870
Murare	1 232	1 258	1 585	1 082	832	1 208	903	776	1 047
Målare	4 306	4 481	4 154	614	485	488	561	467	436
Rörarb. o. elektr. montörer	3 524	3 165	3 097	344	389	455	325	360	396
Byggnadsgrovarbetare	9 159	8 763	9 848	5 928	4 052	6 079	5 779	3 958	5 914
Sjöfart	7 964	7 394	7 477	1 939	1 000	2 399	1 860	954	2 318
Kontorsarbete	3 487	3 140	2 652	2 308	1 961	1 765	1 407	1 222	1 034
Undervisning o. vetensk. verks.	1 154	980	988	676	580	748	551	488	621
Lärare	1 098	936	963	655	551	739	536	465	614
Husligt arbete	17 516	17 593	14 244	31 205	30 076	26 441	17 746	17 550	13 298
Hembiträden	3 892	4 117	3 394	10 485	9 608	10 421	2 496	2 468	2 246
Tillfällig hemhjälp	10 665	10 559	8 526	15 730	15 874	12 137	12 978	12 990	9 627

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten hos större[1] avverkare den 30 april 1945.

Län m. m.	Antal avverkare	Sysselsatta arbetare			Ytterligare arbetskraftsbehov			Därav arbetskraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa		
		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot	
			närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år
Stockholms . . .	202	1 925	− 810	+ 549	277	− 18	− 48	270	+ 12	− 53
Uppsala	206	1 725	− 1 059	− 22	531	+ 133	+ 69	521	+ 157	+ 65
Södermanlands .	283	2 068	− 869	+ 826	353	− 68	+ 288	342	− 58	+ 281
Östergötlands . .	470	2 429	− 537	+ 466	566	− 92	+ 295	517	− 94	+ 277
Jönköpings . . .	360	1 228	− 180	+ 418	462	+ 36	+ 314	394	+ 52	+ 272
Kronobergs . . .	224	1 445	− 391	+ 587	375	− 29	+ 285	309	− 22	+ 230
Kalmar	546	2 048	− 850	+ 704	564	− 97	+ 359	488	− 59	+ 320
Gotlands	24	108	− 135	+ 11	14	− 56	− 54	10	− 44	− 50
Blekinge	236	540	− 497	+ 349	160	− 114	+ 87	124	− 103	+ 52
Kristianstads . .	152	548	− 803	+ 197	176	+ 6	+ 166	136	− 8	+ 126
Malmöhus . . .	37	411	− 431	+ 134	19	− 56	+ 14	18	− 56	+ 17
Hallands	69	433	− 187	+ 141	90	− 23	+ 86	89	− 20	+ 88
Göteborgs o. Bohus	122	385	− 205	+ 201	141	+ 16	+ 116	99	− 1	+ 75
Älvsborgs . . .	442	1 856	− 285	+ 1 105	519	− 9	+ 491	389	− 21	+ 368
Skaraborgs . . .	139	1 139	− 577	+ 510	246	− 224	+ 202	218	− 174	+ 174
Örebro	274	2 904	− 275	+ 748	766	+ 135	+ 611	688	+ 130	+ 570
Västmanlands .	186	1 694	− 276	+ 411	331	− 36	+ 176	313	− 15	+ 167
S:a södra Sverige	**3 972**	**22 886**	**− 8 367**	**+ 7 335**	**5 590**	**− 496**	**+ 3 457**	**4 925**	**− 324**	**+ 2 979**
Värmlands . . .	309	4 659	− 1 860	+ 1 487	2 001	+ 884	+ 1 614	1 694	+ 726	+ 1 489
Kopparbergs . .	116	4 151	− 3 066	+ 268	2 466	+ 1 186	+ 1 634	1 611	+ 635	+ 1 355
Gävleborgs . . .	240	4 496	− 2 516	+ 1 043	3 037	+ 1 455	+ 2 107	2 640	+ 1 389	+ 2 456
Västernorrlands .	206	3 549	− 3 595	+ 652	3 352	+ 1 616	+ 2 562	2 130	+ 717	+ 1 781
Jämtlands . . .	144	3 049	− 3 698	− 12	2 925	+ 1 986	+ 2 432	2 147	+ 1 366	+ 2 027
Västerbottens . .	100	4 414	− 6 779	+ 392	1 312	+ 906	+ 1 163	495	+ 286	+ 493
Norrbottens . .	69	2 777	− 4 824	− 756	2 499	+ 1 272	+ 2 356	1 475	+ 649	+ 1 352
S:a norra Sverige	**1 184**	**27 095**	**− 26 338**	**+ 3 074**	**17 592**	**+ 9 305**	**+ 13 868**	**12 192**	**+ 5 768**	**+ 10963**
S:a hela landet	**5 156**	**49 981**	**− 34 705**	**+ 10409**	**23 182**	**+ 8 809**	**+ 17 325**	**17 117**	**+ 5 444**	**+ 13932**
Kronoskogar . .	127	8 109	− 5 127	+ 610	3 550	+ 1 562	+ 3 363	2 227	+ 512	+ 2 129
Andra allmänna skogar	457	3 067	− 1 174	+ 1 302	783	− 94	+ 553	543	− 3	+ 430
Aktiebolagsskogar	415	26 305	− 23 248	+ 4 039	14 227	+ 7 056	+ 10 164	10 659	+ 4 676	+ 8 764
Övriga enskilda skogar	4 157	12 500	− 5 156	+ 4 458	4 622	+ 285	+ 3 245	3 688	+ 259	+ 2 609
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare .	4 318	8 786	− 1 725	+ 3 104	2 851	− 119	+ 2 042	2 157	− 29	+ 1 568
10—24 » .	418	4 626	− 1 921	+ 943	1 660	+ 321	+ 1 224	1 319	+ 215	+ 974
25—ω » .	420	36 569	− 31 059	+ 6 362	18 671	+ 8 607	+ 14 059	13 641	+ 5 253	+ 11390

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, som under avverkningsåret 1944/45 antingen ålagts en produktionsplikt av minst 200 m³t (avverkare i södra Sverige) resp. 500 m³t (avverkare i norra Sverige) eller ejsest beräknas avverka minst nämnda kvantitet.

Tab. 7. Sysselsatta arbetare i slutet av april 1945 i jämförelse med slutet av mars 1945.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl april 1945 som mars 1945							
	Antal företag	April 1945			Indextal för april 1945 (mars 1945 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	1 446	65 788	3 371	69 159	99·3	101·7	99·4	99·2
Gruvor o. anrikningsverk	31	6 887	8	6 895	100·1	·	100·1	100·6
Järn-, stål- o. kopparverk	43	26 138	288	26 426	99·2	120·5	99·4	98·8
Järn- o. stålmanufaktur .	264	7 411	405	7 816	101·3	107·7	101·6	101·5
Mekaniska verkstäder . .	795	19 177	664	19 841	98·7	102·2	98·9	98·9
Skeppsvarv	50	1 064	—	1 064	106·0	—	104·2	104·3
Elektriska verkstäder . .	94	2 663	1 399	4 062	97·5	97·6	97·6	97·0
Annan metallindustri . .	169	2 448	607	3 055	96·6	103·6	97·8	98·3
Jord- o. stenindustri . .	461	21 225	2 121	23 346	114·9	109·8	114·4	114·7
Kolgruvor	4	1 042	3	1 045	91·9	·	91·9	90·4
Torvindustri	60	2 170	164	2 334	248·3	·	263·7	265·4
Stenbrott o. stenhuggerier	101	3 072	28	3 100	103·1	·	103·1	104·0
Cementfabriker, kalkbruk	84	3 701	77	3 778	106·0	145·3	106·6	106·6
Tegelbruk	143	5 883	61	5 944	126·2	117·3	126·1	128·1
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	20	2 100	1 468	3 568	99·0	100·8	99·7	99·8
Glasbruk	40	2 726	313	3 039	101·4	98·1	101·1	98·2
Annan jord- o. stenindustri	9	531	7	538	101·0	·	100·4	101·8
Träindustri	864	29 764	776	30 540	105·1	105·9	105·1	105·6
Sågverk o. hyvlerier . .	368	14 794	71	14 865	109·8	114·5	109·8	111·0
Snickeri- o. möbelfabriker	430	12 731	426	13 157	100·2	105·4	100·3	100·3
Annan trävaruindustri . .	66	2 239	279	2 518	104·6	104·5	104·6	104·8
Pappers- o. grafisk ind. .	496	31 702	7 354	39 056	101·5	101·2	101·5	101·6
Pappersmassefabriker . .	63	10 660	120	10 780	104·5	94·5	104·4	104·2
Pappersbruk o. pappfabr. .	54	10 718	2 214	12 932	101·4	106·7	102·3	102·2
Annan pappersindustri .	118	2 402	3 654	6 056	98·6	100·3	99·6	99·6
Grafisk industri	261	7 922	1 366	9 288	98·7	96·2	98·3	99·1
Livsmedelsindustri . . .	769	18 739	9 361	28 100	100·4	102·1	101·0	100·8
Kvarnar	46	1 291	233	1 524	100·0	105·9	100·9	100·5
Bagerier	159	3 365	1 600	4 965	98·4	99·9	98·9	98·5
Råsockerbruk o. raffinad. .	23	2 634	613	3 247	100·1	96·9	99·9	100·8
Choklad- o. karamellfabr.	56	1 108	2 194	3 302	102·0	101·1	101·4	100·1
Bryggerier o. läskedrycksf.	178	3 791	962	4 753	100·1	104·0	100·9	100·6
Tobaksfabriker	8	447	1 514	1 961	98·9	100·2	99·9	101·7
Slakterier o. konservfabr.	178	3 538	1 517	5 055	102·9	107·1	104·1	103·5
Annan livsmedelsindustri	121	2 565	728	3 293	100·1	103·6	100·8	100·7
Textil- o. beklädnadsind. .	704	24 453	45 612	70 065	99·0	100·0	99·7	99·9
Bomullsindustri	43	7 512	7 863	15 375	97·9	99·4	98·7	99·2
Jute- o. linneindustri . .	16	1 561	1 725	3 286	101·0	103·0	102·0	102·5
Ylleindustri	70	5 488	6 423	11 911	100·3	100·0	100·2	100·3
Trikåfabriker	112	2 167	6 635	8 802	97·7	99·4	99·0	99·4
Skrädderier o. sömnadsfabr.	301	3 314	17 800	21 114	100·1	99·6	99·7	100·0
Annan hithörande industri	162	4 411	5 166	9 577	98·6	102·3	100·5	100·4
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	317	12 163	8 030	20 193	99·9	100·0	99·9	100·1
Garverier	29	1 937	249	2 186	99·5	96·1	99·1	99·2
Skofabriker	114	3 576	2 770	6 346	97·8	99·9	98·7	99·1
Gummivarufabriker . . .	26	3 718	2 926	6 644	102·8	99·5	101·3	101·5
Annan hithörande industri	148	2 932	2 085	5 017	99·1	101·3	100·0	100·2
Kemisk-teknisk industri .	261	9 409	2 775	12 184	100·2	98·4	99·7	99·8
Färg-, olje- o. parfymfabr.	103	2 307	1 227	3 534	99·2	99·2	99·2	100·0
Sprängämnesfabriker . .	7	975	447	1 422	98·3	94·3	97·0	96·0
Tändsticksfabriker . . .	8	495	282	777	100·4	101·4	100·8	98·9
Annan kemisk-tekn. ind. .	143	5 632	819	6 451	100·9	98·4	100·6	100·6
Samtliga industrigrupper	5 318	213 243	79 400	292 643	101·9	100·7	101·6	101·7
Byggnadsverksamhet . .	824	16 721	—	16 721	106·2	—	106·2	106·5
Statl. verk o. byggnadsarb.	160	27 919	2 753	30 672	105·0	97·8	104·3	104·6
Komm. verk. o. byggnadsarb.	220	16 111	329	16 440	104·1	223·8	105·2	106·3
Handel o. varulager . . .	557	4 890	972	5 862	98·4	100·7	98·8	99·0
Samfärdsel	130	4 305	47	4 352	102·2	·	102·1	102·6
Samtliga näringsgrenar	7 209	283 189	83 501	366 690	102·5	100·8	102·1	102·3

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. Indextal över antalet sysselsatta arbetare[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1944										1945			
	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	Apr.
Malmbrytning o. metallind.	111	107	107	106	105	105	107	112	113	114	114	55	54	54
Gruvor o. anrikningsverk .	98	91	90	94	94	95	94	94	92	90	89	89	87	88
Järn-, stål- o. kopparverk .	102	101	100	99	98	97	97	101	103	104	105	105	104	104
Järn- o. stålmanufaktur . .	92	88	85	84	83	83	87	89	91	92	92	50	49	50
Mekaniska verkstäder . . .	123	119	119	119	117	118	120	126	127	128	128	43	41	41
Skeppsvarv	119	115	115	112	110	111	116	119	122	125	124	21	20	21
Elektriska verkstäder . . .	122	118	119	119	118	118	123	129	131	131	130	41	39	38
Annan metallindustri . . .	92	88	86	85	84	85	87	91	93	93	94	49	49	48
Jord- o. stenindustri	75	80	87	90	89	86	85	82	81	80	78	79	81	93
Kolgruvor	114	110	108	107	105	106	111	112	113	118	127	130	127	117
Torvindustri	81	183	271	319	323	218	151	126	108	88	75	74	89	233
Stenbrott o. stenhuggerier .	37	38	36	36	36	36	36	36	36	35	34	35	37	38
Cementfabriker, kalkbruk .	86	88	91	92	92	94	96	96	97	96	94	94	97	103
Tegelbruk	57	68	84	88	88	89	86	77	73	71	67	64	69	86
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	92	88	88	88	86	86	88	91	92	94	100	103	103	103
Glasbruk	76	73	68	67	66	67	70	71	70	71	70	72	72	73
Träindustri	70	71	73	74	73	74	74	75	74	72	72	73	73	77
Sågverk o. hyvlerier . . .	59	62	67	68	66	67	66	66	64	60	61	62	64	70
Snickeri- o. möbelfabriker .	81	80	79	80	79	80	82	84	84	84	84	84	83	83
Annan trävaruindustri . . .	100	96	102	106	103	108	109	109	110	110	110	111	111	116
Pappers- o. grafisk ind. . .	79	78	79	80	79	80	83	87	88	86	87	87	86	87
Pappersmassefabriker . . .	61	59	62	63	60	64	68	71	71	64	68	68	65	68
Pappersbruk o. pappfabr. .	71	70	72	73	73	73	76	79	81	81	79	80	80	82
Annan pappersindustri . .	98	96	96	98	97	98	102	105	108	106	106	103	103	103
Grafisk industri	107	106	105	105	104	105	108	112	114	115	115	116	117	115
Livsmedelsindustri	94	94	96	99	103	103	102	113	110	98	96	98	97	98
Kvarnar	85	86	95	88	87	84	86	88	89	88	89	95	91	91
Bagerier	104	104	107	113	114	110	105	106	108	105	109	112	112	111
Råsockerbruk o. raffinad. .	110	114	114	122	136	144	148	249	227	130	113	110	111	111
Choklad- o. karamellfabr. .	98	96	92	87	91	97	104	106	106	98	95	102	100	101
Bryggerier o. läskedrycksf. .	88	90	94	99	103	100	93	92	92	96	92	92	96	97
Tobaksfabriker	77	77	77	77	77	76	76	75	73	73	75	75	76	76
Slakterier o. konservfabr. .	99	99	105	110	114	113	115	117	115	106	105	107	100	104
Annan livsmedelsindustri .	104	106	105	111	111	111	109	111	112	110	110	116	116	116
Textil- o. beklädnadsind. . .	92	92	90	89	87	88	90	92	93	92	93	95	95	95
Bomullsindustri	94	92	90	89	87	87	90	92	94	95	94	96	96	95
Jute- och linneindustri . .	92	93	93	92	92	92	95	97	99	99	99	98	97	99
Ylleindustri	98	97	96	94	92	93	95	97	98	100	101	103	103	103
Trikåfabriker	84	83	81	80	79	78	81	81	83	81	83	85	85	84
Skrädderier o. sömnadsfabr.	90	90	88	86	85	87	89	89	90	89	89	92	93	93
Annan hithörande industri .	103	104	103	101	100	102	104	106	105	103	105	107	109	110
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	83	82	83	82	81	82	85	88	90	90	90	92	92	91
Garverier	104	100	99	99	96	103	107	109	112	111	110	110	109	108
Skofabriker	75	75	76	76	75	79	83	86	88	87	87	89	89	88
Gummivarufabriker	80	79	80	79	76	75	76	78	79	80	81	84	84	85
Annan hithörande industri .	89	88	87	85	87	89	92	97	98	98	95	97	97	97
Kemisk-teknisk industri . .	92	91	92	92	93	94	94	97	99	95	95	97	96	96
Färg-, olje- o. parfymfabr. .	105	104	105	106	104	107	108	113	116	108	108	116	113	112
Sprängämnesfabriker . . .	106	106	107	104	111	115	112	112	114	102	102	104	99	96
Tändsticksfabriker	33	32	30	29	29	32	37	39	40	42	40	41	40	41
Annan kemisk-teknisk ind. .	107	105	107	108	108	108	107	109	111	110	109	110	111	112
Samtliga industrigrupper	93	92	92	93	92	93	94	97	98	97	97	77	76	78
Byggnadsverksamhet	49	53	58	63	67	71	72	70	70	65	63	62	62	66
Statliga verk o. byggnadsarb.	107	109	119	123	127	127	126	126	121	115	112	112	112	117
Komm. verk o. byggnadsarb.	85	85	90	90	90	89	90	90	91	90	90	90	91	96
Handel o. varulager	77	76	75	76	76	77	80	81	82	82	77	78	79	78
Samtliga näringsgrenar	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	95	78	78	80

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under april 1945.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	april 1945	13	45	31	7	4	3·6	22	73	5	0·4
	mars 1945	9	45	34	8	4	3·5	20	79	1	0·4
	april 1944	13	55	24	6	2	3·7	20	78	2	0·6
Jord- o. stenindustri	april 1945	33	42	18	5	2	4·0	40	59	1	1·3
	mars 1945	26	56	13	3	2	4·0	32	67	1	1·7
	april 1944	33	45	15	5	2	4·0	44	52	4	1·5
Träindustri	april 1945	13	43	37	5	2	3·6	13	84	3	2·1
	mars 1945	11	40	38	8	3	3·5	9	88	3	4·4
	april 1944	8	39	37	13	3	3·3	11	83	6	3·3
Sågverk	april 1945	9	37	46	6	2	3·5	8	90	2	2·2
	mars 1945	8	35	40	14	3	3·3	6	90	4	6·7
	april 1944	3	32	46	18	1	3·2	5	88	7	5·3
Pappers- o. grafisk industri	april 1945	20	39	19	16	6	3·5	15	82	3	4·9
	mars 1945	16	43	20	15	6	3·5	14	81	5	6·5
	april 1944	15	37	18	22	8	3·3	25	68	7	8·5
Pappersmassefabriker	april 1945	1	23	26	35	15	2·6	—	89	11	14·9
	mars 1945	1	29	28	24	18	2·7	—	87	13	18·5
	april 1944	1	18	19	40	22	2·4	—	78	22	22·9
Livsmedelsindustri	april 1945	6	52	37	4	1	3·6	7	90	3	0·7
	mars 1945	5	50	38	7	0	3·5	8	89	3	1·6
	april 1944	5	47	42	5	1	3·5	9	90	1	1·5
Textil- o. beklädnadsindustri	april 1945	30	52	16	2	0	4·1	50	50	0	0·1
	mars 1945	30	55	13	2	0	4·1	51	49	—	0·3
	april 1944	25	52	20	3	0	4·0	55	45	0	0·1
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	april 1945	9	69	20	2	0	3·8	39	60	1	0·3
	mars 1945	10	69	20	1	—	3·9	42	58	0	0·4
	april 1944	7	48	34	10	1	3·5	41	55	4	2·3
Skofabriker	april 1945	18	60	22	—	—	4·0	41	59	—	0·4
	mars 1945	19	66	15	0	—	4·0	36	64	—	0·3
	april 1944	19	29	44	7	1	3·6	35	65	—	3·7
Kemisk-teknisk ind.	april 1945	6	34	47	6	7	3·3	8	92	0	0·7
	mars 1945	7	30	51	4	8	3·2	6	93	1	0·8
	april 1944	8	38	31	16	7	3·2	9	89	2	2·5
Samtliga industrigrupper	april 1945	18	47	28	6	3	3·7	27	70	3	1·0
	mars 1945	16	48	27	7	2	3·7	25	73	2	1·5
	april 1944	15	50	25	8	2	3·7	27	70	3	1·8
Byggnadsverksamhet	april 1945	2	38	44	12	4	3·2	4	89	7	5·2
	mars 1945	3	37	34	20	6	3·1	1	91	8	5·9
	april 1944	3	29	40	17	11	3·0	2	80	18	4·4
Samtliga näringsgrenar	april 1945	15	48	28	6	3	3·7	23	74	3	1·4
	mars 1945	13	48	29	7	3	3·6	21	76	3	1·8
	april 1944	13	49	27	8	3	3·6	23	73	4	1·9

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 mars 1945.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	94	27 744	22 728	562	2·0	472	27 343	733	2·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	58	2 869	—	368	12·8	—	2 846	273	9·6
Bokbindareförbundet . .	59	10 047	6 103	77	0·8	25	9 815	66	0·7
Bryggeriindustriarb.-förb.	121	6 976	1 487	177	2·5	75	6 955	200	2·9
Byggnadsträarbetareförb.	359	35 294	—	7 758	22·0	—	35 921	8 656	24·1
De förenade förbunden .	63	13 840	3 709	415	3·0	178	13 817	407	2·9
Elektriska arbetareförb. .	92	10 203	—	546	5·4	—	10 167	392	3·9
Gjutareförbundet	90	7 162	38	169	2·4	4	8 865	197	2·2
Grov- o. fabriksarb.-förb.	488	74 604	7 730	6 454	8·7	529	78 791	7 328	9·3
Byggnadsind.-arbetare .	165	31 456	466	4 127	13·1	86	35 694	4 786	13·3
Byggnadsämnesind.-arb.	151	12 930	425	956	7·4	33	12 754	1 094	8·6
Glasbruksarbetare . .	35	3 367	93	74	2·2	10	3 459	82	2·4
Sockerfabriksarbetare .	18	4 405	759	304	6·9	41	4 705	508	10·8
Tändsticksarbetare . .	7	1 400	553	76	5·4	56	1 409	76	5·4
Övriga arbetare . . .	112	21 046	5 434	917	4·4	308	20 770	882	4·0
Gruvindustriarbetareförb.	71	10 666	103	423	4·0	26	10 416	384	3·7
Handelsarbetareförb. . .	271	45 653	18 728	868	1·9	270	45 140	835	1·8
Kommunalarbetareförb. .	420	54 944	19 227	1 207	2·2	662	57 478	1 319	2·3
Lantarbetareförbundet .	775	48 494	2 002	2 638	5·4	1 246	48 681	3 041	6·2
Litografförbundet . . .	21	3 224	168	25	0·8	4	3 199	23	0·7
Livsmedelsarbetareförb. .	127	30 957	9 016	1 563	5·0	684	31 135	1 592	5·1
Metallindustriarb.-förb.	292	195 480	13 025	5 575	2·9	441	195 479	5 234	2·7
Järnbruksarbetare . .	52	39 159	586	789	2·0	31	39 248	546	1·4
Verkstadsarbetare . .	240	156 321	12 439	4 786	3·1	410	156 231	4 688	3·0
Murareförbundet	127	10 748	—	1 673	15·6	—	10 817	2 203	20·4
Målareförbundet	209	13 196	—	2 588	19·6	—	14 850	4 662	31·4
Pappersindustriarb.-förb.	129	30 544	1 806	1 719	5·6	208	31 779	1 621	5·1
Sadelm.- o. tapetseraref.	65	4 057	919	188	4·6	62	4 014	200	5·0
Sko- o. läderindustriarb.-f.	56	9 457	3 596	257	2·7	109	9 400	293	3·1
Stenindustriarbetareförb.	125	5 237	2	504	9·6	—	5 570	765	13·7
Sågverksindustriarb.-förb.	236	18 042	22	2 459	13·6	—	19 493	2 300	11·8
Textilarbetareförbundet .	103	41 248	22 274	832	2·0	570	40 859	727	1·8
Tobaksindustriarb.-förb.	10	2 269	1 735	22	1·0	17	2 290	30	1·3
Transportarbetareförb. .	180	28 672	1 826	3 013	10·5	93	30 390	3 067	10·1
Träindustriarbetareförb.	278	27 202	607	1 145	4·2	36	27 345	1 041	3·8
Typografförbundet . . .	107	12 904	588	114	0·9	7	12 904	123	1·0
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	246	16 252	—	2 346	14·4	—	17 036	2 449	14·4
Summa	5 272	797 985	137 439	45 685	5·7	5 718	812 795	50 161	6·2

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under mars uppgivits till inalles 241 638.

Tab. 11. Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet $^{29}/_{2}$ 1944—$^{31}/_{3}$ 1945.

Fackförbund	$^{29}/_{2}$	$^{31}/_{3}$	$^{30}/_{4}$	$^{31}/_{5}$	$^{30}/_{6}$	$^{31}/_{7}$	$^{31}/_{8}$	$^{30}/_{9}$	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$	$^{31}/_{1}$	$^{28}/_{2}$	$^{31}/_{3}$
Beklädnadsarbetareförb.	3·7	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·3	5·4	4·3	2·7	2·0
Bleck- o. plåtslagareförb. . . .	18·4	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0	9·4	7·1	9·6	12·8
Bokbindareförbundet	1·3	1·2	0·8	0 6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	1·0	0·8	0·7	0·8
Bryggeriindustriarbetareförb. . .	4·0	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2 3	2·4	2·2	2·4	2·9	2·5
Byggnadsträarbetareförb. . . .	31·7	29·5	21·2	14 3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·6	19·7	22·2	24·1	22·0
De förenade förbunden	3·3	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·3	1·7	1·9	1·9	2·5	2·9	2·9	3·0
Elektriska arbetareförb.	4·3	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0 6	0·7	0·8	0·9	1·8	2·2	3·9	5·4
Gjutareförbundet	3·1	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6	3·1	2·2	2·2	2·4
Grov- o. fabriksarbetareförb. . .	13 4	11·8	6 9	4·5	3 3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9	12·9	10·4	9·3	8·7
Byggnadsind.-arbetare	21·1	18·8	10·2	6·3	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	7·0	15·8	14·5	13·3	13·1
Byggnadsämnesind.-arbetare . .	11·4	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·8	4·7	12·2	9·4	8·6	7·4
Glasbruksarbetare	3·4	3·2	2·9	2·6	2·8	3·0	2·4	2·5	2·5	1·4	5·1	3·3	2·4	2·2
Sockerfabriksarbetare	10·9	7·4	5·2	3·3	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7	20·9	12·5	10·8	6·9
Tändsticksarbetare	8·4	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8	6·2	6·2	5·4	5·4
Övriga arbetare	4·5	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7	7·7	4·8	4·0	4·4
Gruvindustriarbetareförb. . . .	1·6	1·8	1·6	1·3	1·0	0 7	0·9	1·1	1·3	2·1	3·0	2·9	3·7	4·0
Handelsarbetareförb.	1·9	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6	1·6	1·9	1·8	1·9
Kommunalarbetareförb.	3·7	2·6	1·9	0·7	1·5	1·6	1·3	1·1	1·7	2·0	2·8	2·5	2·3	2·2
Lantarbetareförbundet	5·7	5 4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8	7·7	6·8	6·2	5·4
Litograffförbundet	0·6	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4	0·4	0·5	0·7	0·8
Livsmedelsarbetareförb.	6·4	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8	6·6	5·6	5·1	5·0
Metallindustriarbetareförb. . . .	3·8	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0	2·7	2·6	2·7	2·9
Järnbruksarbetare	1·8	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	0 9	0·7	1·0	1·5	0·9	1·4	2·0
Verkstadsarbetare	4·3	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3	3·0	3·0	2·8	3·1
Murareförbundet	34·2	29·7	13·8	6·8	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·3	24·0	24·5	20·4	15·6
Målareförbundet	23·1	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7	30·6	33·5	31·4	19·6
Pappersindustriarbetareförb. . .	10·4	10·4	10·7	8·1	6·8	6·1	5·8	4·6	4 2	5·1	5·1	6·1	5·1	5·6
Sadelm.- o. tapetserareförb. . .	6·3	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3 0	2·6	2 0	2·2	9·3	8·4	5·0	4·6
Sko- o. läderindustriarb.-förb. .	5·4	4·7	3·8	3·2	4·4	3·3	2·2	2·3	2·4	2·6	3·2	2·8	3·1	2·7
Stenindustriarbetareförb.	14·1	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·8	18·1	15·4	13·7	9·6
Sågverksindustriarbetareförb. .	18·1	18·3	16·5	11·7	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·2	20·6	12·9	11·8	13·6
Textilarbetareförbundet	2·4	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1	2·6	1·9	1·8	2·0
Tobaksindustriarbetareförb. . . .	1·7	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5	1·1	1·1	1·3	1·0
Transportarbetareförb.	10·8	9·8	9·0	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0	9·4	9·4	10·1	10·5
Träindustriarbetareförb.	5·3	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2 0	2·1	2·2	2·2	6·6	4·6	3·8	4·2
Typograffförbundet	1·3	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3	1·1	1·0	1·0	0·9
Väg- o. vattenb.-arbetareförb. .	20·6	16·9	15·1	11·8	8·6	8·8	8·9	8 6	9·4	14·5	25·6	15·3	14·4	14·4
Summa	8·0	7·2	5 5	3·7	3·2	2 9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	6·5	6·2	5·7

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av april 1945.*									
Stockholms stad	1	2 658	—	2 658	+ 26	+ 478	1 941	1 065	4·2
Stockholms	13	104	41	145	− 63	− 109	110	84	0·5
Uppsala	4	37	65	102	− 6	+ 12	82	62	0·7
Södermanlands	3	4	156	160	− 2	+ 152	140	64	0·8
Östergötlands	3	226	9	235	− 42	− 81	201	142	0·7
Jönköpings	3	85	—	85	− 4	− 22	72	41	0·3
Kronobergs	1	2	—	2	—	− 26	—	2	0·0
Kalmar	3	152	4	156	− 70	− 10	112	70	0·7
Gotlands	2	52	5	57	− 46	− 9	34	25	1·0
Blekinge	14	76	77	153	− 15	− 36	136	83	1·0
Kristianstads	1	5	—	5	− 7	− 28	3	3	0·0
Malmö stad	1	226	—	226	− 157	− 32	178	151	1·4
Malmöhus i övrigt	7	152	7	159	− 231	− 79	116	64	0·4
Hallands	5	121	18	139	− 40	+ 19	83	84	0·9
Göteborgs stad	1	1 320	—	1 320	+ 3	+ 116	967	745	4·5
Göteborgs o. Bohus i övrigt	32	182	893	1 075	− 62	− 396	919	598	5·2
Älvsborgs	9	49	47	96	− 47	− 152	81	61	0·3
Skaraborgs	3	34	1	35	− 1	− 10	27	11	0·1
Värmlands	18	113	184	297	− 79	− 690	233	169	1·1
Örebro	2	116	5	121	− 17	− 132	105	75	0·5
Västmanlands	1	10	—	10	− 16	− 11	5	2	0·1
Kopparbergs	4	18	27	45	+ 4	+ 5	24	17	0·2
Gävleborgs	12	157	138	295	− 114	− 362	235	216	1·1
Västernorrlands	37	115	2 813	2 928	− 347	− 2 550	2 566	1 293	10·6
Jämtlands	2	33	2	35	− 18	+ 6	25	10	0·2
Västerbottens	11	23	239	262	− 1	− 162	228	129	1·2
Norrbottens	21	70	1 173	1 243	− 125	+ 488	1 018	337	5·5
Summa	214	6 140	5 904	12 044	− 1 477	− 3 616	9 641	5 603	1·8
b) *Mars 1944—April 1945.*									
1944							procenttal		
mars	250	8 593	8 679	17 272	− 276	+ 8 722	74·8	41·0	2·6
april	245	6 456	9 204	15 660	− 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	− 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	− 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	− 1 477	+ 2 742	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	− 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	− 632	78·1	42·5	1·7
1945									
januari	214	6 035	6 053	12 088	+ 1 044	− 3 757	79·0	45·9	1·9
februari	219	6 549	6 313	12 862	+ 774	− 4 686	78·6	46·5	2·0
mars	219	6 994	6 527	13 521	+ 659	− 3 751	79·0	45·4	2·1
april	214	6 140	5 904	12 044	− 1 477	− 3 616	80·0	46·5	1·8

Tab. 18. De arbetslösas yrkestillhörighet. April 1945.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	33	394	427	− 31	− 356	343	80·3
Förvaltnings- o. befälspersonal	5	1	6	—	− 7	6	·
Jordbruksarbetare	24	93	117	− 34	+ 8	91	77·8
Skogsarbetare	4	300	304	+ 3	− 357	246	80·9
Industri och hantverk	2 943	3 951	6 894	−1000	− 3 190	5 653	82·0
Malmbrytning och metallindustri	1 130	184	1 314	+ 158	+ 578	964	73·4
Jord- o. stenindustri	99	909	1 008	− 14	− 276	876	86·9
stenindustri	68	805	873	− 1	− 333	755	86·5
Träindustri	174	635	809	− 222	− 904	705	87·1
sågverksindustri	121	594	715	− 245	− 916	631	88·3
Pappers- o. grafisk industri	41	652	693	− 180	− 1 012	632	91·2
Livsmedelsindustri	86	10	96	− 19	− 10	71	74·0
Textil- o. beklädnadsindustri	27	1	28	− 8	− 24	23	·
Läder-, hår- o. gummiindustri	47	10	57	− 11	− 35	48	84·2
Kemisk-teknisk industri	34	2	36	− 8	− 17	31	·
Byggnadsverksamhet	1 301	1 548	2 849	− 692	− 1 467	2 300	80·7
husbyggnadsarbete	1 109	383	1 492	− 512	− 1 216	1 175	78·8
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	192	1 165	1 357	− 180	− 251	1 125	82·9
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	4	—	4	− 4	− 23	3	·
Samfärdsel	1 426	456	1 882	− 228	+ 286	1 527	81·1
Landtransport	1 219	410	1 629	− 114	+ 269	1 329	81·6
hamn- o. stuveriarbetare	918	345	1 263	− 60	+ 356	1 027	81·3
chaufförer o. åkeriarbetare	234	63	297	− 31	− 61	246	82·8
Sjöfart	207	46	253	− 114	+ 17	198	78·3
fartygsbefälhavare m. fl.	37	6	43	− 2	+ 20	36	·
Handel	472	14	486	− 17	+ 14	401	82·5
Affärs- o. lagerarbete	412	12	424	− 6	+ 36	346	81·6
affärsföreståndare m. fl.	123	3	126	− 3	+ 5	114	89·8
affärsbiträden m. fl.	47	—	47	+ 1	+ 6	39	·
agenter o. försäljare	52	4	56	− 6	− 12	52	92·9
lagerarbetare och förrådsbiträden	190	5	195	+ 2	+ 37	141	72·3
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	60	2	62	− 11	− 22	55	88·7
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	449	22	471	+ 1	+ 10	416	88·3
Förvaltning	82	2	84	+ 1	+ 17	63	75·0
Teknisk ledning	54	3	57	− 1	− 2	54	94·7
Kontorsarbete	183	5	188	+ 3	− 4	170	90·4
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	7	6	13	+ 1	+ 2	6	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	123	6	129	− 3	− 3	123	95·3
Hälsovård och sjukvård	20	1	21	− 1	+ 5	19	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	8	—	8	+ 1	—	7	·
Övriga hithörande grupper	12	1	13	− 2	+ 5	12	·
Husligt arbete	1	—	1	− 3	− 6	1	·
Arbete, ej hänfört till annan grupp	796	1 066	1 862	− 198	− 379	1 467	78·8
Summa	6 140	5 904	12 044	−1477	− 3 616	9 827	81·6

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela antalet hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		utbildningshjälp
		i kommissionens regi	i annan myndighets regi		arkivarbete och musikerhjälp	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
a) *Vid utgången av april 1945.*										
Stockholms stad	2 110	294	—	257	319	—	—	530	655	55
Stockholms	124	51	—	9	21	—	—	26	12	5
Uppsala	82	—	—	41	7	—	28	—	—	6
Södermanlands	131	27	56	16	1	—	24	—	—	7
Östergötlands	161	—	—	75	6	—	8	67	5	—
Jönköpings	76	18	—	50	3	—	—	—	—	5
Kronobergs	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kalmar	111	—	—	40	2	13	39	12	—	5
Gotlands	55	—	—	5	—	—	43	—	—	7
Blekinge	134	72	—	7	1	—	54	—	—	—
Kristianstads	4	—	—	—	2	—	2	—	—	—
Malmö stad	190	23	—	31	9	—	—	117	2	8
Malmöhus i övrigt	93	12	—	—	2	—	59	12	5	3
Hallands	101	—	—	33	2	—	40	17	—	9
Göteborgs stad	1 039	79	88	40	57	23	—	704	4	44
Göteborgs o. Bohus i övrigt	914	57	680	85	1	17	32	33	—	9
Älvsborgs	80	24	2	22	1	—	18	—	5	8
Skaraborgs	30	—	—	—	1	—	20	—	5	4
Värmlands	273	—	69	63	6	—	66	51	7	11
Örebro	111	4	—	64	7	—	26	2	—	8
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	23	—	—	—	2	—	20	—	—	1
Gävleborgs	208	—	83	88	4	—	26	3	—	4
Västernorrlands	2 665	236	1 818	376	1	7	39	149	3	36
Jämtlands	35	—	—	—	1	—	32	—	—	2
Västerbottens	178	40	28	46	1	13	6	35	8	1
Norrbottens	897	299	458	77	1	—	31	—	14	17
Summa	**9 827**	**1 236**	**3 282**	**1 425**	**460**	**73**	**613**	**1 758**	**725**	**255**
därav städer	4 875	490	196	865	441	53	433	1 545	685	167
b) *Mars 1944—April 1945.*										
1944										
mars	12 697	1 177	2 644	1 512	442	79	1 257	4 929	214	443
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	88	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	327	94	288	210	14	177
september	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
1945										
januari	8 811	1 163	2 571	1 207	420	55	883	2 180	127	205
februari	9 863	1 217	2 859	1 246	431	47	907	2 751	151	254
mars	10 504	1 285	3 182	1 372	450	65	756	2 708	425	261
april	9 827	1 236	3 282	1 425	460	73	613	1 758	725	255

F. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1945.

Tab. 15. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	193	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	136
1945	131	132	128	116									
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·8	5·6	4·8	5·0	6·8	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·8	8·2	10·0	13·0	11·8
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·3	4·8	5·9	10·8	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·8	4·2	7·2	4·9
1945	6·5	6·2	5·7										
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
1945	12 088	12 862	13 521	12 044									
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—
1945	95	78	78	80									

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För april 1945 ha rapportkorten utsänts till omkring 12 500 företagare, av vilka ca 7 300 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för april 1945 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 15.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 april—10 maj 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BREMS, H. Prisstivhed. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1945, nr 6.
CEDERWALL, G. Konsumtion och kapitalbildning. Finanstidningen 1945, nr 15.
FREDRIKSSON, K. Ekonomisk upplysning i förbistringens tid. Ekonomisk revy 1945, nr 2.
MONTGOMERY, A. Guldmyntfoten och penningvärdet. Ekonomisk revy 1945, nr 2.
PHILIP, K. Pengepolitik og Beskæftigelse. Socialt Tidsskrift 1945, nr 2.
ROSS, ELSE-MERETE. Familiekundskab. Socialt Tidsskrift 1945, nr 2.

Sverige.

ARONSSON, E. Kring en industri på landet. Textil och konfektion 1945, nr 3.
BLOMQUIST, R. Enskild verksamhet — statsdrift. Sunt förnuft 1945, nr 4.
DEBES, I. Omordning av sosialadministrasjonen i Sverige. Sosialt arbeid 1945, nr 1/2.
HAMFORS, S. Bildning och bildningstradition. Folkskollärarnas tidning 1945, nr 18.
LUNDBERG, E. Exporten som konjunkturfaktor. Sv. utrikeshandel 1945, nr 9.
MONTAN, K. Behövs svenska socialattachéer? Sv. socialvårds tidning 1945, nr 4.
STERNER, R. Ett sammanhängande socialprogram. [Anm. av Alva Myrdal: »Folk och familj».] Kooperatören 1945, nr 6.
— Vår svenska negerfråga. Vi 1945, nr 15.
WEHTJE, E. Industrien och samhället. Finanstidningen 1945, nr 17.
Ekonomisk statspolis. Affärsvärlden 1945, nr 18.
Företagareinitiativ till industriell demokrati. Finanstidningen 1945, nr 16.
Konjunkturutsikterna under övergångstiden. Finanstidningen 1945, nr 18.
Produktionsnämnder vid försvarsverken. Signalen 1945, nr 17.
Socialutgifterna kunna ökas efter kriget. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 5.
Statshjälpen till samlingslokaler. S. A. P. information 1945, nr 6.

Amerikas förenta stater.

BROCK-UTNE, A. Den amerikanske statsforfatning og reddningen av det liberalistiske industrisamfund. Ekonomen 1945, nr 1.

Finland.

SUVIRANTA, B. Kan inflationen i Finland hejdas? Industria 1945, nr 9.
Det finska semesterförbundet och dess verksamhet. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1945, nr 4.

Frankrike.

De nya franska driftsråden. Industria 1945, nr 9.

Arbetarskydd.

NORO, L. Svavelväte- och kolsvavlaförgiftningar — konstsilkesindustrins yrkessjukdom. Arbetarskyddet 1945, nr 3.
RENNTUN, H. G. Om skydd vid maskiner. Arbetarskyddet 1945, nr 3.

Sverige.

TAMMELIN, P. Arbetarskydd vid kraftstationsbyggen. Arbetarskyddet 1945, nr 3.
40 års kamp mot olycksfall i arbete. Signalen 1945, nr 16.

Amerikas förenta stater.

DEARBORN, N. H. The national safety council. Industrial safety survey 1944, nr 4.

Storbritannien.

Aids to industrial safety. Production and engineering bulletin april 1945.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

HAMRIN-THORELL, RUTH. Yrkeskvinnans inköpsproblem och den nya hembiträdeslagen. Affärsekonomi 1945, nr 6.
JOHANSSON, ALBIN. De anställdas lönesättning. Kooperatören 1945, nr 6.
LANDSORGANISATIONEN. Arbetstidsförkortning. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 15.
ODHOLM, A. Ny semesterlagstiftning. Industria 1945, nr 8.
SV. ARBETSGIVAREFÖRENINGEN & SVERIGES INDUSTRIFÖRBUND. Arbetsstudierna. (Yttrande.) Industria 1945, nr 8.
T[ENGROTH], K.-E. Skolstäderskas rätt till semester. Landskommunernas tidskrift 1945, nr 4.
Fortsatt kristillägg [till statliga befattningshavare]. Sv. trafiktidning 1945, nr 15.

Danmark.

Statstjenestemændenes Dyrtidstillæg. Arbejderen 1945, nr 7.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

Sverige.

BERGH, A. Arbetsförmedlingen och de partiellt arbetsföra. Tidskrift för fattigvård 1945, nr 2.

EKMAN-DANVER, KARIN. Den privata arbetsförmedlingen i Sverige. Arbetsförmedlingen 1945, nr 3.

ERICSSON, JOHN. Premier i skogsarbete. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 16.

LUNDBERG, A. S. Varurabatter mot arbetslöshet. Skogsindustriarbetaren 1945, nr 8.

PETRÉN, G. Om vår nuvarande sjuksköterskebrist och något om kraven på sjuksköterskan förr och nu. Sv. läkartidningen 1945, nr 16.

ROSÉN, E. Swedish employment exchange organisation. The Anglo-Swedish review mars 1945.

THOMSON, A. Premiering av skogsarbete. Från departement och nämnder 1945, nr 6.

TOMMILA, O. Arbetsgivarna och budfrågan. Sv. bageritidskrift 1945, nr 4.

ÖMAN, I., NORDENDAHL, KERSTIN, & LUNDQVIST, B. Personalbristen vid sjukhusen och åtgärder häremot. (Föredrag med diskussion.) Sveriges *landstings tidskrift* 1945, nr 1.

Pejling av efterkrigsproblem [inom järnbruks- och verkstadsindustrin]. Metallarbetaren 1945, nr 15.

Amerikas förenta stater.

Probable volume of post-war construction. Monthly labor review febr. 1945.

Public employment and pay rolls in the United States, 1929—39, and post-war implications. Monthly labor review febr. 1945.

Danmark.

Hjælpen til de kriseramte Arbejdere. Arbejderen 1945, nr 7.

Storbritannien.

Plan for reinstatement. Industrial welfare mars/april 1945.

Some aspects of reinstatement. Production and engineering bulletin april 1945.

Befolkningsfrågor.

Sverige.

Befolkningsrörelsen i Stockholm år 1944. Statistisk månadsskrift 1945, nr 2.

Danmark.

Vandringerne til og fra København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune i Aaret 1944. Statistisk Maanedsskrift 1944, nr 12.

Bostadsförhållanden.

MACKINTOSH, J. Bostaden och läkaren. (Ref. av föredrag.) Hygienisk revy 1945, nr 4.

SPIEGEL, H. Wohnunterkünfte im Kriege. Wohnungswesen, Städtebau und Raumordnung 1944, nr 4/5.

Sverige.

AHLIN, E. Industriens bostadsproblem. Byggmästaren 1945, nr 8.

BRUNIUS, CELIE. Fel på oss eller på systemet? Vi 1945, nr 15.

HAUFFMAN, G. Enhetlig värdesättning [av fastigheter] efterlyses. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 9.

J[ERSTE]DT, S. Bostadsdebatt efter nya linjer. Lantarbetaren 1945, nr 16.

LUNDSTRÖM, Å. Formerna för kommunernas bostadssubvention. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 2.

REIJNER, K. E. Värmeandelen i bostadskostnaderna. Byggnadsvärlden 1945, nr 17.

SJÖDIN, GUN, DANNESKIOLD-SAMSØE, O., & FORSSELL, O. »Industriens arbetarbostäder.» (Rec.) Byggmästaren 1945, nr 8.

TENGBOM, A. Das fabrikmässig hergestellte Holzhaus in Schweden. Wohnungswesen, Städtebau und Raumordnung 1944, nr 4/5.

WÆRN-BUGGE, INGEBORG. Våra bostäder i stöpsleven. Hertha 1945, nr 4.

Bostadsinspektionen en eftersatt samhällsskyldighet. Hyresgästen 1945, nr 9.

Kontroll av hyra i bostadsförening. Vår bostad 1945, nr 8.

Finland.

HARVIA, Y. Finnischer Schnellbau. Wohnungswesen, Städtebau und Raumordnung 1944, nr 4/5.

SIMONEN, A. E. Stadskommunernas andel i den aktuella bostadspolitiken i Finland. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 2.

Schweiz.

Genossenschaftlicher oder kommunaler Wohnungsbau? Schweiz. Konsum-Verein 1945, nr 13.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

CASPARSSON, R. Kongressen i London. Tiden 1945, nr 3.

MYRDAL, ALVA. Framtidens kvinnor och kvinnoföreningarna. Vi 1945, nr 15.

— Internationalens framtid och kvinnorna. Morgonbris 1945, nr 5.

Sverige.

LINDBOM, T. Vad är Arbetarrörelsens arkiv? Byggnadsträarbetaren 1945, nr 4.

Samhällsingripande i arbetskonflikter. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 18.

Verkstadskonflikten. Affärsvärlden 1945, nr 15.

Amerikas förenta stater.

Paid-vacation provisions in union agreements, November 1944. Monthly labor review febr. 1945.

Frankrike.

OLBERG, P. Den socialistiska arbetarrörelsen i Frankrike. Tiden 1945, nr 4.

Försvarsberedskap och soldatvård.

Sverige.

KÄLLENIUS, S. Byggnads- och reparationsberedskapen (BRB) och dess driftvärn. Från departement och nämnder 1945, nr 6.

Hälso- och sjukvård.

HOLMGREN, I. Luftvägsinfektioner. Svenska röda korset 1945, nr 3.

HOLMGREN, I., Självförvållad dövhet. Friskt folk 1945, nr 3.

STRØM, A. Influensa og influensaepidemier. Sosialt arbeid 1945, nr 1/2.

TÖRNELL, E. Falska, felavlästa och utslocknade tuberkulinreaktioner. Sv. läkartidningen 1945, nr 18.

Sverige.

BERG, G. Officiell dödlighetsstatistik och kemoterapi. Sv. läkartidningen 1945, nr 18.

BJURE, A. Den öppna vården av reumatiskt sjuka. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 4.

BLOMQVIST, O. Hur skall en effektivare hälsovård ordnas? Sv. läkartidningen 1945, nr 15.

JONSSON, ERIC. Den slutna vården vid de reumatiska sjukdomarna. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 4.

MYHRMAN, G. Hälsoproblemet. Friskt folk 1945, nr 3.

NILSSON, PER. Några riktlinjer för en psykiatrisk dispensärverksamhet. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 4.

ROBSON, O. Bekämpandet av förgiftningsfaran vid gengasdrift. Från departement och nämnder 1945, nr 7.

STRÖM, J. Sjukkassorna och hälsovården. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 5.

THORSSON, J. Egna erfarenheter om kost och tandhälsa. Sv. läkartidningen 1945, nr 15.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

Sverige.

BERGMAN, L. G. Småladugårdens byggnadsproblem. Byggnadsvärlden 1945, nr 18.

SÖDERSTRÖM, O. Prissättningen på jordbruksprodukter. Från departement och nämnder 1945, nr 7.

Kooperation.

PETANDER, K. Kooperativa grundsatser. [Anm. av H. Stolpe: »Kooperativa grundsatser och problem».] Kooperatören 1945, nr 6.

Sverige.

THÖRNBERG, E. H. Svensk kooperation — liberalism och socialism. Samtid och framtid 1945, nr 5.

Finland.

HEINIVAARA, E. KK-föreningarna i Finland under år 1944. Kooperatören 1945, nr 7.

Storbritannien.

LAMMING, G. N. Brittisk kooperation av idag. Kooperatören 1945, nr 7.

Kristidsfrågor.

Sverige.

ABRAMSON, E. 155 ersättningsmedel för kaffe men endast ett för kött. Från departement och nämnder 1945, nr 6.

ENGVALL, A. Synpunkter och erfarenheter beträffande prisregleringen. Sunt förnuft 1945, nr 4.

NILSSON, ARNE. Bränsleförsörjningen inför freden. Ekonomen 1945, nr 1.

Bränslekrisen. Affärsvärlden 1945, nr 17.

Livsmedelsreglering förutsättes även under nästa år. Från departement och nämnder 1945, nr 7.

Nykterhetsfrågan.

PHILIPP, R. Överansträngning och alkoholbruk. Reformatorn 1945, nr 18.

Sverige.

FRANZÉN, O. Skall demokratin alkoholiseras? Reformatorn 1945, nr 18.

G[AH]N, H. Kontrollstyrelsens straffregister. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 5.

ÅMAN, A. Nykterhetsnämnd skall höras i pilsnerärende. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1945, nr 4.

Berusade får enligt lag ej medfölja tåg. Reformatorn 1945, nr 15.

En granskning av fylleristatistiken. Sv. bryggeritidskrift 1945, nr 4.

Finland.

HYNNINEN, E. Perspektiv och reflexioner vid iakttagandet av vår alkoholfrågas utveckling utgående ifrån läget under fjolåret. Tidskrift för alkoholpolitik 1945, nr 1.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

MYRBÄCK, K. Vitamin B_1 i bröd och mjöl. Sv. bageritidskrift 1945, nr 4.

Sverige.

DIURSON, VERA. Vägen till enkla och trevliga barnkläder. Husmodersförbundets medlemsblad 1945, nr 4.

Böra kristidsbestämmelserna rörande mjölets förmalningsgrad och sockrets raffineringsgrad bibehållas? Statens institut för folkhälsan yttrar sig. Hygienisk revy 1945, nr 4.

Provisorisk dyrortsgruppering? Sv. trafiktidning 1945, nr 16.

Socialförsäkring.

Sverige.

Överflyttning av medlemskap i erkänd sjukkassa. Folkpensioneringen 1945, nr 3.

Socialvård.

Sverige.

CEDERSTRÖM, H. En svensk Beveridge-plan. Socialt forum mars 1945.

ERIKSSON, TORSTEN. Skyddshemsutredningens nya förslag om »skolor tillhörande barna- och ungdomsvården». Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 2.

F[URUSKOG], J. En ny uppgift för godtemplarorden. [Skyddshemselevernas eftervård.] Reformatorn 1945, nr 16.

GÄRDSTEDT, B. Vår socialvård. Tiden 1945, nr 4.

GÖTEBORGS BOSTADSFÖRETAG. Låt oss bygga nya daghem och lekstugor. Hyresgästen 1945, nr 9.

HOLMSTEDT, G. Mödrahjälpen. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 2.

JACOBSSON, TOR. Tattarefrågan i Jönköping. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 4.

LINDBECK, C. Lönar det sig med psykologisk behandling av vanartsfall? Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1945, nr 2.

OLSSON, CURT. Fattigvårdsförhållandena inom landskommunerna år 1943. Landskommunernas tidskrift 1945, nr 4.

SENNTON, OLENA. Från helgeandshus till socialförsäkring. Socialt forum mars 1945.

Landets största socialregister. Socialt forum mars 1945.

Organisationsplan för socialvårdens framtida utformning. (Yttrande.) Tidskrift för fattigvård 1945, nr 2.

Danmark.

BENTZEN, K. C. Fattigvård — Försörgelsevæsen. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 4.

BILLGREN, P. Nogle forebyggende Skoleforanstaltninger for vanskelige Børn. Børnesagens Tidende 1945, nr 8.

Undervisning och yrkesutbildning.

Sverige.

JOSEPHSON, K. Fem sjömansskolor med gedigen kursplan föreslås av 1937 års sakkunniga. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1945, nr 4.

OLSSON, OSCAR. Demokratins medborgarskola. Tiden 1945, nr 4.

STRAND, S. G. Demokratin och den högre undervisningen. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 16.

Sjöfartsbetonad realskoleutbildning. Maskinbefälet 1945, nr 4.

Skolan för demokratisk fostran. Kvinnornas skolprogram framfört vid stormöte. Sv. lärartidning 1945, nr 16.

Skolreform och lärarutbildning. Folkskollärarnas tidning 1945, nr 15.

Storbritannien.

FARROW, D. G. An experiment in adult education. Industrial welfare mars/april 1945.

WEHLIN, N. Nya riktlinjer i Englands yrkesskolväsen: Tekniska utbildningen får ökad betydelse. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1945, nr 4.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

BARNTRÄDGÅRDEN. En handbok under red. av *Stina Sandels* & *Maria Moberg*. Sthlm 1945.

DANMARK. Det statistiske Departement.
Statistisk Tabelværk. Række 5. Khvn 1944.
Litra E: Nr 20. Kommune- og Havneregnskaber 1936/37—1940/41.

FAKTA för socialdemokratiska talare och debattörer 1945. Sthlm 1945.
1. Kommunistiska partiets politik och taktik.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1945.
6. Befolkningsstatistik.
97. Befolkningsrörelsen åren 1936—40. Text.

FÖRFATTNINGAR rörande krigsavlöning, sjukvård, familjebidrag m. m. Sammanställda inom försvarsstabens personalvårdsavdelning. 5 uppl. Sthlm 1945.

GÄRDE WIDEMAR, INGRID. Hatt och huva. Hur stat och kommun tillämpa behörighetslagens principer. Utredning utförd på uppdrag av Yrkeskvinnornas samarbetsförbund. Sthlm 1945.

GÖTEBORGS KOMMUNALKALENDER. Årg. 17 (1945). Utg. av Göteborgs stads statistiska byrå. Gbg 1945.

HANDLEDNING i yrkesval för eleverna vid Helsingfors stads fortsättningsskolor. Utg.: Helsingfors stads yrkesvalskommitté. Hfors 1945.

HOPPE, G. Vägarna inom Norrbottens län. Studier över den trafikgeografiska utvecklingen från 1500-talet till våra dagar. Upps. 1945. (Geographica. 16.) Akad. avh.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
»A new era.» The Philadelphia conference and the future of the I. L. O. Montreal 1944.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
26th session, 1944.
Report. Montreal 1944.
6. Reports on the application of conventions. (Article 22 of the constitution.)
7. Director's report.

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET.
Utredning rörande skarpnäcksinstruktionen. Sthlm 1945.

KARLBOM, T., & PETERSSON, OLOF. Svenska grov- och fabriksarbetareförbundets historia. Bd 2. 1909—1941. Sthlm 1944.

NANNESON, L. Preliminär översikt av räkenskapsresultat från svenska jordbruk 1943/44. Norrtälje 1945. (Meddelande från K. Lantbruksstyrelsen. 332.)

NATIONERNAS FÖRBUND. Child welfare information centre.
Annual report on child welfare (summarising information received from governments in 1943 and 1944). Geneva 1945. (Publ. 1945. 4: 1.)

NORGREN, P. H. The Swedish collective bargaining system. Cambr., Mass. 1941.

ROBBINS, J. J. The government of labor relations in Sweden. New York 1942.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1944.
86. Hur skatterna beräknas. (Uppl. utg. juli 1944.)
87. *Nordlund, Greta.* Ekonomisk hemtvätt.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1945. Sthlm 1945.
12—13. *Investeringsutredningens* betänkande med förslag till investeringsreserv för budgetåret 1945/46 av statliga, kommunala och statsunderstödda anläggningsarbeten. [Avg. d. 28 febr. 1945.] (Fi.)
14. *Welinder, C.* Socialpolitikens ekonomiska verkningar. Frågeställningar och riktlinjer. En undersökning . . . utförd på uppdrag av 1941 års befolkningsutredning. [Avg. d. 20 april 1945.] (S.)
16. Betänkande med förslag till nyorganisation av kyrkomusikerbefattningarna m. m. Avg. [d. 13 april 1945] av 1942 års kyrkomusikerutredning. Del 1. (E.)
17. Statsmakterna och folkhushållningen under den till följd av stormaktskriget 1939 inträdda krisen. Del 5. Tiden juli 1943—juni 1944. Redogörelse utarb. inom riks*kommissionen* för ekonomisk försvarsberedskap. [Avg. i dec. 1944.] (Fo.)

STOCKHOLM. Stockholms stads byggnadsnämnd.
Årsberättelse. Årg. 28 (1943). Sthlm 1945.

STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Health research in industry. (Proceedings of a conference on industrial health research held at the London school of hygiene and tropical medicine, 28th sept. 1944.) Lond. 1945.
— Ministry of health.
Report on the incidence of rickets in war-time. By the British paediatric association. Lond. 1944. (Reports on public health and medical subjects. 92.)

SVENSKA BOSTADSKREDITKASSAN.
[Årsberättelse.] 15 (1944). Sthlm 1945.

SVENSKA FRISÖRARBETAREFÖRBUNDET.
Protokoll fört vid Svenska frisörarbetareförbundets 14:e ordinarie kongress i Stockholm d. 18—20 sept. 1944. Sthlm 1945.

SVENSKA KOMMUNAL-TEKNISKA FÖRENINGEN.
Handlingar 1944. Sthlm 1945.

SVENSKA METALLINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET.
Handbok för styrelseledamöter, revisorer, uppbördsmän, statistikuppsamlare, skyddsombud och studieledare. Sthlm 1945.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1944.
Industri och bergshantering.
Industri. Berättelse för år 1941 av Kommerskollegium.

SVERIGES RIKSBANK.
Årsbok utarb. av Riksbankens ekonomiska sekretariat. Årg. 37 (1944). Sthlm 1945.

SYSTEMBOLAGENS FÖRTROENDENÄMND.
Berättelse jämte revisionsberättelse. 24 (1944). Sthlm 1945.

THUNHOLM, L.-E. Affärsbankernas efterkrigsproblem i belysning av amerikanska förhållanden. Sthlm 1945. (Suppl. till Svenska handelsbankens Index, april 1945.)

Nytillkommen tidskrift.

Socialt forum. Red.: *G. Dahlebo.* Sthlm.

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{4}$—$^{20}/_{5}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Socialdep.	Utl. rörande besvär över socialstyrelsens beslut den 9 februari 1945 ang. tillsättande av ombudsmän hos vissa länsnykterhetsnämnder (VI) . . . . . (Exp. d. $^{26}/_{4}$)	$^{28}/_{4}$
»	Ang. anvisande av ytterligare medel för budgetåret 1944/45 för statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter till resekostnads- och traktamentsersättningar (II)	$^{25}/_{4}$
»	Förslag ang. allmän bostadsräkning m. m. år 1945 (V); se sid. 393 i detta häfte	$^{26}/_{4}$
»	Ang. hemställan av barnavårdsnämnden i Göteborg, att ledningen av den förebyggande barnavården i Göteborg måtte tillkomma Göteborgs barnavårdsnämnd (II)	$^{30}/_{4}$
Justitiedep.	Utl. över straffrättskommitténs förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten (III)	$^{30}/_{4}$
Finansdep.	Ang. placering i löne-, hyres- och skattegrupp av förutvarande Vassända-Naglums kommun (IV) . . . . . (Exp. d. $^{2}/_{5}$)	$^{30}/_{4}$
»	Ang. framställning om uppflyttning i dyrortsgrupp av Örebro stads ytterområden, Svenljunga kommun samt Gällivare och Jukkasjärvi kommuner (3 särsk. skr.) (IV) . . . . . (Exp. d. $^{2}/_{5}$)	$^{30}/_{4}$
»	Ang. uppflyttning i skattegrupp av Karlsborgs kommun (IV) (Exp. d. $^{2}/_{5}$)	$^{30}/_{4}$
»	Ang. framställning om uppflyttning i löne- och skattegrupp av Granöns municipalsamhälle (IV) . . . . . (Exp. d. $^{2}/_{5}$)	$^{30}/_{4}$
Riksd. 2:a lagutsk.	Yttr. över motion II: 72 ang. reformering av lösdrivarlagstiftningen (VI)	$^{30}/_{4}$
Socialdep.	Överlämnande av framställning av föreningen Hemmet Älvgården u. p. a. om ytterligare statsbidrag (VI) . . . . . (Exp. d. $^{14}/_{5}$)	$^{7}/_{5}$
»	Förslag om att bestämmelsen rörande barnavårdsnämnds skyldighet att till mödrahjälpsnämnd inkomma med dagboksutdrag över avslutade mödrahjälpsärenden måtte upphöra att gälla (II)	$^{9}/_{5}$
»	Framställning om befrielse för Långanäs och Östra Spångs skyddshemsstyrelser att under år 1945 verkställa byggnadsbesiktning (II)	$^{11}/_{5}$
»	Ang. hemvårdarinnornas pensionsfråga (II)	$^{11}/_{5}$
»	Ang. ansökningar om understöd ur allmänna arvsfonden av Frälsningsarmén i Sverige till uppförande av en scoutstuga, sim- och idrottsklubben Hellas, Föreningen Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola, Uppsvenska K. F. U. M.-distriktet (för en ungdomsgård i Sälen), Eskilstuna stad (till en lekskolebyggnad), ungdomsrådet i Norrköping (till inredning och utrustning av två inackorderingshem), stiftelsen Malmö scoutkårs byggnadsfond, föreningen Hemgårdar i Malmö, föreningen Landskrona barnhem, föreningen Kvinnliga kontorsaffärsanställda i Landskrona (för inköp av koloniträdgård med stuga), Halmstads scoutkårs byggnadsförening u. p. a., stiftelsen Morgonsol i Varberg, Ynglingaföreningen Libanon i Göteborg (för uppförande av byggnad å föreningens kolonifastighet m. m.), K. F. U. M. i Sandviken (till ett ungdomshem) och Emanuels Metodist Episkopal församling i Östersund (till lekskola) (15 särsk. skr.) (II)	$^{12}/_{5}$
»	Ang. framställningar av vissa hemhjälpsnämnder om utbetalande av statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet, vilket ej rekvirerats inom föreskriven tid (II)	$^{14}/_{5}$
»	Ang. ansökning av Ingegerd Martinsson, Lysekil, om understöd ur allmänna arvsfonden för utbildning till barnsköterska (II)	$^{15}/_{5}$
»	Ang. framställning av K. P. Johansson i Västervik om rätt att tillgodogöra sig viss del av arvsfondsbidrag, som beviljats hans dotter (II) . .	$^{15}/_{5}$
»	Framställning om utbetalande i förskott av rörligt tillägg å platsbidrag till Morängens hemskola (II)	$^{17}/_{5}$

Departement		Daterad
Socialdep.	Ang. ansökning av Sundbybergs stad om byggnadstillstånd för uppförande av en huvudsakligen till bostäder för åldringar avsedd byggnad (II) .	18/5
»	Ang. medicinalstyrelsens förslag till bidrag till anordnande av mottagningslokaler inom den förebyggande mödra- och barnavården genom ny-, till- eller ombyggnad (II)	18/5
»	Ang. anbefalld utredning i tattarfrågor samt med förslag om ytterligare utredningar beträffande tattare och zigenare (V); se sid. 377 i detta häfte	19/5

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 21/4—20/5 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
118.	Lag om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl.	13/4
124.	K. kung. ang. godkännande av identitetskort såsom tillfällig legitimationshandling m. m.	20/4
132.	K. cirkulär till skolöverstyrelsen, statskontoret, länsstyrelserna, domkapitlen, folkskolinspektörerna samt rektorerna, föreståndarna och styrelserna för de under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalterna ang. beredande av ledighet under år 1945 åt lärjungar vid vissa läroanstalter för deltagande i lantbruksarbete m. m.	20/4
135.	K. kung. ang. fastställande av det i civila och militära avlöningsreglementena omförmälda levnadskostnadstalet m. m.	27/4
136.	K. kung. ang. fastställande av det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen m. m.	27/4
137.	K. kung. ang. kristillägg under andra kvartalet 1945	27/4
148.	K. kung. om ändrad lydelse av 1 § kung. den 29 juli 1943 (nr 640) med tillämpningsföreskrifter till lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete	27/4
151.	K. brev till generaltullstyrelsen ang. åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande	27/4
155.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § lagen den 11 september 1936 (nr 506) om föreningsoch förhandlingsrätt	27/4
156.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister	27/4
157.	Lag ang. ändrad lydelse av lagen den 28 maj 1920 (nr 248) om särskilda skiljedomare i arbetstvister	27/4
158.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 253) om kollektivavtal	27/4
159.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol	27/4

Contents of Sociala Meddelanden January—April 1945.

No. 1.

Page

Social questions at the Autumn Session of the 1944 Riksdag 3
Proposals for further investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people 5
Minimum maintenance requirements 21
Short notices
Report by the Social Board on the proposal to amend the Holiday Act . . 28
Proposal to set up a Child Welfare Bureau under the Social Board 29
Cooperation extended between employers and workers in Finland 29
Official index calculations in the United States 30

Periodical Surveys

Collective agreements during the last quarter of 1944 32
Refugees in Sweden on about the 15th January 1945 34
Cost of living in December 1944 . 36
The Labour Market
The Labour Market in December 1944 54
The activities of the State Labour Market Commission during December 1944 . 57
Reports issued by the State Labour Market Commission 60
Hours of work in industry in November 1944 65
Wage totals in industry and trade etc. during the last quarter of 1944 . . 72
Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. October 1944 75
Tables relating to the reports on the Labour Market 78

Bibliography 93
Reports and representations made by the Social Board 99
Legislation on social questions . . 100

No. 2.

Page

Prison reform 103
Socially organized domestic service . 108
The problem of abortion 110
The Population Registration Committee's proposal for the reorganization of population registration . . 115
Extended right of negotiation for civil servants in responsible positions? 119
The income and consumption position 122
Prices and costs during the war years 124
Short notices
Building costs in Stockholm 1939—1st January 1945 129
Free holiday trips for children 129
Dwellings for large families in rural districts 130
Stabilization of wages and labour conditions in England after the war . . . 131

Periodical Surveys

Building activities in certain towns and urban districts in 1944 . . 132
Aliens in Sweden
Aliens in Sweden on about the 1st January 1945 142
Refugees in Sweden on about the 15th February 1945 148
Drunkenness and spirit-smuggling during the last quarter of 1944 . 150
Food consumption in urban households in the last quarter of 1944 151
Food, fuel and light costs in January 1945 155
The Labour Market
The Labour Market in January 1945 . 158
The activities of the State Labour Market Commission during January 1945 161
Reports issued by the State Labour Market Commission 164
Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. November 1944 170
Tables relating to the reports on the Labour Market 173

Bibliography 188
Reports and representations made by the Social Board 193
Legislation on social questions . . . 194

No. 3.

Page

Proposals regarding the care of children and young people administered by schools 197
The activities of the registered relief societies in 1942 199
Norwegian labour-dispute legislation in the transition period after the liberation 202
Food consumption among State pensioners in receipt of additional pensions 208
Investigation into household budgets on the basis of Post Office Savings Bank budget books 215
Proposal for a census to be taken on the 31st December 1945 . . 220
Short notices
- Council Meeting of the International Labour Office in London 225
- The psychological effect of industrial labour on the workers 226
- Increase in the cost-of-living bonus in Denmark 227
- Maternity relief on the basis of a means test in Finland 227
- American Social Attaché in Sweden . 227

Periodical Surveys

The trend of the population during the last quarter of 1944 and the entire year 228
Refugees in Sweden on about the 15th March 1945 229
Food, fuel and light costs in February 1945 231
The Labour Market
- The Labour Market in February 1945 . . 234
- The activities of the State Labour-Market Commission in February 1945 236
- Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training 239
- Reports issued by the State Labour Market Commission 239
- Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. December 1944 244
- Sweden's public labour exchange organization in 1944 248
- The supply of man-power in the mercantile marine in 1944 272
- Unemployment amongst trade-union members in 1944 275
- Tables relating to the reports on the Labour Market 281

Bibliography 295
Reports and representations made by the Social Board 299
Legislation on social questions . . 300

No. 4.

Page

Proposal for the establishment of a Social Museum 303
The appointment of child-welfare visitors in the home district of the mother or the child 306
Short notices
- The working conditions of blind and partially blind persons in the open market 309
- The population at the turn of the year 1944/45 311
- The rise in rents in Denmark during the period 1940—1944 311
- Workers' holidays in England 312

Periodical Surveys

Socially organized child welfare in 1943 313
Refugees in Sweden on about the 15th April 1945 321
The alimental value and prices of essential foods in 1944 323
Costs of living in March 1945 . . . 326
The Labour Market
- The Labour Market in March 1945 . . 339
- The activities of the State Labour-Market Commission during March 1945 342
- Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training 344
- Reports issued by the State Labour Market Commission 345
- The wage total in industry and trade etc. during the first quarter of 1945 347
- Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. January 1945 . 350
- Tables relating to the reports on the Labour Market 353

Bibliography 368
Reports and representations made by the Social Board 373
Legislation on social questions . . 374

The main contents of Sociala Meddelanden January—April 1945.

No. 1.

Social questions at the Autumn Session of the 1944 Riksdag. During the Autumn Session, which lasted from $^{30}/_{10}$ to $^{30}/_{12}$, the 1944 Riksdag debated a number of social questions. The article deals, inter alia, with the question of increasing the relief paid by the approved Unemployment Insurance Societies, certain amendments to the legislation on approved Sick Benefit Societies and on maternity benefit, the improvement in people's pensions and a provisional rise in the salaries of certain civil servants. Page 3.

Proposals for further investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people. In a memorandum to the King in Council dated the 2nd Jan. 1945 the Social Board has emphasized the growing need for knowledge as to the standard of living and the domestic habits of the population. Further, an account was given of previous enquiries of this kind and of various methods that might be employed in future. Finally, a comprehensive programme was submitted for keeping detailed domestic accounts relating to about 1 700 households and for a somewhat simplified bookkeeping system for about 3 200 households; also an inventory, drawn up on a broad basis, of 10 000 or so households and a sociological enquiry into a couple of thousand households. The cost to the Treasury is estimated to amount to 271 500 kr, while municipal authorities and private organizations would be responsible for an amount of 361 500 kr. Page 5.

Minimum maintenance requirements. In a supplement to the Social Board's memorandum on continued domestic investigations etc. (see above) the question was discussed of the need for and the value of calculations covering a certain specific standard of living, with special reference to the question of what people living under different conditions may be deemed to require for maintenance, care etc. This article, which reproduces the said supplement, points out that the amount to be expended on social benefits, for instance, should not be fixed once and for all but must be adapted to the changes in the general standard of living of the community; the standard should therefore be investigated from time to time. Page 21.

Collective agreements during the last quarter of 1944. Lively negotiations have been going on during the quarter under review, particularly during its last month. Agreement has however been reached in only a few cases. Practically all the big national agreements, which run from year to year, were still at the turn of the year the subject of negotiations between the parties. Among the relatively few agreements drawn up during the last quarter of the year may be noted new contracts for forest and agricultural workers, a first national agreement for the assistant staff in provincial hospitals and other establishments and fresh general regulations governing the employment of shop-assistants. Page 32.

Refugees in Sweden on about the 15th January 1945. To judge from the specific data relating to the entry of refugees and from the figures supplied by the Aliens Commission, the number of refugees in Sweden in the middle of January is estimated at about 100 000. The total number of aliens in the country at that period is estimated at nearly 193 000. Page 34.

Cost of living in December 1944. The calculation of the costs of living at the turn of the year shows that since September the index numbers have fallen by 1 point in the 1935 series and by 2 points in the 1914 series. In the 1935 series the item Foodstuffs fell 3 points, mainly on account of lower prices for potatoes, fish, carrots and white cabbage, while the item Fuel and Light fell 1 point, the other items remaining unchanged. However, the item Other Expenditure showed a rising tendency, which accounts for the increase in the 1914 series. Page 36.

The Labour Market in December 1944 showed, as usual during the last month of the year, a decline in the demand for labour and a lower volume of employment. The average number of applications for 100 vacant jobs was 129 in December as against 118 in November. The number of workers in industry and kindred fields of activity was 2 % lower at the end of December than at the end of November. Unemployment in the trade unions at the turn of the month November/December affected 4·1 % of the members as compared with 3·8 % a month earlier. The number of unemployed seeking relief at the end of December was 11 044, an increase of 2 370. Page 54.

Hours of work in industry in November 1944. In industry proper and kindred fields of activity the average weekly working period per employee was 47·0 hours in November 1944 as against 47·1 hours in the corresponding month of 1943. Of the total number of those employed in industry proper, however, only 1·9 % were stated to have had shortened hours of work in November 1944 as against 2·9 % the year before. Both the number of employed workers and the total number of hours worked had increased since 1943. Page 65.

Prison reform. In this article an account is given of the Social Board's statement of views on the Penal Code Committee's proposals for reforms in the field of penal servitude. While emphasizing the substantial merits of the recommendations, the Social Board makes certain observations, inter alia, on the still prevalent tendency to combine prison treatment with psychiatric treatment. Moreover, efforts should be made to differentiate more clearly between the inmates of prisons, with special reference to occupational training and a more individualized treatment. The local administration might suitably be transferred to special institutional boards. Page 103.

Socially organized domestic service. The article gives an account of the scope of organized domestic service during the years 1944 and 1945. For the year 1946 the Social Board has recommended that these activities might be extended to comprise about 1 500 whole-time employees or a corresponding number of part-time housekeepers as compared with 1 000 in 1945 and 500 in 1944. Further, an account is given of the various forms of training available for housekeepers. Page 108.

The problem of abortion. In its observations on the Report of the 1941 Population Committee of Enquiry regarding the question of abortion the Social Board states that the Report affords gratifying evidence of a new social attitude towards this difficult subject. On essential points the Board supports the recommendations, though it makes various reservations. Page 110.

The Population Registration Committee's proposal for the reorganization of population registration. In its observations on the Population Registration Committee's proposal the Social Board states, inter alia, that there are weighty arguments against the recommended decentralized system, though it does not desire to press for complete centralization. As to the position of the clergy in regard to population registration, the Board considers that in their capacity of registrars they should come under the Provincial Governments and the National Registration Bureau. Page 115.

The income and consumption position. In a recently published report the Institute of Economic Research surveys the trend of income and consumption since 1942 and offers certain points d'appui for indicating the future trend of prices. Shrinking consumption and a growing surplus of purchasing power are anticipated during 1945. How far the risk that exists of a rise in prices becomes a reality will depend on the development of those factors which directly determine prices. The Institute draws attention to certain tendencies to increases in prices and costs during the year. Page 122.

Prices and costs during the war years. The Institute of Economic Research has had an enquiry made into the trend of prices and costs during the war years, and the article summarizes the recently published report on the results of this investigation. After a brief survey of the trend of prices since the outbreak of the war, the article discusses the main factors that have influenced this development. It then analyses the prevailing price situation with reference to the changes in the level of costs that have taken place during the war. Page 124.

Building activities in certain towns and urban districts in 1944. In the 118 towns and districts accounted for there were built in 1944 30 196 apartments comprising 92 126 rooms, which in comparison with the preceding year implies an increase of 18 and 25 % respectively. Building permits were granted for 41 821 apartments comprising 129 438 rooms, which implies an increase over 1943 of 35 and 40 % respectively. During the last quarter of 1944 the number of apartments and rooms for which permits were granted was respectively 49 and 54 % greater than for the corresponding quarter of 1943. Page 132.

Aliens in Sweden. The number of aliens to whom permits have been granted to enter and reside in the country amounted on the 1st January 1945 to 94 069. In about the middle of February the number of refugees was estimated at 96 300, plus about 30 600 Finnish evacuees and 42 300 Finnish children. The total number of aliens was estimated at 181 000. — During the last quarter of 1944 altogether 9 688 aliens entered and 14 322 left the country. Page 142.

Food consumption in urban households in the last quarter of 1944 showed no appreciable changes, other than seasonal, since the immediately preceding investigation. There was only a slight decline in the consumption of fish. The caloric value of the diet was practically unchanged, the vitamin A and B_1 content being relatively high, whereas vitamin C was comparatively low. Page 151.

The Labour Market in January 1945 recorded, as usual during the first month of the year, an increased turnover of manpower. The average number of applications for work per 100 vacant jobs was 131 in January as against 129 in December. The number of workers in industry and kindred fields of activity showed a minor increase after the staff which had been free during the Christmas and New Year holidays had returned to work. Unemployment among trade union members comprised at the turn of the month December/January 7·2 % of the members as against 4·1 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief at the end of January amounted to 12 088, implying an increase during the month of 1 044. Page 158.

No. 8.

Proposals regarding the care of children and young people administered by schools. Recommendations have been submitted by the 1942 Committee of Enquire into so-called "protective homes" regarding the question of giving effective after-care etc. to the pupils. The article describes the main points of the proposals. One of these is that the term "protective homes" should be abolished. These institutions should be called exactly what they are, viz. school homes and occupational homes; the term "domestic school" applied to certain girls' homes should be retained. For the purpose of after-care, 40 or more boardinghouses should be established, and when this is done the term of years spent at the protective homes might be curtailed. The municipal grants to the protective homes should be abolished and all costs should in principle be borne entirely by the State. Page 197.

The activities of the registered relief societies in 1942. On the basis of data collected by the Board of Pensions, this article gives a short account of the activities of the "free" sick benefit societies and certain other relief organizations in 1942. The account deals with 1 467 registered relief societies, excluding approved sick benefit societies and unemployment insurance societies. The societies in question comprise 258 pension funds, 589 life insurance funds and burial funds, 475 sick-benefit and burial funds and 145 sick benefit societies. The biggest organization, a sick benefit society, had 143 564 members. The total capital belonging to these funds amounted to well over 646 mill. kronor. Page 199.

Norwegian labour-dispute legislation in the transition period after the liberation. After a few introductory words on the Norwegian Labour Disputes Act of the 5th May 1927, important clauses of which were made inoperative during the occupation, an account is given in the article from well-informed quarters of the manner in which the Norwegian London Government intends provisionally to regulate the wage and labour conditions in the liberated parts of Norway. The principle on which their decision is based is that the contracts and wage regulations etc. applying on the 9th April 1940 are again to become valid with one or two exceptions. On the other hand, private wage agreements that are not regulated by collective agreements do not lapse automatically but may be subject to enquiry and adjustment. The Provisional Order also includes certain regulations governing mediation in labour disputes, the appointment of one or more Wage Committees, general cost-of-living bonuses over and above those being paid at the present time, etc. Page 202.

Food consumption among State pensioners in receipt of additional pensions. The enquire is based on a special compilation of 500 household accounts out of the material collected in Nov. 1943 regarding the living conditions of certain State pensioners, and on which a report had been published earlier. A survey is given of the caloric value of the diet and its content of various alimental substances within different age groups, types of household and parts of the country, etc. In addition, an account is given of the composition of the different meals and, in conjunction therewith, the size of the expenditure on food. Page 208.

Investigation into household budgets on the basis of Post Office Savings Bank budget books. The Social Board has collected and compiled summaries of yearly accounts for 1942 kept with the aid of Post Office Savings Bank budget books by 351 households, including 34 households with an annual income in excess of 10 000 kronor — an income level that has not previously come within the scope of the Social Board's budget investigations. The result is described on page 215.

Proposal for a Census to be taken on the 31st Dec. 1945. In a statement issued on the 12th Jan. 1945 concerning the proposal of the Population Commission of 1941 for a Census to be taken at the turn of the year 1945/46, the Social Board has submitted certain observations and desiderata, linking the subject up with the plans previously produced by the Board for future investigations into the living conditions and domestic habits of the Swedish people, as well as for building up a universal system of social-care statistics. Page 220.

The trend of the population during the last quarter of 1944 and the entire year. The number of marriages consummated showed a slight decline during the last quarter of 1944 compared with 1943. On the other hand, the increase in the number of births continued, and the final figure for the entire year 1944, about 133 200, was the highest since 1920. Deaths during 1944 were somewhat more numerous than in 1943. The excess of births was about 62 000 in 1944 — the highest figure since 1887. Page 228.

Refugees in Sweden on about the 15th March 1945. On the basis of the special registers kept at the frontier stations of persons entering the country and calculations made by the Aliens Commission, the number of refugees in Sweden in the middle of March is estimated at over 97 000. The total number of aliens in the country at the same date is estimated at nearly 179 000. Page 229.

The Labour Market in February 1945 was influenced chiefly by the dispute in the engineering industry. The resultant decline in the demand for man-power in industry was offset, however, by an increased demand in other spheres, notably in forestry. The number of workers in industry and kindred occupations was, in consequence of the dispute, 17 % lower than in January, but if the firms affected by the dispute are not included in the comparison, it was 1 % higher. Unemployment among trade-union members at the turn of the month January/February affected 6·3 % of the members as against 7·2 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief at the end of February was 12 862 — an increase during the month of 774. Page 234.

No. 4.

Proposal for the establishment of a Social Museum. On the 19th April 1945 the Social Board gave its opinion on the question of establishing a Social Museum. The Board recommends an enquiry, but considers that the functions of such an institution should be limited and should not, as has been proposed, comprise, inter alia, the organizing of continuation courses on social matters, and suchlike. On the other hand, a Social Information Bureau might possibly be attached to the Museum. Page 303.

The appointment of child-welfare visitors in the home district of the mother or the child. It appears from an investigation undertaken by the Social Board that out of all the 93 500 cases as at $^{31}/_{12}$ 1944 in which child-welfare visitors were appointed, 71 % related to cases in which both mother and child were resident in the supervisory municipal district, 10 % to cases in which only the mother and 14 % to cases in which only the child was living in the supervisory municipal district, while 5 % were cases in which neither the mother nor the child belonged to the municipality. Page 306.

The working conditions of blind and partially blind persons in the open market. This enquiry, carried out by the consultant on the care of the blind who has been appointed by certain blind organizations, is concerned with 50-odd blind and partially blind persons who have obtained employment in industrial and other occupations outside the traditional »handicrafts for the blind». Particulars are given of questions of contract, wage conditions, special arrangements at the places of work, amenities while at work, etc. The enquiry shows that there are suitable jobs for this type of labour in large sections of our industry. Page 309.

Socially organized child welfare in 1943. By the end of 1943 there were 5 200 child-welfare visitors appointed to look after altogether 92 900 children under the supervision of the Child Welfare Committees. Contributary grants were paid out in advance during the year for 26 700 children to a total amount of 4·8 mill. kr. In return for the contributory advances paid-out the fathers from whom refunds were due paid-in a total of 2·0 mill. kr. During the year 7 705 children were taken in hand for protective upbringing and 27 544 for social care. Preventive measures were taken in the case of 4 379 children. The number of foster children under supervision was 24 245. Compared with 1940, most of these figures imply a substantial reduction. The Child Welfare Committees' total expenditure on the care of children taken in hand amounted to 11·8 mill. kr. Page 313.

Refugees in Sweden on about the 15th April 1945. On the basis of the special entry statistics sent in by the frontier authorities and of calculations made by the Aliens Commission, the number of refugees (including Finnish evacuees and Finnish children) is estimated at about 163 100. The total number of aliens in the country at the same date is estimated at about 175 000.Page 321.

The alimental value and prices of essential foods in 1944. The average cost of 10 000 gross calories in a normal workingman's diet amounted to 4·86 kr in 1944 as against 4·89 kr in 1943 and 2·87 kr in 1933. The cheapest foodstuffs on the basis of the caloric value were in 1944 flour, groats, sugar, macaroni and bread. Of the kinds of food included in the survey, pike was the most expensive in proportion to the caloric value, and next came eggs. Meat was also one of the expensive articles of food in this respect. Page 323.

Cost of living in March 1945. According to the cost-of-living index calculations for March, the index numbers went up 1 point in both the 1935 and the 1914 series. In the 1935 series the item Foodstuffs went up 1 point mainly in consequence of an estimated decline in the number of »discount-allowance» cards for those categories to which the index chiefly relates, as well as owing to increases in the price of Baltic herring and potatoes. The revision of the item Taxes involved a rise of 2 points in the 1935 index series. Only minor changes occurred in the other sub-items. Page 326.

The Labour Market in March 1945 failed to record any very marked increase in the demand for labour or rise in the volume of employment, as is otherwise generally the case during that month. The average number of applications for 100 vacant jobs was 128 as compared with 132 in the preceding month. The number of workers in industry and kindred occupations was about the same at the end of March as at the end of February. Unemployment among trade-union members at the turn of the month February/March affected 6·0 % of the members as against 6·5 % a month earlier. The number of unemployed applying for relief was 13 521 at the end of March, implying an increase during the month of 659. Page 339.

SOCIALA MEDDELANDEN

utgivna av Kungl. Socialstyrelsen

Pris per årgång (12 häften) 5 kr, per häfte 50 öre.
Prenumeration kan ske å postanstalt eller i bokhandeln.

1945 **Nr 6**

INNEHÅLL

	Sid.
Fastighetsomkostnadernas förändringar åren 1942—1944	479
Folkpensionärernas bostadsförhållanden m. m.	488
Kortare meddelanden	
Hyresrådet avstyrker ånyo generell hyreshöjning	495
Nytt löneregleringsbeslut i Finland	495
Bostadstillgång och byggnadskostnader i Finland	497
Författningar rörande sociala frågor	498
Periodiska översikter	
Befolkningsutvecklingen under 1:a kvartalet 1945	499
Löneläget inom jordbruket år 1944	500
Flyktingar i Sverige omkring den 15 juni 1945	509
Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll första kvartalet 1945	511
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i maj 1945	515
Arbetsmarknaden	
Arbetsmarknaden under maj 1945	518
Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under maj 1945	521
Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning	523
Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission	524
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Mars 1945	526
Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden	529
Litteraturöversikt	545
Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar	550

33—*450090. Soc. Medd. 1945.*

INDEX

CONTENTS

	Page	
Coût de l'entretien et frais divers des immeubles de 1942 à 1944 . . .	479	Fluctuations in house-property costs during the years 1942—1944.
Conditions d'habitation et autres des bénéficiaires de pension nationale .	488	Housing conditions etc. of pensioners under the National Pension Scheme.
Courtes notices		Short notices.
Le Conseil officiel des loyers se prononce contre une hausse générale des loyers .	495	The rents Council again refuses to permit an all-round rise in rents.
Nouvelle résolution de réglementation des salaires en Finlande	495	New decision on wage-adjustment in Finland.
L'offre des habitations et le coût de la construction en Finlande	497	Supply of dwellings and building costs in Finland.
Lois concernant les questions sociales	498	Legislation on social questions.

Aperçus périodiques

Periodical Surveys

Mouvement de la population pendant le 1er trimestre 1945	499	Trend of the population in the 1st quarter of 1945.
Les salaires dans l'agriculture en 1944	500	Agricultural wages during 1944.
Réfugiés en Suède environ le 15 juin 1945	509	Refugees in Sweden on about the 15th June 1945.
La consommation des denrées alimentaires des ménages urbains pendant le 1er trimestre 1945	511	Food consumption in urban households in the 1st quarter of 1945.
Coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en mai 1945 . . .	515	Food, fuel and light costs in May 1945.
Marché du travail.		The Labour Market.
Le marché du travail pendant mai 1945	518	The Labour Market in May 1945.
Activité de la Commission du marché du travail en mai 1945	521	The activities of the State Labour Market Commission in May 1945.
Cours préparatoires organisés par la Direction de l'enseignement professionnel .	523	Emergency courses organized by the Central Board of Occupational Training.
Communications de la Commission du marché du travail	524	Reports issued by the State Labour Market Commission.
Le chômage et l'activité des caisses d'assurance contre le chômage reconnues. Mars 1945	526	Unemployment and relief activities conducted by the approved Unemployment Insurance Societies. March 1945.
Tableaux relatifs à la situation du marché du travail	529	Tables supplementing the reports on the Labour Market.
Bibliographie	545	Bibliography.
Rapports et exposés par l'A.T.P.S. . .	550	Reports and representations made by the Social Board.

Sociala Meddelanden.

Bulletin officiel publié par l'Administration du Travail et de la Prévoyance Sociale (A.T.P.S.) en Suède.

Coût de l'entretien et frais divers des immeubles de 1942 à 1944. L'A.T.P.S. a été chargée par le Gouvernement d'effectuer une enquête sur les variations du coût de l'entretien et des frais divers des immeubles de 1942 à 1944 afin de permettre au Conseil officiel des loyers de juger s'il doit ou non autoriser une hausse générale des loyers. L'enquête se base sur les réponses à 3 860 questionnaires relatifs à des immeubles situés dans 130 localités et ayant une valeur imposable totale de 508 millions de couronnes. Toutes les dépenses courantes, à l'exception des rentes, des impôts, des dépenses pour les abris, etc. montraient quelque augmentation entre 1942 et 1944. La diminution des dépenses pour les rentes semble due en partie à la réduction du montant de la dette et en partie au taux abaissé des rentes. P. 479.

Conditions d'habitation des bénéficiaires de pension nationale. L'enquête, effectuée par le Comité de Protection sociale et sur laquelle doit se guider une réforme des pensions nationales, repose sur des données recueillies spécialement au sujet d'un sur vingt du total des pensionnés. Un compte-rendu des résultats de l'enquête fait l'objet d'un rapport particulier (Statens offentliga utredningar 1945: 23), dont l'article fournit un résumé. Selon l'enquête, sur un total de 456 000 pensionnés bénéficiaires d'un supplément de pension, environ 290 000 avaient un logis à eux tandis que 105 000 étaient sous-locataires et que 61 000 étaient hospitalisés dans un établissement. Le nombre des pensionnés locataires d'un logement était 114 000, dont les $^3/_4$ avaient loué dans le marché ouvert. L'enquête rend compte, en outre, de la grandeur et de l'ameublement des logements, des dépenses des pensionnés pour le loyer et le chauffage, de la composition des familles des pensionnés, de l'existence de secours de l'Assistance publique et de suppléments de pension fournis par les communes. Des tableaux ont été aussi établis sur les propres ressources, revenu et fortune, des pensionnés avec supplément de pension. P. 488.

Mouvement de la population pendant le Ier trimestre 1945. Le nombre des mariages pendant le Ier trimestre 1945 a marqué une augmentation sensible par rapport au même trimestre de l'année précédente. Par contre, le nombre des naissances a été légèrement inférieur à celui du même trimestre 1944. La mortalité est restée à peu près identique à celle de 1944, tandis que l'excédent des naissances indiquait une baisse légère qui se rapportait entièrement à la campagne. P. 499.

Les salaires dans l'agriculture en 1944. Environ 60 000 ouvriers agricoles ont désormais leurs conditions de travail directement réglées par convention collective. Outre des suppléments mobiles de salaire selon la convention générale, des augmentations de salaires ont été obtenues à partir de 1941 sous forme de supplément fixe de vie chère aux salaires de base en espèces. Dans la convention de 1945, ces suppléments de vie chère ont été joints aux salaires de base, par quoi toutes les catégories d'ouvriers avaient obtenu de nouvelles augmentation de salaire. Le système des salaires en nature sera supprimé avant le Ier novembre 1945. Le salaire journalier moyen (en espèces et en nature) était, d'après les données individuelles, pour les ouvriers adultes 8·73 cour., soit 5·7% de plus qu'en 1943, tandis que le salaire annuel total de ces ouvriers (ayant accompli au moins 250 journées de travail dans l'année) s'élévait à 2 573 cour. soit aussi 5·7% de plus que l'année précédente. Pour les ouvrières adultes, les salaires journaliers ont été 4·58, augmentant de 9·8% par rapport à l'année 1943 et les salaires annuels 1 412 cour., augmentant de 10·0%. P. 500.

Réfugiés en Suède environ le 15 juin 1945. En se basant sur les permis d'entrée dans le pays spéciaux pour les réfugiées, sur les derniers compte-rendus trimestriels du nombre des étrangers en Suède et sur certaines évaluations de la Commission des étrangers, on calcule qu'environ le milieu de juin il y avait en Suède près de 136 800 réfugiés, dont 14 000 évacués finlandais et 37 200 enfants finlandais. Le total des étrangers dans le pays à la même date est estimé de 147 700. P. 509.

La consommation des denrées alimentaires dans les ménages urbains pendant de Ier trimestre 1945 a marqué une augmentation assez importante de la consommation de poisson et d'œufs et une consommation moindre de viande et de légumes. La valeur calorique de l'alimentation restait à peu près identique, tandis que la teneur en fer et en vitamine B_1 avait augmenté par suite d'une addition plus grande de ces substances à la farine de blé. La teneur en vitamine C était, par contre, exceptionnellement basse. P. 511.

Le coût de l'alimentation, du chauffage et de l'éclairage en mai 1945, avait, depuis avril, marqué de légères baisses dues, notamment, à la diminution de prix du poisson. L'indice dans la série de 1935 demeurait cependant stationnaire à 160, tandis que dans la série de 1914 il était tombé d'une unité à 207. P. 515.

Le marché du travail en mai 1945 a été caractérisé par la continuation de la hausse saisonnière. Le nombre moyen des demandes de travail pour 100 places disponibles a été de 106 en mai contre 116 en avril. Le nombre des ouvriers occupés dans l'industrie et domaines d'activité connexes était, à la fin de mai, de 2% plus élevé qu'à la fin d'avril. Aux travaux d'abatage des bois, et seulement dans les exploitations importantes, plus de 46 000 hommes étaient occupés, chiffre dépassant de 23 000 celui de l'année dernière à la même époque. Le chômage parmi les ouvriers affiliés à des syndicats correspondait à la fin d'avril à 4·5% du total des membres contre 5·9% un mois plus tôt. Les chômeurs demandant un secours étaient à la fin d'avril un peu plus de 10 000, ce qui constitue une diminution au cours du mois de 2 000. P. 518.

Sociala Meddelanden.

Official Journal published monthly by the Royal Social Board in Sweden.

Fluctuations in house-property costs in 1942—1944. As a guide for the State Rents Council when weighing the arguments for and against the Council's allowing an allround rise in rents, the Social Board has by order of the Government instituted an enquiry into the trend of house-property costs during the years 1942—1944. The enquiry is based on 3 860 replies to a questionnaire on house property in 130 localities with a total assessment value of 508 mill. Kr. All current costs, with the exception of interest, taxes and expenditure incurred on air-raid shelters etc., showed some increase from 1942 to 1944. The decline in interest charges seems to have been due partly to a reduction in the total indebtedness and partly to lower interest rates. Page 479.

The housing conditions of pensioners under the National Pension Scheme. The investigation, carried out by the Social Welfare Committee to serve as a guide for the reform of the National Pension Scheme, is based on data specially collected in regard to every twentieth person in receipt of an extra pension. An account of the results of the enquiry has been given in a special report (State Public Enquiries 1945: 23), of which this article is a summary. According to the enquiry, in 1944 out of the total of 456 000 persons in receipt of extra pensions about 290 000 had homes of their own, while 105 000 lived in lodgings and 61 000 were in institutions. The number of pensioners who rented rooms was 114 000, of whom 3/4 occupied rooms rented in the open market. Further, the investigation throws light on the size and furnishing of the dwellings, the pensioners' housing and fuel costs, the composition of the pensioners household and the existence of domestic relief provided by the Poor Law Authorities and additiona pensions paid by the Municipal Authorities. Tables have also been compiled showing the pensioners own assets in the form of income and capital. Page 488.

The trend of the population during the first quarter of 1945. The number of contracted marriages during the first quarter of 1945 shows a considerable increase compared with the same quarter of the preceding year. The number of births, on the other hand, was slightly lower than in the corresponding period of 1944. The death rate was practically the same as in the same quarter of 1944, while the surplus of births showed a minor decrease, which was entirely referable to the rural districts. Page 499.

Agricultural wages in 1944. The labour conditions of about 60 000 agricultural workers are now regulated direct through collective agreements. Besides extra wages on a sliding scale according to the basic agreements, wage increases have been obtained as from the beginning of 1941 in the form of fixed additions to the basic cash wages to meet the higher cost of living. The system of paying wages in kind is to be gradually abolished before the 1st November 1945. The average daily earnings (in cash and in kind), according to individual statements, were for adult male workers 8·73 Kr, i. e. 5·7 % higher than in 1943, while the total yearly wages of these workers (reckoning at least 250 working days during the year) amounted to 2 573 Kr, which is likewise 5·7 % more than in the preceding year. The daily wages of the adult female workers rose in comparison with those in 1943 by 9·8 % to 4·58 Kr and their annual earnings by 10·0 % to 1 412 Kr. Page 500.

Refugees in Sweden on about the 15th June 1945. On the basis of the special entry statistics sent in by the frontier authorities and of calculations made by the Aliens Commission, the number of refugees (including Finnish evacuees and Finnish children) is estimated at about 136 800. The total number of aliens in the country at the same date is estimated at about 147 700. Page 509.

Food consumption in urban households in the first quarter of 1945 showed a not inconsiderable increase in the consumption of fish and eggs and a reduced consumption of meat and vegetables. The calorific value of the diet was practically unchanged, while the iron and vitamin B_1 content rose in consequence of an increased addition of those substances to flour. The vitamin C value, on the other hand, was unusually low. Page 511.

Food, fuel and light costs in May 1945 had undergone slight reductions since April, chiefly owing to reduced fish prices. The index number in the 1935 series remained, however, unchanged at 160, while that in the 1914 series fell one point to 207. Page 515.

The Labour Market in May 1945 was characterized by a continued seasonal rise. The average number of applicants per 100 vacant jobs amounted to 106 in May as against 116 in April. The number of workers employed in industry and kindred occupations was over 2 % higher at the end of May than at the end of April. Large-scale lumberers employed for woodcutting over 46 000 men, which was 23 000 more than at the same period of the preceding year. Unemployment amongst trade-union members comprised at the turn of the month April/May 4·5 % of the total membership as compared with 5·9 % a month earlier. The number of workless applying for relief amounted at the end of April to just over 10 000 implying a reduction during the month of 2 000. Page 518.

Häftets huvudinnehåll.

Juni 1945.

Fastighetsomkostnadernas förändringar åren 1942—1944. Till ledning för statens hyresråd vid dess bedömande av skälen för och emot ett medgivande från rådets sida av generell hyreshöjning har socialstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt en undersökning om fastighetsomkostnadernas utveckling under åren 1942—1944. Undersökningen baserar sig på 3 860 besvarade frågeformulär avseende fastigheter i 130 orter med ett sammanlagt taxeringsvärde av 508 milj. kr. Samtliga löpande omkostnader med undantag för räntor, skatter samt utgifter för skyddsrum m. m. visade någon ökning från 1942 till 1944. Minskningen av räntekostnaderna synes delvis ha betingats av skuldsummans minskning och delvis av sänkta räntesatser. Sid. 479.

Folkpensionärernas bostadsförhållanden. Undersökningen, som utförts av socialvårdskommittén såsom vägledning för en reform av folkpensioneringen, grundar sig på särskilt inhämtade uppgifter för var tjugonde tilläggspensionär. En redogörelse för undersökningsresultaten har framlagts i särskilt betänkande (Statens offentliga utredningar 1945: 23), varav artikeln utgör en sammanfattning. Enligt undersökningen hade år 1944 av samtliga 456 000 tilläggspensionärer omkring 290 000 egen bostad, medan 105 000 voro inneboende och 61 000 intagna på anstalter. Antalet pensionärer med hyreslägenheter utgjorde 114 000, varav $^{3}/_{4}$ hyrt lägenhet i öppna marknaden. Undersökningen belyser för övrigt bostädernas storlek och utrustning, pensionärernas bostads- och bränslekostnader, pensionärshushållens sammansättning samt förekomsten av hemunderstöd från fattigvården och av kommunala pensionstillskott. Sammanställningar ha även utförts angående tilläggspensionärernas egna tillgångar av inkomst och förmögenhet. Sid. 488.

Befolkningsutvecklingen under 1:sta kvartalet 1945. Antalet ingångna äktenskap visar under första kvartalet 1945 en avsevärd ökning i jämförelse med samma kvartal föregående år. Antalet födda var däremot obetydligt lägre än under motsvarande tid år 1944. Dödsfallen voro praktiskt taget lika många som under samma kvartal 1944, medan födelseöverskottet utvisade en mindre nedgång, som helt hänförde sig till landsbygden. Sid. 499.

Löneläget inom jordbruket år 1944. Omkring 60 000 lantarbetare ha numera sina arbetsförhållanden direkt reglerade genom kollektivavtal. Förutom rörliga tillägg efter ramavtalen ha löneförhöjningar fr. o. m. 1941 erhållits i form av fasta kristillägg till de kontanta grundlönerna. I 1945 års avtal ha dessa kristillägg sammanslagits med grundlönerna, varvid alla kategorier erhöllo ytterligare löneökningar. Naturalönesystemet skall före den 1 november 1945 avvecklas. Den genomsnittliga dagsförtjänsten (kontant och naturaförmåner) var enligt individuella uppgifter för vuxna manliga arbetare 8·73 kr eller 5·7 % högre än år 1943, medan den totala årslönen för dessa arbetare (med minst 250 arbetsdagar under året) uppgick till 2 573 kr eller likaledes 5·7 % mer än året därförut. För de vuxna kvinnliga arbetarna steg dagsförtjänsterna i jämförelse med år 1943 med 9·8 % till 4·58 kr och årsförtjänsten med 10·0 % till 1 412 kr. Sid. 500.

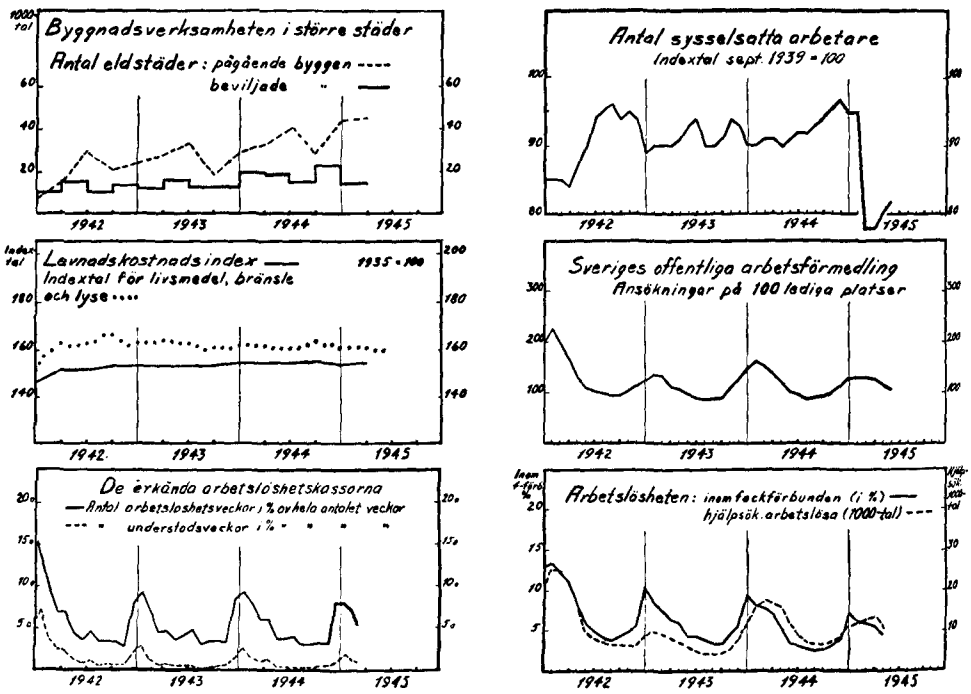
Flyktingar i Sverige omkring den 15 juni 1945. Med ledning av de särskilda inreseuppgifterna från gränsmyndigheterna och uppskattningar inom utlänningskommissionen beräknas antalet flyktingar (inklusive de finska evakuerade och de finska barnen) till omkring 136 800. Hela antalet utlänningar i landet vid samma tidpunkt uppskattas till c:a 147 700. Sid. 509.

Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll första kvartalet 1945 visade en icke obetydlig ökning i förbrukningen av fisk och ägg samt en minskad konsumtion av kött och grönsaker. Kostens kalorivärde var i det närmaste oförändrad, medan halten av järn och vitamin B_1 stigit till följd av ökad tillsats av dessa ämnen till vetemjöl. Värdet för vitamin C var däremot ovanligt lågt. Sid. 511.

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i maj 1945 hade sedan april undergått mindre sänkningar, närmast till följd av lägre priser på fisk. Indextalet i 1935 års serie låg emellertid oförändrat vid 160, medan det i 1914 års serie sjönk med en enhet till 207. Sid. 515.

Arbetsmarknaden under maj 1945 kännetecknades av fortsatt säsonguppgång. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 106 i maj mot 116 i april. Antalet i arbete varande arbetare inom industri och angränsande verksamhetsområden var över 2 % högre i slutet av maj än i slutet av april. Vid vedavverkningar hos större avverkare sysselsattes över 46 000 man, vilket var 23 000 flera än vid samma tid föregående år. Arbetslösheten inom fackföreningarna omfattade vid månadsskiftet april/maj 4·5 % av medlemsantalet mot 5·9 % en månad tidigare. Antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde vid utgången av april något över 10 000, vilket innebär en minskning under månaden med 2 000. Sid. 518.

Socialstatistiska diagram.

Fastighetsomkostnadernas förändringar åren 1942—1944.

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för statens hyresråd åligger det hyresrådet att pröva och avgöra, huruvida medgivande till hyreshöjning på grund av ökade omkostnader för fastighetsförvaltning må lämnas enligt 5 § lagen om hyresreglering m. m.

Hyresrådet har meddelat beslut i nämnda fråga fyra gånger, nämligen den 7 juli 1942 för tiden 1 oktober 1942—31 mars 1943, den 22 mars 1943 för tiden 1 april 1943—30 september 1944, den 24 mars 1944 för tiden 1 oktober 1944—30 september 1945 och den 12 juni 1945 för tiden 1 oktober 1945—30 september 1946. Vid samtliga tillfällen inneburo besluten, att någon generell hyreshöjning icke medgavs.

Besluten den 7 juli 1942 och den 22 mars 1943 föregingos av under samma år inom socialstyrelsen verkställda statistiska undersökningar rörande fastighetsomkostnadernas utveckling under krigsåren.[1] År 1944 företogs icke någon motsvarande undersökning.

I skrivelsen den 6 december 1944 uttalade statens hyresråd, att en förnyad statistisk undersökning rörande fastighetsomkostnadernas utveckling vore nödvändig, om hyresrådet skulle få tillräckligt underlag för sitt ställningstagande till frågan om generell hyreshöjning för tiden efter den 30 september 1945. Hyresrådet hemställde, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt socialstyrelsen att verkställa en dylik undersökning. Den 26 januari 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med av styrelsen uppgjord plan verkställa en statistisk undersökning beträffande fastighetsomkostnadernas utveckling under åren 1938—1944.

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 15 januari 1943, ändrad genom kungörelse den 26 januari 1945 (SFS 1943: 10 och 1945: 14), är ägare av fastighet i ort, där lagen om hyresreglering m. m. är gällande, skyldig att efter anmodan av socialstyrelsen lämna de uppgifter angående fastighetens ekonomiska förhållanden under åren 1938—1944, som av styrelsen påfordras.

I samråd med statens hyresråd utarbetades inom socialstyrelsen ett frågeformulär, som under hänvisning till nyssnämnda kungörelse utsändes till ägarna av 10 638 fastigheter i 133 orter. Formuläret anslöt sig i sin uppställning till motsvarande formulär, som användes vid socialstyrelsens båda föregående undersökningar av fastighetsomkostnaderna. För varje fastighet skulle meddelas uppgifter om bl. a. taxeringsvärde, skulder, hyresintäkter och hyresförluster samt olika slag av omkostnader under åren 1942—1944.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1942, sid. 567 och årg. 1943, sid. 684.

Med undantag för Stockholm voro samtliga de fastigheter, vilkas ägare anmodades ifylla formuläret, representerade i 1939 års allmänna hyres- och bostadsräkning. För Stockholms vidkommande infordrades uppgifter beträffande 566 fastigheter, vilkas ägare tillskrivits vid 1942 och 1943 års undersökningar, samt ytterligare 470 fastigheter, utvalda med ledning av ett inom Stockholms stads statistiska kontor verkställt urval av huvuduppgifter till mantalsskrivningen för år 1945. Vad beträffar övriga orter, infordrades uppgifter dels för 5 246 fastigheter, vilkas ägare tillställts frågeformulär vid 1943 års undersökning, dels för 4 356 fastigheter, som utvalts genom »sampling» ur den icke representativa delen av hyresräkningens material.

Vid urvalet av de tillskrivna fastigheterna uteslötos fastigheter tillhörande stat, kommun, bostadsrättsförening eller bostadssocialt företag, fastigheter med mindre än tre bostadslägenheter och fastigheter uppförda senare än år 1937.

Sammanlagt ha till socialstyrelsen inkommit 8 970 besvarade formulär. I allmänhet redovisades en fastighet på varje formulär; vissa formulär innehöllo dock uppgifter för två eller flera fastigheter med gemensam bokföring. 3 860 formulär, avseende fastigheter i 130 orter, ha bearbetats med avseende på taxeringsvärden, hyresvärden och huvudgrupper av utgifter. Bland de sålunda bearbetade formulären ha vidare 3 372 formulär, som avsågo fastigheter tillhörande fysiska personer, bearbetats med avseende på skulder och räntor. Huvudresultaten av dessa båda bearbetningar återgivas i tab. 1. Vidare har man särskilt bearbetat 3 611 formulär, som innehöllo specificerade uppgifter om olika slag av »onera», och 3 195 formulär med specificerade uppgifter om kostnaderna för olika slag av reparations- och underhållsarbeten (se tab. 2).

Vid granskningen av de inkomna formulären uteslötos i första hand formulär, som avsågo fastigheter med mindre än tre bostadslägenheter. Vidare uteslötos formulär, där vissa intäkts- och utgiftsposter uppenbarligen redovisats ofullständigt eller där siffrorna föreföllo konstruerade. Efter granskning av relationerna mellan olika intäkts- och utgiftsposter etc. har man uteslutit formulär, vilka med hänsyn till dessa relationer kunde förmodas vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda. Sålunda har man t. ex. uteslutit fastigheter, beträffande vilka man haft anledning förmoda, att de redovisade utgifterna för reparations- och underhållsarbeten — med hänsyn till utgifternas storlek och art — innefattat mera avsevärda utgifter för moderniseringsarbeten o. dyl.

Vidare har man uteslutit fastigheter, där hyresvärdet för till bostad använda lägenheter under något år uppgick till mindre än hälften av det totala hyresvärdet; fastigheter där summan av uppburna hyror och hyresförluster understeg två tredjedelar av det totala hyresvärdet; fastigheter där ägaren under något år för eget bruk använt andra lägenheter och lokaler än rena bostadslägenheter; fastigheter som innehöllo av arbetsgivare upplåtna personalbostäder; fastigheter där hyrorna ökats i samband med större ny-, om- eller tillbyggnads- och moderniseringsarbeten.

Vid granskningen ha vissa uppgifter korrigerats, varvid man i huvudsak tillämpat samma principer som vid 1943 års undersökning (jfr Soc. Medd. årg. 1943, sid. 684).

De undersökta fastigheterna (i 130 orter) ha vid bearbetningen fördelats på sju ortsgrupper, nämligen Stockholm, Göteborg, Malmö, städer med 30 000—100 000 invånare (11), orter med 10 000—30 000 invånare (37), orter med 5 000—10 000 invånare (28) och orter med under 5 000 invånare (51). Vid denna indelning har man, i syfte att underlätta jämförelser med 1943 års undersökning, utgått från den administrativa indelningen och folkmängdsförhållandena den 31 december 1939. Vidare ha de undersökta fastigheterna fördelats efter förekomsten av centraluppvärmning.

Samtliga redovisade fastigheter innehöllo tillhopa 43 734 rena bostadslägenheter, 520 delvis för bostadsändamål avsedda lägenheter och 4 240 andra lägenheter och lokaler. Till belysning av materialets representativitet meddelas i nedanstående tablå för var och en av de sju storleksgrupperna av orter dels antalet i huvudundersökningen redovisade egentliga bostadslägenheter, dels antalet i den öppna marknaden uthyrda lägenheter enligt 1939 års hyresräkning i *samtliga* de orter, som deltogo i hyresräkningen och där lagen om hyresreglering m. m. äger tillämpning.

	Antal bostadsläg. enligt fastighetsomkostnadsundersökningen	Antal i öppna marknaden uthyrda bostadsläg. enl. hyresräkningen
Stockholm	14 626	154 298
Göteborg	4 740	66 919
Malmö	2 746	38 126
Städer m. 30 000—100 000 inv.	10 755	98 992
Orter » 10 000— 30 000 »	6 719	97 712
» » 5 000— 10 000 »	2 305	41 062
» » under 5 000 »	1 843	36 881
Samtliga orter	**43 734**	**528 990**

Det bör framhållas, att de båda talserierna icke äro helt jämförbara inbördes. I fastighetsomkostnadsundersökningen ingå icke blott hyreslägenheter, utan även lägenheter, som nyttjats av ägaren själv, vice värd, portvakt o. s. v. Å andra sidan ingå ej i undersökningen lägenheter i en- och tvåfamiljshus.

Det sammanlagda *taxeringsvärdet* för samtliga undersökta fastigheter uppgick den 1 januari 1942 till 508·0 milj. kr. Motsvarande summa vid 1943 års undersökning var 254·1 milj. kr.

I tab. 1 och 2 avses med *hyresvärde* summan av a) uppburna hyror; b) hyresvärdet för bostad som bebotts av fastighetsägaren och hans hushållsmedlemmar, för bostad som hyresfritt upplåtits åt vice värd, portvakt o. dyl. samt för lokaler, som använts av fastighetsägaren för annat ändamål än bostad; c) hyresförluster. Denna definition avviker något från den, som tillämpades vid 1943 års undersökning, då värdet av bostad för vice värd etc. samt hyresförluster ej inräknades i »hyresvärdet». — Enligt anvisningarna i formuläret skulle i summan av uppburna hyror inräknas ersättning för uppvärmning och varmvatten — även bränsletillägg — vattenförbrukning, sotning m. m.

Tab. 1. Taxeringsvärden, skuldsummor, intäkter

			Stockholm			Göteborg			Malmö		
			Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.
	a) *Samtliga redovisade fastigheter*										
1	Antal formulär		150	433	583	122	165	287	119	64	183
2	Taxeringsvärde 1 jan. 1942 (milj. kr)		39·5	237·2	276·7	11·4	33·8	45·2	9·7	15·6	25·3
3	Hyresvärde 1942 (milj. kr)		3·6	20·9	24·5	1·2	3·3	4·5	0·9	1·5	2·4
4	Hyresvärde i % av taxeringsvärdet 1 jan. 1942	1942	9·1	8·8	8·9	10·4	9·7	9·8	9·2	9·9	9·6
5		1943	9·1	8·9	9·0	10·4	9·8	10·0	9·2	10·0	9·7
6		1944	9·1	9·2	9·2	10·4	10·0	10·1	9·2	10·4	9·9
7	Hyresvärde i % av hyresvärdet 1942	1943	99·9	101·4	101·2	100·0	101·5	101·1	100·0	101·1	100·7
8		1944	99·9	103·8	103·3	100·0	103·3	102·5	100·4	104·7	103·1
9	Hyresförluster i % av hyresvärdet 1942	1942	0·9	0·6	0·6	1·8	1·0	1·2	2·8	0·9	1·6
10		1943	0·5	0·4	0·4	1·3	0·4	0·6	1·4	1·1	1·2
11		1944	0·3	0·4	0·4	1·1	0·2	0·5	0·8	0·5	0·6
12	Onera exkl. bränsleutgifter i % av hyresvärdet 1942	1942	11·5	12·8	12·7	14·9	14·6	14·6	11·8	13·8	13·1
13		1943	11·7	13·3	13·1	15·7	15·1	15·2	11·9	13·9	13·2
14		1944	11·9	13·8	13·5	15·6	16·1	16·0	11·9	14·5	13·6
15	Bränsleutgifter i % av hyresvärdet 1942	1942	—	14·6	12·4	—	16·8	12·4	—	19·4	12·3
16		1943	—	13·0	11·1	—	15·2	11·2	—	18·4	11·6
17		1944	—	18·3	15·6	—	20·0	14·7	—	21·8	13·8
18	Utg. för reparations- och underhållsarb. i % av hyresvärdet 1942	1942	13·4	7·2	8·1	17·6	10·2	12·1	16·8	9·7	12·3
19		1943	13·6	7·1	8·0	15·2	9·6	11·1	16·9	9·5	12·2
20		1944	14·8	8·5	9·5	19·9	11·4	13·6	16·2	8·6	11·4
21	Skyddsrumskostnader etc. i % av hyresvärdet 1942	1942	0·6	0·5	0·5	3·1	1·1	1·7	2·7	0·4	1·2
22		1943	0·6	0·3	0·3	1·1	0·5	0·7	0·6	0·1	0·3
23		1944	1·1	0·5	0·6	1·1	0·4	0·6	3·5	2·4	2·8
24	Kommunal fastighetsskatt i % av hyresvärdet 1942	1942	5·2	5·4	5·3	6·4	6·9	6·8	5·9	5·5	5·7
25		1943	4·8	4·9	4·9	5·1	5·5	5·4	5·5	5·1	5·2
26		1944	4·5	4·6	4·6	4·5	4·9	4·8	5·2	4·8	4·9
27	Kostnader för förbättring etc. i % av hyresvärdet 1942	1942	0·1	0·1	0·1	0·1	0·2	0·2	0·5	0·2	0·3
28		1943	0·1	0·3	0·2	0·2	0·2	0·2	0·2	0·1	0·1
29		1944	0·3	0·5	0·4	0·7	0·0	0·2	0·3	0·0	0·1
	b) *Fastigheter tillhörande fysiska personer.*										
30	Antal formulär		120	283	403	86	49	135	113	56	169
31	Taxeringsvärde 1 jan. 1942 (milj. kr)		33·4	136·2	169·7	6·8	8·1	14·8	8·9	12·2	21·1
32	Skuldsumma i % av taxeringsvärdet 1 jan. 1942	1 jan. 1942	60·5	74·9	72·1	56·9	73·8	66·1	65·3	75·9	71·4
33		1 » 1943	60·1	74·6	71·7	56·7	73·0	65·6	66·8	75·8	72·0
34	1 jan. 1942	1 » 1944	59·9	74·1	71·3	56·6	73·1	65·6	66·5	74·9	71·4
35	Hyresvärde 1942 (milj. kr)		2·9	12·1	15·0	0·7	0·8	1·5	0·8	1·3	2·1
36	Räntor i % av hyresvärdet 1942	1942	29·5	32·9	32·2	22·4	30·0	26·4	28·3	29·1	28·8
37		1943	28·7	32·1	31·4	21·8	29·7	26·0	27·5	28·3	28·0
38		1944	28·0	31·2	30·6	21·3	29·1	25·4	27·1	27·3	27·2
39	Räntor i % av skuldsumman 1 januari	1942	4·2	3·9	3·9	4·1	4·0	4·0	4·1	4·0	4·0
40		1943	4·1	3·8	3·9	4·0	4·0	4·0	3·9	3·9	3·9
41		1944	4·1	3·7	3·8	4·0	3·9	3·9	3·9	3·8	3·8

och utgifter för undersökta fastigheter.

Städer med 30 000–100 000 inv.			Orter med 10 000—30 000 inv.			Orter med 5 000—10 000 inv.			Orter med under 5 000 inv.			Samtliga orter			
Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	Fastigh. utan c.v.	Fastigh. med c.v.	Samtl. fastigh.	
619	467	1 086	571	389	960	264	142	406	268	87	355	**2 113**	**1 747**	**3 860**	1
31·4	51·4	82·8	20·8	30·3	51·1	7·3	8·3	15·6	6·7	4·6	11·3	**126·8**	**381·2**	**508·0**	2
3·1	5·3	8·4	2·0	3·2	5·2	0·7	0·9	1·6	0·7	0·5	1·2	**12·0**	**35·7**	**47·7**	3
9·7	10·3	10·1	9·5	10·7	10·2	9·1	10·8	10·0	9·8	10·7	10·2	**9·5**	**9·4**	**9·4**	4
9·9	10·5	10·3	9·6	10·8	10·3	9·2	11·0	10·1	10·0	10·8	10·3	**9·6**	**9·5**	**9·5**	5
9·8	10·6	10·3	9·6	11·0	10·4	9·2	11·0	10·2	10·0	11·0	10·4	**9·5**	**9·7**	**9·7**	6
102·1	101·2	101·5	100·7	100·9	100·8	100·6	101·7	101·2	101·2	100·7	101·0	**100·7**	**101·3**	**101·1**	7
100·5	102·9	102·1	100·9	102·5	101·9	101·6	102·2	101·9	101·4	102·8	102·0	**100·5**	**103·5**	**102·7**	8
0·9	0·6	0·7	0·8	0·6	0·7	1·3	0·6	0·9	1·9	1·3	1·6	**1·2**	**0·6**	**0·8**	9
0·6	0·4	0·5	0·6	0·4	0·5	1·0	0·5	0·7	1·7	0·9	1·3	**0·8**	**0·5**	**0·5**	10
0·6	0·3	0·4	0·5	0·4	0·4	0·8	0·4	0·6	1·2	0·7	1·0	**0·6**	**0·4**	**0·4**	11
13·3	11·7	12·3	12·6	11·9	12·1	12·4	11·5	11·9	13·8	11·4	12·8	**12·7**	**12·7**	**12·7**	12
13·2	12·0	12·5	12·6	12·0	12·2	12·4	12·1	12·2	14·0	11·4	12·9	**12·8**	**13·1**	**13·0**	13
13·3	12·6	12·9	12·9	12·6	12·7	12·6	12·4	12·5	14·4	12·1	13·4	**13·0**	**13·7**	**13·5**	14
—	21·5	13·6	—	22·6	14·0	—	25·4	14·5	—	24·9	10·7	—	**17·2**	**12·8**	15
—	20·4	12·9	—	21·4	13·3	—	23·8	13·7	—	24·5	10·5	—	**15·7**	**11·8**	16
—	22·9	14·5	—	23·4	14·5	—	25·9	14·8	—	24·8	10·7	—	**20·0**	**15·0**	17
16·6	7·9	11·1	16·0	9·4	11·9	14·9	8·9	11·5	16·8	9·2	13·5	**15·6**	**7·9**	**9·9**	18
15·3	8·2	10·8	16·5	9·6	12·2	13·9	8·5	10·8	17·5	9·3	14·0	**15·2**	**7·9**	**9·7**	19
17·7	9·1	12·3	17·5	11·0	13·5	16·4	10·1	12·8	19·4	12·4	16·4	**16·9**	**9·2**	**11·1**	20
3·5	1·5	2·2	2·7	1·1	1·8	2·7	1·7	2·1	3·2	1·6	2·5	**2·3**	**0·8**	**1·2**	21
1·8	0·7	1·1	0·9	0·3	0·5	1·0	0·6	0·7	0·9	0·5	0·7	**1·0**	**0·4**	**0·5**	22
1·7	0·8	1·1	1·0	0·5	0·7	0·8	0·8	0·8	1·4	0·4	0·9	**1·4**	**0·7**	**0·8**	23
6·1	5·6	5·8	6·9	6·1	6·4	7·0	5·9	6·3	7·0	5·9	6·5	**6·1**	**5·6**	**5·7**	24
5·9	5·5	5·6	6·8	6·0	6·3	6·8	5·6	6·1	6·5	5·6	6·1	**5·7**	**5·2**	**5·3**	25
5·6	5·3	5·4	6·4	5·7	5·9	6·5	5·4	5·9	6·2	5·4	5·8	**5·3**	**4·9**	**5·0**	26
0·6	0·4	0·5	0·5	0·2	0·3	0·2	0·2	0·2	1·3	1·0	1·2	**0·4**	**0·2**	**0·2**	27
0·7	0·3	0·5	0·5	0·3	0·4	0·1	0·1	0·1	0·4	0·3	0·3	**0·3**	**0·3**	**0·3**	28
0·8	0·5	0·6	0·5	0·3	0·4	0·9	0·2	0·5	0·8	0·2	0·5	**0·6**	**0·4**	**0·4**	29
578	437	1 015	555	366	921	253	136	389	257	83	340	**1 962**	**1 410**	**3 372**	30
28·0	45·9	74·0	19·6	24·9	44·4	7·0	8·0	15·0	6·4	4·4	10·8	**110·1**	**239·7**	**349·8**	31
59·6	75·1	69·2	55·4	68·9	63·0	50·4	59·1	55·1	45·8	66·0	54·0	**58·0**	**78·6**	**68·7**	32
59·3	73·7	68·3	54·9	68·2	62·3	49·8	57·7	54·0	45·5	64·6	53·3	**57·8**	**78·0**	**68·2**	33
58·9	73·4	67·9	54·4	67·8	61·9	49·2	57·5	53·6	44·8	62·8	52·1	**57·5**	**72·5**	**67·8**	34
2·8	4·8	7·5	1·9	2·7	4·6	0·6	0·9	1·5	0·6	0·5	1·1	**10·3**	**23·0**	**33·3**	35
22·5	28·1	26·1	22·0	24·8	23·6	21·6	20·0	20·7	18·0	24·6	20·8	**24·5**	**30·0**	**28·3**	36
23·6	27·5	26·1	21·2	24·0	22·9	20·9	19·5	20·1	17·8	22·6	19·8	**24·3**	**29·2**	**27·7**	37
23·0	26·6	25·3	21·0	23·6	22·6	20·4	19·2	19·7	17·4	21·6	19·1	**23·8**	**28·4**	**27·0**	38
3·7	3·9	3·8	3·8	3·9	3·9	3·9	3·8	3·8	3·9	4·0	4·0	**4·0**	**3·9**	**3·9**	39
3·9	3·9	3·9	3·7	3·8	3·8	3·8	3·7	3·8	3·9	3·7	3·8	**3·9**	**3·8**	**3·9**	40
3·8	3·8	3·8	3·7	3·8	3·8	3·8	3·7	3·7	3·8	3·7	3·8	**3·9**	**3·8**	**3·8**	41

Tab. 2. Uppgifter om onera samt

		Stockholm		Göteborg		Malmö		Städer med 30 000—100 000 inv.	
		1942	1944	1942	1944	1942	1944	1942	1944
	a) *Fastigheter med specificerade uppgifter om onera.*								
1	Antal formulär	535		274		166		1 015	
2	Taxeringsvärde 1 jan. (milj. kr)	255·3	.	42·9	.	23·3	.	76·8	.
3	Hyresvärde (milj. kr)	22·6	23·4	4·2	4·3	2·3	2·3	7·8	8·0
4	D:o i % av hyresvärdet 1942	100·0	103·2	100·0	102·5	100·0	103·4	100·0	102·1
5	Onera och bränsleutgifter i % av hyresvärdet 1942	25·2	29·1	26·7	30·4	26·2	28·2	25·9	27·4
	Därav								
6	avlöning till vice värd, portvakt etc. (inkl. bostad)	5·2	5·6	4·5	4·7	5·1	5·3	4·0	4·4
7	utg. för vattenförbrukning	1·8	2·1	2·2	2·7	2·2	2·2	2·3	2·4
8	» » renhållning	1·5	1·4	2·4	2·4	1·8	1·6	2·0	1·8
9	» » trappstädning	0·2	0·2	0·2	0·2	0·8	0·9	0·3	0·3
10	» » sotning	0·5	0·6	0·7	0·7	0·5	0·5	0·8	0·9
11	» » skötsel av hiss	0·3	0·3	0·2	0·3	0·1	0·2	0·0	0·0
12	» » elektrisk ström	1·1	1·0	0·8	0·9	0·9	0·9	0·9	0·9
13	» » försäkringar	0·7	0·9	1·4	1·6	1·1	1·2	1·4	1·5
14	» » bränsle, sågn. o. inbärn. av ved	12·5	15·7	12·3	14·6	13·0	14·6	13·8	14·7
15	övriga omkostnader	1·4	1·3	2·0	2·3	0·7	10·8	0·4	0·5
	b) *Fastigheter med specificerade uppgifter om reparations- o. underhållsarb.*								
16	Antal formulär	484		240		159		933	
17	Taxeringsvärde 1 jan. (milj. kr)	231·4	.	35·7	.	22·1	.	70·9	.
18	Hyresvärde (milj. kr)	20·5	21·2	3·5	3·6	2·1	2·2	7·2	7·3
19	D:o i % av hyresvärdet 1942	100·0	103·3	100·0	102·5	100·0	103·4	100·0	102·1
20	Samtl. utg. för reparations- o. underhållsarb. i % av hyresvärdet 1942	8·0	9·4	11·7	13·2	11·7	10·7	10·8	12·2
	Därav								
21	utg. för tapeter, målnings- o. tapetseringsarb.	2·4	3·3	4·3	5·5	4·4	4·5	4·1	4·8
22	» » ersättning av förslitna korkmattor	0·2	0·2	0·2	0·1	0·3	0·1	0·1	0·2
23	» » snickeriarbeten	0·9	0·8	1·9	1·9	1·7	1·1	1·7	1·9
24	» » plåtslageriarbeten	0·7	1·0	0·8	1·1	0·8	1·1	0·9	1·1
25	» » rörarbeten	1·8	1·6	1·7	1·4	1·9	1·4	1·8	1·4
26	» » elektriska arbeten	0·5	0·7	0·7	0·6	0·7	0·7	0·6	0·6
27	» » murning, fasadbehandling o. d.	0·7	1·0	1·1	1·6	1·0	1·0	0·9	1·4
28	övriga arbeten	0·8	0·8	1·0	1·0	0·9	0·8	0·7	0·8

Av tab. 1 och 2 framgår, att det sammanlagda hyresvärdet för de undersökta fastigheterna inom varje ortsgrupp företedde en ökning från 1942 till 1944, vilken till största delen betingats av en ökning i hyresvärdet för centralvärmelägenheter. Tab. 1 utvisar även, att *hyresförlusterna* — förorsakade av hyresledighet eller bristande hyresbetalning eller av att tidigare uthyrda lokaler tagits i anspråk som skyddsrum — minskats från 1942 till 1944 i samtliga ortsgrupper och lägenhetskategorier.

reparations- och underhållskostnader.

Orter med 10 000—30 000 inv.		Orter med 5 000—10 000 inv.		Orter med under 5 000 inv.		Samtliga orter			Fastigheter utan c.v.		Fastigheter med c.v.		
1942	1944	1942	1944	1942	1944	1942	1943	1944	1942	1944	1942	1944	
891		387		343		**3 611**			1 959		1 652		1
45·5	.	15·0	.	10·9	.	**469·7**	.	.	114·1	.	355·6	.	2
4·6	4·7	1·5	1·5	1·1	1·1	**44·1**	**45·0**	**45·4**	10·9	10·9	33·2	34·5	3
100·0	102·0	100·0	101·9	100·0	102·0	**100·0**	**102·0**	**102·8**	100·0	100·4	100·0	103·5	4
26·0	27·0	26·6	27·4	23·6	24·2	**25·6**	**24·9**	**28·5**	12·6	12·9	29·8	33·6	5
3·4	3·6	3·0	3·2	2·7	2·9	**4·6**	**4·8**	**4·9**	3·3	3·4	5·0	5·4	6
2·7	2·8	2·9	3·0	3·3	3·3	**2·1**	**2·2**	**2·3**	2·4	2·4	2·0	2·3	7
2·3	2·3	2·0	2·1	2·4	2·5	**1·8**	**1·8**	**1·7**	3·0	2·8	1·4	1·4	8
0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	**0·2**	**0·2**	**0·2**	0·1	0·1	0·3	0·3	9
0·7	0·7	0·8	0·9	0·8	0·9	**0·6**	**0·6**	**0·7**	1·0	1·1	0·5	0·5	10
0·0	0·0	0·0	0·0	—	—	**0·2**	**0·2**	**0·2**	0·0	0·0	0·3	0·3	11
0·8	0·9	0·9	0·9	1·0	1·0	**1·0**	**0·9**	**1·0**	0·7	0·8	1·0	1·0	12
1·8	2·0	1·8	1·9	2·1	2·3	**1·1**	**1·2**	**1·3**	1·5	1·6	1·0	1·2	13
13·9	14·2	14·8	15·0	10·9	10·9	**12·9**	**11·9**	**15·1**	—	—	17·1	20·0	14
0·3	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	**1·1**	**1·1**	**1·1**	0·6	0·7	1·2	1·2	15
769		331		279		**3 195**			1 721		1 474		16
41·4	.	12·4	.	8·8	.	**422·7**	.	.	102·0	.	320·7	.	17
4·2	4·3	1·2	1·3	0·9	0·9	**39·7**	**40·1**	**40·8**	9·7	9·7	30·0	31·1	18
100·0	102·1	100·0	101·6	100·0	101·5	**100·0**	**101·0**	**102·8**	100·0	100·4	100·0	103·6	19
11·8	13·3	11·5	12·9	13·1	16·4	**9·7**	**9·5**	**11·0**	15·3	17·0	7·8	9·1	20
4·4	5·5	4·2	5·2	4·9	6·6	**3·3**	**3·3**	**4·2**	5·0	6·4	2·7	3·4	21
0·3	0·2	0·2	0·1	0·1	0·2	**0·2**	**0·2**	**0·2**	0·2	0·2	0·2	0·2	22
2·0	2·3	1·9	2·3	3·3	3·2	**1·4**	**1·3**	**1·4**	2·6	2·7	1·0	1·0	23
0·9	1·1	1·0	1·3	1·1	1·4	**0·8**	**0·9**	**1·1**	1·7	2·3	0·5	0·7	24
1·8	1·4	1·7	1·5	1·4	1·4	**1·8**	**1·4**	**1·5**	2·0	1·2	1·7	1·6	25
0·8	0·8	0·9	0·9	0·7	1·4	**0·6**	**0·7**	**0·7**	0·8	0·8	0·6	0·7	26
1·1	1·2	1·1	0·8	0·9	1·4	**0·9**	**1·0**	**1·1**	1·9	2·3	0·5	0·8	27
0·5	0·8	0·5	0·8	0·7	0·8	**0·7**	**0·7**	**0·8**	1·1	1·1	0·6	0·7	28

I tab. 1 och 2 ha hyresförluster samt olika slag av utgifter under vart och ett av åren 1942—1944 uttryckts i % av hyresvärdet 1942.

Utgifterna för *bränsle* (inberäknat sågning och inbärning av ved) visa från 1942 till 1944 en ökning, som för fastigheter med centralvärme i samtliga ortsgrupper motsvarar 2·8 % och för samtliga fastigheter 2·2 % av 1942 års hyresvärde.

Under rubriken *onera* redovisas i tab. 1 och 2 löpande omkostnader för fastig-

heterna med undantag för räntor, bränsleutgifter, reparations- och underhållskostnader, skatter samt kostnader för ny-, till- eller ombyggnads- och förbättringsarbeten. Av de 3 860 bearbetade formulären innehöllo 3 611 så specificerade uppgifter, att de redovisade utgifterna kunde fördelas på olika grupper (se tab. 2).

Utgiftsgruppen onera ökades från 1942 till 1944 enligt tab. 1 för fastigheter utan centralvärme med 0·3 % av 1942 års hyresvärde; för fastigheter med centralvärme uppgick stegringen till 1·0 % och för samtliga fastigheter till 0·8 % av 1942 års hyresvärde. Enligt tab. 2 motsvarade stegringen i onera resp. 0·3, 0·9 och 0·7 % av 1942 års hyresvärde.

I formuläret skulle i en särskild frågepunkt redovisas utgifterna för *reparationer och underhåll* av fastigheten, inberäknat materialkostnader, med specifikation på olika slag av arbeten (jfr tab. 2). Det framhölls uttryckligen i anvisningarna, att redovisningen endast skulle avse sådana utgifter, som finge avdragas vid taxering, d. v. s. reparations- och underhållskostnader i egentlig mening. Däremot skulle utgifter för ny-, om- eller tillbyggnad, för förbättring, modernisering m. fl. arbeten, som inneburo en förändring av fastighetens standard, redovisas i en särskild frågepunkt. Det finns anledning förmoda, att man genom dessa anvisningar lyckats reducera den felkälla, som gjorde sig gällande vid 1943 års undersökning, då i många fall moderniserings- och förbättringsarbeten torde ha redovisats som reparations- och underhållsarbeten. Vid granskningen har man i vissa fall korrigerat dylika redovisningsfel. Det bör emellertid framhållas, att det rent principiellt möter svårigheter att klart avgränsa å ena sidan sådana reparationsutgifter, vilka kunna betraktas som löpande omkostnader för fastighetsförvaltningen, och å andra sidan moderniserings- o. dyl. arbeten, vilka innebära »nyinvestering» av kapital (jfr Soc. Medd. årg. 1943, sid. 690).

De sammanlagda utgifterna för reparationer och underhåll visa från 1942 till 1944 en stegring, som för samtliga redovisade fastigheter enligt tab. 1 motsvarar 1·2 % av 1942 års hyresvärde; motsvarande stegring enligt tab. 2 uppgick till 1·3 % av hyresvärdet 1942. Utgiftsstegringen är starkast beträffande målnings- och tapetseringsarbeten samt plåtslageriarbeten; utgifterna för rörarbeten visa en minskning från 1942 till 1944.

I en särskild punkt i formuläret skulle redovisas kostnader för anläggning, inredning, förstärkning m. m. av skyddsrum, för utrustning för hemskyddet (brandskyddsmateriel m. m.) samt för materiel för mörkläggning o. dyl. Hithörande utgifter redovisas i tab. 1 under rubriken »skyddsrumskostnader etc.».

De i formuläret redovisade kostnaderna för ny-, till- eller ombyggnad, moderniserings- eller förbättringsarbeten återgivas i tab. 1 under rubriken »Kostnader för förbättring etc.».

De uppgifter om kommunal fastighetsskatt, som redovisades i formuläret, voro i många fall uppenbart felaktiga. Man har för de undersökta fastigheterna beräknat skatteutgifterna med ledning av de redovisade taxeringsvärdena samt uppgifter om den kommunala utdebiteringen i Årsbok för Sveriges kommuner. För varje ort har skattcunderlaget, d. v. s. 5 % av det sammanlagda taxerings-

värdet, multiplicerats med det i årsboken uppgivna »hela kommunala utdebiteringsbehovet per skattekrona» enligt beslut åren 1941—1943, i förekommande fall ökat med utdebitering av municipalskatt och minskat med statsbidrag till skattelindring samt för landskommunernas vidkommande ökat med halva utdebiteringen av vägskatt per skattekrona. I tab. 1 ha de skatter, som utdebiterats enligt beslut år 1941, hänförts till år 1942 o. s. v. Det är emellertid att märka, att av de skatter, som utdebiterats enligt beslut ett visst år, endast den allmänna kommunalskatten och municipalskatten i sin helhet erlagts följande år, under det landstingsskatt, tingslagsmedel och vägskatt till en del erlagts redan samma år. Vid samtliga beräkningar har man utgått från det sammanlagda taxeringsvärdet inom varje ort den 1 januari 1942 och sålunda bortsett från de förändringar av taxeringsvärdena, som i enstaka fall redovisats. — Här må erinras om att efter vägväsendets förstatligande ingen vägskatt utgått under år 1944.

Uppgifterna om *skulder* och *räntor* ha, som nämnts, endast bearbetats beträffande fastigheter, ägda av fysiska personer (se tab. 1). Detta motiveras av svårigheten att avgöra, i vilken utsträckning juridiska personer (aktiebolag, fastighetsföreningar o. dyl.) såsom »skulder» redovisat sitt eget kapital eller lån av andelsägare o. dyl., vilka lämnats på sådana villkor, att räntorna snarare äro att betrakta som en del av fastighetens nettoavkastning än som en del av omkostnaderna för fastigheten.

Enligt anvisningarna i formuläret skulle som »skulder» redovisas allt *upplånat* kapital, som använts i eller disponerats för fastigheten. Med »räntor» skulle avses under resp. år förfallna räntor för dessa skulder. Det må framhållas, att man vid 1943 års undersökning infordrade uppgifter om summan av under varje år *erlagda* räntor å upplånat, i fastigheten nedlagt kapital; redovisningen skulle ej innefatta upplupna räntor, som ej erlagts under året.

I tab. 1 redovisas räntorna för olika fastighetskategorier dels i procent av skuldsumman den 1 januari resp. år, dels i procent av hyresvärdet 1942. Vid bedömandet av de förstnämnda procenttalen bör det beaktas, att summan av de räntor, som förfalla till betalning under ett visst år, påverkas av skuldsummans och låneformernas förändring genom avbetalningar och upptagande av nya lån samt av förändringar i räntesatserna.

De utgiftsposter, som redovisas i tab. 1 och 2, representera icke samtliga de kostnader, som varit förbundna med förvaltningen av de undersökta fastigheterna. Sålunda ha inga beräkningar verkställts angående avskrivningar eller värdeminskningsavdrag. Icke heller har någon uppskattning gjorts av värdet av fastighetsägarnas personliga arbetsprestationer för skötsel, reparation och underhåll utom i de fall, då hithörande arbetsuppgifter under en del av undersökningsperioden ombesörjts av anställd arbetskraft och andra tider av ägaren själv (jfr Soc. Medd. årg. 1943, sid. 690).

Det är givet, att en statistik över de totala utgifterna under olika år för reparations- och underhållsarbeten icke ger något mått på de kostnader, som skulle varit nödvändiga för att bibehålla fastigheterna i tekniskt oförändrat

skick. I formuläret begärdes upplysningar om, huruvida fastighetens underhåll till följd av kristiden eftersatts på sådant sätt, att reparationerna i framtiden kunde väntas bli större än under normala tider, samt huruvida förslitningen av fastigheten och dess olika tillbehör varit större under kristiden än normalt. Att döma av de inkomna svaren har det normala reparationsbehovet i ett stort antal fall blivit eftersatt.

Folkpensionärernas bostadsförhållanden m. m.

Socialvårdskommittén har nyligen framlagt resultaten av vissa inom kommittén företagna statistiska undersökningar om folkpensionärernas bostadsförhållanden och försörjningstillgångar (SOU 1945: 23). Undersökningarna ge tillsammans med den utredning om pensionärernas inkomster och utgifter, som något tidigare utförts inom socialstyrelsen (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 308), en tämligen utförlig belysning av levnadsförhållandena inom ifrågavarande befolkningsgrupp.

Undersökningarnas anordnande och omfattning. Undersökningarna avse ett representativt, slumpvis företaget urval av personer, som vid undersökningarnas igångsättande i mars 1944 uppburo tilläggspension enligt 6 eller 40 § lagen om folkpensionering eller understöd enligt förordningen om invalidunderstöd. Urvalet omfattar 5 % eller närmare 22 800 av samtliga 456 000 tilläggspensionärer.

För var och en av de utvalda tilläggspensionärerna begärdes från pensionsnämnderna i vederbörandes bostadsort nominativa uppgifter angående pensionärens bostadsförhållanden. Upplysningar om ifrågavarande pensionärers egna tillgångar av inkomst och förmögenhet inhämtades från deras ansökningshandlingar hos pensionsstyrelsen.

Av de till pensionsnämnderna utsända frågeblanketterna avseende bostadsförhållandena återkommo 21 393 eller omkring 94 % besvarade på ett sådant sätt, att de kunde läggas till grund för undersökningen. Uppgifter till inkomstundersökningen erhöllos från pensionsstyrelsen för så gott som samtliga utvalda eller tillhopa 22 763 tilläggspensionärer.

Tilläggspensionärernas fördelning på olika län och orter. Tilläggspensionärernas relativa fördelning på olika län samt deras antal i förhållande till hela folkmängden i varje län framgår av efterföljande tablå:

Län	Antal pensionärer i % av samtliga i riket	Antal pensionärer per 1000 av folkmängden	Län	Antal pensionärer i % av samtliga i riket	Antal pensionärer per 1000 av folkmängden
Stockholms stad	6·7	48·4	Göteborgs o. Bohus	7·3	67·1
Stockholms	4·2	63·3	Älvsborgs	5·2	70·6
Uppsala	2·3	74·6	Skaraborgs	4·1	77·6
Södermanlands	3·1	72·8	Värmlands	4·9	81·9
Östergötlands	5·2	73·1	Örebro	3·9	75·7
Jönköpings	3·8	69·2	Västmanlands	2·7	70·0
Kronobergs	3·0	90·2	Kopparbergs	3·9	70·2
Kalmar	4·3	84·5	Gävleborgs	4·3	71·5
Gotlands	0·9	70·7	Västernorrlands	5·0	83·3
Blekinge	2·7	83·4	Jämtlands	2·3	74·3
Kristianstads	4·1	74·2	Västerbottens	3·3	66·2
Malmöhus	7·0	58·9	Norrbottens	3·3	67·4
Hallands	2·5	73·2	Hela riket	100·0	72·9

Närmare två tredjedelar av tilläggspensionärerna voro hemmahörande på landsbygden och något mer än en tredjedel i stadssamhällen, vartill här inräknats förutom städer även köpingar och vissa förortsområden till Stockholm och Göteborg.

I dyrortshänseende fördelade sig de redovisade tilläggspensionärerna med 66·8 % på den lägsta gruppen, 21·3 % på mellangruppen och 11·9 % på de dyraste orterna.

Tilläggspensionärernas fördelning efter kön, civilstånd och ålder. Bland de redovisade pensionärerna voro 42·3 % män och 57·7 % kvinnor, vilket motsvarade ett totalantal av omkring 192 000 manliga och 263 000 kvinnliga pensionstagare.

Åldersfördelningen bland män och kvinnor belyses av efterföljande jämförelsetal. Beräkningen av åldern har skett per den 31 december 1944.

	Relativa antalet pensionärer i en ålder av ..... år												
	under 20	20 –30	30 –40	40 –50	50 –60	60 –65	65 –67	67 –70	70 –75	75 –80	80 –85	85 –90	90 o. däröv.
Män	0·4	3·1	4·7	6·2	7·2	5·6	3·0	10·1	23·5	18·7	11·7	4·6	1·2
Kvinnor	0·8	2·1	2·9	3·9	6·4	7·1	4·4	11·7	23·4	18·3	12·5	5·5	1·5
Båda könen	0·3	2·5	3·7	4·9	6·8	6·4	3·8	11·0	23·4	18·5	12·2	5·1	1·4

Av de redovisade personerna, tillhörande båda könen, hade sålunda 28·4 % ej uppnått 67 levnadsår och utgjordes av invalidpensionärer, under det att 71·6 % hade fyllt 67 år och uppburo ålderspension. Det totala antalet invalidpensionärer kan beräknas uppgå till 129 000 och antalet ålderspensionärer till 326 000.

Vid undersökningstillfället voro bland männen 44·5 % gifta, 26·1 % ogifta och 28·5 % änklingar eller frånskilda. Bland kvinnorna voro endast 22·9 % gifta, men 30·5 % ogifta och 45·6 % änkor eller frånskilda. Uppgifter om civilstånd

saknades beträffande 0·9 % av männen och 1·0 % av kvinnorna. Totalantalet gifta beräknas ha utgjort 146 000, varav 86 000 män och 60 000 kvinnor, samt ej gifta 309 000, varav 107 000 män och 202 000 kvinnor.

Huvudgrupper av bostadshushåll, upplåtelseform av bostad m. m. Av samtliga i bostadsundersökningen redovisade 21 393 tilläggspensionärer hade 63·7 % egen bostad, under det att 23·0 % voro inneboende hos annan person och 13·3 % voro intagna på anstalter. Av samtliga 456 000 tilläggspensionärer i landet skulle med motsvarande fördelning 290 000 ha egen bostad, 105 000 vara inneboende och 61 000 intagna på anstalter.

Relativt sett hade männen i något större utsträckning än kvinnorna egen bostad och voro även i betydligt större utsträckning intagna på anstalter, medan kvinnorna oftare voro inneboende. På grund av kvinnornas större antal kommo de dock att utgöra flertalet inom samtliga kategorier. Kvinnorna utgjorde sålunda 56 % av pensionärer med egen bostad, 65 % av inneboende och något mer än hälften av på anstalter intagna.

Av redovisade 13 623 pensionärer med egen bostad ägde 41·9 % själva sin bostad och ytterligare 17·1 % hade kostnadsfritt upplåten bostad, under det att 39·2 % förhyrde bostad hos fastighetsägare eller i andra hand; återstående 1·8 % bebodde arrenderad jordbruksfastighet eller bostadsrättsföreningslägenhet. Av samtliga pensionärer i landet skulle 171 000 bo i ägd eller kostnadsfritt upplåten bostad och 114 000 i hyreslägenheter.

Bland de redovisade 5 699 bostäder, som ägdes av pensionärerna själva, utgjordes en fjärdedel av bostadshus å jordbruksfastighet och övriga av bostadsfastigheter. Av de kostnadsfritt upplåtna bostäderna ägdes ungefär hälften av barn eller annan anhörig, en fjärdedel av arbetsgivare eller f. d. arbetsgivare och 12 % av kommun.

Bland de inneboende pensionärerna var ungefär hälften ålderspensionärer med bostad hos egna barn; 17 % (huvudsakligen invalidpensionärer) tillhörde föräldrarnas hushåll. Flertalet av de övriga bodde hos syskon eller annan anhörig.

Av de tilläggspensionärer, som voro intagna på anstalter, vårdades vid undersökningstillfället 48·5 % på kommunala eller andra ålderdomshem och 51·5 % på sjukvårdsanstalter och liknande inrättningar. Anförda relationstal motsvara ett totalantal av 29 000 resp. 31 000. Sistnämnda antal fördelade sig med i runt tal 20 000 på sinnessjukhus, 5 000 på sinnesslöanstalter, 3 000 på hem för kroniskt sjuka och 3 000 på andra anstalter.

Storlek och utrustning av pensionärers egna bostäder. I fråga om de tilläggspensionärer, som hade egen bostad, framkom vid enquêten, att 18 % hade lägenhet om enbart kök eller ett rum utan kök, 45 % ett rum och kök eller liknande, 29 % två rum och kök samt 8 % större lägenheter.

Av lägenheter om endast en rumsenhet var en avsevärd del kostnadsfritt upplåten eller förhyrd i andra hand, av sådana om ett rum och kök förhål-

landevis många förhyrda av fastighetsägare och större lägenheter ofta belägna å av pensionären ägd jordbruks- eller bostadsfastighet.

Den omfattning, vari lägenheter av olika storlek användes av hushåll med olika antal hushållsmedlemmar, åskådliggöres i nedanstående tablå:

Antal boende	Pensionärshushåll (i %) med lägenhet bestående av enkelrum	1 rum och kök	2 rum och kök	3 eller flera rum o. kök
1 person	72·7	34·8	17·4	13·2
2 personer	22·6	47·1	48·1	36·8
3 »	3·3	11·9	18·9	22·8
4 »	0·8	3·7	8·5	11·9
5 el. fl. personer	0·6	2·5	7·1	15·3
Samtliga hushåll	100·0	100·0	100·0	100·0

Vad beträffar bostädernas utrustning, framgår det av undersökningen, att 60 % av lägenheterna, företrädesvis på landsbygden, saknade såväl vattenledning som avlopp; 21 % — varav ungefär lika många på landsbygd och i stadssamhällen — hade vattenledning och/eller avlopp men inga andra bekvämligheter, medan 19 % — till största delen i större stadssamhällen — hade någon eller flera av sådana bekvämligheter som varmvatten, badrum, vattenklosett m. m.

Hyreskostnader m. m. I enquêten begärdes uppgifter om kontrakterad årshyra för av fastighetsägare förhyrd lägenhet. För lägenhet med centraluppvärmning ingå i det uppgivna hyresbeloppet även normal ersättning för lägenhetens uppvärmning och för varmvatten men *ej särskilda* bränsletillägg, som uttogos till följd av de stegrade bränslekostnaderna under kriget.

Medelhyrorna för hyreslägenheter, som av tilläggspensionärer förhyrts av fastighetsägare, utgjorde inom olika kommuntyper:

	Kr
Landskommuner, tillhörande dyrortsgrupp A	125
» » » B	156
» » » C	178
» » » D	199
Stadssamhällen med mindre än 5 000 invånare	293
» » 5 000—10 000 »	298
» » 10 000—20 000 »	380
» » 20 000—30 000 »	418
Malmö	446
Göteborg	530
Stockholm	727
Göteborgs förorter	315
Stockholms »	484

Hyresbeloppens variationer med hänsyn till lägenhetens storlek och förekomsten av centralvärme samt hushållens sammansättning belysas i nedanstående tablå:

	Genomsnittlig årshyra i kr för lägenheter, som innehades av		
	ensamboende pensionär	enbart makar	andra pensionärshushåll
Lägenheter *med* centralvärme			
Rum el. kök el. rum med kokvrå	387	382	544
1 rum o. kök el. 2 rum med kokvrå	562	501	716
2 rum och kök	754	754	926
Större lägenheter	(1 307)	(941)	1 843
Lägenheter *utan* centralvärme			
Rum el. kök el. rum med kokvrå	179	178	212
1 rum o. kök el. 2 rum med kokvrå	267	269	303
2 rum och kök	373	297	466
Större lägenheter	(899)	529	726

Av särskilt intresse är, att enligt ovanstående data ensamboende hade ungefär samma hyreskostnader som äkta makar. I övriga pensionärshushåll ingingo i stor utsträckning självförsörjande barn, som bidrogo till hyreskostnaderna. Dessa inbegripa således i viss utsträckning icke blott pensionärernas utan även vissa andra personers utgifter för bostad.

Tilläggspensionärernas hyror voro så gott som genomgående lägre än motsvarande medelhyror enligt 1939 års hyresräkning. Detta förhållande förklaras bl. a. därav, att omkring en fjärdedel av de pensionärer, som hyrde egen lägenhet, voro i tillfälle att i församlingshem, pensionärshem, stiftelser m. fl. institutioner samt hos närstående enskilda personer få förmånligare hyresvillkor än i öppna marknaden.

För ägda bostadsfastigheter uppgivna årliga utgifter (amorteringar, avskrivningar samt reparations- och underhållskostnader ej medräknade) utgjorde i genomsnitt på den ej agglomererade landsbygden och i storstädernas förortsområden omkring hälften, i mindre och medelstora stadssamhällen två tredjedelar och inom flertalet övriga kommuntyper tre fjärdedelar av förut angivna medelhyror för hyreslägenheter. Särskilt på landsbygden men även i mindre och medelstora stadssamhällen syntes dock ofta ingen alls eller ytterst ringa utgift av ifrågavarande slag förekomma.

Omkring 20 % av pensionärer med ägd bostadsfastighet och 6 % av dem, som förhyrde lägenhet, hade inkomst genom uthyrning av del av fastighet eller lägenhet. Sådan hyresinkomst förekom särskilt i stadssamhällen.

Bränsleanskaffning och bränslekostnader. Av pensionärer med egen bostad inköpte tre fjärdedelar, eller ett totalantal av omkring 200 000, sitt bränsle själva; bortåt en femtedel, eller över 50 000, hade tillgång till eget eller fritt bränsle, medan de övrigas bränslekostnad ingick i bostadskostnaderna. Den genomsnitt-

liga årskostnaden för bränsle, som inköptes av pensionärerna själva, utgjorde för hela landet 137 kr och varierade i olika kommuntyper från 108 kr i A-kommuner till 177 kr i Stockholm.

Pensionärshushållens sammansättning. I sammanlagt 41 % av de redovisade tilläggspensionärernas hushåll funnos även annan eller andra personer, som erhöllo tilläggspension. I 35 % av hushållen utgjordes den andra pensionstagaren av den redovisade personens make eller maka och i 6 % av annan eller andra personer.

De redovisade pensionärshushållens sammansättning i övrigt framgår av nedanstående tablå:

Hushåll bestående av:	Antal redovisade hushåll	Därav hushåll med nedanst. antal medlemmar		
		1—2	3—4	5 eller flera
Ensamboende pensionär	4 774	4 774	—	—
Pensionär o. make (maka) eller hushållerska men inga andra personer	4 044	4 044	—	—
samt egna barn men ej andra personer	1 832	—	1 468	364
samt egna barn jämte andra personer	213	—	98	115
samt andra personer än egna barn	210	—	200	10
Annan pensionär och egna barn men ej andra personer	1 537	1 083	413	41
såväl egna barn som andra personer	188	—	155	33
andra personer än egna barn	825	626	159	40
Samtliga hushåll	**13 623**	**10 527**	**2 493**	**603**

Tilläggspensionärernas inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Av primäruppgifterna till inkomstundersökningen grunda sig omkring 2 000 på handlingar från 1920-talet eller i några hundratal fall ännu tidigare; omkring 3 000 härröra från förra hälften av 1930-talet och 9 500 från senare hälften av samma årtionde samt 8 200 från innevarande årtionde.

I nedanstående tablå lämnas sammanfattande uppgifter för förekomsten av egna försörjningstillgångar bland tilläggspensionärer på landsbygden och i stadssamhällena. Vid undersökningen framkomna data härom ha för åskådlighetens skull i tablån omräknats i syfte att i jämna tusental ange totala antalet pensionärer.

	Pensionärer utan uppg. inkomst	Därav		Pensionärer med uppg. inkomst	Därav	
		gifta	ej gifta		gifta	ej gifta
Landsbygd	57 000	10 000	47 000	240 000	127 000	113 000
Stadssamhällen	58 000	11 000	47 000	101 000	58 000	43 000
Samtliga orter	**115 000**	**21 000**	**94 000**	**341 000**	**185 000**	**156 000**

De vanligast förekommande inkomstslagen voro i följande ordning: bostadsförmån, arbetsinkomst, avkastning av jordbruksfastighet, kapitalavkastning, livränta eller pension samt avkastning av bostadsfastighet.

Den sammanlagda »behållna slutinkomst», efter vilken tilläggspension beräknats för pensionärer med inkomst, utgjorde i medeltal för gifta pensionärer 336 kr, d. v. s. för vardera maken 168 kr, samt för ej gifta män 181 kr och ej gifta kvinnor 163 kr. Avdrag ha i fråga om dessa belopp gjorts för vissa med inkomsterna sammanhängande omkostnader. S. k. privilegierade inkomster — pensioner eller understöd av vissa slag — äro ej heller inräknade.

Omkring hälften av de redovisade pensionärerna hade förmögenhet i form av fastighet eller kapital. Nettoförmögenhetens värde eller belopp låg för flertalet gifta under 4 000 kr och för flertalet ej gifta under 3 000 kr.

Hemunderstöd och kommunala pensionstillskott. I samband med bostadsundersökningen inhämtades uppgifter angående förekomsten av hemunderstöd från fattigvården samt kommunala pensionstillskott under år 1943 till folkpensionärer, som ej voro intagna på anstalter. Enligt företagna sammanställningar härav kan beräknas, att bland samtliga tilläggspensionärer bortåt 54 000 erhöllo fattigvårdsunderstöd och över 15 000 kommunala pensionstillskott. Om därtill lägges antalet på anstalter intagna pensionärer, av vilka de allra flesta torde vara understödstagare hos fattigvården, erhålles ett sammanlagt antal av omkring 129 000 tilläggspensionärer med kommunala understöd. Enligt fattigvårdsstatistiken för år 1943 erhöllo emellertid då nära 145 000 personer med tilläggspension dylikt understöd. Vid den förevarande enquêten torde därför mindre, tillfälliga understöd till inköp av bränsle el. dyl. ej ha uppgivits, ej heller vissa naturaförmåner.

Kortare meddelanden.

Hyresrådet avstyrker ånyo generell hyreshöjning. Vid övervägande av olika på frågan inverkande omständigheter har hyresrådet den 12 juni 1945 icke funnit skäl medgiva hyreshöjning enligt 5 § hyresregleringslagen för tiden den 1 oktober 1945—den 30 september 1946.

Av de av socialstyrelsen utförda statistiska utredningarna i frågan (se sid. 479) finner hyresrådet, att omkostnaderna för fastighetsförvaltning, inräknat skatter och reparationsutgifter, under åren 1938—1944 synas ha undergått en ökning, som motsvarar för Göteborg omkring $5^1/_2$ % av 1938 års hyresvärde och för landet i övrigt i genomsnitt 4 % av samma värde. Därvid har från utgiftsökningarna dragits den inkomstökning, som visats ha inträtt genom att förluster till följd av outhyrda lägenheter och bristande hyresbetalning minskats. Hyresrådet har däremot icke medräknat ränteutgifterna, som de första krigsåren stego men därefter, särskilt under år 1945, befunnit sig i sjunkande. I kostnaderna har hyresrådet för instundande hyresår medräknat $^1/_{10}$ av kostnaderna för anordnande av skyddsrum. Från stegringen på utgiftssidan har avdragits genomsnittsbeloppet av de hyreshöjningar, som ägt rum före den 1 januari 1942 (1 à 2 %). Enligt dessa beräkningsgrunder finner hyresrådet det föreliggande utredningsmaterialet utvisa en genomsnittlig försämring av fastighetsförvaltningens ekonomiska resultat i här förevarande avseenden, motsvarande för Göteborg drygt 6 % av 1938 års hyresvärde och för landet i övrigt 3 à 4 % av samma värde.

Enligt de grundsatser, som tillämpas i den allmänna priskontrollen, få ökningar i en varas produktionskostnader icke föranleda prisförhöjning, om kostnadsökningen icke är större än att den skäligen kan bäras inom producentens vinstmarginal. I fråga om hyrorna skulle detta betyda, att ökningen av fastighetsomkostnaderna skulle kunna bäras av avkastningen av fastighetsägarens eget i fastigheten nedlagda kapital. Utan att göra något uttalande härom konstaterar hyresrådet, att Kungl. Maj:t år 1943 icke medgav generell hyresökning för Göteborg, ehuru det då föreliggande statistiska materialet för denna ort utvisade en kostnadsstegring, som var likvärdig med den nu för övriga orter påvisade.

Fastighetsägarnas representanter ha reserverat sig mot hyresrådets inledningsvis anförda beslut. Enligt deras mening hade hyresrådet lagligen bort medgiva höjning av hyrorna med åtminstone 5·5 % för Stockholm, 7 % för Göteborg, 4 % för Malmö och 6 % för övriga orter, allt i den mån hyran i det enskilda fallet icke redan blivit höjd under åren 1940 eller 1941.

Hyresgästerna ha med instämmande i själva beslutet reserverat sig mot hyresrådets motivering. Enligt deras förmenande har den genomsnittliga försämringen av fastighetsförvaltningens ekonomiska resultat icke varit så stor som göres gällande i hyresrådets beslut.

Nytt löneregleringsbeslut i Finland. Den 13 juni 1945 framlade regeringen för riksdagen sitt beslut i fråga om reglementering av arbetslönerna för att bereda riksdagen tillfälle att taga ställning till detsamma samt genom sin auktoritet gemensamt med regeringen skänka ifrågavarande åtgärd sitt stöd. Efter en lång debatt godkände riksdagen regeringens förslag i denna viktiga fråga.

Syftet med beslutet är att åstadkomma en fast och socialt rättvis lönenivå, som tillförsäkrade arbetarna en skälig utkomst. Den lönenivå, som sålunda skapades, borde med alla medel stabiliseras.

Enligt beslutet indelas yrkesarbetarna i fyra lönegrupper. Till den högsta lönegruppen, 4:e gruppen, hänföras de mest krävande yrkesarbetena, till den 3:e gruppen yrkesarbeten i allmänhet och till de två sista, 2:a och 1:a grupperna, enkla detaljarbeten utan krav på full yrkesskicklighet, respektive hjälp- och diversearbeten eller lättare arbeten i allmänhet.

På basis av levnadskostnaderna indelas de skilda orterna i fyra olika ortsklasser. Skillnaden mellan lönerna i varje ortsklass är omkring 5 %.

Arbetslönerna för manliga och kvinnliga arbetare komma att på grundval av ovannämnda system utgå enligt följande skala (timlön i finska mark).

	Ortsklass			
Män.	I	II	III	IV
1:a lönegruppen	27·00	25·75	24·25	23·00
2:a »	30·00	28·50	27·00	25·50
3:e »	32·00	30·50	28·75	27·25
4:e »	35·00	33·25	31·50	29·75
Kvinnor.				
1:a lönegruppen	23·00—25·00	21·75—23·75	20·75—22·50	19·50—21·25
2:a »	26·00	24·75	23·50	22·00
3:e »	27·00	25·75	24·25	23·00
4:e »	29·00	27·50	26·00	24·75

Timlönerna komma sålunda att för män växla mellan 27 och 35 finska mark på dyraste ort och mellan 23 och 29·75 mark på billigaste ort. Motsvarande siffror för kvinnor utgöra 23 och 29 mark, resp. 19·50 och 24·75 mark.

Lönerna för 15—17-åringar, lärlingar och andra med dem jämförliga arbetare komma att utgöra 40—100 % av en yrkesarbetares lön i vederbörande bransch på orten i fråga.

Andra tidlöner än timlöner beräknas i proportion till dessa. Såvitt det gäller löner för intellektuella arbetare, har man planerat införande av en punkt, som förutsätter, att en från lönebeslutets bestämmelser avvikande lön kan erläggas i arbete eller befattning, som kräver grundligare insikter, utbildning och personliga egenskaper.

Det nya löneregleringsbeslutet gäller icke arbetslönerna inom jordbruket och ej heller löner för i offentligträttsligt förhållande stående löntagare.

I fråga om lantbruks-, skogs- och flottningsarbeten länder den lönereglering till efterrättelse, som för dem fastställts genom socialministeriets beslut den 30 april 1945. De därigenom fastställda lönenormerna för lantbruksarbeten gälla till utgången av 1945 och innebära, att timlönerna för lantarbetarna höjas med 5 mark i förhållande till socialministeriets beslut den 28 december 1944.

Åt arbetsför och arbetsvillig, med lantbruksarbete förtrogen person i egen kost, skall enligt det nya beslutet i lägsta (I) och högsta (IV) löneområdena utgå följande timlön i finska mark (områdena II och III här uteslutna).

	Normallön	Lönegränser
Löneområde I.		
Män fyllda 18 år	14·50	13·00—16·00
Ynglingar 16—17 år	11·50	10·00—13·00
Kvinnor fyllda 18 år	11·50	10·50—12·75
Flickor 16—17 år	10·25	9·25—11·25
Löneområde IV.		
Män fyllda 18 år	17·50	16·00—19·00
Ynglingar 16—17 år	14·50	13·00—16·00
Kvinnor fyllda 18 år	13·00	12·00—14·00
Flickor 16—17 år	12·00	11·00—13·00

Inom de angivna lönegränserna får lönen fastställas med hänsyn till den enskilde arbetstagarens arbetsförmåga och arbetseffektivitet i förhållande till arbetstagargruppens allmänna medelnivå. Då arbetstagares arbetsförmåga på grund av ålderdom, sjukdom eller varaktig skada är avsevärt nedsatt, erlägges åt honom en lön, som skäligen motsvarar hans arbetsförmåga, dock icke mera än normallönen för vederbörande arbetstagargrupp.

Till kreatursskötar- och hushållsbiträde med kost och bostad gäller såsom normallön 1 700 mark i månaden med lönegränserna 1 450—1 950 mark. För samma yrkesgrupp med enbart penninglön är normallönen 2 450 mark i månaden med lönegränserna 2 200—2 700 mark.[1]

Meddelande från beskickningen i Helsingfors.

Bostadstillgång och byggnadskostnader i Finland. I en artikel i Finsk kommunaltidskrift 1945, nr 3 har kanslirådet G. Modeen beräknat bostadsbehovet i bosättningscentra. Beräkningen utgår från att i Finland självständiga bostäder f. n. främst utnyttjas av familjer. Förändringarna i bostadsbehovet på vederbörande orter ha beräknats enligt följande schema. A. *Ökning av bostadsbehovet:* 1) ingångna äktenskap mellan ogifta (84·2 % av samtliga ingångna äktenskap), 2) inflyttningsöverskottet dividerat med 8 (= antalet inflyttade familjer), 3) den evakuerade befolkningens antal på vederbörande ort dividerat med 4. B. *Minskning av bostadsbehovet:* 1) äktenskap mellan änklingar, änkor och frånskilda (2·9 % av samtliga ingångna äktenskap), 2) avlidna änklingar, änkor och frånskilda (26·4 % av samtliga avlidna), 3) utflyttningsöverskottet dividerat med 8 (= antalet utflyttade familjer). C. *Nettoförändring* i bostadsbehovet: Skillnaden mellan A och B.

För samtliga städer och köpingar i landet ge dessa beräkningar följande resultat för åren 1939—1944.

Ökning i bostadsbehovet		Minskning i bostadsbehovet	
Ingångna äktenskap mellan ogifta . . .	55 400	Avlidna änkl., änkor o. frånsk.	20 800
Inflyttningsöverskott	6 500	Ingångna äktenskap mellan änkl., änkor o. frånsk.	1 900
Inflyttad evakuerad befolkning	16 700	Utflyttningsöverskott	100
Summa	78 600	Summa	22 800

Under 5-årsperioden 1939—1944 skulle således ha uppkommit en ökning i bostadsbehovet av ca 56 000 bostäder. Nyproduktionen av bostäder i städer och köpingar under samma tidsperiod beräknas till 23 000 lägenheter. Krigsförlusterna i bostäder uppskattas till 9 000 lägenheter, därav 3 400 i vinterkriget och 5 600 i det senare kriget. Nettoökningen i bostadsbeståndet under dessa år skulle således vara 14 000 lägenheter. Då bostadsbehovet enligt ovanstående samtidigt ökat med 56 000, skulle underskottet i bostadsbeståndet enligt dessa beräkningar vara 42 000 lägenheter. Ytterligare inflyttning till städerna av evakuerad befolkning anses emellertid vara att vänta, varför det verkliga underskottet inom kort kommer att ökas. En tidigare preliminärt funnen brist på 52 000 lägenheter kan härvid betraktas såsom en maximisiffra.

Det framtida normala bostadsbehovet beräknas utöver den här beräknade bristen kräva ett tillskott av drygt 6 000 bostäder per år.

Det aktuella läget på bostadsmarknaden i Finland belyses även av en redogörelse i Social tidskrift 1945, nr 3—4. Uppgifterna avse utgången av första kvartalet 1945. I städer och köpingar voro 29 973 familjer anmälda hos hyresnämnderna såsom bostadssökande. Därav voro 7 026 direkta hyresgäster och 14 793 underhyresgäster, medan 8 154 hade alldeles tillfälliga bostäder i resandehem etc. Av de bostadssökande hade 6 818 eget kök (kokvrå), 11 957 kök gemensamt med annan familj, 3 155 annan kokmöjlighet, under det

[1] Enligt Sveriges riksbanks växelkurser äro f. n. 100 finska mark = 4·85 kr.

att 8 043 saknade kokmöjlighet. Inhämtade uppgifter ge vid handen, att främsta orsaken till behov av annan bostad i fråga om nästan $^1/_3$ av samtliga var inflyttning till orten, för c:a $^1/_6$ bostadens trånghet, för nära $^1/_6$ ingåendet av äktenskap och för nära $^1/_{10}$ tillökning i familjen. Omkring 41 % av samtliga bostadssökande hade flyttat till vederbörande ort under krigsåren.

Finlands banks *byggnadskostnadsindex* har, om år 1935 sättes lika med 100, första kvartalet 1945 stigit till 299. Första kvartalet år 1944 var talet 267, år 1943 244, år 1942 212 och år 1939 129. Byggnadsverksamheten i de större städerna är för närvarande obetydlig. Till jämförelse må nämnas, att levnadskostnadsindex (augusti 1938—juli 1939 = 100) i april 1945 var 207 mot 200 i april förra året och 186 i april 1943.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden $^{21}/_5$—$^{20}/_6$ 1945 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
167.	Lag om fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 420) ang. begränsning av dyrtidstillägg å lön och pension	$^{11}/_5$
173.	K. förordn. om ändring i förordn. den 18 juni 1937 (nr 436) ang. försäljning av rusdrycker	$^{18}/_5$
174.	K. kung. med vissa bestämmelser till skydd mot skada från gengasdrivet fordon *eller redskap*	$^{11}/_5$
176.	K. kung. ang. ändring i vissa delar av kung. den 30 juni 1942 (nr 569) om tertiärlån och tilläggslån för vissa bostadsbyggnadsföretag	$^{27}/_4$
191.	Lag ang. ändrad lydelse av 11 § lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om *försäkring* för olycksfall i arbete	$^{18}/_5$
194.	K. kung. ang. övergångsförmåner till viss långtidsinkallad militär personal	$^{25}/_5$
195.	K. kung. ang. värnpliktslån till viss långtidsinkallad militär personal	$^{25}/_5$
203.	Lag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459)	$^{18}/_5$
204.	K. kung. med närmare bestämmelser ang. tillämpning av prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459)	$^{18}/_5$
209.	K. kung. ang. allmänt prisstopp	$^{25}/_5$
220.	K. kung. med vissa bestämmelser ang. statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet	$^{18}/_5$
231.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § lagen den 1 december 1944 (nr 751) om provisoriska förstärkningar av tilläggspensioner och invalidunderstöd	$^1/_6$
232.	K. kung. med särskilda bestämmelser ang. tillämpningen under budgetåret 1945/46 av *lagen om provisoriska förstärkningar* av tilläggspensioner och invalidunderstöd	$^1/_6$
233.	Lag om provisoriska utjämningspensioner och utjämningsunderstöd	$^1/_6$
235.	Lag om dyrtidstillägg under budgetåret 1945/46 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag	$^1/_6$
236.	K. kung. med särskilda bestämmelser ang. tillämpningen av lagen om dyrtidstillägg under budgetåret 1945/46 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag	$^1/_6$
239.	K. förordn. om provisorisk förstärkning av blindhetsersättningar	$^1/_6$
241.	K. förordn. om dyrtidstillägg under budgetåret 1945/46 å *blindhetsersättningar*	$^1/_6$
265.	Lantarbetstidslag	$^8/_6$
271.	Lag ang. ändrad lydelse av 1 § andra stycket j) lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning	$^8/_6$
280.	K. kung. ang. ändrad lydelse av 1 § kung. den 7 maj 1940 (nr 329) om statlig ledning av den offentliga arbetsförmedlingen	$^{15}/_6$
283.	Lag ang. ändrad lydelse av 3 kap. 32, 33 och 34 §§ lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) *om nyttjanderätt till fast egendom*	$^8/_6$

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Befolkningsutvecklingen under 1:sta kvartalet 1945.

I statistiska centralbyråns kvartalsstatistik ha följande preliminära uppgifter sammanställts rörande antalet vigda par samt antalet levande födda och döda under första kvartalet 1945 med jämförelsetal för de närmast föregående åren.

Antalet vigda, födda och döda kvartalsvis åren 1941—1945. Preliminära uppgifter.

Period	Landsbygden				Städerna				Hela riket			
	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda	Vigda par	Levande födda	Döda	Överskott av födda
1941 1 kv.	4 637	13 329	14 826	[1]–1 497	3 828	8 186	7 510	676	8 465	21 515	22 336	[1]–821
2 »	8 764	17 145	12 202	4 943	7 848	10 103	6 107	3 996	16 612	27 248	18 309	8 939
3 »	5 707	16 542	9 900	6 642	5 204	10 023	5 425	4 598	10 911	26 565	15 325	11 240
4 »	10 094	14 663	10 358	4 305	10 872	9 395	5 446	3 949	20 966	24 058	15 804	8 254
S:a	**29 202**	**61 679**	**47 286**	**14 393**	**27 752**	**37 707**	**24 488**	**13 219**	**56 954**	**99 386**	**71 774**	**27 612**
1942 1 kv.	4 612	16 225	11 730	4 495	4 095	10 424	5 917	4 507	8 707	26 649	17 647	9 002
2 »	10 035	18 552	10 711	7 841	8 985	12 010	5 605	6 405	19 020	30 562	16 316	14 246
3 »	6 189	17 781	9 070	8 711	5 759	11 495	5 041	6 454	11 948	29 276	14 111	15 165
4 »	10 713	16 194	10 088	6 106	11 998	10 924	5 482	5 442	22 711	27 118	15 570	11 548
S:a	**31 549**	**68 752**	**41 599**	**27 153**	**30 887**	**44 853**	**22 045**	**22 808**	**62 386**	**113605**	**63 644**	**49 961**
1943 1 kv.	4 959	17 587	10 984	6 603	4 630	12 492	6 010	6 482	9 589	30 079	16 994	13 085
2 »	9 819	19 496	10 849	8 647	9 337	13 977	5 911	8 066	19 156	33 473	16 760	16 713
3 »	6 050	18 624	9 489	9 135	6 074	13 214	5 433	7 781	12 124	31 838	14 922	16 916
4 »	9 843	16 972	10 771	6 201	10 877	12 559	6 352	6 207	20 720	29 531	17 123	12 408
S:a	**30 671**	**72 679**	**42 093**	**30 586**	**30 918**	**52 242**	**23 706**	**28 536**	**61 589**	**124921**	**65 799**	**59 122**
1944 1 kv.	4 686	18 520	12 310	6 210	4 651	14 754	7 149	7 605	9 337	33 274	19 459	13 815
2 »	9 902	19 777	11 606	8 171	10 077	15 369	6 695	8 674	19 979	35 146	18 301	16 845
3 »	6 614	18 798	9 876	8 922	7 322	14 386	6 145	8 241	13 936	35 184	16 021	17 163
4 »	9 244	17 434	10 682	6 752	10 954	14 129	6 684	7 445	20 198	31 563	17 366	14 197
S:a	**30 446**	**74 529**	**44 474**	**30 055**	**33 004**	**58 638**	**26 673**	**31 965**	**63 450**	**133167**	**71 147**	**62 020**
1945 1 kv.	5 349	18 066	12 290	5 776	5 873	14 794	7 152	7 642	11 222	32 860	19 442	13 418
jan.	1 073	5 786	4 262	1 524	1 262	4 724	2 495	2 229	2 335	10 510	6 757	3 753
febr.	1 377	5 657	3 864	1 793	1 528	4 575	2 301	2 274	2 905	10 232	6 165	4 067
mars	2 899	6 623	4 164	2 459	3 083	5 495	2 356	3 139	5 982	12 118	6 520	5 598

Antalet vigda par har under första kvartalet i år varit ovanligt stort i jämförelse med vad som brukar vara fallet under denna del av året. Ökningen gör sig särskilt gällande i städerna, men är även ganska framträdande på lands-

[1] Underskott betecknas med minus.

bygden. För bådadera hänför den sig till mars månad, medan däremot januari och februari uppvisa minskning.

Antalet levande födda under första kvartalet är endast obetydligt lägre än för samma tid närmast föregående år, då det var ovanligt högt och översteg siffran för vart och ett av de föregående åren ända sedan 1920. Minskningen, som enbart gör sig gällande för februari och mars, hänför sig uteslutande till landsbygden, medan städerna förete en om än mycket obetydlig ökning.

Antalet dödsfall, som under år 1942 var påfallande lågt men därefter visat tendens till fortgående stegring, har under det senast gångna kvartalet varit praktiskt taget detsamma som under motsvarande kvartal närmast föregående år, vilket gäller såväl landsbygden som städerna. Födelseöverskottet har nedgått i jämförelse med första kvartalet närmast föregående år. Denna minskning hänför sig, liksom minskningen av antalet levande födda, helt och hållet till landsbygden.

Löneläget inom jordbruket år 1944.

Bearbetningen av primärmaterialet till socialstyrelsens undersökning av lantarbetarnas löner år 1944 har nu fortskridit så långt, att preliminära uppgifter om medellönerna för vissa grupper av arbetare äro tillgängliga. På grundval av sådana uppgifter lämnas följande översikt över löneläget inom jordbruket år 1944. En slutgiltig, mera utförlig redogörelse för undersökningens resultat kommer sedermera att framläggas i Lönestatistisk årsbok för år 1944.

Undersökningens omfattning och representativitet. Lantarbetarstatistikens primärmaterial, som insamlas av hushållningssällskapen från omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mer än 10 ha åker, består av individuella uppgifter rörande de anställda jordbruksarbetarnas arbetstid och arbetslön. Uppgifterna, som lämnas på ett av socialstyrelsen utarbetat frågeformulär, skola före den 15 november insändas till hushållningssällskapen, vilka efter granskning och erforderlig komplettering vidarebefordra dem till socialstyrelsen.

För år 1944 ha uppgifter — i regel avseende tiden 1 november 1943—31 oktober 1944 — inkommit från 3 501 brukningsdelar, av vilka 2 736 eller 78 % även deltogo i 1943 års undersökning. Materialets representativitet torde i stort sett vara lika god som i lantarbetarundersökningen för år 1943.[1]

På de 3 501 gårdarna funnos tillhopa 38 303 anställda arbetare. Av dessa voro 16 480 mera fast anställda arbetare (arbetare, som under året gjort minst 50 dagsverken hos en och samma arbetsgivare), 21 267 tillfälligt anställda arbetare (arbetare med mindre än 50 dagsverken) och 556 torpare. De fast anställda arbetarna bestodo till 84·5 % av vuxna män (fyllda 18 år) och till 9·5 %

[1] Se Lönestatistisk årsbok 1943, sid. 12.

Tab. 1. Minimilöner (inklusive fast kristillägg) för manliga arbetare fyllda 18 år enligt kollektivavtal 1943—1945 inom samtliga distrikt utom Gävle-Dala, Mellersta Norrlands och Nedre Norrlands.

Yrkesgrupper	Kontant årslön (kr) för						Timpenning (öre) för timavlönad arb.							
	årsanställd statavlönad arbetare			årsanställd arbetare i kost		månadsavl. arb m. kost, logi o. tvätt	utan naturaförmåner [1]			med bostad och bränsle		med kost, logi och tvätt		
	1943	1944	1945 [2]	1943	1944	1945 [2]	1943	1944	1945 [2]	1943	1944	1943	1944	1945 [2]
Rättare	1 306	1 306	1 690	1 180	1 230	1 740	95	95	115	79	79	58	60	76
Fördrängar . . .	[3] 1 086	[3] 1 086	[3] 1 326	[3] 1 000	[3] 1 050	[3] 1 386	88	88	101	72	72	52	54	63
Kördrängar . .	[3] 1 016	[3] 1 016	[3] 1 256	[3] 920	[3] 970	[3] 1 308	86	86	99	70	70	50	52	61
Arbetare med s. k. blandat arbete	[3] 1 101	[3] 1 160	[3] 1 413	[3] 1 025	[3] 1 105	[3] 1 488	87	87	101	71	71	51	53	63
Ladugårdsförmän	1 306	1 306	1 854	1 180	1 230	1 806	92	92	112	76	76	57	59	75
Kreatursskötare .	1 181	1 181	1 701	1 105	1 155	1 692	87	87	106	71	71	52	54	69
Fodermarskar .	1 276	1 276	1 740	1 150	1 200	1 686	90	90	107	74	74	55	57	70
Slöjdare, smeder o. maskinskötare	1 276	1 276	1 612	1 150	1 200	1 656	94	94	112	78	78	57	59	73
Lastbilsförare .	1 206	1 206	1 446	1 105	1 155	1 488	92	92	105	76	76	55	57	66

av vuxna kvinnor. Återstoden (6·0 %) utgjordes alltså av minderåriga arbetare. Arbets- och löneförhållandena reglerades av kollektivavtal för 70·2 % av de redovisade manliga arbetarna och för 51·3 % av de kvinnliga arbetarna. Motsvarande procenttal i 1943 års undersökning voro 67·2 och 49·3.

Kollektivavtalens lönesatser 1943—1945. Kollektivavtalens normerande betydelse för löneläget inom jordbruket framgår därav, att enligt Svenska lantarbetareförbundets beräkningar lönerna till cirka 60 000 lantarbetare f. n. direkt eller indirekt regleras av kollektivavtal. Det har därför ansetts lämpligt att först belysa löneläget och löneutvecklingen enligt avtalens lönesatser.

I tab. 1 återgivas kollektivavtalens lönesatser 1943—1945 för årsanställda arbetare med stat och fri kost samt för timavlönade arbetare av olika slag. Det bör observeras, att i 1945 års avtal saknas löneformerna årsanställda arbetare i kost och timavlönade arbetare med bostad och bränsle. Lönesatser för anställning enligt den senare löneformen ha ej fixerats i avtalen, detta såsom en konsekvens av överenskommelsen mellan Svenska lantarbetsgivareföreningen och Svenska lantarbetareförbundet, att naturalönesystemet i vissa fall skall avvecklas under tjänsteåret 1944/45. Överenskommelsen innebär bl. a., att statavlönade arbetare ej skola förekomma efter den 1 november 1945.

Under krisåren ha lantarbetarnas löner, i motsats till lönerna till de flesta andra arbetargrupper, förbättrats utöver den kompensation för levnadskostnadsökningen, som utgått enligt bestämmelserna i de mellan Svenska arbetsgivare-

[1] För arbetare i åldern 18—20 år äro timlönerna 1943 och 1944 3 öre lägre och 1945 5 öre lägre än de i tabellen angivna. — [2] Avtalet gäller fr. o. m. den 1 november 1944 t. o. m. den 31 oktober 1945. — [3] Inberäknat garanterad inkomst av 60 kr per år för rykt eller andra förberedelse- och avslutningsarbeten.

Tab. 2. Genomsnittliga arbetsförtjänster för lantarbetare åren 1943 och 1944.

	Antal arbetare		Genomsnittlig kontant[1] löneinkomst per dag, kr		Löneökning 1943–1944, %	Genomsnittlig total[2] löneinkomst per dag, kr		Löneökning 1943–1944, %	Genomsnittlig kontant[1] löneinkomst per år,[3] kr		Löneökning 1943–1944, %	Genomsnittlig total[2] löneinkomst per år,[3] kr		Löneökning 1943–1944, %
Män.	1943	1944	1943	1944		1943	1944		1943	1944		1943	1944	
Vuxna (fyllda 18 år)	15 421	13 919	6·17	6·72	8·9	8·26	8·73	5·7	1 757	1 924	9·5	2 435	2 573	5·7
Arbetare i kost	2 978	2 639	4·15	4·63	11·6	7·03	7·57	7·7	1 218	1 362	11·8	2 074	2 236	7·8
Statavlönade arb.	4 935	4 241	4·99	5·30	6·2	8·44	8·81	4·4	1 491	1 589	6·5	2 527	2 646	4·7
Timavl. arb. utan nat.-förm.	4 710	4 566	8·69	9·12	4·9	8·69	9·12	4·9	2 475	2 617	5·7	2 475	2 617	5·7
Timavl. arb. med nat.-förm.	2 798	2 473	7·22	7·74	7·2	8·62	9·15	6·1	2 159	2 303	6·7	2 547	2 698	5·9
Rättare	599	520	6·90	7·49	8·6	9·88	10·45	5·8	2 016	2 196	8·9	2 889	3 065	6·1
Fördrängar	604	557	5·94	6·58	10·8	8·62	9·09	5·5	1 713	1 909	11·4	2 516	2 650	5·3
Kördrängar	4 642	4 231	6·03	6·57	9·0	8·13	8·58	5·5	1 697	1 854	9·3	2 342	2 472	5·6
Övriga eg. jordbruksarb.	4 050	3 470	6·99	7·50	7·3	8·00	8·46	5·8	1 880	2 024	7·7	2 219	2 344	5·6
Arb. med blandat arbete	870	842	5·54	5·88	6·1	7·48	7·93	6·0	1 480	1 631	10·2	2 154	2 304	7·0
Ladugårdsförmän	541	524	6·74	7·34	8·9	9·56	10·11	5·8	2 082	2 269	9·0	2 958	3 123	5·6
Kreatursskötare	2 346	2 192	5·36	5·94	10·8	8·03	8·51	6·0	1 645	1 832	11·4	2 488	2 637	6·0
Fodermarskar	257	254	5·60	6·21	10·9	8·41	8·94	6·3	1 686	1 864	10·6	2 566	2 696	5·1
Stalldrängar	536	462	5·43	5·93	9·2	8·07	8·44	4·6	1 635	1 788	9·4	2 437	2 568	5·4
Övriga djurskötare	61	45	6·16	6·58	6·8	8·44	8·84	4·7	1 807	1 966	8·8	2 557	2 666	4·3
Specialarbetare	661	601	7·87	7·91	7·3	9·19	9·62	4·7	2 072	2 225	7·4	2 640	2 764	4·7
Övriga arbetare	254	221	6·24	6·99	12·0	7·57	8·06	6·5	1 627	1 900	16·8	2 087	2 262	8·4
Minderåriga	1 011	862	4·31	4·61	7·0	5·58	5·89	5·6	1 214	1 293	6·5	1 636	1 713	4·7
Samtliga manliga arbetare	16 482	14 781	6·08	6·61	8·7	8·12	8·59	5·8	1 735	1 900	9·5	2 404	2 541	5·7
Därav														
med koll.-avtal	11 087	10 373	6·64	—	—	8·50	—	—	1 879	2 041	8·6	2 499	2 622	4·9
utan » »	5 395	4 408	4·79	—	—	7·27	—	—	1 382	1 501	8·6	2 170	2 309	6·4
Kvinnor.														
Vuxna (fyllda 18 år)	1 961	1 561	2·94	3·34	13·6	4·17	4·58	9·8	859	986	14·8	1 284	1 412	10·0
Arbetare i kost	687	548	2·30	2·61	13·5	4·87	5·26	8·0	717	814	13·5	1 524	1 645	7·9
Statavlönade arb.	2	2	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
Timavl. arb. utan nat.-förm.	968	776	3·51	3·97	13·1	3·51	3·97	13·1	969	1 127	16·3	969	1 127	16·3
Timavl. arb. med nat.-förm.	304	235	2·98	3·36	12·8	4·21	4·57	8·6	973	1 099	12·9	1 360	1 473	8·3
Eg. jordbruksarb.	294	160	6·52	7·45	14·3	6·90	7·81	13·2	1 188	·	·	1 501	·	·
Arb. med blandat arbete	138	214	4·07	4·24	4·2	5·48	5·77	6·3	1 169	1 233	5·5	1 640	1 756	7·1
Mjölkerskor m. m.	873	678	2·85	3·24	13·7	3·23	3·50	8·4	931	1 063	14·2	1 062	1 154	8·7
Specialarbetare	13	8	4·60	·	·	4·70	·	·	·	·	·	·	·	·
Landsjungfrur	619	473	2·29	2·56	11·8	4·85	5·19	7·0	718	803	11·8	1 523	1 629	7·0
Övriga arbetare	24	28	4·87	5·42	11·3	5·50	5·98	8·7	·	·	·	·	·	·
Minderåriga	206	138	2·10	2·26	7·6	4·40	4·68	6·4	584	656	12·3	1 333	1 430	7·3
Samtliga kvinnliga arbetare	2 167	1 699	2·87	3·26	13·6	4·19	4·58	9·3	836	963	15·2	1 288	1 413	9·7
Därav														
med koll.-avtal	1 069	871	3·42	—	—	3·96	—	—	980	1 130	15·3	1 186	1 317	11·0
utan » »	1 098	828	2·34	—	—	4·41	—	—	704	800	13·6	1 382	1 507	9·0

[1] Inkl. uppburen ersättning för rykt, ersättartjänstgöring, övertids- och ackordsarbete samt indextillägg. — [2] Kontant och in natura. — [3] Årslönerna grunda sig på uppgifter för arbetare, som utgjort minst 250 dagsverken under året.

föreningen och Landsorganisationen slutna s. k. ramavtalen. Åren 1941—1944 ha sådana lönehöjningar erhållits i form av fasta kristillägg till de kontanta grundlönerna. De fasta kristilläggen ha i 1945 års avtal sammanslagits med grundlönerna, vilka alltså höjts med motsvarande belopp. Kristilläggen ha varit olika stora vid olika löneformer. Variationerna sammanhänga med att löntagarna ansetts vara mera oberoende av de stigande priserna, i den mån en större del av lönen utgått in natura. Statavlönade arbetare ha därför fått det minsta och timavlönade arbetare utan naturaförmåner det största kristillägget.

Genom avtalen för år 1944 höjdes lönerna till manliga arbetare i kost och manliga statavlönade arbetare med blandat arbete. Samtliga kvinnliga arbetare fingo år 1944 löneförhöjningar.

I 1945 års avtal fingo alla kategorier av lantarbetare lönehöjningar. Ökningen var genomgående störst för djurskötare. Av tab. 1 framgår sålunda, att de kontanta årslönerna till statavlönade djurskötare voro cirka 500 kr (d. v. s. omkring 40 %) högre år 1945 än år 1944. För andra arbetare än djurskötare stannade ökningen vid ungefär 25 %. Timpenningen till helt kontantavlönade kördrängar, fördrängar och lastbilsförare höjdes med 13 öre och till ladugårdsförmän, kreatursskötare och fodermarskar med resp. 20, 19 och 17 öre. Den relativa ökningen blev för den förstnämnda gruppen omkring 15 % och för den sistnämnda omkring 20 %. Timlönen till kvinnliga arbetare utan naturaförmåner höjdes för arbete i ladugård från 65 till 74 öre och för övriga förekommande lantbruksarbeten från 63 till 72 öre. Även ackordsersättningen för mjölkning höjdes.

Lantarbetarna erhålla, såsom redan antytts, rörligt dyrtidstillägg enligt ramavtalens bestämmelser. Det rörliga dyrtidstillägget, som sedan augusti 1942 varit oförändrat, utgör för män 20·7 % av kördrängarnas kontanta grundlöner i 1940 års avtal och för kvinnor 20·7 % av de i 1940 års avtal bestämda grundlönerna till kvinnliga arbetare.

Faktiska löneinkomster 1944. Medellöner för olika grupper av fast anställda lantarbetare redovisas i tab. 2 och 3. De individuella lönernas avvikelser från genomsnittslönerna belysas i tab. 4, där manliga arbetare inom olika löneformsgrupper fördelats efter årslönens storlek. I tabellen anföras även för varje grupp medianlönen, varmed förstås lönen i mitten av den serie, som erhålles, då arbetarna ordnas efter lönens höjd.

Vid medellöneberäkningarna ha de s. k. extra förtjänsterna (dyrtidstillägg, provision, kontant ersättning för övertidsarbete, rykt, ersättartjänstgöring o. dyl.) inräknats i den kontanta lönen. Genomsnittliga årsförtjänster ha endast beräknats för arbetare med minst 250 arbetsdagar under året (här nedan benämnda årsarbetare). För grupper med mindre än 10 arbetare ha några medellöner ej beräknats. Medellöner, som grunda sig på uppgifter för 10—25 arbetare, ha tryckts med s. k. medieval stil.

Beträffande naturaförmånernas värde kan nämnas, att enligt anvisningar på blanketten skulle spannmål, potatis och bränsle värderas efter gängse partipriser och mjölk efter det pris, som tillämpas, då ej statavlönad fast anställd

Tab. 8. Genomsnittliga löneinkomster för vissa yrkesgrupper av lantarbetare, fyllda 18 år, inom olika län och hushållningssällskapsområden m. m. åren 1943 och 1944.[1]

Län och hushållningssällskapsområden m. m.	Genomsnittlig total (kontant o. naturaförmåner) årslön,[2] kr								Genomsnittlig total timlön, kr					
	Kördrängar i kost		Statavlönade kördrängar		Statavlönade kreatursskötare		Landsjungfrur		Timavlönade övr. eg. jordbruksarb.				Mjölkerskor	
									utan nat.-förm.		med nat.-förm.		utan nat.-förm.	
	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944
Stockholms	1 944	2 051	2 377	2 443	2 531	2 649	1 554	·	1·02	1·08	0·98	1·05	0·80	0·80
Uppsala	1 919	2 105	2 331	2 504	2 530	2 658	1 586	1 646	1·05	1·08	0·97	1·03	0·64	0·80
Södermanlands	1 946	2 033	2 397	2 471	2 450	2 559	·	·	0·98	1·06	0·95	0·94	·	0·80
Östergötlands	2 067	2 285	2 388	2 497	2 519	2 651	1 520	1 851	0·97	1·03	0·86	0·87	0·73	0·96
Jönköpings	2 130	2 369	2 352	2 486	2 580	2 757	1 694	1 759	0·88	1·11	0·97	1·01	0·56	·
Kronobergs	2 488	2 480	2 271	2 388	2 637	2 794	1 632	·	·	1·06	0·88	·	·	·
Kalmar	1 979	2 287	2 345	2 455	2 508	2 659	1 486	1 637	1·06	1·06	0·92	0·92	0·75	0·85
norra hush.-sällsk.	1 948	2 302	2 346	2 456	2 452	2 621	1 493	1 641	1·02	1·02	0·86	0·82	0·88	0·86
södra » »	2 047	2 259	2 344	2 454	2 580	2 724	·	·	1·07	1·08	0·94	0·99	0·69	0·83
Gotlands	2 056	2 099	2 304	·	·	·	1 510	1 536	1·04	1·05	·	·	·	·
Blekinge	1 897	2 140	·	·	·	2 732	1 347	·	0·93	·	·	·	·	·
Kristianstads	2 096	2 187	2 393	2 446	2 640	·	1 460	1 610	1·10	1·12	1·07	1·11	0·76	0·96
Malmöhus	2 000	2 249	2 515	2 596	2 774	2 860	1 523	1 574	1·06	1·10	1·06	1·11	0·82	0·96
Hallands	2 106	2 408	2 469	2 646	2 630	2 723	1 536	1 714	1·04	1·08	0·98	1·06	0·77	0·84
Göteborgs o. Bohus	1 875	2 036	2 133	·	2 384	2 461	·	·	1·00	1·02	·	·	·	0·69
Älvsborgs	2 037	2 209	2 277	2 411	2 522	2 718	1 578	1 615	0·95	0·99	0·72	0·90	0·76	·
norra hush.-sällsk.	·	·	2 298	2 435	2 601	2 763	·	·	0·98	0·98	·	·	·	·
södra » »	2 046	2 242	2 257	2 394	2 442	2 667	1 575	·	0·93	1·00	·	·	·	·
Skaraborgs	1 985	2 188	2 365	2 502	2 456	2 611	1 523	1 561	0·99	1·02	0·88	0·99	0·70	0·78
Värmlands	2 001	2 164	2 419	2 544	2 646	2 772	1 501	1 534	0·99	1·06	0·96	1·08	0·58	0·65
Örebro	2 144	·	2 368	2 341	2 478	2 628	·	·	1·05	1·09	1·14	1·18	·	·
Västmanlands	2 094	2 097	2 445	2 477	2 544	2 733	1 602	1 576	1·05	1·12	1·10	1·14	0·64	0·67
Kopparbergs	2 087	2 104	·	·	·	·	1 613	·	1·06	1·16	1·13	1·21	·	·
Gävleborgs	2 046	2 253	—	—	—	·	1 363	1 429	1·09	1·21	0·94	1·22	·	·
Västernorrlands	·	·	—	—	—	—	1 475	·	1·08	1·18	1·04	1·18	—	—
Jämtlands	·	·	—	—	—	—	·	·	·	·	·	·	·	·
Västerbottens	·	·	—	—	—	—	1 550	1 692	·	·	·	·	—	—
Norrbottens	·	·	—	—	—	—	·	·	·	—	—	—	·	·
Hela riket	**2 046**	**2 225**	**2 379**	**2 480**	**2 536**	**2 669**	**1 523**	**1 629**	**1·02**	**1·07**	**0·98**	**1·05**	**0·74**	**0·85**
Skåne o. Hallands slättbygder[3]	2 068	2 370	2 483	2 599	2 760	2 834	1 536	1 626	1·07	1·11	1·03	1·09	0·82	0·95
Sydsvenska mellanbygden	1 990	2 095	2 359	2 450	2 577	2 691	1 435	1 558	1·02	1·06	0·96	1·04	0·76	0·92
Öland och Gotland	2 008	2 101	2 311	2 404	2 450	2 611	1 486	1 539	1·21	1·23	·	·	·	·
Östgötaslätten	2 032	2 345	2 396	2 486	2 573	2 689	·	·	0·95	1·02	0·84	0·87	0·74	·
Vänerslätten	1 962	2 121	2 377	2 495	2 494	2 634	1 521	1 550	0·99	1·03	0·87	0·97	0·69	0·76
Mälar- o. Hjälmarbygden	1 995	2 084	2 388	2 463	2 494	2 631	1 541	1 613	1·02	1·07	0·99	1·05	0·71	0·79
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	2 075	2 293	2 343	2 474	2 501	2 659	1 550	1 695	1·00	1·07	1·00	1·08	0·69	0·75
Norra Sverige	2 288	2 219	—	—	—	·	1 448	1 560	1·09	1·20	1·08	1·16	·	·
Egendomar belägna i jordbrukskommuner	2 033	2 188	2 366	2 468	2 521	2 627	1 517	1 635	1·02	1·05	0·96	1·00	0·72	0·87
blandade kommuner	2 056	2 247	2 394	2 489	2 545	2 703	1 535	1 620	1·03	1·08	0·96	1·03	0·78	0·86
industrikommuner	2 056	2 235	2 386	2 486	2 560	2 672	1 497	1 652	1·03	1·10	1·05	1·10	0·74	0·80
Egend. med en åkerareal av under 20 ha	2 019	2 156	·	·	·	·	1 472	1 589	1·00	1·10	0·88	0·99	0·52	·
20—49 »	2 050	2 242	2 337	2 524	2 509	2 643	1 546	1 655	0·98	1·04	0·94	0·98	0·77	0·92
50—99 »	2 058	2 206	2 360	2 459	2 577	2 716	1 531	1 602	0·98	1·05	0·96	1·04	0·72	0·83
100 ha o. däröver	2 019	2 300	2 397	2 485	2 516	2 631	1 527	·	1·04	1·08	1·01	1·08	0·77	0·86
Egend. med koll.-avtal	2 099	2 279	2 400	2 482	2 561	2 669	1 544	1 647	1·04	1·08	1·00	1·07	0·77	0·87
» utan » »	2 029	2 208	2 281	2 469	2 475	2 669	1 519	1 626	0·92	1·03	0·92	1·01	0·64	0·76

[1] Medievalstil anger, att lönesiffran är grundad på mindre än 25 men fler än 9 uppgifter. — [2] Årslönerna grunda sig på uppgifter för arbetare med minst 250 arbetsdagar under året. — [3] Jfr Jordbruksräkningen år 1937, sid. 8 och 322.

arbetare köper mjölk av sin arbetsgivare. Förmånerna fri bostad och fritt upplåtet potatisland ha av allt att döma värderats med ledning av de vid taxeringarna tillämpade hyres- och arrendevärdena. Det ligger i sakens natur, att uppskattningen av naturaförmånernas värde i viss mån blir godtycklig. I allmänhet torde naturaförmåner undervärderas.

Lönenivån för lantarbetare i allmänhet kan mätas av den genomsnittliga årslönen för vuxna manliga arbetare och av årslönen för den största gruppen av heltidsanställda kvinnliga arbetare, landsjungfrurna. Enligt tab. 2 var den förstnämnda årslönen år 1944 2 573 kr eller 5·7 % högre än år 1943. Av de individuella lönernas spridning (tab. 4) framgår, att denna medellön får anses väl karakterisera det faktiska löneläget. Medianlönen (2 558 kr) låg nära medellönen. Löneökningen från 1943 till 1944 blir relativt taget starkare (9·5 %), om man enbart ser till den del av årslönen, som erhållits i kontanter. Den totala genomsnittliga dagsförtjänsten för manliga arbetare visade från 1943 till 1944, liksom årsförtjänsten, en relativ ökning på 5·7 %. Landsjungfrurnas genomsnittliga årsförtjänst uppgick år 1944 till 1 629 kr mot 1 523 kr år 1943, således en ökning med 7·0 %.

Vid olika löneformer utgår en varierande del av lönen in natura. Detta förhållande belyses i efterföljande tablå:

	Manliga arbetare fyllda 18 år				Kvinnliga arbetare fyllda 18 år			
	total årslön, kr	därav naturaförmåner kr			total årslön, kr	därav naturaförmåner kr		
			%				%	
	år 1944	år 1944	år 1944	år 1943	år 1944	år 1944	år 1944	år 1943
Arbetare i kost	2 236	874	39·1	41·3	1 645	831	50·5	53·0
Statavlönade arbetare	2 646	1 058	40·0	41·0	·	·	·	·
Timavl. arb. utan naturaförm.	2 617	—	—	—	1 127	—	—	—
» » med »	2 698	395	14·6	15·2	1 473	374	25·4	28·5
Samtliga arbetare	**2 573**	**649**	**25·2**	**27·8**	**1 412**	**426**	**30·2**	**33·2**
» » exkl. timavl. arb. utan naturaförm.	2 558	868	33·9	35·5	1 599	705	44·1	46·5

För vuxna manliga årsarbetare med naturaförmåner uppgick naturaförmånernas värde (jfr ovan) i genomsnitt till 868 kr under hela året eller 33·9 % av hela årslönen. Närmast föregående år var motsvarande procenttal 35·5. Naturaförmånernas andel av årslönen var mindre för timavlönade arbetare med sådana förmåner (14·6 %) än för statavlönade arbetare (40·0 %) och arbetare i kost (39·1 %). Den genomsnittliga årslönen till kvinnliga årsarbetare med naturaförmåner bestod till 44·1 % av naturaförmåner, således en något större andel än för männen.

Enligt tab. 2 var den relativa löneökningen sedan 1943 olika stor för arbetare, tillhörande olika löneformer. För arbetare i kost steg sålunda årslönen med 7·8 % och för statavlönade arbetare med 4·7 %. Årslönen till timavlönade arbetare utan naturaförmåner steg med 5·7 % och till timavlönade arbetare med naturaförmåner med 5·9 %. Det bör framhållas, att yrkesfördelningen är olika inom olika löneformer. Av en jämförelse mellan genomsnittslönerna kunna därför ej några bestämda slutsatser dragas om själva löneformens in-

Tab. 4. Manliga arbetare, fyllda 18 år, med minst 250 dagsverken, fördelade efter årsavlöningens storlek år 1944.

m. k. = med kollektivavtal, u. k. = utan kollektivavtal.

Totalavlöning per år i kontant och naturaförmåner, kr	Arbetare i kost		Statavlönade		Timavl. arb. utan nat.-förm.		Timavl. arb. med nat.-förm.		Samtliga	Därav	
	m. k.	u. k.	m. k.	u. k.	m. k.	u. k.	m. k.	u. k.		med. koll.-avtal	utan koll.-avtal
Under 1 000	—	2	—	—	4	—	7	—	**13**	11	2
1 000—1 099	—	2	—	—	2	—	4	—	**8**	6	2
1 100—1 199	—	3	—	—	6	—	3	2	**14**	9	5
1 200—1 299	1	5	—	—	3	2	2	2	**15**	6	9
1 300—1 399	3	17	—	—	5	2	10	3	**40**	18	22
1 400—1 499	—	33	—	—	5	3	5	5	**51**	10	41
1 500—1 599	6	36	—	—	16	1	8	4	**71**	30	41
1 600—1 699	6	65	1	2	13	—	7	8	**102**	27	75
1 700—1 799	6	57	5	4	24	6	8	4	**114**	43	71
1 800—1 899	17	60	4	5	18	6	16	11	**137**	55	82
1 900—1 999	34	141	17	5	29	6	26	14	**272**	106	166
2 000—2 099	33	89	50	14	43	6	26	11	**272**	152	120
2 100—2 199	31	112	99	34	73	9	40	17	**415**	243	172
2 200—2 299	28	132	174	49	110	6	52	14	**565**	364	201
2 300—2 399	34	79	290	78	166	15	47	22	**781**	537	194
2 400—2 499	49	82	425	81	220	11	80	11	**959**	774	185
2 500—2 599	33	84	401	67	239	10	106	15	**955**	779	176
2 600—2 699	29	41	359	64	245	13	99	18	**868**	732	136
2 700—2 799	17	45	286	57	202	8	106	14	**735**	611	124
2 800—2 899	17	33	202	51	173	6	99	20	**601**	491	110
2 900—2 999	10	13	148	32	127	1	77	14	**422**	362	60
3 000—3 099	7	8	106	20	95	6	64	14	**320**	272	48
3 100—3 199	8	11	80	10	73	1	62	12	**257**	223	34
3 200—3 299	9	5	56	8	47	3	41	13	**182**	153	29
3 300—3 399	9	3	39	8	36	1	35	5	**136**	119	17
3 400—3 499	7	6	39	9	24	—	22	3	**110**	92	18
3 500 o. över	6	5	94	15	58	6	90	17	**291**	248	43
Samtliga	**400**	**1 169**	**2 875**	**613**	**2 056**	**128**	**1 142**	**273**	**8 656**	**6 473**	**2 183**
Medellön, kr	2 420	2 173	2 657	2 595	2 629	2 419	2 730	2 563	**2 573**	2 647	2 355
Medianlön, »	2 403	2 167	2 593	2 552	2 621	2 423	2 724	2 560	**2 558**	2 609	2 343

flytande på lönernas höjd. Hur de individuella lönerna variera inom de olika löneformsgrupperna framgår av tab. 4.

Genomsnittslönerna för olika yrkesgrupper kunna studeras i tab. 2. Den relativa löneökningen sedan 1943 var bland männen störst för de två lägst avlönade grupperna »arbetare med blandat arbete» och »övriga arbetare».

I tab. 3 återgivas medellöner för vissa yrkesgrupper inom olika län, jordbruksområden, kommuntyper och storleksgrupper av egendomar. Löneökningen sedan 1943 synes relativt taget ha varit något svagare i jordbrukskommuner än i andra kommuner. Ett undantag utgör mjölkerskornas timförtjänst, som stigit starkast i jordbrukskommunerna.

Det framgår av tabellerna, att arbetare på kollektivavtalsanslutna gårdar vanligen förtjänade mer än på gårdar, där kollektivavtal ej fanns. Lönespridningen för arbetare med kollektivavtal var mindre än för arbetare utan sådana avtal (tab. 4).

Tab. 5. Lönenivåns förändringar för vissa yrkesgrupper av lantarbetare åren 1936—1944.

Genomsnittlig arbetsinkomst (kontant o. naturaförmåner) för arbetare fyllda 18 år	Körd rängar i kost	Statavlönade arbetare		Timavl. »övriga jordbruksarb.»		Samtliga manliga arbetare	Kvinnliga arbetare		
		körd rängar	kreatursskötare	utan nat.-förm.[1]	med nat.-förm.[1]		landsjungfrur	mjölkerskor utan nat.-förm.	samtliga
	årslön, kr	årslön, kr	årslön, kr	timlön, kr	timlön, kr	årslön, kr	årslön, kr	timlön, kr	årslön, kr
	a) Absoluta tal, kr								
År 1936 [1]	1 020	1 286	1 418	—	—	**1 291**	805	—	**713**
» 1937	1 144	1 457	1 596	—	—	**1 456**	882	—	**747**
» 1938	1 221	1 526	1 679	—	—	**1 540**	924	—	**780**
» 1939	1 282	1 581	1 753	0·66	0·67	**1 602**	964	0·49	**783**
» 1940	1 407	1 745	1 921	0·71	0·72	**1 761**	1 057	0·54	**926**
» 1941	1 591	1 995	2 171	0·81	0·82	**1 986**	1 182	0·59	**1 031**
» 1942	1 828	2 173	2 338	0·92	0·89	**2 207**	1 346	0·65	**1 151**
» 1943	2 046	2 379	2 536	1·02	0·98	**2 435**	1 523	0·74	**1 284**
» 1944	2 225	2 480	2 669	1·07	1·05	**2 573**	1 629	0·85	**1 412**
	b) Indextal om avlöningen år 1939=100.								
År 1936	80	81	81	—	—	**81**	84	—	**91**
» 1937	89	92	91	—	—	**91**	91	—	**95**
» 1938	95	97	96	—	—	**96**	96	—	**100**
» 1940	110	110	110	108	107	**110**	110	110	**118**
» 1941	124	126	124	123	122	**124**	123	120	**132**
» 1942	143	137	133	139	133	**138**	140	133	**147**
» 1943	160	150	145	155	146	**152**	158	151	**164**
» 1944	174	157	152	162	157	**161**	169	173	**180**

I det föregående lämnade uppgifter om lantarbetarnas löneförhållanden ha uteslutande avsett mera fast anställda arbetare. På grundval av summariska uppgifter rörande antalet dagsverken, utgjorda av tillfälliga arbetare (arbetare med mindre än 50 dagsverken hos en och samma arbetsgivare) och till sådana arbetare utbetald lönesumma, ha emellertid genomsnittliga dagsförtjänster beräknats även för tillfälligt anställda lantarbetare. Enligt dessa beräkningar förtjänade år 1944 vuxna tillfälligt anställda män i genomsnitt per dag 9·30 kr (år 1943 9·13 kr) eller 2·0 % mer än fast anställda arbetare utan naturaförmåner (9·12 kr). Kvinnliga arbetare erhöllo vid tillfällig anställning i genomsnitt 6·59 kr per dag (år 1943 6·74 kr).

Lönenivåns förändringar åren 1936—1944. Löneutvecklingen för lantarbetare kan studeras i tab. 5, där medellöner för åren 1936—1944 anföras för vissa yrkes- och löneformsgrupper. Tabellen visar, att år 1944 var genomsnittliga årslönen för samtliga manliga arbetare 61 % högre än år 1939 och för samtliga

[1] De individuella årslönerna år 1936 grunda sig på uppgifter för arbetare med minst 200 arbetsdagar under året mot 250 för senare år. Detta torde dock ej nämnvärt minska jämförbarheten.

kvinnliga arbetare 80 % högre än 1939. Hur lantarbetarnas löner förändrats framgår ännu tydligare av nedanstående tablå:

År	Antal manliga arb. fyllda 18 år med minst 250 dagsv.	därav (i %) med en totallön per år, kr										
		under 1 200	1 200– 1 399	1 400– 1 599	1 600– 1 799	1 800– 1 999	2 000– 2 199	2 200– 2 399	2 400– 2 599	2 600– 2 799	2 800– 2 999	3 000 o. över
1936	16 938[1]	37·7	32·5	16·2	6·6	3·4	1·6	0·9	0·4		0·7	
1937	12 352	19·7	20·5	31·2	17·5	6·4	2·4	1·2	0·6	0·3	0·1	0·1
1938	12 130	13·7	14·8	30·8	25·2	9·3	3·5	1·8	0·7	0·3	0·2	0·2
1939	11 693	10·6	12·5	24·8	28·9	14·0	5·0	2·2	1·0	0·5	0·3	0·2
1940	10 140	6·8	8·5	14·2	24·4	24·0	12·6	4·8	2·6	1·1	0·5	0·5
1941	9 632	3·4	4·6	8·1	12·4	20·9	22·9	15·2	6·6	2·9	1·5	1·5
1942	8 879	1·6	2·3	4·4	8·0	12·6	19·1	20·9	15·5	8·0	3·7	3·9
1943	9 433	0·8	1·0	2·2	3·9	6·7	11·2	18·9	22·7	15·5	8·4	8·7
1944	8 656	0·4	0·6	1·4	2·5	4·7	8·0	15·0	22·1	18·5	11·8	15·0

Sedan år 1936 har den typiska lantarbetarlönen stigit från mellan 1 200 och 1 400 kr till mellan 2 400 och 2 600 kr per år.

Vid bedömande av löneutvecklingen 1935—1944 bör hänsyn tagas till flera omständigheter, som i hög grad förändrat lantarbetarnas arbetsförhållanden. Genom lantarbetstidslagens bestämmelser minskades sålunda fr. o. m. år 1937 den årliga arbetstiden för egentliga jordbruksarbetare med cirka 11 % och för djurskötare med cirka 17 %. Året därpå tillkom semesterlagen, som även gäller för lantarbetare. Även statsmakternas åtgärder för att förbättra lantarbetarnas bostäder böra i detta sammanhang nämnas.

Närmast har löneökningen under krisåren orsakats av höjningen av de rörliga indextilläggen och de fasta kristilläggen men också av stigande priser på de jordbruksprodukter, som ingå i naturaförmånerna. Genom dessa löneökningar ha lantarbetarnas reallöner relativt väl kunnat upprätthållas. Enligt gjorda preliminära beräkningar skulle sålunda reallönen för lantarbetare ha minskats med cirka 1 %, medan den för industriarbetare nedgått cirka 7 % från 1939 till 1943.[2]

[1] Avser arbetare med minst 200 arbetsdagar under året. — [2] Jordbruksbefolkningens levnadskostnader (SOU 1944: 1, sid. 35).

Flyktingar i Sverige omkring den 15 juni 1945.

På samma sätt som tidigare har företagits en beräkning av antalet under maj och första hälften av juni månader hitkomna flyktingar, varmed här förstås andra utlänningar än sådana som legalt inrest i riket över passkontrollort. Beräkningarna verkställas på grundval av de särskilda inreseuppgifter, vilka polismyndigheterna i gränsorterna insända till utlänningskommissionen för varje flykting, som försetts med s. k. nödfallsvisering vid ankomsten till Sverige. Fördelningen på nationalitet, kön och ålder av de under nämnda tidsperiod hitkomna flyktingarna framgår av tabellen.

Tab. 1. Antal till Sverige anlända flyktingar.

Åldersgrupp / Nationalitet	Under maj 1945						Under tiden 1—15 juni 1945					
	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa	Under 16 år	16–19 år	20–44 år	45–59 år	60 år o. däröver	Summa
Dansk	—	17	148	27	3	**195**	—	—	—	—	—	—
Finsk	1	7	32	2	—	**42**	—	—	1	—	—	**1**
Norsk	47	80	358	46	6	**537**	—	3	6	1	—	**10**
Estländsk	—	4	35	5	2	**46**	—	—	5	—	—	**5**
Lettländsk	30	18	322	60	15	**445**	—	—	—	—	—	—
Litauisk	—	1	17	—	—	**18**	—	—	3	—	—	**3**
Polsk	—	5	58	2	—	**65**	—	—	17	—	—	**17**
Rysk	1	1	277	5	1	**285**	—	—	11	—	—	**11**
Tysk	14	13	178	28	2	**235**	2	—	8	1	—	**11**
Holländsk	—	1	18	1	—	**20**	—	—	3	—	—	**3**
Belgisk	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	**2**
Fransk	—	1	9	1	—	**11**	—	—	1	—	—	**1**
Övriga nationaliteter	—	—	105	23	2	**130**	—	—	4	—	—	**4**
Samtliga	**93**	**148**	**1 557**	**200**	**31**	**2 029**	**2**	**3**	**60**	**3**	—	**68**
Därav kvinnor	50	32	237	31	16	**366**	1	—	8	2	—	**11**

I dessa siffror ingå ej de flyktingar, som genom Röda korsets försorg förts till Sverige från Tyskland. Vid mitten av juni beräknades omkring 20 000 sådana flyktingar ha anlänt till Sverige. Av dessa voro omkring 7 500 polacker, 3 600 norrmän och 3 000 danskar.

Med utgångspunkt från socialstyrelsens kvartalsredogörelse över antalet utlänningar med vistelsetillstånd per den 1 april 1945 kan med hjälp av nyss angivna siffror samt inom utlänningskommissionen gjorda uppskattningar, dels av antalet utlänningar utan visering och dels av antalet under tiden den 1 april till 15 juni utresta totala antalet flyktingar i Sverige omkring mitten av juni 1945 beräknas till omkring 85 600, vartill komma c:a 14 000 finska evakuerade och 37 200 finska barn, tillhopa 136 800. En uppskattning av antalet utlänningar överhuvud taget den 15 juni leder fram till talet 147 700, såsom framgår av nedanstående tablå.

Nationalitet	Antal	Nationalitet	Antal
Flyktingar		Holländsk	1 300
Dansk	6 200	Belgisk	600
Finsk	3 000	Fransk	2 000
Norsk	19 000	Övriga	6 800
Estlandssvensk	6 500	Summa flyktingar	85 600
Estländsk	21 500		
Lettländsk	3 500	Finska evakuerade	14 000
Litauisk	400	Finska barn	37 200
Polsk	8 600	*Övriga utlänningar*	10 900
Rysk	200	Summa utlänningar	147 700
Tysk	6 000		

Talen i tablån äro givetvis endast approximativa. Främst på grund därav att barn under 16 år i allmänhet sakna egen visering, måste kvartalsstatistikens siffror alltid kompletteras med en uppskattning av antalet utlänningar utan visering. Vid framskrivningen av de siffror, som avse läget den 1 april, har denna gång antalet under den senaste tiden utresta danskar och norrmän utgjort ett speciellt osäkerhetsmoment. Siffrorna per den 15 juni för dessa båda nationaliteter böra därför tagas med reservation.

Livsmedelskonsumtionen inom stadshushåll första kvartalet 1945.

Den undersökning av livsmedelskonsumtionen inom arbetar- och tjänstemannahushåll, som utförts första kvartalet 1945 och som redovisas i det följande, utgör den 21:a i serien fortlöpande konsumtionsundersökningar, vilka alltsedan början av 1940 företagits varje kvartal i städer och andra tätorter.[1] De hushållsräkenskaper, som utgjort undersökningens material, ha förts under 14 dagar med början i flertalet fall under tiden den 19—27 februari.

Hushållens genomsnittsstorlek var densamma som vid närmast föregående undersökningstillfälle men något större än första kvartalet 1944. På grund av att 21 av de deltagande hushållen berörts av den i början av februari begynta verkstadskonflikten, hade den genomsnittliga, kontanta inkomsten från mannens huvudyrke vid tiden för bokföringen nedgått från 355 kr vid närmast föregående undersökning till 343 kr. Hushållens fördelning på landsdelar och på storleksgrupper av städer och andra tätorter var i huvudsak densamma som tidigare.

Förbrukade kvantiteter av livsmedel. Av uppgifterna i tab. 1 framgår, att en icke obetydlig ökning inträtt i konsumtionen av fisk, medan förbrukningen av kött och korv minskat. En ökning i äggkonsumtionen och en minskning i förbrukningen av färska grönsaker, frukt och bär komma vidare till synes. De sistnämnda förändringarna äro något starkare än vad som kan anses säsongnormalt. I övrigt framträder endast en obetydlig ökning i förbrukningen av spannmålsprodukter.

Kostens näringsvärde. Som framgår av tab. 2 och 3, är kostens innehåll av kalorier och mineral i det närmaste oförändrat, med undantag av järn. Ökningen i halten av detta ämne, liksom av vitamin B_1, förklaras av att den tillsats av dessa ämnen till vetemjöl, som påbörjades under hösten 1944, under innevarande år skett i ökad omfattning. Kostens halt av vitamin A är densamma som vid motsvarande tid föregående år. Den starka minskningen i konsumtionen av grönsaker har däremot givit upphov till ett ovanligt lågt värde för vitamin C.

Utgifterna för livsmedel. De genomsnittliga utgifterna för livsmedel under bokföringsperioden redovisas i tab. 4. De uppgå till inalles 80·36 kr mot 82·22 kr fjärde kvartalet 1944. Det kan nämnas, att utgiften per konsumtionsenhet och dag under samma tid sjönk från 1·85 kr till 1·81 kr. Minskningen förklaras delvis av den starkt nedpressade livsmedelsutgiften inom hushåll, som beröras av verkstadskonflikten (jfr nedan).

Det genomsnittliga antalet rabattkort för mjölk per hushåll var 1·5 mot 1·7 fjärde kvartalet 1944 och antalet matfettskort var 2·0 mot 2·2.

Livsmedelskonsumtionen inom hushåll berörda av arbetskonflikten vid de mekaniska verkstäderna. I undersökningen deltogo, som nämnts, 21 av verkstadsstrejken

[1] Jämför Soc. Medd. årg. 1945, sid. 151.

Tab. 1. Förbrukade kvantiteter av livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar. Samtliga hushåll.

	År 1940	År 1941	År 1942	År 1943	År 1944				År 1945
	1:a kv.	1:a kv.	1:a kv.	1:a kv.	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1:a kv.
Antal hushåll	*418*	*420*	*434*	*473*	*458*	*448*	*402*	*431*	*410*
» *personer per hushåll*	*4·13*	*3·96*	*4·06*	*4·16*	*4·14*	*4·23*	*4·40*	*4·24*	*4·23*
Kons.-enh. enl. skala för kalorier[1] *m. m.*	*3·16*	*3·02*	*3·08*	*3·14*	*3·12*	*3·17*	*3·30*	*3·18*	*3·18*
Kons.-enh. enl. skala för äggvita m. m.	*3·84*	*3·66*	*3·75*	*3·84*	*3·80*	*3·87*	*4·02*	*3·87*	*3·86*
Varuslag.									
Mjölk, oskummad l	28·4	27·6	33·1	39·1	38·7	39·0	40·1	37·8	38·1
» , skum- o. kärn- . . »	1·6	3·2	1·8	1·3	1·1	1·3	0·8	1·1	0·8
Grädde . . . . . dl	9·0	5·8	1·3	1·4	6·0	6·2	5·5	6·3	6·6
Ost . . . . . hg	9·5	8·3	3·1	4·6	6·8	5·8	7·3	7·5	7·0
Ägg . . . . . »	13·7	11·0	7·1	5·2	9·2	11·7	9·8	6·6	11·6
Matfett, alla slag . . . . . »	29·9	23·4	24·5	25·1	25·4	28·5	30·8	28·9	28·6
Smör . . . . . »	13·4	13·2	13·2	14·1	20·3	19·8	20·1	15·9	15·4
Margarin m. m. . . . . »	16·5	10·2	11·3	11·0	5·1	8·7	10·7	13·0	13·2
Kött och fläsk . . . . . »	62·4	59·0	55·3	34·4	53·6	55·1	55·2	57·8	47·3
Kött, blod och inälvor . . »	27·5	26·1	23·2	15·1	22·6	19·8	20·4	23·9	18·9
Fläsk och skinka . . . . »	18·0	14·0	9·3	6·0	12·0	14·6	13·6	11·9	10·2
Korv, sylta, smörgåsmat »	15·6	16·1	17·5	10·5	15·6	17·0	18·0	18·1	14·3
Kött- och fläskben . . . »	1·3	2·8	5·3	2·8	3·4	3·7	3·2	3·9	3·9
Fisk, alla slag . . . . . »	23·6	18·6	21·5	35·0	26·6	28·6	27·1	21·7	28·0
Färsk fisk . . . . . »	13·7	10·1	7·3	25·0	19·4	23·1	21·3	14·8	19·7
Salt, tork. och kons. fisk »	9·9	8·5	14·2	10·0	7·2	5·5	5·8	6·9	8·3
Mjöl, gryn och bröd[2] . . . »	142·1	148·5	141·3	152·1	147·7	152·4	153·7	149·2	154·6
Mjöl och gryn . . . . . »	88·4	102·3	87·2	95·5	88·4	86·5	85·7	88·2	91·2
Torrt bröd och skorpor . »	15·1	18·9	19·3	18·8	18·8	18·8	18·7	17·9	18·5
Mjukt bröd . . . . . »	45·2	29·3	38·9	43·0	46·5	55·0	58·0	50·2	52·3
Potatis . . . . . kg	14·7	14·8	18·5	20·8	19·9	19·3	18·1	18·8	18·3
Morötter och andra rotfr. . hg	17·0	18·6	21·1	22·7	18·4	13·4	17·8	18·1	16·8
Grönsaker . . . . . »	13·0	16·0	19·4	22·9	18·1	14·4	31·6	18·5	16·2
Färska . . . . . »	7·7	9·1	10·0	13·7	9·8	8·5	29·0	12·2	8·9
Torkade och konserverade »	5·3	6·9	9·4	9·2	8·3	5·9	2·6	6·3	7·3
Frukt och bär . . . . . »	63·0	49·6	42·0	36·2	40·3	39·0	48·1	43·2	29·4
Färska . . . . . »	37·5	20·9	13·3	7·6	14·9	16·1	31·7	19·1	3·0
Torkade och konserverade »	25·5	28·7	28·7	28·6	25·4	22·9	16·4	24·1	26·4
Socker, sirap, karameller . »	46·5	42·8	42·1	38·6	39·7	37·4	44·7	39·9	38·5
Kaffe . . . . . »	7·5	4·8	1·9	1·2	2·1	2·1	2·8	3·0	3·1
Kakao . . . . . »	1·3	1·2	1·5	1·3	1·1	1·0	1·0	1·1	1·2
Kaffesurrogat . . . . . »	·	1·3	2·6	3·1	1·7	1·7	1·3	0·8	0·9
Färdiglagad mat . . . . . »	·	·	7·1	8·7	6·3	4·1	3·5	7·7	7·9
Öl, pilsner . . . . . fl.	1·6	0·8	0·9	1·1	1·3	1·5	1·7	1·2	1·1
Svagdricka m. m. l	2·1	1·2	1·2	1·2	1·6	2·3	2·2	1·4	1·7

berörda hushåll. Av dessa hade 16 hushåll medverkat även i undersökningen fjärde kvartalet 1944. Den redovisade totala kontantinkomsten inom dessa hushåll hade minskats i genomsnitt från 363 kr till 166 kr per månad.

[1] Skalorna återgivas i Soc. Medd. årg. 1941, sid. 226 eller 549.

[2] Brödet omräknat till mjöl i relationen 1 hg hårt bröd = 1·25 hg mjöl och 1 hg mjukt bröd = 0·77 hg mjöl.

Tab. 2. Indextal över förändringarna i kostens näringsvärde enligt den fortlöpande konsumtionsundersökningen.

Undersökningsperiod	Kalorier	Fett	Kolhydrat	Äggvita	Calcium	Fosfor	Järn[1]	Vitamin A	Vitamin B_1	Vitamin C
Medeltal för år 1940 . .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1:a kvartalet 1941 . . .	100	93	104	101	103	102	105	80	102	107
2:a » » . . .	96	89	100	98	99	99	101	73	99	81
3:e » » . . .	95	86	100	97	99	99	100	116	101	121
4:e » » . . .	89	78	93	92	93	93	96	96	91	101
1:a kvartalet 1942 . . .	97	86	104	97	102	101	106	70	104	105
2:a » » . . .	96	81	102	98	107	102	100	63	103	90
3:e » » . . .	96	81	105	97	114	103	100	107	105	138
4:e » » . . .	93	77	103	95	104	101	102	91	102	112
1:a kvartalet 1943 . . .	100	82	107	102	115	107	107	67	106	102
2:a » » . . .	100	86	104	105	116	109	110	70	111	101
3:e » » . . .	101	88	106	104	117	107	109	105	112	133
4:e » » . . .	101	89	106	104	115	107	110	93	112	113
1:a kvartalet 1944 . . .	102	91	105	106	119	109	111	80	111	116
2:a » » . . .	101	97	102	105	116	106	107	77	111	104
3:e » » . . .	100	97	101	101	115	102	101	108	106	113
4:e » » . . .	101	95	103	103	114	103	109	98	115	102
1:a kvartalet 1945 . . .	101	93	104	104	115	105	113	81	121	93

Ehuru man icke kan vänta att på grundval av ett så ringa material erhålla en representativ bild av strejkens inverkan på livsmedelsförbrukningen, torde konsumtionsuppgifterna för dessa hushåll dock äga ett visst intresse. Den avsevärda konsumtionsminskning, som hushållen ha fått underkasta sig och som mätt i kalorier uppgår till omkring 10 %, har helt naturligt främst drabbat

Tab. 3. Indextal över förändringarna i kostens näringsvärde inom skilda hushållstyper. (Medeltalet för varje hushållstyp under de fyra undersökningarna år 1940 har satts = 100.[2])

Undersökningsperiod och hushållstyp	Kalorier	Fett	Kolhydrat	Äggvita	Calcium	Fosfor	Järn	Vitamin A	Vitamin B_1	Vitamin C
1:a kvartalet 1940.										
Hushåll bestående av man, hustru och										
1 barn, 0— 6 år	99	104	97	98	96	96	95	81	97	108
1 » , 7—15 »	101	109	98	100	101	98	98	85	103	111
2 » , 0— 6 »	98	103	95	100	102	99	98	86	102	112
2 » , det äldsta 7—15 år	99	104	96	98	98	97	96	83	102	109
3 » , 0—15 år	101	106	97	100	98	98	98	85	102	111
4 » , 0—15 »	100	105	99	99	96	97	99	89	101	104
1:a kvartalet 1945.										
Hushåll bestående av man, hustru och										
1 barn, 0— 6 år	100	90	105	105	111	105	112	79	123	93
1 » , 7—15 »	99	85	107	103	104	103	112	78	114	86
2 » , 0— 6 »	107	98	112	114	126	113	120	81	133	96
2 » , det äldsta 7—15 år	98	92	101	104	114	103	112	81	124	92
3 » , 0—15 år	99	93	103	106	117	105	111	83	125	88
4 » , 0—15 »	101	99	102	105	113	105	112	87	124	93

[1] Korrigerade tal.
[2] För vitamin B_1 grundar sig medeltalet på tre undersökningar år 1940.

Tab. 4. Utgifter (kr) för livsmedel i genomsnitt per hushåll och 14 dagar. Samtliga hushåll.

Varuslag	1:a kv. 1940	1:a kv. 1941	1:a kv. 1942	1:a kv. 1943	1:a kv. 1944	1:a kv. 1945	Varuslag	1:a kv. 1940	1:a kv. 1941	1:a kv. 1942	1:a kv. 1943	1:a kv. 1944	1:a kv. 1945
Mjölk	7·68	8·73	8·84	10·07	9·95	9·71	Sirap o. honung	0·35	0·41	0·65	0·44	0·51	0·31
Grädde	1·90	1·05	0·24	0·26	1·08	1·19	Karameller	0·44	0·34	0·36	0·57	0·66	0·67
Ost	2·08	2·44	0·86	1·45	2·14	2·21	Kaffe	2·88	2·18	0·94	0·71	1·22	1·63
Smör	4·49	4·93	4·47	4·85	7·85	5·64	Kaffesurrogat	·	0·22	0·64	0·81	0·45	0·23
Margarin o. a. fett	2·86	2·23	2·19	2·24	1·23	2·90	Te och kakao	0·73	0·77	1·21	0·74	0·86	1·05
Ägg	2·70	2·78	2·15	1·91	3·44	4·44	Salt, kryddor, ers.-medel	0·47	0·49	0·66	1·08	0·74	0·57
Kött, blod, inälvor	5·62	6·36	6·93	5·25	7·19	6·12	Färdiglagad mat	0·40	0·84	1·09	1·41	0·84	0·98
Fläsk och skinka	3·84	4·13	3·18	2·18	4·58	3·97	Summa matvaror	63·70	66·91	70·85	71·93	80·80	78·31
Korv, sylta, smörgåsmat	3·40	3·99	5·18	3·31	5·52	4·77							
Kött- och fläskben	0·07	0·25	0·60	0·32	0·46	0·44							
Fisk (inkl. konserver)	2·45	2·73	4·39	6·10	4·38	4·97	Öl	0·40	0·22	0·28	0·33	0·41	0·35
							Svagdricka	0·46	0·30	0·30	0·35	0·48	0·51
Mjöl, gryn o. flingor	4·07	5·06	4·51	5·15	4·88	4·88							
Bröd	5·97	4·95	6·27	7·20	7·68	8·13	Förtäring utom hemmet	0·51	0·34	0·50	0·72	0·53	0·43
Potatis	2·37	2·22	3·62	3·99	3·50	3·92	Skolbespisning	—	—	0·21	0·58	0·61	0·76
Rotfrukter	0·56	0·68	0·81	0·82	0·61	0·66	Tillhopa	65·07	67·77	72·14	73·91	82·33	80·36
Färska grönsaker	0·50	0·50	0·65	0·91	0·61	0·62							
Torkade o. kons. grönsaker	0·52	0·73	1·20	1·31	1·13	0·94							
							Totalutgift per person o. dag	1·13	1·22	1·27	1·27	1·43	1·36
Färsk frukt och bär	2·63	2·25	2·18	1·56	3·07	0·58							
Tork. o. kons. frukt o. bär	2·85	3·61	4·78	5·01	4·33	4·41	Totalutgift per konsumtionsenhet[1] och dag	1·47	1·60	1·67	1·68	1·90	1·81
Socker	1·92	2·04	2·25	2·28	2·89	2·37							

dels relativt dyra matvaror och dels sådana födoämnen med högt kalorivärde, som ansetts kunna undvaras på grund av att husfadern icke längre utförde tungt arbete. Den mest betydande minskningen gäller sålunda kött- och fläskvaror (33 %) och bland dem framför allt färskt fläsk (54 %) och dyrare köttsorter (höns, kalv m. m., 75 %). Konsumtionen av grädde har nedgått med 46 %, av ost med 33 % samt av grönsaker, frukt och bär, för vilka nedgången dock delvis är säsongbetingad, med omkring 40 %. Förbrukningen av matfett har däremot blott minskat med 3 %, av mjölk med 14 % och av spannmålsprodukter och potatis med 6 %. Sockerkvantiteten är i det närmaste oförändrad. Medan fiskförbrukningen stigit anmärkningsvärt (19 %), visar konsumtionen av ägg, kaffe och färdiglagad mat endast en obetydlig ökning. Genom dessa förändringar i kosthållet ha hushållen uppnått en utgiftsminskning med ca 20 %.

Den redovisade minskningen i de konsumerade kvantiteterna motvägdes i någon mån genom att barnen i ökad utsträckning deltagit i skolbespisning. Antalet skolmåltider per hushåll var sålunda 7·5 mot 3·3 fjärde kvartalet 1944. Tages hänsyn härtill, torde minskningen i kaloritillförseln kunna uppskattas till omkring 8 %. Den reduktion i hushållets kaloribehov, som följer med att mannens i regel relativt tunga arbete temporärt upphört, torde kunna uppskattas till samma storleksordning. Någon mera betydande minskning av kaloritillförseln i förhållande till behovet behöver sålunda icke ha inträtt inom ifrågavarande hushåll.

[1] Enligt skalan för kalorier m. m.

Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse i maj 1945.

De medelpriser på livsmedel, bränsle och lyse, som meddelas i tabellen på följande sidor, äro beräknade på noteringar i detaljhandeln, lämnade av socialstyrelsens 60 ortsombud omkring mitten av maj 1945.

Den mindre kostnadssänkning, som registrerats i maj, beror främst på att priserna på strömming, makrill och abborre sjunkit. Inom gruppen kött och fläsk ha vissa prisändringar förekommit till följd av ändringar av gällande normalpriser på vissa varuslag. För kött uppvägde ändringarna i det närmaste varandra, medan de för fläsk medförde en mindre kostnadsstegring. Inom posten bränsle och lyse ha inga nämnvärda prisrörelser förekommit.

	Årsmedeltal (12 månader)										1944		1945	
	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	maj	dec.	april	maj
År 1935 = 100														
Livsmedel	100	104	108	111	116	132	151	162	160	160	159	158	158	158
Bränsle och lyse .	100	102	108	110	111	146	164	177	181	181	182	181	181	181
Tillhopa	100	104	108	111	115	133	153	163	162	162	161	161	160	160
Juli 1914 = 100														
Livsmedel	129	133	138	143	148	169	194	208	206	205	204	203	203	202
Bränsle och lyse .	137	140	149	152	152	201	226	244	248	249	250	249	248	248
Tillhopa	130	134	140	144	149	173	198	212	210	209	209	208	208	207

Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för bostad, kläder, skatter m. m.), vilket uträknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen för mars 1945 155, om år 1935 tages till basperiod, och 242, om juli 1914 sättes lika med 100 (se Soc. Medd. årg. 1945, sid. 326).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1944, sid. 44). Fr. o. m. januari 1945 har dock ett på vissa punkter reviderat viktsystem kommit till användning. Indextalen, vilka grunda sig på uppgifter från 25 orter, avse mittveckan i varje månad. Generalindextalen med augusti 1939 = 100 framgå av nedanstående tablå.

Maj 1944	Juni 1944	Sept. 1944	Dec. 1944	Febr. 1945	Mars 1945	April 1945	Maj 1945
148·2	148·3	148·1	147·8	147·8	147·9	147·8	148·0

Sättes september 1931 = 100, blir generalindextalet för maj 1945 158·8.

Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse

K = kortransonering. N = normalpriser. Ö = överens-

Varuslag	Gällande regleringar 15/5 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Maj 1944	Dec. 1944	Mars 1945	April 1945	Maj 1945	Majprisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Majprisernas förändringar i % sedan maj 1944
Mjölk, oskum. resp. stand. l	N	15	21·5	25·2	*29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	29·2	+ 25	—
Ost[1] . . . . . kg	K,N	162	177	215	*276	276	277	*300	300	300	+ 63	0
Mejerismör . . . . . »	K,N	239	268	341	455	455	455	455	455	455	+ 34	—
Bordsmargarin, ej smörbl. »	K,N	144	135	170	292	300	270	270	270	270	+ 59	−10
Ägg, färska . . . . . »	K,N	142	154	172	*370	349	389	390	337	337	+ 94	− 3
Nötkött: stek . . . . . »	K,N	116	179	218	*329	353	313	313	313	343	+ 52	− 3
soppkött . . . »	K,N	95	143	169	*270	259	272	272	272	249	+ 43	− 4
malet (köttfärs) »	K,N	·	172	208	308	311	301	301	301	301	+ 44	− 3
Gödkalvkött: stek . . . »	K,N	130	217	269	361	366	359	359	359	361	+ 34	− 2
bog . . . »	K,N	·	·	·	321	315	325	325	325	315	·	0
Fårstek, färsk . . . . . »	K,N	130	205	260	458	471	435	438	438	437	+ 67	− 7
Hönskött . . . . . »	N	·	124	157	*370	380	366	395	399	410	+162	+ 8
Kaninkött . . . . . »	N	·	·	·	286	288	322	328	330	328	·	+14
Fläskkotlett i bit . . . »	K,N	·	·	·	423	449	431	431	431	460	·	+ 2
Salt sidfläsk . . . . . »	K,N	137	182	230	388	405	376	376	376	376	+ 64	− 7
Rökt skinka, rullad . . »	K,Ö	·	312	369	*560	553	565	565	565	565	+ 56	+ 2
Fläskkorv . . . . . »	K,Ö	·	·	172	274	268	259	259	259	259	+ 49	− 4
Falukorv . . . . . »	K,Ö	·	·	·	310	303	295	295	295	295	·	− 3
Oxlever . . . . . »	K,N	·	·	·	256	261	234	234	234	234	·	−10
Blodpudding . . . . . »	Ö	·	·	·	136	136	125	125	125	125	·	− 8
Färsk fisk: sill . . . . »	N	35	62	74	*135	131	126	128	127	126	+ 53	− 4
strömming . »	N	39	57	64	116	117	127	138	129	116	+ 81	− 1
makrill . . »	N	·	·	·	209	189	*262	—	—	166	·	·
abborre . . »		76	110	112	185	159	201	206	208	177	+ 53	+12
gädda . . . »		110	153	168	309	260	337	351	314	316	+ 83	+20
torsk . . . »	N	57	89	90	*104	99	87	87	87	86	+ 19	−13
rödspotta . . »	N	81	145	150	*236	220	228	229	228	228	+ 79	+ 4
kolja . . . . »	N	·	116	116	*196	173	164	164	164	164	+ 61	− 5
vitling . . . »	N	·	·	·	·	·	123	124	124	124	·	·
Salt sill . . . . . »	N	45	62	55	*203	203	197	204	205	205	+259	+ 1
Ansjovis, hel . . . ½burk		·	·	·	133	133	132	132	132	132	·	− 1
Vetemjöl . . . . . kg	K	33	38	43	47	47	47	47	47	47	+ 9	0
Rågmjöl . . . . . »	K	23	24	27	33	33	33	33	33	33	+ 22	− 1
Samsiktmjöl . . . . . »	K	29	33	36	37	37	36	36	36	36	·	− 1
Havregryn, ångprep. . . »	K	42	35	43	61	61	60	60	60	60	+ 35	− 1
Risgryn . . . . . »	K,N	41	40	45	132	139	118	118	118	118	+166	−15
Makaroner . . . . . »	K	·	·	·	80	80	79	79	79	79	·	− 1
Grovt spisbröd . . . . »	K,Ö	43	59	66	82	82	82	81	81	81	+ 21	− 2
Knäckebröd . . . . . »	K,Ö	·	82	85	99	99	98	97	97	97	+ 12	0
Sötlimpa (V-R-bröd) . . »	K,N	40	58	66	72	72	72	72	72	72	+ 6	− 1
Samsiktbröd . . . . . »	K,N	·	·	·	67	66	66	66	66	66	·	—
Grovt rågbröd . . . . . »	K,N	31	45	51	58	58	58	58	58	58	+ 16	—
Skorpor av vete . . . . »	K	78	132	144	199	199	198	198	198	198	+ 34	0
Matbröd av vete { bakat m. vatten »	K,N	46	72	82	94	94	94	94	94	94	+ 13	—
Matbröd av vete { bakat m. mjölk »	K,N	61	85	96	102	102	102	102	102	102	+ 5	+ 1
Mjukt kaf- { bullar o. d. . »	K,N[2]	·	97	113	157	160	154	154	154	154	+ 37	− 3
febröd { wienerbröd . »	K,N	·	·	·	[3]399	*331	*400	400	*344	344	·	0
Kaffe: santosblandning . »	K,Ö	·	291	288	546	551	531	533	532	533	+ 85	− 4
mest gångbara sort . »	K,Ö	·	·	·	568	576	549	549	549	549	·	− 5

[1] T. o. m. mars 1941 helfet, april 1941—febr. 1945 fetthaltsmärkt 27+ och fr. o. m. mars 1945 fetthaltsmärkt 30+. — [2] Normalpriser på 19 ombudsorter (se L. K:s cirkulär nr 2216). — [3] Medelpris för juni—dec. på »äkta wienerbröd» (med minst 1 kg matfett pr 1 degvätska).

I genomsnitt för socialstyrelsens ombudsorter 1914—maj 1945.

kommelsepriser. B = beslag och prisreglering.

Varuslag	Gällande regleringar 15/5 1945	1914	1935	Aug. 1939	1944	Maj 1944	Dec. 1944	Mars 1945	April 1945	Maj 1945	Majprisernas förändringar i % sedan aug. 1939	Majprisernas förändringar i % sedan maj 1944
Kaffesurrogat . . . . . kg		·	·	·	235	235	235	235	235	235	·	—
Kakao i paket . . . . . »	K	·	·	·	416	418	403	403	403	403	·	— 4
Bitsocker . . . . . »	K	65	46	48	69	69	69	69	69	69	+ 46	—
Matsalt . . . . . »	K	10	15	15	26	26	26	26	26	26	+ 71	0
Jäst . . . . . hg		·	·	·	17	17	17	17	16	17	·	— 1
Gula ärter . . . . . kg	N	35	48	41	70	73	63	63	63	63	+ 52	—14
Bruna bönor . . . . . »	K,N	49	62	113	140	140	140	140	140	140	+ 24	—
Ärter på burk, hush.- ¼burk		·	46	53	83	83	78	78	78	77	+ 45	— 7
Potatis, gammal . . . . kg	N	9	12·2	[2]15·7	20·1	18·9	20·6	21·8	21·4	21·2	+ 34	+12
Morötter, gamla . . . . »	N	·	27	36	39	39	29	32	34	35	·	—12
» färska . . . . »					119	—	—	—	—	—	·	·
Kålrötter . . . . . »	N	·	·	·	28	27	18	19	19	19	·	—28
Vitkål . . . . . »	N	·	24	29	41	39	30	37	41	44	+ 59	+13
Lök, gul . . . . . »	N	·	·	·	166	145	187	188	209	199	·	+38
Ätäpplen: svenska . . . »	N	·	101	94	158	—	180	—	—	—	·	·
importerade . »	N				309	352	197	—	—	—	·	·
Apelsiner . . . . . »	N	·	76	82	201	196	—	173	—	—	·	·
Citroner . . . . . »	N	·	·	·	218	217	—	—	—	—	·	·
Torkade nypon, orensade »		·	·	·	375	374	374	375	375	374	·	0
Pilsner . . . . . 1/3 l		·	24	24	32	32	32	32	32	32	+ 33	— 1
Svagdricka . . . . . 5 l		32	77	81	*129	129	129	129	129	129	·	0
Såpa . . . . . kg	K	·	46	51	92	92	92	87	87	87	+ 72	— 5
El. ström (inkl. div. avg.) kWh		·	35	32	32	32	32	32	32	32	— 2	— 3
Kokgas (inkl. div. avg.) m³	[1]	·	17	17	20	20	20	20	20	20	+ 43	—
Björkved, helved, hemk. »	N	740	945	1 125	*2090	2 120	2 045	2 044	2 044	2 044	+ 68	— 3
Barrved » » »	N	595	730	885	*1875	1 905	1 830	1 830	1 830	1 830	+ 90	— 4
Pannved » » »	N	·	·	·	1 610	1 640	1 580	1 580	1 580	1 580	·	— 4
Kol: antracit-, hemkört hl	B	411	614	637	977	976	977	977	977	977	+ 53	—
hushålls-, prima hemk. »	B	242	291	326	573	573	573	573	573	573	+ 76	0
Koks: c:a 20—40 mm hemk. »	B	·	230	263	511	511	512	512	512	512	+ 96	0
c:a 40-60 el. 60-80 mm hemk. »	B	·	215	249	477	477	476	477	477	477	+ 94	0

[1] Ransonering på vissa orter (se B. K:s cirkulär nr 326 och 346).
[2] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

Anmärkning till tabellen. Priserna äro ovägda medeltal för 44 orter år 1914 och för 49 orter år 1935 och augusti 1939 samt vägda medeltal för 60 orter fr. o. m. år 1944 (till höger om dubbellinjen i tabellen). Medieval stil betecknar medeltal för 15—25 särskilda orter. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten eller annat därmed jämställt förhållande inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Vid uträkningen av den procentuella förändringen i kolumnerna längst till höger ha olikheter i kvalitativt o. dyl. avseende eliminerats. Den procentuella förändringen har beräknats på absoluta tal med en decimal.

Arbetsmarknaden under maj 1945.

Läget på arbetsmarknaden under maj månad kännetecknades av en fortsatt säsonguppgång. De danska och norska flyktingarnas hemresa förorsakade dessutom på sina håll ökad brist på arbetskraft. Den alltjämt pågående konflikten inom metallindustrin medförde å andra sidan, att inom därav direkt eller indirekt berörda arbetsområden efterfrågan på arbetskraft nedgått.

I det följande anförda data från de statistiska serier, som belysa utvecklingen på arbetsmarknaden, ge en översikt av förhållandena under maj med avseende på tillgång och efterfrågan på arbetskraft samt sysselsättning och arbetslöshet.

Enligt rapporterna från de offentliga arbetsförmedlingarna var antalet arbetsansökningar på manliga avdelningen 4 % lägre men på kvinnliga avdelningen 11 % högre än under föregående månad. Antalet lediga platser var 9 % högre i maj än i april; ökning av efterfrågan var ungefär lika på manliga och kvinnliga avdelningarna. Genomsnittliga antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser utgjorde 106 i maj mot 116 i april. För enbart industri, byggnadsverksamhet m. m. voro motsvarande siffror 182 och 201. Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under maj inemot 96 700 platser (62 300 manliga och 34 400 kvinnliga), vilket innebär en uppgång med 6 % i jämförelse med föregående månad. Stegringen var större för den kvinnliga avdelningen (11 %) än för den manliga (4 %).

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsindex hade omsättningen av arbetskraft under redovisningsmånaden medfört, att antalet i arbete varande arbetare var mer än 2 % högre i slutet av maj än i slutet av april. Ökningen hänförde sig främst till de säsongbetonade verksamhetsgrenarna.

De senast tillgängliga siffrorna för arbetslösheten inom fackförbunden utvisa, att 4·5 % av de rapporterande förbundens medlemmar voro arbetslösa vid månadsskiftet april/maj mot 5·9 % en månad tidigare.

Antalet av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa, varom uppgifter föreligga intill utgången av maj månad, utgjorde vid denna tidpunkt 10 021, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en nedgång med 2 023 eller närmare 17 %. Nedgången var särskilt stor i Västernorrlands län.

En sammanfattande jämförelse av förhållandena under redovisningsmånaden med läget i maj 1944 visar, att i fråga om förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser var något, ehuru obetydligt, högre än året förut, eller 106 mot 103. För enbart industri och byggnadsverksamhet var skillnaden däremot större eller 182 mot

140. Sysselsättningsnivån inom industri och angränsande verksamhetsområden var, om de av verkstadskonflikten berörda företagen inbegripas i jämförelsen, 11 % lägre än föregående år men med bortseende från dessa företag 8 % högre. Den avsevärda ökning av sysselsättningsnivån inom av verkstadskonflikten icke berörda verksamhetsgrenar, som kommer till uttryck i sistnämnda jämförelsetal, har under rådande knapphet på arbetskraft främst möjliggjorts genom militärinkallelsernas mindre omfattning 1945 än tidigare. Arbetslösheten inom fackförbunden omfattade, såsom förut nämnts, 4·5 % av medlemsantalet mot 5·5 % i fjol vid månadsskiftet april/maj. Antalet hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna var 15 % lägre än i maj 1944.

På grundval av föreliggande statistiska uppgifter samt upplysningar, som meddelats av arbetsförmedlingar och företag, lämnas här nedan en översikt av förhållandena på arbetsmarknaden under maj inom olika områden av näringslivet.

Inom jordbruket efterfrågades under redovisningsmånaden främst tillfälliga arbetare till vårbruket och till betgallringen. Efterfrågan på arbetskraft av andra kategorier minskade något, bl. a. beroende på hempermittering av inkallade. Vårarbetet kunde på de flesta håll genomföras i beräknad utsträckning. Betgallringen tog sin början redan vid månadens mitt, och svårigheterna att anskaffa tillräckligt med folk voro betydande. Genom utnyttjande av olika reserver, såsom flyktingar, lediga metallarbetare, skolungdom och annan tillfällig arbetskraft, lyckades man till månadsskiftet fylla det erforderliga behovet.

Skogsbruket kännetecknades under maj av en osedvanligt livlig sysselsättning. Enligt inventeringsuppgifter för avverkningsarbeten hos större avverkare voro sålunda vid utgången av maj månad cirka 46 000 man sysselsatta vid sådana arbeten mot 23 000 vid motsvarande tidpunkt förra året. Härtill har säkerligen i betydande utsträckning bidragit, att de vana skogsarbetarna genom statens premieringssystem blivit benägna att åtaga sig vår- och sommaravverkningar i större omfattning än tidigare. Behovet av arbetskraft var emellertid fortfarande ej tillgodosett, men genom att premieringsperioden utsträckts till och med augusti, torde man kunna räkna med att de yrkesvana arbetarna kvarstanna i skogsarbete längre än normalt och att ytterligare van arbetskraft tillföres skogsbruket. På arbetsförmedlingarna anmäldes under maj över 15 000 lediga platser. Tillsammans med kvarstående obesatta platser från april månad utgjorde det hos arbetsförmedlingarna registrerade behovet närmare 20 000 platser. Av dessa tillsattes cirka 10 000, till övervägande delen med ovan arbetskraft. Antalet vana skogsarbetare, som på förmedlingarna efterhört arbete, var 2 700. Jämfört med maj månad 1944 var efterfrågan nu inemot fyra gånger så stor som då. — Till torvhanteringen företogos omfattande rekryteringar av arbetskraft. Det oaktat förelåg tidvis brist på personal, speciellt för lättare arbeten. Genom utplacering av flyktingar och skolungdom samt genom viss begränsning av byggnadstillstånden kunde emellertid det mest trängande behovet tillgodoses.

Flertalet industriella arbetsområden visade ökad efterfrågan på arbetskraft. På grund av den fortgående strejken uppvisade emellertid metall- och maskinindustrin en minimal arbetstillgång. Den lediga manliga arbetskraften kunde i likhet med vad tidigare varit fallet i viss utsträckning anvisas annan sysselsättning, såsom skogs-, torv- och betgallringsarbeten, och den kvinnliga sökte sig över till bl. a. sjukvård och husligt arbete. Sågverken företogo ytterligare säsonganställningar. Vid en del snickerifabriker för tillverkning av monteringsfärdiga trähus rådde brist på specialarbetare. Även inom möbelindustrin var sysselsättningen god. Ytterligare förbättring noterades inom cellulosaindustrin, och en del företag, som under längre tid haft driften inställd, kunde under månaden åter upptaga densamma. Även pappersbruken visade ökad sysselsättning. Inom bageri- och konditoriyrkena minskade antalet arbetssökande, under det att efterfrågan på arbetskraft ökade, varför bristen var mera markerad än tidigare. Konservfabriker samt bryggerier och läskedrycksfabriker rapporterade en säsongökning i sysselsättningen. Textil- och beklädnadsindustrin hade fortfarande god arbetstillgång, och knappheten på arbetskraft av olika slag, särskilt kvinnlig sådan, blev mera framträdande än tidigare, sedan en del av de utlänningar, som varit sysselsatta inom hithörande industrier, i slutet av månaden började återvända till sina hemländer. Inom skoindustrin var sysselsättningen alltjämt god, även om råvarubrist vållade en del besvärligheter, i synnerhet för de mindre företagen. Efterfrågan på arbetskraft till skofabrikerna gällde främst specialarbetare, medan ovana arbetare voro svåra att placera. Brist rådde på såväl van som ovan kvinnlig arbetskraft.

Byggnadsverksamheten utmärktes av den för säsongen vanliga livaktigheten, och sysselsättningen var på det hela taget mycket god. Enligt särskilda rapporter, som lämnats till arbetsmarknadskommissionen beträffande arbetslösheten i vissa större städer, voro vid utgången av maj månad 7·2 % av arbetarna inom byggnadsfacken hos resp. förbund fristämplade på grund av arbetslöshet. Motsvarande fjolårssiffra var något lägre, 6·7 %. Olika grenar av byggnadsämnesindustrierna, men särskilt tegelbruken, visade en betydande säsongmässig ökning av antalet sysselsatta.

Trots att sjöfarten på utrikeshamnarna knappast kom i gång och sjöfolkets avtalsfråga ej löstes under månaden, hade enligt sjömansförmedlingarnas rapporter arbetstillfällena ökat, bl. a. genom de nu särskilt aktuella utrustningsarbetena. I anslutning till de förbättrade förhållandena inom sjöfarten ökades också sysselsättningsmöjligheterna för hamn- och stuveriarbetare. Vid sjömanshusen redovisades sammanlagt 2 010 påmönstringar och 1 277 avmönstringar. Motsvarande siffror för maj 1944 voro 3 409 och 2 240.

Inom affärs- och lagerarbete var såväl efterfrågan som tillgången på arbetskraft större än under föregående månad. Svårigheterna att erhålla kvinnliga expediter syntes ha ökat. Brist rådde på yngre kompetenta sökande till kontorsplatser.

Restauranger och pensionat hade inför sommarsäsongen ökat behov av personal, särskilt inom köksgruppen. Antalet arbetsansökningar utgjorde endast två tredjedelar av de lediganmälda platserna.

Inom hälsovård och sjukvård stegrades efterfrågan på personal av olika slag, icke minst för semestervikariat. Bristen på arbetskraft markerades ytterligare genom de danska och norska flyktingarnas hemresa.

I fråga om det husliga arbetsområdet var läget i stort sett oförändrat med kännbar brist på arbetskraft av samtliga kategorier. Särskilt svårt var det att uppbringa hemhjälp, villig att binda sig för landsvistelse.

Statens arbetsmarknadskommissions verksamhet under maj 1945.

Arbetsförmedlingsverksamheten. Vid de offentliga arbetsförmedlingarna tillsattes under månaden 96 676 platser, varav 62 318 manliga och 34 358 kvinnliga. Förmedlingsverksamheten vid de olika arbetsförmedlingsanstalterna samt inom olika yrkesgrupper framgår av tab. 1—5 i tabellavdelningen.

Av arbetsförmedlingarnas rapporter framgår, att under månaden 621 personer utplacerades till frivillig värnpliktstjänstgöring och luftbevakning samt 1 826 personer (därav 798 kvinnor) till frivillig arbetshjälp inom jordbruk m. m.

Till belysande av samarbetet mellan arbetsförmedlingsorganen inom skilda delar av landet må nämnas, att i samverkan mellan olika kontor och ombud under maj 9 144 platser tillsattes, varav 7 557 manliga och 1 587 kvinnliga. Genom denna interlokala förmedlingsverksamhet erhöllo 5 773 personer (4 760 män och 1 013 kvinnor) arbetsanställning i annat län än det, inom vilket ansökan om arbete ingivits.

Arbetskraft till skogsbruket. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten omfattade den 31 maj endast större avverkare (jfr noten till tab. 6). Inventeringsresultatet redovisas i tab. 6 i tabellavdelningen. Av tabellen framgår, att den redovisade arbetsstyrkan vid avverkningarna uppgick till 46 300, vilket innebär en minskning under månaden med 3 700. Det ytterligare arbetskraftsbehovet under den närmast följande månaden uppskattades till 23 500. Av dessa ansågo sig dock avverkarna själva kunna anskaffa 3 800, varför arbetsförmedlingens medverkan erfordrades för anskaffande av 19 700. Inventeringen den 31 maj föregående år, som likaledes omfattade endast större avverkare, redovisade 23 400 sysselsatta arbetare och en brist på 7 800.

Genom arbetsförmedlingarna placerades under maj 10 569 man i skogsarbete. Av dessa kommo 7 266 från andra yrkesområden än skogsbruket.

Vid maj månads utgång pågingo 993 huggarkurser i olika delar av landet med sammanlagt 9 169 deltagare. Dessa åtnjöto särskilda bidrag, för vilka tidigare redogjorts (januarirapporten 1945). Dylika förmåner tillkommo dess-

utom 10 553 till skogsbruket överflyttade arbetare, som icke deltogo i huggarkurser. Sammanlagt åtnjöto vid maj månads utgång 19 722 arbetare, som tillförts skogsbruket från andra yrkesområden, statligt kontant bidrag.

Hjälpverksamheten för arbetslösa. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid maj månads utgång till 10 021, vilket i jämförelse med föregående månad innebär en minskning med 2 023 eller 16·8 %. Av de hjälpsökande voro 467 (4·7 %) i åldern 16—25 år, 4 724 (47·1 %) 26—50 år samt 4 830 (48·2 %) över 50 år. Av hela antalet hjälpsökande voro 87 (0·9 %) kvinnor. De arbetslösas fördelning på län och yrkesgrupper m. m. framgår av tab. 12 och 13 i tabellavdelningen.

Under maj månad beviljades statsbidrag till statliga och statskommunala beredskapsarbeten, vilkas sammanlagda kostnader beräknas till 7·9 milj. kr. För perioden 1 juli 1944—31 maj 1945 var motsvarande summa 62·4 milj. kr.

Av hela antalet hjälpsökande vid maj månads utgång åtnjöto 8 430 (84·1 %) hjälp från stat och kommun. Av dessa hjälptes 6 979 (82·8 %) helt eller delvis med statsmedel. Av hela antalet hjälpsökande voro 6 202 (61·9 %) hjälpta genom arbete och 2 228 (22·2 %) genom understöd.

En summarisk redogörelse för den av kommissionen bedrivna hjälpverksamheten under maj månad lämnas i det följande. Om icke annat anmärkts, avse sifferuppgifterna förhållandet vid månadens utgång. Närmare uppgifter om antalet hjälpta i olika hjälpformer och inom olika län samt en översikt över hjälpverksamhetens omfattning under tiden april 1944—maj 1945 lämnas i tab. 14 i tabellavdelningen.

Arbetslinjen. Arbeten för arbetslösa bedrevos under månaden dels i form av statliga och statskommunala beredskapsarbeten, dels i form av statskommunala reservarbeten, arkivarbeten och musikerhjälp. I statliga beredskapsarbeten sysselsattes vid 58 arbetsplatser i kommissionens regi 1 243 arbetslösa, vid 91 arbetsplatser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi 2 419 arbetslösa och vid en arbetsplats i järnvägsstyrelsens regi 8 arbetslösa. Vid 100 statskommunala beredskapsarbeten sysselsattes 1 434 arbetslösa och vid 5 statskommunala reservarbeten 68 arbetslösa. Vid 133 arkivarbetsplatser sysselsattes 385 arbetslösa tillhörande tekniska och merkantila yrken, och 68 personer erhöllo musikerhjälp.

Förutom hänvisade arbetslösa sysselsattes vid beredskapsarbeten sammanlagt ca 1 500 arbetare, som icke voro anmälda som hjälpsökande och således icke ingå i arbetslöshetsnämndernas månadsrapporter.

Understödslinjen. Dagunderstöd utgick i 14 städer och 4 landskommuner till sammanlagt 1 102 arbetslösa (utom kursdeltagare), av vilka 767 (69·6 %) voro försörjningspliktiga. Av samtliga dagunderstödda voro 1 057 (95·9 %) hemmahörande i städer.

För maj månad hade av understödskommunerna 13 städer och 4 landskommuner även beviljats tillstånd att bedriva hyreshjälpsverksamhet med bidrag av statsmedel.

Utbildningshjälp. Av deltagarna i de beredskapskurser, som voro anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning och för vilka redogörelse lämnas i det följande, voro 252 anmälda som hjälpsökande och åtnjöto dagunderstöd eller bidrag till inackorderingskostnaderna.

Statliga stenbeställningar. Vid de statliga stenbeställningarna sysselsattes 1 027 genom arbetsmarknadskommissionen uttagna stenarbetare, varav 908 i Göteborgs och Bohus, 98 i Blekinge och 21 i Kalmar län. Av samtliga voro 84 att anse som fullgod arbetskraft.

Beredskapskurser, anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Vid maj månads utgång pågingo beredskapskurser för omskolning och utbildning av tempoarbetare för verkstadsindustrin och för utbildning av kvinnlig industriell reservarbetskraft samt för yrkesutbildning av flyktingar.

Hela antalet svenska elever i *beredskapskurser för verkstadsindustrin,* fördelade på olika yrkesavdelningar, framgår av följande sammanställning.

Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever	Avdelningar för	Antal avdelningar	Antal elever
mekaniker	28	247	gassvetsare	6	52
finmekaniker	4	49	bågsvetsare	3	28
verktygsskötare	1	3	lindare (elektr.)	1	9
smeder	1	7	Summa	45	405
bilservicemekaniker	1	10			

Samtliga deltagare voro manliga. Vid månadens utgång inkomna rapporter giva vid handen, att 11 476 elever, varav 329 kvinnliga, varit inskrivna vid kurserna sedan verksamhetens början (maj 1940). Av dessa ha 7 896, varav 196 kvinnliga, utskrivits efter genomgången kurs.

Antalet elever i *beredskapskurser för kvinnlig industriell reservarbetskraft* uppgick till 3, vilka utbildas till mekaniker. Hittills ha 1 903 elever varit inskrivna vid dylika kurser. Intagning av elever i dessa kurser skall jämlikt överstyrelsens för yrkesutbildning efter samråd med statens arbetsmarknadskommission fattade beslut icke vidare äga rum.

Antalet flyktingar i beredskapskurser uppgick vid månadens utgång till 129, av vilka 64 utbildas till mekaniker, 17 till finmekaniker, 4 till verktygsskötare, 3 till smeder, 2 till bilservicemekaniker och 39 till svetsare.

Hela antalet flyktingar, som alltsedan januari 1942 varit inskrivna vid kurserna, utgjorde vid månadens utgång 960.

Meddelanden från statens arbetsmarknadskommission.

Förlängning av premieringsperioden för arbetspremier till yrkesvana skogsarbetare. Kungl. Maj:t har den 25 maj 1945 på framställning av arbetsmarknadskommissionen förordnat, att premieringsperioden för arbetspremier till yrkesvana skogsarbetare skall, utan förhöjning av det premiefria grundbeloppet där sådant är föreskrivet, för hela riket utsträckas till den 31 augusti 1945. Vidare har föreskrivits, att vid beräkning av arbetspremie för huggningsarbete i grundbeloppet må inräknas jämväl sådan inkomst av stämplingsarbete, som utförts eller utföres under premieringsperioden. En närmare redogörelse för dessa arbetspremier lämnades i marsrapporten 1945.

Statistik över byggnadstillstånd. I samråd med byggnadsberedningen beslöt arbetsmarknadskommissionen i januari 1945 att upprätta en fortlöpande statistik över avgjorda ansökningar om byggnadstillstånd. Den statistiska bearbetningen utföres på grundval av de av kommissionen resp. Kungl. Maj:t fattade besluten om beviljade resp. avslagna ansökningar och omfattar de uppgifter å ansökningsformulären, som belysa den tillståndsreglerade byggnadsverksamhetens art och omfattning, geografiska fördelning, arbetskraftsbehov samt förbrukning av olika sorters byggnadsmaterial.

I statistiken ingå sålunda icke arbeten, som få bedrivas utan byggnadstillstånd, och ej heller arbeten, för vilka generellt byggnadstillstånd meddelats. Vilka dessa arbeten äro framgår av arbetsmarknadskommissionens cirkulär nr K6 (1943) samt av bilagan till Kungl. Maj:ts prop. 1944: nr 273, s. 31 ff. Den viktigaste gruppen av arbeten, som härigenom icke kunnat beaktas, utgöres av s. k. tremannabyggen, d. v. s. arbeten, för vilkas utförande utöver erforderligt antal målare, plåtslagare, elektriker, rörarbetare och glasmästeriarbetare icke sysselsättas mer än tre arbetare. Generellt byggnadstillstånd har bl. a. utfärdats för ett stort antal mindre arbeten för statliga verk och styrelser.

Även arbeten, för vilka byggnadstillstånd meddelats i vanlig ordning, ha i ett mindre antal fall ej kunnat medtagas i statistiken. Detta gäller särskilt löpande underhålls- och reparationsarbeten, för vilka bestämda uppgifter icke kunnat lämnas beträffande arbetenas omfattning, erforderlig arbetsstyrka eller materialåtgång.

För att vinna jämförelse bakåt i tiden ha samtliga under år 1944 avgjorda ansökningar bearbetats.

Från och med föreliggande häfte komma varje månad summariska uppgifter om beviljade och avslagna ansökningar om byggnadstillstånd att lämnas i tabellavdelningen (tab. 15—16).

Av tab. 15 framgår, att under 1944 byggnadstillstånd beviljades för arbeten, vilkas sammanlagda byggnadskostnader beräknades uppgå till 1 757·2 milj. kr.

För perioden januari—maj 1945 var motsvarande summa 789·6 milj. kr mot 720·0 milj. kr för samma tidsperiod föregående år. Vid jämförelse mellan byggnadskostnaderna för under olika månader beviljade byggnadstillstånd bör beaktas, att i vissa månadssiffror ingå arbeten av betydande omfattning och med mycket långvarig byggnadstid. Under september 1944 beviljades sålunda byggnadstillstånd för vattenkraftsanläggningar vid Forsmoforsen kostnadsberäknade till 48·5 milj. kr, vilka arbeten komma att slutföras först i november 1947. I kostnaderna för under mars 1945 beviljade byggnadstillstånd ingå 50·6 milj. kr för tunnelbana och 11·8 milj. kr för brobyggnad i Stockholm samt 19·4 milj. kr för arbeten å Västeråsbanan. Respektive arbeten beräknas kunna slutföras i oktober 1949, juni och oktober 1947. Under maj 1945 beviljades byggnadstillstånd för vattenkraftsanläggning vid Hölleforsen å 48·0 milj. kr, som beräknas vara slutförd först i september 1951.

Av kostnaderna för under 1944 beviljade byggnadsarbeten kommo 87·1 % å arbeten med en byggnadstid mellan 1—12 månader; för 8·3 % var byggnadstiden 1—2 år och för 4·6 % över 2 år.

Vid studiet av tab. 16 torde beaktas, att uppgifterna avse det planerade antalet bostadslägenheter i samtliga under resp. tidsperioder beviljade byggnadsföretag avseende nybyggnader, sålunda även personalbostäder o. d.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna.[1]

Mars 1945.

Antalet medlemmar av erkända arbetslöshetskassor var vid redovisningsmånadens utgång 788 152, varav 640 148 män och 148 004 kvinnor. Under månaden har medlemsantalet ökat med 3 445, varav 2 055 män och 1 390 kvinnor.

I enlighet med beslut vid 1944 års höstriksdag (SFS 1944: 778) har fr. o. m. mars 1945 hustru- och barntillägget höjts med resp. 0·25 och 0·40 kr per dag, eller från 1·00 till 1·25 kr och från 0·60 till 1·00 kr per dag.

För samtliga kassor var arbetslöshetsprocenten för mars 1945 5·4 mot 7·1 närmast föregående månad och 6·1 för mars 1944. Arbetslöshetsprocenten för manliga och kvinnliga medlemmar utgjorde resp. 5·7 och 4·4 för mars 1945 mot resp. 7·4 och 6·2 under närmast föregående månad samt 6·3 och 5·0 för mars 1944. Inom de olika kassorna märkes den säsongmässiga minskningen av arbetslösheten inom beklädnadsarbetarnas, sadelmakarnas- m. fl. och sko- och läderarbetarnas kassor. Även inom stenindustriarbetarnas kassa har en förbättring inträtt. Minskningen av arbetslöshetsprocenten inom metallindustriarbetarnas kassa måste ses i samband med rådande arbetskonflikt. De strejkande — eller ungefär halva antalet kassamedlemmar — kunna ej vara utsatta för någon arbetslöshetsrisk, varför arbetslöshetsprocenten av denna anledning minskas i motsvarande grad. Den för mars konstaterade arbetslöshetsprocenten synes sålunda snarare antyda en något ökad arbetslöshet för medlemmar utanför konflikten, oaktat arbetslöshetsprocenten nedgått från 3·7 för februari till 2·6 för mars. En ökning av arbetslösheten har även inträtt i gruvindustriarbetarnas kassa.

Sysselsättningsförhållandena för ett stort antal medlemmar äro underkastade säsongmässiga växlingar, som i större eller mindre utsträckning inom ett flertal kassor bestämma arbetslöshetsprocentens variation från månad till månad. Dessa variationer kunna följaktligen ej direkt läggas till grund för ett bedömande av konjunkturutvecklingen. Beräknas emellertid arbetslöshetsprocenten för en tolvmånadersperiod, som successivt framflyttas för varje redovisningsmånad, erhålles en serie procenttal, i vilka säsongsvängningar icke framträda. Procenttalen i denna serie för tolvmånadersperioderna april 1943—mars 1944 till april

[1] En redogörelse för uppläggningen av denna månadsstatistik lämnas i Soc. Medd. årg. 1942, sid. 322, och årg. 1944, sid. 773.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna. Mars 1945.

Arbetslöshetskassa (och år för verksamhetens början)	Antal medlemmar[1]	Antal arbetslöshetsveckor[2]	Antal arbetslöshetsveckor i % av hela antalet veckor			Understödda dagar		Utbetalat understöd		
								under månaden		under närmast föreg. månad, kr
			under månaden	under närmast föreg. mån.	under löpande 12-mån.-period	antal	i % av antalet arbetslöshetsdagar[3]	totalt, kr	därav barn- o. hustrutillägg, kr	
Beklädnadsarb. . (1935)	28 886	4 555	3·2	8·6	7·1	2 607	9·5	14 871	640	26 305
Sadelmak. m. fl. »	4 037	1 205	6·0	11·2	7·4	2 979	41·2	20 337	2 919	20 478
Stenindustriarb. »	4 179	3 002	14·4	22·6	12·6	9 109	50·6	55 242	15 654	62 072
Handelsanst. m. fl. »	43 344	3 609	1·7	2·0	1·5	9 088	42·0	54 371	8 733	38 017
Sko- o. läderarb. »	10 513	2 190	4·2	11·1	7·9	2 698	20·5	15 157	2 746	8 943
Träindustriarb. . (1936)	34 747	9 519	5·5	8·2	6·5	19 023	33·3	133 342	22 474	141 709
Musikernas . . »	7 050	3 617	10·3	8·4	7·0	1 592	7·3	7 066	1 191	5 516
Lantarbetarnas . »	46 461	12 982	5·6	6·6	4·1	11 691	15·0	45 306	10 667	31 755
Frisörernas . . »	3 988	407	2·0	2·3	1·2	335	13·7	1 684	159	1 576
Livsmedelsarb. . (1937)	32 489	9 699	6·0	7·4	5·6	20 903	35·9	128 566	18 281	92 925
Textilarbetarnas »	40 545	4 394	2·2	2·2	3·3	3 323	12·6	19 480	2 641	15 423
Gjuteriarbetarnas (1938)	10 089	1 092	2·2	2·9	2·9	3 028	46·2	22 367	3 811	21 521
Gruvindustriarb. »	10 142	5 863	11·6	7·9	4 7	10 333	29·4	64 443	16 091	88 732
Handelstjänstem. (1940)	6 380	108	0·3	0·4	0·4	261	40·3	1 346	63	1 083
De kem.-tekn. arb. (1941)	13 555	2 191	3·2	3·1	3·7	3 146	23·9	18 888	2 998	20 124
Bleck- o. plåtslag. »	2 841	1 823	12·8	8·7	7·3	3 782	34·6	26 022	4 543	11 806
Försvarsv. civ. pers. »	22 897	1 823	1·6	1·6	1·0	4 317	39·5	27 489	5 454	17 761
Bryggeriarb. . . (1942)	6 234	951	3·1	3·5	2·5	1 925	33·7	11 871	1 671	9 873
Transportarb. . »	6 966	2 294	6·6	5·9	4·5	4 425	32·1	31 093	6 740	17 522
Metallindustriarb. »	198 284	[4]26 271	2·6	3·7	2·5	63 660	40·4	426 760	62 672	280 668
Bokbinderiarb. . »	9 997	298	0·6	0·8	0·6	434	24·3	2 924	505	2 840
Hotell- o. rest.-anst. »	18 244	3 445	3·8	3·8	3·2	3 788	18·3	18 985	1 702	22 031
Handelsresandenas »	516	—	—	—	0·1	—	—	—	—	—
Ind.-tjänstem. . »	34 407	660	0·4	0·4	0·4	609	15·4	3 985	559	3 884
Arbetsledarnas . »	15 657	70	0·1	0·1	0·1	246	58·6	1 864	449	1 602
Grov- o. fabr.-arb. (1943)	96 828	57 708	11·9	16·7	9·9	54 216	15·7	316 055	80 589	336 919
Elektrikernas . »	12 700	3 502	5·5	4·3	2·7	4 642	22·1	27 009	4 524	12 400
Sjöfolkets . . . »	7 793	8 628	22·1	25·0	22·3	11 485	22·2	51 475	8 406	74 043
Målarnas . . . »	13 810	17 991	26·1	36·7	14·7	23 278	21·6	187 978	34 991	541
Väg- o. vattenb.-arb. (1944)	18 930	17 523	18·5	23·4	18·0	4 994	4·7	26 785	9 981	23 425
Järnvägsmännens (1945)	22 426	5 935	5·3	5·2	—	41	0·1	170	24	67
Maskinbefälets . »	1 747	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	786 682	213355	5·4	7·1	4·9	281 958	22·0	1762931	331 878	1891561

[1] Månadsmedeltal.
[2] = antal veckor, för vilka avgiftsbefrielse meddelats på grund av uppgiven arbetslöshet.
[3] En arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar.
[4] = 5/9 av det för mars och april redovisade antalet arbetslöshetsveckor.

1944—mars 1945 jämte arbetslöshetsprocenten för varje särskild månad för mars 1944—mars 1945 angivas nedan för samtliga försäkrade i genomsnitt.

Arbetslöshetsprocent:	1944										1945		
	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars
a) under angiven månad .	6·1	6·1	3·8	3·8	4·0	3·1	3·1	3·3	3·3	8·1	8·0	7·1	5·4
b) under en 12-månadersperiod med angiven månad som slutmånad . .	5·2	5·3	5·3	5·3	5·2	5·2	5·1	5·1	5·1	5·1	5·0	4·9	4·9

Betraktas arbetslöshetsprocenten under en löpande tolvmånadersperiod såsom ett approximativt mått för den säsongutjämnade arbetslöshetsprocenten vid periodens mittpunkt, uppgick således den sistnämnda arbetslöshetsprocenten vid slutet av september 1944 till 4·9 eller samma som vid månadens början.

Antalet understödsdagar under mars 1945 utgjorde 281 958 emot 257 725 under närmast föregående månad, motsvarande 0·4 resp. 0·3 understödsdagar i genomsnitt per medlem.

Om varje redovisad arbetslöshetsvecka antages motsvara sex arbetslöshetsdagar, uppgick antalet arbetslöshetsdagar under mars 1945 till 1 280 130. Den på grundval härav beräknade understödsprocenten, d. v. s. antalet understödsdagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar, var 22·0 mot 19·2 för närmast föregående månad och 19·4 för mars 1944.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under mars 1945 ett sammanlagt understödsbelopp av 1 762 931 kr, varav 1 431 053 kr som daghjälp och 158 280 kr resp. 173 598 kr såsom barn- och hustrutillägg. I ovan nämnt belopp för utbetalad daghjälp ingår kristillägg med 201 592 kr. Per understödsdag i genomsnitt motsvarar detta ett daghjälpsbelopp (kristillägg inräknat) av 5·07 kr, under det att barn- och hustrutilläggen tillhopa uppgå till 1·18 kr. Det genomsnittliga dagunderstödet under månaden utgjorde således 6·25 kr. Motsvarande belopp voro för närmast föregående månad 4·40, 1·00 och 5·40 kr samt för mars 1944 4·14, 0·79 och 4·93 kr resp. Sedan mars 1944 har sålunda totalunderstödet per dag ökat med 1·32 kr, eller med 26·8 %. Ökningen är givetvis till väsentlig del en följd av de ökade hustru- och barntilläggen och införandet av kristillägg. Den ökning, som ej betingas av dessa omständigheter, har för samma tid uppgått till endast omkring 0·20 kr.

Uppgifter för varje särskild kassa återfinnas i omstående tabell. Arbetslöshetsprocenten och motsvarande procenttal avseende den understödda arbetslösheten för samtliga försäkrade för januari 1942—mars 1945 framgå av diagram å sid. 478.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden.

A. Arbetsförmedlingsverksamheten.[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under maj 1945.

Arbetsförmedlingen i	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
Stockholms stad .	16 087	5 748	4 999	9 975	15 130	8 696	26 062	20 878	13 695	125
Stockholms län . .	3 405	2 793	2 128	1 959	2 831	1 266	5 364	5 624	3 394	95
Uppsala län . . .	1 768	1 707	1 056	727	791	366	2 495	2 498	1 422	100
Södermanlands län	4 260	2 570	2 030	851	1 261	521	5 111	3 831	2 551	133
Östergötlands län .	6 078	4 451	3 649	1 731	2 613	1 205	7 809	7 064	4 854	111
Jönköpings län . .	3 029	3 215	2 481	1 105	1 632	836	4 134	4 847	3 317	85
Kronobergs län . .	2 482	3 097	2 505	1 027	1 508	899	3 509	4 605	3 404	76
Kalmar län . . .	3 514	3 094	2 281	1 034	1 509	757	4 548	4 603	3 038	99
Gotlands län . . .	314	486	320	182	296	171	496	782	491	63
Blekinge län . . .	2 389	1 412	1 107	1 120	1 397	936	3 509	2 809	2 043	125
Kristianstads län .	2 346	3 774	2 145	1 342	2 718	1 055	3 688	6 492	3 200	57
Malmö stad . . .	4 058	2 614	2 305	2 766	3 235	2 255	6 824	5 849	4 560	117
Malmöhus län i övr.	5 063	5 918	4 710	2 436	3 476	2 119	7 499	9 394	6 829	80
Hallands län . . .	1 996	1 808	1 520	1 149	1 490	1 010	3 145	3 298	2 530	95
Göteborgs stad . .	9 974	3 422	3 151	5 148	4 916	3 615	15 122	8 338	6 766	181
Gbg o. Boh. läni övr.	2 593	1 611	1 356	566	912	493	3 159	2 523	1 849	125
Älvsborgs län . .	3 743	3 186	2 719	1 243	1 631	890	4 986	4 817	3 609	104
Skaraborgs län . .	1 847	2 367	1 466	824	1 224	505	2 671	3 591	1 971	74
Värmlands län . .	2 556	3 200	1 929	1 096	1 572	781	3 652	4 772	2 710	77
Örebro län	2 972	2 871	1 981	1 417	2 041	1 094	4 389	4 912	3 075	89
Västmanlands län .	2 807	2 141	1 493	972	1 322	695	3 779	3 463	2 188	109
Kopparbergs län .	2 881	3 420	1 875	1 019	1 682	716	3 900	5 102	2 591	76
Gävleborgs län . .	5 188	4 873	4 057	1 509	1 689	1 077	6 697	6 562	5 134	102
Västernorrlands län	7 740	4 719	3 277	1 125	1 211	690	8 865	5 930	3 967	149
Jämtlands län . .	2 251	4 235	1 697	604	1 105	533	2 855	5 340	2 230	53
Västerbottens län .	3 062	2 734	2 023	795	1 011	649	3 857	3 745	2 672	103
Norrbottens län . .	6 216	3 074	2 058	817	994	528	7 033	4 068	2 586	173
Summa maj 1945	**110 619**	**84 540**	**62 318**	**44 589**	**61 197**	**34 358**	**155 158**	**145787**	**96 676**	**106**
» april 1945	114 813	77 563	60 193	40 232	55 691	30 859	155 045	133254	91 052	116
» maj 1944	97 036	76 495	58 645	36 684	53 440	28 069	133 720	129935	86 714	103
» » 1943	89 436	79 504	56 809	41 027	51 762	28 043	130 463	131266	84 852	99
» » 1942	71 234	63 817	38 061	41 465	39 097	23 233	112 699	102914	61 294	110

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kunna de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de

A = ansökningar L = ledig

	Arbetsförmedlingen i	Jordbruk o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri		
		A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
1	*Manliga avdeln.*	5 478	13 349	7 436	3 366	20 306	10 537	20081	2 163	1 493	5 187	2 743	2 049
2	Stockholms stad . . .	12	17	16	59	4	2	2 718	218	154	254	114	89
3	Stockholms län	315	785	418	37	648	563	824	61	46	71	33	18
4	Uppsala län	172	413	133	31	373	86	202	21	12	89	90	68
5	Södermanlands län . .	252	535	178	50	437	387	1 810	105	79	104	61	37
6	Östergötlands län . . .	365	1 074	631	41	412	281	1 071	88	62	137	76	53
7	Jönköpings län	154	361	123	62	607	496	992	79	40	172	168	107
8	Kronobergs län	337	183	72	92	344	249	313	65	49	134	143	88
9	Kalmar län	260	796	455	55	605	403	645	45	29	330	150	91
10	Gotlands län	21	65	19	5	82	75	23	5	3	1	2	1
11	Blekinge län	176	276	138	12	100	57	197	55	27	64	22	11
12	Kristianstads län . . .	334	1 493	602	34	132	48	273	73	29	121	118	57
13	Malmö stad	146	510	459	3	10	10	744	83	71	78	26	22
14	Malmöhus län i övr. .	512	3 070	2 290	6	48	23	763	69	41	59	51	22
15	Hallands län	333	596	445	13	204	176	379	29	15	87	41	27
16	Göteborgs stad	92	86	74	1	45	45	1 530	87	75	321	31	19
17	Gbg o. Boh. län i övr. .	97	175	78	15	142	110	178	11	8	56	26	23
18	Älvsborgs län	209	187	134	78	519	442	715	130	103	187	124	98
19	Skaraborgs län	185	816	253	26	376	285	454	29	16	48	157	94
20	Värmlands län	110	312	120	153	1 698	776	515	76	51	161	129	51
21	Örebro län	128	405	170	41	979	530	617	146	117	82	59	37
22	Västmanlands län . . .	122	331	94	61	378	275	1 138	318	188	79	42	16
23	Kopparbergs län . . .	102	202	88	242	2 237	975	729	112	60	149	94	65
24	Gävleborgs län	238	241	173	219	1 744	1 178	700	49	31	476	72	54
25	Västernorrlands län . .	305	115	72	652	2 497	1 253	435	44	38	1 368	518	502
26	Jämtlands län	102	109	58	454	3 268	844	81	14	11	74	31	25
27	Västerbottens län . . .	190	102	72	451	1 005	437	175	130	121	273	260	233
28	Norrbottens län	209	94	71	473	1 412	531	1 810	21	17	212	110	96
29	*Kvinnliga avdeln.*	1 369	3 609	2 247	8	32	32	1 017	234	118	248	411	146
30	Stockholms stad . . .	388	675	675	—	—	—	327	78	33	44	116	35
31	Stockholms län	26	131	72	—	—	—	79	12	6	9	10	1
32	Uppsala län	10	60	10	—	—	—	10	1	—	1	—	—
33	Södermanlands län . .	10	15	10	1	5	5	84	8	5	5	3	3
34	Östergötlands län . . .	7	113	83	—	—	—	69	49	10	21	18	6
35	Jönköpings län	6	59	7	—	—	—	10	4	2	3	8	5
36	Kronobergs län	53	97	13	—	14	14	—	6	—	6	41	6
37	Kalmar län	35	156	45	—	—	—	12	—	—	15	12	9
38	Gotlands län	4	18	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—
39	Blekinge län	12	40	22	—	—	—	10	8	8	4	—	—
40	Kristianstads län . . .	26	331	164	—	—	—	—	11	3	17	24	10
41	Malmö stad	55	43	41	—	—	—	53	2	2	43	51	16
42	Malmöhus län i övr. . .	347	625	560	7	7	7	27	—	—	11	13	7
43	Hallands län	250	389	343	—	—	—	12	4	2	1	—	—
44	Göteborgs stad	3	23	19	—	—	—	88	11	9	24	32	10
45	Gbg o. Boh. län i övr. .	4	19	5	—	—	—	23	—	—	3	14	10
46	Älvsborgs län	5	20	4	—	—	—	48	4	4	—	5	—
47	Skaraborgs län	8	58	30	—	—	—	10	—	—	2	4	3
48	Värmlands län	7	74	6	—	—	—	2	—	—	17	—	—
49	Örebro län	7	15	6	—	5	5	25	2	2	7	37	17
50	Västmanlands län . . .	6	69	15	—	—	—	102	29	29	2	6	3
51	Kopparbergs län . . .	6	132	11	—	1	1	14	—	—	2	—	—
52	Gävleborgs län	16	107	29	—	—	—	8	3	3	5	—	—
53	Västernorrlands län . .	8	68	17	—	—	—	2	2	—	2	2	—
54	Jämtlands län	16	139	18	—	—	—	—	—	—	—	2	1
55	Västerbottens län . . .	20	58	19	—	—	—	—	—	—	4	11	4
56	Norrbottens län	34	75	16	—	—	—	1	—	—	—	2	—

platser T = tillsatta platser.

Byggnadsverksamhet			Övriga till industri o. hantverk hörande grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete			
A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	
27665	15951	15123	6 712	8 251	6 445	18 110	8 343	7 866	9 441	4 942	4 451	806	407	287	14 323	8 085	6 631	1
3 498	514	511	463	254	164	4 011	2 420	2 336	3 036	1 095	868	88	82	51	1 948	1 030	808	2
1 147	703	665	132	160	95	265	132	110	66	11	8	7	16	13	541	244	192	3
595	513	497	76	41	22	150	37	32	222	76	69	6	3	—	225	140	117	4
978	745	727	234	165	137	406	100	94	155	33	31	5	11	8	266	378	352	5
1 721	1 005	975	300	317	268	925	512	485	1 042	666	655	9	18	15	467	283	224	6
732	744	702	145	812	684	235	133	114	101	35	31	4	23	18	432	258	166	7
446	525	480	377	1 638	1 399	243	55	53	71	41	38	13	5	3	456	98	79	8
839	602	569	261	223	159	693	278	252	96	35	26	3	4	3	332	356	294	9
67	28	21	27	187	110	63	57	49	20	3	1	—	6	2	87	51	39	10
509	377	355	270	112	75	528	246	240	108	78	74	10	2	1	515	144	129	11
416	488	420	266	812	552	332	176	144	97	87	76	3	8	4	470	387	213	12
657	441	379	171	112	109	1 103	359	356	417	234	225	23	22	21	716	817	653	13
771	639	557	401	667	548	1 138	347	317	266	205	189	38	68	45	1 109	754	678	14
570	495	474	151	164	148	221	119	100	57	31	29	6	4	2	179	125	104	15
1 073	197	191	327	83	54	4 435	1 865	1 840	1 533	625	565	28	48	44	634	355	244	16
465	408	396	1 137	238	189	272	472	431	22	18	11	7	3	3	344	118	107	17
809	672	623	630	782	633	285	134	106	139	44	39	9	17	13	682	577	528	18
484	360	323	179	399	303	155	113	97	54	15	11	3	6	4	259	96	80	19
918	587	568	165	143	108	162	88	75	51	32	24	10	20	17	311	115	109	20
1 098	615	597	266	224	162	147	62	55	194	97	62	1	9	7	398	275	244	21
779	617	565	81	193	133	155	57	48	54	23	16	5	13	4	333	169	154	22
887	450	440	90	65	49	169	41	30	70	25	16	9	11	6	434	183	146	23
1 193	847	810	155	182	125	472	102	96	1 285	1 328	1 304	5	2	1	445	306	285	24
2 702	883	872	208	115	93	948	160	154	118	36	32	5	2	—	999	349	261	25
979	687	662	29	20	12	139	30	26	44	18	12	1	—	—	348	58	47	26
1 132	769	741	120	111	97	237	176	161	56	20	18	2	2	—	426	159	143	27
2 200	1 040	1 003	51	32	17	221	72	65	67	31	21	6	2	2	967	260	235	28
—	—	—	3 687	5 734	2 730	8 208	11721	7 040	3 453	2 608	1 806	18 812	34 564	18717	7 787	2 284	1 522	29
—	—	—	371	756	195	2 993	3 510	2 682	925	813	439	4 025	8 773	4 439	902	409	198	30
—	—	—	84	129	55	123	388	98	51	25	8	891	2 068	997	696	68	29	31
—	—	—	47	32	10	85	127	52	171	42	24	304	518	265	99	11	5	32
—	—	—	28	105	38	129	226	95	47	32	21	382	851	334	165	16	10	33
—	—	—	227	366	118	196	381	164	146	89	55	720	1 500	707	345	97	62	34
—	—	—	105	331	195	101	317	145	47	44	30	524	772	428	309	97	24	35
—	—	—	207	577	457	62	151	61	46	40	34	397	518	258	256	64	56	36
—	—	—	74	154	80	140	257	110	56	32	17	509	785	403	193	113	93	37
—	—	—	14	17	16	25	66	28	9	10	6	93	137	80	36	48	34	38
—	—	—	96	97	71	123	221	155	53	31	17	529	914	612	293	86	51	39
—	—	—	93	369	190	148	539	148	46	70	51	476	1 011	247	536	363	242	40
—	—	—	343	506	147	493	584	444	176	232	164	1 119	1 667	1 323	484	150	118	41
—	—	—	220	317	162	286	556	249	189	142	120	894	1 527	739	455	289	275	42
—	—	—	82	107	61	171	289	186	45	36	36	274	637	363	314	28	19	43
—	—	—	492	333	165	1 408	1 045	840	577	287	229	1 893	3 135	2 319	663	50	24	44
—	—	—	129	207	108	62	205	92	18	32	21	284	413	243	43	22	14	45
—	—	—	232	373	165	100	213	82	73	51	38	598	928	572	137	37	25	46
—	—	—	132	173	80	88	243	120	43	34	28	365	688	230	176	24	14	47
—	—	—	51	131	75	132	246	117	40	37	29	628	1 050	537	219	34	17	48
—	—	—	249	301	154	173	291	145	123	94	73	576	1 196	605	257	100	87	49
—	—	—	34	111	62	165	229	124	53	44	22	372	803	424	238	31	16	50
—	—	—	53	86	37	238	441	194	76	49	37	480	942	413	150	31	23	51
—	—	—	232	68	43	254	353	252	186	189	185	524	914	516	284	55	49	52
—	—	—	28	11	6	123	163	88	103	43	36	678	897	534	181	25	9	53
—	—	—	13	23	8	217	360	208	29	30	20	265	545	273	64	6	5	54
—	—	—	42	41	26	80	124	67	44	41	36	557	727	490	48	9	7	55
—	—	—	9	13	6	93	196	94	81	39	30	455	648	366	144	21	16	56

Tab. 8. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under maj 1945.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Arb.	Ans.	L. p.	T. p.
Jordbruk o. skogsbruk	8 844	33 655	17 973	1 377	3 641	2 279	9 796	10 221	37 296	20 252
Jordbruk o. fiske .	5 478	13 849	7 486	1 869	8 609	2 247	6 490	6 847	16 958	9 683
Skogsbruk	3 866	20 806	10 587	8	32	32	3 806	3 874	20 388	10 569
Industri o. hantverk .	59 595	29 108	25 110	4 952	6 379	2 994	61 197	64 547	35 487	28 104
Malmbr. o. metallind.	20 031	2 163	1 493	1 017	284	118	20 012	21 048	2 397	1 611
Jord- o. stenind. .	3 288	6 226	5 158	408	1 504	1 205	3 401	3 646	7 730	6 363
Träindustri	3 327	1 862	1 272	48	48	28	3 229	3 375	1 910	1 300
Pappers- o. graf.-ind.	1 860	881	777	200	363	118	1 980	2 060	1 244	895
Livsmedelsindustri .	1 379	864	484	896	923	429	2 100	2 275	1 787	913
Textil- o. bekl.-ind.	850	491	344	1 769	2 652	814	2 412	2 619	3 143	1 158
Läder- o. gummiind.	962	458	278	330	470	182	1 217	1 292	928	460
Kemisk-teknisk ind.	235	178	148	284	185	100	484	519	363	248
Byggnadsverksamh.	27 665	15 951	15 123	—	—	—	26 315	27 665	15 951	15 123
Kraft- o. vattenverk	48	34	33	—	—	—	47	48	34	33
Samfärdsel	13 582	5 949	5 798	349	256	163	12 844	13 931	6 205	5 961
Landtransport . . .	5 477	3 292	3 218	158	97	49	4 846	5 635	3 389	3 267
Sjöfart	8 105	2 657	2 580	191	159	114	7 998	8 296	2 816	2 694
Handel	4 528	2 394	2 068	7 859	11 465	6 877	8 536	12 387	13 859	8 945
Affärs- o. lagerarb. .	3 262	845	662	1 870	1 799	821	4 291	4 632	2 644	1 488
Hotell- o. rest.-rör. .	1 266	1 549	1 406	6 489	9 666	6 056	4 245	7 755	11 215	7 462
Förvaltn. o. fria yrken	9 441	4 942	4 451	3 453	2 608	1 806	10 435	12 894	7 550	6 257
Förvaltning	1 182	282	284	30	24	20	1 189	1 212	806	254
Tekn. ledning . . .	1 517	348	225	31	7	4	1 500	1 548	350	229
Kontorsarbete . . .	1 710	560	427	2 246	1 853	1 107	3 872	3 956	2 413	1 534
Undervisning . . .	662	285	286	546	265	217	1 160	1 208	550	453
Litter. o. konstn.arb.	4 370	3 472	3 329	600	459	458	2 714	4 970	3 931	3 787
Hälso- o. sjukvård .	278	327	208	1 348	3 349	1 442	1 406	1 626	3 676	1 650
Husligt arbete . . .	28	80	79	17 464	31 215	17 275	9 733	17 492	31 295	17 354
Annat arbete	14 323	8 085	6 631	7 737	2 284	1 522	20 016	22 060	10 369	8 153
Genomgående yrken	3 681	3 025	1 967	851	1 182	702	3 940	4 482	4 207	2 669
Diversearbete . . .	5 788	3 178	3 019	10	23	18	4 957	5 748	3 201	3 037
Utan särsk. utbildn.	3 578	—	—	5 134	—	—	3 012	3 712	—	—
Frivill. arbetsuppgift.	1 876	1 882	1 645	1 742	1 079	802	3 107	3 118	2 961	2 447
Summa	**110 619**	**84 540**	**62 318**	**44 539**	**61 197**	**34 358**	**133 963**	**155158**	**145787**	**96 676**
Därav under 18 år	5 510	5 078	3 088	5 047	5 680	2 594	10 413	10 557	10 758	5 682

Tab. 4. Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under maj och april 1945 samt maj 1944.

Huvudgrupper	Ansökningar på 100 lediga platser									Tillsatta platser på 100 lediga Maj 1945		
	Manliga			Kvinnliga			Tillsammans					
	Maj 1945	April 1945	Maj 1944	Maj 1945	April 1945	Maj 1944	Maj 1945	April 1945	Maj 1944	Män	Kv.	Tills.
Jordbruk o. skogsbruk.	26	35	58	38	51	31	27	36	54	53	63	54
Jordbruk o. fiske .	41	56	42	38	51	31	40	55	40	56	62	57
Skogsbruk	17	21	90	·	·	·	17	21	90	52	·	52
Industri o. hantverk .	205	219	148	78	100	90	182	201	140	86	47	79
Samfärdsel	228	288	148	136	164	130	225	283	147	97	64	96
Handel	189	180	124	69	68	61	89	88	74	86	60	65
Husligt arbete . . .	·	·	·	56	56	54	56	56	54	·	55	55
Samtliga	**131**	**148**	**127**	**73**	**72**	**69**	**106**	**116**	**103**	**74**	**56**	**66**
Därav under 18 år	109	94	86	89	66	74	98	80	80	81	46	58

Tab. 5. Verksamheten inom vissa yrkesgrupper under maj och april 1945 samt maj 1944.

Yrkesgrupper	Ansökningar om arbete			Lediga platser			Tillsatta platser		
	Maj 1945	April 1945	Maj 1944	Maj 1945	April 1945	Maj 1944	Maj 1945	April 1945	Maj 1944
Jordbruk	6 281	6 649	5 685	16 878	13 068	14 525	9 623	5 668	6 648
Skogsbruk	3 374	3 668	4 906	20 338	17 216	5 470	10 569	11 708	3 440
Malmbrytning o. metallind.	21 048	20 576	9 748	2 397	2 305	5 090	1 611	1 568	3 327
Gruvarbetare	2 160	2 311	322	148	174	190	105	113	127
Järn- o. metallverksarbetare	1 305	1 292	1 309	572	524	588	453	398	486
Gjuteriarbetare	1 643	1 553	736	82	82	346	59	65	266
Verktygsarbetare	547	485	163	38	31	91	15	21	38
Maskinarbetare	4 075	3 659	1 618	224	204	768	149	145	504
Filare o. maskinuppsättare	1 701	1 595	533	67	49	213	50	40	153
Jord- o. stenindustri	3 646	5 111	5 399	7 730	8 974	8 767	6 363	8 001	7 311
Torvindustriarbetare	1 242	2 114	2 236	6 481	7 766	7 357	5 483	7 104	6 359
Stenindustriarbetare	1 515	1 937	2 143	225	278	325	172	236	256
Träindustri	3 375	4 154	3 988	1 910	2 019	1 991	1 300	1 529	1 221
Sågverks- o. brädgårdsarbetare	1 635	2 082	2 647	948	1 032	895	750	872	741
Pappers- o. grafisk industri	2 060	2 156	3 001	1 244	825	1 110	895	565	839
Pappersmassefabriksarbetare	1 534	1 559	2 407	698	305	549	671	304	537
Pappersbruksarbetare	123	196	239	99	98	134	52	76	113
Livsmedelsindustri	2 275	3 015	2 752	1 787	1 805	1 804	913	1 144	1 014
Kvarnarbetare	147	181	121	19	43	57	10	26	42
Bageri- o. konditoriarbetare	730	1 035	842	935	889	824	367	439	358
Sockerindustriarbetare	167	294	226	20	53	—	20	53	—
Textil- o. beklädnadsindustri	2 619	2 903	2 766	3 143	3 172	2 841	1 158	1 338	1 061
Textilarbetare	1 360	1 525	1 305	1 049	1 031	1 053	476	447	403
Beklädnadsarbetare	923	1 018	1 175	1 399	1 437	1 170	379	556	443
Läder-, hår- o. gummiindustri	1 292	1 627	1 462	928	998	975	460	603	548
Skofabriksarbetare	521	616	595	391	408	449	216	251	278
Byggnadsverksamhet	27 665	30 693	28 819	15 951	14 791	18 623	15 123	14 136	17 388
Byggnadsträarbetare	5 110	5 175	5 666	3 428	2 853	3 787	3 267	2 719	3 579
Murare	1 232	1 232	1 489	1 319	1 082	1 581	1 059	903	1 236
Målare	2 982	4 306	3 010	884	614	660	760	561	568
Rörarb. o. elektr. montörer	3 347	3 524	2 535	368	344	622	338	325	530
Byggnadsgrovarbetare	8 439	9 159	8 072	6 127	5 928	7 108	6 043	5 779	6 860
Sjöfart	8 296	7 964	7 069	2 816	1 939	2 819	2 694	1 860	2 684
Kontorsarbete	3 956	3 487	2 685	2 413	2 308	2 036	1 534	1 407	1 318
Undervisning o. vetensk. verks.	1 208	1 154	945	550	676	726	453	551	593
Lärare	1 158	1 098	912	509	655	702	417	536	578
Husligt arbete	17 492	17 516	14 028	31 295	31 205	26 006	17 354	17 746	12 952
Hembiträden	3 661	3 892	3 298	10 106	10 485	9 817	2 225	2 496	1 854
Tillfällig hemhjälp	10 601	10 665	8 473	16 218	15 730	12 391	12 832	12 978	9 727

B. Sysselsättningen inom skogsbruket.

Tab. 6. Inventeringen av arbetskraft anställd för avverkningsarbeten hos större[1] avverkare den 31 maj 1945.

Län m. m.	Antal avverkare	Sysselsatta arbetare			Ytterligare arbetskraftsbehov			Därav arbetskraft, som avverkare ej själva kunna anskaffa		
		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		antal	Ökning (+) eller minskning (−) gentemot	
			närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år		närmast föregående månad	samma månad föregående år
Stockholms . . .	148	1 509	— 416	+ 730	193	— 84	— 93	187	— 83	— 87
Uppsala	152	1 115	— 610	+ 236	446	— 85	— 736	434	— 87	— 733
Södermanlands .	248	1 816	— 252	+ 1 184	331	— 22	+ 225	327	— 15	+ 224
Östergötlands . .	385	1 845	— 584	+ 648	577	+ 11	+ 210	532	+ 15	+ 182
Jönköpings . . .	323	1 098	— 130	+ 607	422	— 40	+ 290	360	— 34	+ 244
Kronobergs . . .	181	1 156	— 289	+ 746	305	— 70	+ 246	259	— 50	+ 203
Kalmar	542	1 848	— 200	+ 1 118	504	— 60	+ 148	438	— 50	+ 122
Gotlands	13	50	— 58	+ 6	24	+ 10	+ 4	23	+ 13	+ 3
Blekinge	142	291	— 249	+ 220	128	— 32	+ 25	115	— 9	+ 17
Kristianstads . .	104	365	— 183	+ 206	148	— 28	+ 140	135	— 1	+ 127
Malmöhus . . .	32	345	— 66	+ 189	27	+ 8	+ 25	24	+ 6	+ 22
Hallands	52	326	— 107	+ 182	83	— 7	+ 67	69	— 20	+ 54
Göteborgs o. Bohus	89	339	— 46	+ 239	112	— 29	+ 110	58	— 41	+ 56
Älvsborgs . . .	242	1 352	— 504	+ 943	334	— 185	+ 326	278	— 111	+ 272
Skaraborgs . . .	85	831	— 308	+ 545	202	— 44	+ 143	191	— 27	+ 132
Örebro	238	2 591	— 313	+ 836	882	+ 116	+ 696	866	+ 178	+ 691
Västmanlands .	167	1 495	— 199	+ 653	339	+ 8	+ 162	329	+ 16	+ 157
S:a södra Sverige	**3 143**	**18 372**	**— 4 514**	**+ 9 288**	**5 057**	**— 533**	**+ 1 988**	**4 625**	**— 300**	**+ 1 686**
Värmlands . . .	420	4 638	— 21	+ 2 246	2 242	+ 241	+ 1 259	2 048	+ 354	+ 1 274
Kopparbergs . .	159	4 366	+ 215	+ 1 532	2 740	+ 274	+ 1 295	2 383	+ 772	+ 1 455
Gävleborgs . . .	269	4 779	+ 283	+ 2 150	3 057	+ 20	+ 1 646	2 701	+ 61	+ 1 671
Västernorrlands .	223	4 256	+ 707	+ 2 339	3 286	— 66	+ 1 881	2 653	+ 523	+ 1 792
Jämtlands . . .	178	3 280	+ 231	+ 1 622	3 101	+ 176	+ 1 387	2 667	+ 520	+ 1 576
Västerbottens . .	88	3 918	— 496	+ 2 807	1 152	— 160	+ 777	602	+ 107	+ 527
Norrbottens . .	67	2 711	— 66	+ 1 475	2 862	+ 363	+ 2 370	1 979	+ 504	+ 1 866
S:a norra Sverige	**1 404**	**27 948**	**+ 853**	**+ 13671**	**18 440**	**+ 848**	**+ 10 615**	**15 033**	**+ 2 841**	**+ 10181**
S:a hela landet	**4 547**	**46 320**	**— 3 661**	**+ 22959**	**23 497**	**+ 315**	**+ 12 603**	**19 658**	**+ 2 541**	**+ 11847**
Kronoskogar . .	130	8 651	+ 542	+ 4 866	3 566	+ 16	+ 2 835	2 617	+ 390	+ 2 294
Andra allmänna skogar	401	2 993	— 74	+ 2 058	719	— 64	+ 317	607	+ 64	+ 377
Aktiebolagsskogar	403	23 942	— 2 363	+ 9 406	14 759	+ 532	+ 6 547	12 633	+ 1 974	+ 6 701
Övriga enskilda skogar	3 613	10 734	— 1 766	+ 6 629	4 453	— 169	+ 2 904	3 801	+ 113	+ 2 475
Avverkare med behov (inkl. sysselsatta) av										
1— 9 arbetare .	3 713	7 018	— 1 768	+ 3 558	2 557	— 294	+ 1 721	1 991	— 166	+ 1 353
10—24 » .	424	4 460	— 166	+ 2 101	1 622	— 38	+ 1 069	1 437	+ 118	+ 985
25—ω » .	410	34 842	— 1 727	+ 17300	19 318	+ 647	+ 9 813	16 230	+ 2 589	+ 9 509

[1] Gruppen »större avverkare» omfattar de avverkare, som under avverkningsåret 1944/45 antingen ålagts en produktionsplikt av minst 200 m³t (avverkare i södra Sverige) resp. 500 m³t (avverkare i norra Sverige) eller eljest beräknas avverka minst nämnda kvantitet.

Tab. 7. Sysselsatta arbetare i slutet av maj 1945 i jämförelse med slutet av april 1945.

Näringsgrenar	Företag med uppgifter för såväl maj 1945 som april 1945							
	Antal företag	Maj 1945			Indextal för maj 1945 (april 1945 = 100)			
		Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta och semesterlediga arbetare			Sysselsatta arbetare
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Malmbrytning o. metallind.	1 423	61 311	2 947	64 258	100·7	100·8	100·7	101·6
Gruvor o. anrikningsverk	33	4 731	19	4 750	99·6	·	99·7	100·4
Järn-, stål- o. kopparverk	42	24 416	276	24 692	99·8	101·5	99·8	101·0
Järn- o. stålmanufaktur	260	7 110	334	7 444	101·0	101·5	101·0	102·1
Mekaniska verkstäder	779	18 722	496	19 218	101·2	96·5	101·1	102·0
Skeppsvarv	42	854	18	872	98·5	·	100·6	101·7
Elektriska verkstäder	92	3 040	1 329	4 369	106·8	101·4	104·7	104·6
Annan metallindustri	175	2 438	475	2 913	101·0	98·5	100·6	100·7
Jord- o. stenindustri	460	23 193	2 395	25 588	107·8	121·7	108·5	108·8
Kolgruvor	4	1 012	3	1 015	97·1	·	97·1	100·4
Torvindustri	64	2 835	564	3 399	120·8	315·1	134·6	135·8
Stenbrott o. stenhuggerier	98	2 854	1	2 855	103·4	·	103·4	103·5
Cementfabriker, kalkbruk	86	3 838	90	3 928	105·1	103·4	105·1	104·5
Tegelbruk	141	5 632	76	5 708	118·5	107·0	118·4	118·4
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	17	2 671	1 322	3 993	100·9	102·8	101·4	100·8
Glasbruk	40	2 692	327	3 019	97·4	101·6	97·8	98·8
Annan jord- o. stenindustri	10	1 659	12	1 671	100·5	·	100·5	99·6
Träindustri	849	30 258	763	31 021	103·8	106·1	103·8	104·2
Sågverk o. hyvlerier	370	15 380	88	15 468	105·3	244·4	105·7	106·5
Snickeri- o. möbelfabriker	413	12 692	490	13 182	102·3	99·0	102·2	102·1
Annan trävaruindustri	66	2 186	185	2 371	101·8	98·4	101·5	101·7
Pappers- o. grafisk ind.	477	31 580	7 195	38 775	103·7	101·1	103·2	102·5
Pappersmassefabriker	58	11 925	136	12 061	107·3	107·1	107·3	105·1
Pappersbruk o. pappfabr.	50	9 630	2 452	12 082	102·6	105·2	103·1	103·9
Annan pappersindustri	115	2 324	3 393	5 717	101·4	99·2	100·1	99·7
Grafisk industri	254	7 701	1 214	8 915	100·4	98·3	100 1	99 2
Livsmedelsindustri	787	19 728	9 435	29 163	103·3	101·4	102·7	102·0
Kvarnar	48	1 331	200	1 531	99·2	84·4	97·0	95·1
Bagerier	157	3 422	1 520	4 942	104·5	103·3	104·1	104·3
Råsockerbruk o. raffinad.	26	3 064	590	3 654	103 7	93·7	101·9	102·0
Choklad- o. karamellfabr.	54	1 061	2 122	3 183	99·3	96·4	97·3	99·2
Bryggerier o. läskedrycksf.	177	3 882	998	4 880	104·6	114·2	106·5	104·3
Tobaksfabriker	8	443	1 498	1 941	99·1	98·9	99·0	100·2
Slakterier o. konservfabr.	174	3 854	1 680	5 534	103·2	106·7	104·2	102·1
Annan livsmedelsindustri	123	2 721	827	3 548	104·3	102·9	103·9	102·5
Textil- o. beklädnadsind.	720	25 921	46 107	72 028	100·5	98·7	99·3	99·2
Bomullsindustri	46	8 109	8 446	16 555	99·7	99·1	99·4	99·2
Jute- o. linneindustri	17	1 632	1 740	3 372	101·4	99·1	100·2	99·5
Ylleindustri	74	5 913	6 898	12 811	100·6	99·4	100·0	100·0
Trikåfabriker	110	2 185	6 422	8 607	101·2	98·4	99·1	98·9
Skrädderier o. sömnadsfabr.	308	3 279	17 221	20 509	100·9	98·5	98·8	98·8
Annan hithörande industri	165	4 803	5 380	10 183	100·8	98·1	99·3	99·0
Läder-, hår-o. gummiv.-ind.	314	11 372	7 586	18 958	100·6	98·7	99·9	99·4
Garverier	29	1 802	246	2 048	100·2	98·3	100·0	100·4
Skofabriker	116	3 892	3 008	6 900	98·8	98·3	96·6	98·4
Gummivarufabriker	25	2 868	2 296	5 164	104·0	99·0	101·7	100·6
Annan hithörande industri	144	2 810	2 036	4 846	100·1	99·2	99·7	99·3
Kemisk-teknisk industri	283	10 130	3 007	13 137	101·0	99·0	100·5	100·6
Färg-, olje- o. parfymfabr.	95	2 241	1 124	3 365	101·2	97·8	99·9	99·8
Sprängämnesfabriker	9	1 079	467	1 546	99·4	91·6	96·9	97·2
Tändsticksfabriker	8	507	284	791	102·4	100·7	101·8	103·4
Annan kemisk-tekn. ind.	151	6 303	1 132	7 435	101·1	103·9	101·5	101·4
Samtliga industrigrupper	**5 273**	**213 493**	**79 435**	**292 928**	**102·5**	**100·0**	**101·8**	**101·8**
Byggnadsverksamhet	827	19 301	—	19 301	106·2	—	106·2	105·4
Statl. verk o. byggnadsarb.	154	26 471	2 621	29 092	104·6	97·5	103·9	104·3
Komm. verk. o. byggnadsarb.	203	15 027	796	15 823	102·6	242·7	105·6	105·4
Handel o. varulager	548	4 777	785	5 562	96·7	98·7	97·0	96·0
Samfärdsel	130	4 318	39	4 357	102·4	·	102·3	102·0
Samtliga näringsgrenar	**7 135**	**283 387**	**83 676**	**367 063**	**102·3**	**100·4**	**102·3**	**102·2**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 8. Indextal över antalet sysselsatta arbetare[1]. September 1939 = 100.

Näringsgrenar	1944									1945				
	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj
Malmbrytning o. metallind.	**107**	**107**	**106**	**105**	**105**	**107**	**112**	**113**	**114**	**114**	**55**	**54**	**54**	**54**
Gruvor o. anrikningsverk	91	90	94	94	95	94	94	92	90	89	89	87	88	87
Järn-, stål- o. kopparverk	101	100	99	98	97	97	101	103	104	105	105	104	103	103
Järn- o. stålmanufaktur	88	85	84	83	83	87	89	91	92	92	50	49	50	50
Mekaniska verkstäder	119	119	119	117	118	120	126	127	128	128	43	41	41	41
Skeppsvarv	115	115	112	110	111	116	119	122	125	124	21	20	21	21
Elektriska verkstäder	118	119	119	118	118	123	129	131	131	130	41	39	38	40
Annan metallindustri	88	86	85	84	85	87	91	93	93	94	49	49	48	48
Jord- o. stenindustri	**80**	**87**	**90**	**89**	**86**	**85**	**82**	**81**	**80**	**78**	**79**	**81**	**91**	**99**
Kolgruvor	110	108	107	105	106	111	112	113	118	127	130	127	117	114
Torvindustri	183	271	319	323	218	151	126	108	88	75	74	89	234	315
Stenbrott o. stenhuggerier	38	36	36	36	36	36	36	36	35	34	35	37	38	39
Cementfabriker, kalkbruk	88	91	92	92	94	96	96	97	96	94	94	97	102	107
Tegelbruk	68	84	88	88	89	86	77	73	71	67	64	69	85	101
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	88	88	88	86	86	88	91	92	94	100	103	103	103	104
Glasbruk	73	68	67	66	67	70	71	70	71	70	72	72	73	71
Träindustri	**71**	**73**	**74**	**73**	**74**	**74**	**75**	**74**	**72**	**72**	**73**	**73**	**77**	**80**
Sågverk o. hyvlerier	62	67	68	66	67	66	66	64	60	61	62	64	70	74
Snickeri- o. möbelfabriker	80	79	80	79	80	82	84	84	84	84	84	83	83	84
Annan trävaruindustri	96	102	106	103	108	109	109	110	110	110	111	111	116	118
Pappers- o. grafisk ind.	**78**	**79**	**80**	**79**	**80**	**83**	**87**	**88**	**86**	**87**	**87**	**86**	**87**	**90**
Pappersmassefabriker	59	62	63	60	64	68	71	71	64	68	68	65	68	73
Pappersbruk o. pappfabr.	70	72	73	73	73	76	79	81	81	79	80	80	82	84
Annan pappersindustri	96	96	98	97	98	102	105	108	106	106	103	103	103	103
Grafisk industri	106	105	105	104	105	108	112	114	115	115	116	117	115	115
Livsmedelsindustri	**94**	**96**	**99**	**103**	**103**	**102**	**113**	**110**	**98**	**96**	**98**	**97**	**98**	**101**
Kvarnar	86	95	88	87	84	86	88	89	88	89	95	91	91	88
Bagerier	104	107	113	114	110	105	106	108	105	109	112	112	111	116
Råsockerbruk o. raffinad.	114	114	122	136	144	148	249	227	130	113	110	111	111	113
Choklad- o. karamellfabr.	96	92	87	91	97	104	106	106	98	95	102	100	101	98
Bryggerier o. läskedrycksf.	90	94	99	103	100	93	92	92	96	92	92	96	97	103
Tobaksfabriker	77	77	77	77	76	76	75	73	73	75	75	76	76	76
Slakterier o. konservfabr.	99	105	110	114	113	115	117	115	106	105	107	100	104	108
Annan livsmedelsindustri	106	105	111	111	111	109	111	112	110	110	116	116	116	121
Textil- o. beklädnadsind.	**92**	**90**	**89**	**87**	**88**	**90**	**92**	**93**	**92**	**93**	**95**	**95**	**95**	**94**
Bomullsindustri	92	90	89	87	87	90	92	94	95	94	96	96	95	94
Jute- och linneindustri	93	93	92	92	92	95	97	99	99	99	98	97	98	99
Ylleindustri	97	96	94	92	93	95	97	98	100	101	103	103	103	103
Trikåfabriker	83	81	80	79	78	81	81	83	81	83	85	85	84	83
Skrädderier o. sömnadsfabr.	90	88	86	85	87	89	89	90	89	89	92	93	93	91
Annan hithörande industri	104	103	101	100	102	104	106	105	103	105	107	109	110	109
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**82**	**83**	**82**	**81**	**82**	**85**	**88**	**90**	**90**	**90**	**92**	**92**	**92**	**92**
Garverier	100	99	99	96	103	107	109	112	111	110	110	109	108	108
Skofabriker	75	76	76	75	79	83	86	88	87	87	89	89	88	87
Gummivarufabriker	79	80	79	76	75	76	78	79	80	81	84	84	85	87
Annan hithörande industri	88	87	85	87	89	92	97	98	98	95	97	97	97	97
Kemisk-teknisk industri	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**94**	**97**	**99**	**95**	**95**	**97**	**96**	**95**	**96**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	104	105	106	104	107	108	113	116	108	108	116	113	112	112
Sprängämnesfabriker	106	107	104	111	115	112	112	114	102	102	104	99	96	93
Tändsticksfabriker	32	30	29	29	32	37	39	40	42	40	41	40	41	41
Annan kemisk-teknisk ind.	105	107	108	108	108	107	109	111	110	109	110	111	111	113
Samtliga industrigrupper	**92**	**92**	**93**	**92**	**93**	**94**	**97**	**98**	**97**	**97**	**77**	**76**	**78**	**79**
Byggnadsverksamhet	53	58	63	67	71	72	70	70	65	63	62	62	67	71
Statliga verk o. byggnadsarb.	109	119	123	127	127	126	126	121	115	112	112	112	117	122
Komm. verk o. byggnadsarb.	85	90	90	90	89	90	90	91	90	90	90	91	96	102
Handel o. varulager	76	75	76	76	77	80	81	82	82	77	78	79	78	75
Samtliga näringsgrenar	**90**	**91**	**92**	**92**	**93**	**94**	**96**	**97**	**95**	**95**	**78**	**78**	**80**	**82**

[1] Se anm. vid slutet av tabellavdelningen.

Tab. 9. Tillgången på arbete och arbetskraft under maj 1945.

Näringsgrenar		Arbetare (i %) hos arbetsgivare, som rapporterat nedanstående arbetstillgång					Arb.-tillg.-siffra (konj.-siffra)	Arbetare (i %) hos arb.-giv., som betr. arbetskraften rapporterat			Permitterade arb. i % av anställda
		mycket god (5)	god (4)	medelgod (3)	mindre god (2)	dålig (1)		brist	tillr. tillgång	överflöd	
Malmbrytning o. metallindustri	maj 1945	11	52	27	8	2	3·6	17	80	3	0·4
	april 1945	13	45	31	7	4	3·6	22	73	5	0·4
	maj 1944	13	53	24	8	2	3·7	.	.	.	0·5
Jord- o. stenindustri	maj 1945	33	49	13	4	1	4·1	30	69	1	1·0
	april 1945	33	42	18	5	2	4·0	40	59	1	1·0
	maj 1944	35	46	16	2	1	4·1	.	.	.	0·9
Träindustri	maj 1945	16	49	30	4	1	3·8	13	86	1	1·4
	april 1945	13	43	37	5	2	3·6	13	84	3	2·0
	maj 1944	14	48	29	8	1	3·7	.	.	.	2·1
Sågverk	maj 1945	13	50	32	4	1	3·7	13	87	0	0·9
	april 1945	9	37	46	6	2	3·5	8	90	2	2·1
	maj 1944	12	40	35	13	0	3·5	.	.	.	2·5
Pappers- o. grafisk industri	maj 1945	22	41	21	11	5	3·6	18	76	6	4·0
	april 1945	20	39	19	16	6	3·5	15	82	3	5·1
	maj 1944	20	37	21	14	8	3·5	.	.	.	6·1
Pappersmassefabriker	maj 1945	3	29	30	26	12	2·8	7	81	12	10·9
	april 1945	1	23	26	35	15	2·6	—	89	11	14·2
	maj 1944	5	33	20	20	22	2·8	.	.	.	17·7
Livsmedelsindustri	maj 1945	10	48	38	3	1	3·6	14	85	1	0·7
	april 1945	6	52	37	4	1	3·6	7	90	3	0·7
	maj 1944	16	54	26	3	1	3·8	.	.	.	1·0
Textil- o. beklädnadsindustri	maj 1945	33	49	16	2	0	4·1	55	45	0	0·2
	april 1945	30	52	16	2	0	4·1	50	50	0	0·1
	maj 1944	28	48	21	2	1	4·0	.	.	.	0·2
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	maj 1945	12	70	16	2	0	3·9	45	55	0	0·2
	april 1945	9	69	20	2	0	3·8	39	60	1	0·3
	maj 1944	7	51	32	9	1	3·6	.	.	.	1·7
Skofabriker	maj 1945	23	62	15	—	—	4·1	49	51	—	0·3
	april 1945	18	60	22	—	—	4·0	41	59	—	0·3
	maj 1944	17	29	51	2	1	3·6	.	.	.	2·6
Kemisk-teknisk ind.	maj 1945	4	34	41	13	8	3·1	6	93	1	0·8
	april 1945	6	34	47	6	7	3·3	8	92	0	0·7
	maj 1944	5	38	37	14	6	3·2	.	.	.	2·0
Samtliga industrigrupper	maj 1945	19	49	24	6	2	3·8	27	71	2	0·9
	april 1945	18	47	26	6	3	3·7	27	70	3	1·1
	maj 1944	17	49	24	8	2	3·7	.	.	.	1·3
Byggnadsverksamhet	maj 1945	4	33	49	10	4	3·2	3	91	6	3·4
	april 1945	2	38	44	12	4	3·2	4	89	7	4·6
	maj 1944	4	39	40	13	4	3·3	.	.	.	2·4
Samtliga näringsgrenar	maj 1945	17	48	27	6	2	3·7	22	75	3	1·2
	april 1945	15	48	28	6	3	3·7	23	74	3	1·4
	maj 1944	16	49	26	7	2	3·7	.	.	.	1·4

D. Arbetslösheten inom fackförbunden.

Tab. 10. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 april 1945.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. .	96	27 957	22 935	483	1·7	410	27 744	562	2·0
Bleck- o. plåtslagareförb.	60	2 889	—	285	9·9	—	2 869	368	12·8
Bokbindareförbundet . .	59	10 213	6 218	85	0·8	37	10 047	77	0·8
Bryggeriindustriarb.-förb.	121	6 994	1 508	138	2·0	67	6 976	177	2·5
Byggnadsträarbetareförb.	355	35 683	—	5 619	15·7	—	35 948	7 861	21·9
De förenade förbunden .	61	13 694	3 654	339	2·5	177	13 977	431	3·1
Elektriska arbetareförb. .	90	9 974	—	538	5·4	—	10 203	546	5·4
Gjutareförbundet	88	7 638	39	161	2·1	4	7 976	182	2·3
Grov- o. fabriksarb.-förb.	473	77 784	7 379	4 601	5·9	399	80 072	7 033	8·8
Byggnadsind.-arbetare .	161	35 812	503	3 250	9·1	71	36 629	4 703	12·8
Byggnadsämnesind.-arb.	148	12 442	414	443	3·6	15	12 980	956	7·4
Glasbruksarbetare . .	31	3 084	86	81	2 6	7	3 867	74	2·2
Sockerfabriksarbetare .	17	4 406	819	259	5·9	82	4 700	307	6·5
Tändsticksarbetare . .	7	1 385	546	73	5·3	58	1 400	76	5·4
Övriga arbetare . . .	109	20 655	5 011	495	2·4	166	21 046	917	4·4
Gruvindustriarbetareförb.	71	10 504	99	380	3 6	18	10 666	423	4·0
Handelsarbetareförb. . .	271	45 848	18 784	715	1·6	239	45 653	868	1·9
Kommunalarbetareförb. .	417	56 810	20 336	741	1·3	435	57 684	1 235	2·1
Lantarbetareförbundet .	772	48 664	2 125	1 829	3·8	1 043	48 707	2 646	5·4
Litografförbundet . . .	21	3 212	166	26	0·8	4	3 224	25	0·8
Livsmedelsarbetareförb. .	129	31 048	9 073	1 369	4·4	628	31 041	1 566	5·0
Metallindustriarb.-förb.	292	190 277	12 617	5 594	2·9	465	195 899	5 587	2·9
Järnbruksarbetare . .	53	39 474	580	725	1·8	57	39 159	789	2·0
Verkstadsarbetare . .	239	150 803	12 037	4 869	3·2	408	156 740	4 798	3·1
Murareförbundet	111	10 378	—	830	8·0	—	10 792	1 679	15·6
Målareförbundet	207	13 203	—	1 635	12·4	—	14 795	3 884	26·3
Pappersindustriarb.-förb.	125	29 919	1 862	1 275	4·3	201	32 095	1 837	5·7
Sadelm.- o. tapetseraref.	65	4 047	875	182	4·5	54	4 057	188	4·6
Sko- o. läderindustriarb.-f.	55	9 516	3 622	235	2·5	112	9 457	257	2·7
Stenindustriarbetareförb.	124	5 174	—	261	5·0	—	5 312	507	9·5
Sågverksindustriarb.-förb.	233	18 485	27	1 807	9·8	6	18 633	2 609	14·0
Textilarbetareförbundet .	103	41 390	22 434	778	1·9	544	41 248	832	2·0
Tobaksindustriarb.-förb.	11	2 274	1 738	43	1·9	34	2 294	33	1·4
Transportarbetareförb. .	192	30 069	1 947	3 013	10·0	129	30 390	3 212	10·6
Träindustriarbetareförb.	281	27 409	617	885	3·2	46	27 682	1 151	4·2
Typografförbundet . . .	107	12 904	588	85	0·7	9	12 904	114	0 9
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	257	17 204	—	1 841	10·7	—	16 683	2 459	14·7
Summa	5 247	801 161	138 643	35 773	4·5	5 061	815 028	48 349	5·9

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under april uppgivits till inalles 192 034

Tab. 11. Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet 31/3 1944—30/4 1945.

Fackförbund	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	31/1	28/2	31/3	30/4
Beklädnadsarbetareförb.	2·4	1·9	1·8	3·2	4·1	3·5	2·2	1·9	2·3	5·4	4·3	2·7	2·0	1·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	16·7	10·4	4·2	2·7	1·8	1·7	1·8	2·6	5·0	9·4	7·1	9·6	12·8	9·9
Bokbindareförbundet	1·2	0·8	0·6	0·5	0·4	0·3	0·3	0·3	0·3	1·0	0·8	0·7	0·8	0·8
Bryggeriindustriarbetareförb.	3·1	2·2	1·4	1·0	0·9	1·0	1·8	2·8	2·4	2·2	2·4	2·9	2·5	2·0
Byggnadsträarbetareförb.	29·5	21·2	14·3	10·9	8·3	7·4	8·1	10·8	13·6	19·7	22·2	24·1	21·9	15·7
De förenade förbunden	3·4	2·9	2·1	2·4	2·3	1·3	1·7	1·9	1·9	2·5	2·9	2·9	3·1	2·5
Elektriska arbetareförb.	4·9	3·7	2·6	1·6	1·0	0·6	0·7	0·8	0·9	1·8	2·2	3·9	5·4	5·4
Gjutareförbundet	3·0	2·2	1·7	2·1	1·5	1·3	1·4	1·4	1·6	3·1	2·2	2·2	2·3	2·1
Grov- o. fabriksarbetareförb.	11·8	6·9	4·5	3·3	2·9	3·2	3·8	4·0	4·9	12·9	10·4	9·3	8·8	5·9
Byggnadsind.-arbetare	18·8	10·2	6·3	4·2	3·7	4·4	5·4	5·7	7·0	15·8	14·5	13·3	12·8	9·1
Byggnadsämnesind.-arbetare	9·3	4·6	3·2	2·2	1·8	1·9	2·2	2·8	4·7	12·2	9·4	8·6	7·4	3·6
Glasbruksarbetare	3·2	2·9	2·6	2·8	3·0	2·4	2·5	2·5	1·4	5·1	3·3	2·4	2·2	2·6
Sockerfabriksarbetare	7·4	5·2	3·3	2·4	1·6	1·3	1·8	0·7	1·7	20·9	12·5	10·8	6·5	5·9
Tändsticksarbetare	8·7	5·8	7·5	7·0	7·0	7·7	7·1	6·8	6·8	6·2	6·2	5·4	5·4	5·3
Övriga arbetare	4·9	3·8	2·9	2·4	2·3	2·2	2·4	2·6	2·7	7·7	4·8	4·0	4·4	2·4
Gruvindustriarbetareförb.	1·8	1·6	1·3	1·0	0·7	0·9	1·1	1·3	2·1	3·0	2·9	3·7	4·0	3·6
Handelsarbetareförb.	1·6	1·3	1·1	1·1	1·1	1·1	1·2	1·4	1·6	1·6	1·9	1·8	1·9	1·6
Kommunalarbetareförb.	2·6	1·9	0·7	1·5	1·6	1·3	1·1	1·7	2·0	2·8	2·5	2·3	2·1	1·3
Lantarbetareförbundet	5·4	3·7	2·9	2·6	2·8	2·8	3·2	2·7	4·8	7·7	6·8	6·2	5·4	3·8
Litografförbundet	0·7	0·5	0·5	0·4	0·4	0·4	0·6	0·5	0·4	0·4	0·5	0·7	0·8	0·8
Livsmedelsarbetareförb.	5·7	4·4	3·1	2·4	2·4	2·9	3·4	3·9	3·8	6·6	5·6	5·1	5·0	4·4
Metallindustriarbetareförb.	3·7	3·2	2·3	1·8	1·8	1·7	1·7	1·8	2·0	2·7	2·6	2·7	2·9	2·9
Järnbruksarbetare	1·6	1·7	1·1	0·9	0·8	0·8	0·9	0·7	1·0	1·5	0·9	1·4	2·0	1·8
Verkstadsarbetare	4·2	3·5	2·5	2·1	2·0	1·9	1·9	2·1	2·3	3·0	3·0	2·8	3·1	3·2
Murareförbundet	29·7	13·8	6·8	4·8	3·6	3·8	6·0	8·6	13·3	24·0	24·5	20·4	15·6	8·0
Målareförbundet	18·9	14·3	4·0	2·7	1·8	1·1	1·4	6·3	9·7	30·6	33·5	31·4	26·3	12·4
Pappersindustriarbetareförb.	10·4	10·7	8·1	6·8	6·1	5·8	4·6	4·2	5·1	5·1	6·1	5·1	5·7	4·3
Sadelm.- o. tapetserareförb.	6·6	5·5	5·4	4·6	3·3	3·0	2·6	2·0	2·2	9·3	8·4	5·0	4·6	4·5
Sko- o. läderindustriarb.-förb.	4·7	3·8	3·2	4·4	3·8	2·2	2·3	2·4	2·6	3·2	2·8	3·1	2·7	2·5
Stenindustriarbetareförb.	13·3	9·0	6·2	5·4	3·9	4·0	4·3	4·3	7·8	18·1	15·4	13·7	9·5	5·0
Sågverksindustriarbetareförb.	18·3	16·5	11·7	7·7	5·6	5·8	6·2	8·6	13·2	20·6	12·9	11·8	14·0	9·8
Textilarbetareförbundet	2·3	1·9	2·1	2·7	1·9	2·4	1·9	2·2	2·1	2·6	1·9	1·8	2·0	1·9
Tobaksindustriarbetareförb.	1·1	1·4	1·1	1·2	1·1	0·9	1·4	0·9	1·5	1·1	1·1	1·3	1·4	1·9
Transportarbetareförb.	9·8	9·0	6·0	6·5	5·6	6·1	6·6	6·7	7·0	9·4	9·4	10·1	10·6	10·0
Träindustriarbetareförb.	3·8	3·4	2·4	2·8	2·1	2·0	2·1	2·2	2·2	6·6	4·6	3·8	4·2	3·2
Typografförbundet	0·7	0·4	0·3	0·1	0·1	0·3	0·9	0·8	1·3	1·1	1·0	1·0	0·9	0·7
Väg- o. vattenb.-arbetareförb.	16·9	15·1	11·8	8·6	8·8	8·9	8·6	9·4	14·5	25·6	15·3	14·4	14·7	10·7
Summa	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·3	4·2	7·2	6·5	6·2	5·9	4·5

E. Hjälpsökande arbetslösa.

Tab. 12. Till statens arbetsmarknadskommission rapporterade hjälpsökande arbetslösa.

Län År och månad	Antal rapportkommuner	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av hela antalet hjälpsökande voro		Antal arbetslösa per 1 000 inv.
		Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	försörjningspliktiga	över 50 år	
a) *Vid utgången av maj 1945.*									
Stockholms stad	1	2 540	—	2 540	− 118	+ 1 164	1 918	1 022	4·2
Stockholms	13	89	38	127	− 18	− 8	99	63	0·4
Uppsala	3	42	40	82	− 20	+ 14	60	49	0·6
Södermanlands	4	42	145	187	+ 27	+ 165	160	54	1·0
Östergötlands	3	183	15	198	− 37	+ 4	164	108	0·6
Jönköpings	3	91	—	91	+ 6	− 1	76	41	0·4
Kronobergs	1	2	—	2	—	− 4	—	2	0·0
Kalmar	4	144	4	148	− 8	+ 11	109	83	0·6
Gotlands	2	40	6	46	− 11	+ 24	27	21	0·8
Blekinge	12	69	71	140	− 13	− 28	123	76	1·0
Kristianstads	1	1	—	1	− 4	− 17	—	1	0·0
Malmö stad	1	150	—	150	− 76	− 5	117	92	0·9
Malmöhus i övrigt	5	126	—	126	− 33	+ 55	85	65	0·3
Hallands	5	79	15	94	− 45	− 1	73	62	0·6
Göteborgs stad	1	1 071	—	1 071	− 249	+ 99	783	604	3·7
Göteborgs o. Bohus i övrigt	32	166	842	1 008	− 67	− 253	881	577	4·9
Älvsborgs	9	29	43	72	− 24	− 109	61	53	0·2
Skaraborgs	3	24	1	25	− 10	− 6	22	12	0·1
Värmlands	16	84	152	236	− 61	− 365	192	133	0·9
Örebro	2	115	1	116	− 5	− 20	99	79	0·5
Västmanlands	1	6	—	6	− 4	+ 5	6	1	0·0
Kopparbergs	5	6	25	31	− 14	− 6	24	12	0·1
Gävleborgs	11	136	54	190	− 105	− 244	140	161	0·7
Västernorrlands	36	109	2 002	2 111	− 817	− 2 086	1 840	1 064	7·7
Jämtlands	2	18	2	20	− 15	+ 15	14	2	0·1
Västerbottens	12	10	172	182	− 80	− 60	164	92	0·8
Norrbottens	21	62	959	1 021	− 222	− 119	867	301	4·5
Summa	**209**	**5 434**	**4 587**	**10 021**	**− 2 023**	**− 1 776**	**8 104**	**4 830**	**1·5**
b) *April 1944—Maj 1945.*									
							procenttal		
1944									
april	245	6 456	9 204	15 660	− 1 612	+ 8 454	75·4	40·5	2·4
maj	229	4 270	7 527	11 797	− 3 863	+ 5 550	78·4	42·9	1·8
juni	201	3 222	5 568	8 790	− 3 007	+ 3 537	80·4	48·0	1·3
juli	184	2 592	4 721	7 313	− 1 477	+ 2 742	82·2	50·8	1·1
augusti	180	2 310	4 480	6 790	− 523	+ 2 380	81·6	51·2	1·0
september	173	2 597	4 231	6 828	+ 38	+ 2 228	82·1	52·4	1·0
oktober	187	3 093	4 401	7 494	+ 666	+ 2 060	80·6	50·7	1·1
november	200	3 747	4 927	8 674	+ 1 180	+ 1 212	79·4	46·5	1·3
december	218	4 594	6 450	11 044	+ 2 370	− 632	78·1	42·5	1·7
1945									
januari	214	6 035	6 053	12 088	+ 1 044	− 3 757	79·0	45·9	1·9
februari	219	6 549	6 313	12 862	+ 774	− 4 686	78·6	46·5	2·0
mars	219	6 994	6 527	13 521	+ 659	− 3 751	79·0	45·4	2·1
april	214	6 140	5 904	12 044	− 1 477	− 3 616	80·0	46·5	1·8
maj	209	5 434	4 587	10 021	− 2 023	− 1 776	80·9	48·2	1·5

Tab. 18. De arbetslösas yrkestillhörighet. Maj 1945.

Yrkesgrupper	Antal hjälpsökande arbetslösa			Ökning (+) eller minskning (−) gentemot		Av staten och kommunerna hjälpta	
	Städer	Landsbygd	Summa	närmast föregående månad	samma månad föregående år	antal	i % av antalet hjälpsökande
Jordbruk och skogsbruk	23	173	196	− 231	− 414	177	90·3
Förvaltnings- o. befälspersonal	4	1	5	− 1	− 1	5	·
Jordbruksarbetare	19	74	93	− 24	—	82	88·2
Skogsarbetare	—	98	98	− 206	− 413	90	91·8
Industri och hantverk	2 747	3 108	5 855	−1039	− 1 615	4 958	84·7
Malmbrytning och metallindustri	1 207	166	1 373	+ 59	+ 886	1 082	78·8
Jord- o. stenindustri	90	859	949	− 59	− 184	846	89·1
stenindustri	67	764	831	− 42	− 237	732	88·1
Träindustri	165	375	540	− 269	− 624	477	88·3
sågverksindustri	111	366	477	− 238	− 621	431	90·4
Pappers- o. grafisk industri	43	436	479	− 214	− 876	459	95·8
Livsmedelsindustri	50	10	60	− 36	− 11	48	80·0
Textil- o. beklädnadsindustri	27	1	28	—	− 8	21	·
Läder-, hår- o. gummiindustri	45	10	55	− 2	− 13	46	83·6
Kemisk-teknisk industri	32	—	32	− 4	− 7	25	·
Byggnadsverksamhet	1 083	1 251	2 334	− 515	− 776	1 951	83·6
husbyggnadsarbete	923	247	1 170	− 322	− 434	956	81·7
väg-, gatu- o. vattenbyggnadsarbete	160	1 004	1 164	− 193	− 342	995	85·5
Kraft-, belysnings- o. vattenverk	5	—	5	+ 1	− 2	3	·
Samfärdsel	1 021	342	1 363	− 519	+ 126	1 110	81·4
Landtransport	870	316	1 186	− 443	+ 64	969	81·7
hamn- o. stuveriarbetare	601	263	864	− 399	+ 45	704	81·5
chaufförer o. åkeriarbetare	212	45	257	− 40	+ 2	211	82·1
Sjöfart	151	26	177	− 76	+ 62	141	79·7
fartygsbefälhavare m. fl.	33	6	39	− 4	+ 26	35	·
Handel	461	13	474	− 12	+ 106	401	84·6
Affärs- o. lagerarbete	411	11	422	− 2	+ 109	359	85·1
affärsföreståndare m. fl.	117	4	121	− 5	+ 7	111	91·7
affärsbiträden m. fl.	43	—	43	− 4	+ 8	41	·
agenter o. försäljare	57	3	60	+ 4	+ 3	52	86·7
lagerarbetare och förrådsbiträden	194	4	198	+ 3	91	155	78·3
Hotell-, kafé- o. restaurangrörelse	50	2	52	− 10	− 3	42	80·8
Förvaltning, arbetsledning o. fria yrken	417	20	437	− 34	+ 56	394	90 2
Förvaltning	75	3	78	− 6	+ 17	65	83·3
Teknisk ledning	56	3	59	+ 2	+ 4	52	88·1
Kontorsarbete	169	4	173	− 15	+ 6	164	94·8
Undervisning och vetenskaplig verksamhet	8	6	14	+ 1	+ 9	8	·
Litterär och konstnärlig verksamhet	109	4	113	− 16	+ 20	105	92·9
Hälsovård och sjukvård	23	1	24	+ 3	+ 10	21	·
Legitimerade yrkesutövare m. fl.	7	—	7	− 1	− 1	7	·
Övriga hithörande grupper	16	1	17	+ 4	+ 11	14	·
Husligt arbete	1	—	1	—	− 2	—	·
Arbete, ej hänfört till annan grupp	741	930	1 671	− 191	− 43	1 369	81·9
Summa	5 434	4 587	10 021	−2023	− 1 776	8 430	84·1

Tab. 14. Hjälpverksamheten för arbetslösa.

Län År och månad	Hela antalet hjälpta	därav hjälpta genom								
		statligt beredskapsarbete		statskommunalt beredskapsarbete	reservarbete		kommunalt arbete utan statsbidrag	kontantunderstöd		utbildningshjälp
		i kommissionens regi	i annan myndighets regi		arkivarbete och musikerhjälp	statskommunalt reservarbete		dagunderstöd	kommunalt understöd	
a) *Vid utgången av maj 1945.*										
Stockholms stad	2 118	289	—	279	320	—	—	414	754	62
Stockholms	104	45	—	8	19	—	—	10	17	5
Uppsala	68	—	—	23	9	—	31	—	—	5
Södermanlands	173	24	74	16	1	—	23	—	28	7
Östergötlands	150	—	—	73	2	—	8	64	3	—
Jönköpings	78	18	—	46	4	—	—	—	—	10
Kronobergs	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kalmar	112	—	—	36	3	16	45	5	—	7
Gotlands	42	—	—	5	—	—	29	—	—	8
Blekinge	125	66	—	9	—	—	50	—	—	—
Kristianstads	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Malmö stad	111	9	—	27	8	—	—	56	2	9
Malmöhus i övrigt	73	11	—	—	2	—	49	5	2	4
Hallands	71	—	—	35	1	—	27	2	—	6
Göteborgs stad	804	79	89	47	54	23	—	464	6	42
Göteborgs o. Bohus i övrigt	867	42	667	96	—	15	19	21	2	5
Älvsborgs	64	19	2	20	1	—	15	—	4	3
Skaraborgs	23	—		—	1	—	12	—	7	3
Värmlands	219	—	53	47	7	—	64	39	4	5
Örebro	112	4	—	71	7	—	21	—	—	9
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	27	—	—	—	1	—	25	—	—	1
Gävleborgs	173	—	33	106	4	—	27	—	—	3
Västernorrlands	1 972	259	1 237	360	2	6	42	22	3	41
Jämtlands	3	—	—	—	1	—	1	—	—	1
Västerbottens	144	69	21	32	2	8	11	—	—	1
Norrbottens	794	309	251	98	1	—	78	—	42	15
Summa	**8 430**	**1 243**	**2 427**	**1 434**	**453**	**68**	**577**	**1 102**	**874**	**252**
därav städer	4 398	459	166	869	437	54	364	1 057	810	182
b) *April 1944—Maj 1945.*										
1944										
april	11 617	1 231	3 170	1 679	436	91	916	3 529	164	401
maj	9 055	1 550	3 236	1 591	386	114	674	1 126	75	303
juni	7 509	1 789	2 603	1 441	347	115	558	353	38	265
juli	6 437	1 777	2 176	1 181	341	109	385	247	18	203
augusti	5 880	1 748	1 930	1 092	327	94	288	210	14	177
september	5 725	1 564	1 858	1 059	335	107	313	317	24	148
oktober	5 642	1 292	1 752	989	409	120	431	456	29	164
november	5 743	1 056	1 799	1 030	417	97	563	541	63	177
december	6 984	1 021	2 005	1 056	434	67	647	1 447	134	173
1945										
januari	8 811	1 163	2 571	1 207	420	55	883	2 180	127	205
februari	9 863	1 217	2 859	1 246	431	47	907	2 751	151	254
mars	10 504	1 285	3 182	1 372	450	65	756	2 708	425	261
april	9 827	1 236	3 282	1 425	460	73	613	1 758	725	255
maj	8 430	1 243	2 427	1 434	453	68	577	1 102	874	252

F. Avgjorda ansökningar om byggnadstillstånd.

Tab. 15. Beräknade byggnadskostnader för beviljade resp. avslagna ansökningar. Milj. kronor.

År Månad	Beviljade ansökningar									Avslagna ansökningar.
		byggnader för					anläggningsarbeten	militära arbeten	Summa	
	bostadshus	jordbruk, skogsbruk o. fiske	industri	samfärdsel	handel	förvaltning, sociala ändamål, sjukvård, skolor m. m.				
1944										
januari . .	97·9	1·7	17·8	2·7	2·8	7·6	9·0	3·6	142·6	5·1
februari . .	93·9	3·6	16·1	5·4	2·0	13·5	10·2	18·9	163·6	13·1
mars . . .	93·4	4·4	21·6	9·3	6·8	14·1	14·9	3·3	167·8	17·1
april . . .	80·0	4·9	15·7	4·3	2·1	7·0	4·4	3·7	122·1	9·7
maj	76·3	4·5	14·6	1·9	1·6	8·0	8·2	8·8	123·9	13·5
juni	62·5	3·6	13·6	7·3	2·7	20·7	8·4	18·4	137·2	12·8
juli	83·5	1·8	12·0	1·4	3·5	9·3	7·0	6·9	125·4	11·0
augusti . .	97·4	1·5	37·6	2·1	3·2	11·0	4·6	10·4	167·8	9·9
september .	111·2	1·3	88·5	4·3	4·5	33·8	8·6	10·7	262·9	9·5
oktober . .	81·9	1·1	14·2	2·3	3·0	22·7	3·8	18·8	147·8	11·3
november .	52·1	0·6	16·7	4·5	3·0	15·8	9·3	7·7	109·7	12·8
december . .	44·6	0·5	14·6	0·8	1·2	6·7	11·9	6·1	86·4	21·9
S:a 1944	**974·7**	**29·5**	**283·0**	**46·3**	**35·9**	**170·2**	**100·3**	**117·3**	**1 757·2**	**147·7**
1945										
januari . .	53·0	0·8	6·0	0·2	1·5	6·0	3·6	1·1	72·2	10·4
februari . .	37·2	2·8	14·9	2·9	1·5	6·4	7·1	2·9	75·7	15·5
mars . . .	104·7	4·1	23·1	74·6	2·8	12·8	23·9	1·0	247·0	11·4
april	96·7	6·0	33·4	1·7	2·9	15·2	10·5	6·6	173·0	21·2
maj	102·7	6·3	70·6	9·1	7·1	18·4	6·1	1·4	221·7	18·7

Tab. 16. Antal bostadslägenheter i under 1944 resp. januari—maj 1945 beviljade byggnadsföretag avseende nybyggnader.

Lägenhetstyp	Hela riket		Städer med över 30 000 inv.		Övriga städer och tätorter	
	1944	jan.–maj 1945	1944	jan.–maj 1945	1944	jan.–maj 1945
1 rum	3 475	971	899	346	1 892	488
1 rum och kokvrå	3 519	1 244	1 955	716	1 457	482
1 rum och kök	10 624	2 974	6 340	1 447	4 008	1 399
2 rum och kök eller kokvrå	23 350	7 705	12 034	3 276	10 020	3 748
3 rum och kök	11 373	5 593	4 338	1 935	5 863	2 842
4 rum och kök	3 383	2 187	1 129	545	1 679	1 181
5 el. flera rum och kök	1 136	898	239	174	618	479
Samtliga lägenheter	**56 860**	**21 572**	**26 934**	**8 439**	**25 537**	**10 619**

G. Sammanfattande uppgifter rörande arbetsmarknaden åren 1939—1945.

Tab. 17. Arbetsförmedling, arbetslöshet och sysselsättning.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
	Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser												
1939	219	230	179	155	126	119	119	106	124	154	193	186	173
1940	165	162	144	132	114	115	137	154	166	187	227	243	182
1941	249	241	208	184	160	154	139	131	130	141	176	195	198
1942	227	202	168	131	110	103	99	97	97	102	114	125	147
1943	137	133	114	109	99	93	89	90	93	109	129	150	131
1944	164	157	139	121	103	96	90	92	95	106	118	129	136
1945	131	132	128	116	106								
	Arbetslösheten inom fackförbunden (procent av medlemsantalet)												
1939	14·9	13·0	11·7	9·0	6·3	5·6	4·8	5·0	6·3	8·0	10·4	15·2	9·2
1940	14·1	14·5	15·8	11·1	9·5	8·7	9·0	9·1	9·8	11·0	12·6	16·1	11·8
1941	17·1	16·4	15·1	13·1	10·6	9·8	7·8	7·5	7·8	8·2	10·0	13·0	11·8
1942	13·6	12·5	11·0	8·1	5·9	4·9	4·2	4·0	4·8	4·8	5·9	10·8	7·5
1943	8·6	7·5	6·4	6·1	4·4	4·4	3·9	3·6	3·5	4·5	5·8	9·6	5·7
1944	8·5	8·0	7·2	5·5	3·7	3·2	2·9	2·8	2·9	3·8	4·2	7·2	4·9
1945	6·5	6·2	5·9	4·5									
	Antal rapporterade hjälpsökande arbetslösa (se anm.)												
1939	29 263	29 020	27 250	24 893	17 610	12 501	9 229	8 709	9 499	12 183	15 583	14 940	17 556
1940	15 552	15 184	14 332	9 872	7 876	6 935	7 902	10 361	12 243	16 122	20 562	23 469	13 367
1941	30 512	34 900	33 702	30 552	24 856	20 656	16 205	14 989	13 279	12 610	14 781	19 583	22 219
1942	25 259	25 149	22 062	15 535	10 060	7 941	6 959	6 649	6 419	6 377	6 671	8 592	12 306
1943	9 992	9 569	8 550	7 206	6 247	5 253	4 571	4 410	4 600	5 434	7 462	11 676	7 081
1944	15 845	17 548	17 272	15 660	11 797	8 790	7 313	6 790	6 828	7 494	8 674	11 044	11 255
1945	12 088	12 862	13 521	12 044	10 021								
	Indextal över antalet sysselsatta arbetare (se anm.)												
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	100	98	97	90	—
1940	90	89	91	88	87	80	82	87	90	91	90	83	—
1941	83	85	84	85	88	91	92	92	92	91	91	85	—
1942	85	85	84	87	90	94	95	96	94	95	94	89	—
1943	90	90	90	91	93	94	90	90	91	94	93	90	—
1944	90	91	91	90	91	92	92	93	94	96	97	95	—
1945	95	78	78	80	82								

Anmärkningar till tabellavdelningen.

Tab. 7—9. För maj 1945 ha rapportkorten utsänts till omkring 14 000 företagare, av vilka cirka 8 600 lämnat de begärda uppgifterna. Uppgifterna avse antalet sysselsatta arbetare sista arbetsdagen av sista avlöningsperioden i månaden. Uppgifter rörande övriga sysselsatta inhämtas endast för den mellersta månaden i varje kvartal. Indextal för mindre än 50 personer ha ej beräknats. Indextal, som avse minst 50 men under 100 personer, äro tryckta med medievalstil. I tab. 8 ha enligt den s. k. kedjemetoden indextal uträknats över arbetarantalet med september 1939 som fast bas. Indextalen för maj 1945 äro preliminära. De s. k. konjunktursiffrorna i tab. 9 grunda sig på arbetsgivarnas omdömen om arbetstillgången. Omdömet mycket god arbetstillgång har betecknats med poängsiffran 5 och god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång med siffrorna 4, 3, 2 och 1, varefter ett med antalet sysselsatta vägt medeltal av dessa poängsiffror framräknats. — *Tab. 17.* Fr. o. m. januari 1938 ha i antalet hjälpsökande medräknats vid statliga och statskommunala beredskapsarbeten sysselsatta hänvisade arbetslösa, vilka dock först fr. o. m. juli 1940 varit anmälda som hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnderna. I tabellens sista avdelning återgivas för hela materialet samma indextal som i tab. 8. I denna indexserie ha fr. o. m. juni 1941 arbetare på semester räknats som sysselsatta.

Litteraturöversikt.

(11 maj—10 juni 1945.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

JACOBSSON, PER. De handelsidkande folkens insatser i kulturutvecklingen. Sv. handel 1945, nr 9.

SCHMIDT, F. Från franska revolutionens rättighetsförklaring till Beveridge-planen. Statsvetenskaplig tidskrift 1945, nr 2.

SEVERIN, F. Sparande, investering och kriser. Tiden 1945, nr 5.

TOMMILA, O. Industriernas socialpolitik i utlandet under det senaste kvartsseklet. Industritjänstemannen 1945, nr 5.

ÖRNE, A. Realism eller reaktion? Nordens tidning 1945, nr 3.

Arbetsstudiernas sociala betydelse. Industria 1945, nr 10.

Vår tids revolution. (Rec.) Fackföreningsrörelsen 1945, nr 22.

Sverige.

BAHRKE, W., & LEANDER, J. E. Om skor och skoindustri. Industria 1945, nr 10.

BEER, H. W:SON. Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet. Statsvetenskaplig tidskrift 1945, nr 2.

CARLSSON, Bo. Full produktivitet — full sysselsättning. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 23.

DOMÖ, F. Akademikerna — ett samhällsproblem. Medborgaren 1945, nr 5.

GRÖNLUND, O. Bidrag till svensk kriminalstatistik under 1900-talet. Statsvetenskaplig tidskrift 1945, nr 2.

JONASSON, O. Om enskild verksamhet eller statlig drift av svenskt näringsliv. Sv. handel 1945, nr 9.

LUNDBERG, E. Exportens och investeringens roll som konjunkturregulator. Sv. utrikeshandel 1945, nr 10.

STRAND, S. G. Ungdomen och samhället. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 21.

TESTRUP, E. Svenska röda korset och utväxlingen av internerade. Svenska röda korset 1945, nr 4.

ULMGREN, P. Försäkringsväsendets förstatligande. Svensk tidskrift 1945, nr 3.

WEHTJE, E. Industrin inför efterkrigsproblemen. Tiden 1945, nr 5.

WELINDER, C. Kommunernas socialpolitik åren 1930—41. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 4.

WIGFORSS, E. Sparsamhet och sparande. Sv. sparbankstidskrift 1945, nr 2.

WOXÉN, R. Produktionsnämnder vid vissa försvarets arbetsplatser. Industria 1945, nr 11.

Efterkrigstiden och skattetrycket. Finanstidningen 1945, nr 21.

Hur mycket kostar socialpolitiken? [Anm. av C. Welinder: »Socialpolitikens ekonomiska verkningar.»] Fackföreningsrörelsen 1945, nr 20.

Socialiseringens ockupationsstrategi. Gatstensindustrin hemsökes. Industria 1945, nr 11.

Socialpolitik i skor. Sv. skotidning 1945, nr 11.

Statens intressekontors verksamhet under år 1943. Postala meddelanden 1945, nr 1.

Finland.

KOVERO, I. Den nya finska förmögenhetsöverlåtelseskatten. Industria 1945, nr 12.

LINDBERG, V. Nationalinkomsten i Finland under krigstiden. Industria 1945, nr 12.

Frankrike.

Joint works committees in France. The Ministry of labour gazette 1945, nr 4.

Tyskland.

Labor conditions in Germany. Monthly labor review mars 1945.

Arbetarskydd.

LUNDGREN, N. Medicinska problem vid yrkesarbete. Affärsekonomi 1945, nr 9.

Sverige.

ANDRÉ, L. Olycksfallsstatistiken på arbetsplatsen. Arbetarskyddet 1945, nr 4.

FAGERHOLM, P.-H. Arbetsledarens ansvarighet för driftsolyckor. Arbetsledaren 1945, nr 10.

Yrkesinspektionens verksamhet år 1942. Arbetarskyddet 1945, nr 4.

Storbritannien.

Sickness absence among women in industry. The Ministry of labour gazette 1945, nr 4.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

FAGERHOLM, P.-H. Barntillägg åt flera. Motion i riksdagen. Sv. trafiktidning 1945, nr 20.

HEDSTRÖM, GERDA. Den hemarbetande moderns ekonomiska problem. Hertha 1945, nr 5.

NILSSON, GUSTAF. Begränsningen av dyrtidskompensationen. S. A. P. information 1945, nr 7.

TUNEVALL, T. G. Akademikernas ekonomiska situation. Svensk tidskrift 1945, nr 4.

TÖRNGREN, E. Förslaget till normaltjänstereglemente för städernas ordinarie befattningshavare. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 4.
Gruvarbetarnas semesterfråga. Gruvindustriarbetaren 1945, nr 5.
Ingen enighet om lönetillägget. Befattningshavaren 1945, nr 5.
Ingen enighet om statstjänarnas löneförstärkning. Signalen 1945, nr 19.
Lönetilläggen [för statsanställda]. Sv. trafiktidning 1945, nr 19.
Sommarsemestern hägrar. Sv. trafiktidning 1945, nr 22.

Amerikas förenta stater.

WEISS, H. Minimum wage fixing under the United States fair labor standards act. International labour review jan. 1945.

Danmark.

Ekstra-Dyrtidstillæg til Arbejderne i Land- og Skovbrug. Arbejdsgiveren 1945, nr 9.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

MAGNUSSON, A. Nordisk arbetsmarknad. Fackföreningsrörelsen 1945, nr 19.
THEDIN, N. Inkomstfördelning och sysselsättning. Kooperatören 1945, nr 8.

Sverige.

G[RAH]N, E. Blevo vägarbetarna lidande på förstatligandet? Väg- och vattenbyggaren 1945, nr 5.
KELLGREN, N. Yrkes- och platsrörlighet på den svenska arbetsmarknaden. Affärsekonomi 1945, nr 9.
SUNDSTRÖM, E. Arbetsmarknadskommissionens uppgifter och organisation. Från departement och nämnder 1945, nr 8.
Norrland och de partiellt arbetsföra. De blindas tidskrift 1945, nr 5.

Storbritannien.

Release and resettlement of members of H. M. Forces. The Ministry of labour gazette 1945, nr 4.

Befolkningsfrågor.

QUENSEL, C.-E. Framtidens befolkning i Europa och Sovjetunionen. Svensk tidskrift 1945, nr 4.

Sverige.

ARRHÉN, E. Om framtiden skall bli vår. Hem i Sverige 1945, nr 3.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

BJERKE, A. Myndigheternas och byggnadsförordningarnas inverkan på byggnadskostnaderna. Byggmästaren 1945, nr 9.
GUSTAFSSON, Y. Vatten och avlopp i landsbygdens bostäder. Mjölkpropagandan 1945, nr 5.
KELLGREN, N. Aktuell byggnadsstatistik. Byggnadsvärlden 1945, nr 21.
LINDSTRÖM, S. Stad, trädgårdsstad, sommarstad. Hem i Sverige 1945, nr 3.
MÖLLER, G. Bostadsproduktionen och hyressättningen. Från departement och nämnder 1945, nr 8.
NILSSON, ARNE. Den framtida bostadsförsörjningen i Västerås. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 3.
WALLANDER, S. Bostadsproduktionens rationalisering. (Ref.) Byggmästaren 1945, nr 9.
ÅHRÉN, U. Kontroll över markanvändningen — samhällsbyggandets nyckelproblem. Tiden 1945, nr 5.
Bostadsproduktionens rationalisering. Rapsodi från en kongress. Byggnadsvärlden 1945, nr 19.
Bostadsvanorna på landsbygden. Lantarbetaren 1945, nr 22.
Prissättning av tomtmark. Sv. stadsförbundets tidskrift 1945, nr 3.
Ett program för bostadsförbättringar. (Rec.) Kommunaltjänstemännens tidskrift 1945, nr 5.
Sällskapet Hem i Sveriges tävling om en familjebostad. Hem i Sverige 1945, nr 3.
Tomtjobberiet måste stoppas. Vår bostad 1945, nr 11.

Amerikas förenta stater.

MYLÉN, B. Amerika bekämpar bostadsbristen. Byggnadsvärlden 1945, nr 20.

Finland.

MANNIO, N. A. Lagen om bosättningslån. Social tidskrift 1945, nr 1/2.
SIMONEN, A. E. Stadskommunernas andel i den aktuella bostadspolitiken i Finland. Kommunalt tidsskrift 1945, nr 4/5.
Bostadsläget i Finlands städer. Sveriges fastighetsägaretidning 1945, nr 10.
Den statsunderstödda allmännyttiga bostadsproduktionen år 1944. Social tidskrift 1945, nr 1/2.

Soc. rådsrepublikernas union.

Ryska egnahem mot fluktuationen. Industria 1945, nr 11.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter.

Ungdomens röda kors — en av världens största ungdomsorganisationer. Svenska röda korset 1945, nr 4.

Sverige.

Federativ topporganisation för samtliga folkskolans lärare. Sv. lärartidning 1945, nr 23.
Nästa steg. [Verkstadskonflikten.] Metallarbetaren 1945, nr 23.

Danmark.

JENSEN, EILER. Kan Arbejdskampe undgaas! Socialt Tidsskrift 1945, nr 3.

Finland.

KARIKOSKIEN, V. A. M. Arbetsgivarorganisationerna och deras verksamhetsformer i Finland. Industritidningen 1945, nr 3.

Hälso- och sjukvård.

EDSTRÖM, G. Väderlekens och klimatets betydelse för de reumatiska sjukdomarna. Social-medicinsk tidskrift 1945, nr 5.
NILSSON, FRIED. Tropiskt klimat och reumatiska sjukdomar. Sv. läkartidningen 1945, nr 20.

Sverige.

ABRAMSON, E. Människan och kosten. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 6.
BJÖRKQUIST, O. Hälsovårdens huvudvägar. Sv. läkartidningen 1945, nr 19.
BRANDT, J. Arbetarrörelsen och folkhälsan. Friskt folk 1945, nr 4.
MÖLLER, H. Är kommunens badfråga löst? Landskommunernas tidskrift 1945, nr 5.
Modern skolhälsovård. S. A. P. information 1945, nr 9.

Storbritannien.

HYDE, R. R. Medical services in industry in Great Britain. International labour review april 1945.

Jordbruks- och egnahemsfrågor.

Sverige.

ANSTRIN, H. Jordbrukets priser och kostnader. Industria 1945, nr 12.
HILBERT, E. Andelsladugården — ett led i ökad mjölkproduktion. Lantarbetaren 1945, nr 22.
JONSSON, JON. N. Systemet Bjärme som framtidsperspektiv. S. A. P. information 1945, nr 8.
LANGE, G. Jordbrukets rationalisering. Tiden 1945, nr 5.
LUNDBERG, A. S. Bjärme i närbild. S. A. P. information 1945, nr 8.
SJÖSTRAND, J. Jordbrukarnas mjölkleveranser till mejerier år 1943. Lantmannen 1945, nr 19.
WAGENIUS, Å. Jordbrukspolitiken. S. A. P. information 1945, nr 7.
WAHLFISK, K.-O. Jordbrukspolitiken under krisen. (Rec.) Kooperatören 1945, nr 8.
ZACHRISON, S. Avkastningsresultaten nu bättre än före kriget. Lantmannen 1945, nr 20.
ZETTERBERG, O., & OLSSON, HELMER. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter år 1943. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 5.
Landbrugsteknisk Forskning i Sverige. Udenrigsministeriets Tidsskrift 1945, nr 4.

Kooperation.

Sverige.

WINGÅRD, E. Föreningarnas verksamhet och ekonomi 1944. Kooperatören 1945, nr 9/10.
Kooperativa förbundets verksamhet 1944. Kooperatören 1945, nr 9/10.

Kristidsfrågor.

Sverige.

KOLLBERG, G. När och hur komma ransoneringarna att avvecklas? Sv. handel 1945, nr 9.
Bort med kristidstänkandet. Finanstidningen 1945, nr 20.
Försörjningsläget. Affärsvärlden 1945, nr 19.
Kol och ved. Finanstidningen 1945, nr 20.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

Alkoholbruket kostar hundratals miljoner kr i utebliven inkomst. Reformatorn 1945, nr 20.
Angelägen uppgift för svenska godtemplare. [Fadderskap åt nordiska godtemplarloger.] Reformatorn 1945, nr 21.
Furuvikspriten. Reformatorn 1945, nr 19.
Den nya restaurangbolagsorganisationen antagen av riksdagen. Tidskrift för systembolagen 1945, nr 6.
Den svenska »ölfloden». Sv. bryggeritidskrift 1945, nr 5.

Priser, levnadskostnader, konsumtion.

WAGENIUS, Å. Blir det köttbrist i hela världen? Bokbinderiarbetaren 1945, nr 5.

Sverige.

BOALT, CARIN, & ZOTTERMAN, Y. Den individuella konsumtionen av spannmålsprodukter. Jordbruksekonomiska uppgifter 1945, nr 5.
VIRGIN, EBBA. Lär er trolla med hushållspengar. Friskt folk 1945, nr 4.
Fläskpris och fläskproduktion. Från departement och nämnder 1945, nr 9.
Pris- och lönestoppspolitiken. Sv. trafiktidning 1945, nr 23.
Den provisoriska dyrortsgrupperingen fr. o. m. 1 april. Sv. trafiktidning 1945, nr 21.

Socialförsäkring.

Sverige.

HESSELGREN, KERSTIN. Sweden's social insurance and the Beveridge plan. The Anglo-Swedish review april 1945.
Handledning för sjukkassor. Avgång ur erkänd sjukkassa. Folkpensioneringen 1945, nr 4.

Storbritannien.

TEGENDAL, E. Den engelska socialförsäkringsplanen. Sv. sjukkasse-tidning 1945, nr 6.

Socialvård.

KRAGH-MÜLLER, C. C. Forsøget i Hawkspur. (Anmälan.) Børnesagens Tidende 1945, nr 11.

Sverige.

ANDERSSON, ROSA. Nyskapande inom småbarnsvården. S. A. P. information 1945, nr 9.
BOLIN, L. Problemföräldrar. Friskt folk 1945, nr 4.
GERLE, B. Skall rättspsykiatrin fängslas? Sv. läkartidningen 1945, nr 19.
LEIJONANCKER, E. Från »tjuvhål» till moderna fångvårdsanstalter. Skyddsvärnet 1945, nr 1.
OLSSON, AXEL. Lösdrivare och deras behandling. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 5.
SJÖSTRÖM-BENGTSSON, ANNA. Omvårdnaden av mödrar och barn. S. A. P. information 1945, nr 9.

WENNERBERG-DÄNHARDT, INGEBORG. Fastställande av faderskap. Sv. socialvårds tidning 1945, nr 5.
ÖSTER, K. B. Kyrklig ungdomsverksamhet. Medborgaren 1945, nr 6.
Hem eller inrättning. Vi 1945, nr 19.
Skyddshemslärarnas arbetsförhållanden. Folkskollärarnas tidning 1945, nr 21.

Danmark.

HORSTEN, H. Foranstaltninger til Udnyttelse af Ferie i Henhold til Ferieloven. Socialt Tidsskrift 1945, nr 3.
SKJERBÆK, O. J. Tilsyn med Børn i 1943. Børnesagens Tidende 1945, nr 9.

Finland.

NILSSON, ERIK. Finlands civil- och värnpliktsinvaliders förbunds organisation och verksamhet. Sv. vanföre-tidskrift 1945, nr 5.

Undervisning och yrkesutbildning.

MEERING, A. B. Training for parenthood. The health education journal april 1945.

Sverige.

FRANSSON, E. Vi står i skamvrån. Apropos skol-debatten. Beklädnadsfolket 1945, nr 5.
Aktuella problem och uppgifter för folkbildningsarbetet. K. F:s yttrande till folkbildningsutredningen. Kooperatören 1945, nr 8.
En skolreform för landsbygdens ungdom. Sv. lärartidning 1945, nr 22.
Vocational guidance for young persons in Sweden. International labour review april 1945.

Finland.

NIINI, A. Aktuella yrkesutbildningsfrågor. Social tidskrift 1945, nr 1/2.

Schweiz.

JOSEF, D. Lärlings- och fackutbildning i Schweiz [inom typografyrket]. Sv. typografitidning 1945, nr 22.

Ut- och invandring.

PFLEGING, E. Asylrättens utveckling från forntid till nutid. Svensk tidskrift 1945, nr 3.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

APELQVIST, S. Människor kring en idé. Sthlm 1945.
BESKOW, G. *Morgondagens människa.* Sthlm 1945.
CASSERBERG, T. Uppfostran och undervisning efter kriget. Sthlm 1945. (Kulturell uppbyggnad. S. D. U:s serie. 2.)
DANMARK. Direktören for Sygekassevæsenet.
Beretning. 1943. Khvn 1945.
— Statsboligfonden.
Beretning og Regnskab. 22 (1944). Khvn 1945.
EKDAHL, G., & GUSTAVSSON, J. Byggnadsverksamhet och bostadsbehov. Sthlm 1945. (Samverkande byggnadsfackförbunden.)
FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1945.
6. Befolkningsstatistik.
98: 1. Finlands befolkning d. 31 dec. 1940 (enligt församlingsböckerna och civilregistret). Del 1.
— Folkpensionsanstalten.
Årsberättelse. 7 (1944). Hfors 1945.
HOLM, E. G., & LÖNNBERG, E. Nödåren i norra Småland 1867—1869. Jönköping 1944.
INFÖR yrkesvalet. En kort vägledning om utbildningsmöjligheterna. Utg. av Svenska yrkesutbildningsstyrelsen. 2 uppl. Hfors 1945. (Svenska yrkesutbildningsstyrelsen. Publikation. 1.)
ISLAND. Hagstofa Íslands. — Bureau de statistique de l'Islande.
Statistique de l'Islande. Reykjav. 1944.
115. Statistique de la pêche, de la chasse aux phoques et de l'oisellerie en 1940—41.
JORDBRUKSFORSKNING. Aktuella praktiska resultat. Årsbok utg. av Jordbrukets upplysningsnämnd. 1945. Sthlm 1945.
JUSTITIEKANSLERSÄMBETET.
Utredning rörande ångfartyget »Hansas» undergång. [Avg. d. 12 maj 1945.] Sthlm 1945.
KOMMUNALA HANDBÖCKER. Sthlm 1945.
1. Kommunalkalender.
Stockholms kommunalkalender. 39 (1945).
KOOPERATIVA FÖRBUNDET.
Förvaltningsrådets, styrelsens och revisorernas berättelser 1944. Sthlm 1945.
Kooperationens förmedling av produktionsvaror och varaktiga konsumtionsvaror. Betänkande till Kooperativa förbundets kongress 1945. Sthlm 1945.
Statistiska tabeller över till Kooperativa förbundet anslutna föreningars verksamhet 1944. Sthlm 1945.
LEVNADSSTANDARDEN och reklamen efter kriget. 4 föredrag vid Stockholms reklamförenings 25-årsjubileum. Sthlm 1945.
LÄN. En handbok red. av *H. Stolpe.* Sthlm 1945. (Korrekturuppl.)
NORDIN, S.-E. Studier av den svenska kol- och kokstrafiken år 1937. Sthlm 1945. (Geographica. 17.)
NORGE. Kjelinspektören.
Årsberetning fra arbeidstilsynets kjelkontroll. 1940—43. Oslo [1941]—44.
— Statistisk sentralbyrå.
Statistisk årbok for Norge. Årg. 60 (1941). Oslo 1941.

SOCIALDEPARTEMENTET.
P. M. angående vissa ifrågasatta jämkningar i socialvårdskommitténs förslag till allmän sjukförsäkring, upprättad inom socialdepartementet. Sthlm 1945. [Stencil.]

STATENS FORSKNINGSKOMMITTÉ FÖR LANTMANNABYGGNADER.
Meddelanden. Malmö 1945.
3. *Aspe, G.* Nybyggnadsbehovet av bostäder för lantarbetare och innehavare av mindre jordbruk.
4. *Hjelm, L.* Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket under åren 1943 och 1944.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1945. Sthlm 1945.
15. Stadsplaneutredningen 1942. 3. Förslag till byggnadslag m. m. [Avg. d. 22 maj 1945.] (Ju.)
18. Normalbrandordning för städer, köpingar och municipalsamhällen. ... utarb. av Riksbrandinspektören ... (K.)
19. Normalbrandordning för landskommuner. ... utarb. av Riksbrandinspektören ... Alternativ 1. För kommuner med bygdebrandförsvaret och skogsbrandförsvaret samordnade. (K.)
20. — Alternativ 2. För kommuner, i vilka skogsbrandförsvaret ordnats för sig. (K.)
21. Betänkande och förslag rörande upplysningsverksamhet om och inom försvaret. Avg. [d. 1 maj 1945] av Försvarets upplysningsutredning. (Fö.)
22. Ungdomen och nöjeslivet. Ungdomsvårdskommitténs betänkande del 3. [Avg. d. 7 maj 1945.] (Ju.)
23. Socialvårdskommitténs betänkande 10: Statistisk undersökning angående folkpensionärernas bostadsförhållanden m. m. [Avg. i maj 1945.] (S.)
24. Betänkande angående grundpenningväsendet. Avg. [d. 14 febr. 1945] av K. Kommerskollegium. (H.)
25. Betänkande och förslag angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet. Avg. [d. 29 maj 1945] av 1945 års folkskolesakkunniga.

STOLPE, H. Kooperativa grundsatser och problem. 2 uppl. Sthlm 1945.

STORBRITANNIEN. Ministry of education.
Community centres. Lond. 1945.
— Ministry of labour and national service. Ministry of war transport.
Seamen's welfare in ports. Report. Lond. 1945.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Styrelse- och revisionsberättelser för år 1944. Sthlm 1945.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1942—45
Folkmängden och dess förändringar.
Befolkningsrörelsen år 1942. Av Statistiska centralbyrån.
Folkmängden inom administrativa områden d. 31 dec. 1944. Av Statistiska centralbyrån.
Hälso- och sjukvård.
Det civila veterinärväsendet år 1943. Av K. Medicinalstyrelsen.
Sjöfart. Berättelse. 1940—1943. Av Kommerskollegium.

ÅKERMAN, J. *Från krig till fred.* Samhällsekonomiska perspektiv. Sthlm 1945.

Av socialstyrelsen avgivna utlåtanden och framställningar.

Till Konungen, vederbörande departementschef eller riksdagsutskott har socialstyrelsen under tiden $^{21}/_{5}$—$^{20}/_{6}$ 1945 avlåtit bl. a. följande remissvar och andra skrivelser (exp. från byråerna I—VI):

Departement		Daterad
Socialdep.	Redogörelse för resultatet av en undersökning av folkpensionärernas livsmedelskonsumtion (IV)	$^{22}/_{5}$
»	Utl. över 1939 års polisutrednings betänkande med förslag till förstatligande av polisväsendet i riket m. m. (III)	$^{23}/_{5}$
»	Framställning om ytterligare medel för uppförande av stallbyggnad vid Lövstahemmet (II)	$^{25}/_{5}$
»	Ang. besvär av barnavårdsnämnden i Vänersborg över K. B:s utanordningsbeslut den 21 september 1944 i fråga om visst statsbidrag (II)	$^{26}/_{5}$
»	Ang. ansökning av Norra realarnas förening om understöd ur allmänna arvsfonden (II)	$^{28}/_{5}$
Finansdep.	Ang. Kärna kommuns uppflyttning i skattegrupp och ortsgrupp för folkpensionering (IV) (Exp. d. $^{29}/_{5}$)	$^{28}/_{5}$
»	Ang. Sandvikens stads fjärde taxeringsdistrikts placering i ortsgrupp (IV) (Exp. d. $^{29}/_{5}$)	$^{28}/_{5}$
»	Ang. Tveta kommuns uppflyttning i högre ortsgrupp (IV) (Exp. d. $^{29}/_{5}$)	$^{28}/_{5}$
»	Ang. Flens kommuns och Flens municipalsamhälles uppflyttning i högre dyrortsgrupp (IV) (Exp. d. $^{29}/_{5}$)	$^{28}/_{5}$
Socialdep.	Framställning rörande årsarvoden under budgetåret 1944/45 till ledamöter av länsnykterhetsnämnd (VI)	$^{30}/_{5}$
Finansdep.	Ang. framställning av drätselkammaren i Solna om tillstånd att upptaga lån för uppförande av ett daghem (II)	$^{31}/_{5}$
Socialdep.	Ang. framställning av Tysslinge kommun, Örebro län, ang. byggnadstillstånd för uppförande av vårdhem (II)	$^{31}/_{5}$
»	Ang. framställning av Sveriges socialtjänstemannaförbund om statsbidrag till kostnaderna för anordnande av en studiekurs (II)	$^{31}/_{5}$
Finansdep.	Utl. över ett av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering avgivet betänkande ang. produktion på lager (III)	$^{31}/_{5}$
»	Utl. över ett av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering avgivet betänkande ang. vissa åtgärder för att under en depressionsperiod stimulera avsättningen av varaktiga konsumtionsvaror (III)	$^{31}/_{5}$
Socialdep.	Utl. ang. barnavårdsnämndens i Degerfors socken besvär över länsstyrelsens beslut i fråga om återbetalning av mödrahjälpsmedel (II)	$^{1}/_{6}$
»	Utl. ang. skrivelse från Jämtlands läns barnavårdsförbund rörande mödrahjälpstandvård (II)	$^{1}/_{6}$
Försvarsdep.	Utl. över förslag till fredsfamiljebidragskungörelse (III)	$^{4}/_{6}$
Handelsdep.	Utl. över en framställning av styrelsen för Göteborgs sjuksköterskors pensions- och understödsfond om tillstånd att anordna ett lotteri (III)	$^{5}/_{6}$
»	Utl. över en framställning av Svenska eldbegängelseföreningen om bidrag ur lotterimedelsfonden (III)	$^{8}/_{6}$
Socialdep.	Ang. framställning av länsstyrelsen i Kalmar län om dels tillstånd för Torsås barnhem att utöka antalet vårdplatser, dels rätt för Torsås kommun att tillgodonjuta redan beviljade understöd ur allmänna arvsfonden (II)	$^{11}/_{6}$
»	Ang. ansökning av föreningen Piteå scoutstuga u. p. a., Blindskolans sportstugeförening u. p. a. i Kristinehamn och föreningen Bromma landstormspojkar om understöd ur allmänna arvsfonden (3 särsk. skr.) (II)	$^{15}/_{6}$
»	Ang. ansökning av Bro kommun om byggnadstillstånd för tillbyggnad av kommunens ålderdomshem (II)	$^{15}/_{6}$
»	Ang. fortlöpande konsumtionsundersökningar under budgetåret 1945/46 (IV)	$^{15}/_{6}$
Finansdep.	Ang. framställning från Landskrona stad om tillstånd att för inrättande av en centraliserad barnupptagningsverksamhet upptaga amorteringslån (II)	$^{18}/_{6}$
Socialdep.	Ang. ansökan av föreningarna Karlstads barnkrubba och Karlstads barnträdgård om byggnadstillstånd för uppförande av ett daghem för barn (II)	$^{18}/_{6}$
»	Ang. överskridande av omkostnadsposten till expenser, hyror m. m. å förslagsanslaget till länsnykterhetsnämnderna för budgetåret 1944/45 (VI) (Exp. d. $^{21}/_{6}$)	$^{20}/_{6}$